Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, четвер 3. липня 1930. Ч. 49. (349)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Вирок в процесі УВО.

В процесі другої 17-тки УВО (Укр. Військової Орґанізації) оповіщено вирок, котрого читання тривало поверх три години. Зміст його такий: На підставі вердикту присяглих суддів, котрі потвердили вину обж. Романа Біди в напрямі безпосередної участи в головній зраді, поповненої через вступлення і приналежність до УВО., котра шляхом террору змагає до відірвання Сх. Галичини від Польщі, через участь у заговорах, орґанізування замахів і викликання вибуху на терені Східних Торгів 7. IX. 1929, причім наступило тяжке ушкодження тіла Марії Штрайтівни, — засуджено його на кару смерти. Тарас Крушельницький одержав 3 роки тяжкої тюрми, Іван Вацик, Осип Наорлевич і Вол. Махницький по 4 роки, Осип Кірилюк 3 роки, Роман Качмарський 2 роки. Всім враховано слідчий арешт. Увільнені: В. Попадюк, Ст. Шушкевичівна, М. Колодинський, Л. Гошовський, В. Лемішка, Ст. Огородник, Юр. Онишкевич, Яр. Кульчицький і Ярослава Клішівна. Засуджені приняли вирок спокійно. Прок. Ліпш зголосив касацію від вироку. Оборона внесла касацію від вироку що до Романа Біди, а що до инших застерегла собі 3 дні до надуми.

Зїзд „Центролівиці“ в Кракові

Перебіг його був зовсім спокійний, заяви дуже острі.

Всупереч предсказуванням, зїзд опозиційних партій відбувся в Кракові зовсім спокійно. Найсильніше були заступлені партії ППС. і „Пяст“. Після донесень опозиційної преси на зелізничих двірцях продавано білети лиш перед самим відїздом поїзду, зменшено число ваґонів на лініях до Кракова а перед рогачками міста справджувано точно паспорти коней і концесії авт. Мимо того прибули до Кракова великі маси людей. Поліція була сконсиґнована. Наради зїзду відбулися в старім театрі. Прибули також представники заграничної преси. Зїзд отворив пос. Руґ („Визволенє“) і словом лайдацтво напятнував фальшиві депеші, розіслані до орґанізацій „Пяста“ про те, немовби та партія вицофалася з конґресу. Відчитано острі заяви партій, звернені м. і. проти особи й систему марш. Пілсудского та през. Мосціцкого. Цікаво, що найлагіднійша в формі і тоні була заява Вітоса. Потому почалися острі промови проти помаєвого режіму. На внесок ХД (Христ. Дем. Партії) ствердженo, що в Польщі панує диктатура і виповіджено правительству боротьбу за права сойму. Ухвалених резолюцій подати не можна, бо ПАТ (урядова Аґенція Тел.) заповіла, що вони будуть сконфісковані. Наради закінчив промовою пос. Мадейский. Відтак відбулися збори на Клепарськім Ринку і похід.

Замах на посла Ліберманa.

Преса доносить: В Кракові був на зїзді пос. Ліберман, котрий оповідав, що у Варшаві в каварні „Лобзовянка“ впав стріл в його напрямі, одначе зустрівся з піднесеною рукою одної пані, котрій куля пробила руку. Справець утік серед замішання. — Є вже й заперечення вісток про замах на посла Ліберманa.

Перед собором православних в Польщі

Хто ним руководитиме?

В Варшаві відбулося перше засідання передвиборчої мішаної комісії. Взяли в нім участь архиеп. Алексій і делеґати польського правительства: директор департаменту мін. віроісповідань ґраф Ф. Потоцький, начальник східн. відділу мін. загр. справ Т. Голуфко і нач. відділу для нац. меншостей в мін. внутр. справ Г. Сухенек-Сухецкий. На засіданні остаточно затверджено церемоніял відкриття передсоборних зборів („За Свободу“, ч. 171.).

Передсоборні збори.

В неділю, 29. червня відкрито передсоборні збори православних в Польщі. Того дня в церкві св. Марії Маґдалени на Празі відбулося архиерейське Богослуженя, в котрім взяли участь представники польського правительства. Потому в салі засідань синода ще раз торжественно відчитано відомий рескрипт президента польської республики п. Мосціцкого й посланіє митроп. Діонізія. Потому в митрополичих покоях подано чай членам зборів. Перше ділове засідання відбулося в понеділок 30. червня. На нім переведено вибори президії: митроп. Діонізій й архиепископи Олександер поліський і Олексій гродненський, як його заступники. Вибрано також двох віцепредсідателів, з них одного світського, і двох секретарів. Після спільних засідань зачнуть працювати комісії. Ходять слухи, що постанови собора підлягатимуть затвердженню зборомепископів. (Коли ті слухи справдяться, то річ ясна, що про привернення властивих „соборних начал“ нема мови і що се може згодом викликати нову боротьбу в нутрі правосл. церкви).

—o—

Трава горить як на преріях

З Подґужа під Краковом двічи взивали пожарну сторожу, бо занялися трави, а від них зелізничі огорожі з дерева. Огонь викликали раз іскри з льокомотиви а другий раз пастушки. З Кракова повідомляють, що там уже 116 літ не було такої спеки як тепер. — Висла під Варшавою так висохла, що дно її в ріжних місцях заростає травою, чого ще не було.

Заповідають ще більшу спеку

Тепломір підскочить до 48°.

Спека у Львові й Перемишлі доходить до 30 степенів в тіни. На території Польщі найхолодніше в Білостоці і Слонімі (16°). Заповідають, що від Піренейського півострова надійде незабаром нова горяча филя і що температура підскочить на сонці до 48 степенів.

—o—

З ощадности повстає добробут одиниці,
а тим самим добробут народу. Не будьте своїм власним ворогом і складайте свої ощадности в Кооперативному Банку

715 „ДНІСТЕР“ 13-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ЕДИНИЙ ШЛЯХ

Рефлексії з приводу процесу УВО.

(Стаття надіслана).

Сучасний український загал, зокрема сучасна українська молодь, мало цікавиться українською історією й мало знає її. Се дуже велика шкода. Бо в українській 1000-літній історії міститься життевий досвід 40 українських поколінь. Досвід той всесторонний і дуже цінний. Він і повинен послужити дороговказом для сучасного і наступних українських поколінь.

Щож говорить нам той досвід?

Він говорить нам між інш. слідуюче:

Вже в X. ст. мали ми свою державу. Була се Київська Держава, що через якийсь час обєднувала в своїх границях всі українські племена, а також білоруські, великоруські й ін. Одначе держава та не істнувала довго. В пол. XIII. ст. вона впала.

Коротко істнувала також Галицько-Волинська Держава. Заснована в XII. ст. вона паде вже в пол. XIV. ст.

Ще коротше проістнувала Держава, яку створив Б. Хмельницький. Вона впала разом зі смертю її творця.

Та вже найкоротше життя мала Українська Держава наших часів. Вона проістнувала не більш — одного року...

Не мали успіху також ріжні инші проби піднести Українську Державу після її упадку.

Проби такі підіймали: Кн. Глинський, гетьман Іван Виговський („Велике Князівство Руське“ у звязку з Польщею), гетьман Петро Дорошенко (Українська Держава під протекторатом Туреччини), гетьман Іван Мазепа („Князівство Руське“ за допомогою Швеції), вкінці гетьман Павло Скоропадський („Українська Держава“ за допомогою Німеччини).

Як бачимо, на протязі останніх 7 століть були в нас аж чотири розвали української державности і аж пять невдалих спроб піднести українську державність з упадку.

Яка причина тих сумних фактів?

В нас причину їх бачать у всім, тільки не в тім, в чім вона лежить у дійсности. Звичайно складають вину на неприхильні для нас історичні „умови“ (обставини!) та на наших „сусідів“.

Що торкається історичних умов, то вони не завсіди були для нас неприхильні. Були моменти в нашій історії, коли історичні умови складалися для нас незвичайно прихильно. Тільки, на жаль, ми не використали їх. Так було нпр. в пол. XVII. ст. за Богдана Хмельницького, так було також в 1918 р.

Не зовсім оправдане також складання всеї вини на наших сусідів. Бо хібаж сусіди завалили нам наші старі держави, київську і галицьку? Хібаж сусіди завалили державу Б. Хмельницького? І хібаж сусіди зробили повстання проти Української Держави в 1918 р.? Сусіди тільки скористали з нагод, які дали їм — ми самі.

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках капчукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 65-?

Отсе зруйнування нами чотирьох своїх держав на протязі кількох останніх століть свідчить наглядно про одно: про брак у нас самих чогось, що творить і держить при життю державу. А аж пять безуспішних наших проб визволитися зпід чужого панування, під яке ми попали, зруйнувавши свої держави, свідчить наглядно, що і в наших визвольних змаганнях бракувало і бракує чогось, що увінчалоб їх трівким успіхом.

Чогож саме бракувало і бракує нашим визвольним змаганням?

Щоби відповісти на се питання, треба відповісти найперш на питання: що таке визволення?

Всяке визволення складається з двох актів: негативного і позитивного. Негативний акт се боротьба з неволею і скинення неволі. Позитивний: вдержання здобутої волі.

Та як у нас загально розуміли і розуміють визволення?

Ми всю суть визволення бачили і бачимо тільки в негативнім її акті: в боротьбі з неволею.

Скільки крови пролили ми у боротьбі з неволею! Скільки взагалі жертв коштувала нас та боротьба! А вислід? Ми й далі тужимо, як тужили, за волею, хоч уже два рази, в 1648/49 і 1918 рр., скидали з себе неволю. Тужимо, бо здобутої тоді волі ми не вдержали. А не вдержали, бо не було конечних до того умов у нас самих.

І тут виявилася наглядно вага позитивного акту в змаганнях до визволення: п о п е р е д н ь о г о п р и г о т у в а н н я до трівкого вдержання осягненої волі. Підготовчий акт визволення, позитивний — куди важніший, ніж акт негативний. Бо ми маємо в історії цілий ряд прикладів, коли народам вдалося скинути зі себе неволю, та всеж таки вдержати здобутої волі вони не зуміли. Зокрема дуже повчаюча під тим оглядом історія визвольних змагань саме українського народу.

На той п о з и т и в н и й бік у визвольних змаганнях і слід звернути українському загалови, зокрема українській молоді, особливу увагу.

В чім же діло?

В заложенню в нації кріпких м о р а л ь н и х і м а т е р і я л ь н и х фундаментів під визволення.

Моральних: через поглиблення серед українського народу християнського світогляду, правдивої загальної і політичної освіти, почуття обовязку, ладу і т. п.

Матеріяльних: через піднесення серед українського народу добробуту та підготування кадрів досвідчених будівничих власної держави у всіх ділянках.

Без того — всі наші жертви в змаганнях до визволення мусять бути, як і досі, безуспішні з тої простої причини, що навіть евентуально здобутого визволення нема чим утримати, коли нема підготованих позитивних сил, яких вимагає для свого істнування велика державна машина. Про се свідчить історія і сучасність дуже вимовно і ясно.

——o——

Ніхто не обовязаний любити ближнього більше ніж себе самого. Отже ніхто не мусить наражувати себе на недостачу найконечніших потреб, аби допомогти другому. Розумні діви не уділили дурним оливи, бо слушно боялися, що їм самим не стане (Шпіраго).

О. Йосиф Раковський (Хриплин)

Виливи наших карпатських рік

I.*)

Пічну від споминів.

Були літні шкільні вакації 1893 р. Я був тоді учеником низших кляс станиславівської ґімназії. В навечерію свята Преображення Господа і Спаса нашого Ісуса Христа вибралися ми, т. є мої покійні мама, я та мої також вже покійні дві сестри з Боднарова, де мої покійні тато були парохом, возом до Гановець. Ганівці і Поплавники становлять одну парохію. Положені при самім березі Дністра у віддаленню одної милі від Галича. Парохом Гановець і Поплавник був мій покійний дідуньо, Йосиф Горалевич. З дому вибралися ми досить пізно, хоч з Боднарова до Гановець майже три милі дороги. В Галичи зачало вже смеркати, а в додатку почало греміти і блискати.

З Галича до Гановець вела дорога здовж самого берега Дністра. Беріг досить високий, глинястий, з заломами від попередних повіний.

Прийшлося половину тої дороги понад береги Дністра переїхати со страхом і трепетом, щоб не зсунутися з возом та кіньми в Дністер, бо вже почав падати зливний дощ та добре промочив дорогу. Справу погіршували ще молоді коні, які полошилися від громів і блискавиць, та з якими лише з трудом давав собі раду наш довголітний, поверх 60-літний, фірман Григорко Мороз. Через цілу дорогу ми діти молилися за приміром нашої дуже побожної матери. Коли вкінці добилися ми до хати дідуня, то там вже збиралися всі до сну. Несподіванка та обопільна радість були дуже великі.

На другий день рано, вже в сам день свята Преображення, пішли ми в товаристві дідуня до Церкви. Церква була недалеко, може який кільометер або півтора, але тяжко було до неї дістатися. Кілька літ передтим, в часі одної з чергових повіний, проробив собі свавільний Дністер нове русло (рукав) серединою громадського пасовиска і поділив село на дві нерівні части.

В меншій частині села був парохіяльний дім та може яких 20—30 господарств, а в більшій була Церква та може яких 100—150 господарств. З початку, як лиш той новий рукав Дністра повстав, люде переїздили і переходили його в брід. В часі, про котрий говорю, той дністровий рукав був вже такий глибокий і широкий, що громада мусіла уладити сталий перевіз поромом. Пором був невеликий. Одноразово міг перевезти одну фіру, або 20—30 людий. Ходив цей пором на конопляній, сильно насмоленій, линві. Конопель мусіли достарчувати самі громадяни, а скручував грубу линву жид-поворозник з Бовшівця. Пором плавав по воді з одного берега на другий в той спосіб, що до него було привязане одним кінцем конопляне вужиско, якого другий кінець, привязаний був до колісцятка, що бігло по грубій линві. Груба линва висіла на двох високих стовпах, вкопаних по обох берегах цеї дністрової відноги.

Перевізником був старезний, ростом високий військовий інвалід, що служив 12 літ у війську і два рази власними ногами перейшов, військовими етапами, з Галичини до Італії. Він держав в руках вужиско і посував його на колісци по грубій линві. Кількох людий помагало йому при помочи довгих, грубих патиків, то веслуючи ними, то попихаючи пором, в місцях, де кінці патиків досягали дна.

Не знаю, як воно сталося, але коли пором був більше-менше на середині ріки, — урвалося вужиско і пором зачав скоро плисти зі струєю ріки! Даремні були змагання тих, що мали в руках дручки і хотіли пором задержати.

Пригадую собі добре, що на поромі повстала велика паніка, бо він плив щораз скорше і зближався до головного русла Дністра. А Дністер був уже трохи побільшений, — бо цілу ніч падав зливний дощ, а й тепер зачав сильніше нас накроплювати. Змаганням згаданих „дручкарів“ вкінці удалося причалити пором до противного берега. Беріг був стрімкий і високий на пару метрів. Але збіглися люди зі шнурами та друками і якось всіх нас щасливо повитягали з того злощасного порому.

В часі Богослуження дощ вже падав зливно і серед зливи вернули ми, знов тимже поромом, до дому. Злива тревала два дни й одну ніч і спровадила величезну повінь, яку я ще нині, вже 60-літний старець з жахом згадую. Цілу другу ніч ніхто в селі не спав, бо Дністер вийшов зі свого русла і залив до висоти вікон хати Гановець. Куди було глянути оком, всюди розбурхані, каламутні филі! Один великий океан води! З сусідних Поплавник видко було лише церкву. Дальше мріла Галицька Гора з розвалинами старого замку, а праворуч, на обрію, на горбі костел св. Станислава. Бистрі филі Дністра несли всячину: найбільше снопів збіжа, цілі копиці і стирти сіна, розвалені хати і будинки. Напроти парохіяльної хати, на правім березі Дністра, була кошара (терло) на яких 200 волів, що там випасалися ціле літо під доглядом чотирох пастухів, котрі мали там городжену буду-колибу. Тої буди вже не було, а на тім місци можна було доглянути яких ще може 50 волів, що стояли в воді. Від часу до часу то один то другий бик пускався плисти до села, та лише кілька мінут видко було його голову над водою. Тільки 2 або 3 воли з цілого великого стада доплили до села. Всі инші потопилися. Парохіяльна хата стояла з боку села, яких 200 метрів від найблизшої селянської хати. Зі сторони села доносився голосний крик, зойк і плач. Видко було людий, що сиділи на дахах, махали руками та голосно кликали ратунку. Вода доходила до парохіяльної хати. З одної сторони вже була залила сіни і комору та почала переливатися через поріг кухні. Ціле парохіяльне обійстя було вже який метер під водою. Всі господарські будинки також залиті були водою. Худоба і коні в стайни стояли по черева в воді.

Кілька овечок і стадко свиней перегнали з хлівів до шпихліря, бо він був досить високо підмурований. Незабаром дісталася вода також до шпихліра і поросята пливали по засіку. Слуги зробили з дверий від стодоли дві дараби і ними довозили до стайні пашу для худоби. А вода десь аж до полудня все ще прибувала, що слідно було на стіні приходства. Імпровізованими дарабами поприїздили на парохію найблизші сусіди з дітьми та всім добром, яке могли на борзі захопити з залитих хат. Люди вважали парохіяльну хату безпечнішою, бо вона стояла дещо висше і хоч була таксамо „валькована“ і ліплена як селянські хати, але все таки була солідніше збудована. Повна хата людий з дітьми, а між ними ціла родина місцевого арендаря з дрібними дітьми. Прийшлося нам перебути страшну ніч. Хоч над вечір вода почала опадати, то досвідні селяни припускали, що в ночи може прийти нова навала води з гір і зноз повінь почне прибувати, тим більше, що над вечір зачав був знов падати більший дощ, а небо затягнулося густими хмарами. (Далі буде).

*) Як у всіх краях Европи так і в нас велика спека се звичайно передвісник нагальних бур і хмароломів, котрі скоро викликають страшні виливи рік. Отже справа виливів актуальна не тільки тоді, коли вже дощ паде. Длятого зачинаємо тепер містити дуже цікаво й поучаючо написану серію статей ВП. о. Й. Раковського. — Р е д.

Пропаґанда протестантизму

О. Бектмен (Bacteman) лязарист, катол. місіонар в Абісинії пише м і.: „Був час, коли католицькі письменники та священики вважали протестантського місіонаря карикатурою. Однак нині супроти величезних досягнень протестантизму,[1]) з огляду на небезпеку, яка грозить католицькому апостолятови, треба знати правду. В 1815 р. було всего 175 протестантських місіонарів, в 1920 р. було їх 20.500, нині після дат з марта 1930, поданих в World Missionary Atlas, який видав Інститут релігійних та соціяльних дослідів в Ню Йорку, місійний американський та европейський протестантський персонал (білий) є 29.188 мущин, 8.619 замужних та 9.125 незамужних женщин; місцевий (коліровий) персонал числить 151.735 осіб, з того 10.493 ординованих „міністрів", женщин 130.191. — В 1815 видавано на протестантську місію 8.500 долярів, вік пізнійше 39 міліонів дол., а 1923 р. 1.495,801.200 франків.

В 1815 р. ані одної протестантської місійної школи; — сто літ пізнійше є 46.580 початкових шкіл, 1.500 середніх, 295 промислових, 101 університетів, — 2,400.000 учеників.

В Китаю, де працює 175 протестантських товариств, є 6.636 протест. місіонарів (католицьких лиш 2.440); протест. народних шкіл 6.600, вищих (університетів, технік і т. п.) 100 — учнів 30.000. Розвиток протестантських шкіл в Китаю — завдяки Америці — поступає страшно скоро; в самому Пекіні є 72 протест. ліцеїв та вищих шкіл, супроти двох католицьких університетів в цілому Китаї.

В Індіях протестанти мають 41,000, католики лиш 16.650 місіонарів; протестанти 15.000 шкіл, католики 3.200; протест. журналів 127, католицьких 75; річний буджет протест. місій 750 міліонів франків.

У Японії є протест. місіонарів 1274, католиьких 430; католицькі журнали мають 2000 передплатників, протестантські 70.000

В Кореї, де протестанти почали місію щойно 1886 р., мають вже нині 542 европейських, а 611 місцевих місіонарів, 3.021 костелів, 22 шпиталів, 30.000 місійних адептів (будучих місіонарів).

Коли католик дає на місію ледви 0.12 франків річно на голову, то протестант дає 30 франків. Сама Америка кинула 1907 р. на пропаґанду протестантської місії 107 міліонів, католицький світ лиш 6,402.587 франків.

В тому дусі пише о. Бектмен дальше; не вільно — каже — укривати правди, що тут грає ролю не лише гріш, але й інтеліґенція, серце, посвята, що підтримують з енергією пропаґанду. Коли в тій пропорції піде далі, то за 20—30 літ католицька місія може пропасти."

Отець Дедіє звертає увагу, що найбільші досягнення протестантської місії се розширення святого Письма; в одному 1925 р. розширено між усяких конвертитів більше як 10 міліонів примірників св. Письма в усяких мовах. — Протестантська місія се велике діло; се сила, се небезпека і то дуже актуальна для католицького світа — саме під теперішню хвилю.

(Revue de Paris № 10, 1930, J. Vienot: Le Protestantisme dans le Monde).

—o—

[1]) Бесіда про пова европейську місію.

Зачьм говорить о какой то христіанизаціи соціализма? Это пустыя рѣчи. Как христіанизировать атеизм? „Христіанскій соціализм" это внутреннее противорѣчіе. Христіанскій, слѣдовательно — не соціализм. Вѣдь странно говорить о „христіанском атеизмѣ"... (Владимир Троцкій, „Христіанин", 1909, ст. 83).

Цікавий документ

„Воскресное Чтеніе" ч. 22. містить на першій окладинці в рубриці „Оффиціяльныя церковныя вѣдомости" слідуюче: Письмо Святѣйшаго, Вселенскаго Патріярха Фотія II. на имя Г. Министра Исповѣданій и Народнаго Просвѣщенія С. Червинъскаго отъ 8. апрѣля 1930 ч. 657:

Ekscelencjo!

Mieliśmy niezwykły zaszczyt otrzymać z rąk p. Jana Strzembosza, specjalnego delegata Waszej Ekscelencji, a naszego przyjaciela, odznaki wielkiego krzyża Polonia Restituta, którą Jego Ekscelencja Pan Prezydent Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej raczył łaskawie przyznać jak również drogocenny dar Rządu Polskiego, dołączony do Waszego listu z dnia 10. marca. Byliśmy głęboko wzruszeni tym wysokim dowodem poważania i szacunku do Naszej Cerkwi i do Nas ze strony Szlachetnego Państwa Polskiego, z którem nasz Kościół z okazji miłych okoliczności nawiązał tak serdeczne stosunki. Wzruszeni i wdzięczni wyrażamy Ekscelencji oraz Najdostojniejszemu Panu Prezydentowi R. P. tudzież Rządowi Polskiemu, szczere podziękowanie naszego Najświętszego Kościoła Konstantynopolskiego, który ustawicznie zasyłać będzie modły do Boga o stałe błogosławieństwo dla Szlachetnego Odrodzonego Państwa Polskiego. Wszak Państwo Polskie wyświadcza Kościołowi Prawosławnemu oraz jego owieczkom w Państwie Polskiem tyle życzliwej troskliwości i przychylności, co przysparza naszemu Kościołowi cześć i poważanie. W największem skupieniu wysłuchaliśmy wszystkiego, co przedłożył nam p. Strzembosz, dla którego ze względu na jego szlachetność mamy wielkie poważanie i specjalną serdeczność. Mamy przekonanie, że prześwietny Rząd Polski w całej rozciągłości w swej pieczołowitości, w swych ojcowskich rozporządzeniach i sprawiedliwości względem całej ludności Państwa, zezwoli Waszej Ekscelencji na otoczenie opieką kochanej Siostry Naszej, Cerkwi Prawosławnej w Polsce. Zanosząc gorące modły do Boga za Jego Ekscelencję Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, za czcigodny Rząd oraz za Waszą Ekscelencję o zesłanie świetności i Sławy dla Państwa Polskiego i szlachetnego kochanego Narodu Polskiego, prosimy Waszą Ekscelencję, przyjąć wyrazy naszego głębokiego poważania. — Patryarcha Konstantynopolitański (—) Photius, gorąco modlący się za Was.

Хитрий Грек, нема що казати! Колись уряд польський арештував його попередника, що приїхав на українську землю, яка тоді також була під Польщею — аби киринити проти унії, а тепер царгородський патріярх з „оказії мілих околічносьці виража Ржондові польскему подзєньковане Найсвентшего Косьцьола Константинополітаньскєго за то, що Паньство Польске висвядча Косьцьолові Православнему ораз єго овечком в Паньстве Польскем тиле жичлівей тросклівосьці і пшихильносьці", а то знов „пшиспаржа нашему Косьцьолові чесць і поважане"... Царгородські православні патріярхи вміють заприязнитися з кождою владою, не виключаючи влади турецьких султанів або й сучасних большевиків у Москві: бо там є делеґат патріярха архімандрит Димопуло і придивляється як большевики в православних церквах ставлять кіна, як з Собора св. Володимира в Київі зробили також місце забави, а в Харкові катедр. церкву висаджують динамітом. І делеґат „Святішого, Вселеньского Патріярха" сидить собі преспокійно в Москві, яка 31. архіереїв Православної Церкви розстріляла. Се „зразок того духа", який скорше погодиться з Турком і наладнає взаємини з большевиком, ніж з Головою Христової Церкви в Римі, хоч св. Отець обставав за правосл. патр. Тихоном і робив у большевиків заходи о помилування його, коли товариш патріярха Тихона — патріярх царгородський не звертався навіть з просьбою о помилування свого брата, принайменше світ о тім не чув нічого. **М. К.**

Манявський Скит

Святоіванське торжество.

Слава „Манявського Скиту" і його давніше значіння велить кожному віруючому патріотові Українцеви дорожити цею релиґійною і національною, історичною памяткою. Злишним булоб над цим ширше розводитися, бож у практиці бачимо наглядно дороження такими памятками у всіх народів світа державних чи недержавних, а вже найбільше в наших сусідів.

Церква, що все стояла на сторожі релиґійних і національних дібр, все була і є в таких справах передовсім активна. Наглядний доказ цего дав Впреосв. Епископ Станиславівський , Кир Григорій Хомишин, що в мозольній праці не забув про велику памятку, а в сих тяжких матеряльно часах закупив Манявський Скит і тим вирвав це історичне місце з наставлених вже рук наших релиґійних і національних противників. За це очевидно належиться Їх Ексцеленції Еп. Кир Григорієви від нас усіх честь і вдяка. Маємо отже змогу зробити з Манявського Скита великий відпустовий центр, тепер вже католицький. Користаймож з цего як що року так і тепер масовою участю!З покликом на програм тамтогорічний, зауважується, що святоіванське торжество починаеться вже в Навечерію 6. липня вечером Всеночним, наукою і св. сповідю. — **о. Н. К.**

Зїзд Малої Антанти

Анґлійська преса доносить:
На зїзді представників держав Малої Антанти будуть обговорювати дві справи: 1) Проект Бріяна про Злучені Держави Европи й 2) відношення до заміреного повороту династії Габсбурґів на престол Угорщини. Перша справа вирішена однодушно. Держави Малої Антанти стоять на становищі, що про виконання пляну Бріяна можна говорити аж тоді, коли всі держави одержать забезпечення свого стану посідання. Що до повороту Габсбурґів на престол, то Чехословаччина й Югославія далі противляться тому, а ромунський король має відноситися до тої справи інакше.

Маленький фейлетон

Як запобігати пожежам

Найактуальніша тепер справа се дійсно пекуча справа пожеж, котрі в такій горячій порі ширяться по цілім краю. Будинки висушені тепер як сірники і легко запалюються. А часи дуже тяжкі, отже утрата майна стократно болюча. Длятого преса всіх народів взиває духовенство й учительство та всю інтеліґенцію по селах, щоби при кождій нагоді звертали увагу народа на якнайбільшу обережність.

Не курити в стайнях і стодолах, не ходити з відкритим огнем, не стріляти на забавах, не лишати дітей з сірниками в домах і дуже крити сірники перед дітьми, уважати на свічки в церквах, не розпалювати огнів у лісах і на полях, на випадок пожежі, скоро алярмувати пожарні сторожі, постерунки поліції і всякі власти. Хто ділає тепер освідомляючо на народ, той може запобічи великим нещастям у сих тяжких часах.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Посвячення кат. семинарицької церкви в Анґлії. Кардинал Бурн посвятив при осисті 4 аепископів і 16 епископів та 500 священиків, в присутности заступників всіх катол. орґанізацій Анґлії головний престол нової церкви при духовній семинарії в Упголенді. Епископи посвятили 16 бічних престолів. Від 50 років істнуюча ліверпульської архідієцезії духовна семинарія стала замала для 300 питомців. Рівночасно з церквою, збудовано модерний будинок для семинарицької бібліотеки, яка має 20.000 томів. В семинари приміщено також багату ґалерію образів, переважно з історії католицизму в Анґлії.

Евхаристійний конґрес у Познані відкрито торжественним Богослуженням в костелі Божого Тіла в присутности епископів з цілої Польщі і представників властей. О год. 9 рано прибув до костела в оточенні мальтанських кавалерів примас Гльонд, а за ним також в оточенні мальт. кавалєрів міністр рільництва Янта-Полчинський. При міністрі заняли місця: віцеміністер віроісп. о. Жонґоллович, ґен. Дзєржановський, воєвода позн. Рачиньский, ґен. Галлєр і ин. Тиху службу Божу відправив примас Гльонд, а епископ-суфраґан Шляґовский з Варшави виголосив проповідь.

Тучапи, пов. Снятин. Дня 22. VI. с. р. дуже гарно випало у нас свято Пресв. Евхаристії. Процесійний обхід з Найсв. Тайнами відбувся до чотирох гарно прикрашених престолів. Шкільні діти, святочно повбирані, з віночками на голові, сипали цьвіти, співали побожні пісні. На селі се рідкість так, що після осуду найстарших ґаздів такого гарного свята не памятають. Вишколенням діточого хору й упорядкуванням свята солідно занявся місцевий учитель.

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ВЕЛИКІ ТОРЖЕСТВА В НІМЕЧЧИНІ відбулися 1. липня з приводу скінчення окупації Надренії. Того дня в цілій Німеччині дзвонили дзвони всіх церков від год. 12. до 1. й удекоровані були всі публичні будівлі державні і громадські. Надренська комісіч союзних держав оповістила офіціяльно, що з днем 30. червня о год. 12. в ночи скінчилася законна міць окупаційних приписів на німецькій Надренії.

НА 16-ІМ ЗЇЗДІ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ, котрий тепер відбувається в Москві, червоний ґенерал Бліхер ствердив, що совітська армія має 2 міліони жовнірів і що вона знаменито заосмотрена. Сталін атакував у своїй промові головно Польщу й Ромунію, як також инші буржуазні держави, закидаючи їм, що тільки чигають на нагоду, щоб задавити СССР.

ФРАНЦІЯ. Міністр загр. справ Бріян заявив на засіданні сенатської комісії для загр. справ, що треба довести скоро до сердечного порозуміння між Францією й Італією. (Як відомо, відносини між тими державами дуже напружені від часу трьох ґолосних промов Муссоліпія. Дійшло було навіть до тихого стягання більших сил на границях).

„МАТЕН" доносить: Італійський посол заявив Бріянови, що Муссоліні заборонив усякі протифранцуські демонстрації. По тій заяві відбулася нарада ґрафа Манцонія з Бріяном, на котрій відновлено перервані переговори в справі зброєнь на морі й обговорювано становище Італії в Тунісі.

ОБОЗНИЙ „Обозу Великої Польщі" Тлуховский оповістив лист, у котрім обіжник, оповіщений аґенцією „Іскра" з його підписом (гл. „Н. Зоря" ч. 48) називає фальшивим фабрикатом і приписує се санації. Дальше закидає в нім санації, що вона вже 5-й рік тратить на усування зі всіх становищ людей річевої праці в цілі приміщення своїх, на безприкладне в західних суспільностях розбивання всяких звязків і на неповажні спроби господарські й політичні, підпринимані людьми, котрих побут на важних державних становищах виглядає на якесь непорозуміння. Сойм — пише п. Т. — в котрім одна третина послів завдячує свої мандати надужиттям і нарушенню скарбових фондів, повинен бути зараз розвязаний. Теперішний режім в Польщі називає п. Т. ґрізним для будучности держави.

НА ВОДАХ КАМЧАТКИ совітське воєнне судно острілювало без ніякого попередження рибацький корабель Японців, убито одного Японця й увязнено всю залогу того корабля. Супроти того Японія вислала в напрямі Камчатки одно торпедове судно.

В КОВНІ, столиці Литви, невідомі справці обкидали камінням французького посла, що їхав автом.

ВСІ МІСТА БОЛІВІЇ опанували вже повстанці з виїмком Ля Паз, де бої ще тревають.

ГЕНЕРАЛ В. САЛЬСЬКИЙ у письмі з дати Букарешт 15. 6. 1930., оповіщенім у варшавськім „Курері Пораннім" спростовує донесення „Українського Голосу" з Перемишля про те, немовби заключив якунебудь умову з Польщею і розійшовся з п. Андрієм Левіцьким. Ґен. Сальський твердить, що такі вісти пускають у світ чекісти в цілі розложення укр. еміґрації, та що „Укр. Голос" упав жертвою тих неправдивих поголосок, одначе „единий фронт еміґрації не вдасться прорвати при помочи провокацій в роді сензацій Укр. Голосу."

ПРЕЗИДІЯ УНДО оповістила також заяву, в котрій каже, що всі вісти про переговори УНДА з поляками в справі заключення якоїсь угоди, подані „Русским Голосом", — виссані з пальця.

——o——

НОВИНКИ

Пожари. В Івачові пов. Зборів згоріли господарства Федька Пастушка й Івана Глуха. Пожар повстав в той спосіб, що Федь П. пішов з ліхтарнею до стайні, щоб ратувати хорого коня. Кінь копнув і розбив ліхтарню. З того й повстала пожежа. — В Дубині пов. Зборів через удар перуна згоріла стайня А. Водзіньского, а в ній бугай і корова. — В Дубю пов. Броди погорів господар В. Барабаш. Підозрівають, що підпалив його зять, котрий домагався від нього звороту жінки Ярослави, що втекла від нього до батька. (Таких вісток про пожари багато).

Градові тучі знищили коло 50 прц. плодів на полях Крагилівки і Кривотул, а коло 35 процент плодів у Торговицях і Богородичині в Товмаччині.

Саранча в Австрії появилася біля Вінер Найштату. Рій саранчі довгий на 100 м., широкий на 5 м. і грубий на 15 цм. обсів залізничу лінію Поттендорф—Вінер Найштат так, що поїзд не міг посуватися вперід і мусів завернути з дороги. Саранча спричинила на полях величезні шкоди. Вона надлетіла з Югославії або з Угорщини. До боротьби з саранчею вислано пожарну сторожу, огнемети і т. зв. огненні филі. Ґазів примінити не можна, бо околиця густо заселена людьми.

Мода довгих суконь знов вернула. Вперве виступили в сім сезоні в довгих сукнях дами анґлійської аристократії на королівських перегонах в Лондоні.

Новий спосіб лічення дихавиці впровадили віденські лікарі д-ри Міллер-Денам і Ляш. Той спосіб полягає на застриках сірки й має давати добрі висліди, хоч основного вилічення не дає.

Ріка Двина висохла до тої міри, що переходять її в брід. Тратви осідають на міли нах.

Переписка Редакції

Всч. о. І. Л. Лист у справі записів до техн. школи в Дрогобичі в днях 27—30 червня і 1—2 липня одержали ми 28 червня, а „Н. Зоря" з датою 29. VI вийшла вже 26. VI. Слідуюче число виходить з датою 3. липня і тогож дня дістається в руки читачів. Такі оповістки добре присилати бодай на три тижні наперед.

Жертви

о. Василь Трицецкий, парох в Волосатім, п. Лютовиска зі збірки на зборах деканальних: 7 зл. на укр. інвалідів, 7 зл. на кат. пресу і 7 зл. на „Рідну Школу". — Гр. кат. Уряд парох. в Ваньковій, п. Ропенка зі збірки на Зелені Свята 15 зл. на укр. інвалідів. — о. Михайло Горечко, Гирова, п. Дукля, 2 зл. на кат. пресу. 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ЛЄКЦІЇ НА ЧАС ФЕРІЙ (1—5 кл. ґімн. початки гри на скрипці) на дуже скромних умовах пошукує абс. учит. семінарії. І. Голод, Либохора, п. Висоцко вижне. 748 4-4

Конкурс

Монастир СС. Василіянок в Яворові оголошує отсим конкурс на дві посади: 1) учителя (льки) ґеографії і предметів педаґоґічних, 2) учителя польської мови. Вимагається кваліфікації до шкіл середніх або дозволу на навчання. — Ігуменат. 1—3

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРА „ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50
„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—
КОЦИ вовняні „ „ 10·—
КАПИ до праня „ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6

691 ЦІННИКИ ДАРОМ! 18-30

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,
рівнож всілякі направи і покриття
поручає і виконує
„ПАРАҐОН", МАРІЯ БЕМОВА
Львів, ул. Валова 9.
701 7—12

Від 40 літ істнуюча фірма
ШАРЛЬОТТА ЧИШ
Львів, вул. Рутовського ч. 7.
проти Катедри в подвірю
— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ МЕБЛІ
731 на догідні сплати, без поруки. 9-30

МОТОРИ, МАШИНИ, ТРАНСМІСІЇ, СТАЛЬ, апарати до гашення „МІРА", знаряди РЕМІСНИЧІ І ГОСПОДАРСЬКІ
714a 13—15
поручає торговля заліза
МАРІЯН КЕРСЬКИЙ І ФЕЛІКС КОНДЗЬОЛКА
Львів, вул. Коперника ч. 4.

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Рік V. Львів, неділя 6. липня 1930. Ч. 50. (350)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст., в неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 1-48

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: [illegible]

Податок від безженних в Польщі

Він відноситься також до духовних.

Бюро катол. Епископату в Варшаві, письмом міністерства скарбу зі 7. IV. 1930. Ч. Д. V. 2113-2-29. одержало остаточне рішення, що духовенство підлягає обовязкови плачення 20 процент додатку від податку доходового, титулом безженности. Остаточне рішення запало по одержанню опінії Ґенеральної Прокураторії з 11. IV. 1930. Ч. 15. 842, 6212/29. Опінія та оперта на аргументі, що в Польщі податок на безженних наложено не з тої причини, щоб змусити їх до супружества, але тому, що безженні, як самітні, можуть більше заплатити на державні цілі, ніж люди женаті, обтяжені родиною. Се відноситься до осіб світських і духовних. Звільнення духовних від „кавалерського" податкового додатку булоб упривилеєнням, яке требаби ввести дорогою окремої правної устави. Зазначується, що кавалєрський 20-процентовий додаток дочислюється щойно тим кавалєрам, котрі мають великі доходи (означені в уставі); отже багато священиків вільних від сего додатку. Зазначується, що багатий кавалєр, котрий має на удержанню когось із родини, може жадати звільнення від плачення кавалєрського додатку. (К. А. П.).

Важна державна нарада

Аранжерів конґресу в Кракові мають потягнути до відповідальности?

Преса доносить, що в Друскеніках відбулася важна державна нарада. Взяли в ній участь президент Мосціцкий, марш. Пілсудский і премієр Славек. Перед виїздом на ту нараду премієр Славек заявив в інтервю, що як шеф правительства не може перейти до порядку над ухвалами конгресу в Кракові, котрі звертаються проти держави і його найвисшого представника, хоч сам конгрес як мобілізація опозиційної опінії не вдався.

Ще одно повстання в СССР.

На чолі його стоїть отаман Шевченко.

З Лондону доносять: На Далекім Сході вибухло загальне повстання проти совітів. Кермує ним штаб б. царських офіцирів, а селянські відділи провадять отамани Шевченко, Савикович і Ґалкін, на Забайкалю Пешков і Краєв. Повстанці йдуть на Владивосток. Штаб їх вручив меморіял чужим конзулям, в котрім сказано, що населення не може вже довше терпіти режіму большевиків і повстало, щоб воскресити давну Росію.

——o——

І Швеція проти СССР.?

АТЕ доносить: „Известія" в кореспонденції зі Стокгольму твердять, що шведські урядові круги виготовили плян розбудови морської й воздушної воєнної фльоти, котра вдвоє перевисшалаб фльоту СССР. „Известія" твердять, що Швеція, котра вже сто літ не брала ніякої участи в жадній війні, хоче тепер поширити свій вплив на балтійські держави в ціли створення протисовітського бльоку для активної участи у війні проти СССР.

Що жде Росію по упадку СССР.

Україна відорветься при допомозі Анґлії.

АТЕ доносить: Керовник „Крестьянской Россіи" С. С. Маслов виголосив у Празі відчит, у котрім сказав: Після упадку теперішного режиму в Росії наступить небувала анархія, котру використають українські сепаратисти. І се головна небезпека для Росії тим більше, що змагання Українців піддержує Анґлія, котра шляхом ослаблення Росії хоче собі забезпечити геґемонію в Азії. Притім Маслов покликався на промову Лойда Джорджа, в котрій він виразно сказав, що треба розчленити російського велитня, бо він загрожує анґлійським інтересам в Азії. Вкінці Маслов обрушився на Польщу, котра після його думки веде протиросійську політику.

——o——

Ціна головних родів збіжжа

В часі між 16. і 22. червня були такі ціни чотирох головних родів збіжжа. За 100 кґ. в злотих:

	Пшен.	Жито	Ячмінь	Овес
Львів	40.75	17·19	—	16·75
Варшава	42·25	16·08	—	17·70
Краків	43·83	16·62	—	19·12
Познань	40·17	15 17	20 83	16·67
Берлін	64·24	37·—	—	33·22
Прага	43·95	24·15	36·17	26·—
Відень	42 50	26·13	36 88	25·—
Ліверпуль	37·—	—	—	23·14
Ню Йорк	33·19	20·64	—	—
Шікаго	31·72	17·08	21·18	23·49
Буенос Айрес	37·22	—	—	16·32

В Польщі є тенденція росту цін їзза посухи.

Великанські водні будови в Аргентині

При берегах Арґентини хочуть збудувати в двох місцях велику греблю з 376 турбінами в ціли використання припливу й відпливу моря для здобуття енергії. Обчисляють, що се даватиме денно 10 міліонів КВ. Кошти будови виноситимуть 400 міл. марок в однім місци і 300.000 в другім. Навіть столиця Арґентини Буенос Айрес, віддалена від тих місць здобування енергії на поверх 1100 км., одержувати ме електр. силу по дешевій ціні.

Знаєте бібл йну притчу про закопані таланти?
Так само нерозумно поступає той, хто свої ощадности тримає дома, а не зложить на вкладкову книжку в Кооперативному Банку
715 „ДНІСТЕР" 11-?
у ЛЬВОВІ. ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

Прінціпіяльність в політиці

З приводу нашої еміґраційної політики й инших справ.

Прінціп значить засада, правило, регула, після котрої думається і поступається. А політика се практична штука, при помочи котрої наладжується життя людських більших і менших груп в державі, краю, громаді. Та практична штука оперта на певній, доволі трудній науці, котра вимагає великого знання про минувшину і сучасність. На такім знанню і на досвіді оперта практична штука, звана політикою, має завдання, орієнтуватися в даних справах і вирішувати їх. Добра орієнтація неможлива без знання. Правильне вирішення жадної справи неможливе без предвиджування наслідків такого або інакшого вирішення її. З тих всіх причин і вимог, належить політика до найтяжших штук, які взагалі істнують.

Та навіть коли політик має висше зазначені вимоги, то доброї політики він не може вести, коли не має ще двох передумов: 1) чесної й розумної прінціпіяльности, 2) сили, котра полягає на моралі, орґанізованости групи й певній, бодай мінімальній матеріяльній незалежности — своїй власній, особистій.

Що значить прінціп, покажемо на прикладі. Отже прінціп політиків котрі репрезентують нпр. морську державу, полягає на тім, що вони не можуть згодитися на те, щоб їх держава не мала ніякої фльоти, бо фльота (торговельна й воєнна) се основа життя населення морської держави. Та бувають такі випадки, коли представники морської держави годяться на забрання їй фльоти, — подібно як бувають випадки, що людина годиться на відрубання її обидвох ніг. Се очевидно зле для неї діло, але вона годиться на нього, щоб уникнути ще гіршого, а саме: повного уничтоження себе. Та можна й не згодитися на те, а вибрати скору смерть.

Як першого не вільно називати „зрадою" прінціпіяльности, так другого не вільно уважати розумною прінціпіяльністю, а при певних обставинах треба уважати глупотою або демаґоґією, від котрої вмирають навіть могутні народи.

Всі ті в цілім світі самозрозумілі річи треба у нас пригадувати, заки можна сказати щонебудь про якунебудь політику пр. еміґраційну в сій державі, в котрій живемо. Та держава зробила еміґрацію монополем й оповістила закон, котрий карає навіть за уділювання інформацій в еміґраційних справах, коли на те не дала вона спеціяльної концесії. Не маємо в сій державі найменшого впливу ні на її законодавство, ні на її владу. Та ще з давніших часів остала нам в области еміґрації одна громадянська орґанізація: Т-во опіки над українськими еміґрантами у Львові, котре видає малесенький орґан. Польський уряд затвердив його концесію, вже тому, що істнують здавна подібні товариства

польські й жидівські, котрим не міг відмовити концесії, а мають инші товариства еміґр. субвенціоновані органи, видає й українське свій маленький органик.

Річ кождому ясна, що Українці при помочи того т-ва не можуть рішати про еміґраційну політику в Польщі, бо рішати моглиб тільки тоді, якби мали свою державну або бодай автономну владу. Та все таки є якась, зі своїх людей зложена, невеличка інституція, котра в болючій еміґраційній области дає нам дві користи: 1) можність орієнтуватися в тій не легкій справі; 2) можність інформувати наш загал, чого ми ніде в цілім краю не моглиб робити, якби сему т-ву і його філіям відібрано концесію. З приводу урядження „Тижня еміґранта“, в котрім взяли участь всі еміґраційні товариства, пос. Паліїв написав у „Н. Часі“ розуміється „прінціпіяльну“ статтю, в котрій каже, що „треба застановитися, чи не більше шкоди як користи випливає з істнування (!) т-ва, що в консеквенції розвитку подій стало експозитурою еміґр. уряду“. З цілого змісту статті виходить, що вона звернена проти того Т-ва. Льоґіка в тій статті приблизно така: Поляки хочуть випровадити з Польщі українську й білоруську людність, отже на що нам властиво сього Т-ва опіки над укр. еміґрантами?... Значить: підриває його в нашій публ. опінії в цілі знищення того Т-ва, над котрим „треба застановитися“, чи воно не приносить більше шкоди ніж пожитку...

Чи з хвилею розвязання нашими людьми того Т-ва поляки пересталиб змагати до вивезення нашої людности, чи та людність у своїм дуже тяжкім положенню пересталаб тоді еміґрувати і не їхалаб уже без всяких інформацій від своїх, — се п. Паліїва не обходить.

На ту статтю п. посла Паліїва помістили ми надіслану статтю п. з. „Еміґрація й демаґоґія“ в 45 ч. „Н. Зорі“. В ній виказано, що еміґрація мусить відбуватися і що згадане наше Т-во зовсім її не пропаґує, тільки інформує наших людей, куди лучше їхати і т. п., отже підривання того Т-ва се очевидно шкідлива демаґоґія. Так у тій статті, як у статті „Еміґрація“ в 42 ч. „Н. Зорі“ було вказано, що істнує також корисна для нас еміґрація, а саме сезонова, особливо до Німеччини. „Та німецькі власти висказалися, що не бажають собі приїзду українських еміґрантів, бо наші люде вступали там до больш. орґанізацій“. Ту інформацію подано на підставі заяви голови Т-ва опіки над укр. еміґрантами, директора „Народної Торговлі“, п. Заячківського, котру чули на нараді ріжні представники укр. преси, м. і. здається й „Н. Часу“.

Щож робить п. пос. Паліїв? Пише ще одну статтю в 72 ч. „Н. Часу“, п. з. „Нова Зоря й еміґрація“, в котрій каже, що „трапився о д и н прикрий інцидент: на о д н о м у фільварку в Німеччині українські селяне підпали під вплив комуністів і проголосили страйк. Дідич робітників прогнав, а до нім. еміґр. уряду написав, щоби йому більше Українців не присилати“. Коли се правда, що пише п. Паліїв і коли він дійсно знає, що на тисячі місцевостей в Німеччині, де літами працювали наші люде, більше таких випадків не було, — тоді інформацію незгідну з дійсністю подав прилюдно голова Т-ва опіки над укр. еміґрантами остілько, що той факт не назвав одиничним, але подав його в загальнішій формі. Ми в „Н. Зорі“ покликалися на жерело. Та п. пос. Паліїв уважав за відповідне виступити з такою „чесною“ й „патріотичною“ відозвою до нас: „Панове з Н. Зорі! Вибілюйте польську еміґраційну політику, але хоча не тими самими аргументами, що Поляки!“...

„На 80—100.000 виїзджаючих з Польщі на роботи до Німеччини — пише п. Паліїв — Українці становлять приблизно 1 процент. Є це політика зовсім свідома і плянова. Українці можуть їхати до Перу, в крайнім випадку до Франції, але не до Німеччини, бо там умови праці кращі“...

Чи хто небудь перечив тому, що польський уряд на ліпші місця систематично пхає своїх людей? Але чи коли підорвати і знищити наше одиноке еміґр. Т-во, тоді вже полекшає нашим еміґрантам і буде більше наших робітників іхати до Німеччини? Чи може навпаки — не поїде й тих кілька сот, які їдуть?

Річ ясна, що хто поводиться так демаґоґічно, як п. пос. Паліїв, той прямо помагає найбільше шовіністичним кругам, що рішають в польській державі.

Та ще не се найцікавіші докази демаґоґії п. пос. Паліїва. Ось инші пахучі квітки його демаґоґії: „Тиждень еміґранта вже скінчився. Як було до предвидження, перемінився він у параду, з якої українським еміґрантам стільки користи, що з торішнього снігу. Паради відбувалися по містах, а відомо, що еміґрує населення сіл“...

Подібно наївний взірець демаґоґії не легко можна зустріти навіть у нашій журналістиці. На підставі такої самої „льоґіки“ можна „з нашого національного становища“ виступити і проти отвирання ґімназій, університетів і технік по містах, бо як відомо наш нарід головно селянський, а ті всі гарні річи отвирають по містах! Прекрасне також твердження п. посла, що з паради нема користи, хоч тут річ не в параді, тільки в отворенні дому, в котрім еміґранти знайдуть нічліг все таки безпечніший, ніж у спелюнках, в яких вони опускаючи рідний край ночували і де їх нераз обкрадали з останнього гроша. А над еміґраційним домом все таки буде якась опіка, в котрій брати-муть участь і Українці, оскільки, розуміється, такі „прінціпіялісти“ як п. Паліїв не приневолять їх усунутися від того й оставити все в руках Поляків та Жидів.

„Денеде стягали й людей з сіл, — інформує нашу націю далі той її „прінціпіяльний“ провідник — але звичайно приходили не ті, що задумують еміґрувати, але війти, писарі і в найкращім випадку асесори“.

Останні слова („в найкращім випадку асесори“) має бути очевидно „дотеп“, а все инше то „поважне писання“. Та не знати, чи той „дотеп“ лучший, чи те „поважне писання“. Бо приймім, що п. пос. Паліїв дійсно дослідив, що діялося в цілім краю в часі „Тижня еміґранта“, — то хтож боронив приходити і тим, що мають еміґрувати? Таж власне для них уряджувано той тиждень. І якуж підставу до „прінціпіяльної“ критики“ можна знайти в тім, що приходили війти, писарі й асесори? Таж вони рознесуть по краю те, що чули на парадах, а саме, куди звертатися, коли хто еміґрує, що у Львові є дім для еміґрантів, у котрім можна буде безпечніше і лучше переночувати, ніж на камяних плитках на стації або в шинку, де можуть обікрасти і т. п.

Ріжних „квіток“ у писанню п. посла є далеко більше, але нема просто місця, щоб ними докладно занятися. Згадаємо ще тільки одно „гарне“ місце:

„Не потребую доказувати — повідомляє п. пос. Паліїв українську націю, — що я не є проти української опіки над українськими еміґрантами, а навпаки. Але дійсної опіки й дійсно української, але не такої, що вихвалює в своїм орґані еміґраційний уряд з його еміґраційною політикою. А зрештою, нехай і така опіка істнує. Але фірмувати її не можуть хіба ті, що стоять на чолі політичних партій, експоновані політичні діячі. Бо вести принціпіяльну політику і рівночасно з тим бути зданим на субсидії еміґрац. уряду — як це погодити?“

І щож подумає собі загал читачів перечитавши таке? Передовсім мусить подумати, на що п. пос. Паліїв взагалі писав дві полемічні статті проти Т-ва опіки над укр. еміґрантами, коли годиться навіть з такою опікою, яка вихвалює еміґраційний уряд „з й о г о е м і ґ р а ц і й н о ю п о л і т и к о ю“. (Мимоходом кажучи, ми новозоряне не згодилисяб з такою опікою, яка вихвалювалаб усю еміґраційну політику уряду). А далі мусить подумати, що люде, які в нас ведуть прінціпіяльну політику і с т о я т ь н а ч о л і п а р т і й, здані на субвенції польського уряду! (Бож еміґраційний уряд се урядова інституція). Так виразно пише п. пос. Паліїв, тільки не каже, котрі провідники, що стоять н а ч о л і партій, здані на субсидії польського уряду? Наш орган не належить до жадної з українських політ. партій, але мимо того мусимо висказати своє здивування, як можна без наведення доказів й імен кидати таке загальне обвинувачення, — все одно, чи воно має відноситися до провідників, що стоять на чолі УНДО, чи радикальної партії, чи соціялдемократичної. Подайте до публичного відома імена й докази! Бо інакше се не є ніяка прінціпіяльність в політиці, тільки демаґоґія в політиці, котра має на цілі всіх чорнити й підозрівати, щоб самому виглядати біленько.

Найцікавіше в тім усім те, що на таке писаннячко п. пос. Паліїва не відповів „з місця“ ні один орган так, що виглядає, немовби всі партії мали нечисте сумління й боялися боронитися перед закидами, хоч ті закиди поміщені в найбільш поширеним політичнім органі. Дійсно, далеко вже мусіла „заїхати“ українська публична психіка, так довго кормлена „прінціпіяльною демаґоґією“.

—o—

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках каучукових, золотих і сталевих (Krupa nierdzewna stal). Апарат Рентґена. 555 6?-?

Довкруги православного Собору

Католицький погляд в ретроспекції та проєкції.*)

Для ґреко-католиків чи, як нас зовуть, уніятів, опертих о незрушиму Петрову скалу, яких щоденною молитвою має бути: Вірую у всьо, що Господь обявив і св. Церква до вірування подає, — всі перипетії з проєктованим православним Собором вельми поучаючі.

Перш усього вдаряє нас уже тепер широка ляізація правосл. церкви. Світські люде домагаються керми і забирають голос у много суто церковних справах, скликують „релиґійні зїзди“, піддають острій критиці внутрішне життя церкви і діяльність владик, укладають „програму праці“, вибирають зпоміж себе членів майбутнього собору, стараючись самочинно, понад головами своїх ерархів, розвязати палючі церковні питання. Хоч такі факти природні поза кат. Церквою в ріжних релиґійних системах, а в православію моглиб мати й обоснування в пасивности верховодячих чинників (бо їх активність приголомшена дуже довгою залежністю від світської влади), — то беручи річ обективно, такі явища очевидно нездорові та шкідливі, коли некомпетентна маса приходить до голосу в справах, що переходять її духову поємність. Атже релиґійні справи найделікатніші і найтрудніші зі всіх людських справ, отже віддавати їх під компетенцію „всіх“, між котрими мусять переважати люде вповні неком-

*) Гл. „Нову Зорю“ ч. 348. з 29. червня 1930.

петентні, се найбільш нельогічна постановка справи, яку взагалі в якій небудь области людської думки можна собі уявити.

Церковний Собор у властивому значінню се прецінь збір церковних осіб, і то таких, які випосажені в судейську і законодатну владу, в ціли виконування цеї влади через синодальні постанови. Що до складу осіб на соборі, то кромі носіїв церковної власти і їх заступників, притягано деколи і світських людей, але тільки в характері свідків, дорадників або інтересантів. Діяльність їх ніколи не могла бути авторитативна.Цего вимагає доцільність собору, який має на оці через синодальні постанови скріплення і єдність церкви, науки, дисципліни. З сути річи виходить, що члени собору повинні бути людьми віруючими, бо тільки таким лежить на серці добро церкви. В православний митрополичий Синод увійдуть світські люде. Їх кваліфікації не можуть бути докладно відомі. Луцький, церковний зїзд, який відбувся перед двома літами, був гейби мініятурою собору. Там попри віруючих людий забирали голос заражені релігійним лібералізмом демагоги, ба навіть марксисти, для яких релігія се „опіюм народів"... Вже по передсоборних настроях видко, що на самім соборі можуть сперечатися між собою три головні, противні собі напрямки: національна політика уряду супроти меншин, москвофілізм й українізм. Отже щука, рак і лебідь. Всі ті три напрямки нічого спільного з властивою релігією не мають. Сеж напрямки суто політичні.

Другим явищем, яке само кидається в очі безсторонньому обсерваторові православної церкви в її десятьлітнім істнуванню у Польщі — це глибока тінь візантинізму, який густим серпанком нчляг на православя. Маємо на думці візантінізм par exelence т. є ту с и с т е м у, яка домагається для начальника держави невільничої віддановости у духовних і світських річах; цей світогляд, після якого державний суверен се „відбитка Бога на землі": в одній особі начальник держави і понтіфекс максімус. Цей державно - релігійний абсолютизм виплекала, як це вказує сама назва, Візантія. В імя тої системи засідав візантійський цісар у церковнім хорі на „Горнім сідалищи" поруч з патріярхом. Цісаря Теодозія II. виразно титуловано „базілевсом і архієреєм"... Констанцій II. говорив без обиняків: „Це, чого я бажаю, церква має уважати законом!" Цісар „родиться" вже теольогом, повним Божої мудрости і благодати...

Найдивніше і найсумніше то це, що сервілістичний грецький клир санкціонував цей цезаропапізм повагою церковного авторитету. У XII. ст. каноніст Бальдамон твердив, що „цісарська повновласть може всьо чинити". Візантійський клир ставив обряд помазання на цісаря на рівні з тайною св. хрещення. І в тім дусі патріярх Поліевкт (X. в.) деклярував, що гріх і зов крови, які на себе стягнув цісар Іван убийством свого попередника, „стерті обрядом" помазання на цісаря, подібно як хрещення нищить гріхи — первородний і особисті!... А вже до зеніту дійшов цей невільничий сервілізм у добі ікономахії, коли зїзд грецьких епископів санкціонував іконоборство цісаря Копраніма і то тоді, як найсвітліші духові представники грецької Церкви йшли на тортури за культ ікон... Останними дійсними звіздами перед роздором являються на грецькім горизонті св. Отці Іван з Дамаску і Теодор Студит. Вони присвічували правдивою ортодоксією і спільно з римською Церквою боролися за свободу церкви. Св. Теодор, найбільша постать Візантії в VIII. ст., начальник тисячки монахів у Студіоні, мав смілість сказати в очі цісареві Льву, щоб не мішався до церковних справ, бо церква сама зуміє собі зарадити. За це волочено його по тюрмах. Сучасники пишуть, що помер у грижі над недолею Церкви.

Наймогутнїщою греблею для візант. абсолютизму потентатів була все кат. Церква. Коли згаданий цісар Лев написав до папи Григорія II. такі слова: „Знай, що я в одній особі цісар і священик", одержав таку папську відповідь: „В справи церковні не годиться встрявати монархам, тут рішають лишень епископи, бож вони посідають христового духа. Керма Церквою а світська влада то річи зовсім ріжні. Ум твій подолає зарядові держави, але не вистарчить його до керування церковними справами. Май усе в памяти ріжницю між діядемом і священством, аби Твоя душа не попала у вічну загибіль". Такий сам погляд катол. Церкви й до нині. Се вислід її моральної сили, котра забезпечує внутрішну свободу Церкві, без якої здорове життя Церкви очевидно неможливе.

Ми трохи довше застановилися над суттю візантинізму, бо він у своїм поневолюючім поході дійшов аж до нинішних часів. Галліканізм, йосифінізм і всі „культуркампфи", це лиш історичні етапи візантинізму. Передовсім Москва одідичила цей візантинізм: державний, релігійний, обрядовий. Російське православя в кождому часі служить клясичними примірами цеї одідиченої системи. Такі і їм подібні факти як скасування одним почерком пера патріярхату через Петра В., „чтоби при преобразованію государства голос патріярха, столь сильний у народі, не соєдинился з голосом недовольних" (історик Ламвин) і недавна капітуляція патріярха Тихона перед большевиками — це живі копії відносин у старій Візантії.

Варшавське православя, та галузь російського пня, вповні оправдала давні традиції. Воєнними подіями відчахнена від своєї опори, маятникує між старою й новою владою. Через десять літ бродить серед лябіринту московських і нових, накинутих життям ідей. Вкрите внутр і на вні болючими дразливими болячками не може добути з себе ніяких потенцій до удержання церковної незалежности. Торжество, відбуте 1. червня с. р. в церкві на Празі і з цеї нагоди висказані митрополичі слова: „Не знаю, хто ініціятор, хто виконавець і хто корректор великих нинішних подій"... — свідчать аж надто ясно, як православна церква і нині вірна принципам візантинізму у відношенню до світської влади.

Православним треба конечно собору, треба виміни гадок між усіми верствами суспільности у многих палючих церковних питаннях, з яких найважнішим, бо життевим є: „Бути, чи не бути".

Говоримо про виміну думок, а не про вирішування „всіма" релігійних і церковних справ, бо се противне поглядови нашої Церкви, опертому на дуже довгім і глибокім досвіді. Говоримо про ті справи не в замірі критикування або понижування наших братів, тільки навпаки, в чистім і добрім замірі, звернути їх увагу на те, що тільки наближення їх духа і способу думання до св. Столиці Петра дасть їм взагалі змогу, бути свобідними в найважнішій области людського духа — релігійній. Щиро пишемо їм про се, чим самі тішимося і в що самі глибоко віримо, а саме: що з Петрової Скелі бє жерело вічної обнови віри і духа одиниць і суспільностей, а шлях до того жерела отвертий днем і нічю і нема на нім ніякої „засідки" ні „хитрости", як се голосять люде, що не пили води з того жерела і навіть не пробували наближатися до нього, думаючи, що сильні міра сего дають „лучшу" опору в життю, ніж благословляча всі народи рука Св. Отця на високім престолі в Римі. **К. П.**

——o——

754 УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР 1-30
Юліяна Глушевського
переїхсена на вул. Коперника, ч. 16.

о. Т. Галущинський ЧСВВ.

Змагання двох непримиримих сил

Реферат виголошений на Марійськім святі в Жовкві дня 1. червня 1930 р.

Думки до сього реферату взяті з слідуючих книжок: A. Hessenbach, Wann beginnt bei uns die Bluthersschaft Satans? Illertissen (Bayern) 1930; Adolf Kardinal Bertram, Im Geiste und Dienste der Katholischen Aktion. München 1929. R. Mäder, Niech żyje Chrystus wśród nas Król nasz i Pan. (Польський перевід Сарїюш - Заґєвського). Poznań 1927; Г. Е. С. Евдокюс, Понад Европою демони (Большевики, жиди і християнство — Слово до інтелігенції — „Добра Книжка" — Львів, 1926).

I.

Католицька Церква на землі, се „воїнствуюча Церква". Так хотів її основник а наш Спаситель і Цар Ісус Христос. Церква має перебороти таку саму боротьбу, яку переборов сам Спаситель, бо та боротьба, се одинока стежка до Христового мира. Христос, цар мира, при котрого народженню заспівали Ангели: „Мир людям на землі"; якраз той сам Христос виразно заповів, що той мир можна здобути лиш тяжкою віковою боротьбою. „Не думайте, — так каже Цар Христос, — що я прийшов принести на землю мир. Ні, я не прийшов принести мир, але меч" (Мт. 10, 34; Лк. 12, 51).

Важке се слово! Подвійно важке в устах Того, котрий дав таку виразну обітницю: „Мій мир лишаю вам; мій мир даю вам". (Io. 14, 27). Щож се за боротьба, що її Христос поставив як велике і важне завдання Церкві? Се не боротьба за земську власть, за земські промінаючі цінности; се не боротьба земською збруєю. Се свята боротьба за Христове царство проти царства темряви і тиранії гріха. Ми бачимо як з усіх сторін наступають на св. католицьку Цедкву, як її поборюють і очернюють. Ми свідками того, як вороги Христа стараються пілі маси людей відірвати від Нього, як усувають Його відвічну правду і Його святий закон з родинного життя, зі школи, з поля культурних змагань, з публичного життя взагалі. Надто се боротьба в серці кождого з осібна, боротьба з лихими наклонами і похотями, з блискучою оманою світа.

Вже від довшого часу новий ліберальний напрям працює над тим, щоби Христа скинути з Його царського трону. Чи не бачимо, що ось для церкви наступає доба великого страстного тижня? І як колись у велику пятницю понісся по вулицях Єрусалиму грізний крик: „Не хочемо царя Христа — на крест з ним!", так нині сей божевільний крик несеться по всіх християнських краях світа. „Не хочемо, щоби Христос панував над нами!" — так кличуть нині державні мужі, політики всяких відтіней ,володарі, уряди, посли й виборці. Релігія не має нічо до діла з політикою, кажуть вони. І так усунено духове панування Христа з державного життя.

„Не хочемо, щоби Христос панував над нами", закричали мужі науки, писателі, професори високих шкіл, публіцисти і мистці. „Релігія не має нічо спільного з наукою! Віра і наука, се два великі противенства!" І так усунено духове володіння Христа зі школи, науки, літератури й мистецтва. — „Не хочемо, щоби Христос панував над нами" заревіли капіталісти світа, ті ідолопоклонники золотого тельця, купці, промисловці, ремісники і робітничі організації. Проч з релігією в економії, торговлі і промислі. І так усунено духове володіння Христа з життя праці і дорібку. — „Не хочемо, щоби Христос панував над

Сукна НА УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ, ВІЗИТОВІ І СПОРТОВІ, КОСТЮМИ І ПЛАЩІ ЖІНОЧІ; НА РЕВЕРЕНДИ ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВА

в великім виборі. — Товари добірні. Ціни низькі. ПОРУЧАЄ:

Фабричний склад сукна
Людвик Ральский
Львів, Рутовського ч 7.
(напроти катедри).

нами“ — закричали вкінці мужі, жінки, сини й доньки. Ми хочемо уживати світа і його роскошів; тому проч зі всякими обмеженнями Божого закона! Четверта і шеста заповідь тепер не має місця!“ І так потрясли і підкопали панування Христа в домашнім та родиннім життю... — А щож іще лишилося Христови? Нічо більше, як тільки кивот, церква, захристія... Та чи й се на довго? В останніх десятках літ царство сатани так страшно розперезалося на сході і серед жахливих зойків та крови невинних жертв, бенкетує свій тріюмф... Порішено забрати Христови і Його останню кріпость. На наших очах бачимо, як большевизм зруйнував і зогидив родину; з дітей поробив звірюк гірш песюків; молодь довів до повного здичіння; з міліонів душ вирвав насильно всяку релігію; кроваво переслідує духовенство; замикає, з демонським цинізмом бурить церкви й монастирі або перемінює святі доми на доми безбожницької акції і доми розпусти; при помочи радія кидає мерзькі діявольські хули на глум і сором цілому культурному світови. А що на се Европа, та здавалобся „християнська“, культурна Европа. „Европа — як слушно писав уже колись російський письменник Достоєвський — се муравлище без Христа і церкви, захитане до самих глибин в його етичних основах; се муравлище, котре втратило всяку спільноту і почуття самооборони. Спільну платформу се муравлище находить тільки тоді, коли треба ратувати калитку, коли треба ратувати „подущину“. Розуміється, така платформа не є ніяким гуртуючим кличем, вона початок кінця, вона лиш заповідь кінця. Тим то і се муравлище стає беззахистне в обличу наступаючих демонів і паде жертвою червоного тирана. Бо якуж силу може Европа протиставити сконцентрованій акції світової революції? Чи захистить Европу поділений у дробини европейський імперіялізм? Чи стане карлик-націоналізм проти великана світової могутности пролетаріяту? Господарське відмежування не дасться перетворити в оборонну збрую; інтервенція се тільки фраза, як і з другого боку занехання інтервенції се латання европейської старечости. Словом, Европа тепер не в силі протиставити що небудь під політичним оглядом примарі світового перевороту... Тимчасом в очах звірюки міняться огнем слова: „Не буде Европа гасити большевицький пожар, ми радше спалимо Европу“. — Англійський письменник, Р. Кіплінґ, ось що оповідає про казкове життя індійського пралісу. В джунґлях жиють звірята після тверлих законів, після впорядкованих звичаїв і обичаїв. Тільки одні малпи торохтять цілу божу днину в ледачому безділлі. За кождим разом доходять до того, що їм треба вибрати провідника та підчинитися якимсь загально принятим законам; а відтак все те лишається лиш наміром. Та нараз виступає серед них величезний вуж пітон і починає при звуках зачарованого співу свій „голодовий танок“. Малпи глядять остовпілими, скляними очима на велитня, не мають сили навіть рушитися з місця....; й одна по другій дозволяють зїдати себе величезному змієви. В европейському пралісі живеться та говориться на такий самий зразок: що дня когось вибирається, що дня встановляється нові закони. Ось як закпив собі з европейських парляментів один з визначних радянських дипльоматів:

„Немов почув я хор цілий —
Стотисяч дурнів говірливих“...

З тим усім европейські державні мужі не в силі зясувати собі грозу положення: Очі в стовп глядять на тріюмфальний похід червоної сили. Не бракує теж іділлі. Але заждіть! Іділля скорше, чим ви спостережетеся, зміниться в божевільний танок смерти! Дурні сотворіння пралісу мають бодай перед ворогом страх, европейські сотворіння не дійшли навіть до сього. Перед їх очима почав демон свій „голодний танок“, а вони далі торохтять собі — в ледачому безділлі. Доволі приглянутися фактам, щоби з острахом помітити, що в Европі большевизм робить великанські поступи. Разом із тим незрозуміле заслiплення людей покликаних до проводу. Деякі держави в імя „поступу і культури“ поусували зі шкіл хрести і науку релігії, а Мефістофель заняв місце на катедрі і стає викладати про „свобідну мораль“, про „вільну любов“ та „свобідну науку“. Зрештою при чому тут слово „наука“? Тут не ходить о знання а о приготування до большевизму. Гордий на своє знання Европеець, гордий на могутність своєї техніки та на красу свого мистецтва — паде щораз більше під вплив сміття. В його потухлих очах знання стає оманою, техніка ярмом, а мистецтво... засуджене вести життя повії. День по дневі повторяє европейський театр а ще більше кіно ту саму сензацію супружої зради й ставить молоді ідеал здичіння та розпусти. Радянська молодь має бодай ідею клясової боротьби; якуж ідею може дати Европа своїй молоді на випадок наступу тамтих юнаків? Так понад Европою, понад цілим світом — зявилися демони. Вони готовляться повернути людину в болото і тоді з нього рекрутувати собі армію до боротьби з небом... Понад Европою ніч, у темряві ступають оден за одним; вони йдуть коло хреста, на котрім розпятий Спаситель... „Долів Його“... гукають одні та піднимають богохульні пястуки до неба. Надходять за ними другі: ті торохтять про свободу, братерскість й рівність, про панування народа, про мораль... Ще одні надходять. Ті йдуть мовчки, наче шукають чогось на землі: вони розглядаються, чи Юда не загубив тут пару срібняків зі своїх грошей. Велика пятниця затяжіла понад світом! Грозить роздертям занавіса святині... Темрява покриває щораз тяжше ціле життя. Аж тут чути страшний діймаючий крик: „Боже, мій Боже: чому ти нас опустив“? Се крик зі Сходу, се витягнені рамена радянської Росії й України до неба... Тільки люде не чують сього, ані бачать...

(Дальше буде).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

КРАКІВСЬКА ПРОКУРАТОРІЯ на приручення міністра справедливости розпочала доходження проти авторів резолюцій опозиційного конгресу і його президії. Опріч того приїхала до Кракова спеціяльна слідча комісія під проводом дир. департ. в мін. справедл. Сьвйонтковского.

КЛЮБ ББ. вислав до марш. сойму Дашинського острий протест ізза того, що він як маршалок сойму, отже іменем усего сойму привитав конгрес опозиції в Кракові спеціяльним письмом, хоча значна часть соймових послів до опозиції не належить.

СТАЛІН ГОВОРИВ СІМ ГОДИН на конгресі комінтерну в Москві. М. і. сказав, що 1929 рік був роком зворотним: для буржуазних держав і для СССР. В усіх буржуазних краях надпродукція викликала крізу. Суперечности між бурж. краями доводять до екон. боротьби між ними на терені полудн. Америки, Китаю, кольоній і доміній. Найбільші суперечности істнують між Англією й Америкою, перевагу має Америка. Треба бути божевільним, щоб не бачати, що Німеччина не в силі до 10 заплатити 20 міліярдів марок без викликання суспільних катаклізмів. Буржуазні держави хочуть поладнати свої спори коштом СССР. і тому приготовляють нову інтервенцію. Колиб ті держави удїлили нам кредитів, ми заплатилиб частину передвоєнних довгів. Без того не заплатимо, хоч вони покликаються на міжнародне право. Але в імя якого права відірвали вони Бесарабію від Росії, хоч були її союзниками? Яким правом Англія, Франція, Америка і Японія грабили три роки Росію? Ми приступили до пакту Келлога, бо хочемо мира, але ні одної пяди землі більше не дамо собі вирвати.

В НІМЕЧЧИНІ уступив міністер фінансів Мольденгавер. На його місце прийшов мін. господарства Дітріх, котрий має перевести зменшення видатків о 100 міліонів марок, наложити данину на платні урядників, що мають понад 2.000 м. річно, в висоті 2—3% і нові податки, між ними на старих кавалерів.

ГОЛОСИ ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ після евакуації Надренії виказують занепокоєння. „Насіон“ вийшла з того приводу в чорних обвідках на знак жалоби. „Ль' Аксіон Франсез“ пише, що евакуація Надренії се злочин супроти французького народа. „Ль' Ордр“ каже, що тепер Франція повинна скріпити свої взаємини з Польщею і Малою Антантою не тільки політичні але й економічні.

Маленький фейлєтон

Наслідки купелів

До сеї пори наука не вміє відповісти докладно на питання, як властиво ділають горячі купелі на людський організм — хемічно, механічно чи термічно? Як ділає горяч, як сірка, як радій, як боровина? Щойно недавно сеніор купелевих лікарів у Піщанах, д-р Едвард Вайс, оповістив свою найновішу працю п. з. „Біольоґічна основа ділання купелів“. Він каже, що наслідки ділання купелів подібні до наслідків ферментування в хемії. Кальльоідальні складники, що знаходяться в купелевих водах ділають передовсім на нерви скіри. Тепло викликає обильні поти, через що з організму усуваються ріжні непотрібні та шкідливі матерії. Скріплення внутрішної секреції (виділювання) й гіперемії (переповнення кровю) скіри грає велику ролю при виліченні, усуваючи ексудати, нпр. в суставах. Ексудати се чужі нашій крови складники. Головна роля купелів полягає власне на ресорпції ексудатів. З початку наступає у хорого погіршення його стану, часом попадає хорий навіть у горячку. З правила болі хорого з початку лічення в купелях більшають. Хорим на ставовий ревматизм не вказано зачинати лічення в купелях надто скоро. Хронічно хорі на ревматизм не потребують того боятися. Та праця д-ра Вайса появилася в „Fortschritten der Therapie“.

—o—

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
693 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 9-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

ОСИП НАЗАРУК

Галицька Делеґація в Ризі 1920 р.

(18) Зміст: Наш найтяжший день в Ризі. – Коли я ще мав подібно тяжкі переходи. — Їх порівнання. — „Z czasów młodości sielskiej, anielskiej". — З путра палати старих кавалерів. — Скочна границя. — „Оддали й мою Батьківщину". — Коли люде сміються замість плакати. — Чому я Мануїльського не міг назвати Плоскинею.

День 6. жовтня 1920 р. був нашим душевно найтяжшим днем. Хоч ми й додумувалися весь час, що большевики зроблять з Галичиною, то таки почути се й довідатися від них, що се вже сталося, було невимовно тяжко.

Рано того дня пішов я до Мануїльського, але знов не застав його. В большевицькій делеґації сказали мені, що він на конференції з Поляками. Тоді я пішов до палати клюбу старих кавалерів, у котрій відбувалися засідання мирової конференції. Вперве треба було зайти до середини тої палати...

За весь час свого життя не пригадую собі тяжшого ходу кудись. Як його представити читачеви, щоби спомин того факту віддати бодай у приближенні правдиво? Памятаю, як мене 17-літним хлопцем у VII. кл. гімн. виключали зі всіх ґімназій Галичини і Буковини, літ тому рівно 30. За що, досі не знаю. Памятаю якби се було вчера, свій тяжкий хід коридорами польської ґімназії в Бучачи, до канцелярії, де велося слідство за мниму приналежність до таємної студ. соціялістичної орґанізації (котрої ми не мали, а мали тільки невинний національний кружок, котрий передплачував Літературно-Науковий Вістник!). І памятаю, як ведучий слідство сказав мені:

— „Подпіш тен акт!"

Я просив, щоб мені перед підписом дали його перечитати. Відповідь на те звучала:

— „Nie! .. Jeżeli podpiszesz, możesz być wykluczony z tego gimnazjum, jeżeli nie podpiszesz, możesz być wykluczony ze wszystkich gimnazjów całej Galicji".

Я відчував вороже відношення до себе, але аж такої подлости я не припускав, що власне той акт так уложений, що коли його підпишу, то виженуть зі всіх ґімназій. Я ще опирався та вкінці підписав, не читавши. Незабаром прийшло вирішення... прогнання. Памятаю, як тяжко було мені виходити з будинку ґімназії та як ще тяжше було йти до дому батьків. Я пішов за місто, на гору Башти, над рікою, під сад старої антики, де тепер є наша захоронка — і там сердечно виплакався на самоті, звертаючись до ясного, погідного неба. А потім пішов до дому і все сказав родичам. Памятаю, як плакала покійна вже мати, що її дитина „перед самою матурою втопилася". Я невимовно тяжко відчував її плач. Такі трагедії часто лучалися тоді, лучаються й тепер у недержавних народів та вливають у них на довгі часи ненависть, від котрої трудно освободитися. Докорів мені дома не робили, бо вірили, що я не винен (зрештою тоді нищено нашу молодь страшенно й майже рівночасно зі мною прогнано кільканацять Українців з ґімназії). Та той брак докорів болів ще дужче, якби вони були. Тут годиться підчеркнути, що не всі польські педаґоґи тих часів були такі єхидні, але лучалися між ними й люде благородні, як покійний вже інспектор Дворский. Завдяки йому я хоч слабо міг бути підготований з математики, здав опісля матуру як приватист у Львові в четвертій польській ґімназії, хоч ні я, ні ніхто за мене не ходив його просити о протекцію. Та що муки коштували мене ті переходи, трудно описати.

Та хоч який тяжкий був для мене мій примусовий вихід з ґімназії, то була в нім і одна ясна черта: я розумів, що виходжу з пекла, де нас Українців постійно мучили і дразнили, прозиваючи такими словами, як „ dzicz hajdamacka" і т. п., що ми як діти страшенно болюче відчували. Отже з опущенням ґімназії кінчилися бодай ті моральні тортури, які нам у ній завдавали.

Коли порівнюю той найтяжший перехід моєї вчасної молодости зі своїм ходом до палати, в котрій відбувалася мирова конференція в Ризі, то мушу ствердити, що останній був тяжший. В нім, бодай для мене, не просвічувало нічо, але то буквально нічогісенько, ні оден промінь так, що в той будинок увійшов я майже непритомний з пригноблення. Хвилями йшов я зовсім як автомат, такий був перемучений. Отже памятаю тільки дещо з того свого одинокого побуту в тій палаті: якийсь довгий коридор, потріскані камяні плити в долівці, старі, мабуть венецькі, зеркала, якісь скляні двері, що отвирялися на обидва боки, саля з довгим столом, зеленою скатертю накритим, людей при ній, чорно одягнених і слугу, котрий викликав мені Мануїльського.

Він зараз вийшов до мене. Я зібрав усю силу, щоб бути притомним і запитав його: „Що з нашою Галичиною?"

Мануїльський відповів: „Ми мир підписуємо, тяжкий для Галичини, Білорусі й України. М. і. гарантується права культурні і т. п. Росіянам на польській території й наоборот. Я підніс справу меншинств. Ми будем обстоювати цей пункт. Поляки хочуть тільки прелімінарного мира, щоб не допустити нашого посольства. Границя буде така: Полякам отдали й мою Батьківщину — Сарни, — Пинськ, — аж під Минськ, далі йде границя коло Шепетівки, — почти всю Білорусь. (Він скакав, мішав схвилюваний і говорив уривано)... Ми стекли кровю й не можемо нічого лучшого мати... Коли буде мир, буде там революція... З Галичини зробимо питання Ельзасу й Льотарингії.. І без порозуміння з Йоффе'м можете внести декларацію, що Росія пішла на зустріч анексійним змаганням Польщі. Галичане! Ми вас приймемо. (Мав очевидно на думці наших утікачів зпід Польщі). Транзіт дають нам Поляки через Польщу з Австрією й Німеччиною. До цего треба буде людей. Ромунії треба буде дати 180 міліонів золотом. Петлюра не істнує".

Де я записав наведені тут слова Мануїльського, чи таки там, у палаті, в котрій заключувано мир, чи вернувши до готелю, — не маю записано. Мабуть таки там, на місци, пишучи дослівно за ним те, що говорив, про що свідчилиб такі його слова, як „почти" (майже) і те, що ті записки зроблені хемічним олівцем, а далі, на тій самій стороні писав я вже чорнилом, очевидно в готелі.

На боці на тій самій стороні написані в моїм дневнику олівцем отсі слова: „Ich weis schon alles" — сміємося...

Ґіркий і сухий се був сміх, викликаний очевидно моїм звітом з розмови з Мануїльським. А ті німецькі слова сказав правдоподібно голова нашої делеґації, Д-р К. Левицький. Здається, що найтяжші хвилі в життю людей кінчаться не плачем, тільки сухим, ґірким сміхом. А тут було чого глумливо сміятися, розуміється з себе самих. Бо не такі услівя предкладала колись антанта нашим політикам. Вони не приняли їх і до кінця казали вести війну армії, котра не мала амуніції. А тепер уже „було відомо всьо".

— „Полякам оддали й мою Батьківщину", казав з жалем Мануїльський. Сі його слова не дали мені за весь час писання сих споминів, назвати його Плоскинею між бродниками, хоч большевики відограли там ролю бродників; весь час говорили, що постоять за Галичиною і потому їх представник Йоффе, розуміється по наказу з Москви „пустив її кантом". (Далі буде).

—o—

НОВИНКИ

В Бережанах в часі торжества 400-ліття істнування міста на бенкеті капітан Маєвский попав у суперечку з власником млина Чаплінським і перестрілив йому груди. Кап. Маєвского увязнено.

Не скакати в воду! У Франкфурті над Майном заложився молодий чоловік, жонатий, батько 3 дітей, що скочить з високого моста в воду. І скочив. Заки долетів до води, пару разів перевернувся, впав на живіт і на місци погиб та пірнув. Тіла довго не могли знайти під водою.

Марш. Пілсудский виїхав до маєтку Пікілєскі на Виленщині, котрий йому приділено як жовнірську оселю замість дотеперішнього в Сьвонтніках. Пікілєскі положені 18 км. від Вильна.

В Станиславові згоріла велика цегольня при вул. Зосина Воля. Шкода виносить 100.000 зл. Причина пожежі — необережність 7-літного хлопчика.

Саранча долетіла вже на закарпатську Русь, де робить значні шкоди.

Літак „Місто Шікаґо" видержав 18 днів у воздусі без перерви. На нім були два брати Гонтери.

Фальшиві 100-золотівки появилися в Лодзі у великій скількости. Відти розходяться по ярмарках, де ними гандлярі платять особливо селянам за худобу. Фальсифікати виконані на грубшім і твердшім папері, краски ясніші. Водяний знак витисканий і натовщений. Друк у тексті і в карній клявзулі місцями перерваний. Фальсифікат можна зрештою легко пізнати.

—o—

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 17-30
Отсим повідомляю свою Поважану Кліентелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.
Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.
МИХАЙЛО ПІШНОТ
Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.
Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Гіпсова 30. Тел. 32-16

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

о. М. КАРОВЕЦЬ

Церковні оріентації на Великій Україні

Від Редакції: Вже від довшого часу одержували ми домагання, щоб подати нашому загалови по сей бік кордону докладніші інформації про те, що властиво діється на В. Україні в церковній области і як відбилася там революція на православію. Та сповнити це бажання не було легко, бо достовірні інформації про те все міг дати тільки очевидець і то такий, що розуміється на церковних справах. Тепер одержали ми про ті справи докладну цінну працю ВПр. о. М. Карівця ЧСВВ., котрий перебув 10 літ на Радянській Україні. Отсим і зачинаємо містити його цікавий труд, котрий кидає ярке світло на психіку й полеміку визначних провідників ріжних православних груп і сект, на які там розбилося довоєнне православіє та взагалі на тамошні дивні і страшні відносини в церковних справах.

Православна церква російська і відтак злучена з нею від р. 1685. українська, хоч не мала авторитетнішої епископської столиці, сягаючої початків християнства, як се було в Греції, Македонії, чи Болгарії як Солунь і инші, одначе до останніх часів царату, то є до революції 1917, занимала в православію перше місце що до своєї чисельної та передовсім політичної переваги.

Російський епископат з Україною і всіми областями, що входили в склад російської імперії, мав 92 епархій, а в останнім часі всіх разом з американськими та другими заграничними разом 110 епархій. Вірних мало православіє в Росії майже 90 міліонів. Була то справді великанська статуя-подоба, до якої можна застосувати пророцтво Даниїла, що часть ніг її була желізна, а часть черепяна[1]).

На православних Набуходонозорах: Петрі І., Николаю І., Александрі ІІ. та на тих православних архіереях, що були послушними виконавцями їх волі, тяжить кров християн уніятів в Полоцьку, Холмщині і на Підляссю, доки невидима рука не написала так російському царству, як і старій православній церкві в Росії: Мане, текель, фарес.[2]) Православний велитень поділений на части і часточки, які відносяться до себе навіть дуже ворожо.

Старо православна, консервативна церква, що іменується „апостольською“, має в Росії чисельну перевагу. Москва, Ленінград та другі важніші центри в її руках. Тому що ся ґрупа була по стороні пок. патр. Тихона, якого заступав митр. Петро Крутицкий, а по нім инші, звуть її тихонівською. Ся часть православної церкви, як вірити одному з прав. ахіереїв, має тепер 400 епископів, тихонівці святять в епископи кого попало, не зважаючи на се, чи кандидат достойний і чи має відповідний ценз науковий. Велика часть тих епископів як Амброзій з Винниці (Українець), Валеріян (з Проскурова, вивезений на Соловки на Білім Морі), або як Борис в Харкові, сидять стероризовані, не мішаючися до справ церкви. Сі епископи, яко переслідувані за достойне сповнювання свого звання тішаться симпатіями вірних. Згодом та ґрупа розбилася на дві части: провідником лівого крила став митр. Сергій Нижгородський, знаний зі свого виступу в користь большевиків. Не виключений і дальший розлім.

Друга правосл. церква, іменуюча себе для більшої поваги „синодальною“, має коло 130 опископів, з того на Україні 30. Сей відлом правосл. церкви переходив ріжні метаморфози та приймав всякі аж за далеко йдучі реформи, від яких пізніше сам ухилявся спихаючи пересадні, незгідні з догмами віри та церковної дисципліни погляди на необдуманість одиниць зпоміж себе. Сі проекти реформ і перегляду на разі деяких догм віри були випливом православного цезаропапізму, духа протестантизму та крайного ліберализму.

Синодальна часть православної церкви пішла на уступки атеістичному урядови, отже власти світській. Інтелектуальні представники сеї церкви як Д-р Л. Юрьевский, архіепископ Могилівский і Ямпільский у своїм творі „Украинская Лжеерархияы ставить такі парадоксальні тези, як: що скликати вселенські собори має право лиш світська власть, що Рим „присвоїв собі“ монополя на св. Петра, якого побут в Римі є „абсурдом“ і т. п. А в рукописнім творі „Собрание сочиненій“, том IV., признає, що „реформа догматов всегда возможна“, таксамо реформа канонів і церковної дисципліни. Він противник монастирського життя, целібату і всего, чим дорожить Церква. Пробу такої реформи зробили митр. Антоній Храповицкий і проф. Р. Несмелов, на яких покликається Юревський, кажучи з ними, що християнська моральність можлива без визнавання догматів...

Як XVI. вік був переломовий у католицькій церкві і західня Европа що до віри пережила сильне потрясення, так від часу упадку царату зачався в православній церкві зразу фермент, відтак забурення, а потому стан военний. Тепер на Україні, бо про неї тут передовсім бесіда, стоять проти себе три церковні ґрупи: 1) синодальна, 2) тихонівська й 3) автокефальна. Останню на разі розбила синодальна з її представниками Лолієм, архіеп. Могилівським, Піменом, митр. України (оба великороси) в спілці з Д. П. У., як кажуть, „окончательно“. Не йде тут синодальній ґрупі так о українізацію, яку голосила автокефальна церква Липківського і Чехівського, бо на українську мову в літургії погоджуються навіть синодальні і тихонівці в теорії, але ходить їм о прінціп, чи церква на Україні має на далі бути в залежности від Москви, від будучого патріярха, чи від святійшого синоду (тихонівщина), чи священного, як каже синодальна церква, чи врешті бути їй цілком від них незалежною й управлятися самій собою.

Але як розговір про самостійну Україну карає Москва смертю, так церковну автокефалію українську покарала також моральною смертю, наказавши їй самій зліквідувати себе.

Синодальні а тихонівці.

Характеристичний є висказ Бухарина, коли на запит одного з робітників-делеґатів Німеччини, — яка є ріжниця між новою а старою Церквою, відповів Бухарин: „Старая церковь приспособляла к старому строю просила бога о ниспослании здравия Николаю ІІ., а новая, живая церков молит бога за нас грешних большевиков[3])...

Щоб церкву в самих основах її розложити, наказали Соборови, що складається з епископів, нисшого духовенства, з людей світських, а то і з жінок (бо і їх допущено до голосу в церкві) — завести систему вибору. Епископів вибирається, а в виборі беруть участь всі вірні. Уряд має свого кандидата, який дав вже докази льояльности і каже на окружнім соборі вибрати того або иншого кандидата. На виборах в Могилеві хотіли священики вибрати иншого епископа, але ГПУ наказало вибрати Лолія Юревського. І священики мусіли його вибрати, хоч знали, що він Москвич. Коли про вибір на епископа рішає світська власть або „вірні“, то про свободу виборів і гідність кандидата й бесіди не може бути: там мусить наступити упадок церкви. Наглядний доказ — православна церква.

До скликання Собору треба дозволу Нар-Комату внутр. справ. Ось взірець такого дозволу:

УСРР. Харківський Округовий Виконавчий Комітет.

Ради робітничо-селянських та червоноарм. депутатів.

Адміністративний відділ, 16/X 1926. № 1165 м. Харків.

До Всеукраинського Сінода!

Харківський Окр. Адмвідділ повідомляє, що Н. К. В. С. розглянувши Вашу заяву про видачу дозволу на скликання 11 травня 1927 в м. Харкові в Катедральному Соборі передвиборчої наради в складі всього пленуму Сінода, всього епископату та двох делегатів від кождої епархії та вікаріятства, пояснює, що до задоволення цього клопотання (грубий перевід з росийського: к удовлетворению этого ходатайства) з його боку перешкод не зустрічається. Порядок дневний наради додається.

Нач. Адмін-Відділу (підпис).

За зав. Відд. культів (підпис). Секретар (підпис).

Які більше зміни заведено в синодальній части православної церкви, яка називається також обновленческою (а деякі звуть її ще й урядовою) — побачимо з полеміки, між ними й тихонівцями. Сі останні називають синодальних просто еретиками, безблагодатними; неважні у них св. Тайни сповіди і причастія.

Синодальні навязали зносини з патріярхами Сходу: з Єрусалимським Даміяном, з царгородським „вселенським“ Василієм ІІІ. й иншими автокефальними церквами, як болгарською, гелядською та ін. Головою української синодальної церкви, став митрополит Пімен, бувший епископ Камянця Подільського, вибраний собором.

На 41. округів України є вже 30 синодальних епископів; епархії мають тепер зовсім инший вигляд як перше. Кожний округ політичний є й епархією, в осідку округа є катедра епископа.

До недавна на цілу Подільську ґубернію був оден епископ в Камянци Под., а мав вікарних епископів або суфраґанів у Проскурові, Винниці і Балті. Тепер на Поділлю є 6 округів: Камянецький, Проскурівський, Винницький, Тульчинський, Могилівський і АМСР (Автономна Молдавсько-Соціялістична Република) з осідком в Балті, де є окремий епископ для Молдаван і Українців; та округ Первомайський.

Що дотичить предмету віри синодальних і їх поглядів на Церкву, то до сего часу не виступили вони офіціяльно й авторитативно з відмінними від тихонівців науками що до православія. Зате поодинокі їх авторитети як Д-р Л. Юревський, архіеп. Могилівський, у своїм творі „Украинская Лжеерархия“ — в Українськім Правосл. Благовістнику (титул лиш по українськи, все проче по російськи) виступає проти монашества,

---

[1]) Дан. г.33.

[2]) Авторови сих стрічок розказували, що як кілька літ до війни англійська експедиція дійшла до Лясси в Тибеті, то Даляй Ляма, голова буддійських монахів і заразом всіх будистів шаістів утік тоді на сусідню рос. територію в Туркестані. Цар Николай ІІ. повитав його на своїй території й затитуловав Ляму „Ваше СвятЂйшество“. Се звернуло увагу передовсім католиків в Росії. Християнський пануючий звертається до поганина словами „Ваше Святійшество“. Для Папи, Голови Християнства, сего титулу Росія не давала, лиш для поганина. Була в тім ціль політична, щоби ісповідників Будди позискати для рос. імперіялізму.

[3]) Известия з 13. серпня 1926. ч. 183.

„GENEWA" Одинока українська галянтерія-Перфумерія Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 32-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоратки, священичі капелюхи, палі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці „Tretorn", кальоші, светери, жіноче і муж. біляа, коронки, гафти, „Jägery", косметику і перфумерію та забавки і пр.

проти целібату; навіть (між стрічками) проти безженности епископів, а бодай неясне займає становище в тій річи, далі проти Теодора Студити і т. д., а синодальні мовчать на його виводи, отже погоджуються з ним, лиш що до св. Теодора, то один зі синодальних виступив проти арх. Лолія. Може час і еволюція синодальної течії принесуть нам щось нового, але вже самі часто повторювані твердження тихонівців про заперечування синодальними Божества Ісуса Христа, Божого Материнства Пресв. Діви і других догм — мусять мати якусь підставу. Правда, той сам Лолій, в IV. томі своїх „сочиненій", признає, що реформа догматики все можлива та виступає проти науки Живої Церкви, кажучи, що Жива Церква „предлагает свою „догматическую реформу", но вже в цілком новім дусі, в дусі негативнім. „Предлагается реформа не в смысле переработки догматического богословия как православной науки, а в смысле искаженія християнства, даже более, в смысле отрицанія християнства".

(Далі буде.)

——o——

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Евхаристійний Конґрес в Познані. (Участь наших єрархів). У великім Евхаристійнім Конґресі в Познані взяли участь всі наші Владики: Впр. Митрополит, Епископи Станиславівський і Перемиський, Епископи Помічники трьох Епархій і Еп. Будка. З наших священиків були на Конґресі: ОО. Крилошане: Томович, Яцковський і Ковальський зі Львова й о. Ректор Д-р А. Бойчук зі Станиславова. Були також о. Горчинський, о. Климентій Шептицький і о. Жевуський. Надто для асити прибуло зі Львова 6 питомців, а для співу хор малого семинара ім. св. Свщ. Йосафата під проводом Д. Котка. Дня 27. червня в пятницю відправив Впр. Митрополит в сослуженню Преосв. Еп. Бучка і Будки Архієрейську Сл. Божу, а в суботу 28. червня Преосв. Григорій і Йосафат з Еп. помічниками Лакотою і Лятишевським відправили Архієрейську Сл. Б. в гр. кат. обряді. На одній і другій Сл. Божі співав гарно вишколений хор з наших людей живучих в Познані, скріплений хором питомців малого Семинара зі Львова. Надто Еп. Лятишевський мав для академічних орґанізацій читану Сл. Б. і виголосив промову. Хор малого Семинара під проводом п. Котка співав наші національні пісні в часі гальового обіду. На гарний і вишколений спів звернули увагу м. і. Апостольський Нунцій Архиеп. Мармаджі і Кардинал Гльонд. Крім того той сам хор уладив Академію в неділю 29. червня від год. 7 до 8 при битком набитій салі. Українці Познаня уладили також приняття для наших Владик.

Сам Конґрес зробив велике вражіння. Видно було, що Познань то серце католицької Польщі. Всі доми майже без виїмку були гарно декоровані й нічю ілюміновані. Ціле місто мало вигляд дуже святочний і достойний величавого Торжества. Знаменито переведена була орґанізаційна сторона Конґресу. Всюди панував лад і порядок. Замітна була велика участь вірних всіх станів. Костели переповнені побожними людьми, сповідальниці прямо облягані, тисячі і тисячі приступали щоденно до св. Тайни, цілонічні адорації по всіх костелах і безнастанна гра дзвонів в цілім місті вказували, що се тріюмфальний день Царя слави, Христа. Імпонуючий був Евхаристійний похід останнього дня. Величезний многотисячний похід у великім порядку й повазі поступав з костела Божого Тіла на стадіон. В тім поході зазначилися так численні в Познані Католицькі Організації. Коли те все бачилося, мимо волі приходило на думку, як нам ще далеко до такого розвою католицького життя і коли ми спроможемося на подібне Торжество! **Учасник.**

ОБУВУ мужеську, жіночу і дитинну найновіших фасонів з найлучшого матеріялу, як також обуву люксусову спортову, снігівці і кальоші по цінах конкуренційних поручає
НОВО ОТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН
КАРОЛЯ ПСТРУХА
Львів, вул. Пілсудського, ч. 19. 11—15 674

† ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

о. д-р Діонізій Дорожинський, емер. ґімназійний катехит, професор Богословської Академії у Львові, цензор книг, почесний крилошанин, радник-референт Митрополичої Консисторії, ур. 1866, рукопол. 1891 р., помер 2. липня ц. р. в Мізуні б. Долини в 64 р. життя а в 39 р. священства. Похорон відбувся в пятницю. Покійний був прихильником нашого орґану і постійним його передплатником від часу його появи. В. Й. П.

ҐРОШІ: Доляр ам. 8·89.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Конкурс

Монастир СС. Василіянок в Яворові оголошує отсим конкурс на дві посади: 1) учителя (льки) географії і предметів педаґоґічних, 2) учителя польської мови. Вимагається квалфікації до шкіл середніх або дозволу на навчання. — Ігуменат. 2—3

КОРОТКА БІБЛІЯ СТАРОГО І НОВОГО ЗАВІТА на 3 і 4. кл. нар. шкіл нашого видання, вийде з друку з початком серпня ц. р. Під зглядом річевим і педаґоґічним задоволить всіх ОО. Катехитів. Безконкуренційно низька ціна уможливить набуття для кождої шкільної дитини. — Просимо замовляти в кооперативі „Священича Поміч" Станиславів (пасаж). 750 1—3

ПЕРЕПЛЕТНЯ ПЕТРА ПОДОЛЯКА
556 Львів, вул. 3 Мая ч. 11 1—1

прийме сейчас хлопця до науки.

НЕДУҐИ ЛЕҐЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує міліони людей. — При поборюванні грудних недуг та бронхіту, впертого та томлячого кашлю і т. п. примінюють лікарі **„Balsam Thiocolan-Age"** Гонсецкого, що влекшуючи виділювання флеґми, скріплює орґанізм і самопочуття недужого, побільшує тяґар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 722б 6-10

ПОЗІР ЗАСТУПНИКИ! Поважна і стала егзистенція. Впроваджуємо новий народний систем ощадности з високими преміями. Широкі круги суспільности мають спромогу сотиковими ощадностями вже по трьох місяцях одержати велику премію. Той новий систем дає нашим заступникам спосібність до легкого позискання сталого і високого зарібку. Вели і користи для ощаджуючих! Високі провізії для заступників. Головним заступникам уділяється також відповідну суперпровізію
Зголошення приймає:
ЗАҐАЛЬНЕ ЗАВЕДЕННЯ КРЕДИТОВЕ
717 Львів, пл. Марійська, 6—7. 7—8

ЛІЖКА ПОЛЕВІ
ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.
578 поручає
ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ
ЛЬВІВ, Личаківська 132.
31-50

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,
ріанож всілякі направи і покриття
поручає і виконує
„ПАРАҐОН", МАРІЯ БЕМОВА
Львів, ул. Балова 9.
701 8—12

Від 40 літ істнуюча фірма
ШАРЛЬОТТА ЧИШ
Львів, вул. Рутовського ч. 7.
проти Катедри в подвірю
— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ МЕБЛІ
731 на догідні сплати, без поруки. 10-30

ПЕНСІОНАТИ
Власний виріб! Ціни фабричні!
КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50
„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—
КОЦИ вовняні „ „ 10·—
КАПИ до прання „ „ 10·—
ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ
ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ
А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6
691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 19-30

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує
709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 8-30
Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11
Приймає футра до переховування.

КОСИ стирийські з ґваранцією, **ТОМАСИНУ** бельґійську і німецьку, **ВУҐОЛЬ,** всякі господарські машини
745 замовляйте в **Спілці Українських Аґрономів**
Львів, Собєського 28. Цінники і оферти даром. 2—15

САНАТОРІЯ положничо-гінекольогічна і хірургічна

„Vita“, Львів, Листопада ч. 22.

Тел. 73-03 і 77-07.

Власний 3-поверховий дім. Покої сонячні уряджені з люксусовим комфортом. Дві салі операційні. Саля породова і стація для немовлят. 752 1-5

Ціни від зол. 16 в покоях спільних, а від зол 20 в покоях осібних.

Свобідний вибір лікаря ординуючого.

ПЕРЕПЛЕТНЯ

ПАВЛА БАБЯКА

у Львові, вул. Бляхарська 12.

Приймає всякі церковні роботи, як Євангелія, Служебники, старі книги, наклади брошурування, канцелярійні книги і т. п., в круг переплетничої штуки. 735 5—5

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко мосяжне 200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** гобелінові **55** зл., Канапки гобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99. 565 34—40

Приєднуйте нових Передплатників!

Охорону дахів бляшаних против іржі і впливів атмосферичних

„Subox-ом“

і „Norbilak-ом“

як також асфальтування всілякого рода криття дахів папою і плоскі дахи (Holzcement),

753 виконує 1-10

БРОН. СВЄЖИ

Львів, вул. на Болоне ч. 50.

ВЖЕ Є!

СВІЙ ВЛАСНИЙ ВИРІБ

ПАХУЧЕ МИЛО

МАРКИ

ЦЕНТРОСОЮЗ

ДО ПРАННЯ І МИТТЯ

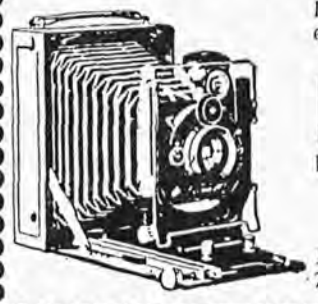
ЖАДАЙТЕ В КОЖНІЙ КООПЕРАТИВІ мила виробу української кооперативної фабрики ЦЕНТРОСОЮЗА 751 1—1

Союз Кравців Львів Личаківська 15.

під управою ПІРКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ

поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.

703 8—32 **„Свій до свого“.**

При кождій нагоді практичним дарунком, особливо для молоді є апарат фотографічний. Вже від зол 33—45 дістанете добру камеру у фірми

ІВАН БУЯК

Львів, Коперника 4.

СКЛАД АПАРАТІВ ФОТОГРАФІЧНИХ.

Двайцятькілька літ гарно проспериуюча фірма дає Вам гарантію 728 дошільної обслуги. Катальоги безплатно. 5-5

МЕБЛІ КЛЮБОВІ

як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати 665 14-20

МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ

Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59 82.

КРУЖЛІВКИ, НАЧИННЯ, молочарське і кухонне, — ЛЕДІВНІ, — ЛІЖКА, УМИВАЛЬНІ і т. д.

714 б — поручає — 14-15

ТОРГОВЛЯ ЗАЛІЗА

МАРІЯН КЕРСЬКИЙ і ФЕЛІКС КОНДЗЬОЛК

Львів, вул. Коперника ч. 4.

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон

поручає найновіші

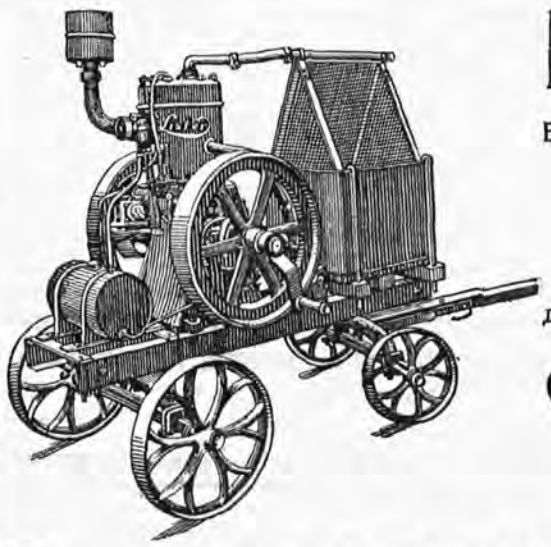
КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 27-?

Мотори ЛІСТЕРА?

БЕНЗИНОВІ

НАФТОВІ

РОПНІ

ПЕРЕВОЗОВІ

СТАЛІ

для цілей рільничих і промислових

Є НЕОЦІНЕНІ

До набуття у всіх поважніших складах машин рільничих і в репрезентації фірми

R. A. LISTER & Co., Ltd.,

702a **Dursley (Анґлія)** 8—12

Львів, вул. Ягайлонська ч. 24. **Телєфон 6-29**

Львівські Курси Керманичів самоходових

Інж. АЛЕКСАНДРА ЮРОГО

Львів, вул. Коперника 54.

Ведені суть при найбільших варштатах і гаражах самоходових в Галичині. - Новочасні самоходи до науки їзди. Оплата ратами. Замісцевим мешкання і опіка. Пишіть о ілюстровані проспекти, котрі 727 висилаємо безплатно. 5-8

Обува на сезон літний!

жіноча, мужеська і діточа **по зниженых цінах** продає **склад обуви „КРАХА“ — Львів, Галицька 15.** Дешево, бо в подвірю!

694 9—25

Видає й редагує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Рік V. Львів, четвер 10. липня 1930. Ч. 51. (351)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Клюсовича ч. 8. II. пов. - Тел 4-48.

Передплата в краю: півроч. 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот.
Конто П. Щ.: Краків 405.867

Святіший Отець зовсім здоров

Всупереч вісткам заграничної преси про те, що стан здоровля св. Отця погіршився, доносить „Оссерваторе Романо": Св. Отець приняв кілька днів тому на авдієнції делеґатуру католицьких лікарів та провів з ними більш години на оживленій розмові. Стан здоровля Св. Отця зовсім добрий.

Вже зачалася остра полеміка

Довкруги православного Собору.

Визначний рос. публіцист і ред. дневника „За Свободу", Д. В. Фільософов, оповістив у тім органі в ч. 178 велику статтю, в котрій закидає митроп. Діонізію, що вже перші його слова, висказані в навечерє відкриття собора, се звичайна газетна полеміка. Голова правосл. церкви в Польщі каже, що Вишій Церковні Владі неслушно закидали, немовби вона була противна засаді соборности і перешкоджувала скликанню собора. На те каже Д. Фильософов, що обективні факти перечать заяві митроп. Діонізія. І на доказ правди своїх слів наводить справу з о. протор. Теодоровичем та комплєт журнала „Воскресное Чтеніе". Се — пише — допотопний журнал, котрий приносить шкоду ідеї соборности. Той журнал просякнутий чорносотенщиною епохи Побідоносцева і „Союза русскаго народа". М. і. в нім виписують похвальні дитирамби в честь В. М. Скворцова, котрий був правою рукою Побєносцова, редаґував чорносотенний „Колокол" і разом з Гринякіним уживав просто террору супроти „раскольників" і сект, замість боротися з ними в чисто духовій боротьбі, без помочи поліції, бо в тім завдання всякої церкви, котре полягає не тільки на збереженню спадку, але й на відповідній місійній праці...

Ще одна боротьба між православними

В Парижі відбувся зїзд західно-европейської епархії рос. правосл. церкви. Зїзд осудив розпорядок московського митрополита Сергія про усунення митроп. Евлогія зі становища владики на заході. Всі бесідники підчеркнули неважність того розпорядку, бо він виданий з причин політичних а не церковно-релігійних.

—o—

Кого тягнуть перед суд

З приводу краківського конґресу.

Польська влада зголосила в прокураторії внесок, щоб потягнути до карної відповідальности ряд польських послів і сенаторів ізза їх участи в краківськім конґресі опозиції. Ось їх імена: Руґ, Маліновский, Путек, Тугут — з партії „Визволеня"; Барліцкий, Недзялковский, Журавский, Мастек — з ППС. Валерон і Врона (Строн. хлопске); Вітос, Бродацкий, Мадейчук, проф. Мархлевский — з „Пяста"; Кусьнеж, Хаціньский, Урбаньский, — з „Христ. демократії"; Янковский, Хондзиньский, Попель — з НПР.; далі слідуючі діячі: знаний адв. Гофмокль-Островский з Варшави; кс. Панась, д-р Розенцвайґ, Вогноут, Пшибись, д-р Шумский, Пускарчик і Беленіна з Кракова; Рой з Закопаного, Цястонь з Велички, Ясіньский зі Скавіни і д-р Віттек з Бжеска. Всі вони мають відповідати за злочин з §. 65. (заколочення публичного спокою). Представники опозиції висказують свою радість ізза того. Нпр. пос. Ратай пише: Польща і світ мати-муть не якебудь видовище, коли перед судовими кратами стануть ті, що домагаються пошанування права. — А орґан вшехполяків „Львовскі Курєр Поранни" в ч. 197 каже таке: „Випадає устійнити текст 51 арт. конституції, котрий очеркує відповідальність голови держави: „За урядові чинности президент РП. не відповідає ні парляментарно, ні цивільно. За зраду краю, з н а с и л у в а н н я к о н с т и т у ц і ї (се подає „К. Л." товстим друком) або карні переступства президент РП. може бути потягнений до відповідальности через сойм ухвалою трьох пятих голосів у присутности бодай половини законного числа послів. Справу розглядає і вирок видає Державний Трибунал після постанов окремого закона. З хвилею поставлення в стан обжалування перед Держ. Трибуналом президент РП. завішений в урядуванні".

Стріча королів ромунського і югославянського

Віденська преса доносить: На днях мають зустрітися в Сінаї ромунський король Карло та югославянський Олександер. Головною метою стрічі буде обговорення спільного економічного фронту Ромунії й Югославії при евентуальній піддержці Угорщини, в цілі забезпечення збуту рільних продуктів тих країн на світовому ринкові.

—o—

Діти на вакаціях

Відома се річ, що діти в часі вакацій здорові, зачинають з початком шкільного року хорувати. Єсть окрема „шкільна" хороба, котра проявляється нервозністю, болями голови, анемією, браком апетиту і скривленням хребетного стовпа. Причини того в надмірнім перетяжуванню дітей, в їх похиленім сидженню при читанню й писанню та в неприроднім для їх віку спокійнім поведенню, якого від них вимагають у школі. З тих всіх причин повний відпочинок від усего, що пригадує школу, се для дітей річ конечна. Отже передовсім треба від них поховати всякі книжки і зошити так, щоб їх навіть не бачили в тім часі, а не силувати їх „доповнювати браки". Нехай тоді „доповняють" браки у взаєминах з природою, нехай бігають по лугах, горах, лісах і полях — се для них властиво відпочинок. Тоді будуть лучше їсти і спати, позбудуться нервозности й наберуть сил на слідуючий шкільний рік.

ХОЧЕТЕ МАТИ ПЕВНІСТЬ
що Ваш гірко заправьований гріш не пропаде, а приноситиме добрі відсотки? Якщо так, то складайте свої ощадности в Кооперативному Банку
715 „ДНІСТЕР" 15-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ЦІКАВИЙ ЛИСТ ЧЕКІСТА

„Послєдния Новости" оповістили лист такого змісту: „Я, Юрій Сергієвич Агабеков, працював 10 літ в органах чрезвичайки, а членом ком. партії був від 1918 р. Займав я посаду начальника східного сектара заграничного відділу чрезвичайки в Москві, потому був її нелеґальним резидентом в Туреччині, Греції, Сирії, Палестині і Єгипті. В останних двох літах зачав я запримічувати, що революц. запал в СССР. вироджується в партійних низах в „подхалимство" (карієровичівство) і бюрократизм, у дбання за посади і в боязнь перед утратою хліба. А на верхах справа революції зводиться до боротьби за комісарські портфелі. В часі, коли упривілеена ґрупа комуністів вариться в своїм власнім соку, кидаючи революційні фрази про свободу та на ділі душить усякий прояв волі, — в тім самім часі робітництво приносить величезні матеряльні і моральні жертви для здійснення злочинно-фантастичного пляну „пятилітки" і фізично вигибає, а селянство, загнане в „колхози", нищиться до тла, бо правительство Сталіна руйнуючи приватні господарства не дає в заміну нічого. Вислід — постійний голод в такій хліборобській країні, як Росія. В зовнішній політиці — брехливі, революційні зазиви до робітників заходу. Рівночасно з проголошенням гасла „Освобожденія гнобленного Сходу" уряд Сталіна веде імперіялістичну політику в Афґаністані, Персії, Китаю та на Близькім Сході, що докажу фактами в книзі, яку приготовляю. В области торговлі уважаю злочином вивозити продукти за границю, наповняти мошонки совітських урядників і піддержувати грішми комуністичні партії чужих країв, коли в Росії панує очевидний голод. Супроти того прирікаю, що від тепер буду боротися з режімом, котрий витворює невиносиме життя 150-міліоновому населенню СССР., править насильством баґнетів; держиться неосвідомленням армії та неорґанізованістю робітників і селян. Маю сотки чесних приятелів-комуністів, співробітників чрезвичайки, котрі думають так як і я, та боячись пімсти навіть за границями СССР., не ризикують зробити те, що я роблю. Я — перший з них і хотівби я послужити прикладом всім оставшим чесним товаришам моїм, котрих думки ще остаточно не заїла офіціяльна демаґоґія нинішнього ЦК (Центр. Комітету). Взиваю Вас до боротьби за дійсну, правдиву, реальну свободу! Париж, 30. червня, 1930. А ґ а б е к о в.

До того листа, страшного і цікавого своїм змістом, додає ред. „П. Н." більшу замітку, з котрої слідує, що Агабеков, се оден з визначних працьовників большевизму. Він уродився 1895. р. в Асхабаді, студіював в Інституті східних мов у Ташкенті, брав участь у великій війні, котру скінчив в ранзі штабскапітана. Приставши до большевиків

бистро аванзував: був у Туркестані комендантом Червоної Армії, в Сибірі комісаром дивізії, боровся проти Колчака і в 1920 р. вступив на службу до чрезвичайки, де служив 10 літ. З кінцем червня виїхав потаємно з Царгороду і прибув до Франції з метою зірвати з совітською владою, навязати звязок з „невозвращенцями" (тими, що не хочуть вертати в СССР.) і розпочати боротьбу з режімом Сталіна. Та думка пробудилася в нім в січні 1930 р., коли перечитав ряд статтей Бесідовського. Тоді й він зачав писати спомини про свою 10-літну службу в чрезвичайці, про її методи й організацію за кордоном. Його спомини перекладають тепер на мови англійську, французьку й німецьку.

При читанню листа чекіста Агабекова, в котрім пробудилося сумління, мимохіть пригадується лист, нашого галицького „типа", гмн. учителя М. Чайковського (сина відомого письменника Андрія Чайковського). Той лист, писаний з Одесси, де большевики дали катедру тому панови, аж капає від вихвалювання життя в нещасній країні нужди, насильства совісти і террору та заманювання Галичан в сіти большевизму. Тяжко і прикро робиться на душі, коли читається той лист і ще до того в органі б. диктатора Галичини, котрий репрезентував колись наш національний рух. В часі, коли будиться совість навіть у довголітних чекістів, лучаються між нашими Галичанами людці, котрі затратили всяку совість, і всякий сором та за миску сочевиці сповняють службу нужденних агентів найстрашнішої, безбожної влади, яка колинебудь гнобила народ. Та може ще й наше покоління доживе того часу, коли ті каріеровичі втечуть назад на свою землю з того „раю", котрий тепер захвалюють.

——o——

Великанські водні будови

В Норвегії, Швеції, Італії, Швайцарії й Австрії.

Норвегія скермовує цілу ріку в нове русло з метою, добути значну скількість енергії. — Швеція ще сего року викінчить велику водну будову коло Далелф'у під одним водопадом. Та будова дасть 180 міл. КВ. — Італія має тепер 9.500.000 КВ з водної енергії при помочи штучних будов. Незабаром зачне їх розбудовувати в цілім системі альпейських озер. — Прегарно заосмотрена в водну енергію мала Швайцарія, котра розпоряджає 10 мілярдами КВ, уживаючи тої сили до освітлювання й опалювання, до зелізничого руху, до промислу і продаючи ту силу також за кордон. — Інж. Грінгут-Бартолетті референував недавно на „світовій конференції сили" про Австрію, на території котрої пливе Дунай на довжині 343 км. і може дати велику скількість енергії, приблизно в силі 5 міліярдів і 450 міліонів КВ. Там, де Дунай виливає широко, не треба навіть надто коштовних гребель, щоб використати його силу, бо вистарчить провести в тій ціли бічні канали, котрі придадуться і до судноходства і даватимуть водну енергію. — Словом, в усіх краях світа, навіть у таких, що числом населення значно менші від Галичини, відбувається живий рух в ціли використання бурливих рік і потоків для здобуття з них енергії, яка булаб пожиточна для всего господарства краю. Тільки в нашій Галичині наші ріки, що при добрій господарці могліб нашій країні дати великанські богацтва енергії і для неї самої і навіть на вивіз, — дають щороку енергію, котра без уговку нищить наш прекрасний край і згодом може його перемінити в безнадійну пустиню, як се знаменито виказує в своїх живих статтях Вп. о. Й. Раковський.

——o——

о. Й. РАКОВСЬКИЙ (Хрипливи)

Виливи наших карпатських рік

II.

Тої ночи ніхто зі старших не спав, а діти цілу ніч голосно плакали. Від часу до часу починали жінки співати побожних пісень.

Ранок встав погідний і всі ми з радістю побачили, що вода дуже значно упала, бо вже довкола хати та будинків показався широкий пас землі. Надія вступила в залякану і зажурену громадку людей. Почали їздити дарабами в село та оглядати знищення. Тай ми хлопці, т. є мій наймолодший вуйко школяр, я і ще кількох сільських хлопців не дармували. Ми також змайстрували собі дарабу з дверий возівні, і зачали плавати по обійстю, вїздили до стодоли, возили пашу для худоби до стайні і т. п. Заняті такою забавою, не виділи ми зближаючогося парового кораблика, який у звичайний час стояв в Галичи і якого уживали при регуляції берегів Дністра. Доперва голосний свист корабельної машини звернув нашу увагу. Корабель плив улицею і причалив до самої брами парохіяльного обійстя. З кораблика висіли два чи три жандарми, комісар староства і двох-трьох людий з корабельної прислуги. Привезли багато хлібів у міхах, муки та круп. З села поприїздили човнами війт з громадською старшиною та багато селян. Комісар списував довгий час заподіяні шкоди. За яких дві години відїхали наші гості в гору ріки нести поміч і розраду иншим затопленим селам. Вода опадала вже скоро.

За два дні Дністер майже вернув у свое звичайне русло. Громадський післанець поплив чайкою до Галича, по почту. Ми хлопці цілий день бродили по вулицях села, оглядаючи нечуване знищення від повені. Не було ні одної цілої хати, ні одного цілого господарського будинку. Хати і будинки в селі без виїмку були вальковані-городжені. Вода виполокала зі стін глину і солому до висоти вікон. Сторчали лише стовпи і коли. В хаті звичайно піч була завалена, мисник і скриня перевернені. Старші хати і будинки не лише розмулені і виполокані, але ще й поперехилювані, то в один то в другий бік. Всі стоси, стіжки й „оденки" збіжа підмоклі або навіть унесені водою. Голодна худоба реве у стайнях або пасуть її на пригородках, де вона спасає замулену пашу. Потопилося в стайнях багато свиней та овечок. Всюди сум. Тут і там чути як заводять плачливо жінки. Цей образ знищення та розпуки селян ще й доси живо собі пригадую.

По двох днях довідалися ми, що міст у Галичи вже тимчасово направлений і в день навечеря свята Успенія Пресв. Богородиці вибралися в поворотну дорогу до Боднарова. Сумна то була дорога! Памятаю її як нині. Лише з трудом можна було їхати по розмоклій дорозі. Куди оком глянути — всюди замулені поля, декуди ще залиті водою. В Галичи міст був сильно ушкоджений. Покладено провізорично дошки, по яких люди переходили зі страхом. Коней перепроваджувано поодиноко з завязаними очима, щоб не полошилися переступаючи вузькі, хитаючіся дошки, над безоднею ріки. Віз пересували люди руками по провізорично уложених дошках. Село Залуква, по другім боці Галича, було сильно знищене. Міст на ріці Лукві знищений. Через него також треба було передіставатися дуже обережно, серед великого страху й небезпеки.

В Боднарові застали ми також велике спустошення огородів і піль через вилив Лукви. Хати і будинки лишилися цілі, бо положені на горбку, подальше від ріки.

Незабаром поїхали ми вже до Станиславова до школи. Доносили нам, що багато людий особливо старших в Ганівцях і Поплавниках хорувало, богато їх повмирало простудившися в часі повени.

Хоч я в моїм пізнішім життю вже більше нігде не стрічався безпосередно з виливами наших рік, але описані тут пережиті страхіття в часі повени викликали у мене велике і живе заінтересування, кілько разів приходилося мені читати або чути відомости про виливи наших рік.

В часі мого побуту в духовнім семинари у Львові в 90-тих роках минувшого віку, мав я нагоду читати в семинарській читальні в органі товариства Галицьких лісовників „Сильван" (Sylwan) довшу працю тодішного інспектора державних лісів Головкевича, нашого земляка, про виливи галицьких рік, їх причини і їх наслідки та про те, як їм запобічи. Зміст тої праці та висновки, до яких дійшов автор, ще нині добре памятаю і то тим більше, що я мав нераз нагоду в розмові з фаховими лісовиками говорити на тему наших повеней та розважувати з ними ту важну для нашого краю проблему.

У згаданій праці інспектор лісів Головкевич дає широкий погляд на історію і справу виливів рік в инших европейських краях, особливож докладно застановляєся над причинами виливів ріки Тиси та її допливів. Розуміється, всюди причиною виливів було і є нерозумне, варварське вирубування лісів. На примірах Франції та Угорщини вказує докладно, що як треба робити, щоб також у нас припинити, або принайменше дуже зменшити, виливи наших рік.

Каже, що цілком не вистарчає змушувати власників карпатських лісів відповідними розпорядками та законами залісити вирубані части лісу. Всі ліси на теренах жерел і дожерелля карпатських рік і потоків мають бути узнані осібним законом як охоронні ліси. Такі охоронні ліси не вільно під ніякою умовою і ніколи вирубувати одноцільно, пень в пень. Такі ліси можна вирубувати лише кождорічно в такій скількости, кілько виносить вирахований на місци кождорічний приріст дерева. Само вирубування маєтся так виконувати, щоб земля все і стало була отінена гиллям дерев. Доперва під тою умовою карпатський ліс може бути тою помпою і тою губкою, яка буде висисати кождоразовий надмір атмосферичних опадів. До дальших заряджень в охоронних лісах належить уладження збірників (басейнів) води в ярах і долинах близько жерел карпатських рік і потоків, щоби в них можна збирати кождоразовий надмір опадової води і відтак в міру потреби помалу його випускати. Та справа вяжеться з забудовою гірських рік і потоків при їх жерелах.

В ціли виконання цілої акції охорони краю перед повінями муситься видати осібний закон про охоронні ліси, так як це є приміром у Франції й на Угорщині.

Виконання ухвалених законів і виданих розпорядків мусить належати виключно до центральних урядів, а не до місцевих, повітових адміністраторів.

З огляду на те, що вируби карпатських лісів виконують богаті, акційні спілки або й поодинокі богаті власники чи й сама держава, то нагляд над виконанням цілої устави і відповідних розпорядків мусить бути відданий конечно також в руки місцевих самоврядувань, осібно на те утворених організацій, вибраних тайним голосуванням людности. Такий самоврядний орган має право рішаючого спротиву („вета"), коли устава виконується зі шкодою для заінтересованої людности.

(Дальше буде).

——o——

о. Т. ГАЛУЩИНСЬКИЙ ЧСВВ

ЗМАГАННЯ ДВОХ НЕПРИМИРИМИХ СИЛ

II.

Одначе серед тої страшної темної ночі загомонів спокійно, але рішучо голос Батька всіх християн, св. Отця Пія XI. І сей голос потряс душі і серця тих, котрі ще не затратили почуття людяности й справедливости... А на сей поклик Христового Намісника твориться нова армія до бортьби за здетронізованого упавшою людскістю Царя Христа. Та армія готується до бою з духовою зброєю; бо ми не маємо боротися проти тіла і крови, а проти начальства і власти, проти правителів темряви віка сього, проти небесних духів злоби". (Єф. VI, 12.). На місце клясової ненависти і національного шовінізму, кладемо християнську любов; поборюємо несправедливість і лож, щоб запанувала правда. Масонерія і соціялізм бажають створити при помочи війн і революції світову Республику; ми бажаємо основати не політичну, а духову державу — монархію Духа. Бажаємо, щоби вступив на трон один, одинокий управнений, та щоб Він став царем душ і сердець людських. Бо Він Бог, Він наш Спаситель; Він одинокий може принести щастя і мир так одиницям як і цілому людству. Хочемо знова впровадити на трон Царя Христа. А що будова нового царства може повстати лиш на руїнах давного, тому йдемо в бій, щоби знищити і зруйнувати панування демонів, щоб побороти невірство, повалити ненависть, усунути несправедливість і виповісти завзяту боротьбу деморалізації. Всяка будова мусить розпочатися від підвалин; длятого зачинаємо від родин; відтак підемо до шкіл, до селян і робітників, вкінці до парляментів і урядів. Так хочемо; так обітуємо, так присягаємо! — Коли бесіда про царя, заявляємо тут і всюди, що наш Цар — Христос. Його царство обіймає цілий всесвіт. Він цар не лиш за згодою підданих але свою самовласною силою, бо Він Сотворитель світа. Проголошуємо Христове царство в просторі і часі. Наш оклик: „Як було на початку, так і тепер на вічні віки"; — „Царству Його нема кінця" бо він цар безсмертних віків. Не знаємо, що принесе нам майбутність; може тяжкі і жахливіші часи ніж ті, які тепер переживаємо. Уявім собі і найстрашніші річи: церква св. Петра в Римі в руїнах, Ватикан горить, Христовий намісник опущений всіми втікає, священики стають відступниками, загальне переслідування християн, цілий світ пяний кровю святих і ісповідників, ціла земля одна руїна повна трупів і звалищ. Апокаліпса показує нам ще жахливіші події, котрі мають наступити в добі антихриста. Але серед того всього Цар віків не спить. Бо ось що каже апостол у видінню: „І я чув наче голос великої товпи і наче голос многих вод і наче голос великих громів, що кликали: Алиллуя, бо воцарився наш Господь Бог всемогучий! (Об. VI, 6). — І бачив я отворене небо, і се білий кінь, а Той, що сидів на нім: Вірний і Праведний, бо Він правдою судить і воює. А Його очі огненна поломінь, а на Його голові много вінців, а Його імя — Слово Боже. А війська Його, що йшли за Ним, на білих конях, одягені в білий і чистий віссонь. А з Його уст виходить меч острий, щоб ним побити народи. А має на одежі і на своїм бедрі написане імя: Цар над царями і Пан над панами". (Об. VI, 11—16). Хотіли скинути Його з трону вільнодумці, люде без віри і релігії, жиди і жидівські наємники. Одначе Він таки лишається царем, царем неба і землі, безсмертним царем віків і народів. (Докінчення буде.)

Привичка се друга натура (Ціцеро, „De finibus", 5. 25. 74).

о. М. КАРОВЕЦЬ ЧСВВ.

Церковні орієнтації на Великій Україні

II.

На иншім місци сего тому пише Лолій: „Зачеркивая всю церковную исторію, игнорируе весь духовный, почти двадцат вековий, рост церкви, небольшая група взбунтовавшихся священиков суесловящих о возвращении церкви к первым векам християнства, всю сущность внешной реформы церковного строя полагают только в женитьбе епископов да в узурпаціи пресвитерами высшей административной судебной власти"...

Тут много неясности, бо раз сам Лолій як синодальний єрарх є за реформою догм, займає неясне становище, що до женитьби епископів, то знов нападає за те саме на Живу Церкву!... Чистий хаос. Синодальні ведучи полеміку з тихонівцями, твердять, що тихонівці їх очернюють, називають єретиками, раскольниками і т. д.

Бувший приклонник старої церкви, тихонівщини, митрополит Нижегородський, Сергій,[4]) одержав раз від одного українського священика з синодальної церкви такий запит: Хто учить правильно, чи епископ харківський Онуфрій, який каже, що обновленці, що відколовшися від церкви стали безблагодатні і всі Тайни звершувані обновленческими священнослужителями, уважаються недійсними, чи магістер теольогії новоіменований митр. Сергієм і посланий ним в м. Муром, епископ Евгеній, котрий каже, що обновленці в ніякім разі не еретики, що питання о безблагодатности їх і підносити не можна через те, що їх херотонії дійсні та що з обновленцями не належить враждувати?

На се відповів митр. Сергій в Українськім Православнім Благовістнику ч. 3. з 1. лютого 1927 р. слідуючими словами: „Пусть обновленцы не еретики, но они от церкви откололись. Таинства (некоторые) у них мы принимаем (нпр. не повторяем крещения, рукоположения), но не повторяем и лютеранского крещения и католического миропомазания (конфирмации) и хиротонии. Есть ли благодать в католичестве? Вопрос весьма спорный.[5]) Некоторые думают, что благодати там никакой нет, а при самом присоединении к православной церкви преподаются сразу же дары подаваемые в церковных таинствах крещения, миропомазания или херотонии. Не повторяется значит, только форма.[6]) Такое обяснение представляется мне поверхностным и не обясняющим всего. Я предпочитаю другое обяснение: в отношении отделившихся обществ церковь поступает также, как и в отношении частных грешников. Только уже самых тяжких и закоренелых грешников церковь отсекает от себя, прочих же низводит в разряд кающихся. Из последних некоторые лишены св. Причастия, некоторые же (временно) даже и молитвенного общения, но все таки они не совсем отлучены. Если они в таком состоянии умрут без напутствия спасение их более чем сомнительно; но возвратить ся в полноправное состояние им ближе чем нехристиянину. Нечто подобное и с неправославными обществами. Еретиков церковь лишает всякой благодати, не принимает даже их крещения. (?) Другим церьков оставляет крещение, но прочих таинств не признает. Наконец третьим оставляет рукоположение а с ним и миропомазание но не евхаристию (которая одна в церкви а евхаристического общения с ними у церкви нет). Все эти оставившиеся у инославных таинства, конечно, приближают их к церкви (по выражению I. правила Василия Великого они еще не чужды церкви)[7]), подготовляют их к общению с нею. Также и инославный (отже и синодали) он не чужд церкви, у него даже остались некоторые таинства, конечно главного у него нет і нет евхаристического общения с церквою и пока не будет, прочее не пользует. Только в этом смысле можно говорить и об остатках благодатных таинст у обновленцев. Все ети таинства получают смысл только когда венчаются главным евхаристическим общением с церковью. Когда этого нет, нельзя не сказать, что человек получил благодать. Утонет ли человек в середине моря, недалеко от берега или совсем рядом с берегом, разницы большой уже нет, спасения он не достиг. — Митрополит Сергий.

[4]) Той сам, котрий заявив, що большевики не переслідують Церкви.

[5]) Прав. архіерей Сергій, б. ректор дух. академії сам собі противорічить; раз признає кат. миропомазання і священство, а другий раз ні. Дивна льогіка і теольогія у тих прав. теольогів!

[6]) Митр. Сергій, хоч був ректором Дух. Академії, то теольог не важний з нього: трохи православний, трохи, а властиво більше протестант і ще більше безпрінціпний та безхарактерний, бо в лютім він тихонівець, називає обновленців роскольниками; деякі св. Тайни їх признає, других не признає; говорить, що вони не належать до церкви, поза котрою нема спасення, а в осени тогож року він сам примкнув до синодальних, отже раскольників, безблагодатних. Віра у него так як ряса, котру можна коли захочеться скинути а другу взяти.

[7]) Цитат не вірний, в I. правилі св. Василія говориться про покуту.

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках каучукових, золотих і сталевих (група нержавійка сталь). Апарат Рентгена. 555 67-?

—o—

Вагання на світових біржах

Коли курс на світових біржах в р. 1926 означити цифрою 100, то від того часу зайшли дуже непокоячі вагання, а саме:

	4/9 1929	1/1 1930	2/4 1930	16/6 1930
Ню Йорк	209·7	138·8	164·3	131·3
Лондон	162 3	95 0	99 6	79 2
Париж	186·7	153·2	148·4	112·0
Берлін	108·9	85 7	89 1	83 7

З того видно, що в сім році найгірші вагання курсу були в Парижі, бо ріжниця виносить там 41.2 точок. Пересічне обниження курсу на всіх чотирох світових біржах виносить 40 до 50 точок. В біржевих кругах Ню-Йорку є повірка про т. зв. „кулачне правило біржі", котра каже, що після кождої великої паніки наступає реакція, яка вирівнує упадок курсу приблизно на 50%, а потому знов наступає спадок курсу що найменше до попереднього стану в часі паніки. Цікаво, що та повірка досі справджується на ню-йорській біржі.

Маленький фейлєтон

ПІД ЛІТНУ ПОРУ

Практичні вказівки.

В літі є вже свіжі овочі. Треба їх їсти, бо овочі сушені й консервовані ніколи не заступлять свіжих. Особливо вказано давати свіжі овочі дітям і то нехай їх їдять з лупиною, бо й вона має свою важну функцію в організмі, именно: гартує шлунок і кишки. Розуміється, перед споживанням треба овочі все вимити. Тільки в часі пошестей треба уникати сирих овочів і їсти їх в компотах. Діти і навіть старші люде люблять ідучи полем, зривати колоски і бавитися ними, вкладати до уст і ними лоскотати себе або других. Отже се небезпечна забава, бо в колосках лучаються заразки хоріб, котрі діставшися до очей, можуть викликати сліпоту, а діставшися до устної ями, ділають дуже шкідливо і часом спричиняють навіть смерть.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Величаве Торжество Канонізації блаженних вісьмох Мучеників Канадійсько-американських бл. Роберта Белярміна і бл. Теофіла з Корте, священика монахо - францішканина. Св. Отець Пій XI. у празник св. Апостолів Петра й Павла 29. VI. проголосив вісьмох Мучеників святими. Ось їх імена: св. Ісаак Joques, св. Pesiam Goupil, св. Іван de la Laude; св. Антін Daniel, св. Іван de Brébeuf, св. Гавриїл Lelamant, св. Карло Garniel, св Наталій Chabanel. — Всі вони походять з Франції та належать до Товариства Ісусов. ОО. Єзуїти 1625 р. піднялися місій в Північній Америці між червоношкірими Індіянами. Трьох перших св. Муч. замордували червоношкірі там, де тепер пишається Нью-Йорк, а прочих пятьох в нинішній Канаді. Їх мучеництво, що припадає між 1642—1649 рр., було невимовно жорстоке: здирали їм нігті, стругали й обтинали пальці, палили їх тіло, задавали їм болючі рани терням і острими кільцями, очи видовбували, на їх місце клали горяче вугілля, розпаленими обручами обковували їх карки, голови обливали їм кипятком, глузуючи зі св. Крещення; ті муки тревали довго... Св. Роберт Белярмін. Він оден з найславніших мужів з XVI і XVII. ст. ізза свойого широкого знання в церк. справах, чистої віри і горячої любови до римського Понтифіката. Уродився в середній Італії в Тоскані, в місцевости Монтепульціяно 1542 р. В 18 році свойого життя вступив до новіціяту ОО. Єзуїтів в Римі. По скінчених студіях як молоденький священик, обняв катедру св. Теольолії в місті Лювені, де успішно збивав еретичні науки Михаїла Боя. В р. 1576 покликано його до Риму, де обняв катедру Контроверзій т. є оборони св. Віри проти еретиків; при цій нагоді написав свій найславніший твір „Контроверзії про св. Віру" (чотири трубезні томи ін фоліо). В 1597 Папа Климентій VIII. зробив його своїм теольогом, тоді написав славний катехизм, який переведено на 35 мов. В 1599 той сам Папа іменував його кардиналом помимо великого опору зі сторони святого і через три роки був архієпископом в Капуї. Подиву гідне його велике вбожество в часі його кардинальства. Був також дух. провідником св. Альоізія Гонзаґи. Пару місяців перед смертю усунувся в новіціятський дім, де й помер, уважаний святим вже в р. 1621, осяяний блеском чудес. Проголошено його блаженним 1923. 13. V., а нині 29. VI. ц. р. святим. — Св. Теофіль з Корте уродився 1676 р. на острові Корсиці, в місті Корте. В 1693 р. вступив до Чину св. Франца. Його святе життя коротко описав св. Отець Пій XI., коли апробував два чудеса зділані сим святим в цей спосіб: з одної сторони життя серафимське, повне молитви, й контемпляції, віддане умертвленню, убожеству й покорі; а з другої сторони життя діяльности; де розходилося о спасення душ, св. Теофіль не знав ні проволоки, ні труду; невіжі, бідні, хорі, діти простолюддя й монахині були предметом його неструдженої священичої діяльности. Помер 1740 р. Його смерть прославилася чудесами. Його бетифікація відбулася 19. I. 1896 за Льва XIII. З нагоди сего торжества Базиліка св. Петра була пишно украшена, й освітлена; до мурів попричіплювано голосники, щоб вірні в тій дуже просторій Базиліці могли чути слова непомильного Учителя кат. Церви, якими проголошує канонізацію. Вечером копула освітлена факльовим світлом (факлями). Слід зазначити, що в понеділок 30. VI. ц. р. скінчився ювилей 50-літнього священства Пія XI. Дійсно, величавіше не міг скінчитися.

А. Станконинець.

—o—

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НОВУ ПАРТІЮ під назвою „Польський Блюк" оснував бувший р. кат. священик д-р Захаревич при помочи двох дідичів Михаїла і Казимира Ровіньских. Нова партія опирається головно на релігійній програмі, а політичні справи займають в ній другорядне місце. „Блюк Польський" домагається м. і. реформи подружого закона, знищення маріявітської секти й залеґалізування т. зв. польського національного костела. („Курєр Львовскі ч. 195).

КРАКІВСЬКИЙ „ЧАС" жалується, що польська опозиція перенесла боротьбу на вулицю й що памятник Міцкевича в Кракові мусить дальше вислухувати промов на тему „на погибель". Се тільки перші кроки, пише „Час", за котрими підуть дальші, бо правительство замкнуло опозиції шлях парляментарної акції. Се небезпечна тактика, бо вуличні товпи дадуться вести тільки якийсь час, а потім самі зачинають іти й поривають з собою своїх провідників. Польські христ. демократія йде під руку з соціялістами, Вітосовці з „Визволенєм", — всі йдуть валити уряд, а заступати його не мають змоги тому, що парляментарного уряду вони не в силі створити. Значить, на випадок повалення сего уряду, що є, прийшлаб анархія. Але й уряд блудить в тім, що замкнув кляпу безпеченства.

Б. ФРАНЦУСЬКИЙ КОМІСАР НАДРЕНІЇ Тірард вернув уже до Парижа й заявив, що німецьке населення поводилося поправно супроти французьких окупаційних військ. Тірард одержав від французького уряду великий хрест почесної легії.

КОМІСІЯ КОНҐРЕСУ у Вашинґтоні ствердила, що пропаганда большевиків просякає вже в американську армію та воєнну фльоту, ослаблюючи в них дисципліну. Вирішено візвати почтові власти, щоб уважали на посилки агіт. літератури, які надходять до жовнірів.

НОВИНКИ

„Товариство Взаїмної Помочи Українського Учительства", котре обеднує в собі коло трьох тисяч осіб українського учительства в Польщі, відсвяткувало 25-літний ювилей істнування своєї організації. Оцінку праці тої організації, від котрої в великій мірі залежить духова і матеріяльна життездатність усеї нації, подамо з католицької точки погляду після появи офіціяльних оглядів тої організації.

Наслідком великих бур в Америці й Канаді погибло 57 осіб від ударів перуна, а 14 від повеней.

Монополь для фотографів ПАТ'у (Польської Аг. Тел.) полягатиме на тім, що власти не допускатимуть приватних фотографів до знимок, звязаних з діяльністю урядів.

Будова нової радіостації. У Львові будують сильнішу радіостацію на 16КВ (дотепер була на 2 КВ). За пять неділь мають зовсім скінчити дві антенові вежі, з котрих одна на 76 метрів вже готова.

Град навістив багато наших сел в ріжних повітах Сх. Галичини, найбільше сим разом в Чортківщині.

В Зборові поповнив самоубийство дир. нашого банку Григорій Швець, підпаливши передтим шафу з актами банку, щоб затерти сліди мальверзації. Пожар удалося загасити.

Золоті монети по 100 і 50 лірів ухвалила видати рада міністрів в Італії.

Небувала маса гаддя появилася на Виленщині.

—o—

Переписка Редакції

ВП. Гол. Управа Рідної Школи! Ваше письмо, в котрім просите, щоб помістити відозву в справі вписів дітей до Р. Школи у Львові в днях 28—30 червня і 1 та 2 липня с. р., одержали ми для 5 липня, значить — по вписах.

Жертви

о. Юліян Шуплат, парох в Ліску 5 зол. на шпиталь. о. Микола Бобровський, парох в Угнові 3 зол. на добру пресу, 2 зол. на Рідну Школу і 2 зол. на укр. інвалідів. 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Конкурс

Монастир СС. Василіянок в Яворові оголошує отсим конкурс на дві посади: 1) учителя (льки) географії і предметів педагогічних, 2) учителя польської мови. Вимагається кваліфікації до шкіл середніх або дозволу на навчання. — Ігуменат. 3—3

КОРОТКА БІБЛІЯ СТАРОГО І НОВОГО ЗАВІТА на 3 і 4. кл. нар. шкіл нашого видання, вийде з другу з початком серпня ц. р. Під зглядом річевим і педагогічним задоволить всіх ОО. Катехитів. Безконкуренційно низька ціна уможливить набуття для кождої шкільної дитини. — Просимо замовляти в кооперативі „Священича Поміч" Станиславів (пасаж). 750 2—3

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські, рівнож всілякі направи і покриття поручає і виконує **„ПАРАҐОН", МАРІЯ БЕМОВА** Львів, ул. Валова 9. 701 9—12

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—
ПРОСТИРАДЛА на ліжка „ „ 5·50
„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—
КОЦИ ВОВНЯНІ „ „ 10·—
КАПИ ДО ПРАННЯ „ „ 10·—
ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ
ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ
А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6
691 ЦІННИКИ ДАРОМІ 20-30

Від 40 літ істнуюча фірма
ШАРЛЬОТТА ЧИШ
Львів, вул. Рутовського ч. 7.
проти Катедри в подвірю
— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ **МЕБЛІ**
731 на догідні сплати, без поруки. 11-30

Рукописів Редакція не звертає

МОТОРИ, МАШИНИ, ТРАНСМІСІЇ, СТАЛЬ, апарати до гашення „МІРД", знаряди РЕМІСНИЧІ І ГОСПОДАРСЬКІ 714a 15—15
поручає торговля заліза
МАРІЯН КЕРСЬКИЙ І ФЕЛІКС КОНДЗЬОЛКА
Львів, вул. Коперника ч. 4.

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10

Рік V. Ротто здрасовн. туставет Львів, неділя 13. липня 1930. Ч. 52. (352)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-45.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Київ 405.867.

Лаппо

12.000 Фінляндців іде на Гельсінґфорс.

Протикомуністична організація, звана „Засува Фінляндії", (філія „Лаппо") змобілізувала свої відділи до походу на столицю. В тім демонстраційнім поході бере участь 12.000 зорґанізованих. Їх домагання: Заборонити комуністам вести в Фінляндії протирелиґійну і протипатріотичну *пропаґанду та* усунути їх зі сойму й усяких представництв. „Засува Фінляндії" підчеркує, що вона не змагає ні до зміни конституції, ні до фашизму, тільки до оборони Рідного Краю перед чужою заразою. Уряд оповістив, що годиться з тими домаганнями.

Що таке „Лаппо" і відки його назва?

Від кількох тижнів протикомуністичний рух в Фінляндії під іменем „Лаппо" звертає на себе увагу всего світа, бо він проявляється в дуже острій формі: „Лаппівці" силою ловлять комуністів на вулицях міст, в їх власних домах і навіть в парляменті, саджають в авта, везуть до границі СССР. і викидають за кордон. На ті радикальні форми руху лаппівців зложилося богато причин, а головно зріст аґітації большевиків, уможливлений їм надто ліберальними законами Фінляндії. Як гриби по дощі зачали зростати больш. орґанізації та орґани за гроші з СССР. Се занепокоїло всю Фінляндію. Каплиною, котра перелила терпеливість нації, був зїзд большевиків в одностроях, котрий відбувався в малій місцевости Лаппо. Населення того місточка в порозумінні з околичними селами виступило проти зїзду большевиків — і се дало гасло до великого руху в цілій країні. Рух той і названо „Лаппо".

Плян князя Кочубея

Князь Кочубей помістив в орґані *Молодонімецького Закона* „Дер Юнґдайтше" статтю, в котрій пише: Польща *за мала і за слаба, щоб могла остоятися* між такими сильними сусідами як Росія й Німеччина. Антанта, творячи Польщу, повинна була прилучити до неї Україну з доступом до Чорного Моря. Без того Польща се тільки буфорна держава. Стан, який є, грозить новими війнами, бо Німців ніякий Союз Народів не здержить, щоб не пімстилися на Польщі. Україна і так нечувано терпить під ярмом большевиків. Автор жалує, що аліянти не прилучили її до Польщі тоді, коли ще була українська армія, бо тоді булоб лекше це зробити. Тепер можнаб сего довершити тільки при допомозі Німців. Польща повинна з ними заключити таку умову: 1) Віддати Німцям коридор і Ґданськ, задержуючи собі якусь стрефу в пристані. 2) *Осягнути допомогу* від Німців в ціли прилучення до Польщі України на засаді федерації. 3) Потягнути в ту комбінацію Ромунію. Сфедерована з Україною Польща представлялаб могутний бльок з 90 міл. населення, котрий ґарантував би мир на сході Европи. Зміст тої статті подаємо за „Ґазетою Варшавською", котра з того приводу написала ще окрему статтю п. з. „Поморе й Україна". В ній пише, що плян кн. Кочубея се „мрії відрізаної голови", бо що то булаб за держава з 90 міл., в котрій булоб усего 25 міл. поляків? Зрештою без війни з Росією того пляну здійснити не можна. Вкінці ті пляни кн. Кочубея уважає „Ґ. В." тільки частиною плянів Німців, обчислених на ослаблення Росії та на шкоду Польщі.

Цікава серія статтей

Вшехполь. діяч С. Ґрабський почав у „Льв. Курєрі" печатати ряд статтей про „креси". В першій статті ствердив, що українське населення тепер менше підлягає польським впливам, ніж за часів Австрії. В другій статті пише, що Поляки не повинні журитися тим, чи Українці й Білорусини в Польщі задоволені чи ні. Німці — каже — здобули польське Поморя і Шлеськ щойно в 18 ст., а всі їх партії голосно кажуть, що не зречуться тих земель... (Отже — пруський взірець поведення, мимо того, що Німці не вийшли на нім добре).

Перед судом присяглих

Уривки з розправи, котра буде...

Під такими заголовками помістив Ст. Стронський статтю в „Ґазеті Варшавській". В ній пише: Ми в суді. Трибунал. Лава присяглих. Обжаловані. Оборонці і т. д. Відчитали акт обжалування. Переслухують по черзі. Предсідатель до обж. Мих. Руґ'а: Ви в своїй промові (на конґресі в Кракові) сказали: „Не хочемо й не допустимо до того, щоб Польщу, котра своє істнування завдячує не одному чоловікови і не горстці людей, а жертвенним зусиллям цілих поколінь, мукам і трудам міліонів, щоб ту воскресшу з неволі Польщу пхали в сліди Туреччини й Росії". Як Ви се розуміли? — Обж. Руґ: Се треба було сказати, бо вже огида брала всіх супроти плитких підхлібств, без уговку повторюваних (тут обж. Руґ відчитує десятки ідолопоклонств)... Що Росія й Туреччина вже перед війною до самого ґрунту пізнали велику мудрість правління без національного представництва, — се відоме, як також те, куди вони зайшли на тім шляху... і т. д.

—o—

Найбільш соняшні краї Европи

Під оглядом скількости соняшних годин в році стоїть на першім місці Еспанія, бо має їх в році коло 3.000, на другім Італія 2.400, на третім Франція 2.100, на 4-м Німеччина 1.800, на 5-м Голяндія 1.700, на 6-м Анґлія 1.400, на 7-м Скандинавські держави 1.200. (Річ ясна, що ті обчислення відносяться тільки до деяких країв Европи, бо пр. Греції й инших балканських країв, богатих у соняшні дні, тут не подано).

—o—

ХТО ЛЮБИТЬ СВОЮ ЖІНКУ І СВОЇ ДІТИ
для кого не є байдужою будучність рідні і його власна, той складає свої ощадности в Кооперативному Банку
715 „ДНІСТЕР" 16-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

МАНІЯ ДЕМАҐОҐІЇ

Пос. Целевич проти розбудови наших міст і збільшення в них українського населення.

Здавалобся, що після болючої і дуже дорогої лекції, яку дістали ми в 1918/19 рр. і тут — у Галичині і там — на Вел. Україні, не буде серед нас нікого, що не знавби про величезну, просто рішаючу ролю міст у тогочасних наших визвольних змаганнях.

Хто заперечить нині, що про долю цілої Галицької Землі рішив властиво оден Львів? Ствердив се зовсім виразно і публично б. начальний вождь всіх військ Антанти у великій війні марш. Фош підчас свого побуту у Львові в 1924 р.

Хто заперечить, що про вдержання на Вел. Україні московської (большевицької) влади рішили передовсім тамошні міста?

Так! Міста наші не тільки не піддержали, як слід, наших змагань до визволення, але — навпаки — поставилися скрито або явно ворожо до тих змагань. І — рішили про їх вислід...

Яка причина того сумного факту?

Причина — ясна. Міста наші — тільки ґеоґрафічно наші. Під національним оглядом вони неукраїнські. В Галичині — жидівсько-польські, на Вел. Україні — жидівсько-московські. Правда. Є в наших містах також українське населення. Але населення те в жаднім більшім місті не становить більшости. Не тільки абсолютної, але навіть релятивної. Та й та українська меншість не була освідомлена, як слід, під національним оглядом і зорґанізована. Чи супроти того дивне, що наші міста не відіграли в недавних наших визвольних змаганнях позитивної ролі, але неґативну?

Отой досвід з 1918/19 рр., се дуже поважне „ментo" для нас на будуче. Дуже поважне тому, що роля міста в національно-культурнім і суспільно-політичнім життю в порівнанню з селом не тільки що не меншає, але зростає. Місто, а не село, рішало досі і рішатиме далі про нас як націю і про нашу долю.

Чия вина за такий жалюгідний наш стан посідання по містах?

Викликали се передовсім історичні обставини, в яких відбувався розвій наших міст. Обставини ті не були для нас прихильні. Вони пособляли напливови до наших міст чужинців, котрі відразу або згодом здобули чисельну й економічну перевагу в них.

Та велика вина за зіпхнення в наших містах українського елєменту на останне місце паде і на нас: бо ми випустили міста зпід нашої уваги.

Коли заглянемо в історію нашої національно-культурної і суспільно-політичної праці, то впадає в око дуже характеристичний факт: ми куди більше звертали увагу на наші міста і наше міщанство в XVI і XVII , ніж у XIX і XX вв. У висліді того було й є: розвій і активність нашого міщанства тому 300 і 400 літ та його занепад під теперішню пору. Занедбання нами наших міст і на-

шого міщанства в XIX і XX вв. має свою причину в тім, що ми всю нашу увагу звернули в тім часі на село і селянство. Село і селянство стали в нашім поняттю виключними „представниками“ українського народу, синонімом української нації. Поза селом і селянством ми України не бачили.

Таке одностороннє розуміння нами українського народу мало для нас дуже фатальні наслідки. Наше міщанство, полишене нами без уваги, стало чим раз більше винародовлюватися. Зокрема в Сх. Галичині богато міщан гр. кат. обряду перейшло на обряд рим. кат. А зідентифікування в нас гр. кат. обряду з народністю українською, а рим. кат. — з польською загнало майже все рим. кат. населення галицьких міст в польський табор. Річ зрозуміла, що коли вся наша суспільність звертала більшу увагу на села, ніж на міста, то довгі часи терпіла на тім настрою також обсада душпастирських посад по містах. Фактом є, що до останніх часів наші найактивніші сили між духовенством майже все одержували сільські парохії, а не міські, бо при обсаді міст руководилися більше віком і титулами, ніж активністю й видайністю праці одиниць.

Як показали наглядно 1918/19 рр., стан такий приніс нам дуже велику шкоду. Становище Львова в тих історичних роках се було тільки явне й активне оформлення становища, яке супроти наших визвольних змагань займало скрито і пасивно майже все рим. к. міщанство Сх. Галичини. А супроти малого числа українського міщанства взагалі й у Львові зокрема, до того неосвідомленого, як слід національно і незорганізованого, польське міщанство Львова рішило долю столиці кн. Льва та цілої Галицької Землі. Двобій між польським містом й українським селом скінчився побідою першого над другим.

Все сказане вище аж кричить до наших національних діячів і нашої національної політики: Як найшвидше і як найбачнішу увагу треба звертати нам також на наші міста і на наше міщанство. Треба подбати передовсім про освідомлення й зорганізування істнуючого вже тепер, хоч і слабого ще числом, українського елементу по наших містах. А далі: треба подбати про його ч и с е л ь н е з б і л ь ш е н н я.

Українське населення наших міст можна збільшити двома шляхами. Перший шлях, се природний процес всякання українського моря в польські острови — села в міста. Процес такий відбувається без перерви і стихійно. Та процес той іде помалу і супроти більшого чисельного приросту неукраїнського населення наших міст він не спричинює замітних чисельних пересунень по містах на нашу користь. Навпаки. Як виказує статистика кількох останніх десятиліть, українське населення Львова процентово навіть зменшилося! Другий шлях, що веде до чисельного збільшення українського населення по наших містах, се п р и л у ч у в а н н я д о м і с т с у с і д н и х з н и м и с і л ь с ь к и х г р о м а д. Громади ті, не зважаючи на винародовлюючий вплив сусідів — міст, мають велике число українського населення. Отсе українське населення з хвилею прилучення його до міста відразу з б і л ь ш у є ч и с л о у к р а ї н с ь к о г о н а с е л е н н я д а н о г о м і с т а.

Тому вповні шкідливою з українського національного становища є стаття пос. В. Целевича в ч. 70. „Нового Часу“ з б. р. п. з. М а н і я т в о р е н н я в е л и к и х м і с т, в котрій він виступає проти влучування сусідних з містами сільських громад до міст. Бо його виступ хоче петрифікувати дотеперішний національний склад населення по наших містах і тим самим наше підрядне становище в них.

Яка рація каже пос. Целевичови противитися прилучуванню українських сільських громад до польських доси міст?

Головна рація — та, яку видвигають звичайно сільські громади, котрі противляться прилученню їх до міст: матеріяльний бік справи. На влучені до міст сільські громади, — кажуть вони, а за ними повтаряє се й автор статті — спадають негайно більші, ніж доси, матеріяльні тягарі, а користи з прилучення до міст нема, се музика щойно будучности.

Що такі аргументи проти прилучення до міст видвигають сільські громади, се до певної міри зрозуміле, Бо до них більш промовляють збільшені матеріяльні тягарі, які їм прийдеться поносити т е п е р, ніж користи, які матимуть к о л и с ь. Та становище таке дуже нагадує становище тих наших громад, котрі колись ставилися негативно також до тягарів, звязаних з заведенням у них школи, кращих санітарних умов і т. п. Бо таксамо не бачили негайних користей з тих культурних заряджень, тільки негайні тягарі...

Але що на таке саме становище стає всупереч очевидним національним українським інтересам визначний український громадський діяч, се можна собі пояснити хіба тільки одним: Манією демагогії.

З диву не можна зійти на думку, як не то посол, але взагалі інтелігентний чоловік, ба навіть ціла організація інтелігентних людей може робити заходи й витрачувати зорганізовану енергію та публичні гроші в ціли „переведення“ опору проти розвитку, якого ніхто і ніде на цілім світі не годен здержати. Як відомо, населення скрізь росте чисельно і річ природна, що великі міста ростуть скорше, ніж малі оселі, особливо через імміграцію до них все свіжих людей. Зі зростом числа населення в містах мусить рости їх простір і на те нема рішучо ніякої ради. В Англії, в Німеччині, в Америці й инших краях вправді істнує рух під гаслом „проти шкідливости сучасних великих міст“, одначе він тільки так називається. В дійсности той рух звертається проти накопичування населення в великих камяницях і головно з санітарних причин пропагує будування малих домів з огородами для поодиноких родин. А се у висліді причиняється до ще більшого зросту великих міст під оглядом простору.

Такий стан, який присвічує як ідеал тим, що безоглядно протестують проти прилучення підміських громад до великих міст, очевидно шкідливий передовсім для тих громад: бо вони майже під кождим оглядом мають з великого міста всі його злі сторони, а не мають доброї. Загальною таємницею є, який санітарний і моральний та культурний стан громад положених близько великих міст. Вони не мають ні каналізації, ні відповідної комунікації, котра (спокійній части населення тих громад) улекшувалаб кождої хвилі доступ до користей і вигід, які дає велике місто, не мають права до його шкіл і т. д. За те ті самі відносини зовсім не спиняють авантурничих елементів підміських громад „користати“ з великоміських притонів і спелюнок і розносити з них безконтрольно деморалізацію по нещасних громадах.

Одинока (і то мнима!) користь з неприлучування тих громад до великих міст має полягати на тім, що мешканці тих громад „платять менший податок“. Та се користь тільки мнима: бож кождому ясно, що вже заведення каналізації і водопроводів зі здоровою водою вирівнує навіть матеріяльно збільшення податку, а згадані вище факти як також инші значні користи, звязані з правом приналежности до великого міста, а зокрема поліпшення і прискорення комунікації, підносить многократно вартість домів і грунтів в підміських громадах. Словом підміські громади по їх прилученню дуже користають на тім так морально і культурно, як і матеріяльно. До того треба ще замітити, що при таких прилученнях мешканців прилучених громад з правила законом звільняють від більших податків і публичних данин аж до часу, коли ті громади вже можуть мати користи з прилучення.

Поява статті пос. Целевича, се доказ браку політичного вироблення не тільки в автора, але і в редакції органу, котрий таку статтю без ніякого застереження помістив. А все те разом доказ, що навіть найосновніші питання, котрі дотичать нашого національного істнування і будуччини, не оброблені теоретично і через те навіть провідні люде й органи найбільшої партії в краю не дають ніякого проводу масам, тільки самі йдуть в хвості думки темних мас, котрі в кождім краю мають одну певну засаду: „Не хочемо на ніщо поносити більших тягарів“, — хочби їм за те давав десятькратне зрівноваження тих тягарів. Точно таке саме становище займають темні маси і в хвості їх ідучі провідники, напр. у справах всякого шкільництва, почт, доріг, регуляцій, комасацій і т. д. Одначе думаюча інтелігенція власне на те істнує, щоби з такими проявами боротися.

Тимчасом що роблять наші інтелігентні провідники? Вони організують коштовні й очевидно безуспішні протести та поїздки депутацій до Варшави проти доброї річи, яка культурно і матеріяльно може піднести населення, котре ізза неосвідомлення не хоче доброї річи. А ось в якій справі потрібні були заходи: В часі довго тріваючих переговорів, які все звязані з прилученням громад до великих міст, і ті міста і рішаючі власти звичайно дуже схильні до роблення ріжних законних уступок на користь новоприлучених, напр. у справі застереження для них відповідного представництва. Одначе, коли за тим ніхто не впоминається, тоді те важне питання взагалі не істнує, а опір проти прилучення на підставі аргументу: „не хочемо прилучення, бо з того не будемо мати користи“, все і всюди ломлять вже тому, що той аргумент пустий і неправдивий.

Такі проблеми підставової ваги дискутують і вирішують у своїх журналах всі поважні партії у культурних народів. Та в нас нема для таких справ ні заінтересування, ні журналів, ні дискусії, хоч істнують журнали, в котрих Бог знає нащо пропагується пустий крик про т. зв. волюнтаризм у публичнім життю („треба хотіти — і все буде“). Але чого хотіти і чому того хотіти, над тим ніхто не застановляється. А наслідком того і є можливість появи таких статей, як пос. Целевича, опертих на тім, на чім опирається вся наша мнима ідеольогія в суспільних, культурних і політичних справах, а саме: на негації всего позитивного, що хто небудь робить, хочби в тій роботі були річи навіть дуже корисні для нас.

——o——

В часі Евхаристійного Конгресу в Познані відбувалися також наради в справах редагування і поширення катол. преси. З того приводу пос. Стронський написав статтю, в котрій каже, що катол. преса мусить писати про все, про що пише й ворожа преса (з виїмком, розуміється, поганих сензацій), бо інакше й катол. читачі не будуть її читати.

754 УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР 2-30
Юліяна Глушевського
перенесена на вул. Коперника, ч. 16.

о. Т. ГАЛУЩИНСЬКИЙ ЧСВВ.

Змагання двох непримиримих сил

III

Щораз вище й вище ростуть филі потопи. Щораз жахливійше чути глухі горми бурі, яка має шаліти над Европою. Щораз гірше замотується світова кріза, а червоний демон сміється і каже: Ви пропащі! Верхи сучасної культури тонуть в червоному морі соціялізму. Все заводить — і держава і мілітаризм і наука й організація і капітал. Вже захитані основи і безрадні уряди. Дві страшні дати: 1517 р. — повстання протестантизму і 1789 р. — французька революція. А тепер стоїмо скамянілі від голоду і холоду, нагі і завстиджені. Соромимося, але отвираються нам очі. Ми почули Божий голос в страшних переживаннях останних десяти літ... нехай сірі маси й нічого не видять поза модерною латаниною суспільних реформ і нічого не чують серед шаленого танку довкола золотого телця, — шляхотніші душі вже прочуняли. Вже йде нова Европа. А та нова Европа має на скрівавленій і зораній кулями землі кинути засів Божого царства; та Европа мусить бути лиш католицька Европа. Се нове покоління, нічим не вбеш його, бо воно наповнене Божим духом, готовим для Божої справи жити й умирати. А в тій новій Европі і ми Українці-католики мусимо занять почесне місце. Якраз ми стоїмо на межах західної культури католицької Церкви і східного червоного демона. Ми передня сторожа. Цілий світ повинен пізнати, ким ми є. Не сміємо грати ролю німих свідків, або оманені світовою хитрістю інакше говорити, як думаємо, а інакше ділати, як віримо. Україна лиш тоді може відограти важну ролю в відновленню світа, коли вона буде католицькою Україною, інакше лишиться рабом і погноєм чужих народів. Длятого лицарі Марії, вперід до Боротьби! Наша програма — се програма католицької Церкви, програма Архангела Михаїла, патрона Київа. На жаль, в часах визвольних борб усунули не лиш образ Архангела а навіть крест, лишили поганський знак; і тому опустила нас Божа сила. Тепер на лелійнім прапорі Марії нехай засіяє знов Архангел Михаїл, як символ наших ідеалів.

У нас не мале число свідомих католиків; у нас ще може зустріти багато гарних, навіть геройських душ. Тільки на жаль всі вони ходять майже одинцем. Тому перша вимога, — треба нам конечно гуртуватися в Католицьких Орґанізаціях. Початок вже зроблений. Ось хотяйби і нинішне свято, котре є доказом життя тутейших марійських дружин і Католицької Орґанізації. Та все те лиш початок. Нехай цілий наш край покривається сіттю католицьких Організацій, котрі оперті о Церкву, ту непоколибиму скалу і під проводом церковної Єрархії стануть святою армією в боротьбі з ворожою силою. А найконечнішим і найуспішнішим оружям в тій боротьбі духів є католицька преса і книжка. Преса, часопис нині тим, чим в модерній воєнній техніці літаки і протигазова оборона. Чи не бачимо, як большевицька і ліберальна преса затроює душі і серця людей? Вона втискається всюда, неначе трійливий ґаз. Тому, коли хочемо вести успішну боротьбу, мусимо поставити нашу католицьку пресу. Кождий свідомий католик, кождий, хто хоче взяти участь в апостольській праці, кождий, хто бажає зломити ворога, мусить і сам правильно читати католицькі часописи і всіма способами їх поширяти. Лиш тим способом зробимо охоронний вал і зможемо перейти до наступу.

Маючи до розпорядимости сильну кат. пресу, можемо жадати привернення прав Бога. Тоді будемо успішно поборювати ліберальні поняття прав чоловіка, котрі не є нічим иншим, як рівноуправненням ложи проти правди, рівноуправненням зла і Добра; революції проти ладу; гріха проти Всевишнього. Виповімо війну законови без Бога, родині без Бога, виповімо боротьбу науці і школі без Бога, праці без Бога, державному життю без Бога. Той, котрий сотворив небо й землю, має на ново стати її паном; а дві таблиці Його заповідей мусять стати основою і мірилом наших законодатних установ. Злощасне роздвоєння між релігією і публичним життям мусить уступити. Кличмо голосно на всі сторони світа: Вірую в одного Бога, вседержителя і сотворителя неба й землі!... Ми партія Христа. Поборюємо всяку політику, що стидається Його імени. Девятнацяте століття названо століттям Марії, нехай двайцяте стане століттям Царя Христа. Готуймо дорогу, передовсім у нас, щоб Боже царство стало доконаним фактом, щоб на цілім світі узнано Царя Христа. Ми партія синів Риму. Ми тим величаємося, що ми католики. Всего, що спасенне, вичікуємо лиш від Церкви. Дві є тільки сили на світі. Одна то католицька церква, вона всесвітна сила в державі духа; а проти неї стає друга — революція! Всьо, що посередині, між одною і другою то неміч. Останніх десять літ виказало се. Всі доми з карт розсипалися, всі штучні тами, що нібито мають хоронити перед заливом, вже підмулені. Рим або Москва — в тім ціла проблема! Хто нині не стає отверто по стороні Церкви, той свідомо або несвідомо служить большевицькій революції. Провідники народа, що не розуміють того, ведуть його в пропасть. Тільки одно може нас вратувати; католицький рух, без жадних гнилих союзів і компромісів! Той рух мусить стати доконаним фактом; се найбільш пекуча потреба не лиш народня, але й державна й европейська! Не вистарчить, що священики будуть голосити з проповідальниць про Божі справи, про Церкву. Треба, щоб на голос з Ватикану, звернули увагу державні мужі і провідники народа. Рим або Москва! Лицарі Марії! Ви перші йдіть у бій за Церкву, за свій нарід, за найвисші ідеали людства! Колись в середних віках на голос Папи: Бог так хоче, — зірвалося лицарство цілого католицького світа до боротьби з тодішним маревом мусулманського заливу. Нині знова залунав голос з Ватикану: Бог так хоче!... Ми свідомі того, що наша дорога не буде зазначена иншим знаком, як знаком Голгофти; ми свідомі того, що наше знамя то хрест, але під тим знаменем можемо спокійно понести всі жертви, навіть жертву крови й життя, бо се жертва на престолі нашого Царя — Христа. Хочемо бути лицарями а не карлами! Хочемо відважитися на все! А тепер дайте знак — затрубіть до бою! Лицарі Марії! Вперід аж до побіди!

——o——

Маленький фейлєтон

Як тоне людина

Орґанізм людини лекший від води, котру собою витискає. Отже він не поринає, поки легкі сильно наповнені воздухом. Особливо вигідно можна віддихати тоді, коли вода спокійна й пливуча людина положиться на взнак, схиливши назад голову, бо тоді уста й ніс вистають з води. Передумовою такого положення є, щоб людина держала руки під водою. Та хто не вміє добре пливати, а попаде на глибшу воду, настрашиться й виймає передовсім руки з води, зачинає ними зі страху вимахувати і кричати. Через той же рух рук і через крик воздух виходить з легких і людина зачинає потапати. Замикання уст перед напливом води не помагає в такій ситуації, бо довше як пів мінути трудно здержувати віддих. До того через здержування віддиху ослабає рух крови, бо кров стає переповнена вуглевим квасом. Се викликає велику втому потопаючого, збільшувану ще його розпучливими рухами. Обличча його з утоми і страху синіє, очи широко отвираються, уста спазматично хочуть хапати воздух, але вхлипують воду — і чоловік тоне. З хвилею, коли вода дістається до віддихового проводу, людина зачинає давитися і викидати піну носом й устами. Протягом мінути віддих устає, тільки ще час до часу вхлипує потопаючий воду, котра заливає йому легкі зовсім. Тіло конвульсійно корчиться, уста широко отвираються, серце беться щораз слабше і — життя кінчиться. Все те треває не довше, як кілька хвилин, коли потопаючому не вдасться видістатися над воду і знов зачати дихати. Він стає непритомний вже в кілька секунд потім, як поринув під воду, захлиснувшися нею. Наслідок — смерть, коли тіла в час не витягнуть з води і не приведуть до життя штучним віддиханням. Те штучне віддихання треба нераз викликати й кілька годин, заки утоплений зачне сам віддихати. (З німецького).

——o——

Українське Народне Мистецтво

І СПРАВА ПОДРУЖЖА.

Вельмишановний Пане Редактор.

В 41. числі Вашого почитного часопису „Нова Зоря" появилася стаття п. М. Лучинецького п. з. „Українське Народне Мистецтво і справа подружжа". В тій статі підноситься закид, що видаваний Кооперативою „Українське Народне Мистецтво", журнал „Нова Хата" виступає проти християнського подружжа і видвигається питання, з яких то фондів видає Кооператива У. Н. М. свій журнал. Тому, що ці закиди неоправдані та кривдять нашу установу, просимо ласкаво не відмовитися помістити на сторінках Вашого часопису кілька слів вияснення в тій справі. Перший свій закид автор статті в „Новій Зорі" опирає на статейці п. А. Т. О. „До дискусійної проблєми", яка була поміщена в ч. 4. „Нової Хати" за квітень ц. р. Темою статейки А. Т. О. було не так само подружжа, як взагалі відношення жінки і мущини. Це питання далеко не зводиться виключно до подружжа, яке є лише одним з ріжнородних суспільних проявів взаїмовідношення жінки і мужчини. Так зване „жіноче питання" віддавна не лише не сходить зі сторінок преси, воно дискутується також в науці, кодифікаційних комісіях та парляментах. Війна та повоєнний розвій суспільних відносин піднесли вагу і значіння того питання. Воно перестало бути виключно питанням феміністичних організацій, а стало одною з найважніших суспільних проблєм, які не перестають бути предметом публичної дискусії. Цікавляться ним, очевидно, в першу чергу жінки. Не дивно отже, що й до „Нової Хати", журналу, який видають жінки і для жінок, — звертаються її читачки зі своїми увагами та вимагають дискусії в сій справі. Редакція „Нової Хати", бажаючи дати можливість своїм передплатницям та читачкам висловити свої погляди в тій справі, помістила кілька надісланих статтей під спільним заголовком „До дискусійної проблєми", — підкреслюючи тим виразно, що уважає ці статті дискусійними. Одною з таких дискусійних статтей була також і статейка п. А. Т. О. в ч. 4. „Нової Хати". Зараз в слідуючому числі „Нової Хати" (ч. 5. за травень ц. р.), отже місяць пе-

ред появою статті в „Новій Зорі“ була поміщена на ту саму тему стаття п. О. Ж., яка являється немов відповіддю на статтю п. А. Т. О. Та стаття заступає по суті точно ті самі погляди, що й п. М. Лучинецький, в „Новій Зорі“. П. О. Ж. між иншим пише: „Людина інтеліґентна розуміє, що на ній тяжить богато моральних обовязків супроти своєї рідні і свого народу. Живе прямолінійно і в душі такої людини, — чи то мужчини, чи жінки, — певно нема місця на безпотрібні аналізи принагідних стрічних одиниць другого пола“... „Чоловік це найблагородніше сотворіння всесвіту, не може стреміти до заспокоєння своїх забаганок на кожному кроці, як звірина“... „Признаю, що питання подружжа важке, але не погоджуся з тим, щоби ради того затрачувати чистоту обичаїв — того єдиного трівкого фундаменту родинного життя... Хвилеві забаганки повинні йти на бік там де йде про добро родини і дітей, де йде про ті тверді підвалини життя родини, суспільности і нашого краю“... „Я вірю, що українська жінка підійме високо прапор чистоти обичаїв і не піде за хвилевими поривами розкоші. Тільки тоді можемо сподіватися результатів нашої праці на полі відродження країни, коли загал — кожна одиниця, кожна сімя — збудує таку непереборну підвалину, якою є моральне життя“. Не знаємо, чи п. М. Лучинецький через недогляд, чи свідомо не звернув уваги на ту статтю п. О. Ж. Чому п. М. Лучинецький уважає, що „Нова Хата“ пропаґує лиш ті ідеї, яких він дошукується в статті п. А. Т. О., а напр. не ті, які ми саме навели зі статті п. О. Ж.? Коли в якомусь журналі ведеться дискусія, на якуб то не було тему, то очевидно редакція дає можливість сторонникам ріжних поглядів висловити свої думки, бо инакше дискусія булаб неможлива. На підставі одної надісланої дискусійної статті робити тяжкий закид редакції журналу, що вона ширить таку чи иншу пропаґанду, се у високій мірі несправедливо. П. М. Лучинецький дозволяє собі також поставити в своїй статті підозріле питання, звідки „Українське Народне Мистецтво“ бере фонди на видавання такого люксусового журналу як „Нова Хата“. Можемо заспокоїти цікавість п. М. Лучинецького. „Українське Народне Мистецтво“, се кооператива, яка по закону обовязана складати публично рахунки. Ціле діловодство кооперативи, отже і всі приходи та розходи, підлягають контролі Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Кожного року білянс і рахунок страт і зисків оголошується в орґані РСУК, „Господарсько-Кооперативному Часописі“ та в „Новій Хаті“. П. М. Лучинецький мабуть не зацікавився тими звітами, бо инакше не ставивби з таким легким серцем того рода питань, які видвигають безпідставні і кривдячі сумніви, що до діяльности та фондів кооперативи „УНМ“. Дякуємо за ласкаве поміщення повисшого нашого вияснення й остаємо — З правдивим поважанням — Управа Кооперативи „УНМ“. Львів, Ринок ч. 39.

Примітка Ред. „Н. Зорі“: Містимо се спростування, бо хочемо дати доказ нашої доброї волі й вислів нашої радости, що Хв. Ред. „Н. Хати“ почувається до обовязку, вияснити публично ту справу. Мусимо одначе замітити, що навіть в поміщуванню дискусійних статтей повинна Хв. Ред. обмежувати своїх співробітниць, бо статтей, з якими дана редакція не годиться, або зовсім не міститься, або коли вже міститься, тоді дається відповідне застереження при статті.

——o——

Хто спішить другому з допомогою, хоч наражує свої найконечніші потреби, той проявляє вже геройську любов (Шпіраго).

*

Щасливий, хто має відвагу сміло боронити те, що любить (Овідій).

ОСИП НАЗАРУК

Галицька Делеґація в Ризі 1920 р.

(19) Зміст: „Моє поважання пану президентови!“ .. — Що мені сказали в наддніпрянській місії. — Шелухин і Бісмарк. — Один цілий документ і один вимок з документу. — Одно маленьке „резюме“ на підставі слів великого мислителя, котрого нарочно не називаю.

Тогож дня, 6. X. 1920, голова нашої делеґації пішов з товмачем о. Жаном до французької місії. Коли він увійшов, встав секретар, чи якийсь инший урядник тої місії, Француз, і привитав його по українськи словами: „Моє поважання пану президентови!“ Здивований голова нашої делеґації видивився на нього, а той каже по нашому: „Я добре знаю п. президента, бо я перед війною пять літ сидів у Косові“. Далі зачав информувати шефа французької місії, що д-р К. Л. се старий галицький діяч і дійсний представник населення тої землі. Супроти такої рекомендації нашого голову принято надзвичайно чемно, та розуміється се не могло в нічім змінити нашої невеселої політичної ситуації. А той Француз, що говорив по українськи, сидів у Галичині як розвідчик. Таких перед війною було багато. Вони все появляються перед кождою заверухою.

В само полудне прийшов до нас секрет. К-о від наддніпрянської місії й запросив мене піти до них. (Повного його назвиска я не записав і пригадати собі його не можу). Я пішов. Там сказав мені К-й (мабуть Кедровський), що знає від латвійського міністерства, що з хвилею, коли Польща заключить мир з большевиками, Франція підіпре Врангля, а великої Польщі вже не підпирати-ме... З того видно, який фантастичний спосіб думання мали наддніпрянські делеґати. Сен. Шелухин своїм звичаєм напав на Галичан, закидаючи, що їх політики в Парижі закопали й Галичину й наддніпрянську Україну і т. п. Між усіми Наддніпрянцями, з якими я зустрічався, мабуть ніхто більше не ненавидить Галичан як сен. Шелухин. Кілько разів я дивився на нього, як він з заїлістю виголошував обвинувачення проти Галичан, все здавалося мені, що маю перед собою типового потомка якоїсь степової орди, котрий доказує, що треба руйнувати культурне населення, щоб було де попастися й поскакати табунам ординських коней. Такий він! А поза своєю ненавистю до Галичан він чоловік симпатичний, бо щирий і прямолінійний, хоч його „пряма лінія“ може бути кождого дня инакша — так як у Бісмарка, з тою ріжницею, що Бісмарк як політик руководився розумом, а сен. Шелухин степовим настроєм.

Розуміється, характеризуючи коротко і справедливо сен. Шелухина, не відношу тої характеристики до „всіх“ Наддніпрянців, між котрими, таксамо як між Москалями й Татарами, зустрічав я й дуже культурних людей, свобідних від атавізму.

Весь той час часто відвідували нас Білорусини, бо доля їх землі була тісно звязана з долею Галичини.

А вечером того дня о год. 6. розпочали ми засідання, на котрім виробили протест слідуючого змісту:

Рига, 7 жовтня 1920 р.

До Мировой Конференції в Ризі.

Уповноважена Делеґація Національної Ради Східної Галичини та її Уряду прибувши в Ригу, аби беречи державноправних інтересів Східної Галичини, не зголошувалася до участи в нарадах Мировой Конференції, бо вважала інтересовані воюючі сторони, Польщу та Совітську Росію і Радянську Україну, за некомпетентне форум до вирішування державної справи Східної Галичини. — Коли-ж в тоці нарад Конференції Делеґація Совітської Росії й України, визнавши державну незалежність Східної Галичини, піддалася напорови польської Делеґації та згодилася приняти в прелімінарнім мировім договорі таку демаркаційну границю, що Галичина припадає на захід від неї, то вважаємо нашим обовязком як заступники легальної влади Східної Галичини заложити отсим найбільш рішучий протест проти всякого хочби лиш тимчасового розпоряджування землею Сх. Галичини чи зі сторони Польщі чи зі сторони Росії або України, бо всяке рішення дотично сх.-галицької території без згоди представників Національної Ради Сх. Галичини, се ярке насилування права самоозначення населення сеї території. І тому таке вирішення не може мати ніякого значіння та його наш нарід ніколи за важне не признасть. — Самовільне вирішування про державну територію Сх. Галичини мировим договором між Польщею та Росією й Україною прямо нарушує волю народу Сх. Галичини, узнану постановою Найвисшої Ради держав антанти з 11 липня 1919 р.), приняттою також Польщею, котрою запоручено, що про державне становище Сх. Галичини на підставі права самоозначення вирішить в останній інстанції її населення. — Супроти цего протестуємо проти трактування державної справи Сх. Галичини як внутрішної справи Польщі, бо український нарід цеї території, що ніколи не хотів і не хоче належати до Польщі, здійснюючи своє державне право проти анексійних наступів Польщі, виборов у міжнародних зносинах за останні два роки признання Сх. Галичини окремою державною одиницею, окремим підметом міжнародного права. — Вкінці протестуючи проти всякого значіння, важности і правної сили мирового договору Польщі з Совітською Росією й Україною дотично сх.-галицької території, підносимо, що справа державної самостійности Сх. Галичини в якнайскоршім часі повинна бути остаточно вирішена світовою конференцією згідно з волею населення сеї території, бо годі допустити, щоб по розвалі Австрії, всі її народи на підставі права самоозначення одержали свої державні території, а тільки один український нарід на своїй питомій галицькій території підданий був під безпощадну владу свого відвічного польського ворога, що його вже тепер винищує нечуваним в світі нелюдським способом, хоч Польща не має признаної Сх. Галичини. — Уповноважена Делеґація Національної Ради Сх. Галичини та її Уряду. (Слідують підписи).*

Коли я сегодня розпамятую всі документи і справи, котрі я літ тому десять з таким болем переживав і коли дивлюся, які концерти „державного способу думання й поведення“ дають Поляки, котрих інтеліґенція безперечно культурніша від нашої, — то мимохіть приходить на думку те, що прикро сказати, але сказати треба, а саме: Великебуло милосердя Боже, котре не дало нашій провідній верстві тягару званого державою, який був не під силу її духови. І мимохіть пригадується таке місце одного з найбільших мислителів, яких

*) Та постанова „Найвисшої Ради коаліційних й усоюзнених держав“ звучала: „Польське правительство буде уповноважене завести в Сх. Галичині цивільну управу п і с л я т о г о, як воно заключить з коаліційними й усоюзненими державами умову, котрої застереження (клявзулі) мусять в якнайбільшій мірі забезпечувати територіяльну автономію, політичну, релігійну й особисту свободу населення. Ця умова буде спиратися на право самоозначення, яке н а с е л е н н я Сх. Галичини виконає в о с т а н н і й і н с т а н ц і ї відносно своєї політичної приналежности. Час, в котрому це право буде виконане, означать коаліційні й усоюзнені держави, або орґан, якому вони дадуть на це повновласть“. — *О. Н.*

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
693 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 11-2
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

знаю (не маю під рукою оригіналу, тільки англійський переклад): „Presume not to examine the works of the Most High, but search diligently thine own iniquities, in how great things thou hast offended and how much good thou hast neglected." (Не будь настільки зарозумілий, щоб судити діла Найвисшого, але пильно досліджуй свої власні неправости, в яких великих справах ти блудив і як богато доброго ти занедбав), до чого ще верну, коли подам останній і найостріший наш документ, який ми оповістили в Ризі.

(Далі буде).

——o——

З сучасних дипльоматичних візит

В Лондон приїхала княжа пара з країни цвитучих черешень.

Столиця Великої Британії вже давно не бачила таких блискучих світських торжеств, як у часі принимання 25-літнього князя Такаматсу (брата японського цісаря) з молоденькою подругою, з котрою він побрався тому 6 місяців. Вони іменем японської династії віддають тепер візиту, котру м. р. зложив японському цісареви член англійської династії, князь Глуцестеру. Він виїхав напроти японської княжої пари аж до пристані Довер з блискучим оточенням і в товаристві японського посла. На двірци в Лондоні очікували на гостей инші члени англ. династії, а з ними й премієр з партії праці Мек-Дональд з мін. загр. справ Гендерсоном. В червоно-золотистих двірських повозах везено японських гостей до королівської палати Букінгем (де гості мешкали три дні). В часі їх їзди устала всяка праця і весь рух на вулицях Лондону. Неперeглядні маси англійського народа залягли вулиці і площі, вікна, балькони і дахи камяниць, з одушевленням витаючи малесеньку японську княгиню, надзвичайно гарну і милу з вигляду, котра несмілим усміхом дякувала за сердечні привіти народних мас. Одягнена була в тоалету з дуже тоненької гази, в широкім капелюсі, все краски черешневого цвіту. Маленьку княгиню оточувала ескорта з величезних ростом англійських гвардистів, що робило надзвичайне враження. Краска черешневого цвіту була одинокою національною ознакою японської княгині, бо зрештою була вона одягнена зовсім по европейськи. Вона скромно передала англійській королевій коштовні дари: малу японську касетку висаджену самоцвітним камінням, всю з золотого ляку на чорній емалії, далі мінятурний срібний сервіс на таці й золоту парасольку. Королева була одушевлена особливо чудно виробленим сервісом, котрого красу можна побачити тільки при помочи лупи. Японська княгиня, котра знаменито говорить по англійськи, вияснила королевій, як робиться чай по японськи і в який спосіб при помочи парасольки задержується його тепло. Вона сказала, що як тільки була вже постановлена її подорож до Англії, вона зараз зачала розвідуватися про те, які річи любить англ. королева й дізналася про її любов до мініятур. Тоді найлучшим мистцям Японії поручено виконання тих дарунків і вони працювали над ними довгі місяці. Ще того ж вечера дано величавий банкет на честь японської княжої пари у великій престольній салі. Великі, в підкову уложені столи, прикрашені були національними красками Японії (червона і біла), а все накриття і всі вази були з золота. Золотий престол оточено червоними завісами, на галерії грала музика королівської гвардії, а сторожили гвардисти в мальовничих одностроях. Також з князем Такаматсу мали Англійці цікаві для них теми до розмови, бо він вихований в любови до мореплавства і спорту. Той князь уже від 15 р. життя служить при маринарці і тепер належить до штабу японської воєнної фльоти та до знавців летунства. По 3 днях місто Лондон запросило княжу пару до себе в гості й помістило її в величавім готелі „Клеридж". Княжу пару запрошено звидіти лондонську пристань, демонстрацію воєнної фльоти в Портсмуті й кінські перегони, а кн. Такаматсу сам висказав бажання, подивитися ще й на англійську воздушну фльоту. Відтак звидів він університет в Оксфорді, де вчився його брат, теперішний цісар Японії. На банкеті в ратуші льорд, мейор міста ствердив, що кн. Такаматсу знаменито грає в тенніс і в ніжну пилку. В Лондоні є тепер так багато чужих високих гостей, що місто мусіло приділити японській княжій парі „Клеридж", бо апартаменти призначені для суверенних гостей заняв передтим еспанський король з подругою. Той готель знаний з гарного умеблювання в японськім стилі.

Не підлягає сумніву, що обидві династії щиро стараються навязати як найлучші взаємини, — поки не зачнеться кривавий, величезний бій за найбільший океан, котрий вирішить про панування над світом. Ой не даром японський принц сам просив, щоб Англійці показали йому ще й свою воздушну фльоту... Весь проблєм у тім, хто кому в тім бою остаточно „всипне черешень"...

——o——

Примас Кардинал Гльонд у Львові

Дня 10 с. м. рано прибув до Львова Примас кард. Гльонд в цілі відбуття конференції з ВПреосв. Митрополитом Шептицьким, у котрого й замешкає. На двірці привитали Еміненцію Гльонда сам ВПр. Митрополит, Еп. Будка і крилошани Митрополичої Капітули, Ректорат Духовної Семинарії та львівське світське і монаше духовенство. Крім того взяли участь у привитанню Архиепископи лат. Твардовський і вірм. Теодорович, Епископ-суфраган Лісовський і представники латинської і вірменської капітули. З представників світської влади можна було зауважити віцевоєводу і гродського старосту. По привитанню Ем. Гльонд всів з Митрополитом до авта й відїхали до митроп. палати.

——o——

Упадок східного монашества

Ізза недостачі покликань.

„Шенере Цукунфт" доносить, що славна колись „Чернеча республика" православних монахів на Афоні вимирає в дуже скорім темпі: коли ще в 1914 було там 15.000 монахів, то тепер їх тільки коло 2.500. Два найбільші грецькі монастирі, котрі мають по 1.000 місць для монахів і новиків, не посідають тепер разом навіть 200 жителів. Причина того упадку в недостачі покликань до монашого життя.

Англія і національні меншости

„Маншестер Ґвардіян" пригадує в передовиці кривди, які робиться нац. меншостям в Польщі, Югославії, Румунії й Чехословаччині, підчеркує, що се стало вже звичаєм у сх. Европі й підчеркує, що Англія се одинока є держава, котра може й повинна безінтересовно занятися тою справою, бо інакше займеться нею Німеччина з егоістичних причин.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Українське паломництво до Люрду. В суботу рано о 11 год. виїхали ми зі Львова в числі 54 осіб, в тім 12 священиків. Провідником паломництва є Преосв. Іван Бучко, що їде разом з паломниками третою клясою і зносить з ними весь тягар подорожі. В неділю рано точно після пляну о год. 7.20 приїхали ми до Берліна. Зараз всі паломники, хоч сильно змучені, не розмістившись навіть в готелях, пішли на Службу Божу до гр. кат. каплиці. На Службі Божій Преосв. Івана співав хор укр. академиків. Перед і пополудні ціле товариство оглядало Берлін під проводом фахових провідників. Особливо докладно оглядали ми музей штуки, що міститься в давній цісарській палаті. — Дня 7. VII. обходили ми імянини нашого Провідника, Преосв. Івана. Після Служби Божої паломники під проводом о. крилошанина Гриника складали йому свої желання. О год. 10. удалися всі на кладовище, де відправлено торжественну панахиду при гробі Дмитра Вітовського і Юліяна Чучмана. Потому паломники свобідними ґрупами звиджували далі Берлін, а вечером поїхали до Кольонії і Парижа. Настрій паломників веселий і бадьорий. **Паломник.**

Цікаве „сігнум темпоріс". „Газета Косьцельна" в ч. 24. з 15. червня 1930. подала без коментарів що слідує: „До одного з авторів підручника-історії Церкви для середних шкіл Міністерство В. Р. і О. П. вислало письмо такого змісту: „Міністерство повідомляє о. префекта, що на случай друкования нового виданя підручника п. з. Начерк історії кат. Церкви, вид. 6. — належить — під ризором неапробования наведеного підручника, змінити редакцію уступів обговорюючих особу й діяльність Лютра і протестантів у такий спосіб, щоб ті уступи не обиджали почувань евангеликів, горожан польської держави. Вл. Жлобіцкі, дир. департ.".

Пишуть нам: Суд в Мушині засудив дня 27 травня 1930 р. схизматицького священика Михайла Грицая на два (2) місяці стислого арешту з завішенням кари на два роки за це, що минулого року в часі своєї агітації в парохії Милик між иншим коли висмівався з католицької віри, назвав св. свм. Йосафата... (Тут слідує ряд таких прозивань, які не уважаємо вказаним передавати друком. — Ред.).

Снятин. Дня 3. VII. відбувся у Снятині черговий деканальний собор під проводом Впр. о. Декана А. Сімовича. Тему: „Виховання молодіжи у шкільному і позашкільному віці" гарно і річево обробив о. Дольний з Русова. Прелегент дуже влучно вивязався зі своєї теми, подаючи і спосіб виховання молодіжи і середники (природні і надприродні — марійські дружини і союзи, церковний хор, пропагування католицької лектури „Наш Приятель" і т. д.). По відчитанню теми розвинулася жива дискусія, у котрій брали участь усі кондеканальні оо. Ухвалено ряд резолюцій, між котрими на перше місце заслуговує спасенна гадка: 1) щоб оснувати священичий, підпомоговий фонд для вдів і сиріт по священиках, стягаючи місячно з дотації кождому священикові 5 зол. (або 10 зол. як що всі деканати на квоту 10 зол. згодилибся); 2) Всі оо. кондеканальні вписалися до Товариства - Брацтва св. Ольги в Станиславові, зобовязуючись платити місячно вкладку 1 зол. і зложили квоту 29 зол. Відпоручником до сього Брацтва вибрано одноголосно о. Декана Сімовича, а відпоручницею п. Гранківську.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

о. М КАРОВЕЦЬ ЧСВВ.

Церковні струї на Великій Україні та їх психіка

Отся стаття ВП. Автора про церковні справи на В. Україні має в собі також дуже драстичні місця Ми не уважали себе в праві пропустити ті місця, бо вони дуже характеристичні для психіки тамошної релігійної боротьби. Основне пізнання психіки тамошних рел.-церковних струй се річ конечна для всіх, що хочуть приготовитися до будучої діяльности на Вел. Україні. — Ред.

Характеристика єреси.

По думці давних церк. авторитетів кожда єресь (розкол) має в своїй основі гордість, замкнутість в собі (Іриней, Кипріян). В ній не упертість в своїм переконанню, бо ця буває необхідна в правді, не відмінність гадок, а саме відгороджування себе від других зі свідомістю своєї виключної святости і правости (св. Василій Вел.). Добре що сю характеристику єреси подає орган синодальної групи прав. церкви, але чиж сама та група не має тих самих черт характеристики? Чи той сам відлом прав. церкви, що назвав себе церквою синодальною не є ексклюзивний, сам в собі замкнений? Хто і що для тої „церкви“ є критерієм правовірности і вселенськости? Де вона, що іменує себе вселенською, Христовою церквою, істнує поза Союзом большевії? Що вона чваниться канонічним звязком з братними, чи сестричними прав. церквами царгородською, антіохійською чи єрусалимською, се ще не доводить нічого, бо сей звязок політичної натури. Греки та їх ерархи, з самим „вселеньским“ патріярхом в Константиполи чи „святійшим і божественнійшим“ патріярхом Єрусалимським волять признавати сю церкву, що її признає большевицький уряд. Патріярх царгородський тримає в Москві свого представника в особі архімандрита, який є ніби нунцієм Константинопольського патріярха в Москві, а се тому, що большевицький уряд волить мати такого представника при синодальній церкві, як при тихонівській.

Звязок синодальних зі Сходом.

Священний Синод, пише „Благовістник“, з перших кроків своєї діяльности, зачав шукати канонічного звязку, „кафолического“ для потвердження своїх церковних прав. „Представляємо на ваше розсудження ті постанови, які всі ми по всестороннім обсудженню признали користними, і ми віруємо, що і ви будете з нами одної думки, згоджуючися з нами й означивши те саме, скріпляючи те, що правильно постановлене і потверджуючи згодою Духа святого“ — се слова II. антіохійського Собору (Діян. пом. соб. стор. 33.), дуже добре памятав Свящ. Синод і mutatis mutandis — з ними він все звертається до православного Сходу. Антіохійський Собор зрозумів Синод і вступив з ним у звязок у спільність. Притім найстарший зі східних православних патріярхів, патріярх св. міста Єрусалима від Господнього гробу, особливо виразно потвердив церковну правду св. Синоду, коли в своїй грамоті з 9. липня 1926, Ч. 444. сказав: „Свящ. Синод стоячи цілковито на непохитних основах Вселеньского православія, являється сторожем і хоронителем „ісконного“ православія, уважаючи одною зі своїх задач в теперішнім часі охоронити церкву від вмішання в політику.

Життя церкви Свящ. Синод будує на непохитній основі св. Письма, апостольского передання і постанов вселенських і місцевих соборів. Стоячи на сторожи рідного православія і будучи одиноким законним носієм висшої церковної власти на території СССР, Св. Синод особливо дорожив і дорожить скріпленням тісного братського звязку з автокефальними православними церквами. Сі засади ясно нам показують, що ласка Божа в повноті і ненарушено зберігається в великій Росії, в святій і чистій православній вірі нашій, не уважаючи на те, що в краю перейшла страшна і сильна буря, величезна домова війна і переворот. Разом з тим і положення православної церкви, по так несподівано вибухлій в нашій батьківщині соціяльній революції, уважаємо за добрий і справедливий ваш напрям, вибраний Св. Синодом для обезпечення православній церкві мирного життя в границях совітської Росії“.

Те письмо Єрусалимського патріярха, як апробату своєї оріентації і відношення до власти большевиків, випечатали в цілости синодальні в своїм органі „Український Православний Благовістник“ Ч. 17. з 1926 р. Так послідовно пише „Благовістник“, приходимо до сумних виводів в церковнім відношенню не для Синоду (то є для синодальної групи), а для тихонівствуючих, які в своїй безконечній злобі, в своїй агітації ложно чи брехнею, сплетнями як раз не розуміють значіння мира і любови в Церкві, тої головної моральної основи церковної єдности. Вони клопочуться особистою вигодою а не єдністю церкви; вони для маловажних і припадкових причин розтинають і розривають велике і славне тіло Христове й оскільки від них залежить нищать його“.

Як бачимо синодальні закидають тихонівцям розрив схізму, відірвання від Тіла Христового.[1]) Та зовсім те саме говорять тихонівці про синодальних: іменно, що вони відлучилися від церкви, нарушили канони а що більше; ввели жонатий епископат (як от митрополит Йосиф Білоруський, якому ще й патріярх „Царгородський і Нового Риму“ Василій III. надіслав братерську грамоту[2]); стали на службу большевиків і зробилися їх тайними агентами[3]) і т. п.

Взаїмна ненависть одних до других, є більшою як до католиків, хоч одні і другі не можуть здобутися на слова об'єктивні що до католицизму і до папства, не лиш в самій Росії, а й за границею.[4])

Були однак випадки, що обновленческі або синодальні єрархи висказали трохи тепліші слова для католицизму. Видно, розумніші одиниці бачать помилковість погляду, на католицьку Церкву і папство подиктованого візантійською ненавистю.

Освіта у синодальних.

Що до сторони інтеллєктуальної, то синодальні мають більшу можність образування як тихонівці, бо коли тихонівці група прав. церкви на пів лише легальна, не мають ніяких наукових закладів, то синодальні мають аж дві духовні академії і то тепер під большевиками, а то в Москві й Ленінграді в Росії, а в Київі висшу школу богословську, в якій ректором є Іннокентій, митрополит Київський і Галицький (?). В сій висшій богословській школі викладають такі предмети: Св. Письмо, загальну церковну історію, патрольогію, апольогетику, фільозофічну пропедевтику, українознавство і язики: латинський, еврейський і грецький. Студентів на I. курсі в 1927 р. було 42, з того часть священиків і діяконів, часть людей світських і 1. женщина. До іспиту приступило з 20 студентів — 16, а здало всього 10; з вільних слухачів числом 37 здавало іспит 5 і були переведені на II. курс.

Релігійна преса на Україні.

Органом українських синодалів чи обновленців є: „Український Православний Благовістник“, який виходив від 1924 р. до марта 1929. Від того часу його припинено, як взагалі всякі видавництва релігійні, котрих лиш кілька було на цілий Союз, бо всі друкарні є власність держави, а уряд приказав на зібраннях винести постанову робітникам по друкарнях, нібито вони самі від себе не хочуть печатати нічого релігійного. Управа автокефальної української прав. церкви видавала 2 роки місячник: „Церква і Життя“, як орган автокефалії, але і сей орган перестав виходити в 1929 р.

Церква тихонівська немала ніякого печатаного органу, а полеміку з синодальними вела на бібулі, печатаній на машині, і сю лектуру поширювано тайно.

Таксамо не мали католики ніякого печатаного органу, а всякі дієцезальні оголошення, як щомісячний устав для богослужень, відпусти і ювилеї, розсилала дієцезальна курія кождому священикови почтою в листах.

Згадати належить тут о відозві виданій в справі унії. Було се машинове письмо вислане до деяких православних священиків, де мотивовано необхідність унії, єдности з Римом. В письмі тім писалося:

„Де нам помолитися до Бога, братя? Чи може у церквах обновленців, у „живій церкві“? Там нема духа Божого, духа церковного. Там ані їх архиереї, ані писше духовенство не щукає царства Божого і правди его, а служать Ваалови. Чи може в церкві, що називає себе тихонівською? І там нема правди, любови Христової, а є ненависть до другої оріентації, є культ б. патр. Тихона; знаємо, що церков не умирає але жие... Чи може помолимося, браття, в церкві автокефальній українській? Чи за неї умер Христос Спаситель, чи її оснував Бож. Спаситель? Чи є в тім зборі християн св. Тайни, які установив Ісус Христос? Хто там висвячував епископів, які епископи клали у них руки на священиків? Чи є там правдиве тіло Христове як корм для душі в життю і на дорогу до вічности? Ні. Або може підемо до Живої Церкви, де покасували правди Божі, де нема Христа-Богочоловіка, лиш чоловік, де заперечуеся Божу Всемогучість і природа є рівна Богови. Таксамо не можемо йти до штундистів, що викинули хрест і св. образи з домів, відкинули всі св. Тайни, зневажають науку Христову, приймають два рази крещення. В одній Кат. Церкві маємо правдиву, незіпсовану науку, скарб св. Тайн, неомильного учителя і сторожа Божої правди. До тої церкви треба нам усім приєднатися; ця церква не знає роздвоєння, там оден учитель, оден Пастир поставлений Христом, там є порядок і лад Божий.“

Ся відозва була розсилана почтою до дальшого поширення, але попала до ГПУ і воно зачало слідити за тим, хто її розсилає й переслідувати тих священиків, до яких відозва була адресована. Отже припинено її дальшу розсилку.

Радянська влада хоче зліквідувати всяку релігію, тому не лиш не позволяє

---

[1]) Коли на передвиборній раді в Харкові 6. мая 1927 р. поставлено внесок щоб на собор запросити представників других орієнтацій, то є тихонівців і автокефальних то Могилівський, архиеп. Лолій Юрієвський висказався проти запрошення тихонівців назвавши їх поганами (язичники). Пор. Укр. Прав. Благовістник ч. 14. з 15. липна 1927.

[2]) Порівнай: Церква і Життя ч. 1. за 1928 р.

[3]) Те саме можуть синодальні сказати і о тихонівцях особливо маючи на увазі виступ митр. Сергія в послідним часі, за що самі православні зробили йому в церкві демонстрацію.

[4]) З виїмком слабого відгомону в сферах прав. єрархії на акцію Папи в справі переслідування релігії в Росії.

„GENEWA" Одинока українська галянтерія-Перфумерія Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 33-52

поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці, „Tretorn", кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery", косметику і перфумерію та забавки і пр.

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Коронп порцелянові. Штучні зуби на плитках каучукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 68-?

вже на релігійні видавництва в цілім Союзі, але також не допускає ніяких книжок релігійного змісту з заграниці, навіть чисто наукових. Та не лишень релігійних видань не пускають на Україну, але навіть українських клясиків, граматики, історії і взагалі нічого українського, хіба академії дістають в заміну. Німецьких клясиків допускають.

В Укр. Академії Наук не можна дістати навіть видань Наукового Товариства ім. Шевченка зі Львова, хоч ті видання повинні там бути. Можливо, що просто бояться сказати, що мають ті видання, хоч у них нема ні словечка проти СССР. Але больш. владі залежить на тім, щоб на її території ніхто не знав, чи істнує ще якась українська культура поза межами СССР. По всіх книгарнях нема ніяких навіть наукових книжок — за те цілі магазини видань Маркса і Леніна і то не лиш їх твори, але і всі, буквально всі галузи наук забарвлені марксизмом аж до знудження: історія, література, фільозофія і навіть видання Шевченка, Франка, Коцюбинського і др., — все „в призмі марксізму". Історія України Грушевського „немає вартости", бо не писана під кутом марксизму. Навіть граматика української мови та лише „добра", в котрій щось говориться про „марксизм"...

По книгарнях нарікають що їм нічо не вільно з заграниці спроваджувати, ані тримати на складі, бо часто переводять контролю книжок. Заграничних книжок тому не позволяють продавати, що у тих виданнях Бог пишеться великою буквою! Аж як Державне Видавництво (Держвид.) видасть україн. клясиків, де Бог надруковане малою буквою, то такі книжки можна продавати.

Загальні риси Церковної крізи на Великій Україні.

Православна церква на Україні, як і в цілій большевії, переживає тепер великий фермент і борбу та ломку, якої ще не переходила. Частина народу, головно молоде покоління, стає завдяки школам і публичному вихованню, безрелігійна і навіть ворожа до всякої релігії, поборюючи її як щось шкідливе й погане, як дурман і опіюм культури й цивілізації. Друга часть населення тримається віри і церкви[5]). Безбожність є передовсім по містах, бо тут лекше вести агітацію против релігії і лекше зібрати до такого „діла" всяке шумовиння, переважно з жидів. Тут передовсім відбуваються антирелігійні походи, поїздки з манекінами духовних в автах, які на ту ціль відступає уряд. Тут головно відбуваються виклади безбожників, організується товариства і клюби безбожників, на домагання нелітних шумовин запечатується доми Божі і перероблюється їх на музеї та всякі клюби. Жертвою падуть передовсім церкви орієнтації тихонівської, але й католицькі святині. Так замкнули обі церкви в Жмеринці, одну при самій стації і то ніби на жадання зелізничників (їх змушено до такої ухвали погрозою відправлення зі служби). Запечатано Собор в Могилеві Подільськім і тисячі иншіх церков. Католицькі церкви на Поділлю в Старій Ушиці над Дністром, в Тернівці, відтак на якийсь час в Мурафі, в Чернівцях, Могилівського Округа, де є великі парохії, в Летнівцях, Новій Ушиці і др. які однак по кількох тижнях отворено.

[5]) Католицьке населення України стоїть сильнійше при вірі і церкві католицькій і більше підчиняється церкві як православне і між католиками нема такої погорди і зневаги духовних як у православних, де часто священика викидають з села. Були навіть випадки убийства священика самими парохіянами (коло Станиславчика, Могилів-Окр.)

Церковний роздор, а поведення простого народу й правосл. духовенства.

Нарід український, а таксамо російський, не признає розколу і не бере в нім активної участи та не мало гіршиться з того, що між духовенством ведеться така борба. При насильнім відбиранню церков синодальними від тихонівців люде не пускали до церкви синодального епископа чи священика, не тому, що самі були тихонівцями, але тому, що не хотіли роздору в церкві. При заниманню церкви повставала борба, крик в церкві, бійка і навіть приходило і до проливу крови. І се мало місце не лиш по селах, як прим. в Великій Кісниці, коло Ямполя, де священики побилися аж до крови, але і по містах, як у Винниці, де в церкві кричали, кидали на епископа чим попало, ліхтарями, мітлами, дручками — аж на престол. „Вон падлец ізменнік, Юда". Кричали женщини в соборі в Винниці. В Луганську побито трох синодальних епископів, одного женщини майже до нага розібрали і кастрували[6]).

В місті Казаню священик тихонівець на соборі зібранім синодальними залагодив грубшу потребу, щоб таким „способом" показати синодальним свою погорду до них[7]). (Д. буде).

[6]) Подаю дослівно після оповідання Архиеп. Могилівського, Д-ра Юрієвського.

[7]) Той сам.

—o—

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПОЛІТИЧНА НЕСПОДІВАНКА. „Хвіля" доносить, що з Клюбу ББ. виступили посли Криса, Цепляк і Тарґоньский з хлопської ґрупи Бойка. Сподівані й дальші виступи. Той факт викликав велике враження.

НАВЧИЛИСЯ ВІД БОЛЬШЕВИКІВ. В Фінляндії увійшли 4 незнані особи до будинку парляменту в часі засідання конституц. комісії та схопили й силою вивезли двох комуністичних послів, посадили їх в авто і кудись повезли.

ВІДПОВІДЬ МУССОЛІНІЯ на предложення Бріяна в справі злучених Держав Европи має такий зміст: 1) Передовсім треба затерти ріжницю між побідниками й побідженими. 2) Забезпечити малі держави. 3) Запросити СССР. і Туреччину, бо коли не позискається всіх більших держав, тоді осягнеться лиш поділ Европи на ворожі угруповання. 4) Всі держави повинні мати сталі місця в раді Паневропи. 5) Нова організація мусить мати ті самі передумови, що й Союз Народів, то є головно розброєння. Без переведення розброєння справа Паневропи не має практичного змісту.

БУРЛИВЕ ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ польської християнської демократії відбулося у Варшаві їзза участи тої партії в опозиційнім конґресі в Кракові. Часть учасників опустила наради. Одначе більшість одобрила лінію голови парлям. клюбу тої ґрупи Йосифа Хаціньского, котрий наказав взяти участь в демонстрації проти правительства.

НОВИЙ ЧАСОПИС „КРАЙ" зачинає виходити у Варшаві. Мають його фінансувати промисловці зах. Польщі, а напрям мавби йому надавати по тихо ґен. Сікорський.

НОВИНКИ

Господарська криза в Польщі сильно відбивається й на почті. В самій Варшаві число місячно висиланих листів в порівнанні з минулим роком зменшилося о 5 міліонів, грошей о 10 міл. зл. Число депеш також значно впало, а саме з 75 на 65.000. Зросло тільки число телефонічних розмов о міліон: видно люде оправдуються устно, що не можуть платити, просять о позички і т. п.

Новий орґан „Слоньце" зачали видавати Поляки. Се квартальник, присвячений туристиці, краєзнавству і спортови. Редактор Рокіцкий. В 1. ч. є стаття п. з. „Передвісники пол. туристики в 16. і 17. ст."

В Бережанах наступило масове затроєння 250 жовнірів нездоровим мясом, що в горячій порі особливо небезпечне.

В Познані отворено міжнародну виставу комунікаційну й туристичну. В отворенню взяв участь м. і. кардинал Гльонд. В часі отворення вистави випущено сотки почтових голубів. Двом з них причіплено до ніг привітні депеші.

Насікомі нищать ліси. Ліси біля Радомя т. зв. „Свентокшиску пущу" навістили насікомі лісові шкідники. Внаслідок страшних морозів в минулім році, богато дерев повсихало. На всохлих деревах загніздилися насікомі і переходять на здорові дерева. Піднято акцію нищення шкідників. Кількадесять тисяч квадр. метр. ліса вирубано і крім того ужиють літаків та ґазів до нищення шкідників.

На всяку агітацію мають гроші. Москва виасиґнувала міліон рублів на звукові фільми. Перший її звуковий фільм називається: „Що таке совітська влада?"

Зміни коштів удержання. Статистичний Уряд оповіщує: Кошти удержання родини з 4 осіб у Варшаві зменшилися в лютім в порівнанні зі січнем о 2.7 процент, в марті в порів. з лютим о 1.5 процент, в квітні зросли о 1.0 прц., в маю зменшилися о 1.1 процент.

Хемічна фабрика вилетіла в воздух у Кестлфорді (Йоркшір). В наслідок вибуху повилітали шиби з вікон. Богато домів розвалених. Двох робітників погибло. Богато тяжко ранених перевезено до шпиталя.

ОБУВУ мужеську, жіночу і дитинну найновіших фасонів з найлучшого матеріялу, як також обуву люксусову спортову, снігівці і кальоші по цінах конкуренційних поручає

НОВО ОТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН

КАРОЛЯ ПСТРУХА

Львів, вул. Пілсудського, ч. 19. 13—15 674

Біржа

ҐРОШІ: Доляр ам. 8·89.

—o—

Подяка

Учасниці реколекцій Пань, що відбулися у днях 4—8 липня в Монастирі СС. Василіянок при вул. Потоцького ч. 95 у Львові, складають отсим щиру подяку Впреп. Матері Ігумені й Сестрам за прилично християнську гостину, Впреп о. Ігуменові Т. Галушинському за вельми цінні науки, а зокрема дякують їх Експелєнції Митрополитові Кир Андреєві за звеличення реколекцій своєю приявністю та за золоті слова науки й архипастирське благословення. 1—1

—o—

Жертви

о. Слівінський Евстахій, парох з Перемилові: 6 зол. на прес. фонд „Нової Зорі". Ґр. кат. Уряд парох. Вапівка, p. Węglówka: 10 зол. на будову Народн. Лічниці, а 10 зол. на прес. фонд „Нової Зорі". 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КОРОТКА БІБЛІЯ СТАРОГО І НОВОГО ЗАВІТА на 3 і 4. кл. нар. шкіл нашого видання, вийде з друку з початком серпня ц. р. Під зглядом річевим і педагогічним задоволить всіх ОО. Катехитів. Безконкуренційно низька ціна уможливить набуття для кождої шкільної дитини. — Просимо замовляти в кооперативі „Священича Поміч" Ставиславів (пасаж).
750 3—3

ПОЗІР ЗАСТУПНИКИ! Поважна і стала егзистенція. Впроваджуємо новий народний систем ощадности з високими преміями. Широкі круги суспільности мають спромогу сотиковими ощадностями вже по трьох місяцях одержати велику премію. Той новий систем дає нашим заступникам спосібність до легкого позискання сталого і високого заробку. Вели і користи для ощаджуючих! Високі провізії для заступників. Головним заступникам уділяється також відповідну суперпровізію.

Зголошення приймає:

ЗАГАЛЬНЕ ЗАВЕДЕННЯ КРЕДИТОВЕ

717 *Львів, пл. Марійська, 6—7.* 8—8

ПОРОДОВИЙ РИЧАЛТ 10-ДНЕВНИЙ

В САНАТОРІЇ „VITA" Львів, Листопада 22 Тел. 73-03 і 77-07.

т. є повне удержання і обслуга з помічю акушерки, саля *породова*, опіка рутинованої пістунки-няньки і педіятра над немовлятами на особній салі немовлят в комфортовім покою: 2-особовім II. кл. 270 зол., 2-особовім I. кл. 300 зол., а в 752б покою особнім 350 зол 2-5

Свободний вибір лікаря ординуючого.

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон

поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 28-?

МЕБЛІ КЛЮБОВІ

як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати
665 15-20

МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ

Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59 82.

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

ріжнож всілякі направи і покриття поручає і виконує

„ПАРАҐОН", МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

701 10—12

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.

578 **поручає**

ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ

ЛЬВІВ, Личаківська 132.

32-50

Львівські Курси Керманичів самоходових

Інж. АЛЕКСАНДРА ЮРОГО

Львів, вул. Коперника 54.

Ведені суть при найбільших варштатах і гаражах самоходових в Галичині. Новочасні самоходи до науки їзди. Оплата ратами. Замісцевим мешкання і опіка. **Пишіть о ілюстровані проспекти, котрі** висилаємо безплатно.
727 6-8

Союз Кравців Львів Личаківська 15.

під управою ПІРКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ

поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, пэпіскгики по конкуренційних цінах.

708 9-32 **„Свій до свого".**

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ	**двохсторонні**	від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ	з трави морськ	„ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ		„ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ		„ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА	на ліжка	„ „ 5·50
„ під ковдри	з ручними дрочками	„ „ 11·—
КОЦИ ВОВНЯНІ		„ „ 10·—
КАПИ до праня		„ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів **Коральницька 6**

691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 21-30

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує

709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 9-30

Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11

Приймає футра до переховування.

ПОРОШОК **KOGUTEK** ДЛЯ ДОРОСЛИХ

УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ **БІЛЬ ГОЛОВИ**

виробу аптики Гонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 7-10

722а

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко мосяжне 200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** гобелінові **55** зл., Каналки гобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99.

565 35—40

В д 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ МЕБЛІ

731 на догідні сплати, без поруки. 12-30

Охорону дахів бляшаних против іржі і впливів атмосферичних

„Subox-ом"

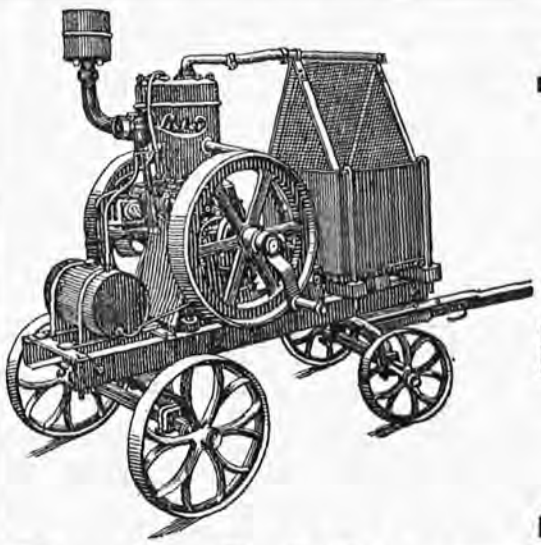
і „Norbilak-ом"

як також асфальтування всілякого рода криття дахів папою і плоскі дахи (Holzcement),

753 виконує 2-10

БРОН. СВЄЖИ

Львів, вул. на Болоне ч. 50.

Чи знаєте вже

найлучші

найбільше економічні

найтреваліші

а при тім найдешевші

анґлійські

Мотори ЛІСТЕРА?

Жадайте всюди оферти і цінників або звертайтеся до

РЕПРЕЗЕНТАНТА ФІРМИ

R. A. LISTER & Co., Ltd.,

Dursley (Анґлія)

702а 9—12

Львів, вул. Ягайлонська ч. 24. **Телефон 6-29**

Обува на сезон літний!

жіноча, мужеська і діточа **по зниженых цінах** продає **склад обуви „КРАХА" — Львів, Галицька 15.** Дешево, бо в подвірю!

694 10-25

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10

Рік V. Львів, четвер 17. липня 1930. Ч. 53. (353)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 6 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8 II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.367.

Комунікат

В днях 12 і 13 липня 1930 р. відбулася в Микуличині чергова конференція духовних і мірян в присутности чотирох наших Владик. Конференція розважувала біжучі питання церковно-національно-політичного життя. По основній виміні гадок над найважнішими актуальними проблемами дійшли присутні до однодушних слідуючих висновків:

I. Стверджується з задоволенням, що завдяки відпорности українського громадянства і доцільної праці католицьких орґанізацій розмах аґітації большевизму і всіх инших протикатолицьких течій не осягнув сподіваних успіхів і що серед православних в Польщі слідна навіть певна рефлєксія в напрямі справедливішої оцінки католицької ідеольоґії.

II. Порішено змінити назву: „Українська Христіянська Орґанізація" (УХО) на „Українська Католицька Орґанізація" (УКО).

III. Витаючи радісно прояви поглиблювання і поширювання католицької ідеї на нашій землі, конференція висказує бажання, щоб всі чинники, яким дорога згадана ідея та споконвічні західні католицькі традиції нашої землі, гуртувалися коло істнуючої від пять літ „Української Католицької Орґанізації" (УКО-ії) та її пресових орґанів: „Нової Зорі", „Правди" і „Бескида".

IV. Конференція висказує признання за ведення тих орґанів в католицькім дусі та рівночасно підносить потребу видавання душпастирського журналу, який поруч чисто душпастирських справ занявсяб між иншими основним теоретичним освітлюванням і розробленням католицької ідеольоґії на всіх ділянках громадянського життя.

V. В ціли ще більшого масового поширення католицької преси і инших видань, порішено зорґанізувати кольпортажу на цілий край при помочі „Епархіяльних Секретаріятів катол. преси".

VI. В справі ревіндикації бувших католицьких церков і монастирів, котрі колись насильно загарбав у католицької Церкви царський уряд, порішено найперше, розслідити і провірити скількість і якість тих обектів, до котрих гр. катол. Церква має право.

VII. Конференція прийшла одногідно до переконання, що жадна з дотеперішних політичних партій не оправдала надії що до ведення політики в дусі католицької ідеольоґії.

VIII. Конференція поручила УКО-ії виробити проект католицьких професійних робітничих орґанізацій.

Уряд Мек Дональда захитаний

АТЕ доносить: З приводу розламу серед ліберальс, уряд Мек Доналда стоїть на дуже хитких основах. Се виказала недавно внесена поправка до закону про забезпечення безробітних, яку вніс ліберал Бергайн. При голосуванні урядові вдалося відкинути те шкідливе для нього доповнення закону всього більшістю 3 голосів. За урядом віддано 278 голосів, проти 275. Супроти того треба вважати становище уряду Мек Доналда дуже непевним. Захитана є теж мовчалива досьогоднішна згода між Лойд Джорджом і Мек Доналдом. Останні числа „Дейлі Геральд'у" повні напастей на Лойда Джорджа, якого називають інтриґантом та негідним довіря робітничої партії.

„Делікатна" відповідь большевиків

„Нам такой сволочі не нужно!"

Польські студенти з гірничої академії в Кракові стараються щороку забезпечити собі по кілька місць на копальнях на час ферій для відбування практики. Дотепер принимали їх такі держави, як Німеччина, Франція, Ромунія, Югославія і т. д. Сего року хотіли вони попробувати практики в Донецькім басейні на Радянщині й тому звернулися перед феріями до Союзу Інжинірів донецького басейну з просьбою умістити кілька польських студентів на практику на час ферій. Написали і думали, що большевики не дадуть жадної відповіди. А большевицькі інженіри відповіли і то навіть дуже скоро. На офіціяльнім блянкеті союза інжинірів наспіла така коротка, але ясна відповідь: „Нам такой белоґвардейской сволочі не нужно!"...

—o—

Подорожі двох президентів

ПАТ. доносить, що старенький президент Масарик відбув подорож по Тішинськім Шлеську. Представники живучих там Чехів, Німців і Поляків витали його скрізь, кождий у своїй рідній мові, а през. Масарик відповідав по чеськи, по німецьки і по польськи, взиваючи до співпраці. — В звязку з тим донесенням ПАТ'а польська опозиц. преса описує подорож през. Польщі Мосьціцкого по „кресах" і каже, що місцеві власти ніде не допускали до нього людей, котрих підозрівали, що будуть говорити щось инше ніж самі похвали.

Безробіття в Польщі й Німеччині

Число безробітних в Польщі виносило з кінцем червня 207.258 осіб, в тім близько 50.000 жінок. В Німеччині число безробітних, котрі побирали запомоги виносило в червні 1.858.000 осіб.

—o—

Землетрус, бурі й повені в Еспанії

Полудневу Еспанію навістив землетрус. Населення в паніці. Шкоди великі. Землетрусови товаришили бурі, повені й надзвичайно сильні гради. Великий град убив 12 людей.

—o—

НАЙКРАЩИМ ДАРУНКОМ
з нагоди імянин, свят і хрестин є вкладкова книжочка враз з пушкою ощадности Кооперативного Банку
715 „ДНІСТЕР" 17-7
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

Господарська кріза в Анґлії

Великий французький дневник „Матен" вислав до Анґлії свого спеціяльного кореспондента Кухарського, щоб на місци вистудіював економічну кризу в Анґлії. Тепер „Матен" оповістив окремо вислід його студій, а сенатор Анрі де Жувеналь написав передмову до тої праці.

Зміст тої інтересної праці такий:

Рак, що точить внутрішний орґанізм Анґлії, се безробіття. Промисл утратив значну часть своїх ринків. Вивіз Анґлії опирався на вуглю й виробах з бавовни. Обі ті галузи в упадку. Повстали вправді нові, як радіотелеґрафія, самоходи, штучний шовк, але вони не годні заступити попередних.

В Лондоні звертає тепер увагу будівляний розмах. Бурять цілі дільниці і будують великанські комплекси нових будов. За останних 10 літ Анґлійці збудували коло міліона нових домів. Одначе се оживлення штучне. Міські терени належать переважно до корони. Недвижимости на тих теренах оперті на вічнім чиншу. Отже уряд просто приневолює бурити старі будинки, котрі ще довго моглиби стояти, щоб дати при нових будовах зарібок безробітним.

Та від сего не лекшає експортови. А вивіз се в Анґлії перворядний державний чинник. Анґлійці як колись Фенікіяне зрозуміли, що накинути иншим народам вироби свого промислу, се значить здобувати вплив і авторитет для своєї культури й політики.

Та в часі великої війни багато країв сотворило свій власний промисл. До того два величезні ринки — Росія і Китай — ізза революцій стали недоступні.

Головна пристань Анґлії, з котрої вивозили вуголь, се Кардіф. Тут кипіло колись горяче життя. А тепер? Всюди видно надписи: „To let" (на винайм) і „To sel" (на продаж). Ціле місто на винайм і на продаж! Темпо життя ослабло. Ресторани й каварні позамикані. Промисловці нарікають, що робітники не хочуть працювати. Робітники нарікають, що платня їх не вистарчає на прожиток.

Велику деморалізацію робітників розпочав Лойд Джордж, як був при уряді: він був ініціятором субвенціонування безробітних державою і навчив робітника, що можна жити коштом держави. Вислід: міліон самих безробітних гірників! А пів міліона їх працює три дні на тиждень. Навіть як є робота, не дуже спішаться до неї, бо можна жити на кошт держави. Зникла отже давна запопадливість. І з дому ніхто не хоче виїздити в світ. Коли до війни еміґрувало річно 250.000 Анґлійців, то тепер виїздить по пару сот.

— Чому працюєш так недбало?

— З засади: в той спосіб роблю місце для иньших.

В Кардіфі видно вже недостаток. В тих умовах множаться хороби. Число недорозвиненої молоді зросло за 2 роки з 6% на 11%, а тепер осягне до 15%. Одна з копалень, котра мала 6000

робітників, має тепер 150. Техніка скрізь перестаріла.

В Манчестері є 1800 фабрик з 58.000.000 ткальних веретен. До війни продукували вони 8 міліярдів метрів бавовни, а тепер 4. Промисловці кажуть, що постійно йдуть до банкроцтва.

Мимо того большевизм не має ґрунту, бо англійський народ має почуття правности і ладу.

Звязок Англії з кольоніями слабшає. Зріст населення меньшає.

Але — як пише Жувеналь — Анґлія все програє всі битви з виїмком останної. Коли біда дійде до краю, вона знайде якийсь вихід.

—o—

ПІД ПІВНІЧНИМ БІГУНОМ ВЕЛИКИЙ РУХ

Америка хоче купити Ґренляндію.

Сего літа в околицях північного бігуна замітний великий рух. Аж сім експедицій вирушило до Ґренляндії, Шпіцбергу, Землі Франца Йосифа, до Нової Землі і до Лябрадору, а саме: три норвежські й американська, англійська, німецька та шведська. Деякі з них приготовані на зимівлю на т. зв. „внутрішних ледових полях“. Найбільше цікавляться Ґренляндією, котру Америка хоче купити від Данії. Противиться тому Норвегія, котра ніколи не визнавала суверенности Данії над Ґренляндією, з виїмком вузького пояса прибережної землі. Норвегія заінтересована в Ґренляндії ізза свого риболовства й ловецтва. До того понад Ґренляндію мають незабаром іти воздушні шляхи літаків. Найбільша зі згаданих виправ німецька під проводом проф. Веґенера. В склад її входить 14 спеціялістів. Вона має спеціяльно будований корабель „Діско“. В червні „Діско“ був у пристані Рейкявік на Ісляндії, де проф. Веґенер купив 25 коней, котрі мають заступити йому собак, уживаних досі до саней на ледових полях. Розуміється, опріч коней мати-ме з собою також багато псів. В зимі коней убиватиме, щоб мяса їх уживати на прокормлення людей і собак. У Ґренляндії німецька виправа розділиться на три части й одна її часть остане в середині краю, 600 англ. миль від берега, на висоті 8.000 стіп над морем. Всі три части мати-муть з собою бездротні стації.

Ґанді і Радецький

У звязку з Ґандієвою акцією проти анґлійського монополю соли в Індії, римські часописи подають замітку, що ідея шкодити зненавидженій владі бойкотом монопольних артикулів вперше повстала в Італії 1848 р. Тоді австрійський маршал Радецький поручив населенню льомбардсько-венецького королівства ріжні акції для поправлення лихого фінансового стану Австрії. Між і. підвищив ціни тютюну. Проти цього тайні італійські організації проголосили бойкот тютюну. Розвели пропаганду, що ні один італійський патріот не сміє взяти в уста ні циґара ні циґаретки. Та військові старшини, вояки й урядники стали більше вживати тютюну й демонстративно проходилися вулицями та димили „мов льокомотиви“. Наслідком цеї провокації доходило між ними й італійською молодю, прихильною бойкотові, до частих сутичок. Молодь переслідувала їх і змушувала кидати запалені циґара й циґаретки. Ці конфлікти були сливе щодня й завершилися в 1848 бунтом в Медіоляні.

Будівельна катастрофа в Празі

На передмісті Праги, Бенешові завалилася щойно вибудувана й саме викінчувана камяниця. Під руїнами остало 20 робітників, з яких 18 видобули дуже важко покаліченими. Над усуненням румовищ працюють дві сотні війська. З добутих робітників половина мабуть жити не буде.

о. М. КАРОВЕЦЬ ЧСВВ.

Церковні орієнтації на Великій Україні

III.

Така буквально відповідь митр. Сергія. Довга, неясна, баламутна і недостойна архіерея. Необхідно перечитати її не оден раз. Якеж вражіння вона викликає? питає Н. Арефський в „Українськім Прав. Благовістнику“ ч. 3. з 1. лютого 1927. „Виражаючися фіґурально, розводиш руками і стискаєш плечима. І то написав первоєрарх тихонівців, митрополит Нижегородский Сергій, б. митрополит володимирський, архієпископ фінляндский, б. ректор СПБ-ської духовної академії! Та щож се, питає далі „Укр. Прав. Благовісник“, який дивний час ми переживаємо! Ми на очах всіх відказуємося нині навіть від найскромніших виводів нашої богословської науки, щоб угодити товпі, масі, яка все розривала думку і віру і воліла костеніти в тяжкім релігійнім невіжестві. Але прийде час, каже „Благовістник“, лишиться ваша лож сергівці, тихонівці, петрівці (приклонники Петра Крутицького), йоанніківці“. Тут „Благовістник“ закидає тихонівцям, *що вони поповняють лож*, кажучи, що синодальні йдуть рука в руку з большевиками і що вони є для них донощиками *і т. д. „скоро о ній, то є тихонівщині*, будуть говорити те саме — пише далі „Благовістник“, що ми тепер читаємо в *наукових трудах — нпр. з історії монофізитизму* (порівнай труди Н. Н. Глубоковского; Блаж. Феоторит, П. Н. Гурева; *Феодар Мопсуестеньский*, А.И. Бриллянтова: О Монофизитизме, в Христ. чтеніи 1913. г., свщ. Т. Н. Лященко: Св. Кирилл Александрійскій, свщ. Н. Н. Фетисов: Диодор Тарский), Шайка невіжих монахів-волоцюг переходячи з місця на місце, поширювала всякі абсурдні вісти, фальшовані письма і посланія тодішних церк. авторитетів не розбираючись зовсім у науково-теольоґічній терміноґії, шукаючи лиш своїх особистих користий і без всяких поважних мотивів — всім тим роздирали Церкви Сходу!

Митр. Сергій зачинає відповідь священикови з України такими словами: „Що дотичить самого питання о перебуванні благодати в обновленців, то по моїй думці се питання подібне до другого: Чи можливе спасення поза церквою. „Обновленці є поза церквою, поза церквою нема спасення, отже обновленчество се поганство, єресь, антихристіянство, сатанізм. Які страшні виводи для віруючого, котрий не звик орієнтуватися, а то і не може в тонкостях віри! У владики Сергія той підхід тим сильніший, що він сам автор наукового твору іменно о Спасеню.“ Так пише „Укр. Благовістник“.

Обновленці обстоюють правильність своєї ґрупи тим, що ставлять себе в канонічній звязи з церквами Сходу.

„Хто у вселеньскій церкві, — пише „Благовістник“, витягнув руку канонічного єднання тихонівцям так, щоб потвердити їх церковно-житєву правду? Чи заграничная церква руських еміґрантів? Чи англіканська єрархія? Вона сама шукає потвердження своєї віри на православнім Сході і її справа ще в процесі. Се по перше, а по друге симпатії, які обявляють анґліканці тихонівцям, ставлять послідних перед перспективою жонатого і второбрачного духовенства. Чи в данім випадку се можливо?“

Той самий закид роблять тихонівці синодальним, що у них до недавна було вільно духовним другий раз женитися і навіть епископам, тай були випадки, що й епископи у них поженилися. Се було в початках „реформ“ (гарні реформи, нема що казати!), коли синодальні були ще одно з „живою церквою“; тепер у них не можна вже епископам женитися. Се є привілеєм третої ґрупи церковної на Україні, Липківців або самосвятів-автокефалістів.

Дальше питає „Благовістник“ тихонівців, чи може подав їм руку Штокгольмський зїзд христіян, *чи католицизм?* Досить перечитати характеристику тихонівщини, подану на Заході в однім французькім журналі, *Revue catholique* 1925, XII., найбільше образованим католицьким писателем M d' Herbigny що відвідав совітску Росію в 1925 р., щоби побачити сумні на се надії.[8]) Тільки тому, що Штокгольмський зїзд ушанував память патр. Тихона, тихонівці толкують той зїзд як образ і пророцтво того, що скоро протестантський світ колінопреклонно „покається“ перед російським православієм і попросить крещення і всіх Тайн у російського будучого патріярха. Тимчасом ані французькі кальвіністи, говорить М. д' Гербіні, ані лютеране Німеччини чи навіть Швеції, учасники зїзду, не порішили ані навіть не проєктували нічого подібного; навпаки, треба згадати, що в Німеччині зі словом „православний“ лучать зовсім що інше як в Росії. Для католицизму в звідомленнях d' Herbigny занадто ясніе „компетентність“ тихонівських єрархів в питаннях богословія й історії і крайно неприємні випливаючі звідти напасти на папство, щоб також основувати які небудь потішаючі виводи тихонівської єрархії. (Пор. Вестник Моск. Синода 1926 ч. 8, 9, 11, 15). Словом — тихонівствуючі осталися одинокими, поза спільнотою з вселенською церквою. Вони не показали, як говорить Тертуліян, зацікавлення (любознательности) в ділі спасення, вони не є церквою католицькою (соборною), бо терміном Καθολικός означається вся звязь церкви християнської в противенстві до віддільної, самозамкненої громади. Се виражено ще у св. Ігнатія Антіохійського, пізніше у св. Августина, католицькість в значінню розпросторонення обявляється невідмінним признаком правдивої Христової Церкви всупереч єреси і розколові або схізмі.“

---

[8]) Як відносяться тихонівці до католицизму, видно з висше наведених слів митр. Сергія. Старе царське православіе з його упередженням до папства і католицизму видніе з їх поступування та відносин до катол. Церкви на Україні. Що сі відносини холодні а то й ворожі у всіх течій православія в Росії й на Україні, причиною сему теперішна влада, яка слідкує за тим, щоб не було унійних зближень до католицького духовенства. ГПУ потяг до відповідальности прав. духовного за саму розмову з кат. духовним...

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 18-30

Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і ґуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.

Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.

МИХАЙЛО ПІШНОТ

Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.

Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Гіпсова 30. Тел. 32-16

Справа Паневропи

Паневропа, її зложення, уповажнення та майбутня діяльність се дуже актуальна сьогодні справа. Серед держав, що продовж останніх літ перебули цілу низку економічних і політичних „сподіванок і несподіванок", ненаходить ідея цього союзу держав завеликого захоплення. Але це не перешкаджає дискусіям і нарадам на цю тему.

Як справа сьогодні стоїть, то найбільш захоплюється ідеєю Паневропи їїж таки творець, Бріян і ґрупа його прихильників, в меншій мірі держави навіть побідні. Ще менше цікавляться Паневропою держави-новотвори, за виїмком тих, що Паневропу уважають середником до закріплення їх стану посідання. Зівсім не цікавляться Паневропою сотні міліонів людей, яких політично втілено до чужих їм держав, які остають в окупації та власне цьому станови посідання примушені силою коритися.

Може якраз задля цього малого заінтересування Паневропою тих, що повинніб всю вагу прикладати до неї — уважає дехто Паневропу гнучкою дипльоматичною фразою, яка повиннаб відвернути увагу цілої Европи від сучасного її стану, що навагітнів сотнями економічних і політичних конфліктів, і далі закріпити сучасне її обличча політичне. Той погляд на Паневропу, за яким стоїть більшість Европи, здається найпевніший, бо має за собою арґументи: загальне ожебрачіння Европи, високі барикади мита в Америці, звільнення Надренї, домагання Німеччини зміни її східніх границь, італійсько-французьке напруження, кандидатура Оттона на королівський престіл в Мадярщині — і врешті большевизм.

Воно правда — що Европа виснажена війною 1914—1920, маючи за собою міліони вбитих і калік та переживаючи сучасну господарську кризу, повинна з усіх сил змагати до відтягнення війни в найдальше майбутнє. Алеж в умовинах сьогочасного стану політичних кордонів справа їх зміни зброєю чи конференціями близша ніж саме здійснення Паневропи. Не треба при тому забувати, що Паневропа теж узнає держави першої і другої катеґорії та з того погляду будуть між державами і її противники, як от сьогодні Угорщина. З економічного боку справа Паневропи вже доцільніша і хто зна, чи тоді „стара земля", взявшись за рамена не дорівналаб „новому світові", що погрожує їй поважно своїми впливами, якби не одна справа.

Той хто пропаґує Паневропу, забуває, що Америка й Европа не одно. Американські умовини, в яких усе ціниться мірилом економічної вартости, саме й пригожі для створення союзу що існувавби зноваж таки для економічних користей. Питання націй, границь, віроісповідання в Америці майже не існують, а як існують то зовсім від недавна, ледви від десятків літ. Се не диво, коли зважити, що ціла Америка має всього 4—5 століть історії за собою.

Европа це не Америка. В Америці живуть Американці, хто туди поїхав, мусить замериканізуватися. В Европі живуть Німці, Французи, Анґлійці, Москалі і чітко відмежовуються між собою. Кожний з тих народів має за собою тисячліття історії та традиції, а видобутися з неї з засади не можна, дарма, що ті традиції на минулі тисячліття створювали вічні історичні конфлікти. Як дивляться нації з традицією, з історією, для яких вона значить більше, ніж грубі міліони в касах американських богатіїв — про це різко дає свідоцтво часопис „Лідове Лісти", що написав таке:

„В Европі живуть народи кожний на тій території, у яку вщіпився кровю соток поколінь. А це вже рішає про невдачу границь, які понадає Паневропа. В Америці живуть Американці, зате в Европі Анґлійці, Москалі, Німці. І хочби з огляду на добро цілої Европи прийшла потреба занґліканізуватися, зфранцузитися чи змоскалізуватися, хочби всі показували добру охоту перестати бути націями та зміняться в Европейців, то ми будемо дальше Чехословаки. І того змінити не можна. А раз змінити не можна, то справа Паневропи захитана, Паневропи не буде". І ще одно: якби ми не уявляли собі Паневропи в її майбутній подібності до Зєдинених Держав Америки, то всеж ці З. Д. не є ідеєю, зразком, по якому належалоб будувати союз европейських держав. Европа знає Америку однобічно, бачить в ній замість людей міліонерів, замість суворого життя — добробут майже райський. За теж Европа не бачила ніколи чи не хоче бачити другого боку медалі Америки з долу, з її боротьбою та нуждою, з безробіттям, що доходить до 6 міл. під теперішню пору і з грозою майбутньої війни, до якої вона так завзято та на випередки зброїться.

І тут точка: Захоче Европа зречися національних і історичних даних, тоді Паневропу треба буде поставити різко, як Колюмбове яйце, що мусіло збитися, поки стануло. А не захоче і стане придивлятися до американського життя з обох боків, тоді будуть балакати, балакати, балакати.

І чим більш буде тієї балаканини — тим дальша буде від нас ідея Паневропи.

Два масонські конґреси в 1930 р.

КАП доносить: Дві масонські міжнародні орґанізації заповіли вже речинець своїх конґресів. Один з них відбудеться в Женеві, в часі від 21—24 серпня, другий з кінцем вересня ц. р. На першому, який скликає т. зв. Міжнародній масонський союз, будуть обговорювані справи „масонської оборонної акції". Водночас буде відкрита в Женеві виставка масонської штуки, в якій візьмуть участь масони-мистці з цілого світу. Другий зїзд, скликаний Міжнароднім масонським обединанням, буде застановлятися над питанням відношення масонерії до зброєнь і всесвітнього миру. В часі нарад другого зїзду приймуть також в члени Міжнароднього масонського обєднання нові масонські льожі а поза програмою зїзд застановиться над орґанізацією масонських научних академій.

—o—

Зїзд авторів і накладців в Америці

У Вашінґтоні відбувся зїзд авторів і накладців театральних і фільмових штук. Радили 2 тижні над зміною авторського права. Накладці твердили, що автори в Америці не потребують охорони закона, бо вони знаменито платні. Нпр. Баярд Фейлєр за одну штуку „Дім трьох дівчат" одержав 312.000 долярів, а коли її сфільмували, то ще додатково дістав 62.000 дол., другий автор також за одну тільки штуку одержав 378.000 дол., третій 141.000, четвертий 122.000 дол. і т. д. На те відповідали автори: Так, то правда, але кількож доперва мусіли на нашій праці заробити накладці, коли нам тілько заплатили?

—o—

83-літній молодець

Співробітник „Н. Фр. Прессе" подає цікаве інтервю з жінкою 83-літного Едісона, найбільшого винахідника Америки. Вона каже, що її чоловік постійно живе в найвисшім напруженні праці. Встає о год. 7 рано й о 9 зачинає працю. Бувають дні, коли так працює, що не приходить ні на обід, ні на вечеру Часом і по 4 дні не виходить з робітні. Силу волі має таку, що може спати коли хоче і може довго не спати. Звичайно спить 6 годин на добу, а як перемучиться, то спить і 8 годин. Працює і читає багато. Щодня читає 8 ґазет і то від початку до кінця. Любить читати описи подорожей, життєписи і повісти. Роботу любить так, що волить її ніж віддих над морем. Спірту не любить, зате дуже любить кіно, але не звукове, бо каже, що при слуханню звукового фільму люде забувають про ґру. Лікарств не признає. Нормальний сон й уміркований харч уважає найлучшими средствами до боротьби з усякою хоробою. Люде — каже — за богато сплять і за богато їдять і тим надривають своє здоровля.

—o—

Водні будови в Америці

В останних 6 роках збільшила Канада на 79% здобування енергії з водних сил і довела до 5.700.000 гп., а незабаром доведе до 20.347.000 гп. протягом одного дня. Водні будови, що дають енергії, побудовані в Канаді головно в тих околицях, котрим найдальше до копалень угля.

Можливість розвитку одної німецької культурної інституції, а саме видавництва Рекляма, оперта на калькуляції, що кождий інтелігентний Німець купує 4 книжочки Реклями кождого місяця. Чи кождий інтелігентний Українець купує бодай раз на рік чотири книжочки в цілі уможливлення розвитку української культури взагалі, а католицької зокрема?...

Маленький фейлетон

В ЛІТІ ЛІЧИТИ ВІДМОРОЖЕННЯ

Наслідки відмороження подібно як т. зв. „студені ноги" найлучше лічити в літі, коли ті долегливости найменше докучають. Лічення полягає на відзисканню елястичности й чуткости даних частин орґанізму. В тій ціли добре в літі ходити босо й виставляти ноги на всесторонне ділання сонця. Се можна робити також у кімнаті, зміняючи положення. Зразу треба ноги виставляти на ділання сонця не довше як 3 до 4 мінути, потому все більше аж дійдеться до 30 мінут і то пару разів денно. Опріч сонця лічить ті долегливости також вода, уживана на переміну: горяча і студена. Посудина на воду повинна бути висока, щоб можна замочити значну частину ніг. В неї влити води з температурою 30 степенів Реоміра (= 37.5 Ц.) і підвисшати її до 33 Р. (= 41 Ц.). В таку воду вложити ноги до половини лидок. Коли се викликає конґестії в голові, тоді покласти на голову студений компрес і скоротити купіль ніг. Виймивши ноги з горячої води, треба їх (не витираючи!) таки зараз вложити в другу посудину, що має вже стояти готова поруч першої, зі студеною жерельною водою, але тільки до кісток, не висше. Так держати ноги 10 до 20 секунд (не мінут!). Опісля безпосередно на 3 мінути знов у горячу воду і знов у студену і знов у горячу (всего по три рази). Потому ноги добре витерти й масувати, але не від лидки вділ, тільки навпаки, від пальців і пят вгору. Вкінці добре піти трохи на прохід або ужити т. зв. ґімнастики ноги (ні сего ні того не робити аж до втоми, тільки в міру). Коли все те робиться, рано, чи вечером, — однаково, тільки не спішитися. По правильнім переведенню такого лічення через якийсь час, добрі наслідки відчуєте в зимі. Слід замітити, що т. зв. „студені ноги" се часто родинна хороба, одначе її можна вилічити по довшім часі. (З німецького).

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Ґрупна нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 69-7

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Беатифікації й канонізації. Події, що відбувались в Римі, се новий доказ, що кат. Церква свята, як її установив Ісус Хр. В неділю 8. VI. Церква проголосила блаженною Павлю Фрассінеті родом з Італії. Вона була основателькою згром. Сестер св. Доротеї. Сестри ті мають задачу: утримувати сиротинці, дівочі школи, учити катехизму і т. д. В неділю 15. VI. почислено до лику блаженних брата капуцина Конрада з Парцґаму в Баварії. В неділю 22. VI. церква проголосила святими дві невісти: Катерину Томас, монахиню уставу св. Авґуста, що була винесена до високо-містичного життя, родом з Еспанії в XVI. ст., і Лукію Філіпіні, що родилася в Італії в XVII. ст. та дала початок згромадженню т. зв. „Побожних учительок“, котрих ціль утримувати публичні школи. В найблизшу неділю 29. VI. не менша слава оточила знов Базиліку св. Петра. Св. Отець Пій XI., непомильний учитель Церкви, оголосив святими: бл. Роберта Белєрміна та бл. канадійських Мучеників. — **А. С.**

Найстарший кардинал вмер. На днях умер кардинал Вінценцо Ваннутелі в 94 році життя, що був найстаршим зпоміж Колеґії Кардиналів. Уродився він в 1836 р., рукоположений в 1860 р.

Новий декан св. Колеґії. По смерти кардинала Ваннутелі'я, деканом св. Колеґії іменований австрійський кардинал Фрівірт, родж. в 1845 р.

З Ватикану надіслано у відповідь на почесний привіт познанського Евхаристійного Конґресу на руки кард. Гльонда такий лист: Святійший Отець дякує за почесний привіт краєвого Евхаристійного Конґресу, тішиться величавістю того свята та передає учасникам його своє апостольське благословення, як заповіт преобильних духових ласк. Кардинал Пачелі.

Торжества Ювилейного року добігають кінця. По докладній статистиці, в цьому році прибуло до Риму 543 паломництв, серед котрих було 21 зпоза Европи. Найбільше паломників було з Франції (15 тис.), з Німеччини (10 тис.) і Еспанії (8 тисяч). З Африки було до 600 паломників.

Князь Волконський священиком. Недавно відбулося в Римі рукоположення *князя Волконського*. Св. Отець виїмково позволив на скорочення часу, якого вимагає канонічне право для рукоположення. о. Волконський приділений до диспозиції епископа Мих. д' Ербіні, під *якого проводом працює над зєдиненням* східної Церкви.

10-ліття організації катол. учителів в Австрії. Організація німецьких християнських учителів середних шкіл в Австрії, яка (на загальне число всіх учителів 2.500) має 1.100 членів, святкувала десятьліття свого істнування. На святочних зборах забирали слово б. канцлер Д-р Зайпель і б. міністер просвіти Шміц, який виказав значіння середньої школи в духовім змаганню нинішних часів.

Колеґія Кардиналів матиме незабаром 63 членів, у тому 31 італійців, 7 французів, 4 еспанців, 4 американців, 4 німців, 2 поляків, 2 австрійців, і по одному з Португалії, Голяндії, Угорщини, Ірляндії, Чехії, Бразилії й Канади.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НА КОНҐРЕС МІЖПАРЛЯМ. УНІЇ виїхали до Льондону отсі укр. делеґати: пос. др. Дм. Левицький, пос. др. Блажкевич, пос. о. прал. Л. Куницький, пос. Ост. Луцький і пос. Мілена Рудницька.

БЮДЖЕТ АНҐЛІЇ. З приводу закінчення бюджетового року в Анґлії виказало анґлійське міністерство скарбу надвижку доходів 184 міл. дол. Розходів в минулому році було 3,994 міл., приходів 4.187 міл. дол.

ЗАВОРУШЕННЯ В ЄГИПТІ. Бюро Райтера доносить: В місті Мансура коло Каїра мало відбутися віче націоналістичної єгипетської партії Вафд'у, на якому мав промовляти б. преміер Нагас Паша проти відрочення сесії єгипетського парляменту. Уряд заборонив віче і стягнув до міста поліцію. Нагаса Пашу і його двох товаришів арештовано на вулиці; це дало привід до кривавих демонстрацій. Товпа заатакувала військо й поліцію камінням. Військо мусіло вжити пальної зброї. У висліді демонстрації по стороні уряду вбито 3 особи, покалічено 10 поліціянтів і 21 вояків. По стороні демонстрантів впало 3 трупи, 12 осіб важко ранено. Потурбовано теж слідчу комісію, що приїхала на місце випадку. Під вечір поліція привернула в місті спокій. Нагас Паші наказано негайно виїхати з Мансури і заборонено показуватися на вулицях того міста на будуче.

ІТАЛІЯ ДАЛІ ЗБРОЇТЬСЯ. Рада міністрів ухвалила нові кредити на збільшення зброєнь. Від 1. липня піднесено оборотовий податок о 1.5% на ціль зброєнь. На фльоту призначено 100 міл. лір, на воєнні літаки 85 міл., на міліцію 20 міл. В слідуючім році ті видатки ще будуть збільшені.

Б. ЦІСАР ВІЛЬҐЕЛЬМ заявив американському історикови Біґелови, що вернувби на престол, якби одержав завізвання свого народу. Цісар бажавби собі, щоб міжнародний трибунал ствердив, хто відповідальний за викликання війни. Біґельов пише, що він три дні переглядав акти воєнного архіву цісаря Вільгельма й дійшов до того погляду, що за вибух війни відповідальна передовсім Росія, відтак Англія.

ПРОГОЛОШЕННЯ РЕСПУБЛИКИ В ЄГИПТІ? Партія Вафд, що утворила останний кабінет візвала його тепер, щоб уступив і заповіла, що 21. липня проголосить республику.

ВНУТРІШНА ВІЙНА між отаманами в Китаю вичерпується ізза — недостачі грошей. Чансолін розпочав годити північних отаманів з полудневими.

——o——

НОВИНКИ

Від грому згинули в часі останньої бурі 23-літній Слободян з Бариша пов. Бучач, Ганна Тинкова з Стрихані пов. Бережани та М. Снихор з Дарахова пов. Теребовля.

Ліс горить! Біля громад Пасічна та Луг згоріло з підпалу 20 гектарів лісу, 6 гект. молодняку і 1000 куб. м. дерева в стосах, вартости 25 тис. зол. Пожежу гасило 600 робітників.

Шведські ліси також палають. Досі вигоріло до 4 сисячі квадратових км. Шкоди йдуть в десятки міліонів.

Градобиття. В Стінках пов. Бучач і в Угрині пов. Чортків град знищив понад 500 морґів збіжжа. — В селі Голгоче пов. Підгайці буря з градом знищила на 1400 морґах 30—40 проц. зборів. Град був величини курячих яєць.

Смерть проф. Яворського. В Мілянівку вмер проф. краківського університету Вл. Яворський. Покінний був довголітним провідником польських консерватистів.

В Афґаністані вибухла епідемія холери. Досі занотовано 270 смертних випадків.

Повінь в Кореї. Корею навістила небувала дотепер повінь. Багато домів знищено, а крім того згинуло багато людей. Земні плоди на величезних просторах знищені. Залізнича комунікація перервана.

В Бордо згоріла величезна пивниця з запасом старого вина. Шкода виносить 7 міл. франків.

Німецький факультет. Совнарком ухвалив отворити на ленінґрадськім університеті німецький факультет, на котрім будуть викладати німецькі професори.

Велика пожежа скляних гут. В Вансдорфі вибух з невідомої причини вогонь в магазинах скляних гут ф-ми Ґінтер і знищив зівсім фабричні будинки. Сусідна скляна гута, ф-ми Мая потерпіла теж великі втрати. В ній згоріла галя машинова.

Найбільша копальняна катастрофа Европи. З Берліна доносять: В копальні „Курт“ в Гавсдорф вибухли підземні ґази. Вибух мав нечувану досі в Европі силу. Згинуло дуже богато робітників. Покищо добуто з шахти 70 трупів. Під розвалинами находиться ще до 80 робітників. Чи їх вирятують — невідомо.

Скажений пес в Тернополі покусав свого власника і дві инші особи.

——o——

Переписка Адміністрації

Reverend. Bart. Seniuta OSBM. Iracema, St-a Cath. Brasil. — Квоту 2 дол. (17·75 зол.) ми одержали. Передплата заплачена до кінця б. р.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Від 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ **МЕБЛІ**

731 на догідні сплати, без поруки. 13-30

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

рівнож всілякі направи і покриття

поручає і виконує

„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

701 11—12

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—

МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—

ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—

ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—

ПРОСТИРАДЛА на діжка „ „ 5·50

„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—

КОЦИ ВОВНЯНІ „ „ 10·—

КАПИ ДО ПРАНЯ „ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6

691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 22-30

ПЕНСІОНАТИ ПЕНСІОНАТИ

Рукописів Редакція не звертає

Видає й редаґує Комітет У. Х. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Рік V. Львів, неділя 20. липня 1930. Ч. 54. (354)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48
Передплата в краю: річно 6 зол. місячно 2 зол. Закордоном 1/4 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот.
Конто П. ЧСВВ: [illegible]

Вибори на Волині

Велика побіда большевиків.

При доповняючих виборах до сойму в 56 окр. (Ковель, Володимир, Горохів, Любомль) ліста ч. 36 т. зв. селянсько-робітничого блюку здобула 4 мандати на 5. Оден мандат припав ліст ч. 18, то є блюкові нац. меншин (пос. С. Підгірський). Се велика побіда большевиків. — „Діло" займається нею в двох передовицях п. з.: „Овочі неробства" й „Після санації — комуністи". Причини побіди большевиків добачує в фатальнім складі попередних парлям. представництв з тої округи й у неробстві тамошних діячів тай називає Волинь „українською культурною Абдерою". В другій статті стверджує, що Ковельщина в 1922 р. була в цілости в нац. таборі, в 1928 р. в цілости в санаційнім таборі, а тепер майже в цілости в большевицькім таборі, — шукає причин таких скоків й одну з них добачує в тім, що „посли не тільки нічим не причинилися до поправи долі своїх виборців, але й викликували своєю поведінкою щораз більше згіршення й огірчення" і переходами, „ідеольогічними" вихилясами й головно повною бездільністю. — Все те правда, тільки небезпечно вживати арґументу про поправу долі виборців, бо під тим оглядом також галицькі посли нічого не зробили і не зроблять, поки їх політична ідеольогія не стане на становищі боротьби за самоуправу в межах держави, в котрій довелося нам жити.

Ще оден костел у Львові

Під протекторатом лат. архиеп. Твардовского завязався розмірно недавно комітет в ціли будови нового костела на горішнім Личакові під іменем Богоматери Остробрамської, а вже подано до публичного відома вирішення проектів, присланих на спеціяльний конкурс. Виріжнено проект проф. Шишко-Богуша з Кракова. Се проект ориґінальний тим, що в підземеллях нового костела мавби бути ряд кімнат на одяги й опріч того велика саля на збори, а при костелі виховуюче заведення ОО. Салезіян для опущених дітей. Жертвенність польської суспільности на нову святиню сподіються збільшити тим, що на пам'ятній таблиці будуть поміщені імена тих, що жертвують на будову того костела вже 100 зл. хочби тільки ратами. Згаданий висше проект проф. Шишко-Богуша вправді виріжнений, але, як зачуваємо, духовні круги схиляються більше до проекту львівського інж. Дайчака, котрий уміло пристосував будову до конфіґурації терену та годить традиційні форми святині з вимогами найновіших форм архитектури. (Проф. Шишко-Богуш се реставратор Вавелю в Кракові й королівського замку в Варшаві, з походження Білорусин, представник російської архитектонічної школи, студіював у Петербурзі).

Нечувана зневага помершого епископа

Катол. Аґенція Пресова доносить: Як відомо, р. кат. еп. Лісецкий помер на становищі з вичерпання, в часі візитації в Тішині, на удар серця. Той траґічний факт послужив „вільнодумцям" до зневаги памяти помершого епископа. В їх орґані „Вольномисьліцель Польскі" появилася стаття, в котрій сказано, що бл. п. епископ Л. помер „з причини розбиття самоходу, в котрім той церк. достойник їхав у підхмеленім стані в товаристві двох веселих (!) пань..." КАП додає до того: Слів не стає на скваліфікування такої огиди. Як могли адм. власти безкарно пустити таку калюмнію? Такі документи свідчать, що польські „вільнодумці" ділають в порозумінні з комінтерном і від московських безбожників черпають натхнення, що зрештою доказали й процеси. Комінтерн поручив своїм ячейкам скріплення боротьби з релігією як перший етап до викликання революції, а централя Союза вільнодумців у Варшаві в ціли позискання членів виплачує кождому батькови 100 зл., коли він зобовяжеться не охрестити дитини...

Зїзд комуністичної партії скінчився

АТЕ доносить: XVI. зїзд Комуністичної Партії в Москві закінчився вибором нової верхівки КП, в склад якої входить 71 членів та 67 заступників. В верхівці найшлися: Сталін, Каґанович, Молотов, Калінін, Ворошилов, Рудзутак, Мікоян, Косіор, Яковлєв, Кіров, Риков, Томскій і Бухарін. В керівництві Союзу радянських республик передбачують великі зміни. Сталін уступить зі становища головного секретаря КП і обійме становище голови ради нар. комісарів на місце Рикова. Риков виїде покищо на півричну відпустку. Дотеперішне становище Сталіна займе найдовіреніщий його чоловік Каґанович. Ворошилов уступить зі становища ком. військових справ на користь команданта військ на Далекому Сході Бліхера і буде комісаром праці й оборони. Уступить також зі становища голови найвищої господарської ради Куйбишев, якому не вдався плян пятилітки. На його місце прийде Орджонікідзе, голова наркому селянсько-робітничої інспекції. Останне становище займе Ярославський, голова союзу безбожників. На заступників Сталіна передбачують Куйбишева і Андреєва, а Рудзутак, дотеперішній комісар залізниць одержить становище голови Госпляну на місце Крижанівського.

—o—

Червінень нагло паде

На варшавській біржі почав падати совітський червінець (10 карбованців). Підчас стабілізації виносив він поверх 5 ам. долярів, около 45 зол. Тепер він впав на заграничних ринках до 1.10 ам. дол. при великій подажі, а дуже малім попиті. Це доказує, що наступила інфляція червінця, і що вона дальше поступає. В останних днях пропонували на біржі червінці по зол. 9.90 і ніхто не купував. Це перший випадок так низького курсу червінця. Большевицькі представництва стараються здержати наглі скоки в курсі червінця та се їм удається лиш на короткий час, а відтак червінець дальше паде.

Навіть зі сотиків зростають міліони
тому навіть найдрібніші ощадности складайте в Кооперативному Банку
715 „ДНІСТЕР" 18-7
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

Кодифікація східного права

В римському місячнику „Ля Чівільта Каттоліка" з мая 1930 р. вступна стаття присвячена дуже важній і актуальній справі, а саме кодифікації східного права. З огляду на вагу самої справи і також з огляду на півофіціяльне значіння названого місячника подаємо тут головні думки тої статті.

I.

В історії церковного законодавства епохальну подію становить оповіщення „Кодексу канонічного права" за понтифікату Папи Венедикта XV. Навіть визначні правники протестантські й ліберальні признали, що той Кодекс се памятник глибокої мудрости, великанської і тяжкої праці, діло, котре перевисшає всякі похвали. Коли для західної церкви, котра будь що будь мала унормовані правні відносини й приписи, посідали т. зв. „Корпус юріс каноніці", дисциплінарні декрети Тридентського собору, конституції Папів і всякого рода декрети численних римських Конґреґацій, — потребували скодифікування канонічного права, то скілько більша і конечніша потреба кодифікації східного права для східних католицьких церков! Можна сказати, що східна Церква не має дотепер дійсного і властивого канонічного законодавства. Деякі східні церкви не мають иншого жерела своєї дисципліни як ще собор Трулянський з 692 р. і нечисленні дисциплінарні канони вселенських соборів, що відбувалися на сході, останній Царгородський IV (869—870). Инші церкви знова мають деякі закони вирішені на провінціональних синодах, одначе ті закони часто непевні, сумнівні і надто загальні. Инші руководяться всякими звичаєвими приписами, та годі знати, чи ті звичаї мають вже правну силу і чи обовязують в совісти.

Винявши між східними лиш деякі церкви, у більшости тих церков зовсім не істнують основні закони дотично церковної ерархії. Нема усталених прав та обовязків патріярхів, епископів, парохів і клиру. Які є розривні перепони супружжа, що належить до важного заключення подружжа, бодай у многих східних церквах — невідомо... Зовсім занедбане монаше право, особенно жіночих згромаджень і пр.

Такий стан річей вимагає безумовно як найскоршого управильнення церковного законодавства й церковної дисципліни, від котрої залежить духовне добро клиру й вірних. Длятого великої ваги є зарядження св. Отця Пія XI, котрий недавно установив осібну комісію під предсідництвом Кардинала Петра Ґаспарі'я, бувшого довголітнього Секретаря Стану, для скодифікування східного права. В склад тої комісії крім визначних правників входять також відпоручники поодиноких східних Церков. Відпоручником нашої Церкви в тій комісії є о. Діонізій Половецький ЧСВВ, ректор Папської Колеґії в Римі. Се тяжке діло і працьовите, зате достойне св. Столиці, котра своєю глибокою мудрі-

стю і незломною постійністю потрафить побороти всякі труднощі й перепони. Ми певні, що новий Кодекс канонічного права отворить для східних церков епохальну, проломову добу, добу нового релігійного життя, що нагадувати-ме старинні, прекрасні традиції поодиноких церков. Та доба отворить для східної Церкви нові виднокруги і стане новим лучником єдности східної і західної Церкви.

II.

Дальше подає автор короткий начерк сучасної орґанізації та стану поодиноких східних Церков, зединених з Апост. Столицею. Ділить їх на чотири ґрупи, після чотирох головних обрядових форм: I) грецьку, II) вірменську, III) сирійську й IV) коптийську. Церкви грецького обряду діляться на 1) чисто грецьку або візатійську, 2) грецько-руську (ґреко рутено), 3) румунську, 4) болгарську, 5) мельхітську і 6) ґеоргійську. Церкви сирійського обряду ділять-ся на: 1) чисто сирійську, 2) халдейську, 3) маронітську і 4) малябарську. Церкви коптийські ділиться на: 1) коптийсько-абісинську й 2) египетську. Вірменський обряд не має підвідділів. Таким чином маємо властивих дванацять східних Церков. Кажемо ‚властивих“, бо як в західній Церкві, крім римського обряду існують обряди мозарабітський і амврозіянський, так у східній Церкві деякі Чини як Василіяне й Мехітаристи мають лиш в Богослуженнях деякі властиві їм обряди, хоч в дисципліні не допускають ніяких змін.

Також обряди абісинський і етіопський початково певно були коптийські. Відтак в часі століть впроваджено в них так багато змін, що вони затратили майже цілковито свій первісний характер. Длятого деякі уважали їх за осібні обряди, хоч неслушно. З того слідувалоб, що в кодексі вони як окремі обряди не будуть узгляднені. Бо Апостольська Столиця заявила кілька разів, а особливо Св. О. Папа Венедикт XIV, що без згоди і дозволу Апостольської Столиці не буде узнана ні одна обрядова зміна. Також правно не є осібний обряд, відмінний від грецько-руського т. зв. східнословянський, котрий заховують католики Росіяне і котрий так „ревно“ защіплюється на давних областях нашої Церкви. Зате т. зв. ґеоргійський обряд вже на вимертю. Вірні того обряду вже не мають своєї церковної єрархії, а їх число майже зникаюче. Вони порозкидані на території нинішної Туреччини. Останки їх приймають або латинський обряд або вірменський.

До чисто грецького обряду належать: властиві Греки в Туреччині та Греції, Італьо-Альбанці і Гайду-Дорогська Епархія на Угорщині. Всіх вірних того чистого грецького обряду є 148.200 і мають трьох епископів: оден в Атенах від 1911 р., другий в Калябрії від 1919 р., третій залежний від латинського Митрополита в Остригомі. Та грецька Церква не посідає до нині правдивого церковного законодавства.

Церква обряду греко-болгарського має всего 5.598 вірних. Вона також не має свого законодавства і рядиться лиш звичаями та давними традиціями. Орґанізація тої Церкви започаткована 1883 р., коли Апостольська Столиця іменувала апостольського адміністратора в Царгороді з титулом архіепископа і зорґанізувала два апостольські вікаріяти, один в Македонії, другий в Тракії.

Найповажніше так щодо числа вірних, як також дотично церковної орґанізації і церковного законодавства представляється наша Церква греко-руського обряду. Число її вірних враз з еміґрацією в Америці досягає майже 5 міліонів (4,918.914), в пятьох церковних провінціях. Найбільша се Галицька Митрополія з двома Епархіями, відтак дві наші Епархії на Закарпаттю, одна в Югославії, дві в Злучених Державах Півн. Америки, одна в Канаді. Під оглядом законодавства має наша Церква за собою два провінціональні Синоди: Замойський з 1720 р. і Львівський з 1891 р., оба затверджені Апостольською Столицею: Замойський в особливій формі, Львівський в загальній формі. Для католиків Українців у Злучених Державах Півн. Америки істнує осібний декрет св. Конґреґації для Східної Церкви з 1 марта 1929 р. (Акта Апост. Седіс, XXI, 125. і пр.).

Ромуни грецького обряду становлять одну церковну провінцію, поділену на чотири епархії. Число вірних у них доходить до 1,338.390. Мають також два провінціональні синоди з 1872 і 1882 р. Одначе під законодатним оглядом досить схематичні і недокладні.

Мельхіти греко-сирійського обряду мають тепер одного патріярха, вісім архіепископів і шість епископів. В X. ст. під впливом Царгороду відпали вони від католицької Церкви. Католицьку єрархію відновлено у них 1687 р. за Папи Інокентія XI. Вірні сего обряду мешкають головно в Сирії, число їх доходить до 136.200. Законодавства канонічного не мають. Їх національний синод з 1806 р. осуджений письмом Папи Григорія XVI. 1835 р. а другого Єрусалимського з 1849 р. Ап. Столиця не признала.

Вірменська Церква має тепер одного патріярха, котрий резидує в Бейруті, 4 архіепископів і 4 епископів. Католиків Вірмен є 111.574. Вони розкинені по ріжних краях світа: у Львові, Царгороді, Адані, Алєппо, Анґорі, Бейруті, Олександрії й Росії... За Папи Пія X. 1911 р. відбули Вірмени провінціональний Синод, апробований св. Конґреґацією для поширення віри декретом з 14 вересня 1913 р. Той синод випрацював досить повний правний кодекс.

Вірні обряду коптийсько-абісинського й етіопського належать до Апостольського Вікаріяту в Абісинії. Є їх 32.520. Церковного законодавства не мають. Церква обряду коптийсько-египетського обіймає патріярхат в Олександрії та дві епархії в Тебах і в Єрмополю. Вірних має всего 31.300. Законодавство церковне унормоване на Синоді з 1898 р. Церква обряду чисто сирійського має одного патріярха, 6 архиепископів і 1 епископа. Число її вірних виносить всего 30.678, розкинених в Дамаску, Алєппо, Гомі, Мосулі, Баґдаді, як також в Єгипті і Злуч. Державах Півн. Америки. Церковне законодавство унормоване Синодом з 1888 р., апробованим Апостольською Столицею.

Сиро-халдейці в числі 42.950 мають одного патріярха і 7 епископів в епархіях: Керкук, Амадія, Гезіра, Мосуль, Загу, Урмія. Своїх церковних законів не мають.

Маронітська Церква, так названа від знаного анахорета св. Марона, котрий жив при кінці IV ст. Їх церковна Єрархія має одного патріярха, 10 архиепископів і 6 епископів. Вірних сиро-маронітського обряду є около 383.465. Патріярхальна столиця — давна Антіохія. З огляду на те, що нині Антіохія се незначна мала місцевість, їх патріярх резидує зимою в Бекерке, літом в Нео-Канубін'і в Ливанських горах. Їх церковна провінція поділена на девять епархій: Алепо, Бейрут, Кипр, Дамаск, Сидон, Тріполіс, Еліополіс, Ґібаїль і Батрун. Церковне законодавство основується на рішеннях Ливанського Собору з 1736, затвердженого в спеціяльній формі Папою Венедиктом XIV. Найновіша Єрархія для вірних сирійсько-малябарського обряду. Вона основана доперва за св. Отця Пія XI., декретом св. Конґреґації для східної Церкви з 21 грудня 1923 р. Обіймає митрополію в Ернакулюм і три епархії. Католиків того обряду є 517.134. Церковного законодавства не мають і длятого рядяться канонічним правом західної Церкви.

III.

Сей загальний огляд показує, який ріжноманітний образ представляють східні Церкви так під оглядом обрядовим як і законодатним. Вже раз було принагідно зазначено в „Новій Зорі“, що наша греко-катол. Церква становить дві третини всіх католицьких східних Церков і займає перше місце під оглядом церковної дисципліни та релігійного життя. Ту свою животність завдячує наша Церква головно тій обставині, що вона найбільше наближена до західної католицької Церкви, скорше та охотніше черпала з обильного жерела життя і завдяки знатним Митрополитам та Епископам, передовсім Отцям Замойського Собору, вміла примінити у себе всі великі скарби релігійного й церковного життя спільної Матери Католицької Церкви. Длятого не моглоб бути для дальшого розвою більше хибного кроку як замкнути або висушувати се живе жерело релігійного життя.

Згадана на вступі стаття в „Чівільта Католіка“ показує, що наш, як вони називають, греко-руський обряд має свою правну підставу, свою історію і свою питому форму. Длятого нема найменшої рації завертати його до чисто грецької або візантійської форми, а ще менше викривлювати до синодально-російської форми, котра не мала і не має навіть правної основи. Маємо отже повну надію, що кодифікація східного права установить остаточно сталі норми, котрі забезпечуть східні Церкви від усяких експериментів і дадуть товчок і основу до внутрішного скріплення релігійного життя.

Т. Г.

ОБУВУ мужеську, жіночу і дитинну найновіших фасонів з найдучшого матеріялу, як також обуву люксусову спортову, снігівці і кальоші по цінах конкуренційних поручає

НОВО ОТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН

КАРОЛЯ ПСТРУХА

Львів, вул. Пілсудського, ч. 19.

14—15 674

Нова виправа на найвисші гори

Проф. Дайренфурт на чолі виправи дійшов на висоту 9.300 м. в системі Іврісту (Ґаврізанкару) дуже високо, хоч цілі не осягнув. Коли був на висоті 7.000 м., зачала шаліти буря зі снігом, котра тревала два дні. Він знаходився тоді на горі Джонсон Пік. На захід тягнувся великанський ледівець, що сягає аж до границь Тибету. Від Індійського Океану тягнуть горячі вітри монсуни й зустрічаються в тій околиці зі студеними вихрами, що летять від півночі. Під впливом борикання тих вихрів наступають тяжкі хмароломи. Склони гір такі стрімкі, що треба в них рубати сходи дуже обережно, щоб не скотитися в пропасть. Проф. Дайренфурт був на висоті 7.600 м., коли знов зірвалася снігова буря й потиснув сильний мороз. Тільки чотирьох альпіністів відважилося йти гусаком далі, звязавшися довгою линвою по двох: на переді йшов Гедерлин, за ним Шнайдер, далі Вуд Джонсон і Смит. Перший упав і зімлів Вуд. Тоді звязаний з ним Смит мусів завернути і з трудом дотягнув товариша до табора. Він каже, що се було найтяжше зусилля його життя. Гедерлин і Шнайдер видержали бурю вечером й дійшли перші на верх Джонсон Пік'у, осягнувши висоту, на яку в Гімаляях ще ніхто не вийшов (8.100 м.). За 5 днів вспіли дійти туди також Смит, Дайренфурт, Курц і Вілянд. Властивого верха Кінджіджінґі, до котрого змагали, немогли осягнути (під Кінджіджінґою погибли Маллори й Ірвін), одначе поставили людську ногу в недослідженій досі висоті, о тисячу метрів нисше найвисшого верха Іврісту.

—o—

Довкруги православного собору

Дивно гірка буває нераз іронія долі!*) Перед упадком грецької держави, як уже заборчий магометанізм поодіно підсувався під мури Візантії, представники кат. Церкви подавали руку начальникам східної церкви до згоди і єдности в Христі. Але надармо! Завзятий тоді противник єдности з Римом, вчений Грек Схоляріс писав проти латинян непереєднані боєві пашквілі, з яких пробивала одна засаднича думка: Ми, Греки, ніколи не покоримося рим. Папі!... Та вже незабаром, бо зараз по упадку Візантії, бачимо того самого Схоляріса, як він покірно клячить перед турецьким султаном і з його рук приймає інсігнії патріяршої інвеститури як Геннадій II., діставши на знак „пасування" символічний удар кривою шаблюкою...

У бігу століть з катол. кругів не раз і не два лунали в сторону православя поєднавчі, запрошуючі до Унії голоси. Та вони були кликанням у порожнечу, голосом вопіючого в пустині. Вправді деякі, світлі, богомольні одиниці на Сході, що бачили в роздорі Церков лиш загніваних Сестер, які можуть взаїмно перопроситися, — бажали виміни гадок, одначе представники урядового православя все ставилися негативно до унійстичних змагань другої сторони. Ніколи ніякого „повиновенія" Папі! — відгукувалися здалека. І як реформатор Росії Петро В. „отвергл покушенія Сорбонской академіи и англійских богословов о соединеніи церквей Восточной с Западной" (Ламбин), — так робили і його наслідники. Звичайно ще тим відкиненням „покушеній" акомпаніювала лайка в сторону Риму з такими епітетами, як: сектанти, деспоти, антихристи і т. д.

А може таке поведення було диктоване жахом перед Римом ізза збереження питоменних цінностей або турботою за цілість грецьких традицій, науки, мистецтва, обряду?... Може ходило о апостольську свободу церкви?... Зовсім ні! В тім часі протестантські доктрини мутними потоками заливали Росію й підмулювали догму, св. Тайни, обряди і церковний устрій. Протестантизм захоплював уми царів, цариць, їх дорадників, членів синоду, ерархію й особливо професорів духовних академій. Цар Петро III. був здеклярованим протестантом, а письма таких світочів православя як митр. Прокопович, як патріярхи Платон і Філарет наскрізь просяклі лютеранізмом. Симпатики нових течій у церкві звуть ті доктрини „поєднанням глибокого благочестія з благоразумною свободою мисли". Це єднання найбільш консервативного візантійства з реформаторським духом заходу протягом кільканацятьох літ 18. віку дало страшний вислід. Вироком загніваних царів позбавлено власти і чина тай навіть тортуровано і здеґрадовано до світського стану — девятнацять опірних лютеранізмови владик! Це поглибило ще більше церковний роздор, бо двацять і кілька инших глибоковіруючих владик перейшло тоді до росколу, щоб там поза казьонною церквою знайти правду, релігійну свободу і справедливість. Славлений Москалями Філарет не уважав лютеранізму за секту, бо щоб його осудити, на це треба собору, а грецька церква узнає тільки вісім перших соборів. Тридентський собор, осуджуючий Лютра, не є для Філарета повагою, бо весь католицизм се у нього „найгірша" в світі „секта"...

Ось типова софістерія! Так було колись. Якби шукати за причинами, чому східна душа так утікає перед католицтвом навіть в обіймі найяскравіших сект, то треба булоб рушити з пилу архівів безліч ріжниць між сходом і заходом — в культурі, расах, натурі, психіці, темпераменті, політиці, обрядах, суспільнім устрою, у взаїмній нетолерації й инших чинниках, які в минувшині роздерли несшивану Христову одіж та з віками поглиблювали розрив. Очевидно не можна поминути і цеї ексклюзивности, яка все ціхує візантійство, силою котрої колишній Грек уважав всіх інородців за „варварів", а Москаль всіх іновірців за „поган", про що свідчить хочби публичне анатемізування в „неділю православя" всіх инших вір і католицизму.

Нині ми свідками того, як Ап. Столиця болїє над недолею православних душ, як вона чисто з любови ближнього, з Христових мотивів не жаліє ніяких жертв, аби тільки влекшити долю прибитих воєнним лихоліттям нещасливців, як уживає всіх зусиль, щоби знайти якусь спільну платформу для порозуміння в справі віднови церковної єдности. Нажаль з другої сторони не видно багато зрозуміння для тих найчистіших замірів Отця всіх християн, а в більшости помітна нехіть і недовіря. Тимчасом нестримно довершується дальший внутрішний розвал православних церков. Як твердить відомий ученнй, о. проф. Спачіль, годі нині вже говорити про якусь одну напрямну в богословії сходу, такий там запанував хаос навіть у засадничих справах віри і культу.

Нема ніяких даних, які вказувалиб, що психоза польського православя відступила в чімнебудь від загальних настроїв заграничного православя супроти католицизму. Яблоко недалеко відкочується від яблінки. В тім тільки річ, що православя, — яке деинде, пр. в Ромунії, Болгарії, Югославії, се державна релігія і має бодай льояльну піддержку в світській владі, — на терені Польщі являється зовсім хирлявою билинкою в полі, без ослони, без життєвих соків, виставлене на бурні вітри і використовуване для цілей політичних і то чужонаціональних.

Хто ним заопікується? Резидуючий у Фанарі, передмістю Царгороду, патріярх Фотій II. великодушно, радісно, з благословенням відступив сю немічну ростинку до плекання польському урядови. Дарує Полякам це, чого не може дарувати, бо се не його власність. За се попри подвійну панаґію**) ясніє на його груди ордер „Poloniae restitutae" і в кишені якийсь нам невідомий „дорогоцінний дар", за який „святійший, вселен-

*) Гл. „Н. Зоря" ч. 350 з 6. VII. 1930.

**) Дослівно: „Всесвятая", емблема з образами, яку носять на собі східні владики.

„GENEWA" Одинока українська галянтерія-Перфумерія Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 34-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці, „Tretorn", кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jagery", косметику і перфумерію та забавки і пр.

В. ТОБОЛЯКОВ

Знищмо цей проклятий алькоголь!..

Головна рада жильців пятиповерхового дому ТМГ 1250 ленінґрадської управи покінчилася несподівано швидко. Ще й година не минула, як предсідник заявив, що денний порядок вичерпаний і що він хоче сьогодні дати громадянам на розгляд урядовий начерк протиалькогольної боротьби.

— Ого, боротьба проти алькоголю! — дався чути один голос. — Чи й він буржуйський?

— Громадянине, — обзивається инший голос, — не горячіться! Що наші товариші при уряді запорядять, усе це на користь нас пролєтарів. Чиж наш уряд може помилятися? Значить...

— Щоб ні було, — почав предсідник. — Товариші! На внесення влади городська управа запорядила, щоб ми розглянули проект влади про боротьбу проти алькоголю; щоб ми добре розглянули його та щоб на кінці подали свої завваги. Отже, щоб ні було, громадяне й товариші, звертаю вашу увагу, що радимо над великою справою. Будьте кожен на своїому місці. Тут маєте цілий проект у Ленінґрадській комуні. Прочитати, простудіювати, сказав я, простудіювати, промізкувати, щоби влекшити працю нашим товаришам при владі.

— Що це значить, щоб ми ставили завваги? — почувся невдоволений голос. — Не треба ніщо розглядати, громадяне! Влада всемогуча і якого чорта питає нас сьогодні, а коли йде про більші справи, тоді, товариші, робить так, як їй сподобається! Влада всемогуча й до чорта, хай подбає, щоб увесь алькоголь вилляти в Неву..., і буде кінець!

— Бабо проклята й дурна, що ти вмішуєшся в наші чоловічі справи. (Один йому перебиває: „Товаришу, нема ріжниці полів!"). І чоґоб тобі радше не сидіти дома, як тут верзякати будьщо? Чи ви чули, що вона ряхкотіла! Хай алькоголь виллють у Неву! Так начеб горілка не була пожиточна!...

— Розуміється, громадяне, що так! — загреміли відразу всі чоловіки скоро в один голос. — Хто такий дурний, щоб кидав готовий гріш у ріку? Таке твердити й говорити можуть хіба баби. Треба, значить, на всякий спосіб рішити щось инше.

— Шкода булоб виливати алькоголь, — повагом і спокійно сказав якийсь вусач.

— Ось я думаю, що всі згодитеся зі мною: хай зареквірують усю горілку по корчмах і хай поділять її між нас однаково, випемо її до останньої каплі, а тоді буде їй сяк чи так кінець. Більш на мою думку не треба допустити гнати горілку.

— А що ти базікаеш і теревениш нісенітниці. Чогож малиб дальше не гонити горілки, га? Шкодить тобі вона, чи що?

— А що на другий день було би з тебе, колиб між нас розділили всю горілку? Був би ти пяний дві неділі і ні крихітка не лишиласяб у тобі, не осталаб здорова.

— Ні, ні, громадяне, вусачева правда! Хай насамперед перестануть гнати горілку, а цю, що вже нагнали, хай ділять однаково на хлібні картки. Хай кожен дістає по літрі денно та скоро буде кінець.

— Це не йде, — рішучо спротивилася мешканка зпід ч. 7.

— Чому не йде, га? Кажи, чому не йде? Коли я кажу, що йде, то мусить так бути! Хто це бачив, що не йде? Хто ти вкінці, а хто я!..

— Товаришу, ви буржуй! Ми всі однакові!

— Ну, добре, добре, а чому, любі мої, це не йшлоб?

— Не йде тому, — каже спокійно мешканка зпід ч. 7, — бо коли давалиб на картки, тоді бралиб усі, навіть ті, що не пють горілки!

— Добре й розумно говорить, потвердили сусіди. Розуміється, що всякий брабви пиття на картку. От, скажім, нпр. шоно. Нездатне до їди й для безроги, а всеж беремо всі, бо дають картки.

ський“ патріярх, так горячо благодарить і молиться за міністра Червінського в листі, данім в Царгороді 8. квітня 1930 р. Так, — кождий листок сумної історії грецького патріярхату по упадку Візантії дає нам подібно яркі картини.

Еп. Алексій, відомий з читання президентського декрету в правосл. церкві на Празі і другі епископи також посідають подібні ордери за подібні прислуги для польської держави. Митрополита Діонізія, котрий 1. червня 1930 р. заключив у царських воротах треуґа Деі з представниками польського уряду, — супроводжали на залізницю при виїзді на Афон тіїж урядники і бажали щасливої дороги. Таких почестий не відбирають князі кат. Церкви, навіть кардинал Каковський і Гльонд, якими ніхто не журиться, куди вони виїзджають чи вертають.

Не дивота отже, що основно захитане довіря віруючих православних до їх ерархії. Інакше й бути не може. Зрусифіковане духовенство з московською верхівкою йде то за нашептами РНО, то знаходиться в безвиглядній боротьбі з подібними орґанізаціями, оскільки хоче їм протиставитися. Політична орґанізація РНО хоче і на далі мати в православію московську твердиню як вже не під крилами двуголового то бодай білого орла. А їх усіх опановує польська влада, яка послідовно виповнює свою політично-релігійну програму зглядом меншин на кресах.

Хтож захистить православну церкву? Дехто каже: Українське православне громадянство. Гаразд. Якеж це громадянство і які його вальори? Народня маса віруе, але не має культури, — пише про своїх О. Ковалевський — інтеліґенція має культуру, але не віруе.

Страшна ділемма! Лишім на боці ту „віруючу масу“, яку віддавна ґанґренуе західне і східне сектанство, бо вона лишена собі не добуде з себе ніяких творчих і заховавчих сил. Ціле бремя трудів в обороні православя паде отже на рамена інтеліґенції, яка має культуру, але не віруе. Чи це не контрадікціо ін термініс, чи це не пародія? Природа так хоче, що вовк їсть ягня, вода гасить вогонь, відемна і додатня електрика зносяться. А тут безвірство йде на ратунок релігії, негація віри хоче розжеврити вогонь побожности. В людських ділах бувають і такі чудо-дива. Але, як слушно в харківськім процесі звинялися перед большевицьким судом атеїсти, що брали участь в панахиді по Петлюрі, бо вважали релігійні форми середником до націоналістичної пропаґанди, так і в православних індіферентів треба оцінити це, що вони з патріотичних мотивів йдуть на ратунок загроженої віри. Але щож вони при своїм світогляді зможуть вчинити для православної науки, культу, дисципліни, адміністрації і т. д. Може бути, що в правосл. церкві наступивби який зворот, колиб удалося на епископських престолах посадити укр. владик, що лежить і в програмі укр. суспільности. Та це в нинішніх обставинах — неможливе...

Кінець кінців по укладі сил, які перехрещуються на терені правосл. церкви, впередодні собору можна предвидіти поконання і капітуляцію укр. населення, в його боротьбі за реформу рідної церкви. Та ся капітуляція може на будуче стати заґравою ще гострішої борби, котра, як всяка борня, може ріжно скінчитися.

Одначе є оден єдиноспасаючий ратунок для православної Церкви: це Унія, злука з Апостольською Столицею в Римі. Може людська злоба накинеться на нас з глумом і ярістю, що ми в тім місці вимовили це святе слово: Унія. Пригадуємо собі, що коли в січні с. р. укр. посли поставили на соймовій арені внески в справі розбірки правосл. церков і проектованого собору, тоді проти негайности внесків виступив на згіршення всіх православний Українець, прислужник уряду, посол Богуславський, і закінчив свою бесіду таким зазивом: „Ми, православне українське населення бажаємо собі стабілізації і просимо наших братів уніятів з УНДА, залишити нас в спокою, бо ми були без Вашої опіки і якось давали собі і даємо раду!“...

Нам, католикам-Українцям, (оскільки стоїмо поза партійною політикою) — думаємо — не смівби ніхто так сказати! Ми маємо право і св. обовязок витягнути руку до своїх Земляків, довкруги яких розшалів якийсь несамовитий сабат ворожих сил; це наш обовязок, взивати наших братів до Унії, бо власне за сокальським кордоном була колиска Унії, котра вже через три століття виховуе наші покоління для туземного і вічного життя. Це наш обовязок звати до єдности відлучених від нас родимців, бо вони ходять по тій землі, що просякла кровю наших св. Мучеників за правдиву віру, обряд, націю.

——o——

Й ГАКСІНІЙ (Хриплин)

Виливи наших карпатських рік

III.

Галичина може стати пустинею!....

Фірми, які вирубують ліс в охоронних районах, мають бути обложені осібними оплатами на кошти охоронних робіт та кошти осібного надзору, чи правильно вирубують охоронні ліси.

Головкевич накликував центральне австрійське правління, сойм, краєвий виділ і всю галицьку суспільність до можливо скорої та енергічної акції в справі охоронних заходів проти виливу карпатських рік.

Карпатські гори се переважно піскові скали, які обнажені від поросту дерев та позбавлені охоронної верстви моху, скоро вітріють. Тоді повстає з них рухомий шутер, який дуже скоро сунеться в карпатські і підкарпатські долини з кождою лише трохи більшою водою. Коли тому не зарадиться відповідними засобами, тоді, предсказував Головкевич, всі карпатські і підкарпатські долини дуже скоро заміняться у величезні шутровиска-неужитки. Отже крім кождорязової міліонової шкоди в часі чергових виливів в земних плодах, буде щораз більша страта урожайної землі, на сотки і навіть тисячі гектарів здовж берегів карпатських рік. Він віщує нашому Підкарпаттю дуже сумну будучність, бо каже, що воно переміниться на шутровий пустар, так як це сталося з Карстом*) та з Оверньою у Франції**).

Віщування Головкевича справджується з цілою точністю, бо зашутровування прибережних піль поступає у нас застрашаючо скоро. Я живу отсе вже семий рік стало над берегом солотвинської Бистриці в Хриплині, отже около 8 миль від жерела ріки. Перед війною приїздив я до Хриплина до моїх покійних родичів на вакації. Заобсервував я ось яке явище: Перед війною треба було кількадневної сильної слоти, щоби Бистриця вилила зі свого звичайного корита. Нині вистане, щоб один день або одну ніч падав сильніший дощ в горах а вже маємо на ранок вилив ріки поза її звичайне корито. Вистане нераз 6 годин сильного дощу і ріка вже починає ставати каламутна і виливає. Причина того явища дуже проста: Від 7-ох літ бачу щоденно рано і над вечером два довгі потяги, наладовані переважно дошками, але також кльоцами і колодами, що йдуть з Ворохти, Надвірної, Делятина, взагалі з наших Карпат. Перед війною такого експорту не було. В самім Станиславові не було ані одного тартаку, а тепер є великі три тартаки, які доперва

*) Карст (il Carso) се скелисто-терасовий край, що припирає до полуднево-східних Альп і тягнеться через Країну, Кариптію, Істрію, Босну і т. д. аж до озера Скутарі. Се був колись простір чудових лісистих гір, тепер се пустиня дивного вигляду, немов руїни гір. Весь простір пустий (з виїмком „оаз“) і як губка подіравлений, дикий і непривітний, де нечисленна людність має хати з каміння з дахами прикритими також камінням, бо вихри, котрі шалюють по розпеченім сонцем Карсті, зривають дахи. Географ Даніель пише (II, 487), що властивий Карст не має навіть долин, тільки незлічимі діри, в котрих у підземних печерах пропадають рідкі річки і потоки. Тільки тут і там лучається там марна трава і корчики. Підземних печер безліч, деякі з них належать до найдивніших в світі. — Ред.

**) Овернь (L'Auvegne), зв. Акрополісом Галії. Нарід тої землі, Арверни, ще в 2-гім ст. перед Христом підбив і посідав цілу Галію й Аквітанію та ще за часів Цезара володів західною Галією. А й пізніше дуже хоробро обстоював свою незалежність проти інвазії Готів і Франків. Національна святість того населення місто Клермон, де Папа Урбан II. проголосив перший хрестоносний похід 1095 р. Се давне місто Немоссос, потому Августонеметум, від франконських часів зване Clarus-Mons (Cler mont) від сусіднього скалистого замку. Населення Оверні ще досі найморальніше в цілій Франції, чесне і робуче, хоч від часу знищення його землі дуже убоге й культурно занедбане. — Ред.

— Хай горілку знищать, — каже мешканець зпід ч. 18, — та на всякий спосіб хай остане пиво! І щоб не казали, що я проти влади, буду невибагливий і хочу піти владі на руку до крайніх меж: хай спеціяльним запорядженням призначать, що на кожну голову має припасти тільки склянка пива денно.

— І одної склянки буде досить, — перебив йому жіночий голос.

— Я й пиво продавалаб чарками як і горілку, — каже пані замітачка.

— Не ходить тут, товариші, про чарки — перебив розумно мову столяр Долото. — Які дідьчі чарки! Та, радше скажіть мені, чого чоловік, освідомлений в соціялістичній науці, йде в коршму?! А, в цьому тобі й заковика! Чоловік іде в коршму тому, бо радо глядить на білі стіни, слухає музики. Тому я ставлю дуже доцільне внесення й сподіюся, що ніхто не буде проти нього, бо це була би зрада комуністичної науки, а, товариші, в соціялістичній республиці, що її дала нам революція, не сміе того бути, як це нераз уже говорено й у наших часописах і на явних зібраннях, на яких було дуже богато народа, на цей величній спосіб, якого досі в історії не бачили й не побачать, як це мудро каже Карло Маркс, зрадить свою любов до революції, ніяких зрад, а це внесення міститься в цьому, щоби влада розпорядила, щоби в пляшках продавали чай без руму, щоби люде не впивалися, а всеж таки думали, що пють горілку, чи пак рум із чаєм.

— Бррр... що ти так широко! Розумніше й коротше внесім: хай влада запорядить, щоб на кожну пляшку давати мертвецьку голову й напис: „Отрута“. Хто хоче пити горілку, хай знае, що пе справжнісіньку отруту.

— Не теревень, мій милий, не теревень! Хто боятиметься пляшки з написом „отрута“, коли знае, що в середині горілка, горілонька... Знаю, що виб усі, колиб вам вибивали по одному зубові за кожну пляцину, далиб вибити собі до останнього зуба. Внесім, — закінчив предсідник розумно — хай кожен з дому зробить внесення, уложимо ті внесення насамперед по поверхам, а потім усі разом з цілого дому, і це пішлемо владі як наші завваги й хай вони це там перестудіюють і зроблять висновки, які вважатимуть за відповідні.

За годину чути було вже з усіх вікон пятиповерхової каменици крик і галас.

— Розмірковують проект закона, — каже предсідник. — Що зробить влада, коли дістане всі ті пригади й завваги на свій проект?...

——o——

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
693 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 12-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

в біжучім році припинили в части свою працю! В Карпатах годі дочислитися тартаків! Ось ясна причина, чому ми в Хриплині маємо в шість годин по сильнішім опаді в горах вилив Бистриці.

Як скоро прибуває у нас гірська вода, можна мати поняття з такого факту: в р. 1925 посіяв я на прибережнім кавалку поля одного дня передполуднем овес. Пополудни слідуючого дня той засіяний кавалок поля залила вже вода і присипала третину засіяної поверхні поля верствою шутру, на яких 10 цм. грубо. Щоб дати поняття, як сильно і скоро заносить шутром велика вода своє русло та прибережні поля, подам ось такий факт:

На території Хриплина пливе Бистриця майже простою лінією, бо о це в части старалися перед війною повітовий виділ та дирекція зелізниць з огляду на безпеку двох мостів, колового та зелізничого. Як відомо, ріка осаджує тим менше шутру, чим пряміше її русло. Отже, помимо майже прямого бігу русла зашутровує Бистриця кождого року від 5—10 м. обох своїх берегів! Зашутровування булоб ще без порівнання багато сильніше, колиб не підприемець жид, який кождого року вибирає в сусідстві зелізничого моста з русла ріки около 1.000 ваґонів шутру! За шутер платить він щорічно невеличку квоту до громадської каси. Але один зелізничий інжінір казав мені, що властиво повинна громада платити підприємцеві, за те, що він вибирає з русла ріки 1.000 ваґонів шутру. Як би не та обставина, то русло ріки далеко скорше виповнювалобся шутром і тим самим далеко скорше зашутровувалибся по кождім виливі прибережні пасовиска й поля та булоб у Хриплині богато більше шутрових неужитків, як є тепер. До того слід підчеркнути, що громада й поодинокі громадяни платять податок від прибережних пасовиск та орного поля без огляду на те, чи воно засипане шутром чи ні, бо в табулі й катастральній мапі є означене пасовисько і конець! Ти маєш платити податок, хочби в дійсности там був уже шутровий пустар!.. Так тут тепер „легко" живеться нашому народови. А що його ще жде дальше, коли відносини не зміняться?...

А тепер питаю: Що зроблено по війні в справі реґуляції рік? Чи є взагалі можливість перевести тепер в польськім соймі закон про охоронні райони в Карпатських горах та здобути з буджету засоби на потрібні охоронні і реґуляційні роботи здовж наших карпатських рік і потоків, починаючи від самих їх жерел?

Що йно читали ми ряд змістових статтей посла Целевича на тему виливів наших рік. Це від довгого часу перша річева й поучаюча праця на тему реґуляції наших рік, хоч пос. Целевич не є інжинір.*) Інші наші діячі, так передвоєнні як і повоєнні, ограничувалися звичайно по кождій черговій повені більше або менше ефектовною промовою чи статтею, в якій нарікалося на правительство, що воно занедбує реґуляцію рік, та злегка взивалося послів до енергічного домагання від правительства реґуляції рік і гірських потоків. І наші посли справді ставляли голосні, часом навіть наглі внесення о поміч для потерпівших від повеней та асиґнату грошей на реґуляцію. Перед війною краєве та центральне віденське правительство давало підмоги для потерпівших від чергової повені й асиґнувало нераз значніші грошеві квоти на реґуляцію рік. Коли наслідки і шкоди від чергової повени яко-тако полатано та зацитькано, то запановувала в тій справі тишина аж до слідуючої чергової повени. В часі такої тиші складано пляни реґуляційних робіт або і проваджено на одній чи другій карпатській ріці реґуляційні роботи. Але дивне було те реґулювання. Приміром котрась чергова повінь загрозила через зміну дотеперішнього напрямку русла, якомусь селу чи радше двірським ланам, що були власністю якогось більше впливового дідича. Цей робив богато крику і змушував реґуляційне бюро понехати якусь засадничу реґуляційну роботу а виконувати реґуляцію ріки при ланах пана маршалка чи іншого повітового або краєвого достойника. Розуміється, що така реґуляція, виконана без звязи з іншими роботами, які наперед треба було виконати десь в горішнім бігу ріки, звичайно була цілком недоцільна і даремна.

(Кінець буде).

*) Головний блуд у статтях посла Целевича, а саме про нашу безсильність у справі реґуляції рік, освітлює ВП. Автор на нашу думку зовсім влучно в останній своїй статті, котру незабаром помістимо — Ред.

——o——

З листів до Редакції

Хвальна Редакціе!

На основі 19. § пресового закона просимо помістити у Вашому часописові на тому самому місці і тим самим друком спростування невірних даних про діяльність бл. п. дра Льва Бачинського, яко голови Філії Т. О. М. в Станиславові, поміщених в „Новій Зорі" ч. 32, 34 і 35 з дня 4, 11, і 15 V 1930 р. п. з.: „Л. Бачинський 1872—1930": Неправдою є, що бл. п. др. Лев Бачинський будучи головою філії Т. О. М. в Станиславові, протягом 4 літ не скликав засідань, а натомість правдою є, що бл. п. др. Л. Б., як голова Філії Т. О. М. в Станиславові був дуже діяльний і помимо несприятливих відносин, неспокійного часу й навалу иншої праці, скликав підчас свойого головування 5 Загальних Зборів і 24 (двацятьчотири) засідання, на котрих з виїмкою одного засідання (28/10 1921) все був присутний, що як Виділ Філії Т. О. М. в Станиславові на основі книги протоколів засідань рішучо ствердуємо.

Станиславів, дня 29 6 1930 р.

За Виділ Філії Т. О. М.:

Др. Іван Велигорський, голова. **Др. С. Никифоряк,** секретар.

Примітка Редакції: Інформації, на основі яких поміщено згадану висше статтю, походять від члена Виділу Т. О. М., котрий в міжчасі помер. Жалуємо, що спростування приходить аж в місяць від часу, коли була поміщена стаття і коли ми вже не можемо подати вияснення нашого інформатора.

Память заникає, коли її не вправляється (Ціцеро, „Като майор", VI).

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Катедра св. Павла в Римі має в найблизшому часі перейти під надзір та опіку Курії Свят. Отця, як виконання одної з точок Ватиканського договору.

Біла книга в справі Мальтанського конфлікту з Ватиканом появилася на днях на полицях книгарень у Римі.

Реколєкції для безробітних доручив перевести епископський ординаріят в Бресляві і всім парохам, яким на се обставини дозволяють. Доручення умотивовано тим, що безробітні мають богато вільного часу і його треба використати для праці над відбудовою їх душ, друге — безробітні в наслідок браку праці та огірчення занедбуються більше як звичайно під релігійно-моральним оглядом. Як доносить преса, ціла низка таких реколекцій мала великі успіхи.

Католицькі союзи у Франції відбули минулого тижня свої загальні збори. Збори ті можуть похвалитися високододатніми вислідами, про що свідчить факт, що в Бурж'і вони мали 500, у Бріноліі 100 і в Пон-Сан-Максені 8000 учасників. В резолюціях заявлено всюди вірність Католицькій Церкві і Святійшому Вітцеві та поставлено домагання до уряду, щоб він перевів ревізію законів з 1901 і 1904 р. в справі віроісповідних громад. Зокрема ухвалено поширити католицьку акцію й домагатися від міністра освіти науки релігії у школах. Також самі збори відбулися і в Парижі.

Зїзд відпоручників еспанських Апостольств Молитви відбувся в Мадриті. На зїзді було присутних 5 епископів та 11 тисяч делеґатів від 1,700.000 членів. Найвеличавійшою точкою зїзду було спільне св. Причастіе 30.000 дітей, як ще один доказ великої морально-виховної вартости того брацтва.

Світовий конґрес католицької преси відбудеться в Брюсселі з нагоди 100-ліття бельґійської державности. Конґрес скликує засноване в 1927 р. в Парижі Міжнародне Бюро Католицьких Журналістів і тріватиме від 31. серпня до 4. вересня ц. р. Будуть обговорювати справи орґанізації католицької інформації, заснування аґентури для поширення відомостей, що цікавлять кат. світ, співробітництва преси з католицькою акцією, вишколення та забезпечення католицьких журналістів і технічного характеру. На конґресі буде теж винесений протест католицької преси цілого світу проти релігійних переслідувань в большевії.

Катол. робітниче торжество в Відни. Християнська орґанізація робітників і слуг у Відні перший раз відсвяткувала сего року спільне майське свято полевою Службою Божою перед церквою св. Карла. По Службі Божій відбулося посвячення прапора „Самооборони християнського робітництва" і похід через Рінґштрассе.

——o——

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 19-30
Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп елєктричних нафтових, **виробів церковних** і ґуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.
Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.
МИХАЙЛО ПІШНОТ
Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.
Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Ґіпсова 30. Тел. 32-16

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

о. М. КАРОВЕЦЬ ЧСВВ.

Церковні струї на Великій Україні та їх психіка

II.

Синодальні угодовці.

Кінець кінців синодальні чи обновленці при сприяючім невтралітеті большев. уряду заняли міста й епархії в більшій части України, бо на 41. округів на Україні є вже 30 епископів синодальних. Тихонівці на Україні як партія неблагонадійна, посуджувана о контрреволюцію, лиш десь не десь тихо вегетують. В Харкові є епископ тихонівців Борис, але він безсильний, заляканий і стерроризований, ледво жиє. Инші епископи з України вивезені на Сибір або на Соловецькі Острови. Священикам, що приїзджають до еп. Бориса за порадою, що робити супроти нахальности синодальних і напору уряду, радить він виїхати на заслання і терпіти, а не зрікатися ідеї.

А синодальні сидять преспокійно й управляють церквою України — як митрополит України Пімен, в Харкові, архиеп. Лолій в Могилеві, еп. Гавриїл в Балті в Автономній (?) Молдавській Соціяліст. Республиці (АМСР) і не чути про арештования синодальних епископів ані священиків.

Може й тому написав архиеп. Юрієвський в своїм творі „Украинская Лжеерархия“ (Липковщина), що вселенські собори скликає власть імператорська, якою тепер є власть комуністів, і тому також признає яко вселенський розбійничий собор Діоскора проти св. Флявіяна, якого на Соборі в 449 справді по синодальному побито. У одного з синодальних архиереїв, лікар, що прийшов до його хорої дочки, хоч сам не так дуже віруючий, зауважив, що на бюрку архиерея замість Розпяття або хочби ікони, виднів портрет — Леніна. Той самий архиерей, як се загально відоме, за часто пересиджував вечерами в ДПУ. Отож і поставили його кандидатуру на епископа, відкинувши других, котрих хотіли священики.

Так виглядає „невмішування“ комуністів до церковних справ. Синодальні пішли на уступства комуністам, завели совіти в церкві, завели „начало“ виборне і через те підходять блисше до радянської програми.

Не менше угодові синодальні архіереї і в справі супружжа. Вони стоять на тій самій точці, що большевики. Супружжа у них не церковна тайна, звязок двох осіб освячений церквою, який має силу нерозривну на підставі піднесення його в Н. Завіті до гідности св. Тайни, на взорець звязи Ісуса Христа з Церквою і то звязи вічної, нерозривної. У синодальних супружжа вже більше не є св. Тайною й образом злуки Христа з Церквою, але се звязок звичайного світового товариства, для вигоди й інтересів земських. Се товариство сю звязь можна у них кождої хвилі зірвати і супруги можуть шукати собі иншого товариства, яке таксамо до ніякої сталої звязи не обовязує, як по совітським законам.

Правда, в сій річи православна церква і давніше стояла на точці жидівській і позваляла на розводи, але був бодай розводовий процес і не легко було одержати розвязання подружжа, коли тепер у синодальних се річ дуже легонька. Піде одна сторона до епископа і він непитаючи навіть о причини і непитаючи другої сторони, розриває перше церковне супружжа і знимає з него церковне благословення — тай готовий розвід і до року може там неоден по кілька разів женитися, зглядно неодна виходити замуж.

Ось документ такого розводу:

Печатка:
†
Могилівське
Епархіяльне Управління
№ 640.
Окт. 8 дня 1929. р.
м. Могилів на Поділю.

Причту с. Вендычан, Могилевской епархии.

Сим дается причту знать, что с брака граждан с. Вендычан Андрея Гуцола и Анны Степановой, урожденной Храпливой, повенчанных в церкви с. Вендычан в 1925 г. и разведенных 9 марта 1928 г. Вендычанским Подзагсом, мною снято церковное благословение з разрешением Андрею Гуцолу вступить во второй церковной брак с избранным им лицом, если по обыску не окажется к тому канонических препятствий.

М. П.

Лоллий, Архиепископ Могилевский и Ямпольский.

Отже синодальні пішли на уступство большевикам вже безпосередно в самій справі релігії, не тілько в політиці.

Деякі священики поженилися навіть другий раз і сусіди батюшки благословили такі шлюби, а епископ знає се і мовчить. Деякі їх священики навіть не брали другий раз в церкві шлюбу, але так як комуністи записалися в Зацсі (запис акту цивільного стану) і жиють собі преспокійно шлюбом совітським, цивільним. Слушно проте твердять Тихонівці, що синодальна церква, то церква урядова. Правда, не в тім змислі урядова, як була за царизму в Росії, в Греції, Болгарії та Сербії, отже під якою такою опікою старого режіму — бо большевики дивляться на кожду церкву і релігію однаково, але все таки синодальна їм близша і миліша, а через те і податливіша та на дальші уступства готова. На Україні сповняє вона службу жандарма Росії.

Тихонівці та їх резолюції.

Тихонівська церковна ґрупа на Україні становить незначну часть в порівнанню до двох других орієнтацій, синодальної й автокефальної. В Росії по більших містах і на провінції перевагу мають тихонівці, бо нарід там за ними. В Москві зорґанізували вони в листопаді 1927 зїзд, який скликав „Временний Висший Церковний Совет“. На тім зїзді ухвалено такі резолюції проти синодальних:

По пункті I. програми зїзду „О соборности“.

„Послідуючи Слову Божому, яке вчить о Церкві Христовій як о стаді Єго... ізбраних, що Церков е Домом Божим і Містом Єго; наслідуючи живий примір св. Апостолів, що збиралися единодушно а також йдучи за наукою Св. Отців і цілої Церкви, що називає себе в своїм Символі віри Соборною[1]), і йдучи за самим іменем Церкви як зібранням віруючих, Зїзд постановляє і взиває всіх православно віруючих за всяку ціну зберечи Соборність Церкви Божої, не нарушуючи її як нарушили обновленці, які вирвали і захватили через ґрупу невідповідальних, ніким не уповноважених священиків власть у законно і по канонічному Собором вибраного первосвятителя Русскої Церкви, які відтак несправедливо, проти правил св. Апостолів, вселенських і помістних Соборів осудили його і наконець цілковито погордивши святими канонами Соборів через нагле, дособорне введения жонатого епископату второбрачіе клириків, або як нарушив вірність Церкві Митрополит Сергій Нижегородський[2]), що тайно, без соборного предложення приймив верховну власть у Церкві, потім самовільно, без соборного перегляненння й определіення знехтував оден цілий Собор епископів і заміряє на будуче самовластно управляти Церквою при помочи підчиненого йому служальчого Синода, а не при помочи спільної праці рівношановного Собора епископів, співпрацьовників і співмолитовників в Церкві Божій.“

По II-ім пункті програми зїзду „О єдинстві Святої Церкви“ зїзд ухвалив:

„Йдучи за наукою слова Божого о единстві Церкви, по заповіди і первосвященичій молитві Христа подібно единству виноградної лози і единого Тіла Христового, по її молитвам і визнаванню Символа віри, по науці і правилам св. Отців Церкви, Зїзд постановляє і взиває всіх вірних зберігати единство церковне не нарушуючи його подібно обновленцям, що уєдинули й осудили Святійшого Патріярха Тихона проти волі і згоди віруючих а також завели жонатий епископат і другий шлюб клириків (ереїв) проти обичаїв і правил всіх помістних церков і цілого ряду поколінь наших предків стараючися замінити дійсне внутрішне единство зовнішними письменними зносинами зі східними патріярхами, щоб поневолити свободу церкви православної; або що нарушив єдність Церкви Митрополит Сергій приявши потайки перед другими епископами верховну власть Церкви, уживаючи її не на збудованя а на збуреня Церкви Божої, дорогою неканонічної заборони зібрань епископів і замішання немічної совісти віруючих, що спричинило взаїмне ворогування, недовіря і ненависть серед найблизших і рідних та привело до великого смутку і страдань наших братів по вірі[3]).“

Ще до зїзду Тихонівців поарештовано епископів сеї ґрупи на Україні, як Амброзія в Винниці, Валеріяна в Проскурові і много инших і вислано їх або на Соловецькі Острови або в глибину Росії і по нині вони не вернули на свої місця. А на їх місцях засіли епископи синодальні. Також богато впливовіших священиків тихонівців держано у вязницях як приналежних до „контрреволюції“.

---

[1]) В Символі Віри нікейсько-царгородськім говориться про церкву по грецьки такими словами: Πιστεύω εἰς μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν; латинський текст, який відмовляється на Літургії, такий самий: credo in unam sanctam, catholicam et apostolicam ecclesiam. — Отже слово „соборную“ не віддає значіння „католицька“ а є тенденційно вставлене в Символ віри так, неначеб собор був найвищим органом церкви. Се посередно вимірене проти науки про католицькість церкви і проти примату Папи. Вираз „католіке“ ліпше здається віддавав би вираз: вселенська, всемірна як соборна, бо католик се той, що визнає вселенську всесвітню церкву, а не „соборну“, якої найвищою інстанцією є Собор. На се невластиве переведення через слово „соборна“, звернув увагу також оден з б. православних теольогів, тепер кат. священик, скінчивший прав. Духовну академію, і він в часі Служби Б. в Вірую не говорить: во едину... соборную... але в едину католическую церков. Робить він се самовільно, але б. православні мають „широкі погляди“, їх не вяже припис і вони тяжко призвичаюються до дисципліни. Маючи однак на увазі його ідею, він правий.

[2]) Той сам, що недавно заявив, що Церков в большевії не є переслідувана.

[3]) Відписано з відбитки на гектографі.

—o—

754 УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР 3-30
Юліяна Глушевського
перенесена на вул. Коперника, ч. 16.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

В УВІЛЬНЕНІЙ ВІД ОКУПАЦІЇ НАДРЕНІЇ громлять Німці тих своїх земляків, котрі в часі окупації заявлялися за сепарацією Надренії від Німеччини, хоч свого часу представники Німеччини підписали в Газі договір про амнестію для тих сепаратистів. Бріян запротестував проти того. Французька преса одобрила виступ Бріяна.

ЗАВОРУШЕННЯ вибухли в Надренії, головно в місті Майнц. На передодні звільнення Надренії французькими військами вулична товпа демонструвала проти тих, що годилися з окупацією німецьких земель. 300 мешкань та склепів здемольовано.

ФРАНЦУСЬКА Й НІМЕЦЬКА СЕКЦІЯ Ліґи Оборони прав людини видала відозву з приводу освободження від окупації німецької Надренії. Відозва підчеркує, що вже ніщо не стоїть на перешкоді зближення між Францією й Німеччиною, як також конечність того, щоб Німеччина відіпхнула від себе ті організаційні одиниці, котрі нічого не навчилися й очікують привернення монархії від воєнного реванжу.

ПОЛІТИЧНА АМНЕСТІЯ В НАДРЕНІЇ. Англійський і німецький уряди обмінялися нотами в справі уділення амнестії за політичні провини англійським і німецьким горожанам підчас окупації Надренії. Амнестія не відоситься до злочинів, що потягнули за собою смерть.

НАЙШЛИ ВИНОВНИКІВ ЗАМАХУ НА КОНСУЛЯТ СССР. У ВАРШАВІ? З Варшави доносять: Слідство в справі невдалого бомбового замаху на большевицький консулят у Варшаві доходить до кінця. Визначений для тої справи слідчий суддя Скужиньскі усталив після кількамісячних доходжень, що атентатчики перебувають за границею й опісля сам виїхав їх слідами до Югославії. В Югославії одного з них приарештували і тепер ведуться між Польщею і Югославією переговори в справі перезення вязня. Югославянська поліція не хоче дати дозволу на його виїзд, мотивуючися, що Югославія не визнала досі большевиків і не має з ними ніяких політичних ні торговельних взаємин, а згаданий атентат мав політичне підложжа. Імя приарештованого замаховця держать покищо в тайні.

НА ПРОЄКТ ПАНЕВРОПИ Бріяна зголосили свою згоду Австрія й Німеччина.

ПРОТИ АНҐЛІЇ єгипетські самостійники розпочали аґітацію в цілім краю.

НОВИЙ ПРОЄКТ ФРАНЦУСЬКО-НІМЕЦЬКОГО СОЮЗА появився в орґані „Ля Віктуар" пера німецького промисловця Рехберґа. Він представляє Французам користи, які матимуть з союза з Німеччиною за ціну віддання їй польського коридора, котрий перетинає Німеччину на дві части. Інакше Німці готові прилучитися до всякої комбінації проти Франції, а вже Фош сказав, що розброєння Німеччини се фікція, бо се річ неможлива перешкодити їм у таємнім зброєнню. Супроти того предкладає такі умови: 1) Обидві держави ґарантують собі европейські границі. 2) Відношення їх армій буде 5: 3 (то значить Франція мати-ме більшу армію). 3) Спільна команда й інспекція армій. 4) Польща віддає Ґданськ і коридор Німцям з тим, що Ґданськ остає вільною і для Польщі пристаню і що Польща одержить литовську Клайпеду. 5) Польща й Бельґія входять також до того союза.

——o——

НОВИНКИ

„Льв. Курєр" твердить, що УВО підпалила на днях у Вислобоках коло Львова фільварок б. міністра війни Юліяна Мальчевського. Фільварок згорів зовсім. На місци мали знайти українські відозви протидержавного змісту, котрі мають кінчитися окликом: „За Сян, Ляхи!".

Погода за кілька днів, як заповідає ПІМ, повинна змінитися. З заходу тягнуть знову теплі вітри і в звязку з тим передбачують нову филю спеки.

Висла висихає. ПАТ. подає: У вислідї довготревалої спеки стан води в Вислі маліє з дня на день. Досі опав на 70 цм. Дно Висли поростає все більше травою, всяку комунікацію пароплавами здержано. Такого стану Висли не памятає ніхто з дооколичних мешканців. Подібну посуху занотовано ще 1830 р.

Анґлія відмовила віз рос. рабінам. Кількадесять рабінів з совітської Росії звернулося до анґлійського ґенерального конзуляту в Ґданську за дозволом на вїзд до Палестини. Конзулят всім їм відмовив віз.

В Канаді спека й ураґан. Спека в Шікаґу доходить до 42 степенів Цельзія. Внаслідок соняшного удару вмерло 28 осіб. — На днях пронісся над частиною Канади страшний ураґан, що понищив всі земні плоди по полях.

Комічний випадок в політиці. В м. Кембервел, у полуд. Анґлії, остро сварилися на вічу ліберали з консерватистами. Нараз серед найбільшої сварки молодий, сильний орангутан вибив шиби в вікні, дістався на президію, викинув предсідателя, схопив дзвінок і зачав ним дзвонити. Тоді обидві партії зачали сміятися і згідно ловити орангутана та усувати його зі салі.

Білєти на рати. Бельгійське міністерство залізниць рішило для влекшення виїзду на ферії розділити службовикам ціну залізничних білєтів на рати. Рати побиратимуть з платні що місяця.

300 домів грозить заваленням у Варшаві.

Большевики почали звертати англійським громадянам сконфісковані по містах будівлі, домагаючись тільки податків та негайної направи домів.

Трясення землі, що тривало дві мінути серед підземних громів, занотовано в Калькуті, в Індії.

Замкнули університет у Ґрацу з причини студентських заворушень.

З Таліна доносять, що на естонський беріг викинуло море ріжні річи з совітського воєнного корабля „Клюз". З того виходилоб, що совіти затаїли розбиття того корабля. Естонська преса пише, що є підстави думати, що той корабель розбився ізза браку дисципліни і пияньства червоних матрозів.

Великий промисловий застій занотовано у Відні. Низка фабрик, в першу чергу залізних тут та машин замкнена на неограничений час. В звязку з тим число безробітних збільшилося о нових кількадесять тисяч.

Згоріло 1600 гектарів ліса. В лісі в Сокольниках лодзького воєвідства вибухла недавно пожежа, яка з причини сильного вітру скоро охопила 18 квадр. км. ліса. Над ліквідацією пожежі працювали цілу добу 39 пожарних сторожей і кілька курінів війська. Причина пожежі невідома.

Землетрус в Еспанії. В провінції Кордова наступив на днях сильний землетрус, що знищив у місточку Монтіля костел і 60 будинків.

„Тиждень доброти", щорічну імпрезу, в часі якої „має панувати в місті чемність і доброзичливість", підготовляє Париж на початок серпня.

Члени експедиції Бирда находяться тепер в Ню Йорку без роботи і бідують так, що видали летючку до громадянства з проханням грошевої допомоги.

Д-р Степан Дмоховський
б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.
Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.
Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Крупна нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 70-?

Біржа

ГРОШІ: Доляр ам. 8·89.

——o——

Жертви

Впр. о. В. Курилас, парох в Добротворі 4·70 зол. на лічницю ім. Митр. Шептицького. 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПАРОХІЯ Плавча велика, п. Плавча мала до заміни за місточко, або парохію рівнорядну при залізниці. — Зголошення в Уряді парохіяльнім. 759 1—3

ПРИЙМУ НА СТАНЦІЮ панночки. Пяніно дома. — Гриньовська, Львів, Глибока 21/II.

ЛІЖКА ПОЛЕВІ
ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.
578 поручає
ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ
ЛЬВІВ, Личаківська 132.
33-50

СВІЙ ДО СВОГО! СВІЙ ДО СВОГО
ПЕРЕПЛЕТНЯ
Петра Подоляка
ПОБІЛЬШЕНА і ПЕРЕНЕСЕНА з вул. Жовківської 28. на вул.
ТРЕТЬОГО МАЯ ч. 11.
Виконує всілякі переплетні вироби, як оправи Євангелій, Служебників, книжок до бібліотек, канцелярійні книги, та приймає всякі накладки :-: :-: до брошурования. :-: :-:
Поручається ласкавій дальшій увазі.
736 2—

В'д 40 літ істнуюча фірма
ШАРЛЬОТТА ЧИШ
Львів, вул. Рутовського ч. 7.
проти Катедри в подвірю
— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ **МЕБЛІ**
731 на догідні сплати, без поруки. 14-30

Львівські Курси Керманичів самоходових
Інж. АЛЕКСАНДРА ЮРОГО
Львів, вул. Коперника 54.
Ведені суть при найбільших варштатах і гаражах самоходових в Галичині. Новочасні самоходи до науки їзди. Оплата ратами. Замісцевим мешкання і опіка. Пишіть о ілюстровані проспекти, котрі висилаємо безплатно. 727 7-8

САНАТОРІЯ положничо-гінекольогічна і хірургічна

„Vita“, Львів, Листопада ч. 22.

Тел 73-03 і 77-07.

Власний 3-поверховий дім. Покої соняшні уряджені з люксусовим комфортом. Дві салі операційні. Салі породова і стація для немовлят. 752а 3-5

Ціни від зол. 16 в покоях спільних, а від зол. 20 в покоях особних.

Свобідний вибір лікаря ординуючого.

Союз Кравців Львів Личаківська 15.

під управою ШПКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА Л ЛЯ поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.

703 10 – 32 **„Свій до свого“.**

РІК ОСНОВАННЯ 1878

На весняний і літний сезон

поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 29-?

ПАРАСОЛІ дамські і мужеські,

рі'ною всілякі направи і покриття

поручає і виконує

„ПАРАҐОН“, МАРІЯ БЕМОВА

Львів, ул. Валова 9.

701 12—12

Охорону дахів бляшаних против іржі і впливів атмосферичних

„Subox-ом“

і „Norbilak-ом“

як також асфальтування всілякого рода криття дахів папою і плоскі дахи (Holzcement),

753 виконує 3-10

БРОН. СВЄЖИ

Львів, вул. на Болоне ч. 50.

МЕБЛІ КЛЮБОВІ

як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати 665 16-20

МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ

Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59 82.

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує

709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 10-30

Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11

Приймає футра до переховування.

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—

МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—

ПОДУШКИ З ПІРА „ „ 18·—

ПОШИВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—

ПРОСТИРАЛА на діжка „ „ 5·50

„ під ковдри з ручними дрочками „ „ 11·—

КОЦИ вовняні „ „ 10·—

КАПИ до праня „ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6

691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 23 30

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко мосяжне 200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** гобелінові **55** зл., Канапки гобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС, ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99.**

565 36—40

НЕДУГИ ЛЕГЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує мільони людей. — При поборюванні грудних недуг та бронхіту, впертого та томлячого кашлю і т. п. приміняють лікарі **„Balsam Thiocolal-Age“** Гонсецкого, що влекшуючи виділювання флєгми, скріплює організм і самопочуття недужого, побільшує тягар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 722б 8-10

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ

Альбом Українського Львова

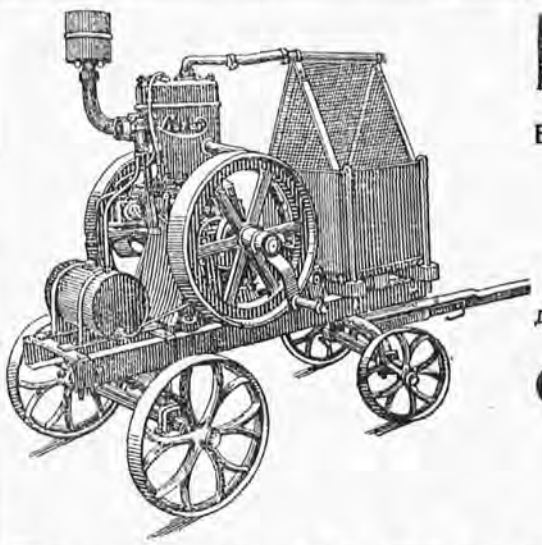
в якому є помищені види міста і знимки українських товариств, установ, кооперативних і приватних підприємств

В Альбомі є понад 150 гарних знимок з поясненням в інформаційній части Альбом видрукований на гарному папері і є цінною памяткою для кождого Українця. Заразом є він доказом поступу нашої праці у столичному городі.

Ціна примірника 12 зол. (в люксусовій оправі 20 зол.)

Наклад Альбому невеличкий, а по його вичерпанні буде вильосовано 60 нагород: 1 нагорода в сумі 250 зол., 3 нагороди по 100 зол., 22 нагороди по 50 зол., 34 нагороди по 25 зол. Разом на суму 2.500 зол. — Кождий, хто отже купить собі Альбом може в щасливому випадку добути ще одну з цих нагород. — При кожному примірнику Альбому буде особистий рахунок з порядковим числом. Після льосования яке відбудеться в неділю дня 9. листопада 1930 р. вислід його буде оголошений в пресі, а щасливим власникам Альбому (згл. відповідного рахунку) на яких число впаде премія, негайно вишлеться нагороду за предложенням відносного рахунку.

Замовлення слати на адресу: Кооператива „Національне Обєднання“, Львів, вул. Костюшка 1а II. п. — з допискою „Альбом“. — Кошта почтотої пересилки у висоті 1·20 зол. оплачує той, що замовляє 758 1-4

Мотори ЛІСТЕРА?

БЕНЗИНОВІ

НАФТОВІ

РОПНІ

ПЕРЕВОЗОВІ

СТАЛІ

для цілей рільничих і промислових

Є НЕОЦІНЕНІ

До набуття у всіх поважніших складах машин рільничих і в репрезентації фірми

R. A. LISTER & Co., Ltd.,

7026 **Dursley (Анґлія)** 10—12

Львів, вул. Ягайлонська ч. 24. **Телєфон 6-29**

Обува на сезон літний!

жіноча, мужеська і діточа **по зниженых цінах** продає **склад обуви „КРАХА“ — Львів, Галицька 15.** Дешево, бо в подвірю!

694 11-25

КОСИ стирийські з ґваранцією, **ТОМАСИНУ** бельґійську і німецьку, **ВУГОЛЬ**, всякі господарські **машини**

745 **замовляйте в Спілці Українських Аґрономів**

Львів, Собєського 28. **Цінники і оферти даром.** 3 - 15

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Porto zapłacone ryczałtem

Рік V. Львів, четвер 24. липня 1930. Ч. 55. (355)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. — Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Плян знищення релігії в СССР.

До 5 літ не буде в большевії ні одної церкви.

Берлінський „Руль" приносить інтервю з видаленим з Росії еп. Серафимом. Він каже, що Союз безбожників виготовив плян, на основі котрого що року замикати-муть в СССР. $^1/_5$ часть ще незамкнених святинь всіх віроісповідань так, що до 5 літ не буде ні одної святині. Тоді — кажуть безбожники — релігія, позбавлена місця культу, мусить умерти. Опріч того провадиться в школі найбільш інтензивна пропаганда проти релігії.

Кінець подружжа і родини в большевії

Нові „соціялістичні міста" знесуть усякий спомин любови батьків і матерей.

Як відомо, зїзд комун. партії в Москві затвердив пляни правительства Сталіна про соціялізацію публичного життя. Нові „соціялістичні міста" мають бути будовані на зовсім нових „засадах", котрі знесуть родину. З того приводу „Ізвестія" захвалюють жінкам ті пляни, обіцяючи їм „визволення" від „ярма" кухні й опіки над дітьми, то значить від споконвічних функцій жінки. І варенням і виховуванням дітей мають займатися окремі колективи. Мужчини мають мешкати окремо, жінки окремо, діти окремо. Таким чином наступить кінець подружжа й родини та зникне всякий спомин любови батьків і материй, а 150 міліонів людей, що знайшлися в неволі у ґрупки фанатиків з перевернеными головами, мають бути замінені в одно величезне стадо, призначене на завоювання світа, щоб усі народи „ущасливити" таким самим „раєм"...

Латвія й Естонія йдуть слідом Фінляндії

Селяне тих країв проти большевизму.

„Дайтше Альґем. Цайтунґ" доносить: Селянські організації в Латвії й Естонії постановили піти за прикладом „Засуви Фінляндії" й зачати боротьбу проти большевизму в своїх краях, як також проти партійництва в своїх парляментах. Селянські організації згаданих країв уряджують похід на свої столиці, на Ригу і Талін.

—o—

Літвінов комісарем заграничних справ

З Москви доносять: Комісарем заграничних справ іменований на місце хорого Чічеріна Літвінов. Заступником Літвінова став Крестінський, другим заступником Карахан. До колеґії для загр. справ входить ще Стомоняков. (В тій дуже важній колеґії нема отже ні одного Українця, а є два Жиди і два Москалі).

—o—

Масова дезерція сов. урядників за кордоном

З Москви доносять: Стверджено, що на 1460 урядників совіт. посольств і конзулятів здезертувало досі 400. Супроти того ЦК. ком. партії постановив зреорґанізувати представництва за кордоном. В тій ціли відкличе 540 осіб і заступить їх певними комуністами, котрі мають родини в СССР.

Будова нових мостів в Галичині

Дирекція публ. робіт у Станиславові будує в Журавні деревляний міст на бетонових причілках. Той міст має коштувати 400.000 зл. і буде скінчений в 1931 р. В Миколаєві на Дністрі будують міст зелізний, а в Яворові на Рибниці зелізно-бетоновий коштом около 500.000 зл. Опріч того є в проекті будова нових мостів на Дністрі під Мартиновом і в Ніжневі.

Великі сніговії в Альпах

З Паєрбаху доносять: В околицях Раксу піднялися сильні вихри й великі сніговії на верхах, а в долинах полилися густі дощі. Німецька преса перестерігає туристів перед прогульками в ті околиці, бо вихри змітають зі стрімких гір каміння і грозить небезпека від лявин.

—o—

Страшні бурі в Азії й Европі

Численні жертви в людях.

„Асосіейтед Прес" доносить з Токія: Провінцію Наґасакі навістив такий тайфун, що навіть у пристані затонуло кілька кораблів. Багато публичних будинків ушкоджених. Численні жертви в людях. — З Відня доносять: Над Віднем шаліла буря з хмароломом. В Шенбруні і Пратері вирвала з корінням багато дерев. В 12 окрузі Відня при Ротемільґассе 50 ураган звалив мур на 20 м. довжини. Перуни били так густо, що в 44 місцях міста зірвалися пожежі. — Велика буря шаліла також над Берліном і Зальцбурґом.

Небувале число банкроцтв в Америці

З Ню-Йорку доносять: Від січня до липня с. р. 13.771 більших фірм зголосило невиплатність. Подібно великого числа банкроцтв не було досі навіть у найтяжшім році. Пассиви фірм дуже великі.

Градові тучі в Галичині

Понад богатьома селами Підкарпаття перейшла недавно буря з градом. В с. Чортовець пов. Городенка град знищив 100 морґів засівів. На 80 процент знищені засіви в селах Чернелиця, Дубки, Кунисівці, Вільховець, Хмелевиця, Репужинці, Яківка, Гончарів і Серафинці. В повіті Товмач потерпіли від граду громади Красилівка, Кривотули, Могила і Богородичин. В Богородичині та Торговиці вивернув вітер крім цього кілька господарських будинків. Зокрема в рогатинському повіті пролетіла градова буря над селом Дрищів, знищивши все на полі. Град падав величиною в голубине яйце.

Збіжжа і пашу, дорібок Вашої цілорічної праці обезпечайте від огню лише в Товаристві взаімних обезпечень

715 „ДНІСТЕР" 19-2

у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

Вуйко Йонатан й Іван Грізний

Офіціоз. „Ґазета Польска" пише: Америка одержала від большевиків нові замовлення на 200 міл. долярів, „Юнайтед Стейтс Шіппінґ Борд" продав совітам 20 торговельних пароходів, а „Стандарт Ойл Ко" купує від совітів значні скількости кавказької нафти. — „Роботнік" приносить такі інформації: Коло Свердловська виростає нове місто фабрик і копалень. Надзір над будовою мають Американці. Місто те називається „Урал-машинстрой". Коло Челябинська будують америк. інжиніри фабрику, котра річно випускати-ме 50.000 тракторів з силою 60 коней. Коло Сормова будує Форд коштом 50 міл. дол. фабрику, котра має давати 50.000 авт річно. Над Дніпром до р. 1932 має бути готова електрівня коштом 100 міл. дол. І сею будовою кермують Американці.

До тих інформацій відомий польський публіцист Новачинський додає ще таке: Велика жидівська фірма Алберт Калм в Детройті висилає до совітів 40.000 тракторів, даючи совітам 10-літний кредит. Над здійсненням пляну Сталіна, т. зв. пятилітки, працює тепер 800 америк. інжинірів, а рівночасно кілька сот совітських техніків вчиться в Америці тамошної цивілізації. Вже не що тижня, а майже що дня їдуть до совітів цілі виправи америк. інжинірів, інструкторів, техніків, учителів тайльоризму, механізації, стандаризації, моторизації, „емерсоністів". В останнім тижні приїхало до Москви 24 професорів ріжних америк. університетів, збіжевий король Кемпбел, предсідатель північної зелізниці Ралф Бедде й и. Американці помагають больш. Росії направляти зелізниці й будувати нові, закладати величезні плянтації бавовни, відкривати нові копальні і т. д. Москва переповнена бизнесменами ізза Великого Ставу. А всім тим кермує б. шеф. *большевицького* „Аркосу" в Лондоні, Саул Бравн (Брон), тепер шеф больш. „Амторґу" в Ню-Йорку. По його імени легко догадатися, хто взяв у руки той світовий інтерес і з яких расових чинників походять посередники між Вуйком Йонатаном й Іваном Грізним. Дякуючи невільництву, драконській дисципліні й тяжкій примусовій праці жінок та нелітних дітей в СССР. зачинають большевики засипати Европу дуже дешевими товарами: деревом, кальошами, сірниками, рибами, пержалями з Іваново-Вознесенська, бавовняними виробами, нафтою і т. д., з чим трудно конкурувати. А що буде, коли вони при помочи Американців заставлять до роботи ще сотки тисяч тракторів, які вже виробляють? Як тоді буде виглядати господарка держав і „моцарств", що сусідують з больш. велитнем? До того треба памятати, що нахил Американців до Росії зовсім не новий. Вже перед війною оден з амер. мислителів виступив з ідеєю „Союза Велитнів", то є Америки, Росії й Китаю. Між ними дійсно багато спільного. Очевидно величина і богацтво територій однаково впливає на психіку. І Росіяне й Американці мають рівно „широку натуру" й — подібну ко-

рупцію... Й одні і другі відобрали робітникови душу, інтелект й індивідуальність і зробили з нього автомат, частинку машини, цифру, невольника, феллага. Як вийдуть Американці на допомозі, яку вони дають большевикам, покаже будучність. Сталін ще мин. року заповів, що революція в Америці недалека та візвав тамошних комуністів, щоб були готові, взяти в свої руки керму будучої війни. Найцікавіше в тім усім те, що Арика при всіх своїх ґешефтах з большевиками досі не визнала їх держави. Одначе тим містер Бравн зовсім не журиться і — має рацію.

До тих інтересних і важних інформацій слід зауважити одно. Коли навіть „жовтий діявол“ америк. ґіперкапіталізму зовсім побратається з червоним діяволом, то се цілком не виключає успішної боротьби малих держав і народів перед заливом новими страшними силами. Історія знає багато випадків, коли малесенькі кріпости здержували навалу великанських сил завойовників. Діло тільки в тім, щоб такі кріпости, дійсні кріпости, були. А вони можуть бути й остоятися перед самими „адовими вратами“, коли свого духа і своє життя опруть на Церкві Христовій, котра становить вже одинокий й очевидно останній ратунок перед тучами, які грозять заливом і знищенням усеї цивілізації людства, достойної людини. Та що перед нашими очима наступають грізні часи, се річ ясна, та що народи, котрі не проявлять максімум організаційної енергії й жертвенности в імя Боже, дуже тяжко відпокутують свою байдужність. Відповідальність за недостачу акції впаде очевидно передовсім на провідну верству.

——o——

Розвязання німецького парляменту

Слова „інтернаціоналу“ були останними словами передвчасно помершого Райхстаґу.

Серед великого напруження і в присутности всіх членів правительства розпочав соц. дем. посол Ляндсберґ промову проти декрету Ґінденбурґа про реформу податків. Головний його закид був, що правительство видало той декрет в надії на підпертя правих партій. По нім говорив іменем народно-дем. партії пос. Оберфаґрен, котрий закинув декретови Ґінденбурґа, що він виданий під впливом соціялістів. Надармо перестерігав міністр фінансів Дітріх, що коли податковий декрет не буде принятий, то правительство не зможе виплатити пенсій урядникам. В голосуванні 221 послів заявилося за декретом, 236 проти (комуністи, соц. дем., ґітлерівці й більшість партії німецько-нар.). Декрет відкинено більшістю 15 голосів. Тоді канцлер Брінінґ заявив, що през. Ґінденбурґ уповажнив його розвязати парлямент. Комуністи підняли крик і зачали співати гимн „інтернаціоналу“. Счинився такий рветес, що през. парл. Лебе без ніякого пращання замкнув засідання й опустив салю. На салі остали самі комуністи і співали далі інтернаціонал. Вибори відбудуться 14. вересня. Більшість у новім парляменті предсказують лівим.

——o——

„Невозвращенци“...

Катол. „Германія“ принесла цікаві дані про втечу т. зв. „невозвращенців“, себто „неповоротців“, то є тих больш. урядників, котрі втекли з СССР. і не хочуть вертати до „раю“. Перший визначний большевик-невозвращенець був секретар Сталіна, Бажанов, другий — больш. дипльомат Бесідовський. Тепер тих урядників нараховують уже на сотки. В Анґлії їх 23, в Німеччині їх 80 і т. д. Нема в Европі ні одної країни, де не булоб больш. урядників, котрі втекли зі служби й не хочуть вертати до „раю“. Сей рух дуже прикрий для больш. влади.

о. М. КАРОВЕЦЬ ЧСВВ.

Церковні струї на Великій Україні та їх психіка

III.

Взивали Тихонівців до Харкова і тут казали їм зрікатися своєї орієнтації, яку уважають „контрреволюційною“ і полишають їм „волю пристати до якоїбудь іншої віри“. Много тихонівців перейшло на сторону синодальних, як митр. Сергій з Нижнього Новгороду,[1]) той сам, що перед кількома ще місяцями виступав проти обновленців, називав їх безблагодатними і раскольниками. Проти нього вели борбу синодальні ще на початку 1927 р.

Синодальні писали в 1927 р., що не вузько-партійні інтереси тихонівської єрархії обединяють маси народу в опозиції до Синоду, а безстидна лож тихонівського духовенства, що Синод се „красная церков, изменяющая вере православной, отрицающая Божество Исуса Христа, не признающая Божией Матери, загробной жизни и т. д.“ Обновленці признавали потребу реформи церковного життя, зміни її застарілих форм, потребу реформи в дисципліні церковній, але чи на ліпше? Далі признавали навіть потребу перегляду деяких догм — се факт. І тихонівці мали слушність назвати їх еретиками, зрадниками віри православної; дальше на совісти синодальних тяжить увязнення стільки епископів, священиків і світських людей а то і невинна кров. Про се богато розповіливб заслані та їх родини. Історія, безпристрастний суддя, колись все виявить. Не десяток, не сотню але тисячі жертв принесли і несуть ще тихонівці для вузько-партійних і особистих цілий синодального, православного, отже християнського духовенства.

Перід в руїні вів церковний журнал обновленців „Живая Церковь“. Самі обновленці признають, що „Живая Церковь“ пішла занадто за червоним стягом. Толкуючи свої промахи, писали на початку 1927 р.: „То верно, что около нового В. Ц. У. (Висше церковне управління) в начале его работы на местах появилось немало лиц, у которых не было ни серьезности, ни тактичности в церковной работе, сводили старые личные счеты, которые очень часто вредили даже церковной работе или действовали с плеча, переходя без всякой последовательности к крайним решительным мерам“.

Обновленці видячи, що переступили занадто на лівс і випередили в „поступі“ навіть протестантів, чуючи навколо себе крики і проклони, зачали приходити до себе[2]) і не могучи заперечити злого в своїй ґрупі, зачали звалювати вину на своїх перших проводирів а самі рефлектуватися. „Они своею поспешною, мало обдуманою работою, дали содержание тому „живизму“ боязнь которого до сих пор в призраках живет среди верующих. Это действительно было несчастьем нового церковного Управления и об этом уже нераз говорилось и писалось. Но это несчастие не должно было отталкивать серьезных людей от ВЦУ, нужно было терпеливо понять его. Оно было именно потому, что те, кто в то время оставались в епархияльных управлениях, испугались церковного переворота, не поняли его до того, что первый церковный журнал „Живая Церковь“ с статьями, составленными на спех, с прокламациями еще недостаточно обдумаными, неимевшими никакого объязательного значения, приняли за официоз новой церковной власти и отвернулись от нея. На самом деле журнал „Живая Церковь“ ничего не значил, дело было не в нем. В факте перемены высшого церковного управления нужно было видеть только естественный, неизбежный момент всякого государственного строительства, момент легализации православных общин и их управлений. Еслиже кому из руководителей церковной жизни, тесно связавших себя с старой государственностью в вопросах веры[3]) трудно было сразу войти в создавшееся положение, если кому не под силу были неожиданные осложнения церковной жизни, для всех тех св. Григорий Богослов давал трогательный выход: остаться без престола и вести жизнь не славную, однаковож безбедную“.

Та злий крок, зроблений раз, веде до других нещасть, до нових розколів, до поділу на нові орієнтації і нові єреси. Православіе в СССР., якщо воно має ще людей думаючих чесно, чи то в одній орієнтації чи в другій, мусить прийти до заключення, що в росколі від правдивого кореня Церкви, скорше чи пізніше прийде загибіль, коли воно не піддасться правдивому Христовому Намістникові в Римі.

Мало молится „о благостоянии святых Божіихъ Церквей и соединеніи всѣхъ“, — коли для того соединенія нічого не робиться. Орієнтації прав. Церкви під большевиками, отже ні тихонівська ні синодальна, ні ще менше автокефальна українська, ні жива, про яку далі скажу, нічо крім тих стереотипних слів — про бажане соединеніе — не додають. А православна Церква поза межами СССР?.. І тут зусилля провідирів Церкви звернене звичайно на негативну сторону сего зединення, на ненависть до католицизму — і відкривання мнимих „підступів“ Папи Римського, навіть в таких актах як інтервенція за патр. Тихоном і арештованими прав. епископами та розстрілюваними священиками. Світські люде в православних часописях показали більше доброї волі.

[1]) Видячи ту саму особу митр. Сергія то в синодальній Церкві, то в тихонівців, спитав раз автор сих стр чок другого архіепископа — чи є дна митр. Сергії? Той відповів письмом з 6. VII. 1929 „Митрополит Сергий один, но разсматревается с разлычних точек зрения“...

[2]) Богослов синодальних Н. Арефский відповідаючи митр. Сергієви, задає йому таке питання: „Давно ли мы, наше отечественное богословие, в католичестве отыскивали єресь и даже filioque сводили к ариянству? Но розве католичество єресь?“ Взагалі між синодальними замітні в послідних часах прихильніші слова і вискази в відношенню до католицизму.

[3]) Автор сих слів думає, що в питаннях віри можна бути звязаним зі старою або новою державністю і віру пристосувати до старої або нової; і ми видимо се на православній церкві як воно „здорово“ для церкви. Але в тім то і лежить все нещастя прав. Церкви і то не лиш в Росії, де вона була і ще тепер є рабинею цезаропапізму.

——o——

Маленький фейлетон

Про їзду зелізницею

Кожному відомо, що їзда зелізницею томить, але досліди над тим, як довго може їхати безперервно нормальна людина, щоб не втомитися, перевів щойно недавно оден угорський лікар. Він ствердив, що безперервна їзда, особливо поспішним поїздом, не повинна тревати довше як 8 до 10 годин. Тільки виїмково здорові люде не відчувають по довшій їзді надмірної втоми духа і тіла.

Коли хата сусіда горить, то й твоя річ в небезпеці (Горац, „Епіст.“, I. 18. 48).

*

Правда викликає ненависть (Терениц, „Андрія“, I, 1. 41).

Нові засуди в Харкові

На початку сего місяця відбувся в Харкові суд над католицькими священиками з Камянецької дієцезії. Влада заарештувала була ще на початку року майже всіх католицьких священиків, а то: о. Івана Свідерського, Апост. Адміністратора дієцезії, о. Івана Левинського, декана з Винниці, о. Ришарда Шишка, пралата і пароха з Городка, о. Францішка Чирського з Ярмолинець, о. М. Туровського декана Могилівського, о. Віктора Строичинського, декана Ямпільського, пароха Мурафи, і багато инших — а всіх священиків на цілу епархію було при кінци 1929 р. 33. В перших днях липня ц. р. відбувся в Харкові суд, який засудив: Апостол. Адміністратора о. Івана Свідерського і о. Івана Левинського на 10 літ конц. ляґеру, то є иншими словами на арешт в Ярославлі, в Росії. Ярославль, це щось в роді австрійського Талєргофу чи Ґмінду. Так само засуджено й инших священиків, а освободжено лише пралата кс. Р. Шишка. Причина арештування майже цілого комплєту католицьких священиків і засуду їх була — як можна догадуватися отся: В послідній часі, відколи ком. влада зачала переводити плян пятиліття, то є (1929 рік), зачала сильно переслідувати релиґію, арештувати за що будь священиків, замикати церкви, ставити перешкоди щодо відправ богослуженя, то що. Так пр. коли оден зі священиків приїхав до одної парохії, йому казали зареєструватися в сельраді. Та коли він се зробив, присилають знов раненько в неділю по нього. В сельраді аґент ГПУ, вигнавши людей з канцелярії, виймає револьвер і каже до того священика: „Ти с.... сину, ти нам портіш работу уєзжай сейчас — чтобы тебя тут не было" і т. д. Або перед богослуженням кажуть їхати до району для реєстрування, а район нераз в 15 верствах віддалення, значить годі перед Сл. Б. їхати для реєстрації так далеко — хоч сельрада, то є власть, є на місци. Отже загал клиру, видячи, що компартія знесла цілком конституцію і відібрала дрібочку тої релиґійної свободи і немаючи змоги сповняти своєї цілі, віднісся до Раднаркому (рада міністрів), щоби католицьким священикам, які не можуть сповняти забезпечених рад. конституцією своїх обовязків, а через те і позбавленим засобів до життя, було вільно всім виїхати за границю. Що се, як догадуюся, взяла власть за демонстрацію проти неї і поарештувала майже всіх та тепер засудила.

Комуністи — се справдішні тирани. Не дають змоги жити, особливо як вони говорять „нетрудовому елементови", яким є після їх думки службовці релиґійних культів, непмани, то є бувші купці, урядники промисловці, як цукорники, ковбасники, б. торговці худобою і т. п. Священикам замикають за що будь церкви, від купців, (промисловців) відібрали склепи, доми, варстати, машини, полишивши їх з родинами без ніяких засобів до життя. До того не дають паспортів на виїзд за границю і ще судять їх та засуджують на конц. ляґери. Комунізм — се справді той великанський змій-молох, який пожирає масові жертви людського життя, нищить цивілізацію і культуру, а заводить свою, сатаниньску „культуру", робить з людства машину і каже їй так крутитися, як йому подобається, а сам регочеться пекольним реготом, що йому удається його робота. А остовпілі державні мужі Европи спокійно дивляться, як до тої машини летять їх власні народи, їх батьківщина... **М. К.**

—o—

Успіх се учитель дурнів (Лівій, XXII. 39).

ВЕЛИКА ВТРАТА

Дня 14. VI. с. р. упокоївся знаний у нас і многозаслужений священик-маляр, о. Роман Ісайчик, парох с. Монастирець, коло Ліська в 46 році життя. Свій великий талант до малярства (одідичений по дідови бл. п. о. Вендзіловичеві, був. парохові в Тарнаві) віддав бл. п. о. Роман майже виключно на службу церковному мистецтву. Його образи удержані всі в строго церковному стилю монахійської школи, на взорах якої образувався і якою був перенятий. Удержував взаємини з визначними церковними малярами заграници. Багато церков у Галичині набуло його цінні твори. На окрему згадку заслугують його плащениці, які можна уважати вершиною його творчости. Найкрасшу з них набула парохія Люблинець, к. Ярослава. По бл. п. о. Ісайчикові остало споре число образів, з яких бодай дещо повинен набути Нац. Музей. Ревний священик, добрий пастир, люблений своїми вірними. Не диво проте, що 5 тисячна маса народа відпроваджувала його зі сльозами в очах на вічний спокій. **В. Й. П.!**

—o—

Ґен. Галлєр причина засуду

В пов. місточку Сьрем на Познанщині засуджено на днях місцевого купця Яна Собольніцкого на 25 днів вязниці або заплату 50 зол. кари за оклик: „Хай живе ґен. Галлєр!". Із зізнань свідків справа представлялася так: В Сьремі, де стоїть сильний військовий ґарнізон і школа старшин, обходили іменини марш. Пілсудского. Підчас маніфестації у ринку Собольніцкий крикнув: „Хай живе ґен. Галлєр!", котрий також називаєтьсся Юзеф. Цей оклик повторило цивільне населення, а наслідком того був судовий процес і присуд за нарушення публичного спокою. Польська опозиційна преса наводить цей факт і каже, що це неправдоподібна річ навіть в часі санації.

—o—

Перші робітничі страйки в большевії

„Борьба" доносить з Одеси: На чотирьох заводах Хворостина, Старостина, Петровського і „Арматури" застрайкували робітники, домагаючись припинення насильної колективізації села. Страйкарі вказували на те, що „мужик кормить нас і за те його нічого давити" та жадали „права свобідно говорити" і „знесення ДПУ". Страйк жорстоко здавлено. Також в Ленінграді арештувало ДПУ в тютюневій фабриці ім. Кляри Цеткинової за виступ проти „кулака Сталіна" кількох робітників, з яких робітницю Федорову розстріляли. На вістку про це робітниці вийшли демонстративно на вулицю, домагаючись знесення террору й диктатури. ДПУ демонстрацію розігнало. Зноваж в Москві застрайкували з приводу зменшення платні всі робітники на заводі „Мануфактура". Се перший раз в СССР застрайкували всі робітники в обороні своїх інтересів. Страйк здавило ДПУ.

Австр. позичка і становище Франції

Франція не взяла участи в підписаній на днях в Льондоні австрійській закордонній позичці. Австрійська преса страшенно тим обурена, бо таке становище Франції несподівано її заскочило тимбільше, що франц. уряд в особі Бріяна все дуже приязно відносився до австрійської республики. І коли — пише австр. преса — Франція хоче, щоб Австрія задержала незалежність, повинна зрозуміти, що австр. республика не може істнувати з порожними касами і при постійнім зрості безробіття. Франція своєю відмовою від участи в позичці наглядно показала де кінчаться слова, а зачинаються діла.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Св. Отець Пій XI надав на днях австрійському канцлєрові Шоберові відзнаку-хрест ордеру Пія.

Укр. паломництво в Люрді. (Допис з Люрду). Після тридневного побуту в Парижі, приїхали ми в суботу (12. 7) в ночи до Люрду. Ще в часі побуту в Парижі, деякі паломники їздили до Лізіе, до гробу св. Тереси від Дитятка Ісус. — Люрд зробив на нас всіх незвичайне враження. Місто невелике, але гарне й чисте. В місті трамваї, серединою пливе ріка Ґав. Ціле місто має ціху христіянську. Готелі, яких тут дуже богато, мають пересічно побожну назву, як пр. готель Мати Божої з Люрду, готель св. рожанця, св. Францішка і т. д. Всі майже крамниці продають девоціоналія. А вже найбільше враження робить сама базиліка й печера обявлення. Базиліка — це величава будівля, що містить в собі три церкви, спідну, середню і горішню, найкращу. — Це правдиве Царство Небесної Цариці. Народу тут велика маса. Крім нас є тут тепер велике паломництво (понад 3000 людей) з Анґлії, італійське паломництво, що прибуло трома осібними поїздами, американське, угорське, словацьке і польське з Ломжі. Майже всі европейські мови можна тут почути. Наше паломництво взяло участь в пополудневій торжественній процесії з Найсв. Тайнами: Преосв. Епископ і пятьох священиків ішли в ризах. Чужинці цікаво приглядалися нашим церковним ризам і випитували, що це таке? Після процесії паломники наші приступили до св. Сповіди. Нині (14. 7) о год. 8 рано Преосв. Іван правив Сл. Божу в самій печері (чого можуть доступити тільки упривілеєні) і на тій Сл. Божій приняли паломники св. Причастя. Взагалі Люрд ділає сильно на душу. Таких обявів ревної побожности, як тут, мабуть нігде не можна бачити. Всі жалують, що так короткий час призначено на побут в Люрді. Нині вечером їдемо дальше до Ніци, опісля до Венеції. — **Паломник.**

Душпастирське ведення молодіжи. У дописі зі Снятина в 52 ч. „Нової Зорі" знайшлися деякі неточности, о яких справлення прошу. Перш за всьо, тема письменного виробу звучала не „Виховання молодіжи у шкільному і позашкільному віці", а „Душпастирське ведення молодіжи у шкільному і позашкільному віці". Тема була дійсно добре оброблена і дискусія над нею була дуже жива. Однак ніяких резолюцій, що ґрунтувалисяб на тім рефераті, не ухвалювано. Була лише заохота Президії Собора, щоб кождий з ОО. старався користуватися середниками, поданими так у рефераті, як і в дискусії. Ухвали, що про них згадує Вп. Дописувач, запали при точці „вільні внески" з тим однак, що по 5 зглядно 10 зл. зобовязалися складати всі ОО. не на фонд вдів і сиріт, але на утворення фонду на випадок смерти священика (S t e r b e f o n d). **о. Ап. Сімович,** Снятинський декан.

Сучасний стан гр. кат. церков. Кодифікаційна комісія канон. права східних уніятських церков, під проводом кард. Ґаспарі, проголосила статистику, по якій гр. кат. Церкви мають 6 патріярхів, 83 дієцезій, 35 архієпископів, 47 епископів, 4 апост. вікаріїв, 8.448 священиків, 3.417 монахів, 6.305 парохій, 7.014 церков, 24 семинарії, 7,333.304 вірних, 1997 шкіл, 4774 учительських сил, 189.161 учеників, 490 установ Католицької Акції і 5.133 брацтв.

Крім катедри св. Павла в Римі, за яку вручено італійському урядові 3.300 тис. лірів, перейде в найблищих днях в посідання Ватикану монастир Сан Онофріо. В тому монастирі находиться смертна кімната та бібліотека Торквата Тасса. Уряд передасть її враз з монастирем у розпорядження Ватиканові.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПОЛЬЩА ОРГАНІЗУЄ АГРАРНИЙ БЛЬОК, в склад котрого малиб увійти опріч неї Ромунія, Югославія й Угорщина.

НАДЗВИЧАЙНУ СЕСІЮ СЕНАТУ замкнув през. Мосціцкий розпорядком з 17. с. м.

НЕСПОДІВАНИЙ ПОСТУПОК ГІНДЕНБУРГА. Над увільненою від окупації німецькою Надренією висять якісь недобрі знаки, пише німецька преса. Почалося з того, що в Надренії урядила нім. організація „Штальгельм“ неофіціяльні військові маневри, в котрих взяв участь також пруський князь Август. На те пруський премієр міністрів Бравн, побоюючись наслідків тої демонстрації, заборонив „Штальгельмови“ вступати на ренську землю. Тим почувся діткнений президент Німеччини Гінденбург, почесний член „Штальгельму“ і на запросини премієра пруських міністрів взяти участь у торжествах освобождення Надренії, відповів, що участи не візьме, поки не буде відкликане згадане зарядження, котре для нього невиносиме і котре він уважає неоправданим і противним законови. Тим почулася діткнена вся надренська земля. Несподіваний поступок Гінденбурґа тим більше дивний, що він зробив його без відома концлера і що Бравн уже схилявся до відкликання свого зарядження. Видно старий ґенерал Гінденбург не міг стерпіти навіть переходового кепського відношення влади до військової організації. А з того всего слідує цікава наука, що такої нації як німецька, котра довго була мілітарною нацією, не можна скоро змінити. В ній усяке противійськове зарядження мусить викликати спротив. („Штальгельм“ се організація б. фронтовиків, котра має коло 350.000 членів. Вона повстала як реакція на большевицькі зорґанізовані виступи. В політиці „Штальгельм“ противний демократії й парляментаризмови). Вкінці Бравн перепросив Гінденбурґа і справу полагоджено.

ПАРЛЯМЕНТ В ФІНЛЯНДІЇ РОЗВЯЗАНО, бо він не приняв протибольшевицьких законопроєктів, предложених урядом під напором руху „лаппівців“. Вибори відбудуться в жовтні. (Що парлямент поступить так, було до предвидження, бо в нім соц. демократи і большевики мали майже половину місць).

В КОВНІ, СТОЛИЦІ ЛИТВИ відсвяткувано 520-ліття битви під Ґрунвальдом. Улицями Ковна йшов похід з портретом Вел. Кн. Витовта при звуках маршу „Ми без Вильна не успокоїмося“. Промову виголосив ґен. Яковіціюс. Він заявив, що се хибна річ утотожнювати закон хрестоносців з Німцями, бо до того закона належали авантурники з ріжних народів і тому нема потреби звертати се торжество проти Німеччини. Навпаки, тепер найбільші вороги Литви се Поляки, котрі літ тому 520 були союзниками Литовців. На заході вже нема хрестоносців, там спокій, зате на полудні знайшлися нові „хрестоносці“, польські, й від них Литва мусить видерти своє Вильно. — Польська преса називає той обхід Ґрунвальдської річниці провокацією.

ПОЛІЦІЯ СТРІЛЯЛА В ТОВПУ Індусів в місцевости Керсай. Одна особа вбита. Кількох поліціянтів ранених. Виступ поліції спричинила відмова населення платити податки.

БОЇ В МАРОККУ. Підчас боїв, які вело французьке військо з одним збунтованим племенем, стратили Французи 1 старшину і 12 жовнірів убитими і раненими.

—o—

НОВИНКИ

На 200 міліонів зол. обчислює ПДВУ шкоди цьогорічних пожеж.

Ріки прибувають в наслідок останніх дощів.

Обниження дисконтової стопи. Американський Федерал Резерве Банк обнизив дисконтову стопу з 4 на 3½%, Швайцеріше Національ Банк з 3 на 2½% й Індійський Банк з 6 на 5½%.

Будова дороги з Жабя до Ворохти буде скінчена ще сего року. Кошта будови виносять 300.000 зол.

Дивне явище можна було бачити недавно в Кракові. Вітер пригнав до міста хмару летючих муравлів і прохожі йшли мов по килимі з тих комах, що встелили всі вулиці.

25 селян с. Рибниці, що потайки перепливали через Дністер човном до Бесарабії, щоби відбути релігійні практики, завважала большевицька сторожа посеред ріки і вистріляла всіх.

Жахлива пожежа лісу в Велюнському повіті. У Велюнському повіті лодзького воєвідства мала місце жахлива лісова пожежа. Вогонь трівав повні дві добі. Згоріло 3200 морґів державного лісу. Мимо того, що вогонь гасило 6000 селян з дооколичних сіл, 5 курінів війська, 240 поліціянтів і 47 вогневих сторожей, вдалося припинити вогонь щойно по 40 годинах важкої боротьби. Ліс окружили ровом, довгим на 65 км. і тільки в той спосіб вогонь не перейшов на дальші области лісу. Всеж таки вигоріла смуга лісу довга на 15 і широка на 6 км. Богато звірят, серн, козлів, заяців та лисів спеклося живцем. Попарилося 96 осіб з ратуючих, Від огню потерпіли деякі шкоди і два сусідні села. Шкід нараховують на більш як 2 міліони зол.

Між Пістинем й Уторопами на межі повітів коломийського й косівського невідомі справці перервали в кількох місцях телеґрафічні получення.

Кілька випадків сплячки занотовано в Празі, столиці Чехословаччини.

Фузія фабрик паротягів. Між австр. фабриками паротягів ведуться переговори в справі їх фузії.

Спека в Америці. З Ню-Йорку доносять: В полуднево-американських Злучених Державах підскочила незвичайно температура. Минулої неділі було в Шікаґо 40° Ц. горячі в тіни. Продовж кількох останніх днів померло в тім місці 99 осіб від сонішного удару. Спека така велика, що робити щонебудь неможливо. З поля збирають збіжжа ночами.

Перо Лінкольна, яким він підписав закон про знесення невільництва, продано на ліцитації в Америці за 2300 дол.

Дальший спадок червінця занотовано на варшавській біржі. 16. ц. м. платили за нього 9.70 зол.

Нагороди для собак, що виконали якесь геройське діло, ухвалено в Злучених Державах Півн. Америки. Їх будуть виплачувати два рази до року.

Землетрус в Америці. Сейсмоґраф університету Фордгема занотував на днях сильний землетрус. — Також сейсмоґрафи в Вашингтоні, Дінері і Мільвоку зазначили землетруси. Припускають, що осередок землетрусу лежить біля побережа Ґватемалі.

Напад на банк зі скорострілами. В стейті Міннесота напало 5 бандитів на банк і розпочали стрілянину зі скорострілів. Між урядниками і клієнтелею банку повстала паніка. Дві жінки ранені. Бандити схопили 35.000 дол. івтікли.

Кингсфорд, що перелетів океан, покінчив на днях своїм літаком „Совтерн Крус“ лет довкруги світу.

Почтового голуба з наказом від Комінтерну до КПП. робити демонстрації, прилапала поліція біля Вильна.

—o—

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Полікліники дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 71-?

† ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

о. Лука Яримович, Ювилят, Совітник Консисторії і парох Корелич (дек. Перемишлянського) помер дня 22. VI. ц. р. в Кореличах в 59 р. священства і 82 р. життя. **В. Й. П.!**

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПАРОХІЯ Плавча велика, п. Плавча мала до заміни за місточко, або парохію рівнорядну при залізниці. — Зголошення в Уряді парохіяльнім. 759 2—3

ЯРОСЛАВ БУТКОВСЬКИЙ з Шидловець, п. Копичинці зложив дипльомовий іспит з механіки и Ґданську. 761 1—1

В справі ‚Доброї Книжки‘, Львів

Від якогось часу поширюється вісти про конкурс і банкротство „Доброї Книжки“. Стверджуємо, що кооператива „Добра Книжка“ — Львів, ул. Содова ч. 4. жадних довгів не має, конкурсу не зголосила, ні не думає зголошувати.

Львів, 15. липня 1930.

За Управу кооперативи „Добра Книжка“

Петро Шостаківський, справник — Іван Бас, касієр

Отсим заявляю, в місяці травні с. р. продав я саму назву (фірму) „Добра Книжка“ кооперативі, що тоді заснувалася. Ся кооператива жадних зобовязань за мене не бере. Неправдою є, що я зголосив який небудь конкурс зґл. збанкротував. Правдою є, що буду стягати всі довги судовою дорогою, коли по доброму не можна. Правдою є, що (помимаючи товар) самі довжники винні мені 9.000 зол. більше, як виносять мої зобовязання. Правдою є, що неплачення мені довгів причинилося до ослаблення продукції і кредитів мого видавництва і що відповідальність за се беруть мої довжники, а не я. Микола Мох. 760 1—3

Львів, 15. липня 1930.

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50
„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—
КОЦИ вовняні „ „ 10·—
КАПИ до праня „ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6

691 ЦІННИКИ ДАРОМ! 24-30

Від 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ **МЕБЛІ**

731 на догідні сплати, без поруки. 15-30

Рукописів Редакція не звертає

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, неділя 27. липня 1930. Ч. 56. (356)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8, II пов. - Тел. 4-68.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.967

Небувалий землетрус в Італії

Неаполь в руїнах. — Передмістя Риму також ушкоджені. — Катастрофи в провінціях Катанії, Паріле, Барі, Точії й и.

О год. 1 мінут 6 в ночи 23 с. м. навістило Італію найбільше нещастя, яке лучилося в Европі в останніх десятиліттях. О тій порі відчуто в Неаполі землетрус, котрий протягом 16 секунд розвалив сотки будинків. Найбогатша дільниця Неаполю, Вомеро, миттю була знищена. Світло погасло в цілім місті. Багато людей збожеволіло ізза нервозного потрясення. Паніка не до описання. Числа убитих і ранених ще не устійнено. Рівночасно доносять про катастрофи землетрусу з провінцій Катанія, Паріле, Барі, Точчія. Навіть передмістя Риму дізнали легких ушкоджень. Місто Мальфі в провінції Ефенца (12.000 мешканців) зрівнане з землею.

—o—

Подробиці великого нещастя

Над Неаполем вже другий день видно пожарну заграву. — Центр потрясень в околицях вигаслого вулькану Вультуро. — В Салєрні під Неаполем впав дах катедри св. Матея (будівля з 1070 р.) — В м. Ріонеро і Ріна Кандіда розвалені церкви. — В навіщених місцевостях жах не до описання. В Мальфі знайшли труп матери, котра піддержувала собою балькон, щоб охоронити від смерти троє дітей. — Вісти з Італії скупі, бо телєґр. й телєф. получення в багатьох місцях перервані, а ті, що остали, завалені депешами: кревні і знакомі туристів з цілого світа розпитуються про своїх близьких.

Маніфест банкирів Анґлії

В Лондоні появився маніфест анґл. банкирів, котрий може мати великі наслідки для всіх країв Европи, коли буде переведений в життя. В маніфесті м. і. сказано: „Гіркий досвід навчив Анґлію, що всі надії, висказувані ще 4 роки тому про можливість усунення цлових барієр в цілій Европі, показалися нездійснимі. Ми прийшли до переконання, що в цілі поширення ринків збуту для анґл. товарів треба, щоб Анґлія обложила цлом товари зі всіх инших держав, а дала свобідний довіз зі своїх доміній". Проти того маніфесту виступили пристрасно соціялісти й ліберали, кажучи, що наслідком такого діла булаб збільшена дорожнеча в Анґлії. Та невиключена річ, що той маніфест буде здійснений. Тоді инші держави майже стратять анґлійський ринок збуту і скрута в Европі ще зросте.

—o—

Університет народів Сходу

В Самарканді в Туркестані відкрито торжественно Університет Народів Сходу. Він призначений для образування комуністичних аґітаторів з поміж Афґанців, Персів, Турків й Індусів. На університет принято 400 студентів з ріжних країн азійського Сходу.

—o—

Українці в Бразилії

Бразилійський часопис „А Республіка" помістив статтю про Українців. В статті написано, що в Парані в Бразилії живе тепер 60 тис. Українців, з яких 90% займається хліборобством. Головна орґанізація тих Українців, се „Український Союз у Бразилії" з осідком у Порто Уніоу, де й виходить часопис „Український Хлібороб" вже 7 років. Другий часопис „Праця" виходить у Прудентополісі. Українці концентруються в околицях міст Іраті, Ітапара, Маллет, Дорізон, Вера Ґварані, Прудентополіс, Ріо Кляро, Уніоу да Вікторія, Жанґада, Круз Машадо, Антонію Олінто і Ґвапувіра. В „Союзі паранських рільників" заступає „Український Союз" п. Іван Тимцьо. „Український Союз" задумує зорґанізувати Українців-поселенців у 12 рільничих орґанізацій та приступити до „Союзу паранських рільників", щоб одержати деякі допомоги від уряду, призначені для того союзу.

—o—

Ліпше 7 літ за пізно як ніколи

„Діло" з 22. с. м. принесло не-абияку політичну сензацію. У передовій статті п. з. „Східна Галичина" сиґнований самим начальним редактором п. В. М(удрим), домагається воно ні більше, ні менше тілько реалізації а в т о н о м і ї Г а л и ч и н и, запорученої міжнародними трактатами і польськими конституційними законами, та взиває наших політиків до акції в сім напрямі... Отже висша політична мудрість української політики й передового її орґану вимагала того, щоби продовж семи літ відсуджувати від національної й особистої чести тих земляків, які з самого початку вказували сю необхідність; щоби найбруднішими помиями обливати „Нову Зорю", за те саме становище; щоби уладити формальну нагінку на автора її політичних статтей проф. Томашівського; а вкінці щоби — поводивши сім літ громадянство за ніс — сама вона дійшла до сеї азбучної мудрости.

—o—

Як дожити сто літ

Орґанізатор санітарної служби в Америці д-р Стефан Смит оповіщує, що кожда людина може легко дожити сто літ, коли буде постійно придержуватися отсих 10 приписів: 1) Не їсти майже зовсім мяса. 2) Пити богато молока. 3) Спати два рази на добу. 4) На сон присвятити 10 годин денно. 5) Спати все при отвертім вікні, а коли погода недобра, то бодай в сусідній кімнаті мати отверте вікно. 6) Не курити. 7) Не вживати алькоголю ні жадних инших наркотиків. 8) Уникати лінивства, бо лінивство се перший крок до гробу. 9) Не тратити звязку з природою. 10) Не злоститися, а все заховати погоду духа.

Сінокоси покінчені. Жнива починаються.
Не забудьте обезпечити збіжжа й пашу від огню в Товаристві взаїмних обезпечень
715 „ДНІСТЕР" 20-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ЗА ПОГЛИБЛЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

Всюди на світі, щоб виконувати якийсь фах чи функції, треба мати до сього теоретичну і практичну підготовку. Ремісник готовиться до свого фаху в майстра або у фаховій школі. Інтелєктуальний робітник кінчить найперш відповідні школи і відтак відбуває практику. Нікому і на думку не приходить, щоб можна стати напр. шевцем, кравцем, ковалем, столяром або учителем, адвокатом, урядником, лікарем, інжиніром, священиком, купцем, кооператором, артистом і т. д. без попередньої підготовки. Се розуміють навіть у нас і такого „фаховця", котрий виконує свій фах без студій і попередньої підготовки та практики, називають „покутним": „покутний адвокат", „покутний лікар" (знахор) і т. д.

Та є кілька фахів, які в нас може виконувати без попередньої підготовки кожний, хто тільки того забажає, — і не зустрінутись з прикметником „покутний". Оден із таких фахів се українська п о л і т и к а.

Політика се фах оден із найбільш складних взагалі. Щоби стати дійсним політиком, для того треба підготовки куди всестороннішої, ніж щоб стати фахівцем в іншій ділянці. Підготовку ту можна добути, як у всякім іншім фаху, двома шляхами: теоретичним і практичним. Теоретичний шлях се політична освіта. Вона обіймає цілий ряд дисциплін, без знання яких не може бути й мови про серіозні кваліфікації політика. Отже політична освіта обіймає: історію, соціольоґію, економіку, ґеоґрафію, статистику і т. д. Крім теоретичного знання велику ролю в політиці грає також практика зґл. досвід, добутий чи то особисто чи іншими. Се політичне вироблення. Так розуміють фах політика на Заході.

Та зовсім інакше розуміють його на Україні. Хоч функції політика куди складніші, ніж функції ремісника чи іншого фахівця, то в нас не приходить нікому й на думку, щоб від політика вимагати якоїсь спеціяльної підготовки й ніхто з кандидатів того фаху і не підготовляється до нього спеціяльно. Навпаки. Політика в нашім розумінню се поле, по якім може герцювати кожний, хто тільки захоче та — найважніше — має сильні груди та острий язик. І чим більше хто, будучи порожним у нутрі, ґудить на зовні, тим більшим він вважається у нас „політиком".

У висліді такого погляду в нас на політику і політика є те, що на політичних діячів вибивалися і вибиваються в нас одиниці, котрі виявляли й виявляють вопіючі нераз браки елементарного знання найосновніших проблєм нашої національної політики та котрі мимо волі ділали і ділають всупереч нашим національним інтересам. Чимало таких політичних діячів, на найвизначніших навіть становищах, було на Україні в о-

станніх роках, не перевелися вони в нас і по нинішній день. Скільки шкоди зробили вони і роблять українській справі!

Отсей примітивний погляд українського громадянства на політику і політика має одначе свої причини. Причини ті се примітивний стан політичної освіти нашого громадянства взагалі.

Яке дивне явище! Політика се тема, якою цікавляться і на яку говорять у нас найрадше всі і при кождій нагоді. „Політиків“ на Україні чи не 50% всього українського населення! Політична преса українська найчисленніша серед української преси взагалі. І разом з тим — *примітивний стан політичної освіти українського громадянства...* Та факт остається фактом: політична освіта в нас нижче всякої критики.

Політична освіта може бути двояка: загально-національна і партійна. Загально-національна політична освіта обіймає проблеми загально-національного характеру. Се проблеми основні для всеї нації. Політична освіта партійна бере під увагу передовсім інтереси кляси чи партії.

Коли переглядати убогу українську політичну літературу взагалі й українську політичну пресу зокрема, то впадає в очи передовсім одно: політичні проблеми загально-національного характеру оброблені в нас менше, ніж питання політики партійної. І ще впадає в очи: чим який проблєм важніший, тим більше нерозуміння його.

Клясичним прикладом того може послужити нпр. проблєм українських окраїн.

Ледви чи є де на світі національна територія, якої окраїни малиб таку величезну вагу, як се має місце на Україні. Та ледви чи є де на світі нація, яка так мало булаб свідома сеї ваги і так мало цінила свої окраїни, як Українці.

На всіх краях своїх має Україна такі окраїнні землі. На заході — Галичину, на півдні — Крим, на сході — Донеччину і т. д. Кожна з сих земель має для нас спеціяльну вагу і ціну. А всі вони доповнюються в одну національно-господарську цілість.

Про виїмкову вагу Галичини для України під історичним і культурно-національним оглядом була вже нераз мова в „Н. Зорі“. Але не менш важна Галичина і з національно-господарського становища. Велич сеї ваги зрозуміє той, хто здає собі справу з двох річей: 1) з величезного значіння, яке у сучаснім господарськім життю людства має нафта, і 2) що саме Галичина під оглядом продукції нафти не тільки найбогатший край Европи, але що галицький Бориславпоруч Кавказу і Півн. Америки — займає третє місце в світовій продукції нафти взагалі.[1]) Високо оцінили Галичину наші сусіди. Та чи свідома її ціни українська політика? Аж надто вимовною відповідю на отсе питання є відомий варшавський пакт із 1920 р....

Друга окраїнна земля України величезної для нас ваги се Крим. „Планетарне положення України вирішене Чорним Морем, яке сим способом стає географічною, політичною і господарською основою сеї землі“. „Доля-ж сього моря у всіх трьох (згаданих щойно) напрямках, то передумова розвитку цілої України“.[2]) А ключ України до Чорного Моря се Крим. Так! Україна без Криму се Україна без Чорного Моря. А Україна без Чорного Моря се велика Українська Швайцарія віддана під економічним оглядом на ласку і неласку своїх сусідів — самих історичних наших „приятелів“. Вагу Чорного Моря, вільних рухів по ньому і вільного виходу з нього відчували вже в перших початках існування старої Київської Держави над Дніпром. Свідчать про се українські походи на береги Чорного Моря і на Крим, а також на чорноморський Гібральтар — Царгород, походи морські (нпр. Олега) і суходолом (Святослава, Володимира й ін.). Походи, яких метою було промостити шляхи українській торговлі, які вже тоді Україна вміла цінити як слід. Та як мало зрозуміння всього того в українського покоління поч. XX ст., зокрема в його політичних діячів! Свідчить про се вимовно добровільне наше зречення з Криму підчас мировихпереговорів у Берестю в 1918 р., всупереч навіть предложенню самих Німців. Зречення, яке сучасному українському поколінню виставило під оглядом державного будівництва сумне свідоцтво безприкладного дилетанства

Подібних нерозумінь, як у справі наших окраїн, є в нас більше. Так наша відповідальна політика й досі не розуміє ваги національно-територіяльної автономії в чужій державі як підготовки власної державности. Так наші визначні політичні діячі не розуміють ваги наших міст і т. д.

Який жеж вихід із того сумного стану?

Вихід — оден: Замість політичного пустомельства і демагогії мусять наші політики й адепти на політиків взятися до поважних студій бодай над найважнішими проблемами нашої національної політики та подбати про зазнайомлення з ними нашого громадянства шляхом політичної літератури та публичних рефератів. Кажемо виразно: м у с я т ь — під загрозою цілковитого щезнення з овиду публичного життя. Бо настають часи основно інакші, ніж були ще недавно. Вправді освітний рівень повоєнної інтелігенції значно понизився, одначе інтелектуально-обсерваційний рівень в народних масах дуже піднісся. Війна кидала великі маси людей по ріжних краях, де ті маси зустрічалися з ріжними людьми й фактами, котрі заобсервували, бо в кождій, навіть неосвіченій масі все є й бистрі обсерватори та з природи розумні й думаючі люде. Сегодня між робітниками й селянами нашого краю вже не рідко можна зустріти одиниць, котрі не зле знають чужі краї й навіть мови англійську, французьку, німецьку, російську, чеську, себто знають більше ніж пересічні інтеліґенти. Так змінені маси вже не довго можна буде годувати пустим криком в роді: „Україна миленька, квітка дрібненька“, „тримаймося, не даймося“, „ми руські хлопи — радикали“, „всему винен Папа римський“ і т. п. дурницями, котрі ще недавно, при відповідно сильній гортанці, могли давати марку „завзятого патріота“ і „доброго провідника“, а згодом і посольські мандати. Ті часи незабаром зовсім минуться. З пустим криком не можна буде піде й показатися, навіть в жаднім українськім „патріотичнім органі“, бо попадають й органи з таким „змістом“. Вони просто не будуть в силі видержати конкуренції з пресою большевиків, опертою на журналах і бюлетенах, у яких теоретично розроблена кожда справа (розуміється, з большевицького становища). Коротко кажучи, — велика зміна в нутрі мас з одного й сильна пропаґанда большевиків з другого боку, вимагає значного поглиблення політичної освіти серед українського громадянства, коли воно має остоятися перед повною руїною свого публичного, зокрема політичного, життя. А відповідальність за те поглиблення освіти паде в першу чергу на провідників: вони мусять показати значну працю над собою і над суспільністю. Без того в сих часах не можуть істнувати ніякі провідники ніякого трівкого руху.

[1]) St. Rudnyckyj: Ukraïna, 1916. Ст. 310.

[2]) Ст. Томашівський: Українська Історія. Львів, 1919. Ст 2.

ОБУВУ мужеську, жіночу і дитинну найновіших фасонів з найлучшого матеріялу, як також обуву люксусову спортову, снігівці і кальоші по цінах конкуренційних поручає

НОВО ОТВОРЕНИЙ МАҐАЗИН

КАРОЛЯ ПСТРУХА

Львів, вул. Пілсудського, ч. 19.

15—15 674

Авантури в англійському парляменті

Останне засідання палати громад в Англії мало дуже бурливий характер. Промовці закидали урядові, що він не дбає за англійську торговлю, яку давно вже перевищила торговля Німців. Крім того після поставлення внеску посла Бруквея що до Індій, піднявся в парляменті крик, бо преміер Мек Дональд заборонив дискусію над внеском. Посла Бруквея мусіли вкінці винести з палати. Такий випадок мав місце в англійському парляменті ще за часів Кромвеля в 17 ст.

——o——

Большевики — імперіялісти

„Паслєднія Новості“ приносять таку ревеляцію Аґабекова, бувшого начальника східного відділу ГПУ, що осів в Парижі: „Заграничнa політика совітів наскрізь імперіялістична. Проголошуючи клич визволення Союзу, уряд Сталіна веде імперіялістичну політику в Китаю, Персії, Афґаністані і на близькому Сході. Уряд поповнює злочин проти місцевого населення, реквіруючи харчеві засоби та сирівці на експорт — тоді, як в краю панує голод. Гроші, одержувані з заграничної торговлі, призначують совіти на комуністичну аґітацію в других державах“. —

——o——

Що робив французький літак над Італією

З Женеви доносять: Швайцарські вояки ґотардського району завважили літак, що летів низько над землею. Тому що над ґотардським районом заборонено літати заграничним літакам, вони почали стріляти, але літак швидко зник. Пізніше той сам літак розбився на скалі, а летун вискочив з нього і смертельно потовкся. Він зізнав, що називається Пачеллі і що літав в Міляно до родичів, після чого вмер. Тимчасом італійська поліція, досліджуючи ту справу, виявила, що згаданий літак вилетів з Ле Бурже під Парижем, направляючись до Німеччини. Однак по дорозі звернув на стацію Осоня, взяв кількадесять кільоґрамів протифашистівських летючок а замість француза-летуна сів біля його керми летун-Італієць Бассанеллі. Відтак полетів літак над Міляно, розкинув летючки та на поворотній дорозі заблудив і розбився. Подія набрала розголосу, Італія зажадала в тій справі виясненя від Франції. В звязку з тим арештували в Швайцарії директора французького товариства Авіон Реджі, котрого підозрівають, що то він вислав літаком згадані летючки.

Атеїзм полягає на утечі перед небажаною розвязкою загадки світа і на людській зарозумілости, піднесеній аж до патольоґії. (Рейнке, „Світ як діло“, ст. 468).

„GENEWA“ Одинока українська галянтерія-Перфумерія Д. КОНЮХА Львів, Рикок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 35-52

поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці, „Tretorn“, кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery“, косметику і перфумерію та забавки і пр.

о. Й. РАКОВСЬКИЙ (Хриплин)

Виливи наших карпатських рік

IV.

Як запобічи тому, щоб у Галичині повстала пустиня.

Памятаю з моїх хлопячих літ такий факт: Протягом цілого літа виконано коштом 80.000 австр. корон (ще доброї валюти!) таму на Лімниці в селі Підмихайлю, калуського повіту. Таму зроблено під самою двірською садибою, бо в тім місци послідна повінь вимулила значну часть двірського города, зробила сильне „коліно" і певно в часі слідуючої повени булаби вдерлася до двірського городу та на двірське обійстя. Але прийшла повінь зараз на слідуючу весну і забрала до чиста цілу таму! Я видів це диво на власні очи, бо літом був я в Хотіни, в селі, що положене з противного боку Лімниці.

З недавної, передвоєнної минувшини подаю ось такий факт: Десь в рр. 1910—1912 перебувала в Хриплині управа інжинірів від реґуляції зі всякими приладами до мірення. Навіть був човен. Казали, що „справджують пороблені реґуляційні пляни". На закінчення роботи вбивали по обох берегах ріки, в певнім віддаленню від тогочасного її русла, грубі зелізні палі, довгі може на $1\frac{1}{2}$ м. Палі були мабуть в середині порожні і по вбиттю виставали може на $\frac{1}{2}$ м. з землі. Кожний паль був нумерований. При помочи тих палів означували границю доки мала сягати реґуляція русла ріки. Але вже тоді один з молодих інжинірів, п. практикант, висловився (по польськи) так: „То властиво реґуляційна гумористика. Заки тут прийде реґуляція, то вода очевидно палі забере". Я вважав тоді сего пана великим песимістом і був певний, що його слова не справдяться. Нині бачу що той молодий інжинір мав рацію. Зелізні стовпи перестояли в землі через цілу війну, але по війні чергові повени повимулювали ті стовпи і нині нема з них сліду! Nec locus ubi Troia fuit...

Нині бачимо. що 90% реґуляційних робіт виконаних перед війною у східній Галичині, було фактично „реґуляційною гумористикою", хоч за неї заплачено грубими міліонами, з тяжких, часом крівавих, податкових грошей! Цифри, які подає пос. Целевич, самі про себе імпонуючі: в меліораційнім і реґуляційнім бюрі Краєвого Виділу було самих інжинірів 101! Вони змеліорували тілько а тілько тисячів морґів землі і зреґулювали тілько тисячів кільометрів берегів самих рік. Але дійсність каже нам, що змеліоровані (здреновані) землі це майже виключно панські лани, а тисячі а тисячі кільометрів берегів зреґульованих рік це ріки — на мазурщині. А у нас провадилася правдива реґуляційна гумористика, яку змили дотеперішні повени. Хиба денеде видимо ще й доси сумні останки тої „реґуляційної гумористики". Десь видко ще останки там, що забезпечують державну дорогу або якийсь мостовий прилок, секцію для законодавства, секцію фінансову і секцію технічну.

Перша секція орґанізаційна, старалабся при помочи аґітації устної та писемної, основувати водні, реґуляційні й меліораційні спілки в дорічках головних і наразі бодай найшкідливіших наших рік. Оттак прим. завязаласяб реґуляційна спілка для ріки Бистриці Солотвинської, відтак для Бистриці Надвірнянської і т. д. А може з початку удалобся завязати лише якусь малу, льокальну спілку для реґулації якогось невеликого гірського потока, що в час більших опадів дуже сильно прибуває і робить кільком чи може й кільканайцятьом селам великі шкоди. Дуже можливо і навіть правдоподібно, що колиб удалася така праця в малім обсязі, тоді стягнулисяб з останнього всі загрожені околиці (то значить майже половина Галицької Землі!) — і велике діло пішлоб наперед.

Секція для законодавства мусілаб перше всього допровадити до ухвалення закона про охоронні ліси в Карпатах. Доведення до ухвалення такого закона натрафилоб на великі трудности з боку власників великих лісових маєтків а певно також і зі сторони инших могутних чинників. Але ту можнаб покористуватися політичним значінням селянства з польської части Карпат, завзятих „гуралів" і „подгалян". Колиб їх освідомити та зааґітувати в тій для них не менше життєвій справі, то певно, що при дружнім натиску всего карпатського і підкарпатського селянства закон про охоронні карпатскі ліси бувби в короткім часі не лише ухвалений, але також виконуваний.

Фінансова секція мусілаб передовсім перестудіювати ріжні форми і способи фінансування реґуляц йних і меліораційних водних спілок за границею, а в першу чергу в ріжних альпейських краях. Невиключена річ, що під певними умовами до сфінансування одного чи другого підприємства реґуляції ріки можнаби притягнути й заграничний капітал. Це моглоби статися там, де зреґульована і забудована ріка давалаб капіталістам корисну силу водну до зелєктризування якогось промислу.

Очевидна річ, що нема потреби на сім місци докладніше розписуватися над діяльністю такого товариства. Одно певне: саме істнування такого товариства, його освідомлююча, аґітаційна й орґанізуюча діяльність мусілаб конечно попхати цілу справу реґуляції і забудования карпатських рік до якоїсь позитивної розвязки. Длятого мусимо зірвати вже раз з сезоновим трактуванням справи виливів і реґуляції наших рік, вдоволятися менше або більше патетичними, принагідними часописними статтями на цю тему або, що іше гірше, демаґоґічними промовами всяких непокликаних „трибунів", особливо в передвиборчім часі. Досить вже доривочно-сезонового балакання та писання. Ми мусимо активно, ділом і то негайно взятися за реґуляцію наших рік, коли не хочемо допустити до того, щоб наша Галичина стала пустинею...

——o——

75½ УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР 4-30
Юліяна Глушевського
перенесена на вул. Коперника, ч. 16.

Маленький фейлетон

Наслідки гри в ніжну пилку

Преса розписується над дослідами російського лікаря про гру в ніжну пилку. Він докладно розслідив грачів перед грою, в часі гри і після гри та дійшов до таких вислідів: Після гри вага тіла грача спадає о 4 до 800 грамів, живчик (пульс) підноситься з 70 на 140 ударів, скількість воздуха в легких дуже меншає. Далі меншає також вражливість на біль, слабне память й увага. Наслідком частої гри в ніжну пилку являється згодом постійна втома, сонність і пригноблення вже без спеціяльної причини, часті болі голови, роздратування й обниження спосібности до праці.

Без напрямної ціли, без внутрішнього самоозначення й без думки, їзза котрої жиємо, нема етики. Без того булаб се тільки механіка в ціли самозбереження себе і других. Без розгалужень внутрішної ціли не малиб ми ідеї ділання (Тренделенбурґ, „Льоґічні досліди", II, 106—7).

*

Порядок се злука кількох річей для якоїсь спільної ціли, котра многоті надає єдність.

ОСИП НАЗАРУК

Галицька Делеґація в Ризі 1920 р.

(20) Зміст: Довго тревав оден тяжкий і болючий день. — Дискусія з Білорусинами. — Що оповідав Олексюк — Наш останній рижський документ. — Не кричи в театрі „горить!“, бо сам и те повіриш і на тім потерпиш. — Дещо про Польщу і Росію, а про нас ще буде.

Памятного для мене і для всіх Галичан дня 6 жовтня 1920 р. працювала Галицька Делеґація в Ризі цілий той день і ще від 6 год. веч. до год. 3 рано. Притім мене немилосердно боліла голова і весь склад делеґації виглядав мов з хреста знятий.

Опріч оповіщеного в попереднім уступі протесту виготовили ми того вечера ще проект відозви „До Всіх“. Був се модний тоді титул усяких прилюдних відзивів, впроваджений в моду большевиками, котрі раз-у-раз оповіщували всякі відзиви п. з. „До всіх, до всіх, до всіх!“ Той проект коштував нас багато часу і дискусій з Білоросами, котрі мали його разом з нами підписати та перечилися з нами трохи не за кождий зворот і навіть за поодинокі слова аж до другого дня вечером. В часі укладання того проекту приймали ми розуміється ще й гостей. Між ними найцікавіший був тоді наддніпрянець Олексюк, котрий прийшов до нас о год. 10.30 в ночи і приніс такі наскрізь конфузні та з виїмком одної неправдоподібні інформації: „З Варшави — казав — можуть відкликати Домбського, бо вся польська делеґація проти мира (а він за миром). Домбський не приняв нас (наддніпрянців) сегодня, а відложив приняття на завтра год. 10 рано. Наше (наддніпрянське) військо вже за преділами сили Польщі. Поляки роблять у Врангля заходи в справі признання їм цих (?) територій. Договір большевиків з Литвою уневажнюють... Мануільський це син вихреста кантоніста й Польки“...

Коли ся остання інформація правдива, подумав я собі, то Україна сильно асимілює, бо Мануільський при всім своїм інтернаціоналізмі й большевизмі таки, ніде правди діти, Українець. Зі всіх інформацій Олексюка одна виглядала на правдиву: що Домбський не хотів приняти делеґації Петлюри.

О год. чверть на першу в ночи прийшли до нас Білороси й повідомили, що годяться на спільну з нами заяву, яка має бути оповіщена.

Дня 7 жовтня 1920 завзята дискусія з Білоросами над змістом заяви, котру ми вже виготовили, тревала від полудня до год. 3.30 по полудні (передтим і потому то ми ходили до редакцій „Ріґаше Рундшав“ і „Дас Фольк“, то до нас приходили ріжні репортери). Того ж дня Білорусини предложили нам заложення союза спільної оборони на будуче, причім зажадали грошевої допомоги. Ми списали їх домагання й вислали до диктатора. Докладнішого змісту їх домагань нема ні в моїм дневнику, ні в записках дра К. Левицького. А ухвалена нами спільна заява виглядала так:

ДО ВСІХ!

Спільний протест Делеґацій Білої Руси і Східної Галичини проти імперіялістичного захвату їх земель на основі рижського прелімінарного договору.

В Ризі підписуеться сьогодня прелімінарний мировий договір між Польщею й Росією), який не тільки не уладить відносин на сході Европи, але ще більше розогнить народну боротьбу. Послідовністю цего договору являється безправне знасилування волі цілих народів, старі землі яких переторговано як приватну власність відповідно до забаганок зарозумілого імперіялізму. Жертвою цего торгу впали передовсім Біла Русь, якої територію безправно розшматовано на користь Польщі й Росії, та Східна Галичина, яку в цілости полишено на поталу Польщі, як також инші старі українські землі: Холмщина, Волинь і Поділля. А незабаром почують наслідки того торгу Литва й инші прибалтійські держави. І Біла Русь і Східна Галичина вже здійснили й виконали своє право самоозначення, основали свої держави, запоручаючи рівноправність всім національним меншостям, вибрали легальні правительства, зорганізували свої армії та завели свою державну адміністрацію. Проти Сх. Галичини виступила імперіялістична Польща війною і по довготріваючій, кріавій боротьбі удалося їй перемогти чужою допомогою й залити салдатчиною цю країну. Від того часу шаліе на тих земляx страшний імперіялізм, вигублює десятки тисяч невинних людей, тисячі гниють в польських тюрмах і таборах інтернованих, тисячі розстріляно або повішено за любов до їх Рідного Краю. Спалено і зрівнано з землею цілі полоси Білої Руси і Східної Галичини, тисячі людей з тих країн мусіли покидати свої хати та блукати без хліба й пристановища по цілій Европі, викликаючи загальне співчуття. А проти тих, що остали на місцях, провадить Польща погромами варварську екстермінаційну боротьбу, відмовляє їм доступу до національних шкіл, урядів, вільного слова, до життя. / Все те робить Польща в тій цілі, щоб експльоатувати ті богаті в сирівці країни не на користь мешканців тих земель, знищених війною, а на користь галапасного життя польських можновладців. / Хоч згаданий прелімінарний договір визнав незалежність і суверенність Білої Руси й України, а Східна Галичина вже перше визнана державами антанти як окремий державний орґанізм, то всеж таки як довго треває окупація на тих землях, як довго окупанти не будуть примушені забрати свої війська з чужих для них територій, так довго окуповані землі остаютъ під тяжким ярмом неволі — і про дійсний мир не може бути бесіди. / Боротьбу проти всякого імперіялізму провадимо і будемо провадити до кінця. Апелюемо до всіх в імя найсвятіших кличів людства, в імя культури, мира і людськости: Поможіть нам в боротьбі за право до життя, дайте нам поміч в боротьбі за свободу! Коли Ви схочете, то зможете вплинути на свої правительства, щоб не допомагали імперіялістам задавити народи, котрі борятся за свободу! Чиж по розбитю старих тюрем народів має повстати нова польська тюрма? Сповніть свій обовязок супроти поневолених і скажіть своє тверде слово: Республика Білоруська має право до життя і повної свободи! Республика Галицька має право до життя і повної свободи! / В Ризі, дня 8 жовтня 1920. / ЗА ДЕЛЕҐАЦІЮ БІЛОЇ РУСИ: Вацлав Ластоускі, голова делеґації; Олександер Цвікевіч, Олександер Головінъскі, Антон Аусянік, — члени. ЗА ДЕЛЕҐАЦІЮ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ: Др. Костъ Левицький, голова делеґації і член галицького правительства; Ернест Т. Брайтер, посол столичного міста Львова; Др. Осип Назарук, б. міністр України; Др. Лука Мишуґа, о. Йосафат Жан, — члени.*

Цей документ вимагає бодай деяких пояснень. І так — передовсім не треба думати, що ми свідомо писали неправду про „спалення і зрівнання з землею цілих полос“ Рідного Краю: ми дійсно вірили, що Поляки зробили се, бо такі вісти до нас доходили. Наша віра в такі річи тревала ще й довго потому і се було головною причиною того, що я ще 4 роки після вирішення галицької справи мучився на чужині й не робив ніяких заходів, щоб вернути до дому. Пропаґанда в часі воєнного пожару викликає подібні наслідки, як наслідки крику в театрі: „Горить!“ — Друга річ, яка вимагає пояснення, се те, що в повисшім документі говориться тільки про нову польську тюрму народів, а ні словечком не згадується про нову російську тюрму народів, хоч в тім самім документі стверджується, що Польща й Росія поділилися чужими землями. Річ вельми цікава, що Білорусини завзято противилися такому поставленню справи і се було головною причиною довгих суперечок між обома делеґаціями. Білорусини закидали нам несправедливість такого ставлення справи, а ми підозрівали їх, що вони хочуть „загравати з Поляками“ і тому роблять ґереґу. Те, що ми в большевії не бачили й не хотіли бачити нової тюрми народів, мало дві причини: 1) Свого рода традиційний нахил в сторону Росії в часах боротьби з Польщею, нахил клясично висказаний Окуневським у старім галицькім соймі: „Коли вже маємо тонути, то волимо потонути в великім руськім морі, ніж в польській калюжі“... — думка політично рішучо зле поставлена, бо ми взагалі не повинні думати про ніяке тонення, тільки про життя і боротьбу за життя. 2) Нова Польща в порівнанні з новою Росією показалася просто дитиною щодо політичного сприту і з того дітвацтва до сеї пори не вийшла. Росія займала Україну під гаслом її „самостійности вплоть до отделенія“, через що помагала їй і маса Українців. Занявши Україну, оставила їй фірму, дала хвилево навіть „окремі“ заграничні представництва (по котрих тепер і слих загиб), давала і дає гроші на печатання „наукових“ причинків до причинків (котрі ще й 500 літ моглиб остати непечатані без найменшої шкоди для української культури й науки), допускала Українців навіть до таких урядів як заступство голови делеґації, котра заключала важний мир... Все те сліпило очі. А рівночасно Поляки робили все навпаки так, якби завзялися, самі собі основно попсувати шлях до державного скріплення.

Та — свої висновки з того всего і про них і про нас, сподіюся зробити пізніше.

——o——

*) Слово „й Украйною“ свідомо пропущено, бо мимо присутности Українців і навіть двох Галичан у большевицькій делеґації та мимо того, що Українець Мануільський був заступником голови большев. делеґації — було вже зовсім ясно, що Українці не мали ніякого впливу на заключений в Ризі договір: Йоффе, представник Москви, і Домбський, представник Польщі, рішили про договір в чотири очи.

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 20-30

Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіші апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.

Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.

МИХАЙЛО ПІШНОТ

Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.

Львів, пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Гіпсова 30. Тел. 32-16.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
762 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 1-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

11 конкордатів заключив і підписав досі Папа Пій XI. Це є: конкордат зі Сербією (1924), з Литвою (1923), з Баварією (1924), з Польщею (1925), договір з Францією в справі Сирії (1926), конкордат з Литвою (1927), договір з Чехословаччиною (1928), договір з Португалією в справі Східних Індій (1928), трактат, конкордат і фінансовий договір з Італією (1929), договір з Португалією в справі дієцезії Меліяпур (1929) і конкордат з Прусами (1929).

Новий загальний шематизм кат. Церкви вручено недавно Св. Отцеві. По його статистиці є на світі 1.252 католицьких дієцезій, 231 апостольських вікаріятів і 96 апостольських префектур. (КАП).

Новоіменований Апостольський Делеґат для Африки архіеп. Инслей виїхав до Кеній. Археп. Инслею доручено подбати про зменшення смертности серед чорних дітей, що доходить до 75 проц. На ту ціль передав анґлійський уряд у розпорядження археп. Инслея кількасот тисяч фунтів штерл.

Угринів к. Сокаля. (Собор Варяжського деканату). Дня 19. 6. відбувся в Угринові собор священиків Варяжського деканату. Письменний реферат на тему: „Священик у відношенню до Христа" відчитав о. Ріпецький з Лісок. Над устним рефератом о. Пшепюрського з Хороброва п. т. „Протиалькогольний рух і духовенство" розвинулася основна дискусія, в якій отці Кондеканальні подавали свої поміченння і вказівки. Рішено повести протиалькогольну акцію від своїх приходських домів й усунути з них зовсім горілчані напитки та стреміти до цілковитої абстиненції від алькогольних напитків і невпинно пропаґувати, щоб парохіяне при всяких оказіях, празниках, весіллях, хрестинах, обходилися без горілки, як се вже почасти практикується в деяких селах пр. в Опільську й Угринові. При обговорюванню біжучих справ звернено увагу на те, що теперішний шкільний інспектор Ковальський в Сокалі на учительських конференціях казав учителям поучати школярів, щоб настоятелів і старших не поздоровляли християнським привітом „Слава Ісусу Христу!", лише повстанням з місць, скиненням накриття або склоненням голови. Вибрано сталих делеґатів, яких обовязком буде брати участь в зборах і конференціях „Епархіяльної Помочі" в Перемишлі.

В Польщі находиться, по останнім обчисленням мін. вір. і о. публ., 17,655 священиків, з того 14,099 католицьких (11.602 рим. і 2432 гр. кат., 65 вірм.), 2.943 православних, 574 евангелицьких і 39 магометанських.

Під будинок ромунської Колеґії положив в Римі археп. Френтю вугольний камінь. Ся колеґія сусідуватиме з українською та американською колеґіями.

В Словаччині відбулися величезні торжества з приводу 60-ліття Т-ва св. Войтіха. Осередком свят було перенесення мощей св. Войтіха з Праги до Трнави.

Японські мистці відвідали Ватикан. Св. Отця відвідали особисто директор японської академії мистецтв Еікію Матсуока в товаристві католицького маляра Гасеґава та пятнайцять японських мистців під проводом священика Таґухі, при чому передано Св. Отцеві в дарунку збірку японських книжок та мистецьких, оригінальних різьб.

—o—

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

РОМУНІЯ запросила офіціяльно представників Югославії та Угорщини на конференцію в Сінай в справі утворення одноцілого господарського блюку.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ дала вже відповідь Франції в справі паневропи. Для самої ідеї Паневропи має англ. правительство слова найвисшого признання, одначе припускає, що паневропейські інституції викликалиб хаос і зменшення поваги Союза Народів. Вказує також на небезпеку суперництва між континентами, яку моглаб викликати орґанізація Паневропи. Супроти того радить створити тільки окремий комітет в рамах Союза Народів.

НАРАДИ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ УНІЇ. В Льондоні відбулося отворення 26. засідання Міжнароднього Парляментарної Унії. На засідання прибуло 500 делеґатів від 31 парляментів, в тому 12 жінок. Делеґатів витав від анґлійського уряду мін. закорд. справ Гендерсон. Він заявив, що Парляментарна Унія має ті самі ціли що й Анґлія: співпрацю та зближення народів.

СТ. ГРАБСКИЙ далі продовжає серію своїх статтей про „креси". В ч. 213 „Льв. Курера" договорився до того, що навіть якби в українськім націоналізмі *не було ніякої ненависти до Польщі*, тільки любов до української („рускей") мови і т. д., то й тоді требаб Українців поборювати, а то для того, бо вони все будуть змагати до зєдинення всего свого народа. Польська культура висша, отже в імя тої культури треба винищувати українські змагання. Але таксамо треба боротися з Німцями (хоч німецька культура висша від польської) і з иншими сусідами. Дуже добра „льоґіка" і зовсім пригадує льоґіку деяких наших „політиків", котрі в 1919 році вирішили вести війну з цілим світом, хоч військо мало всего 5 патронів. Річ ясна, що коли льоґіка п. С. Гр. перейме польську суспільність й вона так поступати-ме, як він радить, то подібні причини дадуть подібні наслідки.

ЄГИПЕТСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ підняли повстання проти уряду. Біля міста Александрії прийшло до бою між повстанцями й урядовим військом, при чому частина війська перейшла до повстанців. В боротьбі згинуло 13 осіб, 113 важко ранених. 49 вояків уряду важко покалічено. Поліція приарештувала 127 підозрілих людей.

25-ЛІТТЯ ШВЕДСЬКО - НОРВЕЖСЬКОЇ РОЗЛУКИ припадає сего року. З того приводу преса пригадує цікаву історію тої розлуки двох народів, котра *відбулася зовсім спокійно*. З великих тоді живучих письменників Норвеґії Ібсен був противний розлуці, Берсон був за розлукою, бо, як кажуть, сподівався, що Норвеґія стане республикою і його виберуть першим її президентом. Тимчасом „тигр" Франції Клемансо, до котрого Норвежці звернулися в тій справі о пораду, сказав їм коротко а виразно: „Возьміть собі короля, бо інакше вас чорти возьмуть". Норвежці послухали старого „тигра" й попросили на престол данського королевича, котрий і засів на нім, прибравши імя Гакона. Від того часу Норвеґія розвивається зовсім не зле та живе в повній згоді зі Швецією, з котрою все мала непорозуміння, поки мали спільного короля, спільні консуляти і т. д.

—o—

НОВИНКИ

Помер П. А. Сергієнко в 76 р. життя. Се знаний письменник-толстовець, автор книжки „Як живе і працює гр. Л. Н. Толстой". Сергієнко помер у Севастополі.

Новий квартальник, який зачала видавати в Польщі невеличка ґрупка мусулман, називається „Пшеґльонд Ісламскі" й виходить у Варшаві, вул. Сенна 20, мешк. 1. Річна передплата 4.50 зол.

Большев. урядник Іван Самойлов у Відні здефравдував 25.000 дол. і 11.000 марок в тамошнім больш. торг. предств. і втік. Шеф больш. предст. доніс про це віденській прокураторії.

В Москві замкнули в звязку з розвязанням всіх товариств, що не належать до комуністичного союзу, вищу школу православної теольогії при московському патріярхаті.

Французький письменник Барбюс видав надзвичайно несмачну книжку про СССР., в котрій м. и. пише: „Рос. народ любить і почитає ГПУ (чрезвичайку), котра стоїть на сторожі інтересів людства" (ст. 21). Такого не написав досі навіть жаден чекіст!

Іван Лесюк з Брідщини, що перебуває в Аргентині, винайшов плинний ляк до печатання листів. Винахід опатентовано в 40 державах.

Невідоме письмо найшла анґлійська експедиція при розкопках в Рас Шамрасі в Сирії. Воно має 27 знаків і находиться на глиняних табличках. Догадуються, що це протопип фенікійської азбуки.

Найбільший тунель Чехословаччини викінчено. Тунель має 3 км. 30 м. довготи і йде попід гору Брадльо. При будові того тунелю зужито 90 ваґ. динаміту і 900 вагонів цементу. Назва тунелю: Тунель Масарика.

20 людей впало з моста над водопадом Немілісце в Любляні в воду внаслідок обірвання поручча. 1 особа померла, решта важко покалічені.

959,872.870 долярів, коштувала Америку прогібіція в 1929 р. Ся сума більша о 24 міліони дол. від суми в 1928 р.

Українців Сидора Горяцького і Петра Миського вибрано послами до парл. Альберти в Канаді.

3 дол. за одно слово платять американські часописи б. президентові Кулиджеві.

Борнео навістила язва крокодилів. В останньому тижні згинуло в зубах тих гадів 70 людей.

Бельґійський союз для піднесення публичної моралі звернувся до бурмістрів всіх купелевих місцевостей з покликом забезпечити відповідними середниками загал, в першу чергу дітей, від небезпек, які приносить загальній обичайності та соромливості купелевий сезон.

Голяндський пласт найшовся останніми часами під впливом певних ґруп, щодо яких нема запоруки за їх відношення до релиґійности та моралі. Для того епископи, зосібна епископ Діпен з Герцонбуш, видали в тій справі свої епископські посланія. В посланіях зазначено, що на майбутне епископи домагатимуться заснування поодиноких пластових гнізд тільки за їх згодою та контролею та дозволятимуть бути провідниками їх тільки молодцям, що мають вже скінчений 21. р. життя й визначаються релиґійністю й характерністю.

—o—

Біржа

ГРОШІ: Доляр ам. 8·89.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Українська мемуаристика[1])

Хоч Україна лежить в Європі і то на пограниччу середньої та східньої її частин, хоч історія України як такої припадає на 2-гу пол. середніх і на нові віки, то, не зважаючи на се, українська історія повна темних місць, здогадів, сумнівів, знаків питання і т. п. Однаково українська історія княжої, козацької та найновішої доби. Вже початки історії України оповиті такою мрякою, що пробитися крізь неї трудно навіть ученим історикам. Про се свідчить цілий ряд їх гіпотез, котрі відносяться до найважніших навіть моментів початкової української історії. Повстання старої київської держави, початки християнства на Україні, обеднання українських земель і т. д., отсе питання, над якими по нинішний день ломлять собі голови та перечаться українські і чужі історики. Чи стару київську державу оснували Варяги чи вона витвір місцевий (норманська й антинорманська теорії)? Чи християнство прийшло вперве на Україну з Півдня (з Візантії чи з Болгарії?) чи з Заходу? Чи Галицька Земля первісно належала до Руси чи до Польщі (чи київський в. кн. св. Володимир Великий здобув її в 981 р. від Польщі як споконвічну польську землю чи тільки р е в і н д и к у в а в стару землю руську)? На всі ті питання ріжні історики відповідають ріжно.

Подібних темних місць, здогадів, сумнівів, знаків питань богато і в пізнішій, козацькій, добі української історії. Так оповиті мрякою передовсім початки самої козаччини. І не тільки початки. Неясні й недокладні наші відомости і про пізніші, навіть найважніші моменти козацької історії. Візьмім хочаб часи Хмельниччини, а з них нпр. похід Богдана Хмельницького до Галичини та облогу ним Львова в 1648 р. Ледви чи який похід та облога за весь час Хмельниччини мали більше військове і політичне значіння. Та рідко про який воєнний похід і про облогу знаємо менше, як саме про похід Б. Хмельницького до Галичини та про облогу її столиці Львова в 1648 р. Чому Богдан, занявши Галичину та обложивши її столицю, Львів, не пробував навіть серіозно здобувати його, — мимо намов і налягань найближчих своїх співробітників? Відповіди на се питання, відповіди автентичної, не маємо. Або чи все ясне в таких актах української історії, як акти Переяславський і Гадяцький, політика П. Дорошенка і Мазепи, місія Капніста і т. д.? Все те більш або менш неясні, хоч незвичайно важні, деколи переломові події в українській історії.

Вкінці — XIX—XX ст.

Український політичний рух в 1-шій пол. XIX ст. по обох боках Збруча: Українські сепаратистичні гасла на поч. XIX ст., Кирило-Методіївське Брацтво, польсько-українські взаємини — на Вел. Україні; партія державної незалежности України у нас вже перед 1848 роком, 1848 р. на Зах. Україні, 1860—70 рр. над Дніпром і над Дністром, українська політична еміґрація за кордоном 1870 рр. і т. д. — чи знаємо ми про все те нині докладно? А про український культурний рух, а про економічний і взагалі громадянський XIX ст.? Та вже чи не найменше знаємо про XX ст.!... Зокрема: про високоісторичні 1918—20 рр.... Надармо думає загал, що „про наші часи ми всі знаємо“, бо правдою є, що якраз про сі часи ніхто в нас нічого докладно не знає.

Якаж причина такого сумного стану нашого знання свого власного минулого та чия в тім вина?.. Причина і вина — в учасниках і сучасниках поодиноких історичних подій.

І дійсно! З дуже незначними виїмками, діди і прадіди наші не вважали потрібним передавати своїм нащадкам вісток про події, яких діячами і глядачами вони були. Оден з козацьких літописців виразно жалується на байдужність наших предків під тим оглядом. „Нашыхъ же сармато-козацкихъ предковъ рицерскіе отваги и богатырскіе дѣянія — читаємо в Літописи С. Величка — безъ описанія и обясненія чрезъ ихъ власных писаровъ оставленние и всегдашного забвенія никчемнымъ лѣности ихъ плащемъ увидѣхъ покритие. А ежели и записавъ хто, то барзо щуплыми и кратькими словы, жадныхъ, зъ якихъ причынъ що повстало, якъ ся отправовало и якъ ся кончыло, не выразивши околичностей“... Мається враження, як колиб наші предки оповісти про наше минуле полишили своїм нащадкам навмисне кому іншому, а саме чужинцям, дуже часто нашим ворогам. І ніде правди діти: про деякі періоди української історії довідуємося богато більше і докладніше з жерел чужих, польських, московських і т. п., ніж зі своїх власних, українських... Розуміється, ті чужі жерела мають чуже освітлення... Чиж супроти сказаного вище дивно, що коли кинемо оком на українську мемуарну літературу взагалі, від найдавніших часів аж по нині, то перше, що впадає нам в очи, се її вбогість? І ще одно зверне на себе нашу увагу: вбогість та, чим дальше в нові часи, чим ближче до нас, замість меншати, тим більше зростає! Розуміється, в порівнанню з мемуаристикою інших европейських народів і також з іншими родами самої української літератури. Бо коли в перших своїх початках, у середних віках, українська мемуаристика в порівнанню з тодішною мемуаристикою інших народів займає місце меншбільш рівнорядне, то чим дальше від середних віків і ближче в нові часи відношення се обертається все більш і більш на некористь української мемуаристики: вона чим раз більше убожіє!

Убожіє не тільки в порівнанню з мемуаристикою інших народів. Убожіння то дуже замітне і з іншого погляду: з відношення між мемуарами Українців та мемуарами чужинців про Україну. Мемуари Українців і своєю скількістю і своєю якістю чим раз більше уступають перед мемуарами чужинців про Україну. Дуже характеристичні під цим оглядом XVII і XVIII ст., часи найбільшого здвигу українського народу (Хмельниччина, Мазепинщина, Коліївщина). Події на Україні тих часів представлені куди докладніше в мемуарах чужинців, ніж у мемуарах Українців. Та може найяскравіше вбогість української мемуаристики виявляється в XIX ст., в добі т. зв. національно-культурного відродження українського народу на цілім просторі українських земель. Про ту добу української історії не маємо майже ніяких замітніших мемуарів! Щойно найновіші часи, поч. XX ст., принесли під тим оглядом деяку, невелику поки що, зміну на краще.

Та що таке українська мемуаристика?

Українська мемуаристика обіймає: 1) мемуари Українців взагалі, без огляду на зміст і форму; 2) мемуари чужинців про Україну. Мемуари Українців ділять знова на 2 ґрупи: а) мемуари наших людей звязані з Україною чи українськими справами і б) мемуари Українців на чужі теми. Одні й другі мемуари написані мовою українською або чужими (головно російською, польською й ін.). А під поняттям „Українці“ треба розуміти всіх, що вродилися на українській землі або осіли на ній і в той спосіб звязали з нею своє життя. Так а не інакше розуміють приналежність до своєї землі й нації всі культурні народи. Мемуари чужинців про Україну се описи передовсім подій, що мали місце на Україні; а далі: описи самої України, українського побуту, українського життя взагалі. Всі вони писані тільки чужими мовами: латинською, французькою, німецькою, російською, польською, до арабської включно. Окрему ґрупу становлять описи подорожей: Українців і чужинців по Україні та Українців по чужині.[2])

Тут треба бодай спробувати відповісти на пекуче питання, чому в нас такий стан мемуаристики, тої властивої леґітимації культурности так поодиноких індивідуальностей одиниць як і цілих народів. Підставою сумного явища марного стану мемуаристики у нас не є і не може бути факт, що не було і нема кому видавати мемуарів. Бо у чужих народів є буквально тисячі мемуарів, в котрих виразно написано, що вони не призначені до видавання для публики, а оставлені для родини як памятка, або навіть, що буде для наших людей може ще дивніше, писані тільки тому, що автор мав бажання сам собі здати на письмі справу з того, що він за ціле життя зробив і передумав, а що зробити занедбав. І се власне являється мірилом правдиво культурної індивідуальности, без праці котрої неможливий ніякий поступ, ніяке удосконалення ні себе, ні своєї нації. Як відомо, звірина не має ніяких інших інтересів, як тільки інтерес тої хвилі, в котрій живе, а в ній має одинокий інтерес знайти як найбільше харчу. Ні минувшина, ні будуччина її рішучо не обходить, вона навіть неспосібна думати про те. І чим далі людина або певна збірна скількість людей віддалена від того звіринного стану, тим більше потягає їх таємнича минувшість, котрої таємничість полягає на абсолютній незмінности всего, що сталося, та ще більша таємничість будуччини, котра все оперта на минувшині. Як відомо, властивої теперішности нема. Бо все, що до сеї хвилі сталося, належить уже до минувшини, а все, що від сего моменту наступить, нікому на певно не відомо. З того ясно, що всяка ґрупа, котра не має належито усвідомленої минувшини, не може мати ніяких узасаднених плянів і проекцій праці на будуче.

І в тім величезне значіння мемуаристики.

Огляд того, що посідаємо з области української мемуаристики, подам у слідуючих статтях у „Новій Зорі“.

І. Кревецький.

---

[1]) Див. статті „Н. Зорі“ за 1930 р.: 1) Мемуари (ч. 1); 2) З історії мемуаристики (ч. 2); 3) Мемуаристика в Полякія (XIV—XVIII ст.) (ч. 4); 4) Польська мемуаристика в XIX—XX ст. (ч. 6); 5) Російська мемуаристика від XII до XVIII ст. (ч. 8); 6) Нова російська мемуаристика (XIX—XX ст.) (ч. 10).

[2]) Ґрупу ту оглядав я загально в „Н. Зорі“ в 1929 р. в статтях: 1) Подорожі (ч. 48); 2) Подорожі чужинців по Україні до кінця XVII ст. (ч. 50); 3) Подорожі чужинців по Україні в XVIII—XX ст. (ч. 52); 4) Подорожі Українців по Україні (ч. 56); 5) Подорожі Українців по чужині (ч. 59); 6) Найбільший подорожник України: 24-літна подорож В. Григоровича-Барського по Европі, Азії й Африці 1723—1747 (ч. 69).

Чи пантеістичне „Всевєство“ треба уявляти собі свідомим чи несвідомим? Нпр. всій земній кулі приписувати свідомість, се чейже занадто глупо. Чи маємо приняти, що се єство крутиться від тисячеліть свідомо довкола своєї власної оси?... (Катрайн: „Католицький світогляд“, уступ про пантеізм).

БІБЛІОҐРАФІЯ

Др. Степан Шухевич: СПОМИНИ З УКРАЇНСЬКО-ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ (1918—1920). Львів, 1929 Ч. І Ст. 176; Ч. ІІ. Ст. 176; Ч. ІІІ. Ст. 162; Ч. IV. Ст. 164; Ч. V. Ст. 147.

Др. Степан Шухевич: ВИДИШ БРАТЕ МІЙ (8 місяців серед УСС-ів) Львів, 1930. Ст 232.

Олена Степанів: НА ПЕРЕДОДНІ ВЕЛИКИХ ПОДІЙ. Власні переживання і думки 1912—1914. Львів, 1930. Ст. 45 + 12 табл

Др. Г. Кох: ДОГОВІР З ДЕНІКІНОМ (Від 1—17 листопада 1919 р.). Львів, 1930. Ст. 55.

Ґен. Всеволод Петрів: СПОМИНИ З ЧАСІВ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 1917—1921. Ч. ІІІ. Львів, 1930. Ст. 164.

Микола Галаган: З МОЇХ СПОМИНІВ. Львів, 1930. Ч. І. Ст. 203 + (1); Ч. ІІ. Ст. 196

Т. Ґ. Масарик: СВІТОВА РЕВОЛЮЦІЯ ЗА ВІЙНИ Й У ВІЙНІ 1914—1918 Спомини. Переклад з ІІ-го зміненого видання Миколи Саєвича. І. Львів, 1930. Ст. VIII + 334 + 6 табл.

Львівська „Червона Калина" се нині одиноке галицько-українське видавництво, що побіч інших книжок видає також спомини. Вона видала доси вже цілу бібліотечку споминів. Так 1923—24 рр. видала вона цінні чотиротомові спомини Д. Дорошенка, що обіймають рр. 1914—1920. В 1927 р. почала друк так само цінних споминів ґен. В. Петрова, яких доси випустила 3 томи. В 1928 р. з приводу 10-ліття заключення в Берестю між Центральними Державами й Україною мира видала великий збірник п. з. Берестейський мир, де зібрані спомини про той історичний акт головних його творців (рецензія на той збірник була поміщена в ч. 36 „Н. Зорі" за 1929 р.). Крім вичислених видала в тім часі ще кілька менших. Та найбільше споминів випустила „Червона Калина" в останніх двох роках, 1929—1930.

Найбільші з них се шістьтомові спомини д-ра Степана Шухевича, що появилися в 1929 р. Автор оден із визначніших старшин корпусу Українських Січових Стрільців та Української Галицької Армії, оповідає про УСС-ів та УГА. від 1914 до 1920 р. Події описує переважно як їх учасник і за свіжої памяти (свої спомини автор написав ще в 1920 р.). До того описані вони живо і цікаво. Взагалі спомини д-ра Ст. Ш. се цінний набуток української мемуаристики і після споминів Д. Дорошенка та ґен. В. Петрова найцінніше видання „Червоної Калини" з тої области. Докладніше про спомини д-ра Ст. Шухевича була мова в ч. 18 „Н. Зорі з 1929 р. з приводу появи їх ч. І. — Не великі обемом але цікаві спомини п. Олени Степанів. В них авторка оповідає живо про настрої українського громадянства в Галичині в 1912 -1914 рр. в звязку з сподіваною війною між Австро-Угоршиною і Росією, зокрема про підготовчу акцію українського жіноцтва та про завязок і початки українського стрілецтва в Галичині. Вислідом тих настроїв і було вступлення авторки з хвилею вибуху війни в серпні 1914 р. в ряди Українських Січових Стрільців, в яких вона перебула війну. Се перші у нас спомини жінки, що вийшли в формі окремої книжечки. булоб бажане, щоб авторка написала свої спомини також за весь час свого побуту на війні. — Так само невеликі але цінні, бо оперті на безпосередній обсервації та на ведením щоденнику, спомини б. сотника УГА. тепер доцента університету у Відні, галицького Німця д-ра Ганса Коха. В них оповідає він подрібно про переговори і договір УГА. з Денікіном у 1919 р.

В 1930 р. випустила „Червона Калина" ч. ІІІ цінних споминів наддніпрянського ґен. В. Петрова. Частина та оповідає про події на Вел. Україні на поч. 1918 р. Зокрема дуже цікаво описаний похід автора з українськими військами на Крим по Чорноморську фльоту. Про спомини ґен. В. П. була також вже докладніша бібліоґрафічна замітка в ч. 14. „Н. Зорі" з 1928 р. з приводу появи їх ч. І. В біжучім році почала „Червона Калина" друк нових більших споминів наддніпрянця Миколи Галагана. Доси випустила їх 2 частини. Частина перша обіймає час від 80-тих рр. до світової війни; частина друга — світову війну, розвал царату й українську революцію. Се у значній мірі автобіоґрафія автора, що відіграв певну ролю в українськім життю, головно підчас визвольних змагань України перед десяти літами*)

Вкінці в біжучім році почала „Червона Калина" видавати в перекладі на українську мову великі спомини президента ЧСР. проф. Т. Масарика. Покищо появився т. І-ий згаданих споминів у перекладі п. Мик. Саєвича. При читанню тих споминів раз-у-раз насувається питання: чому „Червона Калина" вважала потрібним видати їх по українськи? Бо згадані спомини се сухий літопис акції автора за кордоном підчас війни за визволення чесько-словацьких земель зпід Австро-Угорщини — акції, що правда подиву гідної своєю енергією. Та поза 2—3 невеличкими уступами, в яких мова про побут автора у Київі та про Закарпаття, нема в них нічого, що оправдувалоб їх видання по українськи — тоді, коли літами не знаходять видавців цінні нераз українські спомини (нпр. Ол. Барвінського, Е. Олесницького й ін.).

Дуже добре булоб, як би „Червона Калина" на зразок подібних видавництв у інших народів переводила в своїх виданнях певну систему з деяким поширенням, а саме: в тій ціли вказаним булоб надати мемуарним виданням марку серії з окремою нумерацією та давати нашій публиці не тільки сучасну мемуаристику оригінальну і перекладану, але також стару мемуаристику. Річ у тім, що подавання старої мемуаристики, як нашої так і чужої в перекладах, впливає дуже виховуючо на сучасні покоління, бо спонукує їх до благородного суперництва з людьми віддалених від нас часів. А треба знати, що те суперництво зовсім не легка річ. Бо між старими мемуристами лучаються люде надзвичайно солідні й оповідаючі дуже барвно, живо і при тім поважно, з великим почуттям відповідальности за діло, котре роблять. Тільки через подавання сучасникам старших мемуарів можна їх виховати до розуміння того, що мемуаристика виросла і далі росла орґанічно, а не як якийсь відірваний діл нового письменства. Се приучує нові покоління до пошани минувшини взагалі, а своєї зокрема, та до уміння відріжнити солідного мемуариста, котрий все представляє визначну індивідуальність від побіжного „письменника", що пише на фунти, щоб заробити стрічкове чи аркушеве. Треба зазначити, що в українській старій мемуаристиці є дуже цінні і цікаві праці, котрі свідчать про нашу колишню високу культуру, нпр. про початки нашого друкарства, про Острожську Академію, про подорожі і т. п. К.

*) В 2-ім томику тих споминів на ст. 48 знаходимо таке місце: „Відомо, що епископ із Мир Лікійських Микола, *не можучи знайти* аргументації проти доказів освіченої людини, Арія, кулаком оборонив чистоту православія проти „аріянської єреси" на вселенському соборі в Константинополі 325 р.". — На нашу думку такі образливі вискази для великого діяча церкви св. Николая повинна була редакція споминів пропустити з ріжних причин. Передовсім тому, що п. Галаган, котрий зрештою цікаво пише, в церковних справах не розбирається зовсім, що доказує власне се місце про „освіченого" Арія й „неосвіченого" св. Николая. Чи та „бійка на соборі" не належить до лєґенд, бо се ще не доказано, що св. Николай взагалі був на тім соборі, — про се п. Галаган очевидно навіть не чув. — Ред.

Без означеної і то одностайної цілі в життю неможливе упорядковане, моральне життя (Катрайн).

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 72-7

† ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† о. Е. Білинкевич, парох Камінної в Надвірнянщині упокоївся в Бозі в 66 р. життя. **В. Й. П.**

——o——

Переписка Редакції

Просимо ще раз ВПр. і Всч. Отців Парохів, давати печатки на всяких своїх листах, бо ми письма всіх Священиків знати не можемо й побоюємося, що листи без печаток можуть походити від людей, котрі нераз для „жартів" підшиваються під чужі імена. Листів без печаток полагоджувати не можемо. А хто подає які *не будь вістки з преси й хоче* з ними полемізувати, того просимо залучити дотичний вирізок з ґазети, бо кождого числа кождої ґазети ми зберігати *не можемо*, а такі замітки вимагають контролі, бож редакція може відповідати перед карним судом.

——o——

Від Адміністрації

Наш часопис висилаємо дальше в той спосіб, що дотичний уряд почтовий зобовязаний доручити його передплатникови до дому. Оскільки діється інакше, просимо кожде неодержане число реклямувати. Тоді пишеться на одній стороні карточки паперу (не мусить бути листівка) нашу адресу, а на другій стороні: Реклямую пр. 56 ч. Нової Зорі. В справах важніших просимо нас повідомити, а ми відднесемося до властей.

——o——

Жертви

Впр. о. о. підбужського деканату зложили 36·— зол. на Лічницю ім. митр. Шептицького, а то: о. О. Тимкевич 20 зол., о. о. А. Миколаєвич, Я. Яхно, В. Крайчик, М. Ґарбовський, Т. Грушкевич, Т. Татомир і о. Білинський по 2 зол., а о. о. М. Гординський і І. Ільницький по 1 зол. 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПАРОХІЯ Плавча велика, п. Плавча мала до заміни за місточко, або парохію рівнорядну при залізниці. — Зголошення в Уряді парохіяльнім. 759 3—3

ПРИШЛЯК ФЕДІР с. Івана уродж. 13.X. 1895, в селі Липовець, пов Любачів, уневажнює своє затрачене матуральне свідоцтво видане Дирекцією Філії укр. ґімназії у Львові в р. 1919. Зауважую, що Пришляк Федір тепер священик в Кр. Бистрі (Пряшівської Епархії) п. п. Крайна Поляна старається задля затраченого свідоцтва о дуплікат конечний для урядових цілей. 763 1—3

Союз Кравців Львів Личаківська 15.

під управою ПІРКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ

поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.

708 11—32 **„Свій до свого".**

ПОРОДОВИЙ РИЧАЛТ 10-ДНЕВНИЙ

В САНАТОРІЇ „VITA" Львів, Листопада 22 Тел. 73-03 і 77-07.

т. є повне удержання і обслуга з помічю акушерки, саля породова, опіка рутинованої пістунки-няньки і педіятра над немовлятами на осібній салі немовлят в комфортонім покою: 2-особовім II. кл. 270 зол., 2-особовім І. кл. 300 зол., а в 752б покою осібнім 350 зол. 4-5

Свобідний вибір лікаря ординуючого.

В справі „Доброї Книжки", Львів

Від якогось часу поширюється вісти про конкурс і банкротство „Доброї Книжки". Стверджуємо, що кооператива „Добра Книжка" — Львів, ул. Содова ч. 4. жадних довгів не має, конкурсу не зголосила, ні не думає зголошувати.

Львів, 15. липня 1930.

За Управу кооперативи „Добра Книжка":
Петро Шостаківський — справник
Іван Бас — касієр

Отсим заявляю що в місяці травні с. р. продав я саму назву (фірму) „Добра Книжка" кооперативі, що тоді заснувалася. Ся кооператива жадних зобовязань за мене не бере. Неправдою є, що я зголосив який небудь конкурс згл. збанкротував. Правдою є, що буду стягати всі довги судовою дорогою, коли по доброму не можна. Правдою є, що (поминаючи товар) самі довжники винні мені 9.000 зол. більше, як виносять мої зобовязання. Правдою є, що неплачення мені довгів причинилося до ослаблення продукції і кредитів мого видавництва і що відповідальність за се беруть мої довжники, а не я. Микола Мох. 760 2—3

Львів, 15. липня 1930.

МЕБЛІ КЛЮБОВІ

як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати 665 17-20

МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ

Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59 82.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ

Альбом Українського Львова

в якому є поміщені види міста і знимки українських товариств, установ, кооперативних і приватних підприємств

В Альбомі є понад 150 гарних знимок з поясненням в інформаційній части. Альбом видрукований на гарному папері і є цінною памяткою для кождого Українця. Заразом є він доказом поступу нашої праці у столичному городі.

Ціна примірника 12 зол. (в люксусовій оправі 20 зол.)

Наклад Альбому невеличкий, а по його вичерпанні буде вильосовано 60 нагород: 1 нагорода в сумі 250 зол., 3 нагороди по 100 зол., 22 нагороди по 50 зол., 34 нагороди по 25 зол. — Разом на суму 2.500 зол. — Кождий, хто отже купить собі Альбом може в щасливому випадку добути ще одну з цих нагород. — При кожному примірнику Альбому буде особистий рахунок з порядковим числом. Після льосовання яке відбудеться в неділю дня 9. листопада 1930 р. вислід його буде оголошений в пресі, а щасливим власникам Альбому (згл. відповідного рахунку) на яких число впаде премія, негайно вишлеться нагороду за предложенням відносного рахунку.

Замовлення слати на адресу: Кооператива „Національне Обєднання", Львів, вул. Костюшка 1 а II. п. — з дописком „Альбом". — Кошта почтової пересилки у висоті 1·20 зол. оплачує той, що замовляє. 758 2-4

Від 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ МЕБЛІ

731 на догідні сплати, без поруки. 16-30

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.

578 поручає

ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ

ЛЬВІВ, Личаківська 132.

34-50

НА РАТИ: **ліжко** залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко** мосяжне **200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** гобелінові **55** зл., Канапки гобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛИНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99.

565 37—40

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон

поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 30-?

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—
ПРОСТИРАДА на ліжка „ „ 5·50
„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—
КОЦИ вовняні „ „ 10·—
КАПИ до праня „ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів **Коральницька 6**

691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 25-30

ПОРОШОК

KOGUTEK ДЛЯ ДОРОСЛИХ

УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ **БІЛЬ ГОЛОВИ**

виробу аптики Гонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 9-10

722а

Охорону дахів бляшаних против іржі і впливів атмосферичних

„Subox-ом"

і „Norbilak-ом"

як також асфальтування всілякого рода криття дахів папою і плоскі дахи (Holzcement),

753 виконує 4-10

БРОН. СВЄЖИ

Львів, вул. на Бо локє ч. 50

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує

709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 11-30

Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11

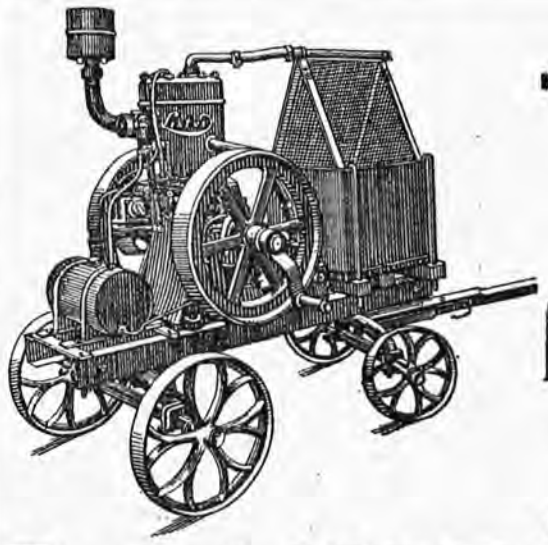
Приймає футра до переховування.

Львівські Курси Керманичів самоходових

Інж. АЛЕКСАНДРА ЮРОГО

Львів, вул. Коперника 54.

Ведені суть при найбільших варштатах і гаражах самоходових в Галичині. Новочасні самоходи до науки їзди. Оплата ратами. Замісцевим мешкання і опіка. Пишіть о ілюстровані проспекти, котрі висилаємо безплатно. 727 8-8

Чи знаєте вже

найлучші

найбільше економічні

найтреваліші

а при тім найдешевші

англійські

Мотори ЛІСТЕРА?

Жадайте всюди оферти і цінників

або звертайтеся до

РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ ФІРМИ

R. A. LISTER & Co., Ltd.,

702а **Dursley (Анґлія)** 11—12

Львів, вул. Ягайлонська ч. 24. **Телєфон 6-29**

Обува на сезон л тний!

жіноча, мужеська і діточа **по зниженних цінах** продає **склад обуви**

„КРАХА" — Львів, Галицька 15. Дешево, бо в подвірю!

694 12-25

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, четвер 31. липня 1930. Ч. 57. (357)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Великі катастрофи в світі

І в Чілє вибухають вулькани. — В Мексику й Болгарії землетруси.

Юнайтед Прес доносить з Санціяго де Чіле, що в полудневім Чілє вибухає багато вульканів. Особливо чинний вулькан Ляіма, котрий викидає вогонь і попіл. — Дня 25 с. м. відчуто в Мехіку сильний землетрус, котрому товаришив хмаролом. Паніка була велика. Ранених багато. Смертельних випадків не було. Багато домів в руїнах. — Тогож дня тряслася земля також в Болгарії коло Фільопсполя і Скобелєва. Шість домів збурених.

Землетруси в Австрії й Німеччині

Ще не устійнено людських жертв страшного землетрусу в Італії (нараховують до 5.000 убитих), а вже наспіли вісти, що землетрус дався чути також в Австрії (в Зальцбургу) й у Німеччині (в Дуісбургу над Реном). В Австрії тревав 3 секунди і не зробив шкід. У Німеччині був настільки сильний, що образи попадали зі стін. Населення довший час таборувало під голим небом.

—o—

Землетруси за останних 50 літ

Більші землетруси за останних 50 літ були в отсих краях: В Японії в рр. 1891, 1896 і 1926, в Калябрії в Італії 1905 і найбільший землетрус, котрий знищив місто Мессину в Італії, де в р. 1908 погибло 83.500 людей.

Спека в Америці

В Америці занотовано найбільшу спеку за останні 54 роки. Термометер підскочив в Ню-Йорку на 95° Ф. З ріжних міст Америки зголошено численні випадки смерти внаслідок спекоти. Хвиля жари загрожує поважно здоровлю людей та збіжжам. Найбільшу спеку занотовано в стейті Небраска + 108° Ф. і в Вашінґтоні 107° Ф. Зі стейту Айова донесено, що там від спеки загорілися збіжжа на полях.

Жнива в Большевії

АТЕ доносить: По відомостям большевицьких часописів, висліди цьогорічних жнив в цілій Росії й на Україні дуже мізерні. На північному Кавказі та на Україні зібрано досі з піль всього третину „передбаченого пляном" збору. „Правда" нарікає, що всюди дається відчувати брак жниварок та живого інвентаря. В кількох місцевостях занотовано напади селян на членів комун, що працювали в полі. В окрузі Ставрополя та на Кубані селяне погрожують, що вбють кожного з комуни, хто вийде на поле, внаслідок чого жнив зовсім нема. В Новокорсунській станиці присуджено на 5 літ тяжкої тюрми двох кубанських козаків, що погрожували підпалом місцевому колхозові.

—o—

Таємниця смерти ґенерала Кутєпова

В „Послѣдних Новостях" появилося інтервю Бурцева, котрий на основі приватних доходжень в слідуючий спосіб відкриває таємницю смерти рос. ґенерала Кутєпова: Кутєпов від давна мав конспіративні взаємини з представниками червоної армії, (котрих, розуміється, заангітовував проти Совітів). Між ними були й чекісти. Оден з них візвав Кутєпова буцімто на важну конспіративну нараду, котра мала відбутися 26. січня. Того дня рано Кутєпов вийшов з дому і не взяв свого вірного шофера, бо чекіст обіцяв йому прислати своє авто. Сидячи в авті з чекістами, Кутєпов зміркував чи відчув небезпеку, але вже було запізно: йому закинули хльороформову маску й він утратив притомність. А що ґен. Кутєпов був тяжко ранений в груди в часі війни, отже не видержав хльороформу. Два дні мучився і помер, не відзискавши притомности. Труп Кутєпова вивіз другий секретар больш. посольства в Парижі Гельфонд зелізницею через Німеччину і Штетин в Росію. Там його спалено в присутности чеки і представників політбюра.

—o—

Нові папські шамбеляни

З віродостойного жерела довідуємося, що на днях Ап. Столиця заіменувала Впреподобного о. Івана Луцика, пароха Надвірної і Впреподобного о. Йосифа Малицького, пароха Борщева, шамбелянами Його Святости Папи Пія XI. — О. Іван Луцик був питомцем папської Колеґії. По свяченнях 16 літ справував уряд катихита в Станиславові, а вже майже десять літ парохом Надвірної. Будучи в Станиславові на катихитурі, вчив літурґії в богословськім ліцею і тоді набув широкого знання того предмету, чого доказом є, крім инших літурґічних праць його Служба на празник Царя Христа. — О. Йосиф Малицький, довголітний парох Борщева, допровадив свою парохію до взірцевого ладу, бере живу й активну участь в католицьких орґанізаціях і майже власним заходом удержує сиротинець і захоронку.

—o—

Дивні дерева

Накладня „Ротапфель" в Ціріху видала по німецьки книжку Патрика Ґеддеса про індійського ученого Яґадіса Бозе, в котрій є опис дивної пальми. Та пальма росте коло Фадірпур'у в Бенґалії й має 5 м. висоти. Пень її має 25 цм. проміру. Кождого вечера, коли задзвонять дзвони недалекої святині, що кличуть до молитви, та пальма хилиться глибоко, якби й вона хотіла кинутися на землю та молитися. Щойно ранком підноситься вона. І таке повторяється кождого дня без виїмку. Народ складає під нею свої жертви Богу й дізнає численних уздоровлень. Преса рецензуючи ту книжку, подає до відома, що в Анґлії коло Шиптону на фармі Юбсил, котра належить до пароха Васнея, є верба, котра робить правильно те саме, що вище описана пальма в Індії.

Стереженого Бог стереже!
Обезпечайте збіжжа й пашу від огню в Товаристві взаїмних обезпечень
715 „ДНІСТЕР" 21-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

Духовенство й соціяльна скрута

Булоб великою хибою розглядати соціяльну справу як справу милостині, як це до останніх часів робили деякі люде доброї волі. Соціяльне питання це в першу чергу проблєма справедливости. „Посилайте" сказав барон Фоґель, „лави ґеройських сестер поміж убогих, влаштовуйте великі місії для пригноблених, але не забувайте в парі з тим голосити посідаючій клясі поважну науку справедливости, якої повно в старому і новому завіті і яку Церква вибудувала в упорядковану, суцільну систему". Не сама любов, але любов і справедливість мусить сьогодні знов стати кличем католицького душпастирства таксамо, як за часів Авґуста, Василія і Хризостома.

Бо треба тямити: Проти нас стоїть сьогодні подвійне поганство, поганство розуму й серця, обоє так тісно зі собою звязані як причина й наслідок, як мати й дитина. Серце пішло слідами невірства розуму, сталося глухе й закаменіле на домагання любови і справедливости. Для того треба і письмом й устно, і з катедри і в товариському життю гостро й твердо відмічувати певні науки віри й моралі, а то віру в обявлення, обовязки любови й справедливости, гідність праці і врешті взнеслий примір трудолюбивости Ісуса та Його опікуна в Назареті. Дбайливість за поглиблення християнського чуттєвого життя, збільшена жура за основні складники матеріяльного добробуту, що є передумовою морально-релиґійного життя, та вишкіл світського апостоляту — все те домагання, які ставить сучасність до кождого душпастиря.

В душпастирській праці належить звернути найбільшу увагу на дитину і дорастаючу молодь. В „Листах до міського душпастиря" описує пралат др. Бек робітничу дитину осьтакими сердечними словами: „Навіть проміння материнської любови ущасливлює бідну дитину в помешканні робітника небагато днів. Законно забезпечений час охорони материнства в фабриці минає швидко, ледви подужавши поліжниця мусить знов вертати до фабрики. А немовля мандрує до захоронки або в діточий приют. Там доглядають його і виховують чужі люде, воно мало що знає про матусю, яка з ним плаче, сміється і балакає; його вуха не чують солодкої колисанки. Отак в перші роки життя дитини входить огірчення і тарівка. А як тільки її душа отвориться навстрічу вражінням світа, то „малий червачок" мусить вже „допомагати" в твердій домашній праці. Як має 7 літ, іде до школи. В дома у нього постійно мешканева нужда, в школі втовкування „науки", поміж тим три рази в день рідка кава і підлі картоплі, в дома бють, в школі бють, — ні звідки доброго, приязного слова".

І хоча часом над якоюсь робітничою дитиною всміхнеться веселіше сонце, то багато з них живе в наведених вторі умовинах. Тому для доброго душпастиря повинно бути справою серця, з повним зрозумінням і любовю занятися дітьми пролєтаріяту. Бо й деж мають ті бідні со-

творіння найти щирого приятеля? В часі, коли так звані „охорони дітей“ намагаються при допомозі найбільших засобів систематично зорганізувати міжнародне відхристіянізування дітей, коли йдуть старання, щоби виховати дівчат і хлопців в організаціях для дорослих в крайне революційно-анархістичному дусі, — в такий час лежить перед християнсько-суспільними організаціями молоді велике завдання, світової міри. В такий час треба вважати працьовитих покровителів молоді за доказ особлившої Божої ласки.

На селі мають молодечі організації перед собою також важне і спасенне завдання. Вони мають вияснювати молоді обох полів з одної сторони християнські суспільні ідеї та хиби соціялдемократії з другої сторони; вони звертатимуть їх увагу на примани та небезпеки великих міст; вони в разі переходу сільської молоді до міст, звяжуть ту молодь з відповідними організаціями в місті, в яких панують добрі обичаї й віра та наскільки це можливе, будуть удержувати звязок з ними. Длятого булоб навіть добре зголосити кожного, хто прибув до нового місця осідку, у відносному парохіяльному урядові, щоб той розгорнув над ним опіку при допомозі духовних властей. В той спосіб можна багатьох урятувати від злого. Дальше, організації молоді на селах можуть провести велику культурну роботу, і то в той спосіб, що делікатно будуть противідіяти еміґрації молоді зі села, будуть впоювати в молодь любов до рідної скиби й до свого села, будуть словом й чином допомагати дорослові у виборі й науці відповідного заняття, яке забезпечить йому тривкий прожиток.

Душпастир повинен звернути увагу і на справу жіноцтва. Треба бачити щоденно громади жінок, що йдуть день-в-день до фабрики і в чужому оточенні ведуть борню за „хліб насущний“, виставлені на тисячні небезпеки для здоровля, духового й морального добра, щоби зрозуміти значіння душпастирства для тих величезних громад безсмертних душ. Спасенну працю можуть провести в тому напрямку в першу чергу жіночі конґреґації та другі релігійні установи, католицькі товариства робітниць і служниць, організації охорони дівчат, женського персоналу по готелях і мандруючих в чужину жінок.

Соціяльне питання це в першій мірі не проблема шлунка, а проблема світогляду. І душпастир повинен використати всі багаті середники Церкви в тій ціли, щоби в нинішніх бурливих часах насаджувати царство мира Господнього та релігійности. Бо і які то скарби будуючого і повчаючого матеріялу має в собі католицьке недільне Богослуження, св. Причастя, похоронний обряд, церковна педаґоґіка, опіка над хворими! Дійсна копальня золота, яку треба тільки доцільно використати.

Але щоб засвоїти собі орієнтацію в тяжких питаннях душпастирства, в першу чергу душпастирства в суспільному полі, щоби не піти манівцями в теорії та в практиці, треба конечно душпастирям брати примір з визначних сьогоднішніх священиків та простудіювати їх методу.

До тих належить перш усього епископ Кеттелєр, котрий усе своє життя присвятив студіям соціяльного питання і розвязав його просто ідеально в теорії і з практиці. В його проповідях на суспільні теми, виголошених ще в часі, як був пароxом берлінської катедри св. Ядвиги, в соборі в Майнцу, находяться багаті починання. Ті проповіді се не поверховне базікання, тільки творча праця і копаня в золотих глибинах. Кожна з його шістьох наук „про соціяльні питання“ сучасних часів обговорює правдивими аргументами основні правди суспільних наук: перша власність, друга конечність перебудови себе на взірець Христа, третя свободу людини та відношення її до Божих законів, четверта призначення людини, пята родину, шеста авторітет Христа та його Церкви.

В науці про власність еп. Кеттелєр іде слідами св. Томи з Аквіну. Реасумуючи цю науку, говорить він так: „Так зване право власности, се ніщо інше, як право користування, з природним, Богом установленим обовязком уживати овочів тої власности після його волі. Це право власности, радше користування, містить у собі два дальші права: перше — право заряду, за допомогою якого земні добра підготовлюються до спожиття, друге — право ужитку плодів. І коли така Божа воля, щоби всі люде заспокоювали свої матеріяльні потреби плодами землі, то з огляду на заряд цим добром мусить бути признане право власности одиниці, бо в противному разі устане всякий корисний заряд, прийде заколот і невдоволення а вслід за тим будуть знищені умовини матеріяльного добробуту людини; з огляду на користання плодами мусить кожна людина вважати свою власність загальним добром і мусить бути готова співпрацювати з волею Божою, щоби кождий чоловік одержав від природи все, що йому потрібне“.

Перебудова свого „я“ — се основна вимога другої проповіді еп. Кеттелєра: „Щоб викорінити явища суспільного лиха, замало зодягнути та прохарчувати кількох нуждарів більше, чи післати їм рукою послуги кілька талярів; це найменша частина нашого завдання. Ми мусимо засипати жахливу пропасть поміж поодинокими шарами суспільности та виполоти глибоко закорінену ненависть бідаків до богатих і навпаки; мусимо викінувати великий обичаєвий занепад серед наших убогих ближніх, що затратили всяку віру, надію та любов до Бога і других людей; мусимо піднести духове убожество матеріяльно бідних. Бо джерело соціяльного лиха лежить в дійсності в почуваннях бідних рівно як і богатих“. Ці слова сказані ще в 1848 р., а які вони актуальні ще сьогодні! Нема суспільних реформ без реформ у собі! Соціяльної перебудови без перебудови внутрі нас!

У пятій проповіді про подружжя й родину підносяться думки еп. Кеттелєра на вершини: „Значіння родини величезне. Поки ми в ній находимо здорові і неспляміні основи суспільного життя, поти цілість може спочивати на ньому як на стовпі. Після ангельського життя молодечої християнської дівочости християнство ледви чи змогло створити кращу чесноту, як життя в дусі християнського подружжя. Якраз в святості подружжя показується вершина, на якій стоїть християнське життя народу й в міру того, як подружжя віддаляється від Христа і його Церкви занепадатиме в його нутрі христ. подружжя щораз більше. Християнська родина є водночас виховником людини, а в тому святому ділі займав перше місце мати. Найбільше добро, яке Господь оказав людині в природі — це без сумніву християнська мати. Кажу по думці великого християнського мудреця: „Виховання людини проходить в перших шістьох роках в більшості на лоні матері. Люде, що пізніше були демонами або доброїлями людства, виссали первопочини до тих вчинків з материнської груди І навіть тоді, коли мати вже давно спочиває в гробі а син, киданий життєвими бурями на всі сторони, готов втратити обичайність і піти на вічну загибіль, навіть тоді привид шляхотної, побожної християнської матері зявиться йому і заверне його з блудних доріг на дорогу чесноти й віри“.

Остання, шеста соціяльна наука еп. Кеттелєра уріжнороднює тему й обговорює Христа та Його Церкву: „Невірство видається мені одиноким джерелом всякої руїни а віра в Христа в католицькій Церкві одиноким ліком людського роду“.

Дальші проповіді епископа Кеттелєра, що розглядають основно соціяльні питання, се науки в Ліббраузентайде коло Офенбаху 25. VII. 1869 р. та реферат про соціяльно-релігійну опіку Церкви над робітництвом, виголошений у вересні 1869 р. на зїзді місцевого епископату в Фульді. Цей реферат можнаб назвати офіціяльним розглянениям справи а розвій соціяльного питання схарактеризований в ньому як слідує: „Суть соціяльного питання основується в тому, що по усуненню заборол, які забезпечували самостійність ремісника в його професії, капітал дійшов в союзі з машиною та аксіомою поділу праці, як також влекшенням транспорту і комунікації, введенням свободи торговлі, свободи промислу, розгнуздянням і нехтуванням законів про лихву, до такої переваги, що не тільки ремісник, а взагалі кожний „малий чоловічок“ по ділу не зміг видержати власними силами в торговлі, в посіданні рілль конкуренції сцентралізованого капіталу. Вкінці мусів зречися своєї самостійности, попасти в залежність і працювати як тягло, як акордовий, платний фабричний робітник, як наймит і поденщик. В наслідок того середній стан, одна з головних основ державности й Цекви, мусить зникати щораз більше і його місце мусить займати характеристична для наших часів товпа пролетарів без власности, без життєвої радости і задоволення, втомлених життям. Відношення між хлібодавцем і робітником не основується на обичаєвих, шануючих людську гідність законах і християнській любові ближнього, тільки на жаль на купецькому вирахуванню — вменшити як найбільш кошти продукції, і в той спосіб могти вести конкуренцію з другими.“ Опісля відповідно до цього означене завдання Церкви: „Церква мусить виступити тут в незвичайний спосіб о скільки хоче серед великої части робітничих мас довершити дане їй Христом посланництво спасення людських душ. Мусить усіми силами змагати до визволення тих мас від стану occasio proxima peccandi, в якому вони находяться або в який ось-ось можуть упасти і який їм морально унеможливлює виповнення християнських обовязків.“ Опісля Кеттелєр поручає як найгорячіше засновування душпастирських, робітничих секретаріятів, котрим визначує широкий круг ділання: Введення священства у відносини суспільного усвідомлення. Як практичні середники допомоги проти капіталістичної системи господарки поручає Кеттелєр м. і. підвищення заробітної платні, скорочення часу праці, забезпечення днів відпочинку для робітників, заборона праці на фабриці дітям, дівчатам і матерям, допомога безпомічним, розбудова організаційного життя на християнських основах і т. д.

Нехай католицьке душпастирство поспішить на поміч покритому богатьома ранами людству як самаританин, як ратуючий лікар до хорого в дусі Кеттелєра, котрий зрештою говорить тільки в дусі пізніших папських енциклік та інших великих душпастирів новіших часів! Як огненні маяки світового душпастирства, котре найглибше обхоплює всі потреби й домагання нашого часу, так з бурливого моря сучасности виставають папські розпорядки.

Нам треба тільки піти за ними, щоби звернути на певну дорогу і перевести з успіхом почесне діло рятування людських душ також в сих часах. *За преосв. А. Швайлєром).*

Кождий безсторонно думаючий чоловік уважає життя за щось велике і святе, що має якесь поважне завдання. Хто закопує свій талант, не творить нічого доброго, тим всі погорджують. В тім є й причина, чому відносимося з відразою до самовбийника, котрий легкодушно позбувається життя й чому його свояки стараються прикрити й уневинити його діло помішанням ума (Катрайн: „Катол. світогляд“).

Міжпарляментарна Унія

Враження з її 26-го конґресу.

Лондон гостив у себе 26. конґрес Парляментарної Унії. Гостив його в дуже тяжких умовинах: Парлямент Великої Британії брав участь в нарадах а поза кулісами мусів радити над останніми випадками в Єгипті й Індіях, куди вислано знов нові бойові сили для збереження анґлійської влади.

Отак анґлійський парлямент майже щодня брав участь в нарадах і не брав. Відбував засідання в своїх справах а його неприявність і свої наради перешкоджували нарадам Парляментарної Унії. До її диспозиції не віддано навіть парляментарної будівлі, як се було 2 роки тому в Берліні і 4 роки тому в Парижі. Парляментарна Унія мала до своєї диспозиції королівську кімнату та її відноги в палаті льордів, де находився секретаріят М. У. та сумежні ресторани, звичайно переповнені.

26. конґрес Парляментарної Унії був досить численний. Крім Анґлійців брало в ньому участь поверх 350 делеґатів з 32 держав. З виїмком Югославії, Еспанії, Португалії й Большевії були заступлені всі держави Европи, дальше Японія, Індії, Сх. Індії, Єгипет, Пол. Африка, Злучені Держави Америки, Канада, Австралія, навіть Союз Народів і Міжнародній Уряд Праці. Численні делеґації вислали: Злучені Держави (23), Бельґія (30), Данія (30), Єгипет (21), Франція (28), Голяндія (21), Угорщина (30), Японія (20), Польща (26, в тому числі 5 Українців) і Ромунія (50). Чехословацька делеґація мала 10 делеґатів, але в тому числі було всього 5 Чехів. Репта: 4 Німці й 1 Мадяр.

Наради велися в трох напрямах: над пактом Келлоґа, міжнародньою контролею трестів і піднесенням парляментаризму. В рефератах, дискусіях і резолюціях давався відчувати пацифістичний і соціялістичний дух. Що до пакту Келлоґа, то М. У. заявилася за яснішим і докладнішим його розробленням, за розмежуванням і точним зясуванням таких загальникових понять як „оборонна війна" і „зачіпна війна", за виясненням дефініції санкції та за достроєнням до того договору внутрішнього законодавства в кожній державі, особливож там, де ходить о зліквідування економічних суперечностей. Відносно контролі міжнародніх трестів М. У. погодилася на усталення комісії, що контролювалаб їх політику цін. Врешті хотів конґрес М. У. піднести парляментаризм. Та причин упадку парляментаризму воліла М. У. шукати в чисто зовнішних появах пр. в неодностайності урядів і т. д., тоді як ці причини далеко глибші. Зрештою упадок парляментаризму виявився і в самих нарадах конґресу, який обеднує замало істнуючих парляментів і не були на ньому заступлені всі народи.

Одно, що додатне було на конґресі, то хіба взаїмна зустріч і вимін думок, в чому ясно вибивалися на перше місце посли католики та католицькі священники. Цих останніх було досить богато, пр. 6 священиків гр. кат. обряду було в делеґації з Ромунії, як посли з Семигороду, далі священики з Латвії, Естонії, Голяндії, Бельґії, Польщі. Ті священики одні робили щоденно сходини, інформувалися взаїмно та обговорювали також справи, що не належали до програми конґресу Міжпарляментарної Унії. Впрочім позаними було сіре тло безпристрасних та конвенціональних нарад, серед якого яркішими барвами затрала хіба прогулька учасників конґресу до Віндсору.

—o—

І під кропивою ростуть суниці; здорові ягоди дозрівають й удаються найлучше біля овочів гіршої якости (Шекспір, „Генрик V", 1, 1).

Виховання молоді

(Стаття надіслана).

Моральне і релігійне виховання нашої молоді це преважна справа. Не може ця справа бути байдужа нікому з нас. Навпаки, ми мусимо добре глядіти, де це релігійно-моральне виховання молоді на ділі переводиться як найкраще. Сьогодня, в часах широко поширеної деморалізації у ріжних значіннях цього слова, важна се річ для батьків і громадян, чи діти, що їх вони віддадуть до школи, напевно виховаються, як треба, чи ні. І хоч ми не закидаємо ні одному нашому шк. заведенню лихе виховання, то все таки можемо розуміти, що по менших містах звичайно менше лихо, чим по більших і великих. Це зрозуміли вже давно інші народи, пр. Німці й Американці, які будують навіть університети по малих місцевостях. Розуміється, вони можуть собі на таке позволити, бо й по менших місцевостях вони мають визначну, потрібну до студій культуру. У нас провінція також не все зла. Інколи вона й дуже добра.

Бажаємо звернути увагу на українську коедукаційну ґімназію „Рідної Школи" ім. Осипа Маковея в Яворові. Звичайно по наших більших містах по наших школах переповнення або трудно найти станцію чи якесь приличне приміщення для дитини. Ось власне згадане виховне заведення в Яворові (близько Львова) дуже надається для нашої молоді. Ця 8-клясова коедук. ґімназія „Рідної Школи" має вже на слідуючий шк. рік 1930/31 „право прилюдности", зн. свідоцтва важні як з державних заведень, оплата за науку зворотна для урядовців від держави, ученики користуються ріжними знижками і т. п. Релігійно-моральне виховання в руках таких катехитів як о. Микола Кушпіт. Учительський збір гарно згармонізований, високо кваліфікований, повний виховного ентузіязму. Коли згадати ще про прекрасне приміщення у двоповерховому будинкові, наглядному здобуткові таких наших людей як пок. Сидір Бриттан, дир. Степан Федак, пок. Іван Загаєвич, о. Кручківський й інші, то справді нічого іншого не лишається, як тільки висилати до Української Ґімназії „Рідної Школи" в Яворові масово своїх дітей на виховання. У ґімназійному будинку (на другому поверсі) є також бурса (з учительським наглядом). Вона має два відділи: для заможніших і бідніших, а в обох оплата невелика. Ґімназія відбуває від ряду літ матуру у себе, а цього року мала над 200 учеників й учениць.

За ріжними інформаціями просимо звертатися на адресу: Кружок „Рідної Школи" в Яворові.

Маленький фейлєтон

Повне вилічення з недокровности

Німецька преса доносить: Др. Р. Стефан, лікар кліники при шпиталі ім. св. Марії в Франкфурті, відкрив спосіб цілковитого вилічення з недокровности протягом кількох годин. Як відомо, досі лічили від тої недуги, приписуючи хорим їдження багато печінки. Та хорі дуже скоро переїдалися печінкою й не могли на неї й дивитися. По довгих дослідах ствердив др. Стефан, що хоч печінка має в собі потрібні до того ліченя гормони, та вона їх не витворює, тільки переховує, а ті гормони походять з оболони т. зв. побічної нирки. Отже він зробив з неї екстракт і зачав давати хорим. Вислід був основний і дуже скорий і то не тільки при недокровности, але й тоді, коли у хорого було за багато кровних тілець, що рівно небезпечна річ. Основне вилічення наступає вже протягом кількох годин, бо далі орґанізм сам уже робить, що йому потрібне.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

В річницю епископства Преосвященного Кир Василія. (Кореспонденція з Канади). Рік тому, як в нашій Українській Гр. Католицькій Епархії в Канаді скінчився дволітний смуток. Рік тому, як серед повного розцвіту природи Впреподобного о. Василія власть Христова в Епископи вінчала. З усіх усюдів посилалися сотки желань і ґратуляцій. На епископську консекрацію, що відбулася в Едмонтоні 14-го липня 1929 р., зїхалося багато тисячів народа з найдальших сторін просторої Канади і навіть зі Зл. Держав. Не менше величаво відбулася інтронізація нашого Князя Церкви у Вінніпеґу 21-го липня 1929. Народ з одушевленням витав нового Владику, знаючи Його ревність і працю в винограді Христовім. Симпатична постать Преосвященого Василія Володимира Ладики вже в перших днях свого уряду притягнула до себе серця вірних своєї Дієцезії, а наступи ворожих затій значно змягчила. Сміло можна сказати, що тамторічні події стали початком нашого церковно-народнього відродження в Канаді. З волі Божої Церква наша одержала керманича, що ціле своє життя посвятив Христові і своїому народові. В особі Преосв. Кир Василія находимо найшляхотніші прикмети Його високого становища, як Князя Церкви, Мужа молитви і праці, такту і витревалости, незмінної постанови, енергії й дисципліни, бистроти ума, мужности і лагідности, всім по серцю і по душі, Мужа, в сам час Богом нам даного. Вже з хвилею обняття осиротілого Владичого престола Впреосв. Кир Василієм почав оживати дух християнсько-католицьких чеснот, ентузіязмом перенялися зболілі серця опечаленого віруючого українського народа в Канаді. Днесь від океану до океану лунає вже могутній голос тисячів: — ЄДНАЙМОСЯ В ОДЕН СИЛЬНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ СОЮЗ! Минув час страхіть і непевностей, вже настав час плянової праці, всі берімся до діла! Хто знає дотеперішний стан нашої Церкви в Канаді, з якої долею вяжеться й доля всего нашого народнього життя, тому ясно, що Преосв. Владика серед невідрадних обставин взяв на себе важкі обовязки: много застав проблемів до розвязання, а до того ще Канада займає незмірні простори землі, на якій розкинені наші поселенці. В самих початках стрінувся наш Преосвящений зі стосами ріжних справ, які на місци мусіли бути поладнані, на віддалі соток і навіть тисячок миль. Ради Христа і слухняности Святому Престолови не здрігнулася мужна постать Владики, сильна воля і невтомна праця все поконали. За рік в цілій дієцезії бачимо велику зміну на лучше; проблєми розвязані, справи поладнані, церковні громади відвідані, нова прекрасна епископська палата на укінченню. Вона стане гордістю всіх нас Українців в Канаді. Всім, що до тепер зложили свою жертву на будову епископської палати, належиться подяка від всієї Дієцезії, а імена їх записані будуть в Дієцезіяльних архівах по вічні часи. Як давна історія нашого народа, так давна і ця свідомість, що правдива католицька Церква все була і є провідною звіздою всіх хосенних народніх напрямків і змагань. Катол. Церква обучувала народ у доброму, підтримувала його престіж, охороняла його перед винародовленням, під її вказівками народ підносився морально і матеріяльно, ставав щораз то здібнішим до виборення свободи. А підупадав задля впливів незделаних „церков", якими кермували вороги зєдинення українського народа. Через ті злі впливи ми даром стратили сотки літ. Що так воно є, найкращим приміром суть наші Українці в Галичині: доки вони солідно держаться Католицької Церкви, доти вони сильні і не-

зломні; коли ж народ іде на стрічу всяким „ліберальним“ ворогам Католицької Церкви, тоді счиняється вражда а з цим і упадок народніх здобутків. Так є всюди. Відвернувшися від правдивої віри, вийшовши зпід впливів християнських засад, піддається народ під матеріялістичний світогляд і під впливом того світогляду тратить правдивий патріотизм, відкидає найкращі ідеали, кидається у вир в погоні за роскошами; а замість роскошей находить народню загибіль. Ми, Канадійські Українці, яким на серці добро нашого народу, повинні вже раз виробити собі певний шлях ділання, бо і нам грозить винародовлення. А щоб цему запобічи, мусимо згуртуватися біля нашої Української Гр. Католицької Церкви, біля нашого Епископа. Від оцеї першої річниці нашого Преосвященого хай завданням нашим буде: ПРИ КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛ. ЦЕРКВІ МАЄ СТАТИ УКРАЇНСЬКА КАТ. ШКОЛА, ЗБУДОВАНА НА ЦЕРКОВНІМ ҐРУНТІ. На піддержання укр. катол. інституцій жертви не жалуймо, бо віра без діл мертва. Заставмо себе над долею нашою глибше подумати. Коли ми члени укр. Катол. Церкви, то будьмо ДОБРИМИ ІЇ ЧЛЕНАМИ! А тоді рішучо ні наша віра, ні наша народність не будуть загрожені.

Петро Рута з Вінніпегу.

—o—

МАРКІЯНОВЕ СВЯТО

Товариство ім. Маркіяна Шашкевича в Золочеві святкує дня 3-го серпня с. р. (на случай слоти дня 10. серпня с. р.) Народне Традиційне Свято в честь Маркіяна Шашкевича на Підліській горі. Програма: I. часть: Привитання Епископа, похід з кінною бандерією і музикою на Гору, промову виголосить представник духовенства. 2. Відправа полевої Служби Божої, панахида. 3. Посвячення Гори і процесія. II. часть: 1. Музика дута орхестра відограє сокільський марш. 2. Промова Д-ра Т. Ваня. 3. Хори відспівають народні пісні. 4. Віддання Гори в посідання Т-ва, промова селянина Олекси Назара. III. часть: Вправи Соколів і Лугів. Товариські забави. На свято Маркіяна спішіть всі і віддайте пошану нашому Ґенієви. — Дохід зі свята призначений на викуп Білої Гори. — **Комітет.**

—o—

Обласний бойківський Музей

Дня 22 червня 1930. відбулися треті загальні збори Товариства „Бойківщина“ в Самборі, на яких вибрано майже ту саму Старшину, що попереднього року. Істнуючий при Т-ві Музей — Архів значно поширився. Вп. Марія Борковська подаровала 837 книжок зі своєї книгозбірні і книжок бл. п. Олександра Борковського. Крім цего явилися инші численні жертводавці. (Імен їх печатати не можемо, бо се завалилоб ґазету. Імена жертводавців вказано булоб помістити колись в окремім виданню, присвяченім тій хосенній інституції. — *Ред.*). Завдяки повисшим жертводавцям Т-во „Бойківщина“ призбирало досі 1666 чисел, а 4446 предметів, не вчисляючи дрібніших річей як відозви, афіші, то що. Усім жертводавцям, а також Хвальним Редакціям часописей за поміщування комунікатів складаємо щиру подяку, а наше громадянство просимо присилати дальше всякі памятки до нашого Музею. — Самбір, в липні 1930 р.

За Старшину Товариства „Бойківщина“
в Самборі:

Др В. Гуркевич, гол. *Др М. Скорик*, секр.

—o—

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

РОЗВЯЗАННЯ СОЙМУ, як доносить ендецька преса на підставі поголосок з урядового табора, має наступити вже в серпні, а вибори з кінцем жовтня.

ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР торговлі Квятковський відвідав Швецію й Норвеґію.

РЕВОЛЮЦІЯ В АВҐАНІСТАНІ. Аґ. Гаваса доносить, що повстанці заатакували літну резиденцію короля. Атак не вдався. Тоді повстанцці рушили на Кабуль. На просторах обнятих повстанням шириться холера.

СОВІТСЬКІ МАНЕВРИ, як доносить „Красная Звѣзда“, що мали на меті виказати справність большевицької армії та фльоти з нагоди 16. комуністичного конґресу вже скінчилися. Команданти сухопутних і морських військ вислали Сталінови телеґрами, що їх червоноармейці готові боронити „раю“ перед „інтервенцією — пани й буржуазії“...

3.305 ІНДІЙЦІВ сидить в анґлійських тюрмах за непослух анґлійським урядам.

ВИБОРИ ДО НІМЕЦЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ заскочили берлінський маґістрат зовсім неприготованим. В міській касі є на ту ціль всего сто марок. При попередних виборах вибрав він 241.000 м. на виготовлення ліст, формулярів, і повідомлень, на винайм виборчих льокалів і писарів.

„КОНСЕРВАТИВНУ НАРОДНУ ПАРТІЮ“ в Німеччині зорґанізували ґрупа послів Тревіраныса й Вестарпа. На чолі нової партії стоїть виділ з шістьох осіб.

ПАРТІЮ ІМЕНИ ҐІНДЕНБУРҐА хоче оснувати з приводу виборів міністр др. Шіле.

ІМЕНЕМ ПАРТІЙНОҐО ПРОВОДУ німецької народної партії її провідник б. міністр др. Шольц вислав письмо до християнсько-нац. робітничої спілки (ґрупи Тревіранус'а), до ґрупи ґрафа Вестарпа, до демокр. партії й до господарської партії. В нім підчеркує, що партійне розбиття в Німеччині дійшло до найвисшої міри, що грозить державі великими шкодами і взиває до порозуміння, щоб ті ґрупи разом ішли до виборів.

З ІСЛЯНДІЇ доносять, що в часі торжества в память тисячлітного істнування ісляндського парляменту увязнено там двох мущин й одну жінку, котрі хотіли виконати замах на короля Данії, що прибув на те торжество. Преса пише, що в тій справі мачала пальці Москва.

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Полікліники дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках канчукових, золотих і сталевих (Ґрупа нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 73-7

НОВИНКИ

Вістка про смерть о. Маріяна Соколовського, б. пароха в Сніткові окр. Могилівського на В. Україні, показується неправдива. Большевики розстріляли чоловіка того самого назвиска, а о. М. С. далі сидить в тюрмі (вже четвертий рік). На свободі катол. священиків в дієцезії подільській є ще 15, а в тюрмі других 15.

Червінець дальше паде. Курс червінця нестримно паде. Дня 25. липня платили за червінець на чорній біржі всего 8 зол. 35 ґр. Подажа дуже велика і з кождим днем більшає а попиту майже нема. Сподіються, що курс червінця ще впаде.

50 тис. лірів переслав Св. Отець через свого нунція в допомогу родинам пошкодованим в катастрофі в Гавсдорфі.

В Еспанії впала нагло температура на 14° Ц. Побоюються, що внаслідок цього найблищі жнива полудневих овочів не вдадуться.

Ахілейон, люксусову палату, що була власністю нім. цісаря Вільгельма, хоче грецький уряд переробити на готель-санаторію.

Новий винахід. У Франції винайшли ракетову ґранату, яка перелітає віддаль 400—500 км. Її будуть уживати в майбутній війні.

10-тисячна армія бореться у бразилійській столиці з москітами. Щодня ходять спеціяльні урядники „гонителі москітів“ по домах і контролюють, чи нема де води, що лежить більше як кілька днів, бо в стоячій воді множаться москіти. На днях відбувся в Ріо де Жанейро перегляд армії „гонителів москітів.“

Виноградна зараза т. зв. „перноспора“ появилася в Альбанії й Італії та охопила величезні простори виноградних піль. Всякі оборонні средства не помагають і заходить небезпека, що зараза знищить сьогорічний збір винограду.

Жертви

Др. В. Калуський в Стрию складає 5 зол. на вдовичо-сиротинський фонд.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ЗАРАЗ ПРОДАМ підручну бібліотечку. — Відомість у переплетні п. Петра Подоляка, Львів, вул. 3-го Мая, ч. 11. 765 1-3

ПРИШЛЯК ФЕДІР с. Івана уродж. 13.X. 1895. в селі Липовець, пов Любачів, уневажнює своє затрачене матуральне свідоцтво видане Дирекцією Філії укр. ґімназії у Львові в р. 1919. Зауважую, що Пришляк Федір тепер священик в Кр. Бистрі (Пряшівської Епархії) п. п. Крайна Поляна старається задля затраченого свідоцтва о дуплікат конечний для урядових цілей.
763 2-3

Від 40 літ істнуюча фірма
ШАРЛЬОТТА ЧИШ
Львів, вул. Рутовського ч. 7.
проти Катедри в подвірю
— **ПРОДАЄ** — **І ВИПОЗИЧАЄ** **МЕБЛІ**
731 на догідні сплати, без поруки. 17-30

ҐР.-КАТ. УРЯД ПАРОХІЯЛЬНИЙ В ТУРЦІ Н/С. пошукує дяка іспитованого Посада до обняття сейчас. Перше́нство мають з добрим теноровим голосом і уміючі провадити хор. 764 1-3

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50
„ під ковдри з ручними дірочками „ „ 11·—
КОЦИ вовняні „ „ 10·—
КАПИ до праня „ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає
ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ
А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів **Коральницька 6**
691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 26-30

Приєднуйте нових Передплатників!

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem

Рік V. Львів, неділя 3. серпня 1930. Ч. 58. (358)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Непорозуміння Америки з совітами

„Шікаґо Трібюн" доносить, що правительство Америки зачало большевикам робити трудности в торговлі деревом. „Экономическая Жизнь" грозить, що коли трудности не устануть, то совіти перестануть торгувати з Америкою. Трудности виринули з того, що американська преса поручила своїм кореспондентам, довідатися, чи больш. влада дійсно вживає робітників до примусових робіт у лісах, але кореспондентів не допустили на місце. (Виходить, що Американці хочуть переконатися, чи большевики завели невільництво).

—o—

Централя чрезвичайки в Америці.

ТК. доносить з Ню-Йорку: Увязнено двох визначних представників офіціяльного совітського торгов. представництва, Якова Крайца й Авраама Шафрана. У Крайца знайшли список імен 25 инших таємних аґентів СССР. в Америці, Японії й Китаю, а в Шафрана ще 640 швайцарських годиників, які він перепачкував до Америки. Амер. влада припускає, що відкрила централю чрезвичайки в Америці.

—o—

Анґлія протестує

У слід за німецьким протестом проти большевицької аґітації німецькою мовою дорогою радія внесли до большевицького уряду анґлійські власти протест в тій самій справі. В останніх часах большевицьке радіо надавало в анґлійській мові візвання до вояків Анґлії, щоб вони зробили повстання.

„Тінь антихриста"...

Нова повість на релігійнім тлі.

Так називається нова повість Е. Дякової, що вийшла в Парижі. Вона представляє, як інквізитор чрезвичайки, поляк Ержиньский (Дзєржиньский?) наказує акторови Александрови „являтися" в ріжних місцях й удавати Христа, щоб між народом викликати релігійну екстазу й потім глумитися з релігії й віруючих людей. Для повної соблазни народа має Христос обікрасти церкву. Сей останній плян чрезвичайці не вдається виконати, бо оден зі старих революціонерів бачучи, що діється, розкаявся, увірив в Бога й підстроїв чрезвичайці таку штуку, що замість „лжехриста" з награбованими в церкві річами, знайшла перед вівтарем труп подорожного з пустою торбою. Вислід богохульств чрезвичайки такий, що релігія тільки укріпляється. Шкодять тій повісти дві річи: 1) перша се те, що большевиків змальовано вже таки зовсім як діяволіз, а не як людей, значить — переборщено. 2) Друга се те, що деякі сцени з большевії занадто грубі під оглядом обичайности.

В чім перевага Азії над Европою

Німецький подорожник Д-р В. Вайзль виголосив у Відні відчит такого змісту: Азіяти уважають своїм головним обовязком не тільки женитися, але й мати дітей. Европеєць наперед „любиться", а потому жениться, Азіят наперед жениться, а потому любить свою жінку. Подружжа для Азіята се „мус", а любов коли завяжеться, то щастя. Длятого коли в обовязкових Азіятів лучається любов, то вона далеко гарніша ніж европейська. Для Азіята европейський погляд, щоб наперед шукати любови, се просто — неприличність. Азіят не думає про „право мати жінку", тільки про обовязок мати жінку. Многоженство є вже тільки рідке. Азіят не оглядається на те, чи має велике помешкання, чи мале й не обмежує після того числа своїх дітей. І в тім перевага Азії над Европою.

—o—

Крівавий напад на почту коло Бібрки

На почтовий амбулянс, конвойований постерунковим Молєцким, напало коло Бібрки 5 справців, про котрих польська преса пише, що се були правдоподібно члени УВО. (Укр. Військової Орг.). Постерункового вбили, гроші в висоті 26.000 зл. забрали і втекли в околичні ліси. Поліція зарядила погоню з поліційною собакою. Одного зі справців застрілено. Має се бути 22-літний Григорій Пісецький, родом з Корнева, пов. Городенка, абсольвент укр. ґімн. у Львові. При нім знайдено 5.000 зл. Погоня тревае далі. — Найновіші вісти стверджують, що Пісецький студ. III. р. прав, двічи ранений, поповнив самоубийство.

—o—

Сріблистий хмародер в Ню-Йорку

Найвисший будинок на землі.

В Ню-Йорку зачинають будувати хмародер, котрого стіни будуть покриті сріблистою сталю, яка не ржавіє. В тій ціли ужиють 600.000 фунтів того металю. Висота того хмародера мати-ме 1043 стіп, отже буде се найвисша будівля на землі. На верху буде ще поміщена щогла для літаків, на 200 стіп висока. Підстава того хмародера займати-ме 84.000 квадр. стіп простору.

Біржа

ГРОШІ: Доляр ам. 8·89.

ЗБІЖЖА: (за 100 кґ. льоко стація надання). Пшениця дв. 35.50—36.50, пшениця сел. 39.00—40.00, жито дв. 17.75—18.25, жито сел. 16.75—17.25, ячмінь на мливо 16.50—17.00, ячмінь пашний 16.75—17.25, овес гал. 19.00—20.00, кукурудза 22.25—23.25, фасоля краса 40.00—45.00, горох пів Вікторія 24.75—26.75, горох пільн. 26.00—27.00, бобик 19.00—20.00, гречка 29.75—30.75, ріпак 45.00—47.00, житний ґрис 10.25—10.75, пшеничний ґрис 12.50—13.00, гречана каша57.00—59.00, льняні макухи 29.00—30.00, синій мак 150.00—160.00, сивий мак 110.00—120.00, сіно солодке прасов. 8.00—9.00, солома 4.50—5.00.

Ціни на всякого рода каші йдуть в гору.

—o—

В біжучому році заповідаються гарні врожаї тому не забудьте обезпечити збіжжа і пашу від огню в Т-ві взаїмних обезпечень
715 „ДНІСТЕР" 22-7
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

АСИМІЛЯЦІЯ

Як її аргументує проф. Ст. Грабский і на чім полягає брак моралі і льогіки в його аргументації.

I.

У ряді статтей про „кресы" дійшов вшехпольський діяч Ст. Грабський до ясного поставлення своєї тези також відносно нашого народу. Ось його виводи:

„Історія останніх двох сот літ стверджує незбито, що землі цивілізаційно незасимільовані з цілістю держави, відпадають від неї вчасніше або пізніше. Так протягом 19. і 20. ст. відпали від Туреччини Ромунія, Греція, Сербія й Болгарія, від Голяндії Бельґія, від Австрії її італійські провінції, від Швеції Норвеґія, від Росії Фінляндія, Естонія, Латвія, Литва і Польща, від Німеччини Альзатія, Поморе, Познанщина і Шлеськ, від Австрії всі ненімецькі землі, від Угорщини Словаччина і Хорватія, що були з нею злучені тисячу літ. З повстанням суспільно-господарського лібералізму й парляментарного устрою держав загинула віра в монархію з Божої ласки і зачався розклад династичних держав. Настав час держав національних. Бісмарк всіма силами старався спинити ту історичну струю. Німецька наука поставила тезу, що минув час національних держав і будучність належить до світових імперій. Але ті світові імперії викликали війну, котра дала державну самостійність Чехословаччині, Польщі й балтійським державам та створила Союз Народів, а не держав. В польських поступових кругах часто повторяють санаційну фразу, що ціль Поляків повинна бути тільки державна а не національна асиміляція „окраїн". Та фраза могла бути розумна ще в рр. 1846—1848, сегодня се нонсенс. Бо тоді патріотизм народніх мас на сході Европи полягав тільки на вірности монархови і на послусі державній владі. Польські селяне в Галичині на приказ цісарського старости різали польських бунтівників. Хорватські селяне під проводом Елларіча, чеські селяне під командою Віндішґреца усмиряли збунтований Віденъ. Одначе упадок трьох цісарів і большев. революція убили культ монархів у народах б. Росії й Австро-Угорщини. Від мая 1926 р. польська влада не жалувала засобів на сильну рекляму „батька" Пілсудського між Українцями („Русінами"). Та по 4 літах тої пропаґанди, як тільки поменшав виборчий натиск старостів, українські й білоруські селяне голосують на листи просто ворожі польській державі й „дідусеви" Пілсудському. В Варшаві говорять польські поступовці: Між Українцями й Білорусинами будиться почуття нац. відрубности, отже треба їх привязати до Польщі, треба якнайповніше заспокоїти їх націон. змагання, бо інакше звернуться вони проти польської держави як перешкоди їх власних відрубних цивілізацій. А знов польські народовці переконані, що націоналізми український і білоруський, то штучні кличі, піддані горстці інтеліґенції з Берліна й Відня, коли велика

більшість населення східних окраїн має тільки свідомість своїх льокальних, господарських і суспільних потреб, своєї „тутейшости“, не має ніяких національних амбіцій, отже зовсім непотрібні й навіть фальшиві якінебудь уступки польської державної влади на користь тих мнимих амбіцій. В кождім з тих тверджень є трохи правди, та далеко більше неправди. На Волині, Поліссі й у Новогрудськім православні Українці й Білорусини не мають на загал національних змагань, але мають почуття своєї релігійної, обичаєвої й язикової відрубности від Поляків. Вони поважно не домагаються шкіл зі своїм викладовим язиком і легко даються переконати, що для дітей буде корисніше, добре навчитися польської мови. В р. 1925 приймали вони без опору заміну українських і білоруських шкіл на утраквістичні й навіть на польські — (Цінимо отвертість п. проф. Грабского — А. Ч.), та рівно легко на зазив українського або білоруського аґітатора підписують заяви з домаганням шкільної науки в своїй мові, щоб опісля нараз заявляти, що не знали, що підписували. Отже українські й білоруські маси за Бугом не націоналістичні, але й іділля „тутешности“ минула там безповоротно. А пропаґанда українська й білоруська (радянофільська — А. Ч.) вказуючи на існування поза польською границею мнимо незалежних держав української й білоруської старається почуття обичаєвої, релігійної і язикової відрубности тамошнього православного народа перемінити в почуття відрубности національної й у змагання до державної самостійности. **Одначе в Галичині дуже велика часть українських селян має вже національну самосвідомість і дуже сильне почуття національної солідарности.** (За весь час істнування вшехпольського націоналізму се вперве зустрічаємо з його сторони таке виразне признання нашому народови його національної леґітимації — А. Ч.). Знаю факти, що для знищення конкуренції польської молочарської спілки українська спілка за згодою своїх членів платила польським селянам за молоко більше ніж Українцям. (Видно, що українські селяне виказують вже більше політичного розуму від деяких польських учених, професорів і б. міністрів. — А. Ч.). А більшість польських дідичів не вміла й не вміє відмовити продажі землі Українцям, коли вони готові заплатити більше ніж Поляки. **І ніхто навіть найбільш приманчивими обіцянками не зможе наклонити українських селян Львівщини, Станиславівщини й Тернопільщини, щоб вернули до давної національної байдужности зперед кількадесяти літ.** Бо у кождім українськім селі є родина священика, образована літературно, отже вразлива на гасла національних амбіцій, а одначе тісно звязана з селом, що становить його природний провід. (А яку доперва силу буде представляти наш нац. рух, коли обтяжених родинами священиків заступлять свобідні від того тягару слуги своєї Церкви й нації, до чого й пре весь розвиток подій! — А. Ч.). Жонатий український клир ані сам національно не може бути байдужий, бо через свої родини надто сильно звязаний з нац. змаганнями укр. молоді, котра вчиться, ані не допустить, щоб український народ був національно байдужний. (Цікаво, що п. С. Ґрабський ні жаден інший вшехпольський учений, хоч всі вони уважають костел тільки політичним засобом до своїх націоналістичних цілей, за кількадесять літ істнування вшехпольського руху не виступили з пропаґандою, щоб завести жонате духовенство серед латинського клиру; а пречінь целібат не є ніякою доґмою, що п. Ґрабский добре знає; з того ясно, що вшехполяки тільки нам захвалюють те, чого самі у себе ані не думають заводити. — А. Ч.). Так є сегодня в Галичині. До того йде й на Волині навіть серед православних, де ще більшість правосл. духовенства тяготіє до Росії, та серед його молодшого покоління російські традиції будуть щораз слабші. Чи супроти того всего належить годитися з українським і білоруським націоналізмом — як се дораджують польські поступовці? Ні, навіть якби вони й мали слушність і якби можна мати яку небудь надію, що націоналізми український і білоруський дадуться задержати на половині дороги й по узискании своїх вселюдних шкіл не зажадають українських і білоруських державних ґімназій, дальше й університетів, а ще дальше територіяльної автономії, щоб нарешті закричати: Нехай Поляки виносяться від нас добровільно, бо інакше виріжемо їх! Та якже можна дуритися, коли українські й білоруські партії не криються з тим, що змагають до повного відірвання східних воєвідств від Польщі. Отже маємо хіба ті воєвідства до віддання? Бо тільки в такім випадку може мати якийсь сенс угода з націоналізмами українським і білорусь:им. Коли одначе хочемо ті воєвідства задержати при Польщі, то невідклична послідовність того — боротьба проти непольських націоналізмів, які змагають до відірвання тих земель. Але тих націоналізмів не поборемо пропаґандою національної байдужности, тільки експанзією польської цивілізаці так, щоби з кождим десятком літ росла на окраїнах перевага польської сили над силою національних меншин. Сегодня тільки національна асиміляція забезпечує асиміляцію державну.“ — Так подав я тут в цілости одну найбільш характерист. статтю проф. Ґрабского, бо це охороняє перед закидом, що оцінюючи її, „вириваю“ поодинокі думки.

II.

Думаю, що дам справедливу оцінку поглядів проф. Ст. Ґрабского, бо буду їх оцінювати зі становища не українського, а католицького, котре наказує однаково дивитися на всі народи, хоч — річ природна — не ширячи ненависти до жадного народу, свій поручає найбільше любити.

Для мене нація не представляє найвисшої цінности людини, тільки цінність чи може радше факт другорядного значіння. Поняття „цінність“ уживати в приложенні до нації або племени не все можливо. Бо яка в тім може бути цінність, належати пр. до бідного, нещасного, темного племени Чукчів або Камчадалів, котре три чверти року мерзне і тяжко голодує а чверть року поголовно хорує на жолудок, бо обїдається. Або яка в тім може бути „цінність“, бути членом одного з муринських племен в середній Австралії, котрі з голоду їдять землю й у котрих вже дощевий червак, по сирому зїджений се величавий присмак? В порівнанні з приналежністю до такого „народу“ приналежність до українського народа се приблизно така ріжниця як між нужденним жебраком і великим маґнатом. Бо пересічний Українець все таки звичайно не голодує, має якийсь одяг на хребті, якусь свою або винаймлену домівку, в сих часах уміє вже читати й писати, зачинає сам думати і навіть орґанізовано змагати до висших державних цілей, які вже осягнули найкультурніші народи на землі. Та правдою є, що приналежність до українського народу вже в порівнанні з приналежністю до польського, ромунського, або чеського народу не можна назвати „цінною“. Бо якаж у тім „цінність“, постійно бачити своє пониження на своїй рідній землі, бачити й на кождім кроці відчувати, що ти „горожанин“ якоїсь низшої кляси, на котрого члени державної нації дивляться як на звіра, з якого добре брати податок і рекрута, але якому недобре признати навіть найменшого голосу в уладжуванні збірного життя, найменшої самоуправи і якого треба остро пильнувати, щоб не зірвався з ланца своєї залежности і не перешкодив їм панувати. Яка може бути цінність у тім, коли ти бачиш, як твоя підростаюча дитина зачинає спостерігати, що навіть до простого поліцая на вулиці не вільно їй заговорити в своїй рідній мові, бо він з погордою відвернеться або й наговорить грубіянств. Яка в тім цінність, бути приналежним до народу, котрий уже сім сот літ не може знов прийти до своєї держави і все лиш „відроджується...“ Приналежність до такого народу сеж тортури а не цінність. І якби я не був католиком та руководився тільки своїм розумом, я без ніякої надуми зріксяб тої „цінности“ і приставби до якоїсь державної нації, де мене уважалиб рівноправним горожанином і де я мавби далеко лучше життєве забезпечення та більше і краще поле до проявлення моєї духової енергії. Одначе я вірю в те, що катол. Церква до віровання подає, а саме, що людський розум се щось дуже слабе, мале і непроникливе, та ніколи не збагне таємниць діл Того, котрий все сотворив і без волі котрого ніщо не діється. Супроти такої віри я переконаний, що раз істнують на землі ріжні народи і племена і раз я з Божої волі приналежний до одного з них, то я таксамо не можу психічно покинути його, як соловій не може фізично стати круком або гречка пшеницею. І на основі моєї віри в Божу премудрість нема для мене нічого такого, що моглоб мене спонукати, випертися приналежности до свого народу, хоч якби я се зробив, то булоб далеко лучше і мені і моїм дітям. Опріч релігійного наказу католицької віри, надзвичайно передуманої послідовности (якої то послідовности не має в собі очевидно жадна инша церковна наука), не бачу ні одного арґументу, який міг би наказувати, держатися гноблених а який видержувавби критику. Длятого уважаю льоґічною під тим оглядом науку большевиків, котрі відкинувши віру в Бога, не признають ніякої нації та мови, а на обичаї і звичаї поодиноких суспільностей дивляться як на способи, які їм можуть пригодитися до аґітації, а які після осягнення цілі тої аґітації можна буде викинути як усяке вже непотрібне знаряддя. В тім є очевидна льоґіка, котрої по відкиненню релігії ніхто нічим побороти не годен.

Релігійний погляд на національну справу дуже заострює спостереження її релятивности. Отже хоч бути Поляком або Ромуном тепер вигідніше ніж бути Українцем, то серед тих народів є тільки нездорових появ, що для кождого члена тих двох державних націй лучше булоби стати пр. Німцем або Французом. З німецькою культурою, фільософією, наукою й могутністю навіть тепер по погромі Німеччини трудно рівнятися науці, фільософії, культурі Ромунів або Поляків. А перспективи могутности Німеччини на будуче очевидно й безсумніву далеко більші ніж перспективи Польщі або Ромунії. З другої знов сторони кождому Німцеви булоб вигідніше стати членом націй англійської або американської, перед котрими весь світ стоїть отвором, бо їх держави сегодня щось таке, як колись були держави римська або баґдадська: вони надають тон, бо вони тепер перші на земній кулі. Чи вони колись по довгих часах не стануть добичю великанського й дуже видержливого китайського народа або вродившись, не стануть добичю пр. чорної раси, сего ніхто предвидіти не годен. З історії знаємо, що вироджувалися навіть такі трівкі народи як єгипетський, котрі тисячі літ впливали на тодішний

754 УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР 5-30
Юліяна Глушевського
перенесена на вул. Коперника, ч. 16.

культурний світ, коли пр. Анґлія диктувала світови несповна 200 літ і вже в ній видно познаки зовсім непотішаючі.

З того всего ясно, що народи й їх культури се цінности дуже релятивної й непевної ваги та розмірно мало трівкі, навіть коли взяти під увагу тих кілька тисяч літ минувшини людства, про яку маємо писані документи. Хоч людство як таке дуже трівке, то народи як частинки людства се просто калейдоскопічні констеляції та все розмірно невеликої трівкости: вони й складаються з тих самих, тільки всіляко помішаних складників, подібнісенько як барвисті образки в калейдоскопі.

По деяких народах, як пр. по Етрусках, котрі ще розмірно недавно суперничали з Греками й Римлянами в боротьбі за владу над тодішним світом не остало майже ніяких слідів їх високої культури (по Етрусках остало всего кількох сто слів).

Коли подивитися критично на ту зникомість калейдоскопічних образків, званих народами, то мимохіть стає перед думаючою людиною питання: І чи варт одиниці терпіти та страждати задля здобуття „сили" для такого образочка, котрий напевно промине, як проминули вже тисячі подібних йому, про які знаємо й не знаємо?...

Людський розум, коли він послідовний, може на те питання дати тільки одну відповідь: „Очевидно не варт! Треба бути грубо наівним, щоби страждати або й життя віддавати задля скріплення хвилевого колективу, званого народом чи нацією."

Так а не інакше говорить послідовно думаючий розум одиниці.

Та інакше говорять 1) природа, 2) історія й 3) релігія.

А. Ч.

(Далі буде).

Для кого з людей не буде невиносима думка, що життя людини без вартости і без значіння, отже чистий нонсенс? (Катрайн: „Католицький світогляд").

Довкруги православного Собору

Про тяжке положення православія в Польщі та про те, що його моглоби влекшити.*)

Великий василіянин, покійний о. Філяс знавець своєї і православної церкви, на тиждень перед смертю висказався до священиків (які зїхалися на посвячення укр. гімн. в Дрогобичі), що одиноким ратунком для православних в Польщі є — поквапно вхопити і триматися братолюбно простертої до них десниці і Єрархії нашої гр.-кат. Церкви... Це булоб спасенням їх церкви і великим скріпленням нашої національности. Унія їх вратувалаб.

Положення православія невідрадне. Воно подібне до положення тих дрібних релігійних систем, які поза католицтвом силою фізичного закону невидержаности перед вищими потенціями, мусять улячи перемозі. А на православнім горизонті громадиться чим-раз більше таких загрожуючих чинників. Через ассоціяцію ідей нагадується нам висказ І. Франка, у нього мабуть одиноко мудрий в справах релігійних. Перед війною (р. 1908?) на зборах наших студентів впав, запозичений з лібералствуючого заходу, клич: „Проч з Римом!" Приявний на вічу Франко зараз з місця повчив запалених молодиків, що таке ставлення справи неактуальне, бо на кім — сказав він — опреться наша церква, коли відчахнеться її від Риму? На Москві? Цеж наша загибель!

Для православя треба підпори не у традиційних державницьких рамах, бо держава остаточно поневолить духа церкви й ужиє її до своїх політичних, нераз і негідних цілий. Тут потрібно твердої основи, яку дає лише вселенська Церква, котра не знає ні політичних границь, ні націоналістичного партикуляризму, а є наднародним, всесвітним чинником і служить всему людству. Так природно вирінає проблема Унії. А що вона не є людською „негоціяцією", але й Божою справою, — то люди, які підготовлялиб церковну єдність мусілиб бути мужами широкого знання і глибокої віри, аби зрозуміти історичну конечність надання церковним справам нового единоспасаючого напрямку.

Чи знайдуться за сокальським кордоном наслідники великих Рутських і Потіїв? Трудно сказати. Це, що читається у пресі про тамошні церковні обставини, мусить сумовито настроїти кождого чоловіка, що любить Бога і народ. Тяжко там доглянути пастирів, які розумілиб вагу нинішнього історичного веремени, які розумілиб і свою паству. Тай не має виглядy на краще. Це певно не пересада, що недавно писав О. Ковалевський: „Нема кандидата на епископа, бо один, хто мігби бути епископом, жонатий; другий хоч не жонатий, але хоче одружитися і не дає згоди на перехід до духовного стану; третій хоч Українець і монах в чині архимандрита, не подобається більшости"...

Впрочім перипетії з варшавським синодом свідчать виразно, куди нинішні провідники православя попихають церковну наву. Не входимо у розбір справи, оскільки вони добровільно улягли чи мусіли улягти якомусь категоричному імперативови. Факт буде все фактом.

У нас, у т. зв. уніятській Церкві неможливий подібний розвій тяжких церковних подій. На доказ цего і на закінчення подамо коротко, якто і в нас колись приготовлювано провінціональний синод.

Друга половина 18 ст. буда тяжка для нашої церкви в Польщі. Уніятські владики робили широкі приготування до синоду, котрий мав відбутись в Бересті, в літі, Р. Б. 1765. На синодальні наради мала увійти крім чисто церковних справ також справа грізної політичної ситуації Унії. Чорні хмари наступали зі сходу. Цариця Катерина, та грабарка укр. самостійности, приступила до остаточного виконання пляну знищення ненависної Унії. На королівськім престолі в Польщі посадила вона свого любимця Станислава Понятовського, котрий поширював у своїй суспільности погляд, що одинокий

*) Гл. „Нова Зоря", ч. 354 з 20. VII. 1930.

„GENEWA" Одинока українська галянтерія-Перфумерія Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 36-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоратки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці„ Tretorn", кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery", косметику і перфумерію та забавки і пр.

ВПЛИВ ПОГОДИ

Хто не запримітив, як погода ділає на звірят? Годинами перед зміною блукають вони неспокійно або держаться коло своїх нор, щоб мати куди скоро втечи. Говориться про „несамовиту тишу" перед бурею. Вона дійсно є. А причина її не тільки в тім, що тоді вихор спочиває, немов щоб набрати сил, але також у тім, що мовкнуть птиці і звірята, прочуваючи бурю. Корови нюхають воздух і порскають дивно. Малі насікомці літають понад саму воду або низько над землею. Тому власне й ластівки та инші птички літають так низько: їм тоді найлекше ловити поживу А риби в такий час вискакують понад воду.

Ще сильніше ділає погода на людей. Тиснення воздуха, електричність, у нім, його радіоактивність, вохкість, зміна температури так грають на нервах людини, як чеміст на своїм інструменті. Та найцікавіще те, що та сама погода на одну людину ділає оживлюче й підбадьорює її, а другу пригноблює. Особливож чуткі на зміни погоди творчі уми людей. Вже малі діти, немовлята, сильно відчувають зміни погоди. Вони тратять апетит і сон або неспокійно кидаються в сні і нагло кричать в ночи. Школярі в такім часі не мають охоти до роботи: наука їх не береться.

Вітер „шірокко" в Італії має подібний вплив як у Німеччині вітер званий „фен" (F ö h n). В часі, коли ті вітри віють, повстає богато злочинів з афекту (гніву і т. п.) та самовбийств. В Італії суди уважають ту обставину, що в часі поповнення злочину віяв „шірокко", за обставину лагодячу.

Барометр, що показує тиснення атмосфери в природі, показує таксамо настрій в людині. Нераз людина й не знає, чому вона так гарно, або так погано почувається. А се звязане не тільки з її чисто психічним станом, але і з погодою. Перед бурею показується нахил до нервозности, роздратування, оспалости, биття серця і т. п.

На кождого се впливає, але на ріжних людей ріжно. А хто вже пізнав, як на нього ділає зміна погоди, той — коли на нього ділає зле, не повинен тоді робити ніякої важнішої роботи.

Навіть такі люде, що звичайно добре зносять алькоголь, каву, нікотину, — тоді дістають сильнішого подразнення тими наркотиками.

Гагедорн писав, що є люде, котрі вже 24 годин наперед „нюхають" опари землі, які повстають перед бурею. Ті опари розширяють їм жили та зміняють кров, і тому вони знають, що буде зміна. Ці помічення зовсім правдиві, тільки термінольогія тепер булаб інакша.

Загально відомо, що зміни погоди викликають болі в ранах, суставах, старих близнах і навіть — так здається — в ампутованих членах, котрих людина вже не має. Старші люде, хорі на ревматизми (костоломи) й невральгію, мають певний барометр в тілі. Вони й на кілька днів предсказують доволі певно, що буде дощ, сніг і т. д.

Цікаво, що наука медицини, котра назагал зробила великі поступи, під тим оглядом цофнулася: бо ще в половині 19. століття домашні (родинні) лікарі мали завдання, списувати що дня не тільки стан хороби, але й погоди. Вони розуміли звязок між одною й другою та не пускали крови ані не зачинали більшого лічення в слітні або бурливі дні. Річ ясна, що в тім була розумна причина: хорий в такі дні не є на висоті своєї витрималости. Цікаво, що коли погода заповідалася гарно в найблищім часі, то навіть в часі бурі й сніговії підприймано операції.

Нові досліди в американських фабриках доказують, що в неприємні дні працездатність робітників понижується на яких 10 процент. Таксамо банковці роблять в такі дні найбільше помилок

якор спасення для Польщі, се найтісніша звязь з Москвою. Грізним чинником для Унії було й іменування царицею білорусина Юрія Кониського головою православних у Польщі. Він до фанатизму ненавидів унію. Се автор тенденційної „Історії Руссов“, на котрій довший час спиралися московські історики і котру Куліш відкинув, як підозріле історичне жерело. Кониський, наскрізь перенятий доктринерством Петра В., получив віру з політикою, щоби сповнити слово московського евангелія, що на рос.-польських землях буде одна вівчарня під проводом цариці, у котрої він подивляв „апостольського духа і матерню утробу для одновірців“. Вже на першій авдієнції у короля передав йому Кониський меморіял з оскарженнями на Унію. Уніятський синод мав дати відповідь і на цей меморіял.

Заповіджений синод мав відбутися під проводом папського нунція Вісконті. Всьо складалося як найгарніще. Аж нагло прийшли несподівані труднощі з королівської канцелярії. Король за порадою міністрів зажадав, щоб перед отворенням синоду предложено йому порядок і предмет нарад, а перед публікацією синодальних декретів, щоб перше подано їх йому „до затвердження“. Колиб отці синоду не хотіли на це згодитися, то мається допустити до участи в соборі королівських комісарів, котрі з місця уневажнилиб усяку ухвалу, яка нарушувалаб повагу короля чи польську „рацію стану“.

Такі домагання уряду викликали довгу переписку між нунцієм і канцлером Замойским. Нунцій був неуступчивий, бо уважав королівські домагання за незгідні зі свободою Церкви. Вкінці коли речинець отворення сенату зближався, зробив нунцій таку уступку: згодився остаточно устно поінформувати канцлера про предмет нарад собору, аби тільки не мусів цего зробити на письмі... Це не вдоволило короля. І він мимо протесту н. Вісконтія іменує трьох синодальних комісарів: епископа Гедройца, каштеляна Липського і польського писаря Сосновського. О цій номінації звідомив король укр. владик універзалом, „звиваючи“ їх рівночасно, щоб на синоді обдумали середники проти зростаючої ненависти між Латинниками й Уніятами.

По утяжливім подорожуванню зїхалися руські владики до Берестя, але в надії, що король ще в останній хвилі відступить від своїх домагань і відкличе участь комісарів. Колиж переконалися, що король не змінив своєї волі, тоді митр. Щасний Володкевич, йдучи за радою папського нунція, відкликав синод на неограничений час...

Що за чудний і всесторонно повчаючий примір дає нам ся подія, як „деспотичний“ Рим боронить свободи хочби бідної, всіми опущеної уніятської Церкви!...

Чи не моглиб і православні з цего дечого навчитися при добрій волі? Щиро бажаємо їм сього, тим більше щиро, що й ми одного кореня з ними, одного походження і спільної колись культури.

К. П.

Допис з Югославії

БАЧКА, Руський Керестур. Цікаво вам може знати, як живуть люди в далеких сторонах? Жителі парохії Руський Керестур називаються Руснаками. Вони переселилися сюди перед 160 літами з нинішної Прикарпатської України. Говорять діялектом лемківсько-словацьким. Матеріяльно стоять добре, бо земля родюча, а Руснаки вміло її обробляють. Орють модерними плугами, всі сіють сівалками, жнива відбудуть за один тиждень, косярки покосять. Найбільше тут сіють пшениці і кукурудзи. Ячменю, вівса дуже мало, жита лиш на переве-сла, дещо більше конопель і цукрових бураків, мало бульби. Під культурним оглядом Руснаки також на гарнім рівні. В селі можна видіти много мурованих красних домів, які надають селови, особливо в центрі, вигляд гарного правдивого міста. Є тут шестиклясова народна школа з 10 учит. силами, почта, телеграф, телефон, електричне світло (з другого німецького села), особливо церква красно освітлена, є тут і великий млин, аптика, два лікарі, красні склепи, кооператива, автобус курсує стало до повітового міста. В школах учать в перших чотирох клясах в руснацькім діялекті, в висших двох в державнім сербсько-хорватськім язиці. Сего року мав я ми лу несподіванку. Шкільні діти на закінченню шкільного року робили вправи під спів наших українських пісень: Соколи, Дай нам Боже, Проминула вже зима, В повітрю красивий, Понад море, понад сине. Се знак, що тут є наші Галичанки Сестри Служебниці. Вони вже тут три роки. В Керестурі має осідок і Руске Народне Просвитне Друштво, яке заснувалося по війні і має на цілі в руснацькім діялекті ширити просвіту між Руснаками. Видає воно річно календар і тижневик „Рускі Новіни“ Релігійне життя в Руськім Керестурі плило старим руслом, монотонним темпом. Відколи Владикою є Преосвящ. Д-р Няраді (Владика звідси родом), утворилися в парохії брацтва, брацтво живого Рожанця, Благої Смерти, Апостолят св. Кирила і Методія. Від трох літ обходиться перша пятниця в місяци з виставленням Найсв. Тайн перед котрими по пів години здорують без перестанку побожні вірні. Сего року (се вже четвертий рік) знов відсвяткована в торжественний спосіб Празник преосв. Евхаристії. По служби Божій вигорнувся численний нарід з церкви, щоб явно дати честь і поклін Господу Ісусу Христу у Преосв. Евхаристії. При 4-ох гарно украшених престолах около церкви, читаю Евангелія і по відпіванню одного прошення Благальної Пісні уділювано вірним благословення. Як будуючо ділало, коли невинні малі діти синали перед Евхаристією квітки і побожно молилися: Свят свят, свят, Господь Саваот. Вірні сим торжеством Преосв. Евхаристії все блаженно одушевлені. Нарід руснацький як під оглядом культурним на високім уровени, до того працьовитий і ощадний, так і під оглядом релігійним гідний всякої похвали.

о. М. Ч.

Безробітний

Новий тип людини наших суспільних відносин.

Версальський мир заключений нібито на основі 14 точок Вільсона а в дійсности на девізі „горе побідженим“, та на масонськім „ідеалі“ людства без престола й без трону, потряс суспільними основами цілого світу. Тепер бачиться, як інакше і без порівнання щасливіше булиб уложилися відносини, колиб побідники приняли були предложення покійного Папи Венедикта XV: мир без анексій і відшкодувань. Зате маємо нині всесвітну економічну крізу, загальне зубожіння, до неможливости розпалені національні та клясові противенства, майже незнане перед війною поневолення та гноблення т. зв. національних меншостей та вкінці большевицьку криваву небезпеку. Се овочі мира заключеного з подоптанням і знехтуванням Божого й природного закону. Між иншими наслідками всесвітної економічної крізи є поява нового типу суспільної верстви людей, котрий називається: безробітний. Се не одиниці, не десятки й сотки, але сотки тисячів і міліони.

Се не робітники, не урядовці, навіть не убогі прошаки, а такі, що з причини загальної скрути стали невиносимим тягарем для держави, для суспільства й для себе. Тим чином у замотаній і нерозвязаній суспільній справі повстала нова проблема, дуже важка, проблема безробітних. І політики й економісти й суспільні діячі роздумують над розвязанням сеї проблеми. Між иншими в католицькім тижневнику „Дас нае Райх“ з 19. липня ц. р. появилася стаття Д-ра Кароля Нецля п. з. „Обличча безробітного.—Проект духової опіки над безробітними“. З огляду на її актуальність подаємо тут основні думки тої статті:

1. Люди думають взагалі, що підпомагання безробітних публичним грошем недоцільне, бо виховує цілу фалянгу неробів. Воно в части правда, але тільки в части. Тай тут є поважне питання, чи спомагання і тої частини безробітних, що налогово не хоче робити, не захороняє їх перед пропастю всякого рода злочинів. Між безробітними є таки велике число людей, котрі своє положення уважають за ненормальне й бажають зміни й заняття. Один фабрикант радив фізично слабій робітниці перейти на лісту безробітних і виказував, що дістане більшу платню, як ту, що її при слабих силах може заробити у його фабриці. Тоді вона зі слезами благала, щоб могла остати при роботі з меншою платнею. Инший директор великої торговельної фірми показував авторови цитованої статті сотки листів, де безробітні, між ними бувші директори фабрик, просто з роспукою просять о якенебудь заняття, навіть менше рентовне, ніж їх допомога. Головний мотив, котрий в своїх листах подавали, був той, що хочуть стати на ново корисними членами суспільности. Видно, що безробіття для багатьох це невиносимий тягар, котрий спричинює у них сильну психічну й моральну депресію.

Звичайна відповідь, яку дістанеться від безробітних, така: Я почуваю себе тягаром і непотрібом, через те нема у мене ні бажання, ні охоти до життя... При виплаті датків для безробітних в Монахії чути було зі всіх сторін оклики: Ми непотріби... про нас ніхто не питає, ніхто від нас нічого не жадає.

Один з них з запалими на пів замкненими очима чекав бездушно опертий до стіни на свою чергу. Д-р Нецель заговорив до нього думаючи, що він ослаб. На те одержав таку відповідь: „Ось глядіть, ми всі засуджені на смерть. Покищо дозволяють нам троха волочитися. А навіть ніхто не питає, де і як прийдеться нам загибати.“

в рахунках: найбільше в літі, найменше весною.

Одначе не треба думати, що пр. в одностайно лагіднім кліматі люде найлучше працюють. Навпаки! Де зміни температури протягом дня найменші. там і працездатність менша. З того видко, що люди потребують змін і то все одно, які ті зміни, аби тільки були (тільки не за раптовні).

Цікаво, що власне найчуткіші на погоду люде, як пр. Гете, доживали високого віку. Се знак, що їх чутливість в дійсности нешкідлива для організму, розуміється під тим оглядом, бо вона, як ми висше зазначили, може мати ріжні наслідки.

Протиділання (трівке) на чутливість невідоме. Ліки можуть усунути тільки поодинокі її прояви. І се відома річ, що в дні коли віє „фен“, зуживають люде в Німеччині більше ліків.

Річ найважніша, щоб кождий сам себе добре пізнав і знав, як на нього (тай на його подругу чи дитину) ділає зміна погоди. Се знання може нам неодно пояснити і в неоднім з нервозности злім ділі перешкодити: бо в такім стані людина нераз зробить щось таке, чого потім гірко жалує. А колиб знала причину роздратування свого, чи своєї жінки, мужа або дитини, — то не одно, що кінчиться зле, скінчилосяб лучше.

(З німецького).

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
762 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 2-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

Наведені приміри вказують яскраво яке пригноблення давить тих нещасних, котрі серед инших обставин моглиб бути цінні й активні одиниці.

2. На жаль, суспільність не звертає уваги на безробітних. Бо й хто ними журиться, хто до них звертається? Та є такі, що вміють вихісновувати се понуре й безнадійне положення безробітних, а саме: політичні спекулянти. Тут одні мають знамените поле до демагогії, другі дуже відповідний і запальний матерял, коли ходить о викликування заворушень або й перевороту. Поза тими спекулянтами позитивні й творчі суспільні чинники не звертають уваги на безробітних з великою шкодою для них і для суспільного ладу.

3. Всеж таки можна тут багато зробити й помочи. Кілько безробітні моглиб виконати цінних робіт даром, коли хто відкликавсяб до них? Кілько то культурних, освітних і добродійних установ не має сил до ведення аґенд задля недостачі вільних людей або гроша, а як легко можна дістати відповідні сили між безробітними. Маючи публичну запомогу, багато з них з великим задоволенням сповнялоби почесну горожанську працю. Се далоб їм спромогу корисно заняти час і віднялоб моральне пригноблення, бо вони знова почувалисяб корисними членами суспільства. Крім того належить безробітним отворити вільний доступ до виховавчих та освітних заведень. У них доволі вільного часу, котрий моглиб вихіснувати для свого більшого образування і лучшого фахового вишколення. Держава повинна постаратися о спеціяльні научні курси для безробітних. Се далоб їм спромогу набути собі знання і якийсь пожиточний фах, а при змінених обставинах можна з них мати цілий ряд пожиточних і фахових людей.

Тільки „Дас нає Райх". — До того ми моглиб іще від себе додати одну увагу. Проблєма безробітних людей отвирає також нову ділянку в душпастирській праці. Душпастирі, особливо по великих містах і промислових осередках повинні звернути увагу на безробітних і не лишати їх на поталу всякого рода безсовісних аґітаторів та політичних спекулянтів. Релігія має дуже сильні спонуки піддержати енергію безробітних та впровадити їх на нові поля праці. Не одного або не одну безробітну можнаб з великою для них підоймою ужити до поодиноких ділянок світського апостольства. Кілько то вони моглиби зробити нпр. при кольпортажі та поширенню католицької преси і книжки! Се вимагає від священиків певного рода надпрограмової праці, однак успіхи оплатять положену жертву. Ось недавно було занотовано в „Н. Зорі", що у Бреславській Епархії заряджено та успішно переведено реколєкції для безробітних. Чи не булоби вказано й у нас спробувати зачати реколєкціями і відтак постепенно перейти до постійної опіки над безробітними. **Т. Г.**

Монографія про Східну Галичину

У Львові відбувся зїзд 35 польських наукових товариств, що працють на терені Східної Галичини. Зїзд ухвалив видати збірну монографію про Сх. Галичину, котра має становити науковий документ про її приналежність до Польщі. Звіт того союза про культурну працю на нашій землі виходить в мовах польській і французській. (А у нас досі не видно ніяких збірних починів у тім напрямі. І далі видають лише причинки до причинків).

—o—

Цигани

В австрійськім парляменті домагаються проти них виїмкового закона.

На Угорщині було 274.000 Циганів, з того 5.480 в т. зв. Бургенлянді, котрий по війні прилучено до Австрії. Тепер є там вже 7.000 Циганів, бо вони плодяться сильніше ніж инше населення, хоч сухоти забирають у них багато дітей. За 5 літ покарано їх 3.803 разів судово і 2097 разів адміністраційно. Всі касові вломи, оскільки не роблять їх „фаховці", виконують цигане — простим знаряддям. На 7.000 всего 354 має якесь правильне заняття. Решта їх живе з жебранини й крадіжи. Длятого в австр. парляменті домагаються виїмкового закона проти них. Пос. Шенбавер каже м. і. в мотивах, що нема виглядів на їх асиміляцію. Вони всім ріжняться, від мозку почавши, в котрій є багато грецьких слів. Їдять радо товсте мясо, особливо свинину. Їх улюблена „національна" страва се мясо з їжака. Одяг люблять яскравий, головно червоної і зеленої краски. Всі пристрасно курять, навіть жінки. Багато між ними пяниць. Жаден Циган не уявляє собі життя без жінки. Женяться дуже скоро або живуть на віру і плодяться страшно, хоч їзза тісноти і бруду в їх домівках і шатрах діти в них часто сухітничі.

—o—

Хто відкрив Америку

У Вашінґтонській палаті послів поставлено внесок, асиґнувати 50.000 долярів на памятник Лайф-ови Ериксон-ови, котрий — як твердять посли скандинавського походження — відкрив Америку в р. 1000. На те посли італійського походження взяли в оборону Колюмба як відкривця Америки, а посли айришського (ірляндського походження) заявили, що Америку відкрив Ірляндець уже в 6. століттю. Дебата була горяча. Вкінці ухвалено признати 50.000 дол. на памятник Ериксонови, одначе з тим, що посли не рішають тою ухвалою, хто властиво відкрив Америку...

Чоловік повинен бути тим, чим видається, або ті, що чим не є, не повинні тим видаватися (Шекспір, „Отелло", 3, 3).

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 21-30

Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.

Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні условія сплати при закупні Радіо знарядів.

МИХАЙЛО ПІШНОТ

Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.

Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Гіпсова 30. Тел. 32-16.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Евхаристійний Конґрес Югославії відбудеться в Загребі в днях 14—17. серпня ц. р. Підготовчі роботи в повному ході.

Академія оо. Бенедиктинів буде отворена в м. Марія Лях, в Німеччині, в листопаді ц. р. В академії вчитимуть основно історії Чину Бенедиктинів, що як відомо, за 1400 літ свого існування положив богато заслуг для Церкви й науки.

Слово до священичих жінок. „Уподобися царствіє небесное человіку царю, іже сотвори браки сину своєму. І посла раби своя призвати званния на браки і не хотяху прийти... Тогда глаголя рабом своїм: брак убо готов есть, званії же не биша достойні". (Мт. 22, 1—8). Приходять на думку отсі слова Христові, коли згадати сегорічні реколєкції устроєні для пань у Львові і Станиславові. Бо так тут, як і там було відносно мало реколектанток. Коли оголошено реколєкції, богато пань прочитало се оголошення. А в душі відізвався голос Христа, щоб користати з нагоди і їхати на реколєкції. Та перемогли сей голос ріжними вимівками, справами буденного житя. І не поїхали. І стратили богато. Без порівнання більше, як нібито зискали лишаючися в дома. Зато щедро нагородив Христос тих, які на реколєкціях були. Він сам промовляв до своїх душ устами Отців Провідників і тихим голосом своєї ласки. Добрий пастир потішав душі, кріпив їх, збуджував у них любов, щоб серед світа безпечно до Нього могли йти. Реколєкції були призначені для пань всіх станів. Та я, як жінка священика, хочу сказати слово до священичих жінок. Коли реколєкції потрібні кождому з огляду на душу його власну і душі тих, серед яких він жие, то тим більше потрібно реколєкцій жінкам священиків, що крім старання о свою душу, мають ще великий обовязок давати добрий примір в парохії і берегти Христового духа в домі священика. Кілько то вже писалося і говорилося про наші священичі родини, про се, що з тих родин повиходили вороги церкви, що подекуди занедбуються християнські обовязки, що нема духа Христового, — словом, що деякі наші родини священичі не сповнили завдання, яке мали перед церквою. Тому треба нам памятати, що на нас лежить великий обовязок, дбати за свої душі і старатися, щоби у священичих домах царював Христос. А без реколєкцій тяжко до того дійти. Реколєкції сеж хвилі застанови над своєю душею, час наладнання свойого відношення до Бога, час добрих постанов. І тут нехай не мають місця жадні вимівки. Треба усунути всякі перешкоди. Тут справа важніша від всього. Коли на чоловіка найде тяжка слабість і покажеться потреба ратувати життя, тоді на ніщо не оглядається, і їдеться, щоб життя ратувати. Тимбільше треба поступити рішучо, коли ходить о життя душі. А світові справи на тім не потерплять. По реколєкціях покріпленою вертається до своїх занять, а Господь благословить працю. „Іщіте прежде царствія божія і правди єго, а прочія приложаться вам". Тому, коли знов будуть оголошені реколєкції, памятаймо, що нас всіх Христос взиває туди. Не відкидаймож сего візвання, щоб і до нас не віднеслися Його слова: „Званії не биша достойнії". А певно, що хто раз приїде на реколєкції, знайде вдоволення, як се показує практика і певно зробить собі постанову: ніколи вже реколєкцій не опускати. **Учасниця.**

—o—

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Найстарші українські спомини

(Початок XII. століття).

Початки української мемуаристики, як і початки мемуаристики инших новочасних культурних народів Европи, сягають середніх віків. Як у згаданих вище народів властиву мемуаристику попередили хроніки, таксамо і в нас, на Україні, предтечі української мемуаристики се наші старі літописи. Та не тільки тому згадуємо тут ті старі літописи, що вони попередили нашу мемуаристику. В них є щось більше, що вяже їх з історією української мемуаристики. В них є вже зародки української мемуаристики, як такої, чи краще: в них є найстарші зразки справжніх українських споминів.

Перші з таких споминів — найстарші українські спомини взагалі — се спомини нашого найстаршого літописця Нестора про перенесення мощей основника Київо-печерської Лаври, св. Теодозія. Спомини ті вставлені у т. зв. Літопис Нестора під роком 1091-им. Не великі ті спомини — що правда — і не значна подія, про яку вони оповідають. Та зате вони мемуару повнім значінню того слова.

Передовсім, як і слід дійсному мемуаристови, автор на самім вступі представляється читачеви: хто він та на основі чого оповідає про подію. І тут перший український мемуарист показується мемуаристом першої кляси. Він не переповідач чужих споминів і навіть не пасивний тільки очевидець події. Він сам активний учасник у ній. Се зазначено виразно, навіть із натиском, зараз таки на самім вступі оповідання. Чи автор записав його рівночасно з подією чи після неї, нині годі сказати напевно. Як доказує Шахматов, Нестор почав складати свій Літопис десь около 1112 року. Та колиб свої спомини він і написав щойно в тоці складання Літопису, отже в 20 літ по самій події, яку описує, то всеж таки написав їх сам головний актор події. І в тім саме їх вартість.

Як активний учасник події Нестор і відповідно описує її. Отже передовсім: докладно аж до подробиць. Нарада печерських монахів та їх постанова перенести моші св. Теодозія до печерської церкви, яку він сам збудував; поручення авторови споминів викопати ті мощі з землі; його приготування до того; розкопування в ночи гробу; відкриття мощей; особливі знаки на небі; вкінці торжественне перенесення мошей з печери до церкви: отсе короткий зміст коротких споминів першого українського мемуариста. Та не зважаючи на свою мініятурність, з якою пластикою вони написані!

Крім великої пластики при читанню найстарших українських споминів звертає на себе увагу читача ще одно: незвичайна живість оповідання. Живости сеї надає споминам передовсім введення в текст оповідання діяльоґу дієвих осіб. Говорять ріжні особи, передовсім монахи, котрі є ініціяторами цілої події. Говорить ігумен, котрий дає поручення авторови. Розмовляє накінець сам автор і його помічник підчас розкопування гробу. Чи потрібно ще більше діяльоґів, щоб оповіданню надати драматичної живости?

Сі три факти: активна участь автора в події, котру описав, пластичність і живість опису роблять найстарші українські спомини з мемуарного погляду — зразковими.

І саме тим вони особливо цінні.

Нижче подаю ті спомини в оригіналі й дослівнім перекладі на сучасну українську мову:

ОПОВІДАННЯ ЛІТОПИСЦЯ НЕСТОРА ПРО ПЕРЕНЕСЕННЯ МОЩЕЙ СВ. ТЕОДОЗІЯ.

В лѣто 6599. Игуменъ и черноризци свѣтъ створше, рѣша: „не добро есть лежати отцю нашему Федосьеви кромѣ манастыря церкви своея, понеже тъ есть основалъ церковь и черноризци совокупилъ"; и свѣтъ створше повелѣша устроити мѣсто, идеже положити мощи его. И приспѣвшу празднику Успѣнья Богородицѣ треми деньми, и повелѣ игуменъ рушити, гдѣ лежать мощѣ отца нашего Федосья, егоже повелѣнью бых азъ грѣшный первое самовидець; се же и скажю, не слухомъ бо слышавъ, но самъ о собѣ началникъ. Пришедшю бо игумену ко мнѣ и рекшю мнѣ: „поидевѣ в пещеру к Федосьеви", азъ же пришедъ съ игуменомъ, не вѣдушю никому же, разъглядавша, куда копати, и назначенавша мѣсто, кдѣ копати, кромѣ устья. Рече же ко мнѣ игуменъ: „не мози повѣдати никому же отъ братьи, да не увѣсть никтоже; но поими, его же хощеши, да ти поможетъ". Азъ же пристроихъ семь дни рогалия, имже копати. И въ вторникъ, вечоръ и суморокъ, пояхъ съ собою 2 брата, не вѣдущю никому же, приидохъ въ пещеру и отпѣхъ псалмы, почахъ копати; и вътрудився вдахъ другому брату, и копахомъ до полуночья; и трудихомся, не могуще ся докопати, начахъ тужити, еда како на страну копаемъ. Азъ же вземь рукалью, начахъ рамяно копати, другу моему опочивающю предъ пещерою, и рече ми: „ударша в било" и азъ тотъ часъ протяхъ на мощи Федосьевы, і оному глаголющю ко мнѣ: „ударша в било"; мнѣ же рекшю: „прокопахъ уже". Егда же прокопахъ, объдержашетъ мя ужасть, начахъ звати: Господи помилуй! Въ тъ же часъ сѣдяста два брата в манастыри, егда игуменъ утаився, нѣ с кимъ принесеть его отай, зряста к пещерѣ; и егда удариша в било, видиста три столпы аки дугы зарни, и стоявше и приидоша надъ верхъ церкве, идѣже положенъ бысть Феодосий. В се же время видѣ Стефанъ, іже бысть в него мѣсто игуменъ, в се же время бысть епископъ, видивъ в своемъ манастыри чресъ поле зарю велику надъ пещерою; мнѣвъ яко несутъ Федосья, бѣ бо ему извѣщено переже днемъ единѣмь, и съжаливси, яко без него приносять и, и всѣдъ на конь вборзѣ поѣха, поемъ съ собою Климянта, егоже постави игумена по собѣ, идяста в собѣ, видяста зарю велику; и яко приидоста близъ, видѣста свѣши многы надъ пещерою, и приидоста к пещерѣ, и не видиста ничтоже, і приидоста дну в пещеру, намъ сѣдящимъ у мощѣй его. Егда бо прокопахъ, послахъ ко игумему: „прииди, да и возмемъ"; игуменъ же приде съ двѣма братома; и прокопахъ велми, влѣзохъ, и видихомъ мошѣ его лежащѣ, но съставѣ не распалися быша, і власи главнии притяскли бяху; възложъше на варанитью, вынесоша предъ пещеру. На другий же день совокупишася епископи, Ефримъ Переяславьскый, Стефанъ Володимерьскый, Иванъ Черниговьскый, Муринъ Гургеньскый, ігумени вси отъ всихъ манастыревъ с чернорисци приидоша, і людье благовѣрнии, взяша мощи Феодосьевы съ свѣщами и съ темьяны, и принесоша і положиша и у своей ему церквѣ, у притворѣ на десней странѣ, мѣсяца августа въ 14, у четвергъ, в час 1 дне, индикта*) 14 лѣта; і празноваша свѣтло въ тъ день**).

В році 6599 (= 1091). Ігумен і черниці, порадившись між собою, сказали: „Не ялося отцю нашому Теодозієви лежати поза монастирем своєї церкви, бо він ту церкву збудував і зібрав монахів". І порадившися, сказали приготовити місце, де мали бути зложені його мощі. І на три дні перед святом Успення Пресв. Богородиці ігумен звелів копати в місци, де лежали мощі отця нашого Теодозія. Того його наказу я грішний був першим свідком. Про се я й оповім, бо не зі слуху знаю то, але сам я був учасником того. Коли ігумен прийшов до мене і сказав мені: „Ходім до печери, до св. Теодозія", то ми оба з ігуменом незамітно для нікого прийшли й оглянули, куди копати. І означили ми місце, де копати, проти виходу. І сказав мені ігумен: „Не важся говорити нікому з братів, аби ніхто про се не знав; зате візьми, кого хочеш, щоб тобі поміг". Протягом сім днів я приготовив прилади до копання. І ві второк вечером в сумерку я взяв зі собою 2 братів, незамітно для нікого я прийшов до печери і, відспівавши псальми, почав копати. Колиж утомився, то передав другому братови і ми копали до півночи. І працювали ми оба, та не могли докопатися; і стали ми сумніватися, чи не копаємо в бік. Тоді я взяв рискаль та став сильно копати, а мій товариш відпочивав перед печерою. І він сказав до мене: „Вдарили в било (дзвін)". І я в ту хвилю прокопався до мощей Теодозія. І тому, котрий сказав: „вдарили в било" я відповів: „я вже докопався". І коли я докопався, огорнув мене страх і я став кликати: Господи помилуй! В тім часі два брати сиділи в монастири і дивилися в напрямі печери, коли ігумен, що скрився, буде нести його (Теодозія) потайки. І коли вдарили в било, вони побачили три стовпи, як ясні дуги (веселки), котрі йшли і стали над церквою, де мав бути положений Теодозій. В тім самім часі Стефан, котрий був по нім ігуменом а тоді епископом, бачив зі свого монастиря через поле велику ясність над печерою. Думаючи, що несуть Теодозія, бо його повідомлено день наперед, і жалкуючи, що переносять його без нього, сів на коня і поїхав скоро, взявши з собою Климента, котрого поставив по собі ігуменом. Вони, їдучи, бачили велику ясність. Колиж прийшли ближче, побачили богато свіч над печерою. Прийшовши одначе до печери, не бачили нічого. І війшли до печери, до нас, що сиділи коло мощей. Коли я докопався, то послав до ігумена: „Прийди та візьмемо!" Й ігумен прийшов з двома братами. І я розкопав широко і вліз; і ми побачили його мощі, котрі лежали: їх части не розпалися а волосся на голові присохло. Поклавши мощі на вереницю (верету), винесли ми їх перед печеру. На другий день зібралися епископи: Єфрем Переяславський, Стефан Володимирський, Іван Чернигівський, Мурин Гургенський, прийшли всі ігумени зі всіх монастирів з чернцями і люде благовірні, взяли мощі Теодозія зі свічами і кадилом і принесли та положили їх у його церкві в притворі по правій стороні, 14-го серпня, в четвер, в 1 ій годині дня, індикта 14 року. І святкували світло той день.

Подав Ів. Кревецький.

---

*) Індикт се період 15 літ, посередна одиниця між віком і роком. При рахуванню індиктами за початок 15-літних циклів принято 3-тий рік перед Хр., так що для одержання року індикту треба до біжучого року додати 3 і суму поділити через 15; вийде число циклів а останок є роком індикту. Розріжнюють троякі індикти: візантійський, імператорський і римський. — Ред. **) Лѣтопись по Ипатскому списку. Изданіе Археографической Коммиссіи. Санктпетербургъ, 1871. Ст. 146—148.

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках каучукових, золотих і сталевих (Kруппа нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 74-7

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПОГОЛОСКУ ПРО ЗМІНУ УРЯДУ приносить краківський „Ґлос Народу". Він пише: „Конґрес Центролівиці в Кракові та політична заява Хлопського Стронніцтва занепокоїли дуже уряд. Як нас інформують, в урядових кругах дозріває плян повільного вицофування супроти волі громадянства. Повстала думка основної зміни уряду й утворення кабінету з нових людей. В тому уряді не булоб марш. Пілсудського, який обніме тільки ґенеральний інспекторат а міністром військ. справ мавби бути ґен. Ридз-Сьмігли. З сучасних міністрів мавби остати тільки п. Залєскі. Димісія уряду й новий кабінет мавби заскочити опозицію та її консолідаційні змагання".

СОЮЗ НАРОДІВ розіслав запрошення до своїх членів на сесію дня 10. вересня ц. р. Та сесія буде дуже цікава, бо на ній обговорювати будуть проєкт Паневропи Бріяна.

КОНСЕРВАТИВНА ПАРТІЯ В КАНАДІ так побідила лібералів, що скріпилася на яких 50 процент мандатів. Премієром має стати консерватист Беннет, приклонник протекційного цла між Америкою й Канадою.

ОРҐАН ЛИТОВСЬКОЇ ХРИСТ. ДЕМОКРАТІЇ „Рита" пише, що Німеччина разураз встрявае у внутрішні литовські справи, особливо в Клайпеді, причім не додержує договору в торговельних справах, бо видала нові цлові приписи, які зовсім перечеркують умову з Литвою.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ВІЧНОГО МИРА. Преса доносить, що зараз після підписання Америкою морського порозуміння з Анґлією і Японією амер. маринарка зачала розглядати плян розроблення воєнної маринарки в найблизших 6 літах коштом міліярда дол. М. і. має бути збудований корабель нового типу, котрий зможе помістити 75 воєнних літаків.

„ТАЙМС ТЕЛЄҐРАФ" доносить: Над озером Женевським відбулися тайні наради представників мадярського та австрійського політичного світу, на яких був присутний Отто Габсбурґ. Наради ці стоять в тісному звязку з можливістю вступлення Оттона на мадярський престіл.

ТЕПЕРІШНУ МОСКВУ так описує кореспондент „Франкфуртер Цайтунґ": Москва має 2 міл. 500 т. мешканців. Харчів у ній мало, ресторани кепські, кавареньзовсім нема, помешкання неможливі, люде на вулицях зле одягнені, — але мимо всего загал облич, які зустрічаються, дивиться на світ значно веселіше ніж в Европі: вони свідомі приймають на себе недостаток, щоб виконати експеримент большевизму. Здається, що в Москві вже трудно булоб знайти людину, котра не вірилаб у трівкість большевизму. Сумніви в трівкість його ростуть в Европі, а не там.

ПЕРЕҐОВОРИ НІМЦІВ з Французами за зворот области Саари не доводять до нічого. Французи заголошують претенсії до частини копалень згаданої области. Передбачують відїзд німецької делеґації з Парижа.

ЯПОНІЯ зачинає відчувати, що вона заплатила кошти морської конференції в Лондоні, бо її дотеперішне становище на Спокійнім Океані буде автоматично слабнути. („Берл. Таґеблят").

В МЕКСИКУ, в м. Торреон, прийшло до вуличної боротьби між поліцією й комуністами. Вбито 20 осіб а 7 важко ранено.

НОВИНКИ

197 громад в Польщі завело досі прогібіцію. В тому числі є й одно місточко Прушкуф.

Вибух ґазів наступив в копальні в Маркльовицах на Шлеську. 5 робітників добули з копальні неживими.

В Гельсінґфорсі отроєно провідника протибольшевицького руху „Лапівців", Косола. Він помер.

„Ді Роте Фане" вийшла з білою плямою на місці вступної статті. Друкарі не хотіли зложити артикулу, що виступав проти їх професійного союзу.

Шістьох вязнів з Соловецьких Островів втекло до Фінляндії. Вони оповідають, що коли їх вислано на лісові роботи в Карелію, їм удалося вбити больш. сторожу й добічи до границі.

Большевики запротестували перед урядом Фінляндії проти того, що „лапівці" силою доставляють до СССР. фінляндських комуністів.

Комуністи збезчестили знову в Берліні кілька церков своїми написами. Біля одної церкви прилапали робітники аґентів, які ходили з фарбою і квачем і побили їх.

Отворення вистави в Мельбурні. Лондонський льорд Майор Устерлов відчинив в модерний спосіб світову виставу в Мельбурні в Австралії: Потиснув у Лондоні електричний ґузик, а на виставі, віддаленій 17 тис. км. від Лондону, загорілися в одну мить всі світла. Чверть годині пізніше прийшла до Устерлова каблева телеґрама, що вистава отворена. В той сам спосіб освітили з віддалі свої павільони на виставі в Мельбурні староста Монтреалу з Канади, ґубернатор острова Фіджі та посадник міста Вашінґтону.

Американська рекляма. В 1929 р. видано в Америці на рекляму 565 міліонів, на афіші, плякати і світляні оголошення 103 міл., 17 міл. на радіо-реклями і т. д.

250. американських професорів приїхало на руїни Трої, щоби з приводу 2000-ліття уродин Верґіля відбути відси прогульку слідами його Енея від Трої до Картаґіни.

За 785 тисяч дол. продано на ліцитації в Лондоні образ Рембрандта „Старець".

Конґрес стеноґрафів відбув свої наради в Берліні. На конґресі було 10 тис. учасників.

Союз бувших воєнних полонених в Лондоні видав статистику тих, що в часі світової хуртовини загинули без сліду. Після неї нема досі вістки про 85 тисяч людей з усіх країн світу. Найбільш загинувших має Франція, 48 тис., далі Німеччина 24 т., Анґлія 8 т., Італія 5 т., Числа загинувших без вістки Москалів не вдалося устійнити.

Неймовірний вислід дослідів. Проф. Оствальд оповіщує, що людське око може відріжнити около міліона відтінків ріжних барв.

На місце землетрусу в Італії вислав св. Отець окрему комісію, що має зробити статистику шкід та оглянути розвалені й ушкоджені церкви. Церкви ті будуть відбудовані коштом Ватикану.

—o—

† ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

о. Володимир Скоробогатий, Парох Нижнева, упокоївся по довгій і тяжкій недузі, заосмотрений Найсв. Тайнами, дня 22. липня 1930 в 63 році життя. Перенесення тлінних останків з парохіяльного дому до церкви в Нижневі відбулося в четвер 24. липня 1930 в год. 6. попол. Похорон відбувся 25. липня в год. 7. рано. — В. Й. П.

о. Андрій Небожук, Парох Макови Рустикальної коло Добромиля, помер скоропостижно дня 17. VII. 1930 р. в 39 році життя, і 14 році священства. — В. Й. П. 1—1

Подяка

Учасниці реколєкцій в Станиславові дякують щиро Впр. О. Візитаторові Й Схрейверсові за труди, які поніс підчас реколєкцій та за прегарні науки повні любови до Господа Ісуса Христа і Його Матінки. З нашою подякою лучимо молитви, щоб Господь Бог благословив Впр. О. Провідникові і зволив богато душ до любови божої привести. Дякуємо також щиро Всім, що чимнебудь причинилися до сих реколєкцій. 766 1-1

—o—

Жертви

Чит. „Просвіти" в Старяві коло Хирова, з Концерту в честь Св. Отця Папи Пія XI. призначила 25 зол. на кат. пресу, 25 зол. на сироти і 25 зол. на Укр. Інвалідів,

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ЗАРАЗ ПРОДАМ підручну бібліотечку. — Відомість у переплетні п. Петра Подоляка, Львів, вул. 3-го Мая, ч. 11. 765 2-3

ПРИШЛЯК ФЕДІР с. Івана уродж. 13.X. 1895. в селі Липовець, пов. Любачів, уневажнює своє затрачене матуральне свідоцтво видане Дирекцією Філії укр. ґімназії у Львові в р. 1919. Зауважую, що Пришляк Федір тепер священик в Кр. Бистрі (Пряшівської Епархії) п. п. Крайна Поляна старається задля затраченого свідоцтва о дуплікат конечний для урядових цілей. 763 3-3

ҐР.-КАТ. УРЯД ПАРОХІЯЛЬНИЙ В ТУРЦІ Н/С. пошукує дяка іспитованого. Посада до обняття сейчас. Перше ньство мають з добрим теноровим голосом і уміючі провадити хор. 764 2-3

В справі „Доброї Книжки", Львів

Від якогось часу поширюється вісти про конкурс і банкротство „Доброї Книжки". Стверджуємо, що кооперативна „Добра Книжка" — Львів, ул. Содова ч. 4. жадних довгів не має, конкурсу не зголосила, ні не думає зголошувати.

Львів, 15. липня 1930.

За Управу кооперативи „Добра Книжка":
Петро Шостаківський справник — Іван Бас касієр

Отсим заявляю, що в місяці травні с. р. продав я саму назву (фірму) „Добра Книжка" кооперативі, що тоді заснувалася. Ся кооператива жадних зобовязань за мене не бере. Неправдою є, що я зголосив який небудь конкурс зґл. збанкротував. Правдою є, що буду стягати всі довги судовою дорогою, коли по доброму не можна. Правдою є, що (поминаючи товар) самі довжники винні мені 9.000 зол. більше, як виносять мої зобовязання. Правдою є, що неплачення мені довгів причинилося до ослаблення продукції і кредитів мого видавництва і що відповідальність за се беруть мої довжники, а не я. — Микола Мох. 760 3—3

Львів, 15. липня 1930.

Д-р БАБІЙ ВОЛОДИМИР
дентист стоматольоґ, ординує від год. 9-1 і 3-6
768 в місяці серпні лиш у вівторки і пятниці 1-2
у Львові, при вул. Гетманській ч. 8

МЕБЛІ КЛЮБОВІ
як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати 665 18-20
МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ
Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59-82.

ЛІЖКА ПОЛЕВІ
ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.
578 поручає
ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ
ЛЬВІВ, Личаківська 132.
35-50

МИЛО до прання — до миття і прання з запахом

767 марки 1-5

„ЦЕНТРОСОЮЗ“

Кождий свідомий Українець уживає і домагається по всіх кооперативах „МИЛА ЦЕНТРОСОЮЗУ“ з української кооперативної фабрики „Центросоюзу“.

Союз Кравців Львів Личаківська 15.

під управою ПІРКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.

703 12–32 „Свій до свого“.

Від 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ **МЕБЛІ**

731 на догідні сплати, без поруки. 18-30

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ

Альбом Українського Львова

в якому є поміщені види міста і знимки українських товариств, установ, кооперативних і приватних підприємств.

В Альбомі є понад 150 гарних знимок з поясненням в інформаційній части. Альбом видрукований на гарному папері і є цінною памяткою для кождого Українця. Заразом є він доказом поступу нашої праці у столичному городі.

Ціна примірника 12 зол. (в люксусовій оправі 20 зол.)

Наклад Альбому невеличкий, а по його вичерпанні буде вильосовано 60 нагород: 1 нагорода в сумі 250 зол., 3 нагороди по 100 зол., 22 нагороди по 50 зол., 34 нагороди по 25 зол. — Разом на суму 2.500 зол. — Кождий, хто отже купить собі Альбом може в щасливому випадку добути ще одну з цих нагород. — При кожному примірнику Альбому буде особистий рахунок з порядковим числом. Після льосования яке відбудеться в неділю дня 9. листопада 1930 р. виклад його буде оголошений в пресі, а щасливим власникам Альбому (згл. відповідного рахунку) на яких число впаде премія, негайно вишлеться нагороду за предложенням відносного рахунку.

Замовлення слати на адресу: Кооператива „Національне Обєднання“, Львів, вул. Костюшка 1 а II. п. — з дописком „Альбом“. — Кошта почтової пересилки у висоті 1·20 зол. оплачує той, що замовляє. 758 3-4

Охорону дахів бляшаних против іржі і впливів атмосферичних

„Subox-ом“ і „Norbilak-ом“

як також асфальтування всілякого рода криття дахів папою і плоскі дахи (Holzcement),

753 виконує 5-10

БРОН. СВЄЖИ

Львів, вул. на Болоне ч. 50.

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує

709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 12-30

Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11

Приймає футра до переховування.

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ	двохсторонні	від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ	з трави морськ.	„ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ		„ „ 18·—
ПОШИВКИ ГОТОВІ		„ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА	на ліжка	„ „ 5·50
„	під ковдри з ручними дірочками	„ „ 11·—
КОЦИ вовняні		„ „ 10·—
КАПИ до праня		„ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6

691 ЦІННИКИ ДАРОМ! 27-30

ПЕНСІОНАТИ

САНАТОРІЯ

положничо-гінекольогічна і хірургічна

„Vita“, Львів, Листопада ч. 22.

Тел. 73-03 і 77-07.

Власний 3-поверховий дім. Покої соняшні уряджені з люксусовим комфортом. Дві салі операційні. Саля породова і стація для немовлят. 752а 5-5

Ціни від зол. 16 в покоях спільних, а від зол 20 в покоях осібних.

Свобідний вибір лікаря ординуючого.

НЕДУГИ ЛЕГЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує міліони людей. — При побарюванні грудних недуг та бронхіту, впертого іта томлячого кашлю і т. п. примінюють лікар **„Balsam Thiocolan-Age“** Гопсецкого, що влекшуючи виділювання флєгми, скріплює організм і самопочуття недужого, побільшує тягар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 722б 10-10

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко мосяжне 200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** гобелінові **55** зл., Канапки гобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99.

565 38—40

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон поручає найновіші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

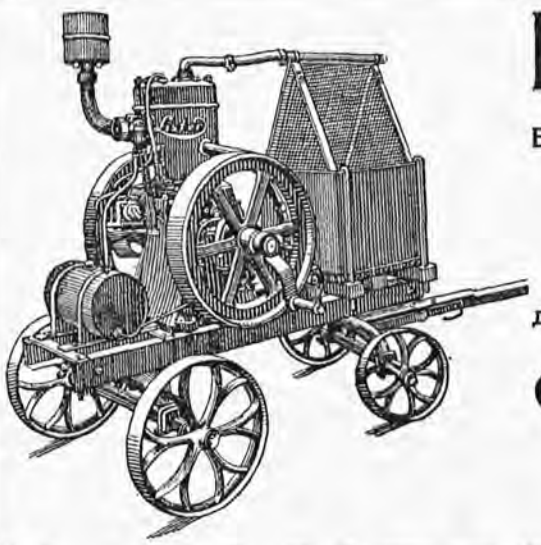
412 31-?

Обува на сезон літний!

жіноча, мужеська і діточа **по зниженых цінах** продає **склад обуви**

„КРАХА“ — Львів, Галицька 15. Дешево, бо в подвірю!

694 13-25

Мотори ЛІСТЕРА?

БЕНЗИНОВІ НАФТОВІ РОПНІ ПЕРЕВОЗОВІ СТАЛІ

для цілей рільничих і промислових

є НЕОЦІНЕНІ

До набуття у всіх поважніших складах машин рільничих і в репрезентації фірми

R. A. LISTER & Co., Ltd.,

702б **Dursley (Анґлія)** 12—12

Львів, вул. Ягайлонська ч. 24. **Телєфон 6-29**

КОСИ стирийські з ґваранцією, ТОМАСИНУ бельґійську і німецьку, ВУГОЛЬ, всякі господарські машини

745 **замовляйте в Спілці Українських Аґрономів** 4—15

Львів, Собєського 28. Цінники і оферти даром.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 1

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, четвер 7. серпня 1930. Ч. 59. (359)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 5. II. пов. - Тел. 1-48

Передплата в краю: 1/4-річно 5 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 105 967.

† Ґраф Михайло Тишкевич

В неділю 3. ц. м. в с. Жидові на Покутщині в домі своїків помер визначний український, культурний та політичний діяч, ґраф. Михайло Тишкевич. Покійний народився 20. IV. 1852 р. в Андрушівцях на Київщині. Старинний український аристократичний рід Тишкевича виводиться від литовсько-руських Ґедиминовичів. Та Покійний все не тільки признавався до свого народу, але все брав живу участь в його культурнім і політичнім життю та був меценатом української культури. Згадати хочби фонд „Михайлова премія“ при нашій „Просвіті“ та княжий дар 20.000 рублів Наук. Т-ву Шевченка. В часі світової війни займався політичною пропаґандою в користь України на швайцарськім ґрунті. В 1919 р. став українським послом при Ватикані, а відтак головою української делеґації на мирову конференцію в Парижі. З того часу ділив покійний долю української політичної еміґрації за кордоном. В. Й. Память!

Комуністичне повстання в Китаю

10.000 комуністів заняло м. Чанґ-Ча. — Геройство місіонарів. — Загальний грабунок, террор та анархія.

Горожанська війна в Китаю між військами нанкинського уряду й військами пекинської орґанізації дала нагоду комуністам до повстання, котре ще збільшує довготревалу китайську анархію. З кінцем мин. тижня прийшли з Дал. Сходу вісти про наступ комуністичних китайських відділів в провінціях Юнан, Гонан, Гу-Пе і Кіянґ. 10.000-ий відділ комуністів заняв столицю Гонану Чанґ-Ча. Всі чужинці і богато Китайців завчасу покинули місто. Остало тільки 10.000 Китайців та місіонарі, котрі відказалися від евакуації. Командантом комуністів є ґенерал Чу-Мао, котрий кінчив науку в Німеччині і якому китайська преса закидає, що є на службі Москви. — Комуністи зрабували і спалили всі державні й чужинецькі будинки, церкви і місійні доми. Італійський місіонар о. Баїма увязнений, така сама доля стрінула мабуть англійську місіонарку панну Раґ. В середущім Китаю царить такий терор і анархія, яких не було там в такім степені від 1912 р.

—o—

Дальший похід „червоних“. — Оборонна акція „білих“ Китайців.

Прогнані урядовими військами комуністичні банди рушили в напрямі на Ганков. „Бюро Райтера“ доносить, що перед відходм із Чанґ-Ча комуністи замордували 60 полонених офіцирів і жовнірів, забрали з собою 300 богатих Китайців і спалили будинок анґлійської фірми. Ґенерал Чанґ-Кай-Шек вислав проти комуністів 2 дивізії. Анґлійський кружляк „Cumberland“ стоїть в поготівлю, щоб забрати чужинців в разі конечної потреби. Провінція Кіянґсі занята комуністами. З Цінґ-таа виплили спішно 2 анґлійські воєнні кораблі до Шангаю. В Шангаю скріплено поліцію. Ґенерали Фенґ та Ванґ й інші полководці півночі видали відозву, в котрій взивають весь нарід знищити червону небезпеку і скинути Чан-Кай-Шека.

—o—

Інтервенція Зл. Держав.

Державний департамент у Вашинґтоні дав телеґрафічний наказ американським конзулятам в пров. Кіянсі, Гу-Пе й Ганан, щоб негайно в разі небезпеки ліквідували працю. Рівночасно уряд Зл. Д. звернувся до нанкінського уряду з домаганням відшкодування 2 і пів міліона долярів за амер. майно знищене китайськими комун. в місті Чанґ-Ча.

—o—

Криваві демонстрації в Бомбаю

В Бомбаю обходили Гіндуси 10-ліття смерти визначного індуського провідника Тіляка. Поліція позволила на демонстрацію, але замкнула доступ до європейської дільниці. 50-тисячна товпа першого дня розійшлася на границі европ. дільниці. На другий день демонстрацію повторили з тим одначе, що товпа кинулася на поліцію, що боронила вступу до европ. дільниці. Около 300 осіб поранено. Поліція арештувала 15 членів індійського конґресу. Між арештованими є два визначні націоналістичні провідники. Бойкот закордонних товарів треває дальше.

—o—

Енерґічна акція за зниженням цін у Німеччині

Натиск на картелі. — Публичні роботи для зменшення безробіття.

Дня 4. ц. м. відбулася в Берліні нарада провідників державного союзу промислу з канцлером в економічних справах, головно в справі енерґічної акції за знижкою цін. Кажуть, що колиб урядові не вдалося прийти до порозуміння з промисловцями, він виступить рішучо проти промислових картелів, що вдержують високі ціни.

Небаром розпічне свою діяльність новозаснований Німецьке Товариство для публичних робіт. Його завдання фінансувати і провести в діло програму достарчення праці безробітним. На найблизші місяці потребує товариство на ту ціль 50 міліонів марок.

Загострення персько-турецьких взаємин

ПАТ доносить, що треба в найблизшім часі сподіватися заострення взаємин між Персією і Туреччиною. Турецький амбасадор в Тегерані димісіонований, а його місце мавби заняти дотеперішний тур. посол у Софії Ґусрей бей. Між турецьким і перським урядом відбувається тепер виміна острих нот, бо на турецьку територію вдираються з Персії щораз то нові ватаги курдійських племен на підмогу курдійським повстанцям, котрих мали турецькі війська вже розбити. Страти Курдів обчислюють на 2600 вбитих. Турецькі карні експедиції спалили 150 сіл за участь в повстанню.

——o——

Нещастя передбачити ніхто не може,
але кожна розумна людина старається йому запобігти і тому обезпечає збіжжя й пашу в Товаристві взаїмних обезпечень
715 „ДНІСТЕР“ 23-?
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ВДЕРЖАННЯ РОДИНИ

Вдержанню християнської родини присвячений був четвертий конґрес Католицького Міжнародного Союза для соціяльної служби, котрий сего року відбувся в Парижі. Вартість висліду звітів і нарад того конґресу полягає передовсім на тім, що він освітив фактичний стан тої важної справи у ріжних народів Европи, а дальше на виказанні причин, які підкопують істнування родини.

Представники найбільшого числом з европейських народів, а саме німецького, змалювали моральну, обичаєву й економічну кризу, яка тепер захопила німецьку семю, до недавна ще на загал розмірно здорову. Причини того нещастя бачать вони в безробіттю, в надто малім зарібку, в недостачі помешкань і в згіршеннях, які викликає весь ліберальний систем сучасного нам капіталізму. У Франції криза родинного життя істнує з тих самих причин, з виїмком першої, то значить, що там на безробіття жалуватися на загал не можна. Цікаво, що в культурній хоч невеликій Бельґії нема не тільки безробіття, але нема й малих зарібків так, що там робітничі родини не загрожені з тих причин. У тій країні більше загрожені урядничі родини з економічних причин.

Дуже цікаві звіти про способи, якими західні народи стараються запобігти дальшому занепадові родини, тої основи всякого суспільного життя і розвитку. Найдокладнійше обдуманий систем охорони родинного життя істнує тепер в Німеччині. Публична допомога на всіх областях родинного життя виказує там багато спеціяльних орґанізацій, зорґанізованих на законній основі. Одначе про практичні успіхи змагань тих орґанізацій покищо не дається ще сказати нічого певного, бо час їх діяльности серед змінених війною обставин ще розмірно не довгий. У Франції й Бельґії зорґанізована допомога для вдержання родинного життя оставлена передовсім приватній ініціятиві й діяльности. Особливо живий рух у тій области видко в Бельґії, де істнують великі католицькі орґанізації робітництва, котрі під кличем самопомочи власними силами робітників творять усякі обезпечення й каси для охорони родинного життя. У Франції слідна також діяльність у тім напрямі й під тим самим кличем самопомочи, одначе вона тим ріжниться від бельґійської, що переводять її головно маленькі, приватні орґанізації: творять їх передовсім жінки, котрі самостійно заробляють на своє життя: вони з апостольської ревности орґанізованим способом ділають для добра родин, наперед у кругах свого власного фаху, бо людей у нім занятих найлучше знають. Щож вони найбільше роблять? Орґанізують передовсім школи для науки домашнього господарства й каси для вивінування дівчат, щоб вони не виходили за між голіруч, а дальше стараються розбудувати домашню працю. У всіх згаданих краях є спеціяльні т. зв. суспільні (соціяльні) школи, в котрих справам родини присвячують-

ся велику увагу, хоч ріжниці між тими школами дуже значні. Основного поліпшення родинного життя, як ствердили всі учасники згаданого конґресу, можна надіятися тільки тоді, коли весь суспільний лад буде перенятий християнським духом.

Цінні звіти нарад того католицького конґресу принесли Mitteilungen des Vereins katholischer deutscher Socialbeamtinnen. — Читаєш про те й мимохіть приходить на думку питання: А якже у нас стоїть та справа?

Ніхто з нас про сю важну справу не може подати ніяких інформацій, коли йде про загал нашого народу.

Наша націоналістична преса переповнена партійним уїданням і вічними перекладами з чужих орґанів про „високу“ політику. Вона не дає образу дійсного стану ні нашого народа, ні нашої інтеліґентної верстви. Навіть деякі наші орґани, присвячені справам церковним і суспільним, що виходять багато літ і вже повинні мати наладнані тривкі звязки з провінцією, щоб могли стати зеркалом суспільних справ, заняті дивною аґітацією, щоб у нас „реформувати“ обряд на такий, який є на Балкані, то є викидати статуї, лавки, бічні вівтарі й тихі Служби Божі, хіба на те, щоб разом з тим викинути народ і загнати його в латинські костели. Словом — наша публична опінія занята виключно або далекими і високими політичними проблемами великих народів, на котрі не можемо мати ніякого впливу, або балканською формалістикою, коли не чимсь гіршим.

Супроти того обовязок занятися підготовкою до розсліду також практичних життєвих справ нашої Церкви і нашого народу паде на нашу орґанізацію й наш молодий ще та невеличкий орґан. **Б.**

Сліди католицьких правил
у буддійських монастирях.

В звітах епискона де Ґебрен „Про контемпляційні тубильчі конґреґації на Далекім Сході“, находяться цікаві подробиці про сліди, полишені в Китаю Францісканами, які вели місійну працю в тім краю в XIII. і XIV. столітю.

Далекий Схід, як відомо, посідає множество буддійських, тоаістичних і лямаістичних монастирів. Місіонарі лазаристи з Нінґпо в Тшекіянґу є переконані, що походження більшости великих монастирів в Ганґ-Пшеу є францісканське. Самі китайські монахи пересвідчені про се до тої степени, що ніяк не хотять допустити кого небудь до своїх бібліотек, які містять також европейські книжки, побоюючись, щоби хто не найшов у них яких старих титулів власности й не виступив із реклямаціями. Прм. Буддійський монастир в Тієн-Те, по думці одного місіонаря лазариста, який його звиджував, є майже точною копією пляну старинних францісканських монастирів: посідає келії, клявзуру і т. д. В рефектари таксамо уставлені столи здовж стін, з окремим столом для настоятелів, катедрою для лектора і т. д. В сумежній святині на жертівнику находиться малий, різьблений у дереві реліквіяр, в якім міститься се, що монахи називають „реліквією їх фундатора“. Є се старинна францісканська мищинка до квести з виразним написом: Й. Ц. 1325 (або 1335). Молитви сих буддійських монахів — се торжественний речітатів, получений з богослуженням перед жертівником і співом, що дивно нагадує католицькі старинні напіви. Не виключена річ, що колись знайдеться якийсь незбитий доказ, що ті монастирі є фондацією великих францісканських місіонарів із XIII. і XIV. століття. Як відомо, в новіших часах, в XVIII. ст. капуцини оснували монастир у Лясс-і, отже в осередку Тибету, до котрого доступ для чужинців майже неможливий. (КАП).

Дещо про Манявський Скит і Богородчани

Прочитавши в „Ділі“ ч. 163. з 26. липня б. р. фейлетон С. К. „До Манявського Скита“, прикро мені стало, що автор подаючи інформації та враження прогульки до Манявського Скиту залишив чи поминув може найцінніші вісти.

Руїни Манявського Скита лежали в добрах ґрафа Лібека. Ніхто ними не журився, полишені вони були на ласку й неласку людей. Здається, що й консерватори не дуже займалися сею українською памяткою, бо може не булиб допустили до знищення мальовил, котрі ще до недавна не зле були заховані та до того, щоб серединою давного монастиря провадила публична дорога. Раз в рік на св. Івана сходилися люди з дооколичних сіл. Руїни на той день оживали. Посеред площі давного монастиря построювали провізоричний вівтар, відправляли Службу Божу та інші празничні богослуження і на тім конець. Відтак знова цілий рік пустка й тишина, хиба час від часу який турист прийшов оглянути сумні руїни...

І можеб були з часом загинули й розсипалися, як багато інших наших історичних памяток. Однак Преосвященний Владика Станиславівський звернув увагу на памятні руїни. Коли Бог допоміг Йому економічно підняти й загосподарити Епархію, рішив викупити руїни Манявського Скиту. Се тим більше оказалося конечне, бо ходили чутки, що Митроп. Діонізій робить заходи винаймити або й купити давний Скит і умістити там православних монахів. Розуміється, що тоді Манявський Скит ставби ятручою раною на нашім церковнім орґанізмі. Та ласкавий Господь не допустив до того і дозволив Преосв. Хомишинови набути його на власність Станиславівської Епархії. Тепер та памятка находиться у властивих руках і хто знає, чи знова не завитають там наші монахи Василіяне, щоби той Скит став осередком тепер вже католицького життя і католицького руху на нашім Підгірю. Коли д. С. К. був у Скиті і говорив там з місцевим священиком, то якось дивно вдаряє, щоб він не чув про набуття Скита ВПреосв. Хомишином або не спитався з простої цікавости, чия власність ті руїни, та до кого належать...

Подібна неточність чи брак всякої інформації видно в названім фейлетоні і про Богородчани. С. К. пише:

„Першим повітовим містом, яке по дорозі доводилося переїжджати, це Богородчани. Місточко — мале, жидівське. При дорозі пишається відновлений костел, далі втиснулися в глибину якоїсь площі — маленька дерев'яна церковця, побудована на місці старої знищеної у війні. Славні ці Богородчани своїм іконостасом, про який згадується, як про велику й цінну памятку нашого мистецтва та який переховується в Національному Музею у Львові...“

Колиб автор був поспитав когонебудь в місті, певно довідавсяби, що зі старої дзвінниці перероблена теперішна капличка є лиш провізорична. Правда, зубжілі міщане не спромоглисяб були скоро на будову нової церкви, як не прийшовби був їм з великою помічю Преосв. Хомишин. Набувши Богородчани від ґрафа Шенборна, подарував під церкву найгарнішу, майже триморґову площу, таки при головнім гостинці і дав даром весь будівельний матеріял. Сей дар викликав велике одушевлення у загалу Богородчанських міщан й тепер, хто лиш може, помагає в будові церкви. Дня 20. с. м. відбулося торжественне благословення фундаментів і угольного каменя. Було се не абияке торжество; бо благословення довершив Преосв. Йоан Лятишевський, сам Богородчанський рожденець. Не диво, що все населення Богородчан і цілої округи витало свого найбільшого горожанина. Се заразом був перший виступ Преосв. Лятишевського у своїому родинному місті. Тепер будова йде скоро й є надія, що до осени стануть вже стіни святині.

Ось так то в дійсности представляється справа про Манявський Скит і Богородчани. *Т.—ий.*

Французько-італійська господарська конференція

На днях відбулася між Францією й Італією господарська конференція. Головними притоками тої конференції були питання границь (Ніцца, Савой, Триполіс і Лібія), побережжа і морського зоруження, та питання господарських взаємин між обома державами, отже вивіз і привіз земельних продуктів, господарських машин та селянської еміґрації. Ціллю переговорів є вироблення господарського договору, що управильнить взаїмний експорт і імпорт вина та худоби. В звязку з тим навязав італійський союз годівельників худоби взаємини з французьким хліборобським синдикатом, домагаючись дозволу ввозити до Франції 50 тис. штук худоби річно. Французький синдикат (його осідок Діжон) погодився узгляднити це домагання, якщо париська різня і північні міста будуть могли прийняти щорічно ще 27 тис. худоби, що лишається надвишкою на півдні Франції. Відносно фінансової сторони договору, то вона буде рішена при участи представників усіх банків з італійських і французьких кольоній, які тепер зі собою „воюють“. На конференції прийшла під наради справа кольоніяльних транспортів і обі сторони погодилися вислати на місця окремі комісії, які розглянулиб умовини такого транспорту. На французькій біржі панує переконання, що фактичний господарський договір, а з ним і справа мита і транспорту, буде заключений в найближчих тижнях.

125-ліття „дослідників біблії“

Минулого року секція дослідників св. Письма обходила 125-ліття свого істнування. З того приводу переведено білянс дотеперішних праць. Виявляється, що дослідники видали повну біблію в 146 мовах, крім того Новий Завіт у 150 мовах. Вкінці витяги з поодиноких частин біблії в дальших 322 мовах.

Дуже багато примірників продано в Китаю й Індіях, де жителі з цікавістю читають св. Письмо. В Европі мають дослідники 96 біблійних домів, головно в центральних її частях. Найбільше хвалять собі Галичину, Тироль, Чехословакію, Мораву, Стирію й Угорщину. На українських і польських селян нарікають, що є послушні своїм священикам, які не позволяють читати инших видань біблії, а лише апробовані катол. церковними властями. На однім зі засідань дослідників розказували вони много про способи, яких уживають, щоби впхнути свою біблію католикам. Вони роздають дітям хліб і здобуваючи довіря родичів, пхають їм свої видавництва. Були випадки, що висланники наймалися до праці в селян, щоби зєднати собі їх довіря, при чім давали їм свою біблію.

Належалоби звернути пильну увагу на діяльність тої секти та на вживані нею методи.

ПОВСТАННЯ КУРДІВ ТА ЙОГО ПРИЧИНИ

Вже від 1925 р. т. є. від часу здавлення повстання Курдів знов запанував спокій в Анатолії (Малій Азії) й економічна відбудова пішла величезними кроками вперед. Лиш на недоступних вершинах Арарату дальше тліла гадка про повстання. І гора Арарат знов свідком кривавих боїв Курдів з Турками. Тамошні Курди це кочівничі розбишаки, що нападають на каравани і граблять їх все одно, чи на території турецькій, перській, чи російській. Вони не узнають ніяких кордонів, а в тій околиці сходяться аж три кордони. Хоч держави стережуть дуже пильно свої кордони, то майже не можливо заборонити Курдам перехід через кордон, бо кордонна смуга занадто гориста. Всякі спроби турецького і перського уряду, щоби племя Курдів поселити на якімсь однім просторі, були дотепер даремні.

З початком червня ті переходи через кордон з Персії до Туреччини стали частіші і більш зухвалі. Кінні ватаги Курдів вдиралися в околиці озера Ван нищили оселі і забирали з собою худобу. Ті всі ватаги були добре озброєні в найновіші кріси Мавзера, котрі могли одержати лиш з Персії. Після повстання в 1925 так основно обезброїли Курдів, що вони навіть не могли мати жадної зброї. Турецькому урядові стало відразу ясно, що тут не йде про звичайний нелєгальний перехід кордону, але що тут мається до діла з політичним замахом.

В Ерзерумі арештовано одного Курда, що показався дуже підозрілий і при нім знайдено ріжні папери, якими турецький уряд дуже зацікавився. Арештований називався Селягеддін і був сином шеїка Саїда, інспіратора і провідника повстання Курдів у 1925 р. Із знайдених у нього паперів виявилося, що він мав оснувати в столиці Вану тайну орґанізацію „Союз приятелів свободи“ і що він був у зносинах з тайною орґанізацією „Робіон“, яка мала ту саму ціль, а осідок її було Алєппо. З тих паперів ще виявилося, що в цю справу замішані й чужі держави.

Тепер вже знав тур. уряд, про що тут іде: Відірвати область Курдів від Туреччини і злучити її з їх областю в Персії і колишньою округою Моссулю в одну незалежну державу. Опріч того було більше ніж певне, що в цю справу мачали пальці й Анґлійці. Селягеддін перебував довший час у військового коменданта Іраку, в якого він одержав паспорт на поворот до Туреччини. Туреччина звернула вже була увагу на те, що з Баґдаду пробували в північній окрузі Моссулю завести курдійську державну мову. А турецькі часописи переконують, що за кулісами нападів курдійських ватаг працює анґлійський полковник Льоренс, цей великий знавець усіх кольоніяльних, а зокрема східних справ, що дотепер спричинював всі повстання у передній Азії.

Вже з початком червня вислав турецький уряд боєві сили на загрожений схід, котрим скоро вдалося прогнати Курдів з околиці озера Ван. Ватаги Курдів, що мусіли перед Турками уступати, сподівалися, що курдійське населення прилучиться до них, але воно заховувалося спокійно і не хотіло з місця рушатися. Одначе Туркам повстання не вдалося так легко зліквідувати, бо ще дотепер ідуть бої в гірських околицях Арарату. Повстанці з усіх боків окружені, а що там нема зовсім поживи, будуть приневолені капітулювати. Їх там є близько 15 тисяч людей: мущин, жінок і дітей. Вони належать переважно до племени Джелялі, яке є найбільш розбійницьке і найнепокірніше з усіх Курдів. Полонені Турки, яким пощастило втечи оповідають, що вожди Курдів носять спеціяльні однострої, і що між ними вони бачили одного турецького сотника, але вже в ґенеральськім однострою.

При поборюванні Курдів багато помогли турецькі літаки, які відкривали їх збірні місця, а відтак їх бомбардували. Курди мали потерпіти великі втрати, при невеличких втратах з турецького боку.

Події у східній Азії загрожують, що добрі взаємини між Туреччиною і Персією мусять попсуватися, бо обі держави заключили договір приязни. Турки не погоджуються з тим, щоб перський уряд рівнодушно глядів на це, як на його території узброюються цілі ватаги, щоби відтак напасти на Туреччину. Турецьке правительство вислало до Персії ноту, в якій дуже гостро проти цього протестує, а щоби раз на все скінчити з дотеперішними переходами кордону, Туреччина пропонує відповідне пересунення кордонів, щоб їх ліпше замкнути. Вже мабуть доказано, що часть племени Джелялі офіціяльно одержала зброю від перського правительства. Цей свій крок мав перський уряд так пояснити: Тому, що сам не міг собі дати ради з розбійницьким племенем Джелялі, узброїв ту часть племени, що йшла більше урядові на руку, на те, щоб вона при помочі зброї успішніше побрювала решту племени. Провід повстанського руху сидить у м. Маку, котре має догідніше положення ніж Мосуль, але провід стоїть у тіснім звязку з містами Моссуль, Алєппо і Баґдад.

На одежі поляглих Курдів найдено тавро в курдійській мові. Команданти Курдів поодержували вже навіть медалі.

Одно певне, що те все заварила невидима анґлійська рука, якій лежить на серці не свобода Курдів, але власні користи, бо на випадок, якби Курдам удалося виборoти незалежність, вони сталиб предметом всякого використування Анґлії.

——o——

Звукові фільми для глухих

Америка вже від довшого часу старається найти способи, щоби і глухі або з притупленим слухом люди могли слухати викладів, концертів і звукових фільмів. Ці змагання, якими кермує дійсно любов до ближнього, мають за собою вже деякі успіхи і в кожному кіні, театрі та відчитовій салі закладають сьогодні апарати, що мають скріпити слух.

Один з нюйорських театрів завів власне таку новинку в себе. Вона виглядає так, що перед сценою находиться величезний радіоприймочний апарат, а від нього йдуть проводи до малих телєфонічних слухавок, що находяться під кожним кріслом видні. Чоловік, що чує слабше, бере слухавку в руку, прикладає до вуха а відповідним потисненням ґузичка реґулює голос на сильніщий або слабший.

Спосіб той показався таким догідним, що у слід за тим театром задумують його ввести у себе не тільки всі театри та кіна в Америці, але навіть костели. І ось в 25 церквах ріжних віроісповідань в Шикаґу є вже нині осібні лавки для глухих, у яких так, як в театрі є слухавки. Глухі при їх допомозі можуть слухати так добре слово Боже та Богослуження, як здоровий, нормальний чоловік.

Коли якесь знаряддя не має ціли, то кидаємо його. Коли людське життя не має ціли, то й воно не заслуґує на нічо лучшого. Та проти такого понимання життя бурриться в нас усяка розумна свідомість; длятого світогляд, котрий голосивби таке, не може бути слушний. (Катрайн: „Катол. світогляд“).

Мануїльський невдоволений

комуністами за границями СССР.

На останньому засіданні Комінтерну виголосив Мануїльський промову, що заслуговує на увагу з огляду на сумні перспективи „світової революції.“ „Орґани компартій в капіталістичних країнах ще дуже слабкі — говорив Мануїльський. — Поки буржуазія орґанізує свої сили, ми, комуністи дуже спізнюємося з орґанізацією революційних мас. Буржуазія орґанізує свої сили фашистівськими методами, щоби в рішучий момент викинути всіх комуністів з фабрик і зробити їх безробітними. Соц.-демократія перейшла теж в отвертий наступ на комуністів. І як що в найблищому часі комуністи не скріплять своїх позицій в капіталістичних державах, то компартії в них мусітимуть перейти в підпольні орґанізації. В Німеччині зійшла компартія від 1924 р. до 120 тис. членів. У Франції втратила в останніх роках 30 процент свого складу. В Анґлії ще в 1926 р. було 12 тис. комуністів, сьогодні їх є 3.500. Те саме можна завважити і в інших державах. Заграничні компартії виявили неспосібність в орґанізації страйків і ви знаєте, які висліди? Робітники відвертаються від червоних профсоюзів.“ Мануїльський вимагав далі в своїй промові, щоби заграничні компартії брали примір з компартії СССР.

ДОКУМЕНТ ЧАСУ

Пишуть нам: Дня 21. липня 1930 р. мав о. Любомир Давидяк сотрудник з Журова, Рогат. повіту Службу Божу в прилученій церкві в Підмихайлівцях. По Службі Божій розпродував портрети Їх Ексцеленції митрополита Андрея, з яких дохід призначений на будову лічниці цьогож імени.

Пізно вечером цього самого дня по 10-й прийшов до помешкання о. Люб. Давидяка комендант постерунку п. п. в Журові Бухта з одним постеруновим на ревізію і жадали вияснення від о. Давидяка, в якім напрямі він відправляв Службу Божу, і хто позволив йому продавати портрети Їх Ексцеленції і на яку ціль?! Треба зазначити, що цей комендант вже від довшого часу має непорозуміння не лиш з о. Л. Давидяком, але майже зі всіми нашими священиками в своїм районі! Запитується дотичну зверхність Р. Р. Рогатинського повіту, чи і на якій підставі, дає прикази своїм підвладним комендантам поодиноких постерунків перепроваджувати провірку в чисто духовних справах гр. кат. духовенства?! Щось подібне діялося хіба в царській Росії! **Сусід.**

Стручкові ростини як лік

В середновіччу вірили, що стручкові ростини то лік. Поміж тодішними лікарями відома була мука з фасолі як засіб проти скірних хоріб. Біль очей лікували відваром фасолі, а чай з квітів фасолі вважався дуже помічним ліком проти віспи.

Сучасна медицина звалила „в руїни“ багато середнєвічних лікарських пересудів, але до фасолі відноситься з однаковою повагою. Досліди именно над хемічним складом тої ростини виказали, що в ній находиться богато лічничих складників, м. і. т. зв. фасеоліна має в собі інсуліну і нею можна лікувати цукрову недугу. В останніх часах приноровлюють також вивар з фасолі проти скірних викидів, а чай зі стручків фасолі має бути добрим середником при водній пухлині, ревматизмі, в болях нирок та міхура.

Чай цей заготовлюється так, що двіри пригорщі сушених стручків фасолі вариться в 2 літрах води так довго, поки з них не остане 3/4 л. Питво проціджується, а пити його холодним кілька разів денно.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Академія в честь Папи. Професори й питомці папського університету Ґреґоріянум та папського біблійного й орієнтального інституту уладили з приводу Папського Ювилею святочну академію, в якій узяло участь около 2000 осіб.

Смерть архієпископа з Раймсу. Померший недавно кардинал Лісон, архієпископ у Раймсі й декан французьких кардиналів, мав 88 літ життя.

Ратифікація конкордату з Румунією. Коротко перед поворотом Карла II,. апостольський нунцій у Букарешті та румунський уповажнений міністер підписали дня 7. червня с. р. документ, силою котрого війшов у життя конкордат між Румунією й Апостольською Столицею. З тою хвилею скінчився довгий період непевности, в якій дотепер жили румунські католики.

Міжнародний літурґічний конґрес. Під протекторатом кардинала Ван Роей-а, апост. нунція в Брукселі монср. Мікаре-а та бельґійських епископів відбувся в Антверпії перший міжнародний евхаристійний конґрес. Рівночасно відбувся 12. французький і 13. нідерляндський літурґічний тиждень. Конґрес тревав від 20. до 27. липня с. р.

Віднова катол. життя в Мехіку. Мехіканське духовенство ревно працює над розбудовою католицької акції, якій важкий удар завдали недавні переслідування. Катол. акція в Мехіку ділиться на 4 ґрупи: 1) Союз мехіканських католиків від 35 р. життя, 2) Союз катол. молодців від 15. до 35. р. і хлопців від 10. до 15. р. 3) Союз катол. жінок від 35. р. і 4) катол. жіночої молоді від 7. до 14. р. та від 14. до 35. р. життя. Крім того істнують дієцезальні й парохіяльні комітети мехіканської катол. акції.

Нове посольство при Ватикані. При Апстольській Столиці повстало нове посольство республики Сан Домінґо.

Нове чудо в Люрді. На днях повернуло з Люрду до Міляна паломництво 200 Італійців. Поміж ними є одна дівчина, яка довгі літа не володіла ногами, а тепер зовсім здорова.

Чуда в Люрді — темою докторської праці. На медичнім факультеті паріського університету предложив молодий медик Муніе як докторську тезу досліди чудесних уздоровлень у Люрді. Йшло про три особи, яких залишили лікарі, а які в чудесний спосіб вернули негайно до здоровля. Муніе одержав промоцію. Сей факт — замічує „Дас Нае Райх“ — характеристичний для теперішних обставин у Франції. Перед кількома роками булиб такої праці при іспиті не розважали серіозно . В данім случаю праця стверджує висшість сил ділаючих у повисших уздоровленнях.

Паломництво католиків Чехів до Єрусалиму виїхало на днях з Праги.

Італійські жінки вручили Папі дар, скатерть на вівтар в Сикстинській каплиці. Скатерть та складається мозаїкою з найкращих вишиванок та мережок цілого світу.

Китайські католицькі місії ухвалили на сходинах в Тієнсіні протест проти червоного террору в большевії.

20 тис. китайських дол. передали католики Китаю в ювілейному дарі Св. Отцеві.

900-ліття катедри в Спаєрі відсвятковано дуже величаво. До катедри внесено відновлений і посвячений Св. Отцем образ Мадонни, що був знищений в часі французької революції, а закінчено торжества Евхаристійним Конґресом всіх німецьких земель.

Управителем ватиканської радіостації іменовано о. Джіянфанеш-ія Ісусового Чина.

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НА НОТУ БРІЯНА в справі Паневропи відповіли в дальшій черзі прихильно: Чехословаччина, Фінляндія, Португалія, Лотва і Бельґія. Також наспіли прихильні останні відповіди: від Німеччини, Данії й Угорщини.

БРІЯН приготовлює новий меморіял в справі Паневропи, в якому узгляднить усі внески, що вплинули від поодиноких держав. Меморіял буде прочитаний на першій паневропейській конференції, що відбулабся після вересневої сесії Союзу Народів.

ЛИТВА почала розбудову порту Клайпеди, асиґнуючи на ту ціль 9 міліонів літів.

ВОЄННИЙ СТАН впроваджено у Фінляндії. Комуністів вийнято з під права, їх б. послів арештовано.

В СІНАЇ почалася ромунсько-югославянська нарада в справі економічного союзу між тими обома державами. Конференцією проводить ромун. мін. торговлі Маджару, Югославію заступає Кунамуді і Суботіч.

КОРОНАЦІЯ КАРЛА ромунського відбудеться 21. вересня. Чутки, нібито уряд Манію має податися до димісії і коронація малаб відбутися за нового уряду, показуються неправдиві.

НОВИЙ ЗАКОН ПРО МОБІЛІЗАЦІЮ видано на днях в Югославії. По тому закону в часі війни підлягатимуть розпорядженню військової влади не тільки всі здібні до військової служби мущини, але також і все майно югословянських громадян.

ІТАЛІЯ ПІДПИСАЛА ДОҐОВІР З БОЛЬШЕВИКАМИ. ПАТ доносить, що Італія підписала на днях з большевиками умову в справі розвою господарських взаємин між обома державами.

ЯПОНСЬКИЙ КАБІНЕТ рішив звернутися до нанкінського уряду з нотою в справі збурення японського консуляту в м. Чанґ-Ча. — В Токіо не хвалять стратеґічних плянів нанкінського командування і є тої думки, що Чанґ-Кай-Шек є в дуже скрутнім положенню. — Командуючий японською фльотою у Янґ-Це дістав приказ приготовитись до активного виступу.

КАМЧАТКА НА ПРОДАЖ. З Москви доносять, що з огляду на страшний брак чужої валюти, большевики рішили продати чужинцям Камчатку. Формально її не продають, лише віднаймають на 99 літ. Кажуть, що цей інтерес пропонували Америці, але вона відмовилася. Тоді післали большевики посередників в Японію і кажуть, що Японія сильно заінтересувалася тою справою.

——o——

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Полікліники дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках каучукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 75-?

НОВИНКИ

1. серпня, що мав стати, як заповідали большевики, „днем робітничої демонстрації за миром“, пройшов у цілій Европі дуже спокійно. За виїмком арештування агітаторів та роздавців летючок ніде не виявили комуністи живіщої діяльности.

Желання Папи для короля Карла. Св. Отець поручив через кард. Пачелі-я апостольському нунцієви в Букарешті монс-ови Дольчі-еви передати подяку королеви Карлови за привіт, який король переслав Папі з приводу свого вступлення на ромунський королівський престол. Папа велів висказати щирі побажання щасливого панування для нового короля.

Біля Турину відчуто на днях землетрус, що тревав кілька секунд. Населення перелякане останнім землетрусом повтікало в паніці з домів. Людських жертв не було, лиш кілька домів завалилося.

Демонстрації безробітних. Між поліцією а робітниками занятими при міській будові в Ченстохові дійшло на днях до кривавої сутички, підчас якої робітники хотіли вдертися до магістрату. В сутичці ранено 2 робітників, кількох арештовано, а 6 поліцаїв побито камінням. — У Варшаві відбулася також демонстрація безробітних, які вислали до магістрату делеґацію з жаданням праці. Магістрат не приняв делеґації. Тоді демонстранти почали підносити оклики проти магістрату й уряду. Поліція демонстрантів розігнала.

Хор Дрогобицького Бояна, що вибився останніми часами на чоло наших хорів, вибирається в слідуючому році з духовними концертами в поїздку по краю. В репертуар тих концертів увійдуть співи ірмологійні, всенародні і партесні, коментовані відповідним викладом. Хорові цьому належиться особливше признання за плекання нашої церковної пісні. Управителем хору є Впр. о. проф. Северин Сапрун.

Власну валюту видасть Ватиканська Держава на основі недавно заключеної монетарної умови між губернатором Ватикану й італійськ. мін. фінансів Москоніем.

——o——

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ЗАРАЗ ПРОДАМ підручну бібліотечку. — Відомість у переплетні п. Петра Подоляка, Львів, вул. 3-го Мая, ч. 11. 765 3-3

ГР.-КАТ. УРЯД ПАРОХІЯЛЬНИЙ В ТУРЦІ Н/С. пошукує дяка іспитованого. Посада до обняття сейчас. Першеньство мають з добрим теноровим голосом і уміючі провадити хор. 764 3-3

Від 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ **МЕБЛІ**

731 на догідні сплати, без поруки. 19-30

Рукописів Редакція не звертає

Жертви

Гр.-кат. церква в Чижикові на лічницю ім. Митрополита Шептицького 25 зол.

о. Алексій Кобрин, парох в Порохнику 2 зол. на лічницю ім Митрополита Шептицького.

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—

МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—

ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—

ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—

ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50

„ **під ковдри** з ручними дірочками „ „ 11·—

КОЦИ вовняні „ „ 10·—

КАПИ до праня „ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6

691 **ЦІННИКИ ДАРОМІ** 28-30

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, неділя 10. серпня 1930. Ч. 60. (360)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Передвиборча ситуація в Німеччині

Що рішила нім. демокр. партія. — Чоловий кандидат нової „державницької партії". — Мін. Дітріх про господарське положення Німеччини.

(ПАТ). На надзвичайній конференції німецької демокр. партії Східної Прусії постановлено розвязати організацію та вступити до державницької партії. За тим внеском голосував також надпрезидент Східної Прусії. Державний міністер фінансів Дітріх виголосив промову про господарське положення Німеччини, підчеркуючи, що головною причиною госп. кризи є безробіття. Річно дає держава безробітним 2 мілиярди марок допомоги. Державні субвенції на ту ціль це найбільша позиція в бюджеті. В найближчих місяцях та сума імовірно ще піднесеться. — Німецька партія державности на першім місці своєї листи поставила мін. Дітріха.

—o—

Большев. Черв. Хрест приносить ганьбу своїй назві

Центральне бюро співпраці організацій, що поборюють комунізм розіслало на днях до організацій Червоного Хреста у всіх державах та до Міжнароднього Порозуміння Червоних Хрестів меморіял, у якому пропонує виключити большевицький Червоний Хрест з Порозуміння . Як причини подає центральне бюро співпраці такі факти: 1) Вже на 12. Міжнародньому зїзді Ч. Хр. в Газі в 1928 р. здемасковано большевицький Ч. Хр. як чисто політично-аґітаційну експозитуру, 2) Большевицький Ч. Хр. веде явно шпигунську роботу на користь Комінтерну і большевиків, 3) прямує тим самим до викликання всесвітньої революції, згідно з програмою комунізму, 4) спирає свою діяльність на ненависті і тут розминається вповні з річевими гуманітарними засадами міжн. порозуміння Ч. Хр. і 5) профанує знамя хреста, що є символом християнського милосердя, проголошуванням війни з християнським Хрестом. Центральне бюро домагається в кінцевому уступі меморіялу скликання нарад Ч. Хр. усіх держав та виелімінування зпоміж їх Порозуміння большевицького Ч. Хр., бо інакше, каже меморіял, воно може в майбутньому дуже прикро відбитися на дотеперішньому високому авторітеті та довірю, які мають всі держави і суспільности до організації Червоного Хреста.

Анархія в Китаю росте

ПАТ. доносить з Шангаю: Комуністичні відділи в Чанґ-Ча почали острілювати американську канонірку „Пальос", котра відповіла вогнем та змусила напасників перервати атаку. Ранений один американський моряк. Комуністи острілюють також канонірку італійську та японську.

АТЕ. з 5. серпня доносить, що місто Чанґ-Ча дальше в руках комуністів. Війська нанкінського уряду відперті. В м. Чанґ-Ча повстав радянський уряд для провінції Гу-Пе, Гонан і Кіянґсі. Нанкінський уряд звернувся до заграничних консулів з домаганням евакуації всіх чужинців з провінції Ганков. Та сама аґенція повідомляє, що комуністичний штаб видав відозву до всіх Китайців до загального повстання. Національна армія масово розстрілює комуністичних аґітаторів та кріваво здавлює комуністичний рух.

Акція „білих" на Далекім Сході.

Большевицька преса донесла, що на китайсько - радянськім пограниччу в Манджурії появилися протирадянські відділи „білих" отаманів Пешкова й Зикова. Большевики бояться, що ті відділи можуть перейти границю СССР. та розпочати воєнні кроки.

—o—

Зміна уряду в Канаді

АТЕ доносить: Останні вибори до парляменту Канади, що покінчилися минулого тижня, дали рішучу перевагу партії консерватистів. Консерватисти одержали на загал 138 мандатів (в попередньому парляменті мали 90), ліберали 87 (мали 123) а другі менші партії разом 19 (передтим 32). Партія праці задержала на дальше свої 3 мандати. Поразка консерватистів налякала до деякої міри політичні круги Злучених Держав, бо консерватисти йшли до виборів піднімаючи кличі проти прогібіції. У дальшому звязку з тою виграною консерватистів подався преміер канадійського уряду Мекензі Кінґ до димісії враз з усіми міністрами.

—o—

Нова пошесть в Молдавії в СССР.

На радянсько-ромунському пограничі, появилася невідома пошесть, яка десяткує сільське населення. Через цю пошесть мусіли припинити жнива, бо більшість людей занедужала, а інші по праці в полі мусять лягати в постіль. Лікарська комісія, вислана на місце обхоплене пошестю, могла тільки ствердити в недужих затроєння крови, та не змогла означити, з чого воно береться.

Відділи червної армії, що там відбувають маневри, не вспіли охоронитися від пошести. Тому, що багато вояків занедужало, мусіли припинити маневри. Розсліди виявили, що недугу викликає маленький кліщик. Він вгризається в шкіру й доходить аж до кровоносних судин. Галапас береться зі спілого збіжжа й перекидується на людей у часі жнив, спання в стодолі або на стогах збіжжа. Боротьба з кліщем покищо неможлива. Скількість смертельних жертв покищо неустійнена, всеж таки мусить бути чимала, коли в одному тільки селі вмерло сім мужчин, пять жінок і 11 дітей. Що більшість мешканців недужа й не може покидати хат — серед населення переполох. На вістку, що недуга береться зі збіжжа, населення здержується від збирання збіжжа з піль.

Польське правительство а католицизм

Протестантами є: б. премєр К. Світальський, міністер віроісп. і просвіти С. Червінський, мін. внутріш. справ Складковський, мін. залізниць Кун, мін. почт Борнер, мін. війни маршал. Пілсудський.

І се „католицька держава".

Огонь нищить не лише будинки але й все що в них є, тому обезпечуйте збіжжа й пашу від огню в Товаристві взаїмних обезпечень
715 „ДНІСТЕР" 24-7
у ЛЬВОВІ. ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

о. СЕВЕРИН САПРУН (Дрогобич)

НА ДЯКІВСЬКІ ТЕМИ

Одною з немалих болячок нашого церковного життя — се дяківська квестія. Від кількох літ деякі священики розпочали організаційну акцію дяків. Побачили світ дяківські часописи. Остаточно ся квестія мусить бути колись унормована. Та коли глядач з боку візьме в руки дяківську часопись, здивує його дивний підхід до справи. Вам мимоволі насовується питання: Чи організатори дяківського життя вибрали властиву дорогу і властиві засоби до цілі? Дяк — се церковний півець. Се повинен бути знавець церковної пісні, її подвижник та сторож її чистоти і краси. Організація дяків — се організація сил для піднесення церк. співу, се його розквіт, його слава! — Через славу церк. співу — слава Божа! Се на мою думку засаднича черта у тій цілій квестії. Боротьба за права, за матеріяльні здобутки може, зґл. повинна наступити щойно по очевиднім полагодженню сеї засадничої черти. То значить:

Дяки мусять звернути передовсім увагу на се, чи вони дійсно є фахівцями, чи вони є дійсно подвижниками на полі розквіту церковного співу. Щойно, коли будуть могли собі сказати: „так!" — щойно тоді будуть мати право, і то певне, якого ніхто не відважиться квестіонувати, — право домагатися підвишки матеріяльного забезпечення.

Пригляньмося коротенько близше, чи наші церковні півці займають в історії церк. пісні сучасно те місце, яке повинні займати.

Кожде звання домагається фаховости. В дорозі до неї треба перейти дорогу основних студій. Хто хоче стати фахівцем у своїм званню, мусить опанувати основи, історію, розвій свойого діла! Се знає кождий інжинір, лікар, ба се знає кождий ремісник. Фаховости у ремеслі однак не здобувається дорогою студій, але дорогою свого рода тресури: наслідуванням майстра. Колиж візьмемо під увагу звання церковного співака, то тут не вистарчить зааплікувати способу сього, що у ремеслі! Бо се є звання, яке суппонує конечність точних студій не тільки практичних але і теоретичних. Сеї фаховости — позволю собі сказати — абсолютно бракує нашим дякам. Чи є вони (за виїмком яких 5—10 процент) учителями церковного співу у наших селах?

Не знають вони ніякої методи, не перейшли дороги умузикальнення, не мають ніякої програми науки церковного співу. Мають тільки програму Богослужень, які відправляють механічно, скоро, затираючи слова і красу напівів. Чи наш спів не заслуговує на се, щоби виконавці — і учителі його (у селі) — були „фахівцями" — а не лиш мертвими ремісниками?

Отсе є найслабша точка, на яку організатори дяків повинні звернути увагу!

Зробити дяків фахівцями свойого звання! Зробити з них сторожів краси церковного співу і обряду! Нехай дяки спричинять розквіт церковної пісні, бож

се в першій мірі до них належить! Великий Бортнянський від того зачав, а не забуваймо, що многі і великі композитори — се були якраз дяки. (Іван Аб. Бах — був органістом, себто дяком!).

Переглядаєш дяківську часопись: ані одної фахової статті, ані одної праці відданої чи то ірмольогійній пісні, чи всенародній, чи концертово-духовній. Ані одної статті, яка би взивала дяків до праці над поширенням церковно-співочого мистецтва між вірними!*)

Через фактичне, фахове піднесення дяківського стану — до піднесення матеріяльного — а не навідворот!

Стан церковно-співочого мистецтва є спеціяльно у нас в Галичині в такім упадку, в якому ще ніколи не був. Спів на крилоси, чомусь зовсім відкинений! Ще не чув я, щоби котрий дяк у Галичині зібрав кілька осіб, з якими робив би проби до вечірні або утрені на два крилоси, антифонічно! Як причинилибся тоді і до розбудження заінтересування до Богослужень, як дуже до піднесення релігійного почуття у селі, — а скільки зискала би Слава Божа! Не згадую вже про культурний стан села — якби він тоді піднісся! І не йде тут про якийсь концертовий хор, але про два крилоси по кілька людей, які систематичною працею доходилиб до якоїсь перфекції у виконанню наших церк. напівів.

Будучи редактором одинокого співного журналу „Боян“ — маю під цим оглядом звязок з цілим краєм. Колиж іде про справи культурно-співні, то на жаль участь у них наших дяків є зовсім мінімальна, а денеде навіть негативна! Вистарчить згадати, що по висланню між дяків кількасот примірників „Бояна“ — остало на цілу Галичину всего 27 (двацять сім) дяків передплатників. Маса, вся маса дяків не цікава — на річи, які випливають з натури їх звання, — річи співочі! Сеж сумний доказ нефаховости, інерції — і незаінтересування ділами свойого звання — зі сторони наших церковних — півців! Не диво отже, що ми з нашим церк. співом докотилися там, де ми тепер є. Може хтось покликатися на дяківські Інститути, що се їх завдання. Так! Але їх програма вимагає точної ревізії, — а ся справа теж повинна стати предметом журби організаторів дяків. Дяки не можуть бути ремісниками, які „потрафлять“ заспівати вечірню чи утреню. Хто хоче се „потрафлення“ чути в практиці, нехай потрафлення чути в практиці, нехай пофатигується, а переконається, що в 90 процент є се пародія співу, і місто Божої слави — Його обида.

Дяки самі, і тільки самі повинні взятися до організації — але зачинати від роботи — а не від платні.

Безперечно, що є річчу священиків, допомогти їм у сьому. І то передовсім священиків - співаків. Многі священики — нігде правди діти — зовсім собі легковажать стан церк. співу у їх церкві, а многим може взагалі навіть на думку не прийде, що поза малюнками, хоругвами, світлом і т. д. найвисшим виразником Божої Слави є подібний ангельському — церковний спів. Прийшла мені чомусь на думку історія про одного петербурського батюшку. Після революції не було правдивого вина до Служби Божої. Сей батюшка попросту купив яблок, витиснув сок, додав цукру — ну і правив Служби Божі. На Соборі виступив з такою порадою для Собратів — і запрашав на Сл. Божу до себе — приглянутися, як то йому така Сл. Божа знаменито „удається“!

„Удаються“ і наші утрені і вечірні! Але ся „удача“ довела до цього, що народ хоча і ходить, не бере комплетно в них участи, а по містах таки не ходить. Але зате Богослуження „удаються.“

Освітлюючи квестію з цього боку, руководжуся тільки журбою ізза упадку нашого церк. співу і піддаю се освітлення думкам наших церк. півців, яких найважнішим обовязком є двигнути сей спів та ратувати бодай се, що ще осталo. Як до того взятися, — се квестія дискусійних статей — якраз на сторінках дяківських часописей!

Тоді стане дяківський стан великою культурною цінностю народу — а тоді він сам зясує матеріяльні услівя свого буття, яких певно ніхто не заквестіонує.

—o—

АСИМІЛЯЦІЯ

III.

Пригляньмося дитині убогої матери. Настільки спостерігає кожда людина, що знає напевно, що хочби до такої дитини не знати як мило усміхалася найкрасша й найгарніше одягнена богата пані, хочби не знати як сердечно примилювалася до неї й вабила її до себе, то дитина таки побіжить до своєї обдертої, запрацьованої матери. Що се значить?

Се значить очевидно, що в природі є сильні звязки, яких не перемагають ні змислові спостереження, ні вигляди на вигоду, красу і добре життя. Правда, ті природні звязки можуть бути зірвані. Коли пр. рідна мати покине свою дитину, а виховають її чужі, то дитина звичайно не хоче вертати до своєї матери. Та се очевидно виїмкові випадки.

Історія вчить, що в обороні своєї землі й свого народу, люде все йшли навіть на смерть, хоч нераз булоб їм лучше, якби пристали до сильніших, котрі все одно їх заможуть, бо силу мають

Та все те прояви, щоб так сказати, фактичні. Сенс і висший змисл дає їм постійно релігія (не людська думка, бо вона доходить якраз до чогось противного, як виказано в II. статті). Природні й історичні факти з життя й боротьби між народами побудовані переважно на темнім інстинкті. Соняшне світло в ту темряву вносить тільки релігія і то вносить те світло не розкладаючим „міркуванням“, а догмами, котрі будують. Такою догмою, котра не підлягає ніякій дискусії, є істнування Бога і віра в Нього та в Його мудре Провидіння. Він творець людей і народів.

Сегодня вже й наука признає отсі три біольогічні аксіоми: Omne vivum ex vivo; omnis cellula ex cellula; omnis nucleus ex nucleo. (Все живуче походить з живучого; кожда клітина з клітини; кождий зародок з зародка).*) А се значить, що з мертвої матерії не могло повстати само собою живе життя, його сотворила висша Сила Божа. Вона сотворила й народи, а хто хоче викорінити їх, той ділає неморально, бо се противне волі Божій. Народ може виродитися й перед часом умерти, як людина, та се не значить, що викорінювання якогось народа належить до нормальних річей. Змагання до асиміляції народу се ніщо инше тільки масове убийство. А коли асиміляція ведена при помочи таких способів, як утруднювання доступу до ріжних фахів і занять, то се убийство гірше від убийства переводженого ножем чи отруєю, бо викликає довгі муки цілих родин переслідуваних, сіє ненависть і бажання пімсти, затроює атмосферу між народами на довгі часи і ломить почуття всякого права й закона не тільки у переслідуваних, але й у тих, що переслідують, особливо у тих останних. А той стан уже Арістотель у своїй „Політеї“ (1, 2 і д.) характеризує так: „Як людина у своїм викінченні являється найблагороднішим зі всіх земних сотворінь, так відірвавшися від закона і права стає вона найгіршим зі всіх. Нема нічого страшнішого як несправедливість заосмотрена в зброю, бо природна зброя людини се її розум і сприт, яких можна вживати і до противних цілей“ (значить до добрих і до злих учинків), длятого людина без чесноти „се морально найпоганіше і найдикше сотворіння а під оглядом полової й жолудкової насолоди найбільш розпусне.“

Проти природної асиміляції без ніякого насильства ніякий нарід ніколи нічого не мав і не міг мати, зовсім таксамо, як одиниця нічого не має замітити і не замічує проти природної смерти, хоч розуміється, волілаб її звичайно як найдовше відтягнути.

І длятого народи, котрі належали до таких, які варті були правити другими, дійшовши до зрозуміння своїх обовязків, не асимілювали ні хитрістю, ні насильством. І так з історії старого Риму знаємо, що грецька мова була навіть в Італії уживана в рівній мірі як латинська аж майже до самого упадку Риму, а часами й більше, хоч Римляне підбили Греків. Ніяких заборон проти тої чужої мови, ні взагалі проти жадної, вони не видавали й нікого не переслідували за те, що він був інакшої народности (хоч нераз дуже жорстоко нищили тих, з котрими воювали). І се власне було одною з головних причин того, що вони так довго правили світом. А Вавилон, котрий асимілював і насильно і хитрістю, розмірно скоро сам попав у неволю. А добувшися з неї, знов не переставав таксамо поводитися з підбитими й діждався в скорім часі стану упадку, так описаного: „І Вавилон, царств окрасу, повернув Бог у ніщо як Содому й Гомору. Там посадник не осяде з роду і до роду, ні Араб не розложить шатра, ні пастух там зі стадом спочивати не буде. Звір пустинний заляже його і доми наповняться пугачами.... Косматі малпи там скакати будуть, шакалі витимуть у домівках його і гієни по роскішних замках.“

Зі свого другого упадку він уже ніколи не піднявся. Бо скоро рішає немодальне поведення супроти поконаних, А чи можна назвати моральним поведення супроти Українців, яке пропагує між Поляками проф. Грабский? У нього як у представника державної нації, не видно ні сліду, ні тіни ніякого почуття обовязку супроти нас, котрі знайшовшися (все одно як, по волі чи по неволі) в межах польської держави, сповняємо супроти неї обовязки горожан, платимо тяжкі податки в майні і крови наших дітей (на випадок війни). І за те маємо бути по пляну п. професора поневіряні й недопускані навіть до найнисшого сорта самоуправи на нашій рідній землі! Словом — маємо бути систематично душені „висшою“, як йому здається, польською цивілізацією аж поки не перестанемо істнувати.

Одначе п. професор очевидно опанований ілюзією що до тої „висшости“: бо цивілізація, з котрої зникне мораль, перестає бути „висша“ власне через те, що з неї щезла мораль. Скількість книжок, криміналів, шабель і гармат не тільки не становить „висшої“ цивілізації (адже всего того мала пр. царська Росія далеко більше ніж Польща!), але не виключає й упадку до такого звіринного стану неволі, в якім сегодня знаходиться 150-міліонова маса населення б. Росії. І то не виключає упадку дуже скорого.

Ми Українці католики не пропагуємо ворожнечі до ніякої державної влади, хіба, що вона стратить усяку мораль, — тоді вона сама ставить себе на становищі, в якому вже також не треба пропагувати ворожнечі до неї, бо та ворожнеча сама родиться й пишно росте, аж поки не розсадить її, коли наспіє

*) Зате містить передруки з „Гром. Голосу“, або безглудді напади на католицьку пресу! — *(Прим. Ред.)*.

*) Wasmann: „Die moderne Biologie und die Entwicklungstheorie“, ст. 207. — Frank: „Die Entwicklungstheorie im Lichte der Tatsachen“, ст 66.

час. Отже ворожнечі не ширимо, вірячи, що всяка влада від Бога: добра в нагороду, а зла за кару. Та не можемо мовчати, коли хто в білий день пропагує убийство цілого народу, в імя „вишости", якої не посідає. Коли взяти під увагу, що зі всіх польських партій одинока польська народова демократія, т. є. вшехпольська партія, має теорію згідну з практикою (бо правляча тепер санація взагалі ніякої теорії не має а соціялісти всіх народів мають теорію зовсім противну практиці), — то муситься прийти до переконання, що думки, які ширить проф. Грабский і вся його партія (зрештою не відтепер), се заповідь страшних відносин, які ждуть Польщу і нас у ній. А страшних тому, бо се річ ясна, що вся польська суспільність м у с и т ь бути згодом перенята теорією і практикою вшехпольської групи з тої простої причини, що иншої теорії та практики, які булиб у згоді з собою, та суспільність не витворила і навіть не видно ніяких початків опамятання на основі факту, що Поляки стали державною нацією, отже мають обовязки супроти всего, що знаходиться в їх державі: від людей почавши, на лісах і мертвих предметах скінчивши. Зі зрозумінням тих обовязків і з виконуванням їх зачинається доперва цивілізаційна висшість, котра одначе також не дає ніякого морального права до насильної асиміляції инших народів, хоч дає фактичну підставу до природної асиміляції, котра поступає тільки дуже пиняво. Але ідеольогія, яку впирає в польську суспільність п. проф. Грабський і його струя, се ідеольогія не цивілізаційної висшости, тільки ідеольогія злочину на велику міру, тимбільше огидна, що прикривається плащиком релігії й удає, що „шанує" навіть католицизм. Все те можнаби зрозуміти, якби пляни п. проф. Грабского і його струї мали бодай якісь вигляди, що їх удасться з успіхом перевести. Та се таксамо виключена річ, як те, щоб Польща за нашої памяти завоювала напр. Велику Британію.

Про вигляди плянів п. проф. Грабского поговоримо в слідуючій статті.

А. Ч.

Невдоволення з колхозів

Московська „Правда" доносить: В останніх часах в Кубанській округі підсилилися випадки шкідництва, яке виявляється тим, що куркулі і під-куркульники самохіть переводять кісьбу колхозних трав та жнуть ярі й озимі засіви. І то мимо цього, що сов. влада видала гострі заборони та наказала не залишати ніодного випадку шкідництва безкарно. В Нововеличківській станиці гурт кулаків викосив 50 гектарів колхозного соняшника, а крім цього розвели випас худоби й коней на колхозних збіжах. В цілій низці комун завважено теж, що деякі колхозники на те повходили в колхози, щоби нищити машини. В Величавському колхозі куркулі спалили 80 гектарів озимого збіжа, а в Дніпропетровській округі побито машини і продано їх на „шмельц" рудметалторгові.

Потомок останнього цісаря Візантії

Виграв великий процес з грецькою державою.

Преса доносить: Перед цивільним трибуналом в Неаполі скінчився небувалий процес. Невідомий досі Мануіл Теодор Капоні предложив ряд документів на доказ, що він останній нащадок останнього цісаря Візантії Константина XI. і зажадав віддання всего приватного майна того цісаря, яке знаходиться в Італії. Визначні історики переглянули документи й узнали їх правдивими. Супроти того суд признав позовникови предмети спору. Готівку грецький уряд в час витягнув з італійських банків. Згаданий Капоні має ще претенсії до великих приватних дібр свого предка в Греції. —

ЖИТТЯ І ВОЛЯ

ЄДНІСТЬ СВІТА

Покоління працюють в темряві. Вони не знають діл своїх рук. Вони зачинають його розуміти аж тоді, коли оден акт історії скінчиться, коли можуть обернутися і глянути на нього взад. Від чотирьох століть працює людство не свідомо над наймогутнішим ділом своїх рук — над здобуванням і єднанням світа. Те здобування зачалося з кінцем XV-го століття, коли великий Італієць пустився з кількома кораблями на Океан і відкрив Америку.

Людство не знало себе до того часу і не знало також плянети, котра була йому призначена на домівку; не знало її дійсної форми, не знало скільки рас і народів замешкує її. Члени людської родини жили кождий для себе, зналися взаїмно або мало, або й зовсім не зналися, а всіх їх розділювала дика самота гір, пустинь і океанів. По відкриттю Америки почало людство опановувати світ і відшукувати себе подекуди при помочи відкрить, кольонізації, еміґрації, здобування, торговлі, договорів, дипльоматії і Євангелія. Народи, раси і континенти помалу пізнавали себе. Вже від чотирох століть стає світ потрохи одним тілом.

Здобування і єднання світа — протягом трьох століть повільне — стало в XIX. століттю скоріше, тоді, коли Европа й Америка після опанування сили заліза і вогню могли розпоряджувати парою, електрикою, залізницями і телеґрафом. При кінци XIX. століття можна вже було сказати, що чоловік знав відтоді й опанував цілу земську кулю. Шини і телеґрафічні каблі були нервами світа, що став одним великим тілом.

Одначе то не відбулося таки без дивної противорічности. Чим більше зединявся світ у своїй власній свідомости, тим більше чужими чулися між собою його частини: мовою, вірою, способом розуміння життя, моральности, інтересів.

„GENEWA" Одинока українська галянтерія-Перфумерія Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 37-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці, „Tretorn", кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery", косметику і перфумерію та забавки і пр.

КОЛИ БОГА НЕМА...

Коли нема Бога... як тоді?

Тоді відразу звужуються виднокруги. Нема Бога, то нема того Висшого, до котрого стреміла думка в безконечний простір світа і душі. Нема Висшого — і думка неначе птах з підбитим крилом паде на землю. Вертається до земного. Холодно буває на землі і тверда буває земля. Тверда і жорстока. А чоловік прагне тепла і затишку. Коли хоче сказати, що йому добре, — говорить: „Як у Христа за пазухою." Найвисша уява тепла і затишку. І нараз нема Бога! А коли Бога нема, то нема і Христа... І тоді холодно, холодно...

Незвичайно гостро відчувають цю непривітність і холод молоді, що вимагають від життя радости. А радости нема. У инших, у цего, у того є, а у нього нема...

А радости треба.

*

В Америці, в місті Балтіморе, 20-літня сестра жалібниця, міс Шілінґ, оповістила в часописах письмо з заявою, що вона зовсім змучена безперервною працею і вийде заміж за першого ліпшого мужчину, котрий дасть їй 5.000 дол. Родичі її вмерли, коли ще вона була маленька дівчинка. Проживаючи у знайомих, вона весь час працювала.

„Як і другі дівчата — пише вона — хочу вийти заміж, заложити родину. Я втомилася одягатися на кредит, мене втомили постійно незаплачені рахунки. Маю дуже багато знайомих молодих людей, та ні один з них не є зі мною в таких відносинах, щоб мені освідчитися."

Що можна сказати про цю дівчину на перший погляд?

Безсоромна!... Просто оповіщує, що продається і навіть ціну собі означує! Моя ціна — мовляв: шлюбний контракт і 5.000 долярів. Прошу, панове покупці. Будете торгуватися, — можу й уступити. Кажіть свою ціну!

Що за безсоромність! Може бути і безсоромність. А може бути дещо більше складне.

Холодно людині... Хоче тепла і затишку, а нема ні тепла, ні затишку. У инших є, а у неї нема. Праця сестри жалібниці нелегка праця. Перетомлює. Треба відпочинку, а що то за відпочинок без тепла і затишку?

Бачив я колись в Парижі одну таку дуже гарну сестру жалібницю. Самітна. Також хотіла ласкавости. Не знайшла. Наложила на себе руку.

А ця балтіморська більш отверта і тому кричить про своє горе. Аджеж таких багато. Тільки не кождий крик до нас доходить.

Та в чімже заключаються вимоги цеї дівчини? Втомилася одягатися на кредит... перетомили незаплачені рахунки. Хоче вийти заміж. Другі виходять... Молоді люди ходять навкруги та навколо, а путнього нічого нема.

Зовсім як у пісні:

Хоч я гарна личеньком,
Та одіта зле!
Ніхто заміж не бере —
І якраз за те!..."

Та чи в тім головна драма цеї дівчини? Ні. Коли вона навіть вийде заміж і муж увільнить її від незаплачених рахунків, — то драма лишиться. Радости таки не буде. Біда тої дівчини в тім, що ціла вона земна, занадто земна. Без виднокругів, без стремління до неземного, до Вищого. Вона занадто гостро відчуває браки у своїх матеріяльних вимогах, бачить довкруги тільки земне, занадто земне і каже: Мені, мені, мені... Звідси і незадоволення і терпіння.

Інша дівчина в тій самій Америці, не знаю в якім стейті, пішла ще дальше. Вона мала батька: Та що таке батько? Тут також звучить: Мені, мені, мені.

— Світ це моя пожива, говорили фільософи Штірнер і Теккер. Батько також частина цего світа і тому: Мені, мені, мені...

А батько мав свої думки і йому здавалося, що він не чийнебудь, а „свій власний" і вишукав собі якусь „міс" (дівчину). Дочка з заздрости витягнула револьвер і... бац... бац... бац... всадила бідній „міс" кулю під серце.

Колиж її арештували, вона не збентежилася і заявила:

— Батько належить тільки до мене! І ця людина була вся земна і без виднокругів. Коли нема стремління до Вищого, то нема Бога. І — значить — моторошно і холодно. А ще проганяють якими небудь штучними способами, в роді кокаїни, джезбенду і подібних „тимчасових спасителів."

Холодно жити тільки на самій землі і тверда та жорстока земля...

(З російського).

——o——

Поки народи і племена людської родини жили відокремлено, лиш малими групами, доти не могли знати ріжниць, що їх ділили. І тому то не могли вони ні любити себе ні ненавидіти. Віддаль і незнайомство окружали ті ріжні групи людства неначе смугами байдужности, що не пропускають ні ненависти ні любови.

Та все те змінилося тоді, коли розчленовані племена людського роду увійшли одні в других. Тоді вони запримітили, що вони ріжні, а ті ріжниці, що їх взаїмно до себе притягали, розбуджували у них рівночасно взаїмну відразу. З тих отже самих ріжниць повстали рівночасно і любов і ненависть. Тому єднання світа відбувалося однаково так при помочи Євангелія, як і меча, так братерства, як і винищування себе, так само виміною послуг, як і виміною гарматних вистрілів. В міру поступу зединення, ставав світ вулькапом воєн і революції. Його нищили на протязі останних чотирох століть війни і революції, котрих значіння і сила зростала — аж дійшло до хвилі ,коли людство схаменулося і зрозуміло, що має одно спільне тіло і душу. — А схаменулося воно вперше в розгарі найстрашнішої війни, яка колинебудь його шматували. Кілько людей, богацтв та держав згинуло в світовій війні! Кілько болю, злости, ненависти, бунтівничого духа розсіяла та війна в масах людства! Що за жахливий вибух здичіння і божевілля викликала вона на трьох континентах! Але також що за розгін дала вона повільному до тої пори зединенню світа! Коли Німці заняли Бельгію, цілий світ, Америка й Австралія на рівні з Голяндією і Данією, почулися загрожені і зачеплені в особі тої малої держави, котру силою здавив німецький велит. Коли впала могутність Росії, богачі цілого світа — почавши від банкирів Ню Йорку, скінчивши на індійських раджах, — задрожали за свої багацтва. Це потрясло основами всіх держав світа, все одно — республіками чи монархіями, демократіями чи аристократіями. Всі народи світа слідили за страшною боротьбою, що велася в серці Европи, з надією на щось ліпше, або зі страхом перед чимсь тіршим. Всі народи світа радувалися й терпіли в своїх обманах і розчачуваннях в часі війни і мира. Всі народи світа, — навіть ті, що їх війна збогатила — терплять нині внаслідок страшенного знищення багацтв і шаленого перевороту відносин, котрого причиною була війна.

Людство хорує нині на брак спокою, бо хора й Европа й Азія. Брак устійнення в Европі, глухе кипіння в Азії, загрожують цілій машині світа. Коли нині народи ненавидяться й одні других боять ся більш чим колинебудь, — то також більше чим колинебудь потребують тепер одні других. Всі вони нещасливі, бо бояться одні других, ненавидяться взаїмно й одним других бракує якраз тепер, коли кождий з них потребувавби свого сусіда. Передовсім Европа ще ніколи не була така розірвана і не потребувала так дуже єдности, як сегодня. Та суперечність трагічна, страшна, жахлива. Але не нарікаймо на неї. Людство зливається, не лише люблячися і помагаючи собі, але також шматуючи себе.

Вже від чотирох століть кожда війна спричинює як не загладу одної з воюючих сторін, то злиття. Та трагічна суперечність приготовляє всесвітну цивілізацію, котра завтра заволодіє людством.

Єдність світа, витворена відкриттями, кольонізацією, еміграцією, релігією, війнами, торговлею, дипльоматією, залізницями, телеграфом, — мусить довести до цивілізації з всесвітним характером. Одно тіло не може жити з кількома розбіжними і ворожими собі душами. Тіло світа, вже майже зединене, потребує одної душі, в котрій зіллється гармонійно все те, що найліпше в нинішних цивілізаціях: християнська моральність, промисл і західне знання, старинна мудрість Азії, цвіт европейської і східної штуки.

Питання національних меншостей у французькій пресі

Французький місячник „Revue des Deux Mondes", що виходить якраз тепер вже 100 літ — помістив у липневім числі довшу статтю під заголовком Les minorités opprimées. — Les Polonais en Allemagne. — (Угнітувані меншости. — Поляки в Німеччині). — Автор признає на початку статті, що проблема мешостей, це справа найбільше скомплікована і найніжніша в сучаснім міжнароднім життю. Проблема меншостий становить зосібна найважніший чинник цего розуміння, яке істнує актуально між Польщею й Німеччиною.

Автор Ph. Poirson переходить насамперід німецьку статистику і завважує, що дуже трудно оцінити число Поляків, котрі замешкують Німеччину, а також, що не можна користуватися лиш німецькою статистикою, дальше, що рівнож є тяжко приймити її без застереження або без поправки. Німецька конскрипція з 1910- 1925 року по думці автора робить на самім початку похибку. Німці не числять за Поляків ані Кашубів ані Мазурів, які є Поляками „з раси і з душі", ані тих, що заявили, що деколи говорять по німецьки, чи то вони Кашуби чи Мазури чи Поляки. В 1910 р. було в Німеччині 1,571.440 Поляків — а в 1925 вже лиш 709.717.

Автор не взяв під увагу обставини, що в 1925 мусить бути менше поляків, коли від Німеччини відпала ціла Познанщина, Торунь і Горішний Шлеск.

Дотично польської меншости й її прав підносить автор, що Верзальський договір з 28. червня 1919 р. а відтак Ваймарська Конституція з 11. серпня того року (арт. 113) забезпечує меншостям уживання їх матірної мови в науці, у внутрішній адміністрації та в судах.

Се — каже автор — остало мертвою буквою. Адміністраційна державна влада не вважала себе ніколи звязаною законами. Політичне і суспільне життя Поляків у Німеччині групується в численних товариствах політичних, шкільних, релігійних, економічних, професійних, культурних і т. д.

Ці угруповання показують свою діяльність у всіх ділянках і стараються боронити своїх прав польської меншости. Їх характер національний і загально католицький, стягає на себе вороже становище більшости Німців націоналістів і воюючих протестантів. Автор вичислює в тім розділі всі кривди Поляків у Німеччині.

Так само вичислює автор всі кривди Поляків у шкільництві, як то їх нібито германізують Німці. Вкінці в життю економічнім „видно лиш кольонізацію й германізацію" на східних границях. Місцями підносить автор цифрові покривдження Поляків в Прусах чи на східних окраїнах Німеччини.

Ми не всилі провірити тих цифр ані взагалі статистичних дат щодо Поляків. Нотуємо лиш факт, що Поляки є „барометрово" чулі на найменше тиснення політичної атмосфери, де йде про нарід польський. А як поступають Поляки не з пів міліоновим, чи хочби й 1½ міліоновим, але з 7-міліоновим народом у себе — цего вони не хочуть бачити, бо то „до іннего." Цего не бачать і їх французькі приятелі, які знають лиш „nos amis Polonais".

Не знаю, що напише п. Поарсон про другі національні меншости — les minorités opprimées — але вже з того самого, що він між народами угнетеними бачить на першім місци Поляків у Німеччині, можемо догадуватися, який буде його погляд на справу гнету і кривд народу українського в Польщі, в Ромунії й ЧСР, не згадуючи вже про СССР. Очевидно, що інформації свої буде він черпати щодо нас у п. Грабського.

Не знаємо також, чи з нашої сторони занимається хто тою статистикою наших кривд на поли політичнім, економічнім і суспільнім. Чи робиться що в тім напрямі для інформації світа про репіючі до неба переслідування нашого народу в шкільництві, в суді та адміністрації.

М. К.

——o——

ЗАВДАННЯ КАТОЛИЦЬКОГО ЛІКАРЯ

(Слово Й. Св. Пія XI. до лікарів).

„Оссерваторе Романо" з 3. VII. 1930 подає промову папи Пія XI. виголошену до лікарів, які з приводу Ювилейного року прибули до вічного міста:

„Тіло не може жити окремо від душі. Тому лікар мусить піклування тілом лучити з піклуванням душею. Звичайно говориться, що старання про душу належить до духовних, а піклування тілом є обовязком лікарів. Се не зовсім слушно. Бо дуже часто лікар може звершити для душі такі добродійства, які священикові неможливі до звершення. Якраз лікар може у визначній мірі вести апостольську діяльність. Деколи слово лікаря має більший успіх, ніж слово з уст папи, прм. коли йде про причини конечности раціонального одягу. Як часто моральну вину поносить лікар, коли не поставить тут свойого „вето!" Зновуж кілько то разів слово лікаря привело тут до пізнання блуду. Є лікарі, особливо за кордоном, які заохочують до плекання наготи. Але й за кордоном були лікарі, які в імени медичного знання остро поборювали сей сумний промах. Є много таких річей, проти котрих повинні виступити лікарі. Головно в ділянці супружого й полового життя, злочинів проти материньства, приноровлювання т. зв. терапевтичних заходів в цілі „перервання" вагітности і т. д. Дійсному й чесному знанню належить правдива пошана. Однак деколи під плащем науки діються, зглядно допускається річи, які негідні людини. В тім случаю дається запримітити радісний обяв, що в лікарських рядах більшає число таких, які не лиш у своїх думках, але в студіях і в практиці мають звернений зір на вічну ціль чоловіка, на духові вартости, на Бога."

КОНАН ДОЙЛЬ І СПІРИТИСТИ

Як відомо, недавно померший англійський письменник Конан Дойль був великим прихильником спіритизму і обіцяв своїм прихильникам, що по смерти зявиться. Як доносить „Лондон-Гелалд", спіритисти влаштували з нагоди його смерти сходини в „Алверт Голл" і заповіли, що Конан Дойль явиться на них сам. В означену годину на салі було присутних 11 тис. спіритистів, дружина й два сини покійного. Фотель, на якому небіщик сидів, лишили порожним. Через кілька хвилин тиші медіюм Конан Дойля попало при світлі у транс і почало говорити бажання Конан Дойля, які усі приявні записували. Зматеріялізувати „духа" Конан Дойля не вдалося. На вислід сходин ждали під Алберт Голл товпи народу.

——o——

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
762 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 3-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

Німецький інститут конюнктурних досл'д'в

про світову кризу.

Останній випуск „Місячника німецького інституту для дослідів конюнктур“ (за червень ц. р.) виявляє, що світове господарське положення не поправилося в червні ц. р., навпаки значно погіршало.

В звязку з тим, що народно-господарські круги ріжних держав звязані тісно з собою кредитовими ринками та зносинами в заграничній торгівлі, депресія господарського життя довела до ще більшого звуження ринків. Покищо не можливо передбачити, коли скінчиться поглиблювання кризи хочби тільки в одній державі, що її переходять, так як не можна також надіятись на поправу умовин збуту на світових ринках в найблищому майбутньому.

З другої сторони, на нюйорській біржі впали продовж останніх двох неділь важніші папері на 2 і 5 пунктів своєї вартости.

Акції сталевої компанії „Юнайтед стейте-стил“, залізничої компанії „Нюйорк сентральрейлнод“ і американської телефонічно - телеґрафічної компанії впали на 3 пункти. Акції електричних фабрик Вестингавза впали на 5 пунктів.

Індекс статистичного бюра „Стандарт“ був за червень ц. р. на 200 процент низший як в минулому році. По відомостям тогоже бюра промислова продукція Америки обнизилася в першій половині р. на 15 процент низше продукції першої половини минулого року. Виробництво автомобільного промислу впало на 34 прц., продукція сталевого промислу на 18 прц. а продукція залізничого промислу на 12 і пів прц.

Америка незвичайно затрівожена тими процентами. В ній досі з року на рік виробництво зростало на проценти — а тепер паде.

——o——

754 УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР 6-30
Юліяна Глушевського
перенесена на вул. Коперника, ч. 16.

Залізна людина на дні океану

Електротехнічна лябораторія Уельстона скінчила монтування величезного дивогляда - „робота“, призначеного до праці на дні моря замість водолазів. Той величезний прилад з заліза, з руками, ногами, ґіґантним тулубом і маленькою головою з двома сильними рефлекторами, що заступають очі, збудував інжинір Гаррон Бойдойн. Під доглядом „батька“ випробують його в найблищих днях біля Лонґ Яйленд. На суші, в робітні Уельстона, робот-водолаз виконує всі накази, які йому передають з віддалі. В нутрі машини, в „череві“ може теж сидіти людина, що легко видержить, як і „робот“, тиснення води океану в глубині 300—500 м. Перші проби з цим чудом техніки дали дуже добрі висліди. Робот підносив по наказу і переносив кількатисячні тягарі, а також збирав гнучкими пальцями розкинені на долівці хусточки до носа та гроші. Під водою вся та робота повинна піти „залізній людині“ ще лекше. Вага того дивогляда 100 кґ. а зроблено його на замовлення „Субошен Корпорейшен“ товариства, яке задумує робити досліди та розшукувати затоплені скарби на дні океанів.

——o——

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Богородчани День 20. липня ц. р. на довго остане в памяти так міста Богородчан як і їх околиці. Того дня в Богородчанах мав відправити Преосв. Кир Іоан Лятишевський, Епископ Суфраґан станиславівський, у своїому родинному місті першу Архіерейську Службу Божу і посвятити також угольний камінь під будову нової церкви.

Всі дооколичні села, повідомлені о тім через дек. і пароха Богородчан о. Конст. Білінського, приготовилися радо, щоб поспішити на повитання „свого“, у найвластившім того слова значінню, Епископа. Преосв. Іоан родився та виріс у повіті, і нема в околиці Богородчан ні села ні церкви, де Преосв. не був би сам чи як школяр, чи як студент чи як священик. Як професор богословія при Духовній Семинарії в Станиславові, отже близько Богородчан, все був Він чутливий на потреби не лише свого родинного міста, але і цілої околиці.

Ранком того дня около 9. год. через тріюмфальну браму, яку поставлено при вході до міста, переїхала кінна бандерія з околичних сіл у силі стокількадесять коней у напрямі Станиславова, звідки мав надїхати Епископ. Около год. 9.30 почали громадитися при брамі процесії як місцева так і з околичних сіл зі своїми священиками та великі маси народа. Рівно о 10 год. прибув дорогий Гість і при брамі повитав Його іменем парохії іменем духовенства та вірних дооколичних сіл о. декан Білинський, а іменем міщанства Комітет будови церкви устами свого члена п. судді Ом. Гординського, вручаючи хліб та сіль. Дівчата шкільні витали цьвітами, а китицю цвітів враз з привітом вручила Стефа Мартинцівна. Зворушуючим до сліз був вид привитання достойника церковного рідним 86-літним батьком, котрий враз з іншими вийшов повитати свого Високопоставленого Сина.

Відтак рушив невиданий у малому місті похід. Бандерія кінна, що супроводжала Преосв. до брами, обїхала її та їхала на чолі походу, а за нею рушили процесії. Десятки процесійних хрестів і патериць блищали на сонці, а сотки хоругов та фан маяли у воздусі, звіщаючи немов, що Богородчанщина гідно витає церковного достойника та свого родимця. Місцевий жіночий та мужеський пласт і пласт з села Саджави держали кордон і похід у взірцевім порядку. Справді подивляти треба впорядчиків, що під енергійним проводом о. Косевича майже 6.000 тисяч учасників успіли влити в упорядкований похід. Площу, яку під будову церкви подзрував Преосв. Еп. Станисл. та всі улиці прилягаючі заповнили ті, що брали участь у поході та взяли участь і в цілій Службі Божій, яку Преосв. Іоан відправив в сослуженню численного духовенства. Відповідну проповідь підчас Сл. Б. виголосив о. Городецький. По Сл. Божій довершив Преосв. посвячення угольного каменя та вмурування памятькової грамоти, почім зволив еще сам виголосити проповідь про значіння Церкви та подякувати за так щире принятя. Так само як передше у торжественному поході відпроваджено Їх Преосв. до парохіяльного дому, з порога якого уділив свойого Архіерейського благословення. У гостинному домі пароха о. Білинського серед деканального духовенства та своєї рідні відїтхнув по трудах Милий Гість та ще раз щиро пращаний, відїхав до Станиславова.

Торжество се богато причинилося до піднесення духа релігійного та національного. Кождий учасник так і відчував, що є нас спора громада, а та громада оживлена одним духом зможе доконати великих діл. Мимо напору ворожих сил народ хоче іти за своїми священиками, буде держатися своєї церкви та своєї віри, а тільки віра научить його і свого народа держатись. Народ хоче тою дорогою іти до кращого будучого, а не тою, яку вказують радикали, які як кажуть на тойже день скликали свою нараду, та мали, ut fama fert 7 учасників. **Очевидець.**

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НОВА Т. ЗВ. „ДЕРЖАВНА ПАРТІЯ“ повстала недавно в Німеччині через злиття „народньої партії“ з б. „молодонімецьким орденом“. „Державна партія“ вже вступила в вир передвиборчої акції. Але внутрі цеї партії вже розпочалися тертя.

НІМЕЧЧИНА ВІДПОВІЛА ВІДМОВНО на польську ноту в митній справі. У відповіди сказано, що введення підвишки мита на рільні продукти наступило серед наглих обставин, бо виявилося, що дотеперішне охоронне мито було невистарчаюче супроти кризи, яку переходить тепер німецьке рільництво. Польська преса закидає німецькому урядови, що його прогібіційна політика є суперечна основам стабілізації митного рівня, на якій оперте стремління до унормування господарської міжнародньої виміни.

СПРАВА ДАНЦІҐУ. Трибунал міжнародної справедливости в Газі мав сими днями рішити, чи Данціґ може бути допущений до міжнародної орґанізації праці.

АНҐЛІЙСЬКО - РАДЯНСЬКИЙ господарський договір підписаний в Москві дня 4. ц. м.

ТУРКИ РОЗБИЛИ КУРДІВ. АТЕ на підставі урядового звідомлення доносить, що Турки розбили Курдійських повстанців біля персько-турецького кордону. В бою поляг головний провідник повстанців.

ВЗАЄМИНИ МІЖ ПЕРСІЄЮ А БОЛЬШЕВИКАМИ напружені. Перський уряд рішив не відновляти торговельного договору з совітами, який вигас минулого року. „Известия“ приписують цей курс перської політики впливам Анґлійців.

БОЛҐАРСЬКИЙ ПРЕМІЄР міністрів вибрався в подорож до Швеції. Часописи догадуються, що тут іде про женитьбу болґарського короля з одною зі шведських королівен.

МУССОЛІНІ піддався тяжкій операції шлункових наростів. Операцію перевів проф. Ніґроселлі на клініці в Больонії.

В АВСТРІЇ занотовано 149.972 безробітніх.

ТЕКСТ ДОГОВОРУ МІЖ АНҐЛІЄЮ А ІРАКОМ, котрий підписано недавно в Баґдаді, видано перед кількома днями в Лондоні. Договір цей узнає Ірак свобідною, рівною і независ. державою, навіть в справах заграничної політики, з тим тільки застереженням, що в разі збройного конфлікту обі держави будуть собі взаїмно помагати. У звязку знова з тим застереженням анґлійські війська остануть в Іраку на дальше, маючи в розпорядженні залізницю, площі до вправ та касарні, і то до часу, поки Ірак не утворить своєї власної армії. Крім цього Анґлія держатиме в Іраку два летунські військові табори. Договір обовязуватиме 25 літ.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

З НОВИХ ПИСАНЬ ЮРІЯ КМІТА

РАДОЩІ

По довгому небаченні, по літах стрінулися колишні товаришки, подруги священиків і матері дітей. Розсновували всякі моменти зі своїх переживань. Між іншим оповідали й це:

„Приїхала Славка зі школи до дому. Втішна. Гарне свідоцтво. Забажала, щоби зробити їй яку приємність на феріях. Молоде хоче вражінь, бажає такого, до чого в будуччині верталоб згадкою"...

„Щасливий — хто має спомини! Вони цілюча вода на пізнішу журбу"...

„Щож улаштувати моїй доні? Вдоволяється будь-чим".

„Прошу поїхати до нашої столиці". Добре.

Погідний день. Верхи гір чарують уяву своєрідньою приманою. Видиться, що хочуть прогнати нудьгаву буденщину, що хочуть припняти втомленим бистрі крила, які попонеслиб їх у величню країну... Відповідно повбіралися й поїхали: я Влодко, Ганя, Славка й інструктор, студент прав. У цій столиці була тільки одна „заїздниця", де примішувалася вся доохресна інтеліґенція. Тут заїхали й ми; поскидали подорожні клунки, постріпували порохи, поправили зачіски й вийшли на місто. Сонце пливе собі роскішно по небесному шляху й сповиває всіх та все помітньою бадьорістю. Інструктор дивиться з інтересом на чудове положення жидівського цвинтаря, що розтягнувся широко по стоці гір. Вилискуються в соняшних промінняx надмогильні памятники й видаються кликати прохожих звернути увагу на цих, що спочивають під ними. Відсіль розходиться враження, що в гарному місці легче спочивається й швидше повернеться туди людська споминка та окрилить ніжним сяйвом суворе житло".

„Колиб єствувала міцна, щира, вірна сполука живих з мертвими, прощальний момент смерти не бувби такий дійманочий. Недостача цеї сполуки творить невмолимий трагізм скону"...

„Ходимо сюди й туди, поладнуємо орудки; нараз чуємо страшний лоскіт. Стовпи диму, огонь, крик, збіговище, дзвонення на трівогу. Швидко зароїлося від жидів. Хвилює чорна юрба. Виносять обезображені трупи якраз зі згаданої заїздниці. Наш інструктор ледви діпхався до коней, щоб випровадити їх. Вони скачуть — бояться вогню й людей. Ганя, Славка і Влодко хопили за візок, витягають; я закинула коням шаль на голови. Якось вирятували свої річи. А кільки натручали нас, кілько ми наїлися страху, диму... Це була перша приємність з прогульки...

Стоїмо під голим небом і відсапуємо та дивимося, як скоренько роздряпали дім.

Привід катастрофи: необережність жидівського слуги. Пішов зі свічкою до пивниці, в якій був стрільний порох, динаміт до розбивання скал під будову залізниці; надто наблизився і — вмент експльозія. Його й ще дві особи вбило, а жидівку поранило так, що коли несли її, відпадало тіло клаптями. По пятьох годинах покінчила життя. Три особи пропало. Цей вид — друга приємність.

„Нерви мають обильну поживу".

„Прибавились аж під вечір. Збіраються, густійшають хмари; блискає, гремить. Переночувати ні в кого. На обличтях поважної громади малюється велике збентеження. Але чамає іншої ради, тільки мусимо їхати. Зачинає стемнюваеися. Покрапає дощ. Хоч коні добрі, поскорити не можна через болото. Вїхали милю сошою — „полуйбіда"; виїзджаємо на „польські" дороги — коні йдуть нога за ногою, місять як у тісті. Починає дуже бити дощ. Прислонюємося, як можемо. Біда! Видряпалися на першу гору. Темно. Перед собою не бачимо одно одного. Блискавиці, гримявиці, що двизить земля. Гуляє могутня сила. Людина насупроти неї, як мала горошина. Я не страхаюся. Дивлюся відважно в розсвітлювані простори. Борня в природі додає покріплення. Немає часу на томлячі міркування, на мелянхолійні рефлексії. Горить бій на всіх кінцях, летять стріли, горою шумить, наче клекіт журавлів — усе те тримає в бадьорому напруженні уяву. Зливаємо собі взаємно воду з парасолів на спину, мов з ринвів; починаємо найперше з делікатна прохати вибачіння, оправдуватися, потім уже іритуємося. „Татку, татку!" „Ти де?" „Вже маю воду в роті". „А я сиджу як на сідній купелі". Аж угинаюся від сміху. Їх дратує і гнівить це. Інстуктор лише сопить, а парубок зробив найліпше, бо вискочив, коні лишив і говорить: „я ни поїхавби вже далі! Їдьте, коль хочете! Там безодня! Попсутий гамулець! Ни виджу свої руки"! Прохаємо, кричимо. Пішов. А тут зїзджай з більше, ніж кільометрової гори. Не вертає. Не хоче ніхто повізникувати й не знає. Не поможе нічо, сідаю на місце візника, обіч інструктор з парасолем, а властиво з останками парасольки, бо дощ ллється, мов би обірвалася хмара. Не видко нічого. Поблизько немає ніде хати. Ще найближче до двора; буде з шість кільометрів. А тут хоч виколи око. Гримявиці грають, блискавиці розвертаються широкими полосами. Та що мені цей бій! Маю свою бідку. Треба кермувати, бо можна гнеть програти й знайти себе на дні прірви. Боже допомагай! Вперед! Їдемо. Там на заді вже направду розпочалася війна. Влодко кричить, Славка плаче, Ганя постогнує, а візник кляне. Сміюся голосно, мов би підкусило мене що, хоч промокла до нитки й хлюпостить вода на сидженнях. Інструкторові докучаю навмисне: зле тримаєте парасоль; чого зітхаєте та постогнуєте з Галею? може плачете? гляньте, як гарно освічуються простори; не тремтіть, виж мужчина; слухайте, який шум... препишна їзда... Люблю прогульки такими порогами... Йому не до жартів. Скричали всі на мене: „Чого мамця так сміються"? З ваших приємностів. „Ов-ва, та й мама змокли". Це нічо. Аж чую, що коні шарпнули раптом. Візок перехилився і все вискочило в розчин болота. Загучало страшно. Десь недалеко вдарив черун в скалу. Всі перехрестилися. Пішов мороз по тілі. Аж при світлі блискавиці завважили, що золоті коники тримають на собі цілий тягар візка, а самі сидять над прірвою, мов собаки. Грізна ситуація. Важке положення. Що робити? Не придумаємо нічого. Влодко й парубок ідуть до двора по ліхтарні та прислугу. Дідича „не є", тільки зарядчик, з яким зналися добре. Чекаємо в болоті. Дощ ллє. Зимно, темно — пекло.

За якої пів години діждалися спасенного й хосенного світлойка. Прийшли наші й два пастушки. Парубків не дали, бо щось було їм не до ладу й полишили господаря в самі роботи.

Спільними силами змогли зїхати до долу, в низ. Потім напрасний скрут і дуже стрімкий горбок. Відай і коням за богато цієї приємности, бо не хочуть рушитися з місця — крутять, скачуть; що підопхаємо майже до вершка бричку, вони зсувають назад; повторили так з двацять разів, мене малечко не пірвали під колеса — віжки замоталися в мокрі сукні; впала й не могла видобутися; колиб інструктор не підпер собою брички, коні стягнулиб себе й мене з двацятьметрової скали. Не знаю, чи змучилися, чи злякалися світла, бо пастушки присвічували нам в очі, хотіли мабуть провірити, як „тоти пани ту виглядают"?

Нема шо продумовати й балакати тільки скористати з запрошення зарядчика й заїхати до' нього. Про дальшу дорогу — півтретя милі — не могло бути й мови. Не спиняв нас у вихіснованні запрошення наш оплаканий стрій і пізний час — перша година в ночі.

Стрічали нас обидвоє — чесні, порядні люде. Вона вийшла як удова за цього зарядчика. По першому мала три дорослі дочки й двацятьлітнього сина. Подруги жили в повній гармонії та злагоді. Новий чоловік заопікувався широ її дітьми; двом дочкам справив весілля й вивінував відповідно; сина хотів давати до школи, одначе не вчився. Велика втіха поселилася в їх домі, коли дочекалися синка. Батько бачив у ньому своє щастя і вдоволення. Варто було глянути, з якою ніжністю окрилював його, як тремтів над кожним поворушенням...

Стоять вони перед нами. Ми подібні до болотяних, помураних, мокрих стовпів; очі, лице, руки — повні болота; з капелюхів тільки торочча, подрані сукні; ледви рухаємося в тягарах, бо намокло все. Найперше треба „привітитися", спрезентуватися. Жінка, побачивши мене, розклала дивно руки й відступила назад, мов би злякалася нічних привидів. Потім попросила нас до покою. Вриваю оповідаємо про привід нашого прибуття, але вони не дуже прислухувалися проголошеній речі, тільки веліли нам переодягтися. Одначе в що і як? Влодко худий, струнний; зарядчик грубий, обємистий і високий; пані від мене менша половицю, теж доволі поємна, а я худа; сина, як інструктор не мали. Що чинити?

Строїмося; кожне з окрема; входимо разом тільки іншими дверми, до спільної столової. Цього образу не забуду ніколи. Шкода, що не мали якого маляря. Всі аж клалися зо сміху. Ще й сьогодні смішно мені. Найкарикатурніше виглядала я: спідничка нижче колін, рукави кафтаника по лікті; Влодко в широкім сурдуті, широченній камізельці й підогнутих сподніх, схожий на похилене, недокладно зроблене оборіща.

Не памятаю, чи коли в житті вбавилася так...

Покріплялися харчем, чаєм, папіросами й оповідали про свою пригоду. Час минав скоро. Потім пішли всі на спочивок. Нам було вигідно, тільки інструкторові дали софку, довгу на один метр. Коли спустив ноги, то стогнав; коли поклав їх, щоби припочали, звисала голова, тоді кляв і виговорював, як Питія на триніжку. Сміємося тихо. Нарешті вснув. Невдовзі: Грум! бавх... Злетів з софи.

Бажаю бідакові приємної ночі.

Пересидів на цій страшній постелі до рана...

Потім уже не домагалися діти приємностів ніколи...

Я зазнала багацько таких радощів і пригод у дорозі, тільки не таких комічних...

Раз їхала в зимі тим шляхом. Зірвалася метільниця й шаліла, що виділося: земля хитається й кінчає години свойого буття... Безмежній хаос! Раз-у-раз перепиняється, затамовується подих, очі вкриваються сніговою тьмавістю. Вихор добірається на добре до всіх суставів. Проразливий свист, скажений шум гуляють по просторах і наповнюють усе збентеженням. Дороги, стежки засипані. Борикаємося. Безвиглядність підмоги і рятунку відбірають мандрівцеві останки сил. Надія, хоч побудована на крихких підвалинах, завважує багато в даних моментах.

Мете метільниця! Не вгаває. Шум і клекіт.

Передомною появляються вже страхіття; коструба́ті мари простягають свої ручища. Трачу свідомість; з умучення й перезимнення засипляю солодко. Пропали всі смутки, всі горя, всї зусилля; немає журби й клопотів. Люта, невмолима, шалена хуртовина сповиває так роскішною улудою кінчину, приспівує добраніч тому світові. Проходжу спокійно з одної країни в іншу. Видиться, що несуть мене на легкій лектиці. Супроводять чудові хори. Поринаю у величніх мельодіях, розпливаюся. Чи це тиша? Надмірно впоєна роскішшю...

В такому часі й такому місці завітала злуда до мене...

„Життя потрібує конче її сяйва, її блиску, хоче мандрувати її шляхами"...

Напрасно буджуся — чую біль.

Важка переміна. Проскакуй, наче тровлена звірина.

Задеревілі сустави тисне якась сила, розтитає снігом заморожені руки.

Колиб не післав Бог цигана, міцного хлопа, я й слуга позамерзалиб. Поробив снігові натирання, вкрив своїм кожухом і поводив сам кіньми, поки не причалив з нами до дому.

...Раз вертаємо знову до хати: я, Влодко й дитина. Перед нами десять миль гірської дороги. Не знаючи, що розібрали міст — не було жадної сторожі, ані обезпеки — тим то попадали з кіньми, возом у підмістну глибину. Не можемо видобутися. Треба тут сидіти. Влодко з парубком помандрував з вісім кільометрів за порятунком. Я з дитоною чекала коло фіри...

Плило життя й наносило всякого ломачча.

Не дивниця, що так швидко втратила силу й здоровля...

„Одначе мельодія розмріяної туги поспішала завжди за мною й прибірала житло уяви гірляндами свіжих квітів"...

НОВІ ВИДАННЯ

Дорога Спасення або св. Місія в образах. Ужгород 1930. Печатня і видавництво ОО. Василіян в Ужгороді. Ст. 96.

Як вже самий наголовок показує — є се книжочка для народу незвичайно цінна і користна. Книжочка написана дуже приступно і в спосіб занимаючий. Виложені в ній коротко наука о грісі, о наверненню; образ каючоїся душі, а відтак страшний поворот до гріха. Потім ідуть правди вічні, як смерть грішника, душа грішника в муках вічних (в пеклі), пригадка християнам: Памятай на смерть! Відтак страшний суд; освободження душі з чистилища — як воно діється, що треба в тій ціли ро-

Вказано також на ділання на душу св. Духа і протиставиться Божу правду ложі діявола. Далі йде наука про св. Церкву, про св. Тайни, про жерело всякої потіхи — Солодке Серце Христове, про почитання Пресв. Діви Марії і набоженство до св. Йосифа. Вкінци коротке звернення уваги хрисітянина на життя духовне і на потребу спасення душі.

Кожда наука пояснена відповідними образками, щоби заняти не тілько увагу душі, але й побудити змисли і уяву і неначе змусити їх до шукання ратунку і спасення душі.

Книжочка дуже на часі — тепер, коли безбожність — та матеріялізм чинить страшні спустошіння в життю моральнім нашого народу. Коли зараза зіпсуття вкрадаєся в душі молодіжи а навіть вже й по селах має тілько жертв.

Праця душпастира яка не булаб ревна і з посвяченням, не в силі викорінити тілько зла, що його засіває теперішний дух „поступу" і псевдокультура. Конечна тут поміч доброї християнської лектури. Такою є якраз книжочка, що її видали ОО. Василіяни в Ужгороді. Книжочка не дорога, коштує всего 1 зл. Дістати можна по монастирях у Львові і в Крехові і в других монастирях ОО. Василіян. **М. К.**

В. Целевич: ВОЛОСТНА (ҐМІННА) САМОУПРАВА НА ВОЛИНІ І ПОЛІССІ. 1) Виборча ординація до волостних (ґмінних зборів і рад). 2) Закон про волостну (ґмінну) самоуправу. Практичний порадник. Накладом Видавничої Кооперативи „Національне Обєднання". Львів, 1930.

ФАХОВІ ШКОЛИ. Порадник для батьків та молоді. Зладив Інж. І. Лучишин, референт фахових шкіл „Рідної Школи". Львів, 1930. Накл. „Р. Шк.", 8°. стор. 64.

Ludwig Saling: ZANIK ZĘBÓW JEGO PRZYCZYNY I SPOSOBY ZWALCZANIA GO. Lwów, 1930.

Під таким наголовком появилася у книгарнях брошурка, в якій автор коротко і популярно зясовує важні питання, на які дотепер широкий загал дуже мало звертав уваги. Автор виявляє причини, чому зуби псуються та уділяє багато рад і вказівок, як зарадити лиховій. Брошурка продається у всіх книгарнях і в самого автора: Львів, ул. Свєнтокшиска 17. Ціна 1 зол., при замовленню найменше 10 примірників відповідний опуст.

Д-р Степан Дмоховський

б. елев Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках кавчукових, золотих і сталевих (Крупна нержавіюча сталь). Апарат Рентгена. 555 76-?

З листів до Редакції

Від одного нашого поважного священика на провінції одержала редакція отсе письмо з просьбою о поміщення в „Н. Зорі."

Певна річ, що кождий часопис старається мати як найбільше анонсів.

Поважний часопис уважає при тім дуже, щоби анонси були відповідні під моральним оглядом.

Не міг я вийти з дива, прочитавши в „Ділі" ч. 178, 179 і 180 анонс Федера під заголовком: „7міліонів долярів". Цеж не поважний орган, а брукова шмата. Не знаю, що скаже на це о. Крил. Лопатинський, голова Надзірної Ради Спілки „Діло"? — П. Олександер Костик відповід. редактор, абсольвент теольогії?

Ясна річ, що часопис з такими анонсами не може находитися в руках священика. Потреба католицького щоденника конечна. *Священик.*

† ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

† о. Павло Лешкович Бачинський почесний Крилошанин і Радник Митр. Консисторії, висл. Декан Глинянський і парох у Глинянах-Заставе, упокоївся дня 5. серпня ц. р. в Глинянах-Заставе у 89. році життя і 62 священства. Похорон відбувся дня 7. серпня 1930.

† Д-р Микола Сабат, директор Укр. гімназії у Львові, помер дня 5. серпня ц. р. в селі Залізцях коло Ходорова. В четвер 7. серпня ц. р. відбувся перевіз тіла покійного до Ходорова, а звідси до Станиславова. Похорони відбулися у Станиславові в пятницю 8. серпня ц. р.

Вічна Їм Память!

НОВИНКИ

В сім числі „Нової Зорі" зачинаємо містити ряд поучаючих статтей відомого італійського ученого, проф. унів. Джулієльма Феррера, на котрі звертаємо особливу увагу ВП. Читачів.

Селяни в обороні церкви. Повідомляють, з Риґи, що в однім селі коло Смоленська відділ ГПУ прийшов до села, щоб забрати дзвони, а церкву опечатати. Одначе селяни силою не допустили чекістів до церкви. Після того арештовано і розстріляно 15 селян, а 150 вивезено на Соловки.

Пожежу фільварку оо. Францішканів в Чишках біля Винник спричинили якісь чотири справці. Польська преса, що подає сю вістку записує рівночасно підпал на конто УВО, хоч нікого ще не зловлено.

Пятнистий тиф у Чортківщині. В Джурині пов. Чортків занедужало 4 особи на пятнистий тиф. Оден хорий не видержав кризи недуги і вмер.

Пожежа в Радехівщині. У Теодора Михальчука в Щуровичах вибухла пожежа, яка знищила його будинки і будинки Пилипа Демка, Гната Видри, Івана Демкевича, Осипа Крохмалюка, Кирила Видри, Демка Камінського і Якова Земляка. Загалом шкоди на 54 тисяч золотих.

Смерть жінки від грому. 27-літню Катерину Денис зі Скоморох убив грім Миколу Фескова, що також був тоді в полі.

Біля стації Простон в Англії наїхав один прогульковий поїзд на другий. Около 100 осіб ранених.

Новий землетрус в Росії навістив околиці положені на північ.-схід від Каспійського Моря. Найбільше потерпіли міста Чакао й Олександрівськ. Діточий приют в Олександрівську зовсім знищений. Зпід румовищ добули 30 діточих трупів. Около 400 домів зрівнано з землею. Опріч того виступила з берегів ріка Урал і затопила величезні простори.

Біржа

ГРОШІ: Ам. доляр 8.88 зол.

ЗОЛОТО: 1 ґрам золота 5.92 зол.

ЗБІЖЖА: (за 100 кґ. льоко стація заладування): пшениця дв. 35.50—36.50, пшениця сел. 39.00—40.00, жито двір. 17.75—18.25, жито сел. 16.75—17.25, Ячмінь на мливо 16.50—17.00, ячмінь пашний 16.75—17.25, овес ґал. 19.00—20.00, кукурудза 22.25—23.25, фасоля краса 40.00—45.00, Горох пів Вікторія 24.75—26.75, горох пільн. 26.00—27.00, бобик 19.00—20.00, ґречка 29.75—30.75, ріпак озимий 45.00—47.00, житний ґрис 10.25—10.75, пшен. ґрис 12.50—13.00, ґречана каша (половинки) 57.00—59.00, льняні макухи 29.00—30.00, синий мак 150.00—160.00, сивий мак 110.00—120.00, сіно солодке прасов. 8.00—9.00, солома прас. 4.50—5.00.

—o—

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 22-30

Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і ґуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.

Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.

МИХАЙЛО ПІШНОТ

Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.

Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Ґіпсова 30. Тел. 32-16.

МИЛО до прання — до миття і прання з запахом

767 марки 2-5

„ЦЕНТРОСОЮЗ“

Кождий свідомий Українець уживає і домагається по всіх кооперативах „МИЛА ЦЕНТРОСОЮЗУ“ з української кооперативної фабрики „Центросоюзу“.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Купуйте книжки!

в Адміністрації „НОВОЇ ЗОРІ“

можна дістати отсі видання:

Бібліотеки Укр. Христ. Організації

Ч. 1. Основи соціольогії . . . . 3·— зол
Ч. 3. Спіритизм . . . . . 2·— „
Ч. 4. Життя св. Кирила і Методія 0·80 „
Ч. 5. Секти й сектанти . . . . . 0·60 „
Ч. 6. Петро, перший уніятський митрополит України-Руси . 1·50 „
Ч. 7. Греко-кат. Церква . . . . . 0·95 „
Ч. 8. Д-р О. Назарук: Преса . . . 3·00 „
Ч. 9. Борці за Церкву — св. Павло 2·— „
Ч. 11. Др. О. Назарук: Вчасна весна в північній Альберті. . . . . 0·50 „
ч. 12. о. Т. Галущинський: Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві 0·60 „
ч. 13. Зброя до оборони і наступу Начерк проповіди про пресу (добр. даток)
Ч. 14. о. Т. Галущинський: Царство сатани наступає на нас . . 0·.0 „

Інші видання:

Др. О. Назарук: Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція . 3·00 „
о. Др. Т. Галущинський: Думка і наука Церкви в питанню літург. мови. . . . . 0·20 „
Др. С. Томашівський: Десять літ україн. питання в Польщі. . 1·50 „
Д-р С. Томашівський: Наша чільна партія у власнім зеркалі. Критичні замітки. 1·00 „
Д-р Ст. Томашівський: Про ідеї, героїв і політику. 2·00 „
О. Назарук: Роксоляна (повість) 12·00 „

СВІЙ ДО СВОГО! СВІЙ ДО СВОГО!

ПЕРЕПЛЕТНЯ

Петра Подоляка

ПОБІЛЬШЕНА І ПЕРЕНЕСЕНА з вул. Жовківської 28. на вул.

ТРЕТЬОГО МАЯ ч. 11.

Виконує всілякі переплети. вироби, як оправи Євангелій, Служебників, квижок до бібліотек, канцелярійні книги, та приймає всякі наклади :-: :-: до брошурования. :-: :-:

Поручається ласкавій дальшій увазі.

736 3—?

Від 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ МЕБЛІ

731 на догідні сплати, без поруки. 20-30

ПОРОШОК **„KOGUTEK“** *ДЛЯ ДОРОСЛИХ*

УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ **БІЛЬ ГОЛОВИ**

виробу аптики Гонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 1-10

722а

Союз Кравців Львів Личаківська 15.

під управою ПІРКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ

поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.

708 13—32 **„Свій до свого“.**

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.

578 поручає

ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ

ЛЬВІВ, Личаківська 132.

36-50

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ

Альбом Українського Львова

в якому є поміщені види міста і знимки українських товариств, установ, кооперативних і приватних підприємств.

В Альбомі є понад 150 гарних знимок з поясненням в інформаційній части. Альбом видрукований на гарному папері і є цінною памяткою для кождого Українця. Заразом є він доказом поступу нашої праці у столичному городі.

Ціна примірника 12 зол. (в люксусовій оправі 20 зол.)

Наклад Альбому невеличкий, а по його вичерпанні буде вильосовано 60 нагород: 1 нагорода в сумі 250 зол., 3 нагороди по 100 зол., 22 нагороди по 50 зол., 34 нагороди по 25 зол. — Разом на суму 2.500 зол. — Кождий, хто отже купить собі Альбом може в щасливому випадку добути ще одну з цих нагород. — При кожному примірнику Альбому буде особистий рахунок з порядковим числом. Після льосования яке відбудеться в неділю дня 9. листопада 1930 р. вислід його буде оголошений в пресі, а щасливим власникам Альбому (згл. відповідного рахунку) на яких число впаде премія, негайно вишлеться нагороду за предложенням відносного рахунку.

Замовлення слати на адресу: Кооператива „Національне Обєднання“, Львів, вул. Костюшка 1 а II. п. — з дописком „Альбом“. — Кошта почтотої пересилки у висоті 1·20 зол. оплачує той, що замовляє. 758 4-4

Охорону дахів бляшаних против іржі і впливів атмосферичних

„Subox-ом“ і „Norbilak-ом“

як також асфальтування всілякого рода криття дахів папою і плоскі дахи (Holzcement),

753 виконує 6-10

БРОН. СВЄЖИ

Львів, вул. на Болоне ч. 50.

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує

709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 13-30

Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11

Приймає футра до переховування.

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко мосяжне 200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** гобелінові **55** зл., Канапки гобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99.

565 39—40

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ	**двохсторонні**	від зл. 25·—
МАТЕРАЦИ	з трави морськ.	„ „ 38·—
ПОДУШКИ З ПІРЯ		„ „ 18·—
ПОШІВКИ ГОТОВІ		„ „ 3·—
ПРОСТИРАЛА	на ліжка	„ „ 5·50
	під ковдри з ручними дірочками	„ „ 11·—
КОЦИ вовняні		„ „ 10·—
КАПИ до прання		„ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів **Коральницька 6**

691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 29-3/

ПЕНСІОНАТИ ПЕНСІОНАТИ

Д-р БАБІЙ ВОЛОДИМИР

дентист стоматольоґ, ординує від год. 9-1 і 3-6
768 в м'сяці серпні лиш у в вторки і пятниці 2-2
у Львові, при вул. Гетманській ч. 8

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон

поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 32-?

МЕБЛІ КЛЮБОВІ

як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати

665 19-20

МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ

Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59 82.

Обува на сезон літний!

жіноча, мужеська і діточа **по зниженых цінах** продає **склад обуви**

„КРАХА“ — Львів, Галицька 15. Дешево, бо в подвірю!

694 14-25

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, четвер 14. серпня 1930. Ч. 61. (361)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. і в неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича т. 8. II пов. - Тел. 1-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 5 зол. місячно 2 зол. 34 кордоном 1/4 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот.
Конто П. Щ.: Краків 405.967.

Нові методи ҐПУ.

З Парижа повідомляють: Продовж останнього тижня влаштувало паріське ГПУ два замахи, оригінальні способом свого виконання. Саме, коли онодї їхав самоходом заступник ґен. Кутєпова і теперішній провідник російської еміґрації ґен. Міллер, наїхав на його самохід ззаду величезний тягаровий самохід, що зпищив задню частину самоходу. Злочинці злізли негайно з авта і зникли серед товпи, ґен. Міллера перенесли важко раненого до недалекого шпиталю. Перед кількома днями виконали, як це підтверджує паріська поліція, ГПУ другий такий сам напад, тим разом на самохід, яким їхав Бесідовський з визначним протибольшевицьким діячем Масловим. Бесідовський вийшов зі зудару покалічений в голову й руку, Маслов сильно потовкся. Тих, що вели самохід, знов не злапали.

—o—

Голяндсько-німецький конфлікт

АТЕ доносить: У висліді підвищених в останньому часі Німеччиною мит на заграничні рільничі продукти, прийшло між Голяндією й Німеччиною до економічного конфлікту. Голяндський союз молочарський візвав своїх членів до бойкоту німецьких молочарських машин та приладдя, а промисловці Голяндії загрозили масовим звільненням німецьких робітників зі своїх фабрик. У відповідь на те внесли німецькі фабриканти домагання до уряду, щоби мита знижив, а з другої сторони німецькі часописи візвали своїх читачів не вживати голяндського масла, сира і ярини. Такі самі візвання до бойкоту німецьких товарів видали теж промисловці Норвеґії і Швеції.

—o—

На передодні важних випадків у Туреччині

Аґенція АТЕ доносить, що Персія відповіла відмовно на турецьку ноту в справі скликання конференції, на якій устійнено би способи боротьби з Курдами. Начальник тур. ґен. штабу Февзі паша має виїхати до східних округ на перегляд військових відділів, бо передбачає нові військові операції. Також передбачують важні випадки в політичнім житті Туреччини. Турецький посол в Парижі Феті-бей, що перебуває тепер на відпустці в Стамбулі вже не верне на своє давне становище, але лишиться в Туреччині, бо хоче взяти діяльну участь в політиці і утворити нову партію з зовсім окремою програмою внутрішної політики. Преса згадує також про можливе уступлення премієра Ісмета паші.

На днях викрили у Стамбулі тайну організацію, яка приготовляла держ. переворот і усунення Кемаля Паші.

—o—

Кредит фашистів для большевиків

Італійська преса дуже задоволена з приводу заключення італійсько-радянського договору, що цей договір поможе поширенню італійського експорту до СССР. Дотеперішний італійський імпорт з большевії оцінювано на кілька сот міл. лірів тоді, коли експорт до большевії не перевищував квоти 200 міл. лірів. Така пропорція між ввозом і вивозом була для Італії незвичайно невигідна. Тепер вони припускають, що ця пропорція зміниться в користь Італійців. Фашистівський часопис „Ляворо Фаціста“ вирази з того приводу певність в незвичайну міць большевицького режиму. А московські „Ізвестія“ пишуть, що порозуміння з Італією, дасть змогу побільшити радянські замовлення в Італії в двоє у порівнанню з мин. роком. Італійський уряд ґварантує большевицьким замовленням кредит у висоті 75 проц. вартости кождого замовлення. Обі держави покладають великі надії на цей договір, та чи на тім вийдуть добре фашисти покаже найблизша майбутність.

—o—

Білорусизація — така, як і українізація

Минська „Звязда“ пише: Білорусизація на сов. Білорусі проведена дуже поверховно. Всі уряди, за виїмком машиністок, обсаджені Москалями, у фабриках урядують теж по московськи. В вищих школах говорять по московськи не тільки професори, але й студенти. Комуністи поширюють скрізь погляди, що Білоруси і Москалі це один народ і що комуністи мають важніші завдання перед собою, ніж вчитись по білоруськи. Значиться — стара російська політика.

Перед димісією ромунського уряду?

Від кількох днів кружляють у Букарешті поголоски, що преміер Манів має податися до димісії. В тій справі мало відбутися недавно засідання кабінетової ради в Сінаї. Це має бути демонстрацією супроти короля, який хоче ще перед коронацією утворити коаліційний уряд, а преміер є рішучий ворог королівського пляну. (АТЕ).

—o—

Спека і посуха в Америці

Чотири дні трівала в Ню-Йорку тропічна спека. Температура доходила в тіні до 35° Цельзія, а на розпалених асфальтових площах сягала 58° Цельзія. Внаслідок горяча рухомих мостів на ріці Гарлем годі було замкнути. Видовжені через горяч сталеві прясла треба було спиловувати. За той час мусів спинитися автомобілевий рух. — Голова хліборобського Союза звернувся до през. Гувера зі звідомленням, що посуха перемінюється в живлову катастрофу для 2/3 цілого краю. Жнива випали погано. Пасовиска вигоріли від посухи. На схід від Місісіпі ширяться пожежі лісних просторів. Риби й худоба гине. Дуже зле заповідається збір бавовни, кукурудзи, картопель, тютюну й овочів. Страти, спричинені цею посухою, можуть бути вирівнані щойно через кілька урожайних літ.

—o—

Грім може спалити Ваші стоги й полукіпки
тому обезпечайте збіжжа й пашу від огню в Товаристві взаїмних обезпечень
715 „ДНІСТЕР“ 25-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

Як вийти з фінансової кризи

Французький міністр про реформу податків.

Французький міністр фінансів Павло Рейнод, пише: „Я уродився 1878 р. в Барсельонетті, де кождий мешканець має те саме заняття: виробляє ґалянтерійні товари, дуже люблені в Мехіку, де ті товари так і називають „барсельонеттами“. Займався тим мій батько, мій дід і мій прадід. Вчився того і я з тим, що скінчив також торговельну академію і права. Оженився з дочкою Генрика Роберта, найбільшого правника й адвоката Франції, взяв участь у війні, потому став дипльоматом. Модерна політика звязана з господарством і фінансами таксамо як з правом і військовістю; та вона має також багато звязків з історією та літературою. Отже я займався також літературними й історичними справами поруч політичних і господарських студій та написав три книжки. Правда, відколи я став послом, не маю вже часу студіювати. В політичних справах маю такий погляд, що найпевніші сторожі мира се міщанські конструктивні партії. Вернувши з Сибірі, де я був членом французької військової місії, зачав я ряд подорожей в ріжних інтересах. Зїздив я майже всю кулю земну. Був у Мехіку, жив у Злучених Державах Півн. Америки, подорожував по островах Тихого Океану. На устійнення моїх політичних поглядів особливо великий вплив мало моє перебування в Америці. Там здивували мене особливо дві річи: 1) дуже високі робітничі платні і 2) факт, що там майже незнана боротьба кляс. Незабаром переконався я, що ті два факти при розумній господарці й великій одностайній цловій области — се головні основи добробуту Америки. Робітництво не хоче там клясової боротьби, бо йому добре платять, а йому тому можуть добре платити, бо робітники працюють там не проти своїх роботодавців, тільки з ними. Добре платний робітник може купувати більше товарів, ніж зле платний, а се знов виходить на добро фабрикантови. З другої знов сторони робітникови виходить се на добро, що він там не веде клясової боротьби й не утруднює тим продукції. Таким чином праця й капітал ідуть там рука в руку й обидвом виходить се на добре. Подібні відносини хотівби я створити й у Франції, бо коли капіталістам буде добре поводитися, то буде добре й робітникам. В тій ціли уважаю вказаним обнизити податки. В минулім році обнижено податки у Франції на $3^1/_2$ міліярдів фр., а я ще хочу далі обнижувати їх і то в приспішенім темпі в ціли скріплення продукції. Дивна се річ, але вона правдива, що чим менші податки, тим держава має більші доходи з податків. Чому? Бо при малих податках сильніше розвивається продукція й торговля дає більше зиску, більше людей має роботу, є більший вивіз, а все те дає державі більше доходів з податків, ніж тоді, коли податки великі. З тих причин уважаю вказаним передовсім знести податки від усякого люксусу. Того рода податки оправдані тільки так довго, як довго па-

ную інфляція. Коли валюта устійнена, тих податків уже не треба. Німеччина знесла їх по більшій части вже тому 4 роки, Бельґія знизила з 10% на 6, Італія на 1%. Як шкодять промислови люксусові податки, видно пр. з того, що через ті податки Париж перестав бути центром ювилєрської торговлі: верх взяв Амстердам, де не було люксусових податків. Отже правительство Франції вже м. р. зменшило податки від автомобільного, готелевого й ресторанного промислу о 270 міл., а я хочу за дозволом парляменту перевести дальше зменшення о 430 міл. Соціялісти, котрі все нарікають на анархію в продукції, закидають мені, що змагаю до господарського наближення Франції з Німеччиною в цілі зраціоналізування европейської продукції, а через те — кажуть вони — буде скріплений капіталізм і збільшений гнет над робітництвом. Правда, я дійсно хочу скріпляти і буду скріпляти капіталізм, бо з мого побуту в совітській Росії навчився я, що капіталізм се тепер одиноко можлива господарська система. Тільки та система може зраціоналізувати продукцію й тим поліпшити долю робітництва. Хоч Маркс говорить, що капіталізм буде йти до все більшого замішання в продукції, то дійсність говорить якраз навпаки. З дня на день кріпшає новий лад в Европі. І в Франції вже виразно відчувається, як ослабає клясова боротьба і дешевіє продукція. Як найлучше порозуміння продуцентів з робітниками випровадить з кризи і Францію і всі инші краї.“

Так виглядають ясні і здорові думки чоловіка, котрий бував у широкім світі і чогось у нім навчився. Він є того погляду, що навіть за-великий податок від люксусу нищить суспільну господарку. А щож він сказавби, якби придивився пр. такій державі, в якій наложені найтяжші податки навіть на конечні до життя річи і де всі угинаються під надмірними тягарами.

—o—

Фахова праця жінок

Воєнний і повоєнний час викликав у нашім господарськім і родиннім житті ріжні переміни. Сьогоднішна жінка вже не лише дружина і мати, але дуже часто мусить заробляти на хліб насушний. Число тих замужних жінок, що мусять працювати щораз більше росте з явною шкодою для їх власного здоровля, здоровля нащадків і добра родинного життя.

Що року відбуваються в Німеччині з того приводу зїзди суспільної медицини. Предметом нарад цьогорічного зїзду було: „Жінка, що працює і суспільне здоровля“. Число працюючих жінок у Німеччині зросло від років 1907—1925 на 200 процент. Із зростом працюючих жінок зростають між ними недуги. Каса хорих в Берліні виявляє, що недуг між працюючими жінками на 22.5 процент більше ніж серед мущин. А професор Тіле твердить, що недужі серед працюючих жінок це замужні, які поза фаховою працею мусять сповняти обовязки дружини і матери. І саме тій обставині треба приписувати зменшення уродин. Всякі розпорядження, що стремлять до охорони вагітної працюючої жінки не ведуть до цілі. Бо требаб оберігати не лиш вагітну жінку, але й жінку-мати взагалі. По скінченій фаховій праці зачинається т. зв. домашня праця для мужа й дітей і тому то так ріжнородні й численні обовязки фахово працюючої жінки. Та всякі спроби, щоби вернути жінку назад до ролі дружини-матери, дотепер безцільні.

—o—

Всяка діяльність без мети і цілі се глупа діяльність. Во діяльність розумна се змагання до якогось добра, котре називаємо метою. Навіть дурний чоловік не робить нічого без якоїсь цілі. (Катрайн: „Катол. світогляд“).

Питання національних меншостей у французькій пресі

II. Меншости угнетені.— Німці в Польші.

Орґан Поанкаре „Revue des Deux Mondes“ в обговорюваній уже в нас статті „Угнетені меншости“ розписавшися широко про польські кривди в Німеччині, пише дещо і про німецьку меншість в Польщі. Він бажає, „щоби ця студія збудила інтерес і щоби дала нам не менше, як це лиш можливо, докладне поняття про непорозуміння, які ріжнять дійсно Польщу від Німеччини в справі меншостей“. П. Поарсон згори зазначує, що буде вже трудніше оцінити важність жалїб німецької меншости в Польщі: „Спис населення, зроблений Поляками 30 вересня 1921 р. подає нам число 1.058.824 Німців в Польщі. Ся цифра відтоді — може бути вже менша (?). Німці є передовсім зґруповані на Шлезьку (Шлезьк Горішний і Шлезьк Цешинський) і в Познанщині. І ту робить автор відразу ріжницю. Вони, себто Німці, замешкують Польщу ледви від одного століття, коли Поляки Німеччини є переважно автохтонами, окружені тепер німецькими кольоністами, які осіли в провінціях, котрі були несправедливо відірвані Прусаками при кінци XVIII. століття. Трактат, який заключено 28. червня 1919 р. в Версалю між Злученими Державами Америки, Британською імперією і Японією з одної — а з Польщею з другої сторони, піддає політику меншостей Польщі таким умовам, які вона завсігди скрупулятно і льояльно виконувала (?), а котрих переведення в життя на практиці є забезпечене певним числом законів і декретів. Німці користуються в Польщі найширшою свободою для їх розвою національного, інтелектуального та економічного. Зокрема отвирання шкіл, кляс і курсів німецьких меншостей, переведено на широку скалю. В р. 1922 до 753 початкових німецьких шкіл ходило 68.249 дітей; а до 173 початкових шкіл польських 23.311 дітей німецьких, де вони побирали науку в їх матерній мові; в 38 середних німецьких школах з 370 клясами вчилося 9.490 учеників, а в трьох таких середних школах польських в 44 клясах подається науку для 1489 дітей по німецьки. Згадати треба ще 4 учительські семинарі з 429 учениками, які то школи є призначені для вихования учителів спосібних навчати в школах німецьких меншостей, — а також певне число шкіл професійних, то будемо мати поняття про дбайливість, з якою польська держава зорґанізувала національну науку для німецької меншости“. Якщо це правдивий стан німецьких шкіл в Польщі (а Німців є в Польщі лиш небагато більше одного міліона), то в якім відношенню до цього є наші укр. школи в Польщі? **М. К.**

Союз Народів про орґанізацію червоної армії

На днях вийшов „Військовий Річник“ виданий Союзом Народів. В нім подані урядові цифри щодо орґанізації збройних сил 61 держав.

По даним „Річника“ радянська армія має тепер 562.000 мужа та може до своїх рядів приймати річно до 260.000 новобранців. Тимчасом річний континґент рекрутів у Рад. Союзі виносить 1,200.000. По відняттю 400.000 людей, неспосібних до військ. служби, лишається для відбування служби ще 800.000. З того числа до реґулярної армії вступає 260.000, а до територіяльної — 200.000. Решта в числі 340.000 відбуває військ. вправи поза армією. Військові вправи для вишколу 340.000 людей ведуться в 4.500 ріжних пунктах. В територіяльних військах є ґрупи постійні та зміннї. Вояки терит. армії служать якийсь час і в регулярних відділах. Виразно військовий характер має також орґанізація „Осоавіохим“, що має 5 міліонів членів. Молодіж по скінченім 19 р. життя відбуває двомісячні військові вправи. По скінченім 21 р. починається пятилітний обовязок військової служби. Студенти вищих шкіл відбувають військ. вправи через 2 місяці.

ЦІКАВИЙ СПОСІБ ПІДНЕСЕННЯ ЦІН ЗБІЖЖА

Угорський рільник Балькані виступив з новим проектом піднесення цін збіжжа на внутрішнім ринку при рівночаснім задержанню конкуренційної здібности при експорті. Спосіб цей дуже цікавий. Він полягає на заведенню оподаткования в користь рільника, бо при закупі збіжжа входять у гру бони. Купець, що купує у рільника збіжжа, мусить передше купити бони по 8 пенґо (около 12.50 зол.) для кождих 100 кґ. І коли він купує напр. лиш 100 кґ. він платить йому означену ціну, а крім того перетинає на половину бон 8 пенґів і одну половину дає селянинові, а друга половина мандрує враз із збіжжам до млина чи до митного граничного уряду, коли збіжжа йде на експорт.

Ті половинки бонів мають вартість по 4 пенґи кождий. Селянин платить своїм відтинком свої зобовязання в державних касах напр. податки і т. д. Оскільки купець вивіз збіжжа за кордон, одержує він зворот повної квоти 8 пенґів.

Бони можна купувати в кождім почтовім уряді і при оплаті їх передбачують всякі полекші. Приходи з бонів творять осібний фонд з котрого черпає скарб розходи на зужиті вже бони до оплат у державних касах і з того фонду покриває звороти при експорті. Збіжевий збір на Угорщині виносив около 28 міл. кірців, з котрих внутрішний ринок зїдав 14 міл., а 14 міл. припадало на експорт.

Річ ясна, що в цей спосіб ціна збіжжа піднесеться понад рівень міжнародної ціни і рільники будуть посередно партиципувати також в другій половині боців. Ця система бонів дає змогу премівати експорт без обтяження державної каси. Вартість бону може змінятися відповідно до рівня цін і в той спосіб дасть змогу до певного степеня устійнити ціну хліба при вільнім збіжевім обороті.

ЗАЛИЦЯНКИ КОМУНІСТІВ ДО КАПІТАЛІСТІВ

Московські „Известия“ дуже хвалять Америку за те, що відкликала заборону ввозу дерева з СССР, а Італію за те, що згодилася дати „внешторговї“ догідний кредит. Большевики не щадять сим разом компліментів буржуям та називають обі постанови „проявами господарського розуму“. При тій нагоді „Известия“ тішать знову капіталістів „царськими довгами“. Пригадують, що радянський уряд вже давно горить бажанням „частинно уреґулювати“ царські довги, а то в той спосіб, що капіталісти далиб большевикам позичку на трохи більші проценти. Це „трохи“ йшлоб на рахунок царських довгів. При тій нагоді хотілиб большевики ще виторгувати якісь кредити, котрі потрібні їм до пятилітнього пляну розбудови соціялістичної господарки. Вкінці цей орґан цілком поважно радить капіталістам „у власнім інтересі“ підтримувати торговельні взаємини з СССР. Блаженні віруючі!

—o—

БУДОВА ФАБРИКИ САМОХОДІВ У СССР.

Большевики приступили в Нижнім Новгороді до будови величезної фабрики самоходів при помочи американського короля самоходів Генри Форда. Річ ясна, що Форд вислав у большевію 22 своїх інжинірів як інструкторів.

Одночасно з будовою фабрики почали большевики будувати і „робітниче місто", де будуть мешкати всі робітники заняті при виробництві самоходів.

Програма робіт величезна, але при будові сильно дається відчувати брак... мулярів. Бракує також теслів і бетонярів. Опріч того брак ще і дощок, бальків і шин та траверз. Тут треба зазначити, що в американських пристанях стоїть на якорі багато больш. кораблів навантажених будівельним матеріялом (деревом), який Американці не хотіли приняти і лиш в останних днях амер. уряд дав дозвіл на виладування транспортів.

Та не вся ще біда в тих браках, бо найбільшою перешкодою при будові являються деякі обставини, котрим далеко важче зарадити, як бракови матеріялів. Перша перешкода це гаяння часу інжинірно-технічним персоналом. Річ в тому, що хоч більша частина робітників й інжинірно-технічного персоналу це молодіж так під оглядом віку, як і фахового знання, бо в дійсности це ученики, але всі вони вважають себе учителями.

Наставники (десятники), техніки, інжиніри — всі вони майже поголовно „вчать" Американців як будувати і вперто перешкаджають їм виконувати свої проекти в конструкціях, методи в роботах і приноровлювати свої типи будовомеханізацій.

Кождий навіть дрібничковий проект Американців мусять большевики гостро скритикувати. Та біда в тім, що дискусія над поодинокими точками треває від 2 днів нераз і до 2 місяців. Кождий студент-технік вносить свою контрпропозицію. І це все називають „здоровою критикою". 22 американські інжиніри не розуміють тепер, пощо їх сюди закликали. Терпеливо пояснюють, що ті контрметоди, які їм ріжні недоучки пропонують закинено в Америці ще перед 20, або 25 роками і точно, немов у школі пояснюють, чому їх закинули. Зате таньбити Американців найпідлішими словами, це належить до доброго тону. Був такий час, що оден одинокий чоловік був учеником Американців, а саме начальник будівельного відділу автобуду (будови самоходів). Решта щось около 2—3 соток інжинірів, мали претенсії до ролі вчителів. Большевики дуже вперто борються з Американцями, щоби не допустити до заведення американських залізо-бетонових конструкцій тому, що вони „дуже дорогі". Бо — кажуть — наша грузова накладка й дешевша й не вимагає жадної механізації. Замість того, щоб навчитися від Американців, як одержати механізованим способом шутер (по 2—3 карбованці за кубічн. метер), замість того, щоб навчитися будувати сильні бетонові фабрики і одержувати залізо-бетон по 40-50 карб. за кубічн. метер (замість сьогоднішної вартости 150—200 карб.), большевики вперто доказують, що Американці „не числяться з вартістю бетону в радянських умовинах (себто з гаянням часу) і що грузова накладка дешевша".

Друга поважна обставина, що сильно гальмує хід будови: величезна страта часу „на курення і відпочинок". Дуже тяжко застати машини в ході. Коли хто хоче, може приїхати і все застане, що машини стоять, а персонал, що їх має обслугувати лежить, сидить і курить. Чому? „Сіли закурити", або „відпочивають" або й одно й друге разом. А коли-б хто глянув з вежі на цілу площу де будується, відразу впадають в око цілі юрби людей, що дармують. „Курять, відпочивають". Тоді, коли на кождій дошці, на кождім стовпі напис: „За курення — звільняється".

З початку Американці дуже дивувалися і питали: „Чому вони не працюють"? А тепер вже махнули рукою. Серед того загального лінивства і безголовя чітко виділяється група 26 американських робітників, що недавно прибули зза Океану до СССР. Працюють без наставника. Дисципліна між ними велика. Працюють тихо, спокійно без криків і зайвої біганини.

Не дивно, що так ганебно мало використовують машини, котрі дають лиш 10 проц. своєї можливої продукції. А решта 90 проц. іде на „псування, курення і відпочинок".

Спростування

З компетентних кругів в Америці дістали ми отсе письмо, яке тут дослівно передаємо: В ч. 6. „Ниви" з червня ц. р. появилася на стор. 238 новинка про американське відступство. Редакція подає сю відомість „на відповідальність інформатора" та помимо того „невимовно жаліє, що наша церков в Америці знаходиться в такім тяжкім положенню". Згадана новинка минається з правдою, бо на 15 поданих нею відступників священиків, 6 ніколи не були католицькими священиками і хто знає які їх свячення, а прочі на загал суспендовані, зглядно екскомуніковані, за важкі, загально знані й незвичайно понижаючі та соблазняючі провини, а не так як представлено в „Ниві", що вони відорвалися й утворили американську греко-католицьку церков. Дальше твердження, що автокефальна церква також зросла і нині має 33 парохії, викликує в читача враження великого зросту автокефалії. Це неправда. Жалко, що редакція „Ниви" таку вістку в тім виді неправдиву помістила і тим свою власну суспільність понижила. Мимо „тяжкого положення нашої церкви в Америці", (як твердить „Нива"), ні одна католицька американська часопись не зробила такої кривди українській еміґрації в Америці через проголошення соромного відступства, в великій части видуманого. Почуття дневникарського обовязку в американській пресі відмінне від способу понимання редакції „Ниви". Маємо докази на се, що американський часопис не помістив вістки некорисної для українців католиків в одній місцевости, доки не провірив справи через окремого висланника до Канцелярії Епископського Ординаріяту. Додати треба, що сей часопис виходить в місцевости, котра віддалена від Филаделфії понад тисяч кільометрів. Згадана новинка в „Ниві" є понадто вмішуванням у справи чужої Епархії.

Маленький фейлетон

ПЕРУН

Небезпеки від нього і способи охорони перед ним.

Перун, се наслідок накопичення електрики в воздусі. Людський орґанізм може він ушкодити ріжними способами: через попарення, оглушення, потрясення мозку та спараліжування серця й відділових орґанів, що може викликати тяжкі наслідки і навіть смерть. Д-р Г. Райс поручає такі способи охорони перед перуном: 1) В кімнаті не треба в часі бурі ставати або сідати близько стіни, вікна, комина, зеркала, перерваного проводу і дроту від дзвінка. Байкою є, що шкодить отверте вікно, се небезпечне тільки тоді, коли повстає протяг. 2) На вулиці в часі сильної бурі найлучше йти серединою дороги. 3) На полі найлучше прикучнути, щоби зробитися як найменшим. Скорий біг в часі бурі може викликати небезпеку, а дуже велику небезпеку, коли біжить разом більша скількість людей. 4) В часі бурі не вживати телєфону. 5) Мнимо убитого перуном треба вправляти в стан штучного віддихання і то дуже довго, нераз годинами, заки оживе.

ДЖУЛІЄЛЬМО ФЕРРЕРО

Китай і Европа

I.

Кілько Европейців уміє читати, або говорити по китайськи? Мова народу, цеж ключ до його понять і почувань, а від хвилі, в котрій Европа зійшлася з Китаєм, хіба найлекше могли ми пізнати його мову.

Тимчасом — кілька менше або більше точних перекладів деякої частини клясиків, звіти місіонарів, враження і записки з подорожей — ось всі джерела наших відомостей.

Не знаючи нічого про Китай, вдоволило нас дивне вияснення, котре зробило ще менше зрозумілою ту річ, котру мало нам вияснити. Ми сказали собі, що Китай це від тисячеліть сціпеніла цивілізація. Це поняття так дуже вкорінилося в нашім умі, що ми охотно глядимо на теперішню революцію, як на кінець вікового сну. Заспаний велит, мовляв, пробудився.

Алеж як мігби нарід нездібний до перемін, створити цивілізацію, так дуже скомпліковану і вирафіновану? Чому Китайці малиб стратити в одній хвилі творчу і еволюційну силу, якщо її колись мали?

Китай — яка загадка для Европи XIX. століття. Нині трудно означити, до якого степеня було взаїмне це незрозуміння. Та здається, що китайська еліта дещо ліпше зрозуміла Европу XIX. століття, ніж Европа Китай. Це зрозуміння було правдоподібно радше наслідком страху і деякої конечности самооборони, ніж симпатії чи подиву. Передовсім сьогодні, на згарищах своєї старої цивілізації Конфуція, присвоює собі Китай принціпи, поняття і знання, котрі колись були для нього відразою, та лиш на те, щоби боронитися проти Европи й Америки. Ця асиміляція певно не вийде поза рамці конечної оборони. Коли були два для себе незрозумілі світи, то хіба Европа й Азія. А проте ті два світи, що не знають один другого, від двох століть впливають на себе. Є це один з найбільше несподіваних і впадаючих в очі проявів єдности світа. Є в „Небесній Державі" школа, котра каже, що Китай мав рішаючий вплив на французьку революцію. Твердив це один старий китайський письменник, що добре знав Европу, а сам був горячий традиціоналіст, Ку-Гунґ-Мінґ. Він це доказує дуже помисловими аргументами. На чім полягало зусилля французької революції, що продовжувалося протягом XIX століття? На заступленню містичного поняття про суспільність і державу — раціоналістичним поняттям. А звідки взяли Европейці поняття суспільности, яку зорґанізував і якою правив розум? Ку-Гу-Мінґ без вагання відповідає: з Китаю, зі старого Китаю Конфунція, котрий був багато більше раціоналістичний, ніж католицька, чи протест. Европа зперед революції. Наука Конфуція, що була доктриною життя і держави, опертою виключно на розумовій аналізі людської природи — малаб на його думку, зачати протягом XVII і XVIII століття звертати увагу Европейців, котрі були в Китаю, на можливість істнування сильної держави зі знаменитою цивілізацією, без постійної інґеренції зорґанізованої релігії. Хоч це твердження може бути трохи парадоксальне, та воно до деякого степеня правдиве. Розвій раціоналізму протягом XVIII століття мав багато інших причин; та не виключене і те, що і примір Китаю міг причинитися. Живе зацікавлення XVIII століття китайськими річами, можнаби в цей спосіб лекше пояснити.

Коли отже Китай причинився посередно до великого европейського перевороту при кінци XVIII стол., то сьогодні ролі перемінені. Китайська революція, діло Европи. Отже таки Европа, котра не знала і зле розуміла старий Китай Конфуція, потрафила його знищити!

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Лікарські досліди в Люрді. До Люрду прибуло недавно 100 некатолицьких лікарів із Англії й Америки, щоби тут простудіювати найвизначніші случаї чудесних уздоровлень. Епископ Жерліе з Тарб-Люрд особисто обняв провід до печери.

Дім католицької акції в Відні. В Відні не було досі спільної домівки для істнуючих великих католицьких орґанізацій. Недавно, з приводу ювилею „Фольксбунду“, положено в Відні угольний камінь під величаву спільну будівлю, яка зватиьме „Домом католицької акції“.

Діти будують церкву. Віденський „Кляйнер Кірхенблят“, який читає 170 тисяч дітей, звернувся до своїх малих читачів зі зазивом, щоби збіркою почтових значків придбали фондів на будову „діточої церкви“ на котрімсь із віденських передмість. Щирий запал, з яким діти взялися до сего діла дає запоруку, що вже незабаром, з придбаних дітьми фондів стане в Відні гарна церковця.

Ювілей халдейського патріярха. Минулого тижня обходив халдейський патріярх в Вавилоні, Й. Е. Йосиф Емануель II. Томаш, 50-ліття священства і 30-ліття патріярхування. У врочистостях з того приводу взяли участь і католики інших обрядів, бо патріярх Йосиф є загально любленим пастирем задля своєї мудрости й дбайливости за привернення церкві давної світлости. Має він сьогодні 78 літ, а епископом став 1898 р.

Царство Христа в републиках Пол. Америки. КАП доносить: На границі республик Чіле й Аргентини вибудовано в горах Андах величезну статую Христа як видимий знак панування Христа в тих державах та памятник вічного мира поміж ними. Ще більша статуя Христа має небаром станути в Ріо де Жанейро, на горі Корко Кадо, що взноситься на 50 м. над усім містом. Сама статуя (без підстави) матиме 39 м. висоти а розпяття Христових рамен 40 м. Христос буде на статуї звернений в сторону міста й моря, а на підставі буде памятник мати напись: „Христос побіджає, Христос царює, Христос володіе.“

Зріст католицизму в Анґлії. В році 1928 число навернень на католицизм в Анґлії й Валії виносило 12.372 т. є о 307 більше ніж 1927 р. В 1929 р. статистика виказує там уже 2,174.673 католиків. В 1928 р. число їх виносило 2,156.146. Приріст священиків виносив 39, в загальнім числі 4.349 (в тому 2.759 світських священиків). В тому часі віддано до ужитку 22 нових церков і каплиць, яких є разом 2.205. Відкрито 5 нових середних шкіл, яких число виносить 501. Загальне число народних шкіл, з 57 нововідкритими, виносить 1.331. Учеників у середних школах є 53.897, в народних школах 374.169.

Академію-Концерт в честь Ексц. А. Шептицького уладив в Зборові дня 19. червня б. р. повітовий комітет при допомозі всіх укр. інституцій. На свято прибули зі Львова Преосвященний кир. Іван і крилош. о. Томович. На Архиєрейській Службі Божій відслуженій при сослуженню оо. деканів мав занимаючу проповідь о. сов. Ґайовський. Співав місцевий церковний хор. Отців, що асистували — а було їх 25 — гостив у себе о. парох В. Кулик.

Концерт тревав від 4-ої попол. до 7-ої год. Всі точки виведено дуже добре, так псальми місцевим хором, як і соля в супр. фортепіяну. Вступне слово виголосив о. др. А. Іщак. Салю виповнили місцеві і замісцеві інтеліґенти, особливо отці з женами.

По концерті уладив комітет спільне приняття. Випало дуже величаво і приємно.

(Вражала невияснена відсутність Імостей). **Ґість.**

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

В МІЖНАРОДНІЙ ПОЛІТИЦІ вже ясно спрецизовані мотиви нових противенств між головними державами континенту Европи: Італія домагається від Франції зміни статуту для Тунісу й кольонізаційних теренів у глибині Африки, арґументуючи тим, що не має куди висилати надміру свого населення. Супроти того Франція від довшого часу старається позискати Німеччину, котра за своє співділання з нею вимагає кітловини Саари, відданих Бельґії округів Айпен і Малмеді, а від Польщі Шлеська і Поморського коридора. Положення Франції тяжше ніж було в 1914 р., бо тепер не може рахувати ні на Росію, ні на Анґлію.

ДВА АНҐЛІЙСЬКО - РОМУНСЬКІ ТРАКТАТИ. В анґлійському міністерстві заграничних справ в Лондоні підписано минулого тижня два трактати з Ромунією: торговельний і морський. Оба договори входять в життя з днем підписання й обовязують через три роки.

МІНІСТЕР СКАРБУ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ Енґліш, післав, як подають „Лідове Вісти“ до преміера Удржаля свою димісію. Чи преміер прийняв її невідомо.

НІМЕЦЬКА ПОЗИЧКА для Туреччини. Турецький уряд заключив з групою німецьких капіталістів умову, на основі котрої одержить він позичку в висоті 40 міліонів марок. Квоту цю мають Німці достарчити Туреччині в залізничім матеріялі.

КОРОЛЬ ІРАКУ Фесаль прибув до Берліна, де буде перебувати інкоґніто. Побут Фесаля получений з деякими політичними і торговельними плянами в царині сконсолідування господарки і політичних впливів того краю.

У ФІНЛЯНДІЇ зростає в силу противбольшевицький рух. Большевицький консулят в Гельсінґфорсі має постійно опущені залізні віконниці. Лідери большевизуючих партій втікли до большевії підводними большевицькими лодками, що нечайно зявилися біля побереж Фінляндії. За тими лодками вислано воєнні гидропляни. Большевицький уряд зложив протест проти переслідувань комуністів на руки президента фінляндської республики.

МЕК ДОНАЛЬД виголосив з нагоди робітничого свята в Лондоні таке: „Я не є задоволений з роботи соціялістичного уряду. Маємо за великі труднощі до побореня, щоби могти відразу облекшити долю працюючих.“

ДОВҐАЛЕВСЬКОГО, представника большевії в Парижі, відкликано до Москви. В Москві Довгалевський матиме кілька відчитів а опісля поїде на Кавказ „лікуватися“.

—o—

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках каучукових, золотих і сталевих (Круппа нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 77-?

НОВИНКИ

Реколекції для священиків відбудуться в Гр.-кат. Духовній Семинарії у Львові в днях від 1/9. год. 8. вечер до 5/9 1930 по Службі Божій. Кошти удержання за весь час Зл. 20.—. Учасники зволять привезти свою постіль і про приїзд звідомити Р е к т о р а т.
1—2

Штрайк у Франції поширюється. В охоплених штрайком північних округах Франції приключилося на днях таке: Около 3.000 штрайкарів зібралося на бельґійській території у віддалі ледви 300 метрів від кордону і заатакувало бельґійську поліцію камінням і порожними фляшками. Бельґійська жандармерія негайно виступила і заатакувала демонстрантів шаблями. 20 демонстрантів поранено, а багато поліція поарештувала. (АТЕ).

Вислід останних сутичок в Індії. Після донесень АТЕ, число жертв останних сутичок Мусулман з Індусами в Калькуті доходить до 18 вбитих і 300 ранених. Заворушення відновилися, тому поліція була приневолена стріляти. Підчас стріляннни вбита одна особа, а 3 ранені. Багато магазинів замкнено, в місті велике напруження. Індуську поліцію підсилено відділами англійських регулярних військ. В Пешаварі сподіються нападу племени Афридів. Вечером замикають брами міста, літаки весь час кружляють над містом і околицею.

Переговори за кратами. АТЕ доносить: До вязниці в Пун в Індії, в якій перебуває Ганді, перевезли на днях провідника Індусів Негру зі сином. Арештовані мають отак змогу обговорювати дальше відношення Індій до Анґлії, при чому богато перешкод ставляє завзятість сина през. Негру, який є прихильником безоглядної боєвої політики Індій супроти Анґлії.

Др. Туці грозить сліпота. Оборонці бувшого посла др. Туки, якому, як про це ми писали, затвердив найвищий суд у Празі 15-літню кару тюрми, внесли на руки през. Чехословаччини Масарика прохання уласкавити його. Др. Тука, як пишуть чеські часописи, хворіє дуже на очі і йому грозить в тюрмі втрата зору.

Безробіття в Анґлії. По офіційним вісткам, в Анґлії є тепер 2.011.457 безробітних. Число їх зросло продовж останнього тижня о 38.737 осіб, а о 857.338 осіб більше, як в тому самому часі в минулому році.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ДЯК ІСПИТОВАНИЙ з 2-літньою практикою місійною, дуже гарним голосом, шукає посади. Ласкаві зголошення: Йосиф Гординський, Львів, II дзамче, ч 9. 770 1-3

АБСОЛЬВЕНТ ҐІМНАЗІЇ, вправний інструктор обійме лекцію на селі з низших ґімназійних кляс. Адреса: Уряд парохіяльний в Гвіздци, почта Стрілки. 772 1-2

Від 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ МЕБЛІ

731 на догідні сплати, без поруки. 21-30

ПЕНСІОНАТИ

Власний виріб! Ціни фабричні!

КОВДРИ двохсторонні від зл. 25·—

МАТЕРАЦИ з трави морськ. „ „ 38·—

ПОДУШКИ З ПІРЯ „ „ 18·—

ПОШІВКИ ГОТОВІ „ „ 3·—

ПРОСТИРАЛА на ліжка „ „ 5·50

„ ПІД КОВДРИ з ручними дірочками „ „ 11·—

КОЦИ ВОВНЯНІ „ „ 10·—

КАПИ ДО ПРАННЯ „ „ 10·—

ПОЛОТНА, РУЧНИКИ, ОБРУСИ, ДИВАНИ, ХІДНИКИ, ФІРАНКИ

ДОБРЕ А ДЕШЕВО! продає

ФАБРИКА ПОСТЕЛІ І БІЛИЗНИ

А. ПЕТРУШЕВСКІ М. МЛЄКО, Львів Коральницька 6

691 **ЦІННИКИ ДАРОМ!** 30-3(

ПЕНСІОНАТИ ПЕНСІОНАТИ

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Рік V. Ротто зарізасопь гусзавтем Львів, неділя 17. серпня 1930. Ч. 62. (362)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. — Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Ювилей провідника чеських католиків

60-ліття о. дра Шрамка, визначного католицького політика.

Чеський нарід, а передовсім чеські католики обходять саме тепер 60-літний ювилей заслуженого католицького політика й державного мужа, о. дра Шрамка, тепер. міністра. З його іменем звязана ціла історія новітнього католицького руху в Чехословаччині на полі культурнім, суспільнім та політичнім. Він був і є орґанізатором та провідником католицьких робітничих орґанізацій, основником і редактором католицьких часописів, головою католицького „Орла", основаного проти ліберального „Сокола". В політичнім життю з його іменем вяжеться історія католицьких партій у Чехословаччині. Його заходами твориться від 1918 р. одна чехословацька католицька партія для цілої держави, т. зв. народня партія (лідова страна). Як член Народнього Комітету брав о. Шрамек визначну участь у всіх працях коло будови держави до і після перевороту. Чехослов. народня партія стала під його проводом одною з 5 великих народніх партій, на котрих оперто будову чсл. республики і які поносять головну відвічальність за устрій і правопорядок держави в першім 10-літтю істнування. Притягнення католицької партії до активного життя народу й держави це найбільше діло о. Шрамка, котре принесло йому в народі такий авторитет, як мало кому з його земляків. Перший раз о. Шрамек став міністром у 1921 р. Тепер є міністром вже пятий раз. Через 14 місяців (1928—1929) був о. Шрамек фактичним головою уряду, як заступник премієра. За цей період своєї влади одержав як найкраще признання від усіх компетентних чинників у державі.

Відгомін промови мін. Тревірануса

Німецький міністр Тревіранус виголосив з приводу 10-ліття плебісциту в Східних Прусах різку політичну промову, в якій між иншим підчеркнув, що: „Вільсона приневолено негідними засобами до відірвання Східних Прус від Німеччини" і, що „кордони усталені на нелеґальних основах не можуть стало вдержатися проти волі покривдженого народу і настане день, в котрім воля побідить та східна частина Німеччини знов злучиться з матірним краєм." Польська преса страшенно обурена тою промовою, а мін. Залескі заявив, що Польща запротестує проти такого рода виступів офіціяльного представника Німеччини.

—o—

Протибольшевицьке повстання на Далекому Сході

Після звідомлень з Парижа на Далекім Сході вибухло повстання проти большевиків. Число повстанців доходить до 20 тисяч. До повстанців прилучилися два большевицькі воєнні судна, стаціоновані на Руськім Острові. Повстанці мали заволодіти портами св. Ольги і св. Володимира. Повстанцями командує полковн. Корнев. Большевики тортурують і жорстоко розправляються з повстанцями, яких беруть в полон.

У ґенерала Міллера, що є наслідником Кутепова, відбулася важна нарада в справі протибольшевицької акції. Нафтовий король Генрі Детердінґ мавби ту акцію фінансувати. (АТЕ).

Криваві заворушення в Одесі

З Букарешту доносять: Ромунські й італійські моряки, що прибули до Констанци, оповідають про криваву масакру робітників в Одесі. Саме минулого тижня, у звязку з браком харчів та зменшенням пайка хліба при рівночасному вимаганні „раціоналізованої" праці, пішла до ҐПУ делеґація від робітників просити збільшення харчевого пайка. Делеґацію признали контрреволюцією і замкнули в льох, а тоді робітники пішли з жінками й дітьми, товпою в тисячу голов на площу перед будівлю ҐПУ, домагаючись звільнення делеґації та хліба. Товпу окружили негайно відділи ҐПУ та почали стріляти. Робітники кинулись в бічні вулиці, але звідси привитали їх скоростріли. Площа і сумежні вулиці застелилися трупами. По вісткам тих моряків вбито до 250 осіб.

Сьогорічні жнива і тенденція на ринках

Жниво озимої пшениці в Зединених Державах щодо зерна добре, а й скількістю мабуть буде вдоволяюче. Жнива в Канаді можна вважати пересічними, хоч вісти про спеціяльно корисні жнива без сумніву пересадні.

В Арґентині в часі розвитку пшениці погода була незвичайно корисна. Та в останніх часах значне остудження вплило відай на припинення сильного розвитку зерна.

На Радянщині жнива через дощі припізнилися, головно в південних частинах краю. Та без огляду на це появилися відомости, що Радянщина хоче вивезти заграницю на вересень-грудень до 300 тис. тон нової пшениці. Та це ще не говорить про врожай, бо радянська влада вміє вивозити збіжжа й тоді, коли в краю голод. Ромунія має мати до 800 тисяч тон пшениці на вивіз. Зате некорисні вісти про жнива в Франції. Там слоти й зливи пошкодили. Мабуть мусітиме Франція ввозити збіжжа в цьому році. Італія подавала ріжні висліди намолотности збіжжа. Та сьогорічні жнива там гірші як торішні. В Німеччині й у Польщі збір пшениці можна вважати пересічним.

Вже тепер є певні основи до сильнішої тенденції на збіжевих ринках. І так:

У Швеції для збіж із заграниці тенденція дещо сильніша, головно для добірної пшениці й вівса, а навіть жита.

У Данії ціни виявляють постійну звишку. Данський ринок чуткий на інтензивність і характер довозу з Німеччини.

На балтійських ринках себто в Естонії й Лотві зазначується теж звишкова тенденція на збіжжа.

У Німеччині дальше тенденція слабка, передовсім щодо цін жита, котрі піддержувані штучно, держалися доси на одному рівні. Та тепер через зменьшення експорту й корисні відомости про вислід краєвих жнив, ціна паде.

В Польщі в минулому тижні вивезено на ринок значну скількість нового збіжжа, що супроти деякої резерви серед купецтва мусіло вплинути на незначну знижку цін. Тільки ячмінь і овес не втратили на курсі.

—o—

Грім може спалити Ваші стоги й полукіпки

тому обезпечайте збіжжа й пашу від огню в Товаристві взаїмних обезпечень

715 „ДНІСТЕР" 26-?

у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

Перед Православним собором

Історичні основи собору і традиційне відношення православія до світської влади. — Особистий склад собору: русофіли, Поляки і два Українці. — Чи оправдані надії деяких українських кругів на цей собор. — Які завдання стоять перед собором. — Який інтерес маємо ми гр. католики Українці в добрім успіху правосл. собора. — Чи є основи до оптимізму.*)

Приготовавчі праці до православного собору хоч пиняво йдуть вперед, а всетаки розвиваються точно по лінії державнопольської думки, яка перед шістьма літами стала підставою до проголошення православної автокефалії в Польщі. А сего року в червні стала вона підоймою до проголошення відомого всім декрету про отворення собору.

Перший акт, себто автокефалія, перервав звязки варшавського православія з московським та вчинив його домашньою, внутрішньою справою Польщі. Нинішні керманичі польської держави не придумали в тім нічого ориґінального. Зразки цеї політ.-релиґійної орієнтації знайшли в досвіді своїх предків з доби розбору Польщі тай у примірах сучасних нам словянських, православних націй, особливо в російській, яка матеріяльно і духово все стояла на чолі орієнтального християнства.

Московський ґеній в централістичній розбудові своєї великанської держави знехтував традицію попередних віків тай не оглядаючись на канони східного права, витворив свій релиґійний центр у формі независимого московського патріярхату, відтак петербурського синоду — буцім перманентного собору — який одначе в суті річи являється тільки надконсисторією в протестантськім змислі. Таким чином з широкої колись власти царгор. патріярхату лишилася — тінь. Царгор. патріярх був у Новім Римі, зараз по роздорі, фактичним начальником східних Церков, бо засвоїв собі не лиш титул вселенського архієрея, але і виконував власть на взір папської. Сучасні нам православні церкви і патріярхати признають йому нині в загальних церковних справах тільки першенство до деяких почесних прав.

Приміри заразливі. За ними пішла й Польща. В сприяючих для себе політичних обставинах за санкцією Фотія II. обвела вона і своє православя огорожею „незалежности" перед евентуальним вмішуванням, тепер чи в майбутности, заграничних чинників.

Послідовно зродився і президіяльний декрет з 1. червня с. р., котрий своєю стилістикою дивно нагадує формулу, якою оноді синодальний оберпрокурор в імени царя „взивав св. синод, щоб він згідно з канонами Церкви зарядив" те і те... В цей спосіб державна влада переняла ініціятиву і рішаючий вплив на приготування собору, синодальних нарад і виконання рішень собору.

Три останні, передсоборові зібрання, які відбулися в липні с. р., проречисто свідчать про дальший льоґічний роз-

*) Гл. ряд статтей на сю тему в попередних числах „Н. Зорі".

754 УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР 7-30
Юліяна Глушевського
перенесена на вул. Коперника, ч. 16.

вій сеї державної, політичної теорії. Дня 3. VII. в апартаментах міністра віроісповідань уконститувалися синодальні комісії й розділили між себе реферати. Вибору членів тай комісій доконано за безпосереднім впливом і по інтенціям уряду.

Зложено шість комісій у такому доборі осіб: 1) Комісія релігійна: предсідник еп. Александер, секретар п. В. Гейхрох, референт — ерей С. Грушко. 2) Комісія правно-організаційна внутрішна: предсідник еп. Алексій, секретар — ерей Гушкевич, референт п. А. Сможевскі. 3) Ком. правно-організаційна зовнішна: предс. еп. Алексій, секретар — п. А. Свічич, референт п. В. Вісневскі. 4) Ком. освітна: предс. проф. І. Огієнко, секретар — ерей Юзьвик, референт — п. Л. Лищиньскі-Троєкуров. 5) Ком. життя внутрішного парохіяльного і монастирського: предс. — ерей Роґальський, секретар — п. М. Бондаренко, референт — ерей В. Зах. 6) Ком. для справ православного духовенства: предс. протопресвитер Теодорович, секретар — п. А. Веліґодзкі, референт — п. Ґ. Моллер.

Предсідником зборів став митр. Діонізій, а над бігом нарад постійно чуває представництво уряду з п. Сухенек-Сухенським на чолі.

Коли глянути на сей спис імен, відразу кидається в очі між членами мінімальний відсоток здеклярованих Українців, бо репрезентують їх лише: Знаний нам проф. Огієнко і ерей Теодорович. Решта членів се визнавці русофільського курсу і представники польського уряду.

По установленню комісій і приділі рефератів, „цілий ряд промовців зложив заяву в тому змислі, що рескрипт п. президента Рчплтої про скликання собору православне населення приняло всюди з ентузіязмом. Слова голови держави викликали загальне пересвідчення про прихильне відношення уряду до справ і інтересів правосл. церкви... Передсоборні збори на внесок гуртка членів ухвалили резолюцію, в якій виражена віра в тревалість засад виражених в історичнім рескрипті п. президента“... (Пшедсвіт ч. 185). На сім закінчено наради, а чергове засідання відложено на другу половину вересня. Так виглядає дотеперішній розвій приготовавчих праць до собору.

В українській пресі далися чути голоси „про перший великий успіх укр. громадянства“, під якого натиском таки заповіджено скликати собор. Бо — мовляв — правосл. собор не був бажаною річю ні для польського уряду, ні для правосл. ерархії. Для уряду були вигідніші дотеперішні відносини до православя, бо давали адміністрації спроможність вмішуватися в суто-церковні справи, а ерархія була заінтересована в матеріяльному використанню свого становища.

Щось у тім може бути правди. Та чи не передвчасне ликування? Чи дотеперішне положення народно-церковних справ на північно-східнім терені уповажнює до веселих настроїв та, що їм добро нації лежить на серці?.. Про якісь досягнення під тим оглядом можна говорити щойно тоді, як майбутній собор буде міг хоч в части сповнити своє завдання: з одної сторони заступлення чужинецького духовенства — рідним; забезпечення релігійної свободи церкви (очевидно, оскільки це в православлю можливе); зміцнення розхитаної церковної дисципліни; заведення одностайности в культі й науці; придумання середників проти з дня-на-день змагаючогося сектярства серед православних; з другої сторони — заключення між урядом і церквою обопільно обовязуючого конкордату, щось в роді кат. конкордату, який віддававби Богові, що боже, а кесареві що кесареве. — **К. П.** (К. б.)

АСИМІЛЯЦІЯ

Як її аргументує проф. Ст. Грабський і на чім полягає брак моралі і льоґіки його аргументів.

IV.

Отже визначний вшехпольський діяч, професор університету Ст. Ґрабский, таксамо як його партія, домагається повної асиміляції Українців, Білорусинів, Німців, взагалі всіх народів, котрим судилося опинитися на теперішній території Польщі. Повної асиміляції, то значить хочуть асиміляції цілковитої, а не тільки „державної“, себто хочуть від тих народів не лише льояльности супроти польської держави, але й того, щоб ті народи перестали бути собою й увійшли в склад польського народу як етнічної маси.

Якіж вигляди на здійснення мають асиміляційні бажання і пляни п. Ґрабського?

Сам п. Ґрабський пише, як протягом 19 і 20-го століття відорвалися від Туреччини Ромунія, Греція, Сербія й Болгарія, від Голяндії Бельґія, від Австрії її італійські провінції, від Швеції Норвеґія, від Росії Фінляндія, Естонія, Латвія, Литва і Польща, від Німеччини Альзація, Поморе, Познанщина і Шлеськ, від Австрії всі ненімецькі землі, від Угорщини Словаччина і Хорватія, що були з нею злучені тисячу літ. Інакшими словами: проф. Ґрабский думає, що Польща буде в силі супроти своїх „інородців“ виконати те, чого не в силі були зробити Туреччина, Голяндія, Австрія, Швеція, Росія, Німеччина й Угорщина!..

Здається, що подібного переціновання сили своєї нації не можна найти у жадного політичного діяча й письменника жадного з відомих народів на земній кулі. Ми не хочемо не доцінювати польської культурної й цивілізаційної сили, вже тому не хочемо сего робити, що недоцінювання їх булоб очевидно шкідливе для нас. Що більше! Ми навіть не повинні собі бажати ослаблення польської культури й цивілізації, також в нашім добре зрозумілім інтересі.

Автор сих стрічок мав раз нагоду переговорювати з японським дипльоматичним представником. Довша розмова полягала на тім, що автор сих стрічок сказав представникови Японії приблизно таке: Українці і Японці мають спільний інтерес — забезпечитися проти надмірної сили Росії. Що сила Росії велика, про те Японія мала вже нагоду переконатися, хоч раз пощастило їй, побідити Росію. Навязання тривкішого контакту з Українцями не буде для Японців трудне, бо на Далекім Сході ми, як мешканці Зеленого Клину, до певної міри, сусідуємо з Японцями. — На те відповів представник Японії приблизно так: Ви делікатно предкладаєте нам те, чого ми зробити не хочемо, а саме — ослабити Росію. Повірте нам, що якраз тому, що Японія з природи річи суперничає з Росією в деяких околицях, вона в своїм власнім інтересі не бажає собі ослаблення Росії, бо слабий противник се нещастя для того, хто з ним має довше боротися: з ослабленням одного вироджується і сила другого, бо тоді нема на кім тої сили сталити... З великою чемністю, як того вимагає етикета народів Далекого Сходу, японський представник тричі повторив свої виводи*).

Що японський представник говорив правду, про це свідчить цілий ряд вислідів змагань між народами в Европі. Як відомо, слабі колись Чехи тільки тому зросли в силу, що мали довготреваючу боротьбу з таким сильним і солідним противником як Німці, від котрих могли навчитися системи й витревалости в боротьбі. Що познанські Поляки се економічно й цивілізаційно найсильніша тепер частина всего польського населення, завдячують вони тільки довгій боротьбі з найсильнішим племенем німецьким, з безоглядними в своїй систематичности Прусаками і т. д.

Завзята боротьба за істнування з сильним і культурним противником ще ніколи не пошкодила такому народови, який здібний до науки і тим самим до життя. Хоч ми Українці не належимо до тих народів, які скоро вчаться систематичної збірної праці й боротьби, то все таки до зовсім нездібних до тої науки трудно нас зачислити. Вже хочби тому, що ми не дуже з інакшої глини ніж Чехи й Поляки; тільки та наша глина ще за мало була випалювана таким огнем, якого треба. Як оден з доказів того, що ми здібні до науки, можна уважати пр. факт, що між українською молодю появляється щораз більше одиниць, котрі розуміють, що пошана для погибших у боротьбі з нами противників не тільки не належить до річей, які ображують наші національні почування, але навпаки, належить до тих річей, які виховують нас. Підчеркуємо це для того, що в останніх часах бачимо у декого з наших сусідів якраз противні прояви і то все більше численні, що йде в парі з їх ослабленням а не скріпленням. До потішаючих у нас фактів належать і ті, які стверджує сам проф. Грабский у своїй статті, витягаючи з них такий внесок, що „ніхто навіть найбільш приманчивими обіцянками не зможе чаклонити українських селян Львівщини, Станиславівщини й Тернопільщини, щоб вернули до давної національної байдужности“. Словом, — і ми бачимо і п. проф. Грабский зі своїми сторонниками бачить і розуміє, що нам чужа цивілізація не така дуже страшна. Ми навіть воліливб, щоб вона була більша і висша, ніж є, бо тоді й ми в боротьбі з нею піднялисяб на висший рівень. Отже страшити кота салом, а Українців висшістю сусідської культури — се річ доволі безвиглядна.

Та придивімся трохи тій висшости, котрої піднесенням до ще висшої міри грозить нам п. проф. Грабский. Та висшість може проявитися в однім з отсих чинників, котрі по найновішим висновкам науки становлять націю:

1. Раса.
2. Клімат і земля, її положення, якість, забезпеченість і величина.
3. Мова.
4. Релігія.
5. Держава в минувшині й сучасности та її вигляди на будучність.
6. Культура.
7. Свідомість.
8. Воля до відокремленого життя.

Отже під оглядом раси західна частина української нації, котрій прийдеться видержувати напір вшехпольських експериментів, не має в собі тільки гетероґенних чинників, що східна її часть: значить — вона під тим оглядом що найменше така сильна як і польська нація. „Щонайменше“ кажемо тому, бо найновіша статистика польської держави виказує більший зріст населення у східних воєвідствах ніж у середних і західних.

Клімат наш приблизно однаковий, а земля під оглядом її кепського стратеґічного положення і незабезпечення таксамо нещасна як і польська територія.

Українська мова ріжниться від польської — і вже се одно в боротьбі за національну окремішність вистарчає на тій области. Вироблення тої мови мимо всіх трудностей, які маємо, очевидно поступає.

Під релігійним оглядом Провидіння дозволило значній частині нашої нації вже перед 300 літами стати при Петровій Скалі й опертися на ній. Се зрівноважує нашу силу з польською в тій области, на

*) Се було приблизно в тім часі, коли преса принесла вістки, що Японці увійшли на Далекім Сході в порозуміння з якоюсь українською кооперативою й повірили їй значний капітал, котрий наші скоро проциндрили... Чи японський представник знав уже тоді про це, трудно зміркувати.

котрій нам найбільше залежить. При всіх стараннях явних і скритих ворогів нашої щирої приналежности до Апостольської Столиці маємо в Бозі надію, що видержимо вже кождий, навіть найбільш єхидний напір. Правда, штучна запора, яку поширенню нашої св. Церкви за сокальський кордон поставила вшехпольська партія, коли була ще при владі, для нас невигідна. Одначе се ще велике питання, кому більше пошкодила тим партія п. проф. Грабского, нам, чи своїй польській батьківщині. Оранжерійне піддержування православя за сокальським кордоном може розложити не тільки місцеве українське населення, але й сусідуюче з ним польське, підготовлюючи ґрунт під поширення істнуючих і повстання нових сект, для котрих ні Буг, ні навіть Висла границею очевидно не буде. Гребля, яку вшехпольська партія, будучи при владі, поставила між Галичиною й Волиню, може Польщу дуже дорого коштувати, а проценти ще більше.

За нашу державу, яка колись істнувала на території західно-українських земель, не маємо причини соромитися. Вигляди великої української етнічної маси під оглядом державности на будуче не належать до найгірших вже тому, що трудно припустити, щоб усі народи осягнули свою ціль з виїмком якраз нашого. Що теперішність під тим оглядом для нас сумна, се правда. Та не дуже вона весела й для державної польської нації. А як довго лишиться вона і в сій не дуже веселій стадії, за се і п. проф. Грабский певно не заложився б.

Свідомість і воля до відокремленого життя у нашого народу, як стверджує сам п. Грабский, захопила вже сильно навіть наші селянські маси. Річ ясна, що та свідомість буде з бігом часу рости, а не меншати.

Остає ще справа культури. Не будемо перечити того, що формальна культура польської правлячої верстви висша від нашої. Та се далеко ще не значить, що вона мусить заглушити нашу, меншу культуру. навіть при не дуже великім зусиллю з нашої сторони. Смерть нашої культури під напором польської культури може наступити тільки тоді, коли ми повірилиб у моральну висшість польської культури і ніколи передтим. Та з польської сторони робиться все, що тільки можливе, щоб у нас навіть не закльовувалася віра в моральну висшість польської культури. Бо якже може повстати віра в ту моральну висшість, коли досі нема навіть починів до сповнювання хочби найбільш примітивних обовязків супроти народа, якого податками кормиться ця держава. Нема ніяких познак виконування обовязків, принятих перед цілим світом. Що наші політики весь час робили також все можливе, щоб не допустити до наладнання відносин, се правда. Одначе такі „політики" були і є в кождім підбитім народі, та се політично виробленим, державним націям ніде не перешкоджує сповняти обовязки супроти підбитих народів навіть без міжнародних зобовязань.

Той фактичний стан тільки скріпляє почуття кривди в цілій українській суспільности. Пропаґанда, яку веде проф. Грабский і його партія, тільки збільшує настрої взаїмної ворожнечі і без того великі. — **А. Ч.** (Кінець буде).

—o—

Геройство католицького священика

З Монтреаль'у доносять: Префект колеґії Єзуїтів, о. Реймон Клоран, ішов з товаришами берегом ріки св. Лаврентія і побачив дві дівчині, що потопали. Не надумуючись довго, скочив о. Клоран у воду, підплив до потопаючих і поміг їм видістатися на беріг. Після того сам, перетомлений і ослаблений, потонув. Тіло його добули два дні пізніше. Геройський вчинок священика викликав велике вражіння.

—o—

Шаляпін запізвав совітський уряд

Знаний російський співак Ф. И. Шаляпін запізвав до суду за 2 міліони рублів відшкодування больш. представництво в Парижі, котре доставило до Франції на продаж його спомини, видані без його дозволу в СССР. На першім терміні больш. закинули, що французький суд некомпетентний. Одначе суд вирішив, що він компетентний і приступив до мериторичного розгляду справи.

—o—

Бог і його сотворив, отже дозволь, щоб і він уходив за людину (Шекспір, „Венецький купець", 1, 2).

„Діло" а духовенство

Пишуть нам: Від першого серпня містило „Діло" анонс фірми Федера п. з. „5 міліонів долярів"... Той анонс поручає просто з цинічною жидівською безличністю засоби, які унеможливляють або перепинюють запліднення. Церква, котра стоїть на сторожи Божого й природного закона й береже публичну мораль, все і всюда осуджувала й осуджує рішучо уживання таких препаратів. Тимсамим і католицька преса має о б о в ' я з о к, поборювати пропаґанду згаданих средств. Становище наше в справі поборювання анонсів того рода, які бачимо в „Ділі", тим більше ніякове, що між нашим духовенством є значна скількість одиниць, котрі підпирають „Діло" та що в „Ділі" появляються час від часу оповістки, надіслані очевидно з духовних кругів, як прим. про услівя приняття до духовного семинаря у Львові ч. 149, про реколекції для священиків ч. 176 і т. п. Ні редакції, ні адміністрації „Діла" як либерального орґану неможна робити закидів ізза того, що в „Ділі" незгідне з засадами католицької етики, бо „Діло" може на те відповісти, що такі речі згідні з його поглядами. Одначе час уже нашому духовенству перестати звертатися до „Діла" з усякими церковними справами, бо се річ рішучо недопустима, щоб у тім самім орґані появлялися статті про наші церковні справи й того рода безличні й неморальні анонси, як середники проти запліднення. **Світський католик.**

—o—

Канада і туристи

Поверх 200 міліонів долярів заробила Канада на прогульковцях в 1929 р. Як виказує статистичне бюро домінії в Монтреалі, відвідало Канаду в 1929 р. 4,508.800 прогульковців, 863.345 осіб більше як в 1928 р. Прогульковці, які прибули до Канади зі Злучених Держав, лишили в домінії 288,744.000 дол., з інших країв 10,000.000 дол. В томуже часі канадійські туристи лишили поза границями Канади близько 80,000.000 долярів, так, що чистий дохід Канади з поргульковців виносить поверх 200 міл. дол.

—o—

„GENEWA" Одинока українська ґалянтерія-Перфумерія Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 38-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоратки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці, „Tretorn", кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery", косметику і перфумерію та забавки і пр.

PIERRE L'ERMITE

Залитими полями йдучи...

Пустився я на мандрівку по частині Франції, головнож по Заході, Босі, Турені та Анжу, щоб прийняти на пристані Ноармутіе вакаційні кольонії.

Звичайно любо витати під сонцем, серед вівсів, житів і пшениць, коли зпоміж них виринають високі й барвисті постаті женців, спокійні, пережуваючі голови великих волів білих із багрими пятнами.

Цього року в середині місяця липня, в пору найдовших днів, це була сумна їзда, під хмарним небом, серед знищених піль.

Скрізь вівси прибиті на землі залитій водою... Скрізь збіжжа вилягли... Скрізь сіна, вчора ще запашні, одурюючі, яких не можна зібрати і які гниють під безперервними зливами.

*

Найсумніше це, що не тільки збили збіже зівсім вітер, злива, буря, а що й сама основа його життя загрожена чорною сніттю, яка є неначе чахоткою збіжжа. — Як оживити знов всіх цих мерців?

Замість колосся пряміського, повніського, твердого як слід, що хрупотить під сталю жниварок-вязалок, можна ледви з трудом виривати рукою вилягші прибиті стебла, через половину перегнилі. І так воно на тисячах гектарів.

І так жниво дуже невеличке скількістю, лихе якістю й невміру великі кошти збільшують ще головні звичайні видатки хлібороба.

Хто скаже людям із міста про все це, що становить труд і кошти гарних ланів збіжжа, таких чистих і таких „товстих".

— Ми матимемо все таки досить збіжа! — сказав мені один старий господар, прибитий цим, що дуже зле продав своє.

Бо, минулого року, було подостатком збіжжа сливе в усіх країнах світа, а всеж — розумій хто може — його ввозили до Франції.

І виходить суматоха.. Ціна за квінтал*) жита спадає з 145 на 110 франків, ціна нужденна, що навіть не звертає коштів управи.

— Колиб замість засівати збіжем моїх триста гектарів — говорив мені один хлібороб — я пішов вигріватися на сонці, як нетяга, я бувби меньше вбогий, як сьогодні!

*

Маю сусідів в деп. Сени й Оази, що зробили в травні спілку та навантажили силу збіжжа на судна й повезли в Анґлію.

Хоч перевіз коштував силу силенну гроша, вони зискали більше, продавши свій збір у Льондоні, як булиб дістали в Парижі.

Саме в цьому часі Аргентина довезла своє збіжжа в наші пристані.

В цих умовах загального переповнення торговиць кошти життя повинніби обнизитися.

Вони зросли...

Ще раз, розумій хто може!...

Тож вкінці в своїх найтайніших думках багато хліборобів не бажало собі надзвичайних жнив, в надії, що ціни на збіжжа зростуть.

— Вони є. Ось, подавай!

Ціни за жито йдуть у гору... у гору! У червні було вже по 120... потім по 125.

Сьогодні зросли на 140... до 145 за квінтал...

Однак хлібороб не багацько матиме, щоб продавати!

*

Із цього всього висновок, що цю людину, яка управляє збіжжа, таку конечну між усіми... найконечнішу з усіх, можна хіба вважати найбільше независимою й найбільше зависимою з усіх.

Найбільше независимою.

*) Квінтал, це 45.36 кільоґр.

ДЖУЛІЄЛЬМО ФЕРРЕРО

Китай і Европа

II.

Китайська революція це один з проявів великих випадків, котрі почавши від революції Молодо-Турків в 1908 р., потрясають Азією й Европою. Ті випадки, це повалення монархічного системи. Зачіпною точкою тої кризи був занепад китайської монархії і проголошення республики в Пекіні в 1911 р. Чомуж впала в 1911 р. кит. монархія мимо пошани, якою була окружена і релігії про вірність цісареві, котру проповідав Конфуцій? Тому, що Европа й Америка, почавши від 1840 р. підкопували її так примірами і доктринами, як і веденням з нею війн, пониженням, якого вона від них зазнала і накидуваними договорами. Підчас коли все грізніші дипльоматичні путанини і щораз нещасливіші війни виявляли Китайцям, що „Син Неба“ вже не має змоги боронити свого цісарства — поширювалися з заходу демократичні кличі. Особливо по 1900 р. по повстанню Боксерів і останній европейській інвазії, отворилися університети й американські школи для Китайців, котрих число все зростало. Коли европейці вертали в XVIII. століттю з Китаю з поняттям про суспільність з правлінням без священиків, то Китайці привозили з Америки спомини про незрівнано багату демократію, що запоморочували їх. І так потрохи доктрини, основані на випадках і слабости старого устрою, зробили своє. Знаємо всі, що початки китайської революції були скромні. В перших роках вона ограничалася до зорганізування парляментарної республики на взір західних. Щойно внаслідок світової війни і російської революції, почалися горожанські війни, загальний переворот, зусилля цілої частини людства, щоби змінити історію так, як це зробила інша її часть в Европі в 1789 і 1815 р. р. Доки існувало російське царство, революційні китайські сили ледви важилися рухатися. Їх морозив словянський велит, його відомі амбіції і страх подати йому причину до територіяльної інтервенції. Коли велит упав, а Росія стала союзником китайської революції, вибухла революційна стихія з неопанованою силою.

Величезна, мертва, царська Росія, що не брала майже участи в поступі, після понять народів Заходу, становила таки вісь рівноваги, котрої світове значіння виявилося тоді, коли вона зникла. Ціла Азія і часть Европи заховували свої старі устрої, годилися на мир і деякий систем, з котрого не були задоволені, з боязни перед таємною могучістю, котра з Петербурга обнимала два континенти. Тому то і занепад тої могучости, потягнув за собою загальне потрясення в монархістичнім устрою. І коли перші удари нанесла йому в Азії турецька революція в 1908 р. і китайська в 1911 р., то рішаючий удар завдала йому російська революція. Після занепаду московської династії, монархії падуть всюди: в Австрії, в Німеччині, на Угорщині і в Туреччині. Турецьке цісарство перемінюється на диктаторську і національну республику, котрій вдається видерти Европі договір у Льозанні. Китайська революція нищить одну з найстарших цивілізацій світа. Як дуже скомпліковані дальші наслідки випадків! Сьогодні весь світ порушений тим, що революційна диктатура заступила правительство царів! Давніше мав світ свої численні, незалежні від себе центри. На далекім Сході могли валитися цілі держави, а середземноморські краї могли про те не знати. І навпаки — в середземноморських краях могла запанувати анархія, а Азія могла тим не журитися. Сьогодні — світ живе одним життям, мимо рас, кліматів, релігій і обичаїв.

Дипльомати охотно говорять: „Внутрішні випадки інших держав нас не обходять.“ Ця формула може мати змисл у замкнених кабінетах канцелярій, та не має ніякого значіння, коли її перенести на широкі виднокруги щоденного життя. Навпаки, можнаб сказати, що нічого так не цікавить усіх народів як кризи урядів, державні перевороти і революції, котрі можуть потрясти основами суспільного порядку, в одній або другій частині світа. Нема вже серед народів незалежних від себе випадків; їх безпосередні або посередні прояви — від одного кінця земної кулі до другого — так само необчислимі як і неминучі. А тимчасом, коли частини світа зі собою борються і саме внаслідок тої боротьби, він потрохи замикається у невидимім системі солідарности. Світ еднається у нещастях.

Одначе люди не запримітили того і дотепер думають, що вони ще в тих часах, коли народи, цивілізації і держави жили малими групами, відокремлені в своїм призначенню. Навіть вірять, що ніколи не були більш відокремлені і егоїсти тому, що між ними панує незгода. І якраз одна з найбільших труднощів наших часів, це та суперечність між дійсним станом річей, а станом нашого способу думання, цей скок, що його виконали випадки понад розвоєм понять. Це було причиною майже всіх розчарувань, що явилися на протязі світової війни, як і підчас мира! Підчас самої війни і після неї знали лише безпосередні її наслідки, котрі часто були багато важніші в довершенім вже майже зєдиненню світа. Отже щодня опинювалися люди перед новими несподіванками.

Впрочім треба признати, що наслідки випадків звичайно так усклад нені що дуже тяжко, а часто зовсім неможливо їх предвидіти. Зате оглядаючися назад, можна доглянути звязок навіть між китайською революцією, окупацією Єгипту, яку перевела Англія в 1882 р., і війною 1870 р. Чиж не тому набрала китайська революція таких розмірів, що впала російська держава? А держава та впала тому, що німецьким державам вдалося забльокувати її підчас світової війни. Німецька бльокада видержала тому, що Туреччина в світовій війні була в союзі з Німеччиною. Та чому Туреччина підчас останних 30 років, що попереджували світову війну так зблизилася до Німеччини? Тому, що Англія окупацією Єгипту, розділила її азійські провінції від африканських і ще тому, що Франція заключила союз з Росією — дідичним ворогом могучости султана.

Все вяжеться в історії новочасного світа. Але який ум міґби предвидіти так далекі наслідки в нерозвязанім вузлі невидимих зависимостей? Чиж тому треба заключати, що єдність світа нещастя для того, що приневолює нас до мимовільного викликування катастроф, яких ми не мали змоги предвидіти?

Ми збунтувалися проти найвисшого права життя і людства. Але тому, що ті всі катастрофи, котрі викликає наша необачність, прискорюють єдність світа, вони частина пляну історії, що його уложило провидіння. Мають вони самі в собі спасенний вплив — розвиваючи єдність світа в дійсності і почуття тої едности в умах. Відповідно до того, як почуття буде ставати сильніше і ясніше, зверне воно повну вартість прикметі, котру з часів французької революції

Треба пожити в цих клітках на мухи, в наємних скриньках парижьких... подихати повітрям підземної залізниці... почуватися невідомою частинкою велитенської бюрократичної або промислової машини, щоб оцінити, що ділить це вузьке життя від широкого, здорового й вільного життя селянина.

Та цього селянина ошукують посередники й політики.

*

Він зависить передусім, він сам і його праця, від стану погоди, краще сказати від Бога... Булоб даремне, як хлібороб кидавби зерно на поля, колиб Бог не велів світити своїому сонцю й падати дощеви.

Бідні люди, що втратили віру, можуть сміятися з цього твердження, вони не спинюються над цим, яка вища сила панує над нами й усім кермує.

Село, колись таке побожне, не молиться сьогодні вже досить за своє збіжжа, здається справджується на них правило кола: Париж і його вищі шари вертаються до віри, коли деякі провінції й деяке населення не покінчили ще своєї світської еволюції.

Хто з селян споглядає тепер на небо! Хіба, щоб побачити, яка буде погода. Їх думки не сягають дальше, до Того, що царює в небі і що від Нього зависить їх жниво.

*

Останнього понеділка перед відїздом, пішов я залитими полями, побачити жниво одного з моїх приятелів.

Дорогою зустрівся я з селянином, що знав його батька й діда, що були „жрецями землі“ і що гордо носили бальдахим, „коли Бог ще ходив полями“.

Їх „нащадка“ вели вже руки зівсім світського вчителя й випустили вже його „освідомленого й зорґанізованого“...

Саме в тій хвилі люнув хмаролім і змочив нас обох. Ми побігли, щоб скритися під старий соломяний оборіг.

— Що за часи! — закликав я, щоби щось сказати.

Тут порснув він як собака і глянув на мене лихим зором:

— На що жде ще саме ваш добрий Бог, чому не посилає нам сонця. Воно так потрібне для жнива!

— Чого жде?

— Егеж.

— Він жде може, щоб ти молився до Нього.

Селянин засміявся глумливо. Він вірив у свій гній, та, о поступе, не вірив уже в Бога.

*

І це ще більше як злива, сучасне горе сільського населення. Не вірять уже. А що не вірять уже, то вже й не моляться.

А всеж правда лишиться правдою. Вона поза числом.

Жест священика, що в благальній процесії благословляє поля, це релігійний жест усего людства.

І хоч він ішовби сам один, його це правда буде навіть проти всего його народу.

І це не тому, що якийсь там жовтодзьоб пустив дурний дотеп у Біржевій каварні, що просьба в Отченаші, установлена самим Христом: „Хліб наш насущний дай нам сьогодні“ буде знесена.

*

Як у родині, де батько дає їсти навіть і найгіршому синові, Бог часто позволяє світити сонцю над праведними й неправедними.

Христіянам треба розуміти все, що скривається поза цею дійсністю дня й складати руки до молитви за цих, що не знають ніщо, тільки затискати кулаки.

Переклав із франц. мовн ал.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
762 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 4-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

Европейці і Американці що раз менше цінили: а саме розважности. Протягом останнього століття ми щораз більше мішали поняття розваги і легкодушности. Не тратити ні одної нагоди, для побільшення нашої могутности і нашого богацтва, не вагатися ніколи, як треба, знищити або повалити сучасне або минуле коштом майбутнього, шукати завсігди безпосередних користей та дбати лиш про найблизші наслідки — це було правило поступування у великих справах Заходу. Відповідно до того, як совість людства запримітила, що далекі наслідки діла в зєдиненім світі можуть бути страшні, буде мусіти заспокоїти той шал діла для діла і виявиться, що розумніша осторожна здержанність, ніж сліпий запал. Старий Китай, що гине сьогодні в огні революції, мігби нам дати в тій справі багато хосенних вказівок. А мали там бути державні мужі, що коли гляділи на горячковість наших намірів і на палкість наших амбіцій, усміхалися. Такий самий мусів бути і той старий мандарин, котрий вислухав якогось европейського державного мужа, що горячо хвалив французьку революцію, відповів: „Так, французька революція була великою, дуже великою подією. Але вона ще занадто недавна, щоби з наслідків її осудити. Чи не булоб розумніше підождати, щоби переконатися, котрі з тих наслідків дійсно останні?"

Усунули комісара праці Угланова

АТЕ доносить, що ЦІК (Центр. викон. комітет) рішив виключити зпоміж себе коміс. праці Угланова і рівночасно звільнено його з комісарської посади. Підчас останнього зїзду комун. партії Угланов на спілку з Риковом і Томським виступав проти Сталіна, а передовсім сильно критикував колективізацію. Він доказував, що внаслідок колективізації наступить на Радянщині голод, а між робітниками і селянством загостриться ворожнеча. Але тому, що група Сталіна на зїзді була сильніша, вся права опозиція до котрої належав Угланов мусіла скапітулювати, Угланов мусів покаятися т. є. відпекатися від того, що сказав і похвалити політичний напрям Сталіна. Але навіть таке упідлення йому не помогло, бо тепер з ним основно розчислилися. Політбюро вважало його небезпечним на відповідальнім становищі, щоб він не вплинув на профес. спілки і не помагав їм у їх стремліннях стати незалежними від проводу компартії. Це означає, що червоний диктатор не скінчив своїх рахунків з правою опозицією і ще одно а саме, що права опозиція мимо всіх репресій таки небезпечна. Угланова назначено до державної контролі, де його праця не буде мати впливу на політику. На місце Угланова назначено комісарем праці голову Центр. викон. комітету спілки будівельних робітників Ціхона.

Харчева криза в СССР.

Берлінський „Руль" доносить з Москви, що кореспонденти заграничних часописів у Москві звернулися до уряду з проханням дозволу спроваджувати для себе харчеві продукти з заграниці. Як причину подають чим раз більше дошкульну кризу апровізації міста. Новий начальник пресового відділу в комісаріяті закорд. справ, Аренс, обіцяв полагодити це прохання прихильно. Також Раднарком займався на окремім засіданню справою харчевої кризи. Комісар хліборобства Яковлев скидав за це вину на „„кулаків" та домагався гострих репресій.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

З реколєкцій священиків перем. еп. (Допис). Від 21—25 липня с. р. відбулася в перемиськім духовнім семинарі І. серія сьогорічних реколєкцій для духовенства перемиської дієцезії. Вже вечером в по неділок 27. 7. зїхалося 86 учасників з 28 деканатів сеї розлогої дієцезії. Більшість священиків молоді і в середнім віці, але тут і там бачиться старших душпастирів, яким вік і праця на Христовій ниві посріблили волос. Мимо ріжниць віку і єрархічного степеня всі почуваються членами одної великої духовної родини, що обіймає весь світ. Реколєкціям проводить Всесв. О. Ігумен Др. Т. Галущинський ЧСВВ. Як спокійний ручай, що безупинну змагає до своєї цілі, так з уст О. Провідника плили слова потіхи, заохоти, поучення, поради і духовного підйому, що западали глубоко в серця так численно зібраних слухачів. Розважання над вічними правдами переплітали практичні завваги відносно способів ведення своєї душі і модерного душпастирювання. Слухалося зі запертим віддихом тих взнеслих, а притім безпретенсійних і щирих слів. Тому з прикростію спостерігали всі, що скоро минав час духовного пиру, який, так бажалобся, щоб довше потревав. При кінці реколєкцій учасники в св. Сповідях очистили свої душі. В пятницю, 25. 7. всі спільно приступили до Господньої трапези в часі читаної Служби Божої, яку в інтенції учасників відправив наш Архієрей Кир Йосафат. По Сл. Б. відспівали всі торжественний гимн св. Амврозія „Тебе Бога хвалим", а Преосв. Владика в гарно обдуманій конференції звернув увагу учасників реколєкцій на найважнішу справу в душпастирськім уряді, а се чистоту серця і важність спасення не лиш душ підчинених вірних, але передовсім власної душі. Потім уділив ВПреосв. Кир Йосафат Апост. благословення, до якого привязаний повний відпуст. Відтак відбулося спільне снідання з ВПр. Архієреєм, спільна фотографія. З жалем опускали священики мури дух. Семинара, бо ніхто з учасників не мав певности чи на слідуючих реколєкціях буде міг ще брати участь, чи може до того часу покличе його Господь до рахунку за повірений йому талант. Розїздилися з обновленою душею, щоб силу Божого духа, яку відсвіжили на реколєкціях, ширити і нею кормити власні душі і душі своїх вірних в тій коротенькій мандрівці на сій землі. **о. Із., учасник.**

Скликання рим. кат. дієцезального Синода у Львові. Польський Архієпископ львівський Ем. Болеслав Твардовский окремим посланням скликує у Львові дієцезальний Синод у днях 23., 24. і 25. вересня с. р. Послідний лат. дієцез. Синод, скликаний львівським аеппом бл. п. Вячеславом Єронімом Сераковским відбувся у Львові в 1770 р. Над приготованням сегорічного Синоду працював довгі літа попередник аеп. Твардовского, бл. п. Більчевский. Однак всесвітна війна, опісля його смерть перешкодили в довершенню сего діла. Підготовлюючу працю теперішного Синода вели під проводом Аеп. Твардовского окремі комісії, опрацьовуючи під наради Синоду обнятий квестіонарами від усього дієцезального лат. духовенства матеріял.

Відбудова церков у Франції. В часі світової війни було у Франції зруйнованих 1300 церков. Крім того ушкоджених було 2726. При сильно зорганізованій допомоговій акції значну більшість зруйнованих церков відбудовано наново. Невідбудованих остало досі лиш 946 церков.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПОЛЬЩА ЗАПРОСИЛА ЛИТВУ на аграрну конференцію 7 держав, що відбудеться в Варшаві при кінці серпня. Польська преса приписує цему велике значіння для розвою польсько-литовських взаємин.

ВИНАЙМАЮТЬ ЛЬОТЕРІЮ І МОНОПОЛІЗУЮТЬ ЧАЙ? З Варшави пишуть: В господарських кругах кружляє вперто вістка, що нібито уряд має віддати державну льотерію у винайм приватним підприємцям тому, що доходи з неї в останньому часі дуже змаліли. Ходять теж чутки, що одна голяндська фінансова спілка задумує уділити Польщі більшу грошеву позичку в заміну за чайний монополь. Вістки ці покищо не мають підтвердження.

В ПОЛТАВІ арештовано 16. членів військової, поширеної у всіх полках на Україні, протибольшевицької організації, „Союз оборони селян перед коллективізацією". В звязку з тим деякі ґарнізони будуть пересунені з України в Москву.

СССР. Здобуття м. Чанґ-Ча „червоною армією китайських робітників і селян" — як пишуть большев. ґазети — викликало в Москві велике вражіння. Московська „Правда" пише про великанські успіхи китайського рев. руху і гадає, що побіда під Чанґ-Ча ставить весь пролетаріят світа перед новим завданням. Тими вістками бажали большевицькі ґазети підбадьорити ком. пролетаріят до демонстрацій 1. серпня.

КОМАНДАНТ КОВНА оповістив такий наказ: „На підставі §. 8. закона про охорону держави заряджую, щоби проф. Вальдемарас безпроволочно виїхав до Кретинґи, бо його присутність у Ковні загрожує публичному безпеченству. В Кретинці буде проф. Вальдемарас під поліційним надзором". Паревіціюс, військовий комендант Ковна. Рівночасно завішено тижневик Вальдемараса „Шлях Народа" й розвязано фашистівську орґанізацію „Зелізного Вовка".

ВАЛЬДЕМАРАС ОБЖАЛОВУЄ УРЯД ПЕРЕД СУДОМ. Як відомо, Вальдемараса арештовано в Ковні й вивезено до одного села на пограниччу. Тепер Вальдемарас вніс позов до суду проти уряду, заявляючи, що він впав жертвою провокації зі сторони державних поліційних аґентів та що на нього пляновано двічі замах: раз підплачено аґента, що мав над ним нагляд, друге само міністерство внутрішніх справ хотіло його позбавити життя і наймало опришків. Крім того у позові обжаловує Вальдемарас поліцію, що обходилася з ним після арештування, як з бандитом і заслала в таке місце, з якого до найблищого лікаря є 40 км.

БЕСІДОВСЬКИЙ просив ромунського уряду дозволу на приїзд до Ромунії, де хотів дати кілька відчитів для українського населення й еміґрантів. Ромунська влада однак відмовила його просьбі.

БОЛҐАРІЯ, ГРЕЦІЯ І ТУРЕЧЧИНА ведуть переговори в справі утворення тими державами тютюневого союзу.

КЕМАЛЬ ПАША радо згодився на утворення нової турецької партії, якої творцем і провідником буде Фетї бей.

В ІНДІЇ ЗНОВ ЛЛЄТЬСЯ КРОВ. Племя Афридів зробило наступ на Пешавару, але мусіло відступити під обстрілом пешаварських фортів. Африди перервали телефонічну і телеґрафічну комунікацію, а також знищили залізничий шлях. Пешавара має получення зі світом ще при помочі радія і літаків. Форти весь час обстрілюють відділи Аридів. (ПАТ).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Перша українська автобіографія

„ПОУЧЕННЯ ДІТЯМ“ ВЕЛ. КН. ВОЛОДИМИРА МОНОМАХА.

(Початок XII. століття).

Автобіографія (власний життепис) се окремий рід мемуаристики, який можнаб назвати першим степенем споминів. Автобіографічна література має свою окрему історію — таку давну, як й історія властивої мемуаристики. І в західній Европі становить вона окремий відділ письменства й окремий предмет студій.

Перша українська автобіографія се життепис київського вел. кн. Володимира Мономаха. Вона відома п. н. „Поучення дітям“. „Поучення“ те написане на початку XII. ст. Воно вставлене у т. зв. Лаврентіївський кодекс нашого Найдавнішого Літопису під 1096 р. Найважніша частина „Поучення“ — саме автобіографія його автора.

Що се авто-біографія, видно виразно з самого її тексту: „А се вы повѣдаю, дѣти моя, трудъ свой, оже ся есмь тружалъ, пути (походи) дѣя и ловы 13 лѣтъ“. Та автобіографія написана десь в 1100—1101 роках, коли її автор мав около 50 літ та не був іще вел. кн. київським (на київський великокняжий престіл його покликано шойно 1113 р.). Обіймає час, як зазначив сам автор, 13 літ.

Автобіографія вел. кн. Володимира Мономаха се головно воєнні спомини. Рік за роком, літописним способом, перечисляє він всі свої походи і бої за 13 літ. Київ і Чернигів, Володимир, Ростов, Минськ, Броди, Шлезьк, степ — з одного боку, Олег, Поляки, Половці і т. д. — з другого, пересуваються як у калейдоскопі перед читачем, придавленим просто великою скількістю місцевостей, імен, фактів. У висліді читач, як не можна краще, зазнайомлюється з бурхливими умовами життя на Україні в XI—XII вв. взагалі і з типом тогочасного українського князя-войовника зокрема.

Автобіографія вел. кн. Володимира Мономаха складена для поуки його дітям. Отся моралізаторська ціль витиснула на ній своє специфічне тавро. В ній нарочно звернено увагу головно на небезпеки, які переходив автор у своїм публичнім і приватнім життю та на щасливий вихід з тих небезпек. Зроблено се на те, шоб заохотити дітей творити „мужеське діло“, не лякаючися смерти, яка без волі Бога (як свідчить власне життя автора) не постигне їх; і навпаки: ніхто і ніщо не охоронить їх перед смертю, коли „від Бога буде смерть“.

Та не зважаючи на отсю односторонність, автобіографія та (котра, до річи кажучи, завдяки згаданій вище моралізаторській ціли й повстала взагалі) всеж таки дуже важна. Бо се автобіографія вел. кн. Володимира Мономаха, одного з найвизначніших українських володарів взагалі.

Ми можемо нині тільки жалувати, що вел. князь Володимир Мономах у своїй автобіографії не оповів нам нпр. про свою культурну діяльність і взагалі про культурне життя на Україні свойого часу. Часи Мономаха сеж часи першого розцвіту старої української культури. В Київі і по інших містах будували церкви й прикрашували їх мальовилами; сам Мономах збудував кілька церков; на часи Володимира Мономаха припадає складення нашого початкового Літопису, початок печерського Патерика, складення по візантійським зразкам житій визначних Українців, як Антонія і Теодозія печерських, як св. Ольги, Володимира Великого, Бориса і Гліба й ін.; в часах Володимира Мономаха відбув подорож до св. Землі ігумен Данило й описав її — і т. д. Та чи богато з попередників, сучасників і наслідників вел. кн. Володимира Мономаха на українських княжих престолах полишили нам бодай такі спомини, як наш автор?..

АВТОБІОГРАФІЯ ВЕЛ. КН. ВОЛОДИМИРА МОНОМАХА

(Виїмки).

...А ось оповім вам мої діти, як я трудився в походах і на ловах через 13 літ.

Найперш ходив я до Ростова через землю Вятичів. Туди післав мене батько, а сам пішов до Курська. А відтак 2 рази до Смоленська зі Ставком Скордятичем. Він відтак відійшов з Ізяславом до Берестя, а мене післав до Смоленська. Зі Смоленська пішов я до Володимира. Тоїж зими післали брата на згарище до Берестя, яке вони спалили і тут стеріг я ті городи. Відтак пішов я до Переяслава до батька, а по великодні з Переяслава знова до Володимира на границю заключати мир з Поляками. Звідти на літо знова до Володимира.

Післав мене отже Святослав до Поляків. Я ходив за Глогів до Чеського ліса і був в їх землі чотири місяці. Тогож літа вродився мені найстарший син, новгородський. Звідти ходив я до Турова, а на весну до Переяслава і знову до Турова.

І вмер Святослав. Я знова ходив до Смоленська, а зі Смоленська тоїж зими до Новгороду. На весну — на поміч Глібови, а на зиму з батьком під Полоцьк; на другуж зиму під Полоцьк зі Святополком. Полоцьк спалили. Він пішов до Новгороду, а я з Половцями воюючи до Одерська і до Чернигова...

Тоїж зими ходили ми лучитися з Ярополком у Бродах і дуже заприязнилися. А на весну посадив мене батько в Переяславі перед братами. І ходили ми за Супой. Їдучи до городу Прилуки, зустрінули нас несподівано половецькі князі в силі вісім тисяч. Ми радо булиб з ними билися, але ми вислали були зброю на возах на перед і війшли до городу. Тільки одного Семця піймали живцем а також кілька смердів. А наші більше їх убили і піймали. І не сміли навіть брати коней, тільки втікали до Сули. А на другий день, в дню Богородиці, йшли ми до Білої вежі. І поміг нам Бог і свята Богородиця і побили ми 900 Половців та піймали двох князів: Багубарсового брата Асиня і Сакся і тільки двох людей втекло. А потім гонили ми за Половцями на Святослав а відтак на город Торческ, а потім до Юрєва. І знова по тій стороні коло Красного побідили ми Половців, а потім з Ростиславом під Варином взяли вежі.

А потім напав на мене в Чернигові Олег з Половцями. І билася з ним моя дружина вісім днів о малу греблю, не впускаючи їх в острог. І жаль мені стало душ христіянських і горіючих сіл та монастирів і я сказав: „Нехай не хваляться поганці“. І дав я братови батьківське місто, а сам пішов на місце батька в Переяслав.

І вийшли ми в день св. Бориса з Чернигова й їхало около 100 дружини з дітьми і жінками через половецькі полки. А вони, як вовки, облизувалися на нас, стоячи коло перевозу і по горах. Але Бог і св. Борис не дав мене їм у здобич і ми без шкоди дійшли до Переяслава.

І сидів я в Переяславі зі своєю дружиною 3 літа і 3 зими і богато витерпіли ми і від війни і від голоду. І ходив я на їх військо за Римів і Бог поміг мені: одних побив я а других піймав...

А всіх великих походів відбув я 83, решткиж менших і не пригадаю. 19 разів заключав я мир з половецькими князями при батькови і без батька; вони дали велике число худоби і богато своїх одягів. На волю випустив я з полону визначніших половецьких князів ось скільки: 2 братів Шаруканя, 3 Багубарсових, 4 Овчиних; а всіх інших визначніших князів 100. А самих живих князів Бог дав мені в руки: Коксуся з сином, Аклана, Бурчевича, тарівського князя Азгулуя й інших молодих кметів 15. Їх привів я живими, порубав і кинув в річку Славлий. А з черги перебито тоді около 200 визначніших.

А ось як трудився я на ловах: як сидів я в Чернигові, то вийшовши з Чернигова, і д...о*) літа по сто вганяв я всіми силами, полюючи з моїм батьком на турів, а крім того наловив я всякого звіра. А ось що робив я в Чернигові: диких коней вязяв я своїми руками в пута живих по 10 і 20, крім тих диких коней, котрих ловив я власними руками, їздячи по Росі. Тур 2 рази брав мене з конем на роги, оден олень мене колов, а два лосі — оден топтав ногами, а другий колов рогами; кабан відірвав мені з пояса меч, медвідь вкусив мені підклад (чапрак) коло коліна; лютий звір (вовк) скочив мені на бедра і повалив зі мною коня. І Бог зберіг мене цілим. І з коня богато разів падав я, два рази розбив собі голову, калічив собі руки і ноги, в молодих літах нищив себе, не зберігаючи свого життя, не шадячи своєї голови.

То, що мав робити мій слуга, то робив я сам, на війні і на ловах, в ночи і в день, в спеку і в зимі, без відпочинку. Не спускався я ні на посадник в ні на биричів, а робив сам усе, що треба було; сам доглядав за всім дома, сам доглядав на ловах, і коней і соколів і яструбів. Також не давав я сильним кривдити ні бідного смерда ні убогої вдовиці; сам старався я про церкву і службу.

Діти мої і всі, хто буде читати се, не судіть мене. Бо я не хвалюся своєю відвагою але хвалю Бога і прославляю його ласку, що мене грішного і бідного стільки літ беріг від тих смертельних небезпек та сотворив мене бідного не лінивим до всіх справ, що потрібні для людини. Читаючи то писання, заохочуйтеся до всяких добрих діл, славячи Бога і Його святих. А смерти, діти, не бійтеся ні на війні ні від звіра, але відважно беріться до діла, котре вам дасть Бог. Атжеж я спасся і на війні і від звіра і від води і від коня, то і вас ніхто не може ушкодити ні вбити, коли Бог не скаже. А коли смерть прийде від Бога, то ні батько, ні мати, ні брати не зможуть її відвернути. Хоч добре є берігтися, одначе Божа охорона ліпша від людської**).

Подав Ів. Кревецький.

*) Тут оригінал продіравлений.

**) Лѣтопись по Лаврентіевскому списку. Изд. третье Археографической Коммиссіи. СПетербургъ, 1897. Ст. 238—243.

—o—

Ціль се добро, ізза якого щось робимо і яке своєю роботою хочемо осягнути. Ціль відріжняється від средства тим, що средство хочемо осягнути лиш остільки, оскільки воно служить нам до осягнення иншого добра (цілі). — Катрайн: „Католицький світогляд“.

Д-р Степан Дмоховський

б. елєв Поліклініки дентистичної у Берліні.

Львів, Сикстуська 35. Тел. 79-72.

Виконує усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична. Корони порцелянові. Штучні зуби на плитках канчукових, золотих і стадевих (Ґрупна нержавіюча сталь). Апарат Рентґена. 555 78-7

ЗІҐФРІД ВАҐНЕР

У Байрайті помер 4 ц. м. на серцеву недугу Зіґфрід Ваґнер.

Родився він 6. червня 1869 в Трібшені біля Люцерна в Швайцарії, як син славного німецького композитора Ріхарда Ваґнера.

Молодий Ваґнер студіював спершу в Шарльотенбурзі та в Карльсруге архітектуру. Він побудував мавзолей свойого діда композитора Франца Ліста в Байрайті. Потім взявся студіювати музику. Від 1894 р. був він помічним дириґентом у Байрайті, а від 1896 дириґентом.

В 1895 р. виступив уперше як композитор із симфонічним твором „Туга". Пізніші його музичні твори то: „Бурлака" („Der Bärenhäuter") „Воєвода Вільдфанґ", „Заповідь зірок", „Банадітріх", „Держава Чорних Лебедів", „Літне полумя", „Ангел мира", „В усьому винен капелюшок", „Коваль із Марієнберґу", „Домовик" та „Брат Веселий".

По світовій війні віддався Зіґфрід Ваґнер віднові вистав батькових опер, що їх дають у Байрайті що два роки, де він був діяльний і як режісер.

Як мистецька діяльність його батька була присвячена віднові німецького світа переказів, так Зіґфрід Ваґнер черпав із світа німецьких казок (це пізнати вже з наголовків його творів). Так у них обох віджила повна уяви романтика, а всеж таки мають їх твори поодиноко свіжий і здоровий реалізм. Мистецька творчість Зіґфріда Ваґнера розвивалася зівсім независимо від батькового музичного стилю. Ясність й технічну викінченість будови його композицій признавали все. Звучна ніжність інструментації зеднала його творам багато приятелів.

——o——

Уважніше зі знахідками

В „Житті й Знанні" за червень 1930, ч. 9, подав І. Борковський як абтентичний факт про знахідку „муміфікованого тіла римського леґіонаря Фібія Цестера". А ця знахідка виявляється апрільним жартом „Мінхенської Ілюстрованої Преси" ч. 17, ст. 600, з 27. квітня 1930, де написано:

„„Археольог" медіолянського тижневика „Пікколя" повірив нам. Він міцно переконаний про знахідку вповні збереженого старовинно-римського леґіонаря. Одначе тут дещо за багато розійшлось з його поміченням, що ми, маючи на примітті жарт, а не фальшування, на леґітимації леґіонаря старовинне „V" свідомо заступили модерним „U„, чим для знавця все стало ясне. Але він забуває теж у своїх знахідних радощах подати, відкіля походить його знання, тим то мусимо йому ласкаво пригадати, що „Fibius Cester" є „Pesce d' Aprile" — апрільним жартом „Мінхенської Ілюстрованої Преси". (Münchner Illustrierten Presse).

о. Юрій Кміт.

НОВИНКИ

Реколекції для священиків відбудуться в Гр.-кат. Духовній Семинарії у Львові в днях від 1/9. год. 8. вечер до 5/9 1930 по Службі Божій. Кошти удержання за весь час Зл. 20.—. Учасники зволять привезти свою постіль і про приїзд звідомити Ректорат.

Турецькі війська ввійшли на перську територію і заняли східний склін Арарату.

Анґлія й Японія вислали на оборону своїх концесій в Ганкау відділи моряків по 400 людей. Місто Чанґ-Ча спалене і хоч війська національного уряду добули його, то комуністи держуться твердо на його передмістях. Анґлійський уряд наказав крім цього ужити до боротьби з комуністами всіх суден, що находяться на ріці Ян-Тсе-Кіянґ.

Анґлійсько - німецький інциндент в Африці. Анґлійська преса доносить, що до м. Танґа прибув німецький кружляк „Карльсруге", з якого залога вийшла на берег і відбула дефіляду перед німецьким конзулем і німецькою кольонією, при цьому були приявні й туземці.

Британський уряд буде жадати відкликання німецького конзуля і сатисфакції від капітана кружляка.

Арештування митр. Пімена. Російська еміґрантська преса повідомляє про арештування харківського митрополита Пімена. Арештованого вивезли в Москву і там посадили в тюрму.

Релиґійна боротьба в Індіях. В містах Суккур і Гідерабад прийшло до кривавих сутичок поміж Індусами й музулманами, причому товпа здемолювала і в одному і в другому випадку цілу низку музулманських домів та склепів. Поліція мусіла вживати пальної зброї. В Суккурі вбито у висліді цього 12, ранено 150 осіб, в Гідебраді вбито 5 й ранено 97 осіб. В обох містах перевела поліція масові арештування.

Лондонські театри банкротують. Найбільший з них „Пайкадилі" замінено на звукове кіно, другий „Принч оф Уелс" світить пусткою.

Ватикан задумує вибудувати власну театральну будівлю, в якій находилабся саля для вистав та кіно.

5 нових бомбардових літаків вручили робітники на летунській площі в Москві Червоній армії, з приводу обходів 1. серпня. Шеф большевицького летунства Муклєвіч виголосив при тому промову, у якій заявив, що ці дарунки від робітників, уживатиме червона армія в „оборонній війні" з капіталізмом

Нова копальняна катастрофа. ПАТ. доносить, що в копальні вугля в м. Єркентвік підчас піротехнічних робіт завалився хідник і засипав багато робітників. По дотеперішним відомостям згинуло 2 наставники а оден майстер тяжко ранений.

Ураґан в Арізоні. Американські часописи повідомляють, що над м. Ноґалес у стейті Арізона пронісся страшний ураґан. Великі простори затоплені. Багато мешканців втонуло і дотепер не знайшли їх трупів. Розміри нещастя ще не обчислені. Дотепер відомо лише, що 3.000 людей без даху над головою. Матеріяльні страти доходять до двох міліонів долярів.

Представники українського студентства на II. Всеславянськім Католицькім Студентськім Конґресі. — В днях між 23—27 липнем с. р. відбувся II. Конґрес Словянської Катол. Студент. Молоді в Любляні в Югославії, в котрому взяли участь представники Т-ва „Обнова" пп. Ісаїв Петро і Чубатий. Конґрес радив над скріпленням католицизму серед словянських народів, головно їх інтеліґенції, над затісненням дружби між тими народами під знаменем католицьких ідей, над наверненням теперішнього сходу та над свобідним розвоєм словянської культури. Українська делеґація виступала як окрема на рівних правах зі всіми іншими, в багатьох справах забирала голос та виголосила реферат на тему „Кирило-Методіївська ідея і католицька акція", в якім вказала на велику ролю українського народу, яку він відіграв і може відіграти на майбутнє в наверненню Сходу.

Будова електрівні в Галичі. Магістрат Галича заключив умову з фірмою Сімонса і Варш. Акц. С-кою будови паротягів, на основі якої згадані фірми мають 15. жовтня пустити в рух електрівню у Галичі. Цю умову вже затвердив повітовий виділ у Станиславові.

Вписи на львівськім університеті на шк. р. 1930/31. Подання о приняття на виділи: медичний, правничий, гуманістичний і природничо-математичний треба внести до відповідних деканатів між 1—10 вересня. Перед внесенням подання кожного петента огляне університетська лікарська комісія. Комісія оглядатиме після азбуки в такім порядку: A, B, C — мають ставитися 1. вересня; D, E, F — 2; G, H, I, J — 3; K — 4; L, Ł, M — 5; N, O, P — 6; Q, R, S — 8; S — 9; T, U, V, W — 10; X, Y, Z — 11. До подання треба долучити в ориґіналі: 1) метрику, 2) свідоцтво зрілости, 3) свідоцтво оглядин університетської лікарської комісії, 4) військовий документ, а в разі перерви в науці ще: 5) свідоцтво моральности і 6) curriculum vitae. Вписи відбудуться на всі виділи після азбуки в днях: A, B — 16 вересня; C, D — 17; E, F, G — 18; H, I, J — 19; K — 20; L, Ł — 22; M, N — 23; O, P, Q — 24; R — 25; S — 26; T, U — 27; V, W — 29; X, Y, Z — 30. На правничім виділі є нововідкриті доповняючі студії: а) адміністраційно-економічні, б) дипльоматичні і в) з царини судових законів. При медичнім виділі отворено фармацевтичний відділ. До подання о приняття треба долучити крім згаданих висше документів ще і 2 останні шкільні свідоцтва.

——o——

Оповістка

В приватній учительській дівочій Семінарії С. С. Василіянок в Яворові вписи і вступні іспити на I, II, III і IV курс відбудуться в днях 1—3 вересня б. р. До подання належить долучити короткий життепис, метрику, свідоцтво останнього курсу і лікарське свідоцтво.

Дня 3. вересня о год. 8 рано відправиться торжественне Богослужения на початок шкільного року. — **Дирекція.** 1—3

——o——

Біржа

ГРОШІ:

Доляри ам. 8.89 зол.

ЗБІЖА:

Пшениця дв. 39.00—40.00, пшениця сел. 35.50—36.50, жито гал. 17.75—18.52, ячмінь на мливо 16.50—17.00, ячмінь пашний 16.75—17.25, овес гал. 19.00—20.00, кукурудза ром. 22.25—23.25, фасоля краса 40.00—45.00, горох пів-Вікторія 24.75—26.75, горох пільний 26.00—27.00, бобик 19.00—20.00, сіно солодке прасоване 8.00—9.00, солома прасована 4.50—5.00, гречка 29.75—30.75, ріпак 45.00—47.00, житні отруби 10.25—10.75, пшеничні отруби 12.50—13.00, гречані крупи 57.00—59.00, мак синій 150.00—160.00, мак сивий 110.00—120.00.

——o——

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 23-30

Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і ґуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.

Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.

МИХАЙЛО ПІШНОТ

Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.

Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Ґіпсова 30. Тел. 32-16.

Подяка

Серед невимовного смутку і жалю, по страті нашого найдорожчого Брата, почуваємося до милого обовязку зложити щиросердечну подяку Всім Тим, котрі віддали останню прислугу нашому Найдорожчому Братові бл. п. о. Володимирови Скоробогатому, парохові Нижнева, так в часі Його тяжкої недуги, як також в часі Його похорону. В першу чергу дякуємо Преосв. Кир Йоанові Лятишевському за участь в похоронному богослуженню і за відпровадження Покійного на місце вічного сну. Зокрема дякуємо Впр. о. Крилошанинові і Ректорові Др. Бойчукові, Впр. о. Деканові А. Гарасевичеві і усьому кондеканальному духовенству, та священикам інших деканатів за ласкаву участь в похоронах. В дальшу чергу дякуємо Впр. о. проф. Соколовському ЧСВВ. з Бучача за зворушаючу і гарну проповідь виголошену в церкві. Впр. о. В. Малковичу з Коропця за гарну промову при перенесенню тлінних останків Покійного до церкви, та Впр. о. А. Гавришукові за тепле пращальне надгробне слово. Складаємо щиру подяку місцевому латинському духовеньству, а зокрема Впр. о. Канонікові Шапроцькому з Коропця за участь в похоронних богослуженнях і відпровадження Покійника на місце вічного спочинку. Висказуємо слова вдячности Впр. о. В. Жилавому з Братишева, що в першій хвилині горя прийшов нам з помічю і занявся урядженням похорону. Ми вдячні тим, що в часі довгої недуги „відвідували нашого Покійного Брата і несли Йому слова потіхи в Його важкому терпінню між ними: Впр. о. Жилавому, Впов. П. Мнішкові і Впр. о. дир. В. Ценському, який на сумну вістку приїхав з далека, щоб взяти участь в сумному обряді. Дякуємо також Всім, що зложили вінці на домовині Покійного. Дякуємо Своякам і Знайомим, що прибули на похорон і всім тим, що поспішили зі словами потіхи і співчуття. В кінци всім вірним парохіянам, котрі своєю присутністю виявили своє співчуття, висказуємо сердечне „Спаси-Біг".

Брат і Сестри.

—o—

Купуйте книжки!

в Адміністрації „НОВОЇ ЗОРІ"

можна дістати отсі видання:

Бібліотеки Укр. Христ. Організації

Ч. 1. Основи соціольогії	3·—	зол
Ч. 3. Спіритизм	2·—	„
Ч. 4. Життя св. Кирила і Методія	0·80	„
Ч. 5. Секти й сектанти	0·60	„
Ч. 6. Петро, перший уніятський митрополит України-Руси .	1·50	„
Ч. 7. Греко-кат. Церква	0·95	„
Ч. 8. Д-р О. Назарук: Преса . . .	3·00	„
Ч. 9. Борці за Церкву — св. Павло	2·—	„
Ч. 11. Др. О. Назарук: Вчасна весна в північній Альберті.	0·50	„
ч. 12. о. Т. Галущинський: Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві	0·60	„
ч. 13. Зброя до оборони і наступу Начерк проповіди про пресу (добр. даток)		
Ч. 14. о. Т. Галущинський: Царство сатани наступає на нас . .	0·80	„

Инші видання:

Др. О. Назарук: Гр.-кат. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція .	3·00	„
о. Др. Т. Галущинський: Думка і наука Церкви в питанню літург. мови.	0·20	„
Др. С. Томашівський: Десять літ україн. питання в Польщі. .	1·50	„
Д-р С. Томашівський: Наша чільна партія у власнім зеркалі. Критичні замітки.	1·00	„
Д-р Ст. Томашівський: Про ідеї, героїв і політику.	2·00	„
О. Назарук: Роксоляна (повість)	12·00	„

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ДЯК ІСПИТОВАНИЙ з 2-літньою практикою місійною, дуже гарним голосом, шукає посади. Ласкаві зголошення: Йосиф Гординський, Львів, Підзамче, ч 9. 770 2-3

АБСОЛЬВЕНТ ҐІМНАЗІЇ, вправний інструктор обійме лекцію на селі з низших гімназійних кляс. Адреса: Уряд парохіяльний в Гвіздци, почта Стрілки. 772 2-2

НЕДУГИ ЛЕҐЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує міліони людей. — При поборюванні грудних недуг та бронхіту, впертого іта томлячого кашлю і т. п. примінюють лікар **„Balsam Thiocolan-Age"** Гонсецкого, що влекшуючи виділювання флегми, скріплює організм і самопочуття недужого, побільшує тягар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 769 2-10

Союз Кравців Львів Личаківська 15.

під управою ПІРКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ

поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.

708 14-32 **„Свій до свого".**

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.

578 поручає

ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ

ЛЬВІВ, Личаківська 132.

37-50

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує

709 **М. МОШУМАНСЬКИИ** 14-30

Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11

футра д Приймає о переховування.

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко мосяжне 200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** ґобелінові **55** зл., Канапки ґобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛІНДОҐО 6, ТЕЛ. 79-99.

565 40—40

МИЛО до прання — до миття і прання з запахом

767 марки 3-5

„ЦЕНТРОСОЮЗ"

Кождий свідомий Українець уживає і домагається по всіх кооперативах „МИЛА ЦЕНТРОСОЮЗУ" з української кооперативної фабрики „Центросоюзу".

МЕБЛІ КЛЮБОВІ

як також усі роботи тапіцерські і декораційні виконує на догідних услівях сплати 20-20

665

МАЛОПОЛЬСЬКА СПІЛКА ТАПІЦЕРІВ

Львів, вул. 3-го Мая ч. 5. Тел. 59 82.

Від 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ МЕБЛІ

731 на догідні сплати, без поруки. 22-30

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 33-?

Охорону дахів бляшаних против іржі і впливів атмосферичних

„Subox-ом" і „Norbilak-ом"

як також асфальтування всілякого рода криття дахів папою і плоскі дахи (Holzcement),

753 виконує 7-10

БРОН. СВЄЖИ

Львів, вул. на Болоне ч. 50.

Рукописів Редакція не звертає

Обува на сезон літний!

жіноча, мужеська і діточа **по зниженых цінах** продає **склад обуви „КРАХА" — Львів, Галицька 15.** Дешево, бо в подвірю!

694 15-25

КОСИ стирийські з ґваранцією, **ТОМАСИНУ** бельґійську і німецьку, **ВУГОЛЬ** всякі господарські машини

замовляйте в Спілці Українських Аґрономів

Львів, Собєського 28. Цінники і оферти даром.

715 5—15

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, четвер 21. серпня 1930. Ч. 63. (363)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльонович 4. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Другий Евхаристійний Конґрес у Загребі

В Загребі, столиці Хорватії відбувся в днях 15—17 ц. м. другий евхаристійний конґрес при участи папського леґата мснр. Герменеджільда Пеллеґрінеттія, всего католицького югословянського епископату та відпоручників з ріжних країн. Із Українців узяли участь крижевацький греко-катол. епископ Няраді та пряшівський Павло Гойдич. Конґрес відбувся при великій участи народу. Всі салі, де відбувалися наради й церкви були переповнені. Таксамо в процесіях брав участь великий здвиг народу. Виголошено цілий ряд дуже важних рефератів. Конґрес випав величаво, хоч увесь час була слота.

З нагоди конґресу видав хорватський католицький щоденник „Грватска Стража" спеціяльне обємисте, багато ілюстроване число. В найблизчому числі „Н. З." подамо докладне звідомлення з цього конґресу.

Угорські торжества в честь св. Емерика

Богослуження в прияві 100.000 народу. — Мощі св. Емерика. — Отворення Евхаристійного Конґресу.

На полях Вермезое в прияві коло 100.000 людей відправлено 19. ц. м. торжественне Богослуження для вшанування памяти св. Емерика. Прибули численні паломництва з Угорщини і зза границі. З Аахену привезли мощі св. Емерика, котрі свого часу Людвик угорський подарував до каплиці в Аахені. Після Богослуження відбулося отворення Евхаристійного Конґресу. Ґр. Аппоні виголосив велику промову. (ПАТ).

Кард. Гльонд на торжестві св. Емерика в Будапешті

В звязку з торжествами 900-ліття уродин св. Емерика відбулося минулої неділі на площі Гортія в Будапешті відслонення памятника св. Емерика. Памятник цей збудовано коштом княжни Ізабелі, яка й виголосила біля нього з нагоди відкриття промову, передаючи памятник в опіку реґента. Реґент доконав самого акту відслонення памятника, після чого бурмістр Будапешту перейняв його в посідання міста. Негайно після відслонення памятника відправлено у стіп його полеву Службу Божу, яку відслужив кард. Середі. В урочистому богослуженні та акті посвячення взяв участь недавний ґість Львова — кард. Гльонд, представники уряду, парляменту, науки, господарства і дипльоматичного корпусу.

—o—

Після офіційної візити

З Варшави доносять: През. Мосціцький повернувся на днях з Естонії до Варшави. Оба президенти з Польщі й Естонії, обмінялися подячними телеґрамами за гостину. В звязку з тою гостиною описує польська преса ще такий інцідент: Коли през. Мосціцький виздив до Таліна, один з німецьких пароплавів, що стояв у порті, вивісив на своїй машті замість привітальної фляґи, старий капелюх і діравий чобіт. Естонська портова сторожа підплила негайно, зняла ці „вияви втіхи" і списала з капітаном корабля протокол. Випадок викликав самозрозуміле прикре враження а польські часописи пишуть, що це був згори влаштований німецький „трік", щоби осмішити гостину президента Польщі в Естонії.

—o—

Уступлення воєводи Ґолуховського?

Аґенція „Іскра" повідомляє, що львівський воєвода Войтіх Ґолуховський зложив дня 19. ц. м. на руки міністра внутрішніх справ Славой-Складковського просьбу о звільнення з посади з причин особистих. Є вісти, що димісія буде принята.

—o—

Повстання Афридів — большевицька справа

АТЕ повідомляє, що повстання Афридів в Індії зорґанізували большевики, які зосередили всю підготовчу акцію в Ташкенті в Туркестані, котрою проводить комендант середньо - азійської військової округи Дибенко і секретар азійської компартії Зеленський. Вони одержали на орґанізацію повстання в мин. році 3 і пів міліона карбованців у золотій валюті, а щоби всякі сліди затерти, купували спеціяльно анґлійську зброю, яку відтак пересилали ріжним племенам. Опріч того уладжено в Ташкенті спеціяльний військовий вишкіл для майбутних провідників повстання, на який покликали провідників Афридів, Турангів й ін. Спеціяльну увагу звернено на курсі на висаджування мостів, зал. шляхів і на тактику боротьби проти літаків, панцирних самоходів ітд. Цю школу названо ім. Леніна.

—o—

„Стратеґічна нарада перед світовою революцією"

В Москві почав радити V. Конґрес інтернаціоналу професійних союзів. На цей зїзд прибуло з ріжних країв 400 деле ґатів. Московська „Правда" називає цей конґрес „стратеґічною нарадою перед світовою революцією". Один з провідників наради, Лозовський, сказав, що центральним питанням конґресу буде орґанізація економічної боротьби пролетаріяту. На його думку комуністи досі слабо виповняли клич цеї боротьби, принятий на попереднім конґресі. Теперішний конґрес має обдумати плян протинаступу „робітничої кляси".

Заострення турецько-перського конфлікту

На днях наступило заострення турецько-перського конфлікту. Турецький уряд перервав всякі дипльоматичні взаємини з Персією і відкликав свого посла з Тегерану. Відкликання посла ще не потягнуло за собою виповідження війни. Анґлійські круги цим фактом дуже занепокоєні. (АТЕ).

Збіжжа й пашу, дорібок Вашої цілорічної праці обезпечуйте від огню лише в Товаристві взаїмних обезпечень

715 „ДНІСТЕР" 27-?

у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

МОДЕРНЕ ПОГАНСТВО

Непостережено втискається в християнську суспільність щораз то більше поганський світогляд, побудований на моністичній теорії. За тим ідуть поганські звичаї, ба навіть поганські обходи, котрі постепенно мають виперти християнський світогляд, християнські звичаї та християнські обходи й свята.

Всесвітна масонерія вже від довшого часу, передовсім в повоєнній добі нарочно заводить чисто натуралістичні „свята", котрі нібито мають на меті розбуджувати, культурні, етичні й естетичні інтереси серед найширших мас людности, а в дійсности ходить їм о суперництво з християнськими святами, щоби вкінци церковні обходи й свята заступити натуралістичними — поганськими. І так бачимо, як і у нас, на загал несвідомо, впроваджується ті модерні „свята". Вже від ряду літ говориться у нас про „свято весни", „свято пісні", „свято квітів", „свято книжки", „свято дитини", „свято матери", „свято дерев" і т. д. і т. д. Загал навіть не спостерігає в тім хитрого підступу, ані не додумується і не передвиджує, який удар можуть в будучности навести ті натуралістичні свята нашим християнським поглядам і правдам, бо інакше годі вияснити собі активну участь в таких обходах наших священиків та церковних установ. Се цілком не зміняє річи, коли на разі ті натуралістичні „свята" лучать з богослуженнями в церкві, та пристойними проповідями і також не треба оманюватися тим, що їх так завзято реклямують націоналістичні часописи. Як тільки прийде слушна хвиля, коли широкі круги суспільности будуть достаточно підготовані, коли вже підірвуть або зовсім знищать християнські засади й погляди, тоді вже отверто поборювати-муть релігійні, християнські обходи, а протиділати лиху вже буде за пізно! Що се не є лиш пересадне й неоправдане „підозріння", видно там, де вороги Церкви й християнства вже не потребують ховатися зі своїми цілями. У Відні в велику суботу по полудни і то в тій самій годині, коли по церквах відправляється Воскресна Утрення, уладжують вороги Церкви „свято весни". І на жаль се поганське „свято весни" обходиться далеко з більшим торжеством і при більшім здвизі народа, як празник Воскресення Іс. Хр. по католицьких Церквах... Там уже ясно виступає суперництво і виразний намір виперти з життя людей християнські ідеї й обходи. Змагання усунути християнські свята переведене вже брутально на Радянщині. Там християнські свята не лиш знесені, але й заборонені та висмівані. А на їх місце маємо: „свято революції", „свято Леніна" і може незабавом почуємо про „свято Антихриста". Таксамо „свято праці" 1. мая, котре большевики видвигнули на головне державне свято, се виразно поганське свято. І певно ні одному священикови не прийшлоб до голови брати в нім участь, хотяйби й тому, що соціялістичні й ворожі Церкві круги зробили його своїм монополем. Те саме треба сказати й про инші натуралістичні обходи. В кождім

754 УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР 8-30
Юліяна Глушевського
перенесена на вул. Коперника, ч. 16.

укрита, нераз дуже старанно заслонена, особливша ідея, вимірена проти аналогічної надприродної християнської ідеї. Як „свято весни“ має заступити в атеїстичнім світогляді празник й ідею Христового Воскресення, так прим. „свято матери“ має на меті усунути й заступити культ Божої Матери. Коли близше приглянутися тим модерним обходам, тоді видиться, що деякі з них пригадують виразно мітольогічні поганські обходи. І так „свято весни“ дуже нагадує обходи Адоніса, а „свято матери“ — обходи Астарти або Кибелі. Тільки колись мали ті свята ще мітольогічну шату, нині вони зовсім натуралістичні й атеістичні.

Яка ціль таких „свят“? Що вони мають осягнути? — Кажуть, піднести етичний (!) рівень широких мас.

Иншими словами: впровадити „природну“ етику, оперту на чисто природних мотивах з поминенням надприродних основ і мотивів християнського обявлення. От візьмім „свято матери“. Воно має так у дітей, як і в суспільности піднести розуміння материнського достоїнства, жертви, посвяти, авторитету і т. д. Має се бути буцім-то лік на велику рану европейської суспільности, де материнство стає невиносимим тягарем, яке загал жінок хоче з себе скинути або зменшити. Колись дитина в родині була щастям родичів і Божим даром, нині у многих непрошеним гостем, перепоною до уживання світа й тягаром. Одначе модерне „свято матери“, хоч як реклямоване й торжественно обходжене, не вилічить тої рани. Лише християнська наука і надприродні мотиви можуть тут помогти. Дівственна Божа Мати з Божим Дитятем на руках — се найвисший ідеал християнської матери з її усіми потіхами, благословенням й обовязками. А Страдальна Мати під хрестом — се найбільша підпора й сила для християнської матери в її жертвах, великих терпіннях і болю. І коли одиноке християнство могло відродити поганський світ, так і тепер лише християнство може вилічити нинішні тяжкі, кріваві рани суспільности.

Длятого треба бути і скептичним і обережним з модерними „святами“. Загалом належить поборювати назву „свято“ в відношенні до таких обходів. Чому не назвати „День пісні“, „День „Просвіти“ і т. п.? Назва „свято“ походить від „святий“, отже може бути примінена до дійсно святих річей, головно до великих таїнств Божого обявлення. Коли вже так є, що треба брати участь чи уладжувати такі обходи, то католицька суспільність повинна надавати тим обходам виразно християнський характер. Коли вже конче треба робити день матери, то робім „День християнської матери“ зі всіма чертами й мотивами, які дає християнська назва й етика.

Тих кілька уваг подали ми тут, щоб перестерегти наші католицькі круги перед безкритичним наслідуванням західних ліберальних і часто атеїстичних напрямів. Коли йде про примінення західних католицьких ідей, сейчас підноситься крик: се латинство, незгідне з нашим східним духом! Зате ліберальні або масонські західні ідеї та струї приймаються без застережень і навіть з одушевленням.

Т. Г.

——o——

Коли прийняти, що людське життя не має цілі, тоді воно нонсенс і то нонсенс у перманенції та піднесений до потенції, бо повторяється в кождім людськім життю по устійненим законам (Катрайн: „Катол. світогляд“).

Перед православним собором в Польщі

(Докінчення).

Нині вже виразно говориться, що собор не зможе розвязати сих хвилюючих і дразливих питань. Є навіть познаки, що собор не тільки не наладнає пекучих потреб правосл. церкви, але навпаки — закріпить дотеперішні привілеї світської влади і забезпечить інтереси правосл. ерархії, які не все можна ідентифікувати з добром церкви. Петріфікація дотеперішнього стану, який являється випадковою настроїв неволеного віками укр. населення і нової політ. констеляції, не тільки стрималаб розвій здорової укр. думки серед народу, не тільки поглибилаб хаос у правосл. церкві, але тим-самим спинилаб уздоровлення політ.-релігійного життя на довгий протяг часу. Тоді власне русифікаційний курс — такий нині вигідний для власть імущих, так дуже підсилюваний рос. еміграцією, а такий шкідливий для нашого національно-релігійного життя — діставби правне обоснування.

Такий зворот справи не бувби бажаний і для нас — гр. католиків. Бож ми і на момент не сумніваємося, що згодом прийшлоб таки до порозуміння між нами і православними братами на релігійному полі, як би у них були не чужинецькі, а свої пастирі, якіб дорожили дочасним і вічним добром своєї пастви. Атже й під тим оглядом історія велика учителька життя. Унію заключали українські владики і вже був момент, що єдність з Римом обійняла майже цілу Україну. Поширювали її й угрунтовували також укр. владики й місіонарі, між котрими по всі часи буде ясніти імя і праця василіянина Костецького, якого пламенне слово лунало по всіх закутинах нашої широкої Батьківщини. Вправді на короткий час заблисло світло Унії на наших землях, але це вистарчило, щоб леміш католицтва лишив незатерті сліди на всій Україні в народнім побуті, літературі й мистецтві.

Росії не вдалося вже винищити до тла тих впливів, хоч віками розкатоличувала православя, черпаючи здебільша натхнення до сеї роботи з протестантських доктрин. Річ самозрозуміла, що з Москалями нам без порівнання тяжше договоритися, бо слова: москаль і православний — все були і є поняттями нерозлучними, ідентичними. Року Б. 1441 на сам Великдень митрополит всеї Руси Ізидор, по проголошенню фльорентійської Унії, на Кремлі, у Благовіщенськім соборі, відправив „уніятську“ літургію і помянув на ній вселенського Архієрея папу Евгена IV. За це ледви уйшов смерти з рук В. князя Василя II. (історик Карамзін). Один Бог знає, коли ще раз на Кремлі відправиться уніятська Служба Божа... Боротьба на життя і смерть, яку видав унії царат і його спадкоємець, дає нам свідоцтво, що далеко ще хвиля, коли будемо одними устами і серцем хвалити Господа...

У волинській, тихій стороні йде в повоєн. часі боротьба між русифікаційним і україн. духом, який усе був схильніший до уніонних змагань. Боротьба нерівна й тяжка. Ми, Галичани, маємо під тим оглядом довгий і сумний досвід. Наступ передвоєнного русофільства на нашу країну приніс нам необчислимі шкоди. Москвофільство було тою гангреною, що точила здоровий організм нашої нації. Воно здевастувало темну Лемківщину (і не без нашої вини!), так як колись галицькими священиками москвофілами Росія остаточно добила Унію за сокальським кордоном[1]). Еманацією цего русифікаційного курсу, є і дух, який іще нині товчеться по нашій землі, а якого кличем є: Фронтом на Схід! Тревалими памятниками русофільства в Галичині є кілька церков в московськім стилі, який є мішаниною: національно-московських форм та вірмено-візантійських і монгольських мотивів. Ті церкви, завершені характеристичними, цибулястими банями, виглядають, гей би їх живцем переніс з передмість Москви на нашу землю. А найдивніще те, що будовано ті церкви у нас тоді, коли царськими указами було заборонено будувати на Україні щонебудь в укр. стилі і тоді, як ми в Галичині посідали прегарну, своєрідну, церковну архітектуру!...

Той сам дух русифікації загрожує нашому національно-релігійному життю на північно-східних землях, той сам дух йде на підбій душі неосвідомленого ще Волиняка, Холмщака, Поліщука. Собор, в якім булаб перевага укр. елементу і який відбувсяб в атмосфері свободи, мігби ослабити і спараліжувати розгін русифікації. Але русофілізм умів заздалегідь забезпечитися перед всякими несподіванками на соборі зі сторони українського і білоруського населення — добором членів, уложеним „ad hoc“ регуляміном, піддержкою рос. еміграції та польського уряду, перед яким все маніфестує свою ультральояльність...

Наші національні чинники протягом дванацяти літ не вспіли зєднати своїх сил до плянової і доцільної акції на ратунок національного і церковного життя. Доси нічого потішаючого нема. Всюди, як це видно зі щоденної преси, безпрограмовість, байдужність, снобізм, ренегатство, гризня і боротьба всіх з усіми. Не дивота, що, як се виказали останні вибори, червоний чад мав час і спромогу обхопити й затроїти — як хтось влучно сказав — цілу волинську землю. **К.П.**

[1]) Ту сумну правду ярко малюють не лиш наші і польські жерела, але також і російські. Гляди: Русская Мысль 1909. Н. Померанцев — „Страничка из так называемаго уніятскаго дѣла“; тамже 1911. А. Стахович — „Холмскій вопрос“. Цінні розправи на цю тему видав проф. Валеріян Харкевич (гл. про се 329 ч. „Нової Зорі“).

——o——

ЯК ВІЙНА ЗМІНИЛА ДЕРЖАВНІ МАЄТКИ

По обчисленням „Дрезднер Банк“-у 1/8 частина довоєнного загального суспільного майна Европи, що виносило близько 1600 міліярдів нім. марок, перейшла зміну в державній приналежности. В першу чергу, як ходить о три державі, то найгірше вийшли на війні Австрія, Німеччина, Росія. Зміни ці по обчисленню „Дрезднер Банку“ виглядають так:

Росія втратила свого суспільного майна на 50 міліярдів нім. марок, з чого припало Польщі на 36, балтійським державам на 10 і врешті Ромунії на 4 міліярди майна; Австрія втратила зі свого австрійсько-угорського суспільного майна, яке обрахували на 120 міліярдів н. м. близько 100 міліярдів і то в користь: Чехів — 45—47, Польщі 14, Югославії 14—15, Ромунії 10—11, Італії 3—3 і пів, причому Угорщина зискала близько 13 міліярдів н. м.; Німеччина врешті втратила зі свого суспільного майна, обчислюваного на 300 міліярдів н. м. ще найменше всього 10% або на 30 міліярдів. З того припало Польщі на 17, Франції на 10, міліярдів н. м. а останні 3 міліярди поділили поміж себе Чехословаччина, Данія, Литва, Бельгія і Данціг. Як з того обчислення виходить, то Польщі припало від займанщиків величезне суспільне майно вартости 71 міліярдів нім. м. або або близько 143 міліярди золотих.

——o——

„Канада передовсім"

Новий клопіт англійської політики.

„Канада передовсім!" це власне той клич, опираючись на який, партія консерватистів здобула побіду у виборах, що в тій англійській домінії відбулися 28. липня ц. р. На 245 мандатів добули консерватисти 136 мандатів, хоч мали досі 89, ліберали впали зі 119 мандатів на 85. Мала поступова партія, що перехиляла колись своїми 12 мандатами сюди чи туди „більшість" — дістала тепер всього 2 мандати.

У слід за тим ліберальний уряд п. Мейкензи Кінґа, що був при владі продовж 10 літ, подався до димісії а новий уряд утворив провідник консерватистів Беннет.

Де причина цього наглого перевороту в політиці Канади? У великій мірі ся причина лежить у змінах орієнтації серед французького душпастирства. Бо треба памятати, що Канада се давна французька кольонія, французька мова в Канаді сильно поширена, а французька культура і спосіб життя в тій країні займають одно з перших місць. Отже наслідники давних французьких кольоністів уважали досі консерватистів прихильниками англізації і йшли рука в руку з ліберадами. Сьогодніж, коли національні проблеми зійшли в Канаді на другий плян, французьке духовенство рішило з ідеольоґічних мотивів не підпирати ліберадів і піддержало консерватистів у виборчій кампанії.

Другою причиною різкого звороту в канадійській політиці є господаська криза. Канада, се край, що в першу чергу продукує масово збіжжа. Господарська криза актуальніша в ній, ніж в якій іншій країні світа. В звязку з тим господарські круги Канади вимагали від уряду введення нових митних заборон, головно у відношенні до Злучених Держав, що завели у себе високі прогібіційні мита.

Ліберальний уряд Мейкензи Кінґа заповів був вправді таку саму політику мит у відношенні до Злучених Держав, але й супроти масла з Нової Зеляндії, яка так, як і Канада підлягає Анґлії й навіть супроти самої метрополії — Анґлії. Цю програму буде вже переводити в життя уряд Беннета, бо для нього „Канада передовсім", вартніша ніж Анґлія й цілий світ. Отак Канада не думає зовсім підпирати плянів деяких анґлійських консерватистів, що хотілиб утворити з цілої Британської Імперії одну митну округу, охоронену здовж високими митами а внутрі, коли йде про мита, доволі ліберальну. Вдаряє вона теж своєю політикою в загальний лібералізм п. Мек Дональда.

Анґлія має, значить, новий клопіт, що буде турбувати найблищу жовтневу всеімперську конференцію. Анґлійські домінії виявляють щораз більшу тенденцію унезалежнення і не дбають за загальні інтереси Імперії. І тепер перед англійським урядом стоять на всю широчінь 2 питання, які він в найблищому майбутньому мусить рішити: Або він зрезиґнує з допомоги домінії в господарській кризі і прихилиться блище до Европи по плянам п. Бріяна, або навпаки, відсунеться ще більш від Европи, щоб не попадати в конфлікти з домініями та зменшити їх дотеперішню відосередню тенденцію.

—o—

Смішно булоб уважати ідолопоклонником людину, котра жертвує болванови 2 зерениа кадила, а не уважати ідолопоклонником того, хто ціле своє життя жертвує світу (св. Бернардин).

Дипльомат винахідником

За кілька місяців одержить паризький музей Лювр одиноку в світі робітню, в якій досліджувати-муть автентичність образів зівсім новою науковою методою. Винахідником цеї методи є дипльомат посол республики Аргентини в Парижі Фернандо Перец, учений і дослідник. Перец опер свою методу на розсліді структури накладаних красок. Розсліджує він при помочі скісного освітлення верхні образів. Свою методу назвав Перец „пінакографією". Скісне освітлення робить видними всі нерівности верхні образів і так уможливлює розпізнавання ріжних малярських способів, мистців-малярів. Перец розслідив осьтак уже 18 тисяч ріжних образів. Своєю методою розсліджує теж Перец відтиски пальців на образах. Метода його є, значить, заразом артистичною дактильографією, що вможливлює розслід автентичности образів. Апарат Переца зроблений із чорного металю й подібний до мікроскопа. Має теж електричну кишеневу лямпку. Цей апарат прикладається до образа й зараз видно виразно полотно образа з усіми подробицями, рисами й нерівностями.

—o—

Атом на фотографічній плиті

На останньому засіданні американського хемічного т-ва в Атлянті заявив проф. Уіліям Еркинс, що йому вдалося затрівалити на кінематографічній ленті процес розбивання дробин на атоми. Еркинс зробив 34 тис. світлин дробин альфагелію, якими „бомбардував" дробину азоту, причому обі дробини ворушилися з хижістю 18 тис. км. на сек. Одна з тих світлин схопила момент, коли дробину азоту „поцілив" гелій і на ній осталося затрівалене явище вибуху-азоту. Дробина блиснула і поділилася на атом водня й атом кисня. Це перша в світі фотографія того роду хемічного процесу.

—o—

Розкопки на острові Лемнос

Італійський археольоґічний інститут в Атенах скінчив на днях розкопки на острові Лемнос. Провідник експедиції проф. Делля-Сета оголосив вже висліди праць. Відкопано кладовище заложене негрецьким народом, який одначе вживав старогрецької азбуки. Правдоподібно були це азійські Тиренці, про яких згадує Геродот і Тукідид. Ще не переведено точних розслідів їх мови, однак дуже подібна вона до етруської. І ця обставина дуже важна. Бо форма кладовища, форма урн і рисунок прикрас, делікатне викінчення виробів із золота — все те вказувалоб на деяке посвоячення з етруськими розкопками. Це відкриття викликало сильне вражіння між археольоґами, бо само походження автохтонів старинної Італії і їх мова досі незнані. Хоч досі викопано було багато предметів з написами, то справа та була весь час лише ґіпотезою, а етруський конґрес, що відбувся перед 2 роками ствердив, що цю дилемму трудно розвязати. Тепер є надія, що завдяки кладовищу на Лемносі, а передовсім завдяки найденим написам вдасться вкінці розяснити одну з найцікавіших проблем старини.

—o—

Ціна шовку сильно паде

В останнім часі сильно впала ціна шовку на світових ринках. Се відбивається дуже болюче передовсім на Японії й Італії, двох головних продуцентах шовку. Шовкові промисловці обох тих держав роблять заходи, щоб установити мінімальну ціну на шовк в фунтах стерл.

—o—

РЕЧИНЕЦЬ ПОДАНЬ

кандидатів дух. стану о приняття до Станисл. духовної семинарії.

Сим подається до відома, що кандидати, які хотять посвятитися духовному станови, мають внести свої прошення до тут. Епископського Ординаріяту найдальше до кінця вересня с. р., а самі особисто мають явитися в тут. Ректораті дух. семинарії дня 7. жовтня с. р. о год. 4 по полудни і піддатися іспитови. До подань мають залучити слідуючі прилоги:

1) метрику крещення і миропомазання.

2) свідоцтво іспиту зрілости.

3) curriculum vitae.

4) свідоцтво убожества, потверджене дотичним парох. урядом, зглядно деканальним.

О тім всім поручається всім ОО. Душпаст. повідомити кандидатів, котрі в обрубі їх парохій перебувають, а кромі сего кождий дотичний душпастир, зглядно деканальний уряд, має переслати безпосередно до тут. Ординаріяту совісне свідоцтво поведення дотичного кандидата, як також свідоцтво моральности його родичів, зазначуючи передовсім чесноти, евентуально налогові блуди родичів.

Від Епископського Ординаріяту.

Станиславів, дня 6. серпня 1930.

Ч. 5110/Ес. **† Григорій,** Епископ.

—o—

Кальвінізм на Мадярщині

Число кальвінів у дальших мад. провінціях з року на рік маліє. Противнож, кальвінська громада в Будапешті сильно зростає. Перед 50 роками числила вона кількасот членів. Нині має їх 102.000 на 930.000 всього населення Будапешту. Кальвіни стремлять до сего, щоби на кождих 5000 своїх одновірців створити окрему парохію. Сподіються, що в той спосіб зі 7 парохій осягнуть їх 20. Держучися сеї міри, католики мусять стреміти до осягнення 110 парохій, яких мають тепер у Будапешті лише 46 і то не всі є самостійні.

Золота валюта в Швайцарії

На Союзній Раді в м. Берн ухвалено проект реформи швайцарської валюти. В Швайцарії курсувала побіч золотої валюти 5-франківка. Се походить ще з передвоенних часів тоді, коли істнувала конвенція цілого ряду держав, що мали франкову валюту і коли 5-франкові монети тих держав могли курсувати на рівні з золотом. Теперішній проєкт касує двометалеву валюту, а вводить одностайну золоту валюту.

Маленький фейлєтон

В що одягатися літом

Німецький проф. Вінкель радить робити літний одяг з полотна або штучного шовку, бо вони є найліпші провідники тепла і спричинюють охолодження тіла. Краска одягу і панчіх повинна бути ясна, щоби пропускала до шкіри лучі світла, а передовсім т. зв. ультрафіолетові лучі, які для орґанізму дуже потрібні. Літними вечерами можна носити й темні одяги, бо тоді не входять в гру лучі світла. Кождий одяг втягає в себе з воздуху вогкість, а з тіла піт і через те треба одяг зміновати і від часу до часу прати або хемічно чистити.

Всяке накриття голови, так у мущин, як і жінок дуже негиґієнічне. Воно не пропускає ані світла, ні воздуху, лише збирає всякий бруд. Тому треба о скільки лиш можливо ходити з відкритою головою.

Одяг жінок на загал більш гиґієнічний ніж мущин, шкідливі лише невигідні мешти, відтак шалі, ріжні лиси і всякі футрині ковнїри. На ніч убирати спеціяльні нічні сорочки, а ще ліпше спати зовсім наго. **(З нім.).**

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Новий катихизм. З Чітта дель Ватікано доносять, що ватиканська друкарня розішле незабаром коректу катихизму, написаного кард. Гаспаріем, всім владикам і всім монашим Чинам, щоби поробили свої примітки. По зверненню корект катихизмова комісія приступить до друку враз із додатком, в якім будуть поміщені джерела, отже рішення папські, соборні, уступи з творів Отців. Відтак перекладуть катихизм на всі мови світа.

Палата для св. Конґреґації. Незабаром приступлять в Римі на Затибрі на площі св. Каликста до будови величезної палати для тих св. Конґреґацій, які не мають власних приміщень. На основі лятеранського договору палата матиме право екстериторіяльности. Плян палати затвердить св. Отець.

Число закордонних паломництв, які з приводу продовження Ювилейного року прибули до Риму, виносить 543. Участь у згаданих паломництвах взяло 126.922 осіб з усіх країв світа.

Досліди в катакомбах. Папська комісія для християнської археольоґії, якій силою лятеранського договору повірено опіку над усіми катакомбами в Італії, приступає в найблищім часі до дослідів у катакомбах коло Кампо Вернано, які відкрито підчас будови гостинця. Катакомби ті складаються з двох частин. Походять з 3. століття. Відкрито в них 6 саркофаґів.

Союз проти богохульства в Італії відбув свою четверту сесію. На цій сесії підніс проф. Мартінеллі, що християнізм і фашизм годяться в ідеї піднесення держави, суспільности й родини на вищий моральний ступінь і длятого уряд Італії підпомагатиме всі почини Церкви в тому напрямі, отже й Союз проти богохульства. М. і. видав уже уряд гострі розпорядки проти богохульства в армії.

Католицькі союзи вояків позасновувано в усіх ґарнізонах Голяндії. Союзи ті мають свої бібліотеки і каси, що допомагають воякам і їх родинам, а завдання їх зберігти вояків як найкращими під оглядом моралі. Минулої неділі відбувся м. і. зїзд Союзів католицьких вояків в Гарлємі. В тому зїзді взяв участь гарлємський епископ, що відправив полеве Богослуження і виголосив відповідну проповідь.

Організація кат. соціяльної акції у Франції. Під проводом кард. аеп. Верділ-а відбулася недавно в Парижі конференція делеґатів усіх більших католицьких організацій Франції. На конференції обговорювано методи пляновоі співпраці ріжних католицьких товариств у дусі католицької акції. Головним ділом конференції буде зорґанізовання католицькоі соціяльної акції.

Неґри-католики в Америці. Зі статистик контрольного бюра в Ню-Йорку довідуємося, що число чорношкірих католиків у Зединених Державах сильно зросло. Однак ізза поширеної навіть на жаль у катол. кругах расової ненависти неґри змушені удержувати власні церкви і священиків. Се спинює поширювання евангельського діла. В р. 1906 було 44.982, в р. 1916 — 51.668, 1929 около 250.000 католиків на загальне число 192 міліонів неґрів. 6 міліонів належить до громад методистів і баптистів.

Кардинал а парлямент. Памяти помершого недавно примаса Бразилії кардинала Арковерде де Альбікерк Кавальканті бразилійський парлямент посвятив окремо засідання. Сенатори й посли ріжних партій прибули, щоби в останне віддати честь помершому достойникови Церкви. Вчинили се ізза заслуг, які положив померший на полі праці церковної, народної й суспільної. На знак жалоби завішено засідання сойму і сенату.

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПОЛЬСЬКИЙ МІН. ЗАКОРД. СПРАВ Залеский зложив на руки німецького посла в Варшаві формальний протест польського уряду проти відомого виступу мін. Тревірануса.

ЛИТВА відповіла відмовно на запрошення Польщі, щоби взяти участь у рільничій конференції в Варшаві.

ВАЛЬДЕМАРАС заявив в розмові з журналістами, що він має докази на співучасть уряду в останньому замаху на нього, що був 12. мая ц. р. м. і. тодішний міністер Мустейтіс затирав, по словам В., всі сліди, що вели до викриття виконавців атентату.

В НІМЕЧЧИНІ мають утворити спеціяльний східний уряд для несення помочи східним теренам.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА піднесла рільне мито, яке ухвалив парлямент в ціли злагодження рільничої кризи.

БЕЗРОБІТТЯ В НІМЕЧЧИНІ виносить після найновіших обчислень — 2.700.000 осіб.

БЕСІДОВСЬКОГО СХОПЛЯТЬ? Паризькі „Последнія Новості" пишуть, що до Парижа прибуває під покришкою прогульки інжинірів з СССР. ґрупа аґентів ГПУ, які мають унешкідливити Бесідовського і Аґабекова.

КОРОНАЦІЯ КОРОЛЯ КАРЛА ВІДЛОЖЕНА. АТЕ доносить, що коронація короля Карла, яка мала відбутися 21. вересня, пересунена на 5. жовтня з причини розводового процесу, який дотепер ще не скінчений.

КОНҐРЕС ДЛЯ ВЯЗНИЦЬ І КАР скличуть в половині ц. м. в Празі. На ньому в приявности делеґатів усіх европейських держав радитимуть над реорґанізацією сучасного стану тюрем і кар.

ФАШИСТІВСЬКА ПАРТІЯ, що має вже 18 тис. членів, утворилася в м. Атлянті в Америці під проводом др. Вуда. Завданням партії боротьба з большевизмом.

ПРИГОТУВАННЯ ДО МОНАРХІСТИЧНОГО ЗАМАХУ, по відомостям китайського щоденника „Ти-Кун-Пао" викрито в Китаю. Замах підготовляла велика, розгалужена в цілій країні орґанізація зі свояком останнього цісаря Кун на чолі. Найцікавіше, що цей монархістичний замах мали підпомагати большевики, розуміється, тільки на те, щоб викликати замішання.

——o——

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

В приватній учительській дівочій Семінарії С. С. Василіянок в Яворові вписи і вступні іспити на I, II, III і IV курс відбудуться в днях 1—3 вересня б. р. До подання належить долучити короткий життєпис, метрику, свідоцтво останнього курсу і лікарське свідоцтво.

Дня 3. вересня о год. 8 рано відправиться торжественне Богослуження на початок шкільного року. — **Дирекція.** 2—3

ДЯК ІСПИТОВАНИЙ з 2-літньою практикою місійною, дуже гарним голосом, шукає посади. Ласкаві зголошення: Йосиф Гординський, Львів, Підзамче, ч 9. 770 3-3

ПОШУКУЄТЬСЯ учительки до науки двох учнів — одного з I-шої, а другого IV-тої кляси вселюдної школи. Зголошення з поданням услівій і залученням доказів учительського звання слати на адресу: Гр.-кат. Уряд парохіяльний в Яблінці вижній, poczta Turka n/Str. 773 1—2

Від 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ **МЕБЛІ**

731 на догідні сплати, без поруки. 23-30

НОВИНКИ

Ватиканські почтові марки. Св. Отець затвердив взори почтових марок Ватикану, які незабаром будуть введені. Проект марок виконав артист Федерічі.

Навернення протестантського пастора. В Ню-Йорку навернувся до католицької Церкви пастор Сілден Догенні, бувший директор найважнішого протестантського часопису в Злуч. Державах.

Страшний тайфун в Японії. Остров Кію-Шію навістив на днях страшний тайфун. Людських жертв майже не було, бо мешканці заздалегідь повтікали з домів у поле. Зате матеріяльні шкоди дуже великі. В м. Наґасакі тайфун розвалив около 100 домів. Попад 40 рибацьких човнів затонуло або розбилося на прибережних скалах.

Землетрус у Греції. На днях відчуто на Пельопонезі землетрус, що тревав 7 секунд. Жертв не було.

15 тис. шовкових і 10870 металевих робітників застрайкувало в окрузі Ліль, домаґаючись підвишки платні.

Слідами Бесідовського пішов керманич шпигунської акції між російською еміґрацією в Парижі, Файнберґ.

Порадили собі. Міністерство шкіл і виховання в Канаді пересвідчилося, що діти в віддалених околицях зростають зівсім без якоїнебудь науки, бо малі розсіяні оселі, навіть колиб користувалися залізницею, лежать за далеко від найближчого міста, щоб могли посилати дітей туди в школу. Влада порадила собі тут так, що за підмогою великих залізничих товариств, улаштувала перевізні школи, що тепер приїздять до дітей, замість щоб діти приходили до них. Два вози перемінено на шкільну салю й на житло для трьох учителів. Що шість днів їде школа дальше й по яких 4 тижнях вертає знов на тесаме місце .В часі, коли школа відїде, вироблюють діти домашні вправи, що їх завдали їм учителі. Так радять собі в Канаді, щоб знищити неграмотність. Як тільки буде достаточне число таких шкіл, то не буде закутини, де діти не малиб змоги дістати хоч сяку таку освіту.

Острів западається в море. Др. Честер А. Рідз, ґеольоґічний дослідник американського природничого музею в Ню Йорку звідомлює, що по точних обчисленнях острів Мангатон, купецький осередок міста Ню Йорку, поволи западається в море. Др. Рідз найшов при викопанні землі під 40-поверховий будинок телефонічного уряду шар землі, що давніш безсумнівно був заросли деревами, а тепер лежить на 50 стіп під верхнею ріки. Відповідні поміри виказали, що скельні формації, які вдержують острів, що 42 роки западаються на 1 цаль. Так, правда, ще цілі століття островові не грозить затоплення .

Самохід для Папи. На днях представник заведень Мерседес-Бенц вручив св. Вітцеви в Ватиканських ґородах ґалевий самохід, жертвований Голові Церкви згаданою фірмою, над котрим інжиніри й робітники працювали майже рік. Папа зараз спробував сей самохід у прогульці по ватиканських ґородах.

„Третя еміґрація" зростає. На днях як доносить „Возрожденіе", відмовився повернути в Москву відомий комуніст Максимов, що завідував особистим складом торгпредства в Парижі.

Величезний вогонь мав місце в найбільшому торговельному домі Парижа „Нувель Ґалері". Згоріло самих товарів на 80 міл. франків.

Колюмб — Італієць? В Мадриді найшли в одному архіві життепис Колюмба, писаний перед чотириста роками. По відомостям того життепису Колюмб не походив з Ґенуї а з Міляно і був книгарем.

——o——

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Рік V. Ротіо zapłacone ryczałtem. Львів, неділя 24. серпня 1930. Ч. 64. (364)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновичів ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Апост. Столиця і поворот Габсбургів

Офіційне вияснення Секретаріяту Ап. Столиці.

Деякі політики й пресові орґани пустили вістку, немовби новий курс ватиканської дипльоматії був прихильний до плянів повороту Габсбургів на угорський трон. В тій справі звернувся римський представник Агенції Гаваса до держ. секретаріяту Ватикану з питанням, чи і оскільки правдиві ті відомости. На це дістав таку офіціяльну заяву: Апостольська Столиця не займається чисто політичними справами, а справа повороту Габсбурґів є власне чисто політичним питанням. З тих двох передпосилок уже не важко витягнути правильний внесок. При тім півурядово було заявлено, що кождий акт інтервенції Ап. Столиці на дипльоматичнім полі основується виключно на конечности оборони цього чи того інтересу, який має релігійний характер. (ПАТ).

Центролівиця домагається скликання сойму і сенату

В середу 20. ц. м. мала нараду в Варшаві політична комісія 6-ох партій центролівиці. Вислідом наради був комунікат, щоб на день 1 вересня скликати всіх послів і сенаторів партій центра та лівиці, в ціли запротестування проти змагань ревізії польських границь на заході. Того самого дня мають зібрані внести на руки марш. Дашинського домагання за скликанням надзв. сесії сойму і сенату. Намічено також резолюції для провінціональних зборів центролівиці.

На передодні варшавської рільничої конференції

Незабаром збереться у Варшаві рільнича конференція, в якій візьмуть участь такі держави: Ромунія, Чехословаччина, Югославія, Угорщина, Болгарія, Латвія, Естонія і Польща. Литва, як відомо, відмовила своєї участи в конференції мотивуючи свою відмову тим, що та конференція має політичну закраску. На конференції по вислуханню звітів поодиноких держав з торговельних білянсів, будуть обговорювати ветеринарійні справи, справу вивозу рільних продуктів і справу кредитів для рільничої продукції. Вкінці будуть ще обговорювати способи і форми співпраці тих 8 держав.

—o—

Союз Народів і петиції національних меншостей

Ніодна петиція не передана Раді С. Н.

У спеціяльнім звідомленню Ґен. Секретаріяту С. Нар. подано, що від 13. червня 1929 р. — до 31. травня 1930 р. війшло до Секретаріяту 57 петицій нац. меншостей. З того числа не принято до розгляду 29 петицій, а принято 31. З принятих доси розглянено 29 петицій. Характерно, що ніодної з тих петицій Секретаріят не передав на Раду Союза Народів. У звідомленню не зазначено змісту зажалень, подана тільки чисто формальна їх статистика.

Демонстрація англійської фльоти на Чорнім Морю

Цеї зими вдалося большевикам перевести на Чорне Море один свій дреднавт та один легкий нового типу кружляк. Це відразу змінило відношення морських сил на Чорнім Морю в користь совітів. Ранком 18 ц. м. прийшла в Стамбул британська ескадра, зложена з двох контрторпедовців та одного кружляка. Зі Стамбулу ескадра поплила на Чорне Море і причалила в ромунськім порті Констанца. Ромунські часописи пишуть, що ціль приїзду британської ескадри є оснування постійної бази на ромунськім побережжу. Але не виключене, що є це демонстрація проти СССР. Анґлія хоче іменно пригадати кому слідує, що дорога через Дарданелі для неї кожної хвилі вільна.

Загроза конфлікту Югославії з Болгарією

Білгородський часопис „Новости" помістив остру заяву міродайних кругів, яка спрямована проти Болгарії і Угорщини. Заява звернена в першу чергу проти Болгарії тому, що справа македонських революційних орґанізацій дотепер не полагоджена. Уряд Югославії — говориться у заяві — не може мовчки приняти кровавих македонських провокацій а мусить жадати від Ліґи Націй заходів проти спроб нарушення спокою на Балканах. Оскільки Ліґа Націй тої справи не вирішить, тоді Югославія буде мати вільну руку супроти Болгарії.

Відносно повороту Габсбурґів на угорський престіл, уряд Югославії заявляє, що це булоб явним нарушенням мирних договорів; Мала Антанта малаб тоді права збройної інтервенції.

—o—

Чи можна посилати харчі до СССР.

Народній комісаріят почт і телеґрафів у Москві повідомив польське міністерство почт і телеґрафів, що введені в СССР обмеження при почтових пересилках з харчами відносяться тільки до внутрішнього почтового руху. Посилки вагою не більше 5 кґ. і на дальше має сов. почта доставляти адресатам. Коли хто хоче вислати в СССР. тяжші пакунки з поживою, то мусить мати на це дозвіл радянського консульства.

—o—

Грізна повінь у Японії

Области середущої Японії навістила грізна повінь, яку спричинила злива, що треває вже кілька днів. Ріки повиступали з берегів і позаливали величезні простори краю. Дотепер втонуло 15 осіб, а багато осіб ранених. Получення з тими околицями дуже трудне, а в деяких місцях попереривane. Північне побережжа острова Гондо знищене і там погибло 50 людей. В м. Осака 10 тисяч домів у воді, в м. Токіо 4 тис. домів. Без криші над головою остало близько 100 тисяч осіб. Уряд вислав на місце повени військо.

СТЕРЕЖЕНОГО БОГ СТЕРЕЖЕ!
Обезпечуйте збіжжа й пашу від огню в Товаристві взаїмних обезпечень
715 „ДНІСТЕР" 28-7
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

Як Чехи будували свою державу

З приводу появи українського перекладу споминів Т. Масарика.*)

(X) Сучасна ЧСР. (Чесько-Словацька Република) се не перша держава чеського народу в історії. Чехи мали свою державу вже в X. ст. Їх держава і державність переживали на протязі віків ріжну долю. Вони перестали існувати остаточно щойно на поч. XVII. ст., коли Фердинанд Габсбурґ дн. 8. падолиста 1620 р. в битві на Білій Горі к. Праги зовсім розгромив чеську армію а з тим і чеську державність. Наслідки тої програної битви були для Чехів дуже важкі. Вони стратили не тільки армію й останки своєї державности, але після того прийшли ще: вигнання з краю майже всеї тогочасної чеської інтеліґенції, конфіската її майна, віддання чеської землі Німцям і вкінці безоглядна ґерманізація. У висліді наступив такий упадок чеського народу, якому рівного не богато в історії. В такім стані жили Чехи поверх 2 століть. Щойно в 1848 р. вони знова зірвалися до боротьби за волю, але Австрія знова їх приборкала. І знова на дальших 20 літ запанував у Чехії австрійсько-німецький абсолютизм. Перелім у становищі чеського народу наступив щойно в 1867 р., коли в Австрії запанувала остаточно конституція.

Хоч Габсбурґи були грабарями чеської державности, хоч Австрія аж до 2-ої пол. XIX. ст. була для Чехів мачухою, то Чехи в своїй національній політиці не дали переваги чуттю над розумом. Вони повели в теорії і в практиці політику наскрізь ділову. В теорії: визначний чеський національний діяч Паляцкий виступив з твердженням, що колиб Австрії не було, то її в інтересі Чехів й ин. Славян требаб було створити. В практиці: Чехи побіч Мадярів, австрійських Німців і Поляків стали одним із головних стовпів, на яких опиралася в 2-ій пол. XIX-го і на поч. XX-го вв. габсбурська династія й австро-угорська монархія.

Чеська політика 2-ґої пол. XIX-го і поч. XX-го вв. се політика осягання національних здобутків шляхом співпраці з Австрією. Не зважаючи на боротьбу у нутрі Чехії з Німцями, які весь час знаходили підпору у Відні, Чехи стали австрійською правительственною партією й увійшли в склад австрійського правительства. Ставши при владі, Чехи почали негайно утверджувати своє становище як нації на всіх областях й у всіх чеських краях Австрії: в Чехії, Моравії і Шлезьку. Отже вони стали крок за кроком здобувати передовсім права для чеської мови в краєвих і державних установах чеських земель: в урядах, судах, школах і т. д. Вони стали всі ті установи обсаджувати своїми людьми. Вони зачали здобувати для чеських

*) Т. Ґ. Масарик: Світова революція за війни й у війні 1914—1918. Спомини. Переклад з II-го зміненого видання Миколи Садовича. Видавнича Кооператива „Червона Калина". І. Львів, 1930. Ст. VIII+234+6 табл. В. 8°.

754 УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР 9-30
Юліяна Глушевського
перенесена на вул. Коперника, ч. 16.

країв ріжні економічні користи. Вони стали осягати чим раз більші політичні права для чеського народу. Вони стали — і т. д. і т. д. Одночасно і рівнорядно з тим Чехи розгорнули живу і всесторонню внутрішну органічну працю серед своєї суспільности. Вони почали організуватися культурно, економічно й політично, ширити серед чеського народу знання, підносити добробут, поглиблювати політичну освіту. Словом: Чехи повели в 2-ій пол. XIX-го і на поч. XX-го вв. муравлину, плянову і систематичну працю над розбудовою чеської нації у всіх напрямах. У висліді тої праці становище чеського народу основно змінилося. Чехи стали фактично господарями на своїй землі, хоч формально була господинею Австрія.

Чи ставши на становище австрійської державности Чехи зрезигнували з державности чеської?

Сему заперечували самі Чехи своїми аж надто відомими державно-правними застереженнями і заявами про права країв Корони св. Вячеслава, які вони складали нераз в австрійськім парляменті та в чеськім соймі. Тільки застереження і заяви ті були зредаговані з політичним розумом. Та самими словними запереченнями Чехи не обмежилися. Найкращим запереченням була позитивна праця над підготовкою чеського народу до власної держави, без чого всі державно-правні застереження й заяви є пустими фразами. Праця коло підготовки матеріялу, з якого можна було б збудувати свою державу, коли на се прийде час.

Той час прийшов для Чехів з хвилею вибуху великої війни 1914—1918 рр. Щож робили Чехи в ті історичні роки? Про се довідуємося зі споминів нинішнього президента ЧСР. проф. Т. Ґ. Масарика, що саме вийшли також в українськім перекладі.

Чеська політика підчас війни в нутрі краю і взагалі в Австрії в споминах Масарика полишена майже без уваги. Була се, розуміється, політика з орієнтацією на Центральні Держави. Політику ту Чехи у Празі вели аж до 1918 р. Вони деколи навіть дезавували Масарика, котрий на еміґрації вів чеську політику з орієнтацією на Антанту. Про се говорить він виразно у своїх споминах. Австрофільську політику вели всі чеські партії в краю до соціялдемократів включно, з виїмком, розуміється, руссофільської ґрупи д-ра Крамаржа, котрий був арештований. Таку політику вважали Чехи вказаним вести в краю, хоч величезна більшість чеського народу симпатизувала з акцією Масарика закордоном, котрий зрештою стояв у постійнім контакті з краєвими чеськими політиками.

Свою акцію закордоном Масарик зосередив головно коло двох справ: 1) заходів в поодиноких державах Антанти в цілі повного визволення чеських земель з під Австр-Угорщини і 2) орґанізування закордоном чеської армії.

Як се робив Масарик?

Передовсім він сам особисто обїхав усї головні держави Антанти. Був у Франції, Англії, Росії, Америці, Італії, а навіть в Японії — всюди довший або коротший час. Приїхавши до котрої з вичислених держав, він передовсім зазнайомлювався основно з її духом. В тій цілі студіює її історію, літературу, фільософію, збираючи і прочитуючи в ориґіналах буквально цілі бібліотеки. Відтак навязує звязки з представниками урядів і громадянства. Зокрема велику вагу кладе на пропаґанду устну і в пресі.

Як жеж інакше представляється наша акція закордоном підчас війни! Її аж по кінець 1918 р. вели дуже часто люде, котрі не знали не тільки духа того краю, де були нашими представниками, але навіть його мови...

Дуже велику вагу клав Масарик на якнайшвидше зорґанізування чеської армії і то в можливо як найбільшім числі. В тій цілі він розвинув подиву гідну енергію. У висліді тих заходів під кінець війни Чехи розпоряджали вже поважною мілітарною силою, сформованою з чеських полонених й еміґрантів у Росії, на Україні, в Франції, Італії а навіть в Америці. Армія та з хвилею упадку Австро-Угорщини вернула негайно до краю і була тою першою реальною силою, на якій оперто орґанізацію сучасної чеської держави.

З окрема слід відмітити оден факт, що мав місце в чеській армії і який свідчить про високе політичне вироблення чеського народу та його глибокий патріотизм. Факт той се відпорність чеських жовнірів у Росії і на Україні на большевицьку розкладову аґітацію. Чеська армія, котра зорґанізувалася була в Росії і на Україні (де було найбільше чеських полонених), не тільки, що не пішла на большевицькі кличі й аґітацію, хоч большевики робили в тім напрямі сильні заходи, але, навпаки, виступила навіть проти большевиків і сильно пробила собі дорогу до Чехії аж через Сибір...

Як жеж інакше, зовсім інакше було на Україні, з полками, котрі зорґанізувала була Українська Центральна Рада для оборони української держави, а котрі майже поголовно переходили на бік большевиків!...

У висліді своєї передвоєнної і воєнної політики Чехи нині мають свою незалежну державу, якої доживотним президентом є її творець проф. Т. Ґ. Масарик.

Рекапітулюючи в короткій статті поучаючі в державних справах спомини президента Масарика, можемо на основі них поставити 3 основні передумови будови своєї державности: 1) наперед треба мати виховану в чужій державі цілу верству людей, котра вміє управляти всіма дикастеріями публичного життя, як таку верству мали виховану вже в Австрії і Чехи і Поляки. Без того навіть коли надійде слушна пора, не поможе ніякий зрив населення, бо не буде кому того зриву уложити в державні форми. 2) Коли надходить слушна пора, треба розвинути дуже інтензивну устну і пресову кампанію між чужими за визнанням своєї держави, бо без визнання її чужими не поможе воля своїх. А того також зробити не можна, коли вже перед тим нема підготованих до такої праці людей, які знали б добре чужі мови і чуже духове та господарське життя. 3) Вкінці треба мати заздалегідь підготованих офіцирів й армію в якій би то не було формі.

——o——

Куди ми йдемо?

Лейбурпартія починає тратити в Анґлії прихильність, внутрі поволи розпадається на за- і протимекдональців, а зі зовні посилюються на неї наступи, що досі сиділи тихо. Ярким зразком того наступу було недавно віче в Йорчестері, де б. преміер Болдвин сказав таке: „За рік свого урядування соціялістичний уряд довів нас до безнадійного промислового й політичного положення. Він не додержав ані одної з тих обіцянок, які давав в часі виборів в маю м. р. Він побільшив податки, та всупереч заповіданому не зменшив ні трохи безробіття. Тепер уряд викручується перед виборцями, що сучасне положення залежне від світових причин. Та що не говорили б ті представники робітничого уряду, пора спитати їх: Куди ми йдем?

З ІСТОРІЇ ПОЛІТИЧНОГО ЖИТТЯ ЧЕСЬКИХ КАТОЛИКІВ

З приводу ювилею о. дра Шрамка.*)

Історія відродження та емансипації чеських католиків зпід опіки ліберальних та соціялістичних партій, що було головним кличем цілого життя о. Івана Шрамка та його співробітників — відродження в ділянці політичній, суспільній і економічній сягає ще 1848 року. Патріярх Кирило-методіївського руху на Моравії Фр. Сушіль поставився з такою енергією, з якою збирав народні пісні, проти струї західно-европейського ліберялізму і рі шив побудувати все духове життя пробудженого чеського народу на основах християнської культури. В тій цілі найблищі співробітники Сушіля заложили цілу сіть катол. політичних „еднот“ та почали видавати свій орґан „Гляс“. Вони влаштували в Берні чотири великі католицькі зїзди робітників та займалися суспільною забезпекою бідних.

Якби оту працю і те подивугідне діло, що його доконано продовж кількох літ, не був знищив відтак відновлений абсолютизм і якби опісля в 60-тих і 70-тих рр. мин. століття, католицьке чеське духовенство, що було головним виразником народу, не забуло методи Сушіля, але національно-господарське відродження народу було будувало на кирило-методіївських основах непохитно та ясно (в Чехословаччині нема майже такої освітної, господарської і промислової установи, до якоїб почин не дало католицьке духовенство) — то католицизм в Чехословаччині бувби в другій половині XIX ст., а й опісля на переломі століть, в добі розмаху соціялізму, мав зовсім інше становище, ніж те, яке займав у дійсності.

І хоч між народніми й економічними пробудителями чеського народу на Моравії мали священики більшість, то політичний провід його припав, головно після упадку одної національної партії, ліберадам, а в суспільній ділянці взяли його соціялісти. Провідники католиків не хотіли тоді ще вийти з національної партії, побоюючись, що якби навіть створити католицьку партію, то перевагу в ній возьмуть дідичі й Німці, отже потерпівби національний фронт. З другого боку навіть еп. Фр. Бавер і др. Осип Поспішіль довго вагалися над тим кроком, з огляду на національну карність. Бавер і Поспішіль заложили щойно тоді самостійну політичну католицько-народню партію, коли національна партія поставилася проти тих своїх провідників, котрі приняли реферати на першому католицькому зїзді у Берні. Саме тоді в девятьдесятих роках приходить до політичного вироблення католицького народу на Моравії. Головою католицько-народньої партії став др. Грубан. Небаром після цього Вінценц Шевчик дав товчок до заснування орґанізації католицьких хліборобів, що мала протиставитись ліберальному аґраризмові, а проти соціялістів почали працювати „союзи католицьких товаришів“ та ріжні робітничі товариства, клюби св. Йосифа, тощо. В Берні, Простійові і в Мор. Остраві почали виходити католицькі робітничі часописи. В Берні працювали як журналісти в цілі вироблення християнсько-суспільного світогляду головно Бенедиктинські монахи, особливо пізніщий ігумен Прокіп Шуп. Отак щойно під кінець 19. століття обновлено ту роботу, якої основи покладено було перед 50-ти літами.

---

*) Подана тут у скороченні стаття пос. Фр. Светліка, що появилася в ювилейнім числі „Лідових Ліст-ів“, орґану чехослов. народньої партії, написана з партійного становища. Річ ясна, що така чи інша політична тактика й напрям політичного проводу чеських католиків в інших часах і на іншому місці можуть бути не все доцільні.

Новозаснована католицько-народня партія в перших своїх початках станула в обличчі двох важних питань: як віднестися до загальновиборчого права і як до суспільного руху. Що католицька народня партія віднеслася позитивно до народньої і суспільної діяльности, це заслуга її співпраці з о. Шрамком, котрий навязав її діяльність до діяльности Сушіля, та станув на чолі християнсько суспільного робітничого руху і христ.-демократичного напрямку між духовенством, якого наймолодша ґенерація станула на західно-европейському християнсько-суспільному становищі й стреміла до наближення католицизму до великих демократичних й суспільних проблєм сучасної доби. Вона поставила на чолі публичного життя власний політичний, суспільний і господарський актив і всі його ділянки: культуру, літературу, університет, парлямент, суспільне й економічне життя проголосила винницею Божою. Законодавство, науку, політику, суспільне й господарське життя мала пронизати християнська наука. О. Шрамек належав саме до цеї ґенерації.

Серед таких обставин католицький рух на Моравії спливався в одно русло. Єдности й суцільности його не доторкнуло навіть питання загального виборчого права, що довело до розпаду католицького табору у Чехії, де провідник християнсько-суспільної чеської партії др. Горскі заявився проти нього. Шрамек виростав швидко на провідника цілого католицького табору на Моравії. Є це найбільше його діло в довоєнних роках, діло, що уможливило швидкий розвій католицького руху.

Сучасна молода католицька ґенерація, хоча й почала у свойому часі критикувати політику Шрамка як надто дефензивну, компромісову, мало ініціятивну і перестарілу, не могла всеж таки не признати о. Шрамкові одного найбільшого політичного кроку: що він поставив чеськословацький католицький рух на виразно народнім і республиканськім шляху і в той спосіб відразу зломив усі закиди противників, які скрізь голосили, що католицько-народня партія — це австрійські монархісти. А треба знати, що якби не заслуга Шрамка, то партія булаб мусіла переходити болючі переходи. Вона виминула їх головно через те, що ще далеко до світового перевороту прийняла назву народної партії і виховала в тому дусі суспільність, наставляючи її на суспільні проблєми нової доби.

Довгих сорок літ, ціле людське життя проводить о. Шрамек католицькому політичному рухові, зразу на Моравії і Шлезьку, а тепер в цілій Чехословаччині. І хоч має він у свойому таборі чимало критиків своєї тактики, та нема ніодного між ними, що не признававби його великого провідницького хисту, хто не бувби згідний з цілістю його політичної лінії, яка дала католицькій партії тверді основи серед народу і не відбігає від ідейного підложжа католицького руху, обоснованого католицькими державно суспільними принціпами, католицким світоглядом і соціольоґією, а врешті енцикліками папів від часів Льва XIII. до сьогодні.

—o—

Металізація паперу

Новий винахід паперу дає у застосуванню при дотеперішних пробах знаменіті висліди. Ті проби відбуваються у лябораторії д-ра Шопа в Ціріху. Виріб того паперу-металю полягає на тім, що на папір накладають тонесеньку верству нпр. скіри, алюмінію або срібла. Такий папір не тратить нормального вигляду, можна його виробляти в усякім форматі, а мимо того він дуже тревалий і його не можна ні спалити ні подерти.

З огляду на ті всі прикмети, рішили вживати того паперу-металю передовсім до виробу державних паперів.

—o—

Привичка до присяги провадить легко до фальшивої присяги (св. Августин).

Брюнінґ про світову кризу

Недавно виступив німецький канцлер Брюнінґ на зборах кат. партії центру в Надренії. Бувшого голову парляментарної фракції центру, теперішнього голову уряду зібрані витали рясними оплесками.

В своїй промові канцлер перейшов коротко етапи німецької закордонної політики за останні місяці, які були для Німеччини часом найтяжчої політичної боротьби, найбільш інтензивної праці і часом найбільших господарських трудноцїв. Згадуючи про відомий паневропейський меморіял Бріянда, Брюнінґ заявив, що необхідно завести в Европі такий лад, який за всяку ціну бувби для европейських народів ратунком в теперішнім положенню. Господарський лад мавби незвичайно велике значіння для майбутнього розвою Европи. Але той лад навіть в господарських справах не дасться осягнути економічним зєдиненням. Щоб дійти до тревалого устійнення европейських економічних відносин, треба конечно політичного устійнення, бо „ми — заявляє Брюнінґ — є того погляду, що теперішну господарську крізу спричинили не лиш господарські обставини, але до її розвою причинився сьогоднішний політичний вигляд не тільки Европи, але й цілого світа". Світову крізу — говорив Брюнінґ — можна було до деякої степени предвидіти. Німеччина сподівалася, що по приняттю пляну Юнґа і після переведення позички Юнґа вдасться при її помочи скоро оживити німецьке господарство. Партія центру жадала, щоб рівночасно з приняттям пляну Юнґа переведено фінансову і господарську реформу. Дотеперішні господарські кризи в поодиноких краях були лиш частинні. Одні як нпр. в Німеччині були внаслідок інфляції, а знов в Америці і в Анґлії внаслідок дефляції. Теперішна криза заповідається на довший протяг часу. Її причини, які взаїмно вяжуться, дуже ріжнородні, а передовсім

„GENEWA" Одинока українська галянтерія-Перфумерія Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 39-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці, „Tretorn", кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery", косметику і перфумерію та забавки і пр.

о. Т. ГАЛУЩИНСЬКИЙ

Землетруси в Італії

І два знаменні голоси преси з їх приводу.

В 175 ч. „Діла" з 5. серпня б. р. появився допис його постійного римського кореспондента п. Онацького п. з. „Землетрус і три кардинали". З приводу відомого катастрофального землетрусу в Неаполі й околиці деякі князі церкви а особливо кардинал Шустер в Медіоляні, кардинал Мінореті в Дженуї й кардинал Аскалезі в Неаполі в письмах до своїх вірних завізвали їх до покаяння, уважаючи, вкінці зовсім слушно, повищу катастрофу тяжким допустом і могутнім напімненням зі сторони Бога за великі публичні згіршення нинішної доби. Між іншими звернули вони увагу на теперішній безсоромний одяг та незнане до недавна соблазняюче захованя на морських пляжах. П. Онацький — згіршений видно таким виступом князів Церкви подав на вступі плитку невмістну анекдоту, здається вмисно спрепаровану. Бо в тій загально знаній анеґдоті виступають як особи селянин і пан, а не черниця і кардинал. Відтак наводить цілий уступ з фашистівського часопису „Іль Пополью ді Рома", (називаючи його для більшого вражіння „католицьким"), котрий в невідповідний та ображаючий спосіб критикує голос трьох кардиналів і кінчить такою своєю заввагою: „Так пише фашистівський, католицький (!) часопис. Автор статті не має теольоґічної освіти і навіть не знає, чи навчання князів Церкви відповідає ортодоксальним поглядам про землетрус, як бич Божий, але с е р ц е м чує, що небогато кардиналів в раю на тім світі і що велика буває там радість, коли який з них таки до раю достукається." Не дивуємося, що п. Онацький, православний з Вел. України, міг так по простацьки поглузувати собі з найвищих достойників католицької Церкви та переповісти неоправдану й злосливу критику якогось там фашистівського часопису. (А треба запримітити, що наведений фашистівський часопис і за ним п. Онацький подав лиш вирване одно друге речення з послання кардиналів, що нарушує примітивні правила культурної полєміки).

Не дивуємося також, що таку кореспонденцію помістило „Діло", бо воно містило вже й „ліпші" кавалки. Дивує нас лише те, що помимо так яскравих і очевидних доказів ліберального і арелігійного напряму „Діла", велике число наших священиків таки підпирає його, а деякі і то визначні духовні не соромляться говорити про „окатоличення" „Діла" та поручали а навіть впрост агітували за тим часописом.

II.

Та вернім до самої справи. Віруючі й религійні люди відчувають стихійно, що великі й жахливі катастрофи або всенародні нещастя допускає Господь як наслідок ґріха та, що звичайно се могутній Божий голос, котрий взиває до покаяння. Те пересвідчення віруючих людей основується: 1) на послідовній звязи, яка заходить між провиною а карою; 2) на многих висказах св. Письма як Старого так і Нового Завіту. Тут для приміру наведу лиш два місця, але зовсім наглядні. І так в книзі Левіт, гл. XXVI. читаємо: „Коли заховуватимете мої установи і хоронити й сповняти будете мої заповіди, то даватиму вам дощі у свій час і родитиме земля жниво своє і дерево приносити буде плоди свої... І дам мир країні... і ніхто не буде непокоїти вас... і меч не проходитиме по земли вашій і будете гонити ворогів ваших і падатимуть вони від меча перед вами..... — Колиж не послухаєте мене й не будете сповняти всіх моїх заповідей... і зломите мій заповіт, так тоді допущу на вас страх, сухоти, пропасницю, від якої почорніє в очах і душа зомліє... Сіятимете марно насіння, бо ваші вороги зїдять його... Побють вас ваші вороги і запанують над вами ваші ненавидники. — Колиж і тоді не послухаєте мене, то всемеро побільшу кари за ґріхи ваші... Допущу на вас меч,... пішлю морову кару серед вас і віддам вас в руки ворогові... І зроблю ваші городи пустками... й спустошу вашу країну, так, що вороги зжахнуться, що пробувають у ній.."

Думаю, що ті слова св. письма дуже ясні. Але хтось може запримітити: се вискази Старого Завіту, завіту грозьби й справедливости, але в Новім Завіті го-

нелад в політичних відносинах цілого світа. Взяти хочби Індії, Китай, Єгипет і т. д., які також не без впливу на світову кризу. Тай висота продукції золота причинюється до кризи дуже багато. Впрочім безпосередно по кождій війні наступає криза, та теперішна як наслідок війни, що охопила була цілий світ, наступила трохи пізніше. Господарство цілого світа мусить пристосуватися до того, що ціни у всіх краях виявляють тенденцію впасти до передвоєнного рівня. Це не значить, що всюди буде це можливе і що всюди однаково буде, але загально таке змагання наступить. Ця криза принесе з собою не лиш тяжкі господарські і суспільні перевороти, але вона заповідає дуже тяжкі політичні небезпеки. Німеччина має вправді усталену валюту і нема небезпеки спаду курсу, але навіть маючи усталену валюту, але злу фінансову політику, можна докотитися до стану подібного до соціялізму. Але той стан не є ані соціялізмом ані капіталізмом, і він довівби до руїни цілого господарства. Та уряд до того не допустить. Бо „народ можна ратувати тільки тоді, коли мається відвагу навіть у найтяжший час взяти на себе відвічальність. А це не є протисоціяльна політика. Бо протисоціяльна політика є тоді, коли замикати очі на грозячу небезпеку так, що вкінці не знати звідки добути грошей на оплачення безробітних і урядників“.

Німецький уряд постарається перевести кілька важних реформ, а саме: реформу т. зв. фінансового вирівнання в тім напрямі, що поодинокі краї, що входять в склад німецької держави, мають одержати назад право незалежного розпоряджування своїми доходами, державну реформу в цілі усунення подвійної і непотрібної праці і деякі парляментарні реформи. Відтак торкнувся він передвиборчої аґітації соціялдемократії і сказав, що він звертається до здорового інстинкту народу і вірить, що той здоровий інстинкт у дні виборів не заведе.

Промова канцлєра Брюнінґа зробила могутнє враження. Один з бесідників заявив, що це була промова правдивого політика і державного мужа.

——o——

лоситься всюди Боже милосердя і любов. На загал правда, що в Старім Завіті Бог більше справедливими карами й нераз великими досвідами провадив вибраний нарід до його великої мети. Однак і в Новім Завіті не бракує висказів, що й тепер Бог у великім своїм милосердю допускає час від часу досвіди, щоби спонукати до застанови й покаяння. Ось як читаємо в евангелію Луки XIII, 1—5: „І були деякі в той час, що оповідали йому (Ісусови) про Галилейців, котрих кров Пилат змішав з їх жертвами. І сказав їм у відповідь: Чи думаєте, що сі Галилейці, що те потерпіли, були більші грішники від усіх Галилейців? Ні, кажу вам; та коли не покаєтеся, всі так само погибнете. Як ті вісімнайцять, на котрих впала Силоамська вежа й побила їх, чи думаєте, що й ті були більш винуваті від усіх людей, що живуть в Єрусалимі? Ні, кажу вам; та коли не покаєтеся, всі так само погибнете...“ Чейже наведені слова Спасителя виразно вказують, що національні нещастя та інші катастрофи се зазив до покаяння. Рівнож безосновне є іронічне твердження „Іль Пополо ді Рома“, що „Милосердний Бог вбиває безжалісно тисячі невинних людей...“, бо ані терпіння ані нагла смерть для невинного не є ніяка кара, а навпаки часто дар Божої любови й доброти. Тільки в таких випадках треба тямити на Божі слова, записані в пророка Ісаії: „Мої думки — се не ваші думки, та й ваші дороги — не мої дороги, говорить Господь“ (LIV, 8).

(Кінець буде).

——o——

ДЖУЛІЄЛЬМО ФЕРРЕРО

Каїн і Авель

„Ви хочете зєднити світ, а тимчасом Европа, в очікуванню зєднення це один вулькан національних ненавистей — ось вам гірка правда! Кождий нарід уважає себе за Авля, якому грозить Каїн. Прихильники мира і дипльоматичні конференції тратять свій час; ніяка сила почування ні розуму не поборе тої закоренілої ненависти.“

Оце один з улюблених закидів, які ставлять скептики. На їх думку, якась орґанічна конечність робить з народів ворогів. В Европі їх більшість розділює безперечно глибока і завзята ненависть. І хоч Франція, Німеччинна, Італія і Анґлія тільки абстракції, котрим приписуємо здібности питомі одиниці — любови або ненависти — то одначе ті збірні ненависти існують всюди, без докладного означення місця, а виявляються час від часу як неопановані вибухи. Це доказала світова війна. Та чи можна твердити, що ті ненависти будуть постійною і безперервною загрозою для мира тому, що сьогодні йому загрожують. Та чи не булоб більше слушно вважати їх наслідком війн, що тревали в Европі від французької революції та лише вислідом історичних випадків, що ділають ограниченно, а не брати їх за діявольську потребу людської природи?

Багато людей повірило у взаїмну ненависть народів Европи, що виходить зі самої потреби шкодити собі, бо часто трудно їм було доглянути історичні причини тих ненавистей. Приміром цього можуть бути прояви ґальофобії, що вибухають від часу до часу в Італії. Кордони положені природою між Францією й Італією занадто виразні й масивні, щоб були можливі якінебудь поважні застереження. Почавши від 1815 до 1918 р., на протязі століття, оба ці народи не лише не воювали з собою — бо не можемо назвати війною малої експедиції до Риму в р. 1848 — але були навіть два рази в союзі. Булоб навіть пересадним твердити, що перед 1815 р. вони з собою боролися, бо революційні армії в Італії виступали проти Цісарства. Одинока італійська держава, що ставила методичний опір інвазії — це Королівство Піємонту. Французькі армії не стрічали в Італії нічого подібного до того, що чекало їх в Еспанії й Росії.

Французька революція властиво зближила ті два краї у співпраці. Та співпраця могла бути в деяких хвилинах більш або менш приязна, більш або менш зіграна, та ніколи її не зірвано. Оба ці народи повинні були жити від початку XIX. століття у постійній приязні. Тимчасом воно не так. Коли протягом XVIII. століття не стрічаємо в Італії ніяких слідів ґальофобії, то протягом XIX. століття потрясали італійською громадською думкою періодичні напади протифранцуського божевілля. Часто трудно було порівнувати силу тих припадків з подіями, що їх спричинювали. І хоч вони нині ослабли і рідше виступають, одначе зовсім не припинилися та дивують Французів немов загадка без розвязання.

Ця ґальофобія, що виявляється у невияснених вибухах, виглядає немов позбавлена всякої підстави, але лиш тому, бо ми забули, що далеких її причин треба шукати в реакції національного почування, яку викликано більше ніж сто літ тому. Треба вернутися до початку XIX століття і до двацяти літ французького режиму. Можнаб дивуватися тій реакції, що треває ще в деякій степені й до нині, по цілих майже 100 літах. Так віддаленими в історії видаються нам Бонапарте, цісальпійська республика, королівство Італії, Мюрат! Одначе наслідки їх все ще тревають. Підчас тих двацяти літ, зникли з півострова майже всі держави старого устрою, котрі уступили перед новими республиками або королівствами. Вся стара духова й аристократична орґанізація італійської суспільности знищена; власть і культура перейшли в руки нових кляс. Багацтва впали, церква майже до тла обдерта, багато старинних родів попало в нужду, збільшилося число нових богачів, змінилися обичаї і поняття, зникли старі підприємства, малі осередки ще так славні в другій половині XVIII. століття, почали занепадати в користь кількох більших міст. Мешканці опинилися нагло перед новими обовязками, як військова служба і величезні скарбові тягарі. Це все мала їм винагородити нова політична орґанізація, якої не розуміли. Коли Директорія вмішувалася в італійські справи, не предвиджувала такого перевороту. Бонапарте також немав більше вироблених понять, коли переходив Альпи. Переворот цей був несподіванкою для всіх як для тих, що його викликали, так і для його жертв. Але кілько жалю мав він оставити по собі! Та велика революція, що прийшла із зовні, котрій край піддався, не бажаючи її, що не предвидів ані не приготовив її, мала свої жертви і своїх вибраних. Коли перші мусіли ненавидіти той нарід, що її викликав, то не міг він також числити після розпаду наполеонського устрою, на вдячність тих, котрі на ній виросли. В цей спосіб зродилася в Італії ґальофобія і перейшла з літературою і політикою з одного покоління на друге. Була вона дуже сильна в ґенерації, сучасній занепадові Наполеона і в тій, що після неї настала. З часом вона ослабла, але ще не згасла. Треває вона мимо договорів 1859 і 1915. Виглядає це на химеру збірної ненависти, одначе вона є останком минувших політичних випадків, що пережив навіть память про них. (к. б.)

Надходить шкільний і книжковий сезон!

Памятайте, що шкільні книжки та шкільне приладдя а рівнож всілякі инші книжки

дістанете в

КНИГАРНІ „РІДНОЇ ШКОЛИ“

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 20

775 (Дім Народної Гостинниці). 1—7

Яка заснована на це, щоби нести матеріяльну поміч Т-ву Рідна Школа“. Замовляючи й купуючи в цій книгарні докинете цеголку до розбудови цеї нашої найголовнішої інституції.

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 24-30

Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і ґуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.

Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.

МИХАЙЛО ПІШНОТ

Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.

Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Ґіпсова 30. Тел. 32-16

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
762 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 5-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48

„Нива“ про церковні відносини в Америці

(Лист до Редакції).

Хвальна Редакціе! Прошу невідмовити мені, як предплатникові, помістити в найблизшім числі „Нової Зорі“, що слідуе:

Одержав я „Ниву“ Ч. 6. і між всячиною знайшов рубрику „З Америки“... Прочитав я ту вістку безіменного передплатника „Ниви“ і дивно мені стало, п о щ о „Нива“ в друге друкуе се, що вже було друковане і є всім знане. А ще дивнійшою оказалась допись Редакції, що подає се до відомости „на відповідальність нашого інформатора“! Бо яку відповідальність поносить безіменний передплатник „Ниви“? Чому його імени Редакція не оголосила, щоби всі знали, хто такий інформатор? Може то, (що і певним є) той передплатник і інформатор „Ниви“ є найзавзятійшим ворогом гр. кат. Церкви в Америці і якраз такі відомости в краю — без подання причин і основних вияснень — є найлучшим оружем в його руках для поборювання гр. кат. Церкви ту в Америці! Тож дійсно треба „невимовно жаліти“ словами „Ниви“, що Редакція „Ниви“ має таких передплатників і інформаторів. Що во время оно „Нива“ покористувалася такими інформаторами не є дивним для того, хто знав яке становище занимав бувший редактор і власник „Ниви“ до особи теперішнього Преосвященого Константина Богачевського. Епископа в Америці. Але що нинішна „Нива“, — ніби зреформована і віддана на поширення катол. акції — ступае старими слідами, це є не до зрозуміння! Дуже сумним обявом є це, що краєвий орган гр.-кат. священиків, котрого власником є гр.-кат. Архіепархія, до нині не має бодай елементарних відомостей про церковні справи гр. кат. Церкви в Америці, що тих вістей не засягає з компетентного жерела, або що не знайшов собі інформатора зпоміж своїх передплатників, які є дійсними гр. кат. священиками в Америці! І доки Редакція „Ниви“ буде зноситися з всякими гр. кат. з імени, з яких еміґрація в Америці по більшій части в ж е отряслася?!

Застанавляючися над цим, п о щ о „Нива“ таке помістила, то насувається відповідь, щоби вину за такі відносини приписати тутейшому Владиці, бо таке бажання і намірення було і є інформатора. А що так річ не маеться, нехай вияснить оце, що слідуе:

1) Зпоміж вичислених оо. то половина з них не могла „відорватися від епископа і катол. Церкви“, бо яко такі ніколи катол. священиками не були і не належали під юрисдикцію Епископа Преосв. Богачевського та ніколи не будуть! Ними є: 1) Несвищук, 2) Драпак, 3) Марущак, 4) Вол. Левицький, 5) Грушевський, 6) Микитяк, 7) Федишин.

2) Редакція „Ниви“ повинна знати, що нігде, а тим самим і в Америці, не може істнувати кат. Церква, якої вірні і священики не узнавалиб верховної власти Папи і Епископа залежного від нього. Таку шопку можуть ще творити деякі Українці, що їм в головах помішалося, між малопросвіченими прочими Українцями так у краю, як і ту в Америці.

3) Майже всі ті так звані отці не мають парохій, а жиють з того і занимаються тим, що їздять по дійсних гр. кат. парохіях і бунтують та обдурюють нарід. А як кому з них удасться заняти яку церкву на короткий час, то потім тихцем мусить утікати.

4) Як котрий з них був ніби то розумніший і за горяча заки люди опамятались з обурення через суд запевнив собі платню на якийсь час, то тепер судом мусить ту платню стягати від того народу, якого він „боронить“ перед Епископом і Папою Римським. Такі і револьверами мусять боронити самих себе і своїх родин.

А тимчасом Епископ, „ворог народа“, їздить спокійно майже що другий тиждень від парохії до парохії, голосить місійні науки, освідомлює народ релігійно, морально і національно, та ділом доказуе, хто для народу є ворогом. Нарід бачить, розуміе і стараеться направити свої помилки.

5) Чому деякі з дійсних отців відорвалися від Епископа, не я буду говорити, але хто хоче знати святу правду, нехай приїде ту хоч на місяць, відвідае місцевости в яких ті отці, по словам Ексц. Митрополита Андрея, своїх овець лишень стригли а не пасли, то довідаеться о всім, та зберe великий матеріял до написання грубих книг в науку грядучим поколінням. — Але деякі факти були подані вже в газетах і після цего можна знайти і посісти правду. Деякі з них, що мають менше прогріхів, старалися вже повернути під власть Епископа, але Апост. Делеґат відмовив їх бажанню по тій слушній причині, що як не вертали тоді, коли був назначений для них речинець, так і тепер не потребують вертати.

6) А на закінчення в справі пошукування епископа Пелеховичівцями спитаю інформатора „Ниви“, чому Пелеховичівці не приняли вже готового епископа „Всесвітлійшого і Високопреосвященійшого Костя Кириллу, епископа і митрополита для Українців в цілому новому світі“. Він зрезиґнував би з православя і став би їх „гр. кат. епископом“, так як його права рука секретар Микитяк, а другий Драпак, дуже скоро вирeклися його і його православя та стали „гр. кат.“ Пелеховичівцями, або і сам о. Петро Середа, що відступив від Адміністрації, приняв титули і гідности від Архиепископа Курилли та знова вернув, мабуть як звичайний вже член, до Пелеховича. От чому то таких хитань і переходів тих оо. з одної церкви до другої не описав інформатор „Ниви“ і „Нива“ не помістила“?

Та здаеться „гр. кат. Пелеховичі“ з вибором свого Епископа чекали аж на основника своеї секти мітрата Д-ра Жука, про якого в своїх „Церк. Вістях“ писав Курилло, що він дуже старався осягнути епископську мітру але це йому не вдалось. По першім і другім бунті о. Д-ра Жука проти Церкви ще обудилась була його совість і він обіцяв покаяння, але коли тепер Апост. Столиця через Ексц. Митрополита Андрея візвала його до повороту до старого краю, так певно о. Д-р уважав, що це велику кривду йому і українському народови зроблено і він оголосив в америк. „Свободі“ органі Укр. Нар. Союза, що зриває раз на все з Римом і кат. Церквою. Тим запечатав о. Д-р Жук раз на все, щоби коли міг бути ще кат. священиком. За ту його відвагу і кривду тепер Пелеховичівці певно виберуть його своїм епископом, але будуть мусіли змінити свою дотеперішню фірму. А яку користь принесе їм Д-р Жук то певно можна сказати, що таку саму, як приніс катол. Церкві за час свого побуту в Америці. Так сумні се справи і гіркі, але кождий лік є гіркий і терпкий. І ці відступства це гіркий лік з руки Всевишнього для уздоровлення хорих наших церковних відносин так в Америці як і в краю. Колиби край світив лучшими відносинами то і на еміґрації красше було би.

Се хоч в коротці хотів я сказати Хв. Редакції „Ниви“ ізза рубрики в всячині „З Америки“...

о. А. Хлистун.

——o——

Державна допомога для садівництва

в Чехословаччині.

Чехословацьке міністерство рільництва виробило проект закону про допомогу садівництву, знищеному морозами 1929 р. Уряд виасиґнуе в порозумінню з міністерством рільництва та скарбу, одноразову квоту 25 мілл. ч. корон, які будуть розділені між поодиноких господарів, що мають втрати в деревах з приводу згаданих законів. Спосіб розділу допомоги та величину їх означуть відповідні розпорядки, а гроші з допомоги мають бути повернені на закуп нових овочевих дерев та щіп, найменше 20, найбільше 2 тис. штук на господарство. Проект закону обосновувало міністерство рільництва Чехословаччини такою статистикою: В часі памятних морозів зимою минулого року змерзло на просторі Чехословаччини 9 мілл. штук овочевих дерев. Шкоди, що їх з того приводу понесло чесько-словацьке господарство, виносять 2.300 мілл. ч. кор. В самій Чехії змерзло 5 мілл., на Моравії 2.5 мілл., на Словаччині 1.2 мілл., а на Прикарпатській Україні 200 тис. овочевих дерев. Цей „погром“ овочестану країни потягнув за собою втрату щонайменше 20 тис. вагонів овочів, або 25 проц. усього чехословацького овочевого збору, вартости щонайменше 200 мілл. ч. кор. У слід за тим прийшло збільшення ввозу чужинецьких овочів, зменшення додатнього торговельного білянсу і втрата Чехословаччиною тих торговельних ринків, на яких досі панували овочі з тої країни. Крім цього минулорічний мороз знищив шкілки овочевих дерев, вартости 100 мілл. чк. і наробив у винницях шкід на 150 мілл. ч. к. — разом шкід від морозу було у всій Чехословацькій державі на 550 мілл. ч. к. Всі ці шкоди буде можна продовж кількох літ поповнити садженням нових дерев, а що усі чехословацькі шкілки овочевих дерев не можуть в найблищому часі дати такої кількости деревець, якої булоб потрібно, то в допомогу стає держава.

А що зроблено у нас в тім напрямку?

——o——

Нанкінський уряд проти християнства

Аг. „Фідес“ доносить: Нанкінський уряд виступив остро проти християнського руху і м. і. заборонив місіонарям та членам протестантської Армії Спасення виголошувати публично релігійні проповіди, бо вони раз, нібито заколочують загальний спокій, друге, допомагають закорінюватися забобонності поміж народом. Мійським урядам виховання та органам суспільної опіки доручено виконання цього розпорядку. В заказі заборонено теж давати християнські вистави та висвітлювати християнські фільми. Фільми „Цар царів“ і „Десять заповідей“ найшлися на індексі.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ФРАНСУА КОППЕ

У Франції урочисто відсвятковано двацяті роковини смерти поета, повістяра і драматурґа Франсуа Коппе́ — вже давненько. Та в нас, де так богато говориться про західню культуру, а так мало нею в дійсности цікавляться, навіть не згадали про се в пресі. Отже уважаємо вказаним згадати про нього в нашім маленькім відділі в „Новій Зорі“, присвяченім літературі, науці та мистецтву.

На думку деяких критиків й істориків літератури Ф. Коппе́ найбільший, по Вікторі Гюґо, французький поет XIX віку. А в кожнім разі, Коппе́ один з найвизначніших і найсимпатичніших та найпозитивніших поетів - романтиків не тільки Франції, але і всеї Европи XIX в. В творчости Коппе́ великий талант еднається з високою етичністю. Повне й остаточне навернення Коппе́ до католицької Церкви відбулося в останнім періоді його життя; але правдиво - християнські риси виразно відбиваються майже у всій творчости поета. Слідкуючи за розвитком його поетичної діяльности, можемо бачити, як поруч із розквітом його літературного таланту, поглиблюється світогляд поета, і він наближається до повнійшого зрозуміння християнського ідеалу.

Коппе́ народився в Парижі 1842 р.; вчився в ліцеї Сен-Люї, але через слабе здоровля не скінчив науки. Хоровитий, несміливий, скромний, Коппе́ зайняв невеличку посаду у військовім міністерстві з мізерною платнею. Майже ввесь вільний час присвячував читанню й несміливим поетичним спробам. Довгий час Коппе́ не вірив у свій поетичний талант. Йому здавалося, що його поезії дуже слабі й невдалі. І він безжалісно палив усе написане протягом кількох років. Щойно 1866 р., познайомившись з поетом Лєконтом де-Лілем та ин. поетами, членами гуртка „Парнас“, Коппе́ вступив у члени сього гуртка і почав пильно працювати над удосконаленням своїх поезій, з наміром працювати на літературнім полі. Так поважно й суворо ставився до своїх перших поетичних спроб один з найбільших французьких поетів... Мимоволі насувається порівнання з нашими молодими сучасними поетами, котрі спішаться все, що тільки напишуть, друкувати — і то нетільки по часописах, а ще й в окремих збірках, не соромлячись випускати у світ недозрілі, необроблені й невдалі ніби-поезії.

Ш. Лєконт де-Ліль та ин. поети — „парнасці“ творили нову в той час літерат. школу „чистого мистецтва“, в якій лучилися елєменти романтизму з відродженим класицизмом. Своїм світоглядом схилялися вони до пантеїстичного світогляду байдуже споглядали на оточення та його хвилювання, беручи теми своїх творів переважно з клясичної, індуської та скандинавської мітольоґії. Вони досягли вельми артистичної форми й вишуканости своїх поезій; але їм бракувало щирости, захоплення, натхнїння. І тому твори їх часто були, мимо гарної форми, бліді й бездушні.

Коппе́ засвоїв досконалу, артистичну форму поетів-„парнасців“, але не переняв їх „новопоганського“ світогляду й їх бездушности та холоду, а навпаки: переняв гарні формою поезії своїм гарячим, щирим почуттям. Уже перші збірники поезій Коппе́ „Reliquaire“ і „Intimité“, в котрих поет чудовими, гармонійними строфами оспівував свої кохання, звернули на нього загальну увагу. Коппе́ зробився відразу одним з найбільш улюблених поетів Франції. Услід за двома першими випустив він цілу низку збірників своїх поезій і оповідань та новель („Cahier rouge“, „Récits et élégies“, „Promenades et intérieurs“, „Les humbles“ та ин.). Уже в цих творах часто відбиваються найсимпатичніші риси творчости Коппе́ — його щирість, здібність до глибокого відчування, співчуття до всіх нещасливих, бідних, принижених і покривджених. Без перебільшення, без надмірно-солодкавої сентиментальности, просто і щиро, з любовю, змальовує Коппе́ своїх героїв, переважно „сіреньких“, буденних людей, часто нещасливих, не завжди вільних од вад і гріхів, але наділених чутливою душею. Бідні й „сірі“ герої Коппе́ дають нераз приклад незвичайної мужности, відваги, й покірности Провидінню підчас життєвих іспитів, невдач і нещасть. Вони приймають свою долю і найчастіше залишаються на своїх становищах, не змагаючись вивисшитися. Вони сумлінно виконують свої щоденні обовязки.

Але на сій стадії не зупиняється розвиток таланту Коппе́. В його дальших творах відчувається неспокій і тривожні шукання ідеалу. Коппе́ особливу увагу починає звертати на несправедливости суспільного укладу життя. Зі спокійного обсерватора-маляра, що легкими, обєктивними рисами малював життя своїх симпатичних героїв - трудеників, Коппе́ стає гарячим оборонцем покривджених і страждаючих від суспільних і всяких инш. несправедливостей. Особливо яскраво відбиваються сі його шукання, настрої й почуття в таких творах як нпр. „Paroles sincères“, „Le coup de tampon“, „L'Homme — Affiche“.

Разом з тим стає більш ріжноманітною й по формі літературна діяльність Коппе́. Крім поезій, новель, оповідань, повістей, пише він історичні драми й комедії. Вже перші його драми „Severo Torelli“ (з італійськ. історії XVI в.) й „M-me de Maintenon“ виказали його великий талан і в сім роді творчости. „Severo Torelli“ гідний станути поруч з „італійськими“ історичними траґедіями Віктора Гюґо. Але драми Коппе́ писані в тонах світліших, не таких траґічних і тяжких, як драми Гюґо. Взагалі, при значній подібности у творчости сих двох великих франдуських поетів-романтиків, всі твори Коппе́ перейняті світлішими й лагіднішими настроями (навіть і ті, які він писав у добі своїх тривожних шукань ідеалу).

Більша світлість, ясність і лагідність творчости Коппе́ пояснюється висшістю його світогляду, зокрема його етики, котра майже від початку його літерат. діяльности наближувала його до християнства. В останнім періоді творчости Коппе́ його етичні ідеї остаточно зливаються з християнськими релиґійними ідеями. Зложений ним в сім періоді збірник поезій „Dans la Prière et dans la Lutte“ перенятий ясними, спокійними й величними образами, що нагадують поетичні твори деяких Отців Церкви. Євангельські картини слідують в нім одні по других: докори сумління грішника, котрий рішився вступити на новий шлях у житті, але ще мучиться від свідомости своїх помилок і гріхів; щира смиренність і покора новонаверненого; горяча віра і надія. Всі ті образи злучені зі щирим, природним, ґраціозним ліризмом, так характерним для Коппе́. Все те творить гармонійну цілість, найгарнішу з погляду мистецького і з погляду релиґійно-етичного. Одна з найкращих річей, написана Коппе́м у тім часі — „поезія у прозі:“ „La Bonne Soutfrance“. Се взагалі одна з найліпших „поезій у прозі“, натхнених християнською побожністю й покірністю Провидінню, створених в нових часах. По словам католицької критики творів Коппе́, могутний і ясний ліризм та гармонійний, світлий ритм їх „нагадують зворушливу, одухотворену простоту Євангелії“.

Ф. Коппе́ помер 23. V. 1908 р. Двадцята річниця його смерти була відзначена нетільки урочистим святкуванням його памяти, як славного поета, але й торжественними богослуженнями в католицьких церквах Франції.

——o——

БІБЛІОҐРАФІЯ

Іван Герасимович. ЯК БОРОТИСЯ З АЛЬКОГОЛЕМ І КОРШМАМИ? Львів, 1930. Накладом Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження“ у Львові, вул. Гродзіцьких ч. 4, м. 8°, ст. 80.

Є це практичний підручник із взорами подань, жалоб, повідомлень, протоколів, оповісток, протестів, рекурсів і т. п. у справі протиалькогольного плебісциту та з повним текстом протиалькогольних законів, міністеріяльних розпоряджків і найважніших рішень Найвищого Адміністраційного Трибуналу. — Хв. Видавництву належиться вдячність від суспільности за видання цього практичного підручника так необхідного до енергічного поборювання алькоголізму між нашим народом. Бо й найкращі відозви та найбільш палкі статті не поможуть, коли нема знання, які засоби боротьби дає нам закон. В тій ділянці були досі лише невеличкі коротенькі поучення, як прим. дуже цінна впрочім праця Дра Р. Ґоцького „Протиалькогольний плебісцит“, вид. „Ми Молоді“, що є передруком статтей Автора, печатаних свого часу в „Новій Зорі“. Нинішний підручник, як це видно з поданого вгорі змісту, це вичерпуючий і практичний порадник для всіх, що займаються та цікавляться протиалькогольною акцією.

В. Ґарін (Михайловський): ДІТОЧІ ЛІТА ТЬОМИ. Семейна хроніка. Перевід з російського Константини Малицької. Львів, 1929. Накладом „Рідної Школи“. З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

Книжка написана займаючо. Цікава вона в першу чергу для цих, хто занимається вихованням молоді, себто для батьків—матерей і для педаґоґів. Перекладена доволі чистою мовою, тільки разить це, що перекладачка оставила московські здрібнілі імена, як от уже в самому наголовку „Діточі літа Тьоми“, або Йоська замість Осипко, — у нас тільки жидиків кличуть Йосько. Треба було скрізь дати українські здрібнілі йменна, тимбільше, що вся акція відбувається на Україні над Чорним Морем. Разять також і інші москалізми та слова, що вийшли в нас уже з уживання (відличний, замість відзначаючий) та польонізми прим. стрільба зам. рушниця, в українській мові стрільба це російське: пальба, в народній пісні кажеться: „За димом не видно, за стрільбов не чути“. — Ціна одного примірника зол. 2.70. Замовляти в книгарні „Рідна Школа“, Львів, Сикстуська ч. 20 а.

KURZER ÜBERBLICK DER KIRCHENGESCHICHTE DER UKRAINE mit zwei Karten von Dr. Ph. Peter Werhun Seelsorger der griechisch-katholisch unierten Ukrainer in Deutschland, Assistent am Ukrainischen Wissenschaftlichen Institut in Berlin 1930, 8°, стор. 32.

——o——

..... О, чужинче!
Чи ти можеш нам сказати,
Відки і куди ідеш?
Нащо в світі мандрувати?
Нащо хрест терпінь несеш?
Weber, „Zehnlinden“.

*

Заздрість робить людину найбільше подібною до дівола (Шпіраго).

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

В справі протикатолицького становища нар. учителів, яке було на липневім зїзді „орґанізації учителів вселюдних шкіл" у Кракові, видали польські р.-кат. Епископи спільну відозву. Короткий її зміст такий: „Щаслива будуччина народу опирається передусім на його духових і моральних вартостях. Найбільший матеріяльний добробут, найсправніша влада, найсильніша мілітарна могутність, хоч відграють велику ролю в житю поколінь, не дають сущної й тревалої основи щастя й правильного розвитку суспільности. Натомість освіта, оперта на релїґійних засадах, защіплювання релїґійно-моральних чеснот в усі суспільні верстви становлять нерушимі умовини здорових і спосібних до дальшого розвитку суспільностий... Нарід складається з поколінь. Є він такий, яким учинило його виховання молоді. Виховання безрелїґійне, отже позбавлене Божих вказівок, творить народи без ясного й прямого життевого шляху, чинить їх іграшкою змінної долі і дає приступ до них ріжним небезпечним струям, які затроюють їх життєві сили... В перших днях липня с. р. відбувся в Кракові зїзд орґанізації народніх учителів. Здавалосяб, що зїзд членів так великої орґанізації яка стрічається з попертям і опікою шкільних властей, посвятить усі наради розважанню, якими засобами належалоб поглибити виховуючий вплив на душу молоді, чим можна булоб розбудити в молодих душах любов до Творця й до надприродного життя... Тимчасом зі звітів того зїзду виходить, що виголошувано на ньому постуляти так суперечні з вимогами здорового виховання, так ненависні відносно релїґії, Церкви й її слуг, що збудили в суспільности загальне почування грози й жаху за душі нашої шкільної молоді. Вже нераз давалися чути з кругів тої учительської орґанізації голоси, зміряючі до ослаблення, а навіть усунення релїґійного впливу на шкільне виховання. Однак здавалося, що ті відірвані голоси не знайдуть послуху в широких кругах учительства. Тимчасом ті зловіщі голоси повтаряються щораз частіше й сильніше, без загального спротиву тих тисячів католицьких учителів, вписаних до сеї орґанізації." Супроти сего довше мовчати не можливо. Тому Епископат пятнує постуляти краківського зїзду як безбожні й ворожі вірі та кат. Церкві і погубні для народу й держави. Відозва кінчиться остереженням родичів перед нерелїґійними вчителями. Підписали її всі р.-кат. Епископи Польщі з кард. Каковським на чолі.

—o—

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ЛЬВІВ БЕЗ ПРЕДСТАВНИКІВ АДМ. ВЛАДИ. Польська преса замічує цікавий факт, що у Львові з димісією воєводи Голуховського не стало найвищих представників адміністрації: воєводи, ґродського старости й комендanта поліції.

ПРОМОВА МАРШ. ДАШИНСЬКОГО. В неділю 17. ц. м. в Скавіні було торжество посвячення (?) угольного каміня під місцевий робітницький дім. На торжестві виголосив промову маршалок сойму Дашинський; дуже опозиційну супроти уряду. Дашинський пригадав, що в вересні 1920 р. явився в нього тодішний апост. нунцій Ратті й сказав, що вислав до Риму звідомлення, що Польщу перед більшовиками оборонили селяни й робітники. Дальше говорив марш. Даш. про політ. положення в Польщі. Міністри, воєводи, старости правлять краєм без участи представників народу. Посли виставлені на посміховище. Є в Польщі одна людина, що може все привести до нормального стану — це маршал Пілсудський і він повинен подбати, щоб теперішню систему змінити. Промову марш. Дашинського в „Роботнік"-у сконфіскувано в деяких місцях.

РАДОМСЬКИЙ ЗЇЗД польських легіоністів, що мабуть був спробою відповіди табору санації на краківський зїзд, виявив на ділі розлам між легіоністами. Хоч про це нема офіціяльного потвердження, одначе богато говорить факт, що в той самий день у Варшаві відбувався інший зїзд легіоністів, що стоять в опозиції до уряду і до марш. Пілсудського.

В НІМЕЧЧИНІ ДИКТАТУРА? Комуністичний „Вельт ам Абенд" подає такі вісти щодо акції, якої мета ввести в Німеччині диктатуру: „Акція відбувається в найближчому окруженні Гінденбурґа. Кермує нею його син, отже за тихою згодою президента. Акція має метою утворити т. зв. „Гінденбурґів бльок", до якого приступилиб гітлерівці та німецько-національні партії. В цій справі має відбутися в Гінденбурґа, що перебуває тепер у Баварії конференція, в якій мають узяти участь Гітлер і радник Глечен, експонент Ґуґенберґа. Плян введення диктатури переведуть так, що Брюнінґів кабінет розвяже райхстаґ, а проголошеноб диктатуру з ґенералом Шляйхером на чолі.

НОВИЙ ТРИСОЮЗ? На тему недавно заключеного торговельного договору між большевиками а Італією появилося безліч цікавих голосів у світовій пресі. „Журналь" є тої думки, що за большевицько-італійським договором укриваеться політична згода на сумніви Італії щодо доцільности сучасного політичного світу. Зноваж римський кореспондент швайцарської часописи „Н. Ціріхер Цейтунґ", розглядає цей договір, як ще один вияв „італійської системи", що змагає до обеднання усіх держав, покривджених версальським миром. Досі усі ці змагання Італії обмежувалися роботою на Балкані та в деяких придунайських державах, тепер ця робота напрямована на Берлін і Москву. Політичний бльок Рим-Берлін-Москва повинен на думку Італійців стати противагою не тільки французької геґемонії але й теж Бріянівської Паневропи, якби її вдалося зложити. Що більше, по думці часопису, цей новий союз змінивби основно вигляд мап Европи. За останніх 10 літ політичний розвій Европи йде саме в цьому напрямі й мимоволі помагатиме тим трисоюзові в реальному переведенні його задумів

КРІВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ трівають в Індіях дальше. Демонстранти здемолювали в Алягабаді англійську школу а в Суккурі поліція розганяла походи пальною зброєю, причому ранено 12 осіб. Арештовано до 200 осіб.

ЯПОНІЯ визнала відповідь большевиків на свій протест в справі побиття рибаків біля берегів Камчатки, недостаточною і заявила, що возьметься рішуче за забезпечення свободи на своїх водах.

СИБІР дістав новий адміністрацийний поділ, про що офіціяльно оповістили „Известия". Сибір ділиться тепер на 3 бласти: Західня Сибір, Східня Сибір і Область Далекого Сходу, яка тепер називається „Область н. Тихим Океаном.

FRANÇOIS COPPÉE
de l'Académie Française

СМІХ ІЗ МОГИЛИ.*)

Літ тому кілька, коли вибирався я до одного з міст полудневої Франції, дружина мого приятеля поручила мені передати від неї привіт ігумені тамошнього монастиря Кармеліток. заразже другого дня після мого приїзду до П..., я поспішив виповнити свою місію.

Монастир стояв біля вїзду до міста, у сливе африканській околиці, при сухій, розпаленій від сонця дорозі, здовж котрої росли берберійські смокви та куряву зїджені альоеси.

Дверниця ввела мене спершу на подвіря, де попід худими оливковими деревами блукали кури, а сама пішла заповісти мій прихід. Якої чверть години гуляв я так проти старезного змуршавілого будинку з червоною покрівлею, з віконницями на глухо зачиненими, понурого немов тюрма.

Мені відома була минувшина тої, з котрою я мав за хвилю балакати, хоч не міг бачити її, одинокої особи того згромадження, якій вільно було приймати відвідини чужої людини. Колись носила вона старинне й славне імя і розквітала пишною квіткою в аристократичній дільниці Парижа Сен-Жермен. Якась таємна драма, чи жорстокий завід серця кинули її в цей монастир. Хоч я ніколи раньше не стрічав її в товариськім життю, та знав, що мати ігуменя особа гарна і що мала ледви двацять і пять літ. Небаром прийшла дверниця і сказала з чемним поклоном:

— Може добродій позволять у розмовницю... Мати ігуменя прийдуть за хвилиночку.

Це була простора кімната, зі стінами побіленими вапном. Через вікно без фіранок вливалося світло погідного ранку, ярке, брутальне. Ніяких меблів, опріч кількох соломяних стільців, ніякої окраси крім скромної ґравюри, у деревлянних ветхих рямцях, з обличчам Спасителя.

В одній стіні, саме напроти дверей, знаходився великий квадратовий отвір, загороджений деревляною, грубої роботи решіткою. А за нею густа, чорна заслона...

Мене відразу зморозило. Ось зараз за тою заслоною, за тою деревляною решіткою стане ця невидима дівчина, яку прийдеться мені, вже сивіючому мандрівникові називати „матірю".

Ніколи в життю не забуду я того слабого, якогось приглушеного і немов далекого голосу, що нагло відізвався зпоза решітки: „Я тут". Це було жахливе і здавалося, що прийшло з того світа. „Будь ласка, добродію, говорила дальше черниця, візьміть стілець і присядьтеся близше. Я вас слухаю".

Мені поручено передати матері ігумені привіт від одної з її подруг діточих літ. Та ледви назвав я це імя, як таємний голос живо перервав мені. Посипався град питань так схвильовано зворушеним голосом, що мені стало ніяково Я вже жалував, що взяв на себе так жорстоке, як мені здавалося, поручення. Бо ця, що мене післала, була там обожаною дружиною, щасливою матірю, жила у тій товариській сфері. Мені прийшлося говорити невольниці про волю, про життя — помершій.

Та моє замішання скоро уступило. Ігуменя приняла добрі новини, що я їх приніс, із найщирішою радістю, в котрій я не відчув найменшого жалю за принесену жертву. Просто, зі щирою цікавістю питала мене монахиня про чоловіка подруги, про дітей і про життєві подробиці, які навівали спомади з блискучого панського життя. Мене незвичайно дивував контраст між предметом розмови і тим дивно притишеним, немов підземельним голосом. Я звертався якби до „усопшої", а мені відповідано словами добірного товариства. Із цеї могили виходили речення сальонової розмови.

— А Марко, питала ігуменя, маючи на думці синка своєї подруги, чи все такийже шалун?

І коли я розповідав її про того хлопця, я почув вибух дивно веселого збиточного сміху. Такий сміх, свіжий, хрустальний і роскішний може вийти хіба тільки з дівочого серця! І вже весь час від тієї хвилі розмова стала непорочно весела. І весь той час чув я цей майже дито-

*) В ориг Un Éclat de rire зі збірки Nouvelles et Contes (1862—1906) Вид.: A. Lemerre, Paris 1921.

НОВИНКИ

Неправдиві вістки про стан здоровля Папи. В звязку з появою у пресі непокоячих верзій про стан здоровля Папи, „Оссерваторе" в півурядовій вістці заявляє, „що нема в тім ні крихітки правди".

Розправа проти 21 священиків за уживання укр. мови в урядових письмах, що відбулася дня 12 серпня перед Окр. Судом в Коломиї, покінчилася увільняючим присудом на тій основі, що закон про мову урядування державних і самоупр. властей не заключає ніякої карної санкції.

В музею Оссолінських у Львові 4 учеників польської гімназії вкрали 2 ланцюжки, золотий і срібний, великої вартости. Ланцюшки заставили за 2.000 золотих в Заставничім Заведенню. Це й навело поліцію на сліди злодіїв, котрих арештовано.

Незнані справці перетяли в ночі з 16 на 17 серпня телеграфічні і телефонічні дроти на кількох лініях, що лучать Львів з иншими містами. Внаслідок того Львів був кілька годин відрізаний від світа. Висліди дотеперішнього слідства поліція держить в тайні.

Арештування в Тернопільщині. В звязку з останніми „саботажами", як називає польська преса пожежі по фільварках в краю, арештовано в Тернопільщині до 20 осіб, переважно молоді й перевезено до Львова.

Міжнародній Конґрес Кооперації відбуватиметься у Відні від 23. до 30. ц. м. Українців репрезентуватиме на цьому конґресі кілька відпоручників наших центральних економічних установ.

Присуд смерти за укривання більону. Більшовицька влада виходячи з заключення, що скуповування й укривання срібного більону доконують контрреволюційні живла, Д. П. У. засудило на смерть через розстріл чотирох людей, обжалуваних за укривання більону. Присуд виконано. Були це переважно купці. Крім цього багато людей, обжалуваних за укривання більону, засудили на довші або коротші кари вязниці.

Злива в Чехословаччині. Злива, що навістила в останних днях Чехословаччину спричинила великі шкоди на полях. Гірські ріки виступили з берегів. Рівень води в Дунаю піднявся на 4,28 м. над нормальний стан. В Татрах і Судетах впав сніг і сильно обнизилася температура.

Залізнича катастрофа у Франції. Між стацією Булє а копальнею Лув наїхав поїзд, що віз робітників до праці на тягарівку з вуглям. Внаслідок катастрофи погибло 4 особи а 35 осіб тяжче і лекше ранених.

Радіо в Тибеті. Ще сего року одержить Тибет десять радіотелеґрафічних стацій. Країна Даляй Лями так відокремлена дотепер від решти світа тепер одержить получення з цілим світом при помочи радія.

—o—

Біржа

ҐРОШІ: Доляр ам. 8.88 зол.

ЗБІЖА: (за 100 кґ. льоко стація надання). Пшениця дв. 29.25—29.75, пшениця сел. 26.75—27.25, жито дв. 17.00—17.50, жито сел. 16.00—16.50, ячмінь дв. 22.00—22.50, ячмінь на мливо 18.50—19.00, овес гал. 15.50—16.00, кукурудза ромун. 28.00—29.00, горох ½ Вікторія 29.00—31.00, горох пільний 21.00—22.00, бобик 21.50—22.50, гречка 26.75—27.75, лен 60.50—61.50, ріпак озимий 45.00—47.00, житний ґрис 9.25—9.75, пшен. ґрис 12.25—12.75, макухи льняні 31.00—32.00, мак синий 98.00—102.00, сіно солодке прас. 8.00—9.00, солома прасов. 4.50—5.00, мука 65% 55.00—56.00, каша ячмінна груба 37.00—38.00, пенцак 36.00—37.00.

—o—

Оповістка

В приватній учительській дівочій Семінарії С. С. Василіянок в Яворові вписи і вступні іспити на I, II, III і IV курс відбудуться *в днях 1—3 вересня б. р. До подання належить* долучити короткий життепис, метрику, свідоцтво останнього курсу і лікарське свідоцтво.

Дня 3. вересня о год. 8 рано відправиться торжественне Богослуження на початок шкільного року. — **Дирекція.** 3—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ВЕЛИКИЙ ВІДПУСТ ПРИ ХРАМІ УСПЕННЯ П. Д. М. В ПОРОХНИКУ, відбудеться цего року від вівторка вечер дня 26. серпня до 28. серпня, на який дальших і близших вірних запрошує гр.-кат. Уряд парохіяльний в Порохнику. 774 1—1

ПОШУКУЄТЬСЯ учительки до науки двох учнів — одного з I-шої, а другого IV-тої кляси вселюдної школи. Зголошення з поданням условій і залученням доказів учительського звання слати на адресу: Гр.-кат. Уряд парохіяльний в Яблінці вижній, poczta Turka n/Str. 773 2—2

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує

709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 15-30

Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11

футра д Приймає о переховування.

Від 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— **ПРОДАЄ** — **І ВИПОЗИЧАЄ** **МЕБЛІ**

731 на догідні сплати, без поруки. 24-30

МИЛО до прання — до миття і прання з запахом

767 марки 4-5

„ЦЕНТРОСОЮЗ"

Кождий свідомий Українець уживає і домагається по всіх кооперативах „МИЛА ЦЕНТРОСОЮЗУ" з української кооперативної фабрики „Центросоюзу".

ПОРОШОК

ДЛЯ ДОРОСЛИХ

УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ **БІЛЬ ГОЛОВИ**

Звертати увагу на повищий фабричний знак! 3-10

виробу аптики Ґонсецького в Варшаві. 769а

Союз Кравців Львів Личаківська 15.

під управою ПІРКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ

поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.

708 15 – 32 **„Свій до свого".**

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади

578 поручає

ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ

ЛЬВІВ, Личаківська 132.

38-50

Охорону дахів бляшаних против іржі і впливів атмосферичних

„Subox-ом"

і „Norbilak-ом"

як також асфальтування всілякого рода криття дахів папою і плоскі дахи (Holzcement),

753 виконує 8-10

БРОН. СВЄЖИ

Львів, вул. на Болоне ч. 50.

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон

поручає наймодніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни зниженi! Вибір великий!

412 34-?

Обува на сезон літний!

жіноча, мужеська і діточа **по зниженых цінах** продає **склад обуви**

„КРАХА" — Львів, Галицька 15. Дешево, бо в подвірю!

694 16-25

чий сміх, цей сміх щасливий і чистий, хіба тільки дещо приглушений чорною занавісою.

А пречінь та, що була за тою занавісою, колись у відчаю, в страсі перед життям, піддалася суворій дисципліні Кармелю, безпощадно твердому правилу, встановленому св. Тересою. Вона зложила обіти повсякчасної покори, послуху й чистоти. За нею раз на все зачинилися монастирські двері. Вона їла, як їдять найбідніші люди, заледве стільки, щоб не вмерти з голоду. Вона спала на твердім ложі, а сон цей раз у раз переривав дзвінок монастирської каплиці. Виснажували її духовні вправи й довгі молитви. Ніяке життя, матеріяльно беручи, не було жахливіше і нужденніше як її.

А всеж таки вона ще сміялася. Сміялася сміхом найсвобіднішим, найбільше наївним, який мені колинебудь приходилося почути.

Чи було то дякуючи непереможно живій вдачі, що та живцем замурована, ця добровільна мученица могла так сміятися? Або може цей спокій і ця глибока погідність, яку дає віра, піддержували радість у її душі? Я ще сьогодні оттак питаю себе. Але нема в моїх споминах більше проймаючого почування, як те, що викликав у мене цей вибух радощів за тою смутковою занавісою, за цим мертвецьким покривалом.

Раз один в моїм життю почув я сміх із могили.

Квітень 1894. Переклав рг.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, четвер 28. серпня 1930. Ч. 65. (365)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст., під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Несподівана зміна уряду в Польщі

Суботні вечірні видання варшавських часописів принесли для цілої Польщі цікаву несподіванку. Того дня в полудне преміер Славек попрохав на спеціяльній авдієнції в през. Мосціцкого звільнити його зі становища голови ради міністрів. Президент погодився на це, після чого попрохав до себе марш. Пілсудского. У трійку відбули през. Мосціцкий, марш. Пілсудский і преміер Славек довшу нараду. По полудні тогож дня преміер Славек скликав засідання Ради Кабінету, опісля відбув знова нараду з марш. Пілсудским і мін. Матушевским а вечером зголосив през. Мосціцкому димісію цілого кабінету. Президент димісію прийняв, доручуючи водночас премієрові та всім міністрам виконування обовязку аж до моменту зложення нового уряду. Місію утворення уряду доручив през. Мосціцкий марш. Пілсудскому, котрий згодився співпрацювати з міністрами уряду Славка, але „на нових умовинах праці". Ці умовини, опираючись на коментарі польської преси та дальші заяви марш. Пілсудского, виглядалиб так, що будучий преміер бажавби полагоди всіх найпильніщих справ в безпосередньому контакті з начальниками ресортів, залишаючи раді міністрів справи загального значіння. Крім цього марш. Пілсудский бажавби мати до помочі собі свого співробітника, полк. Бека, як міністра без теки, в характері віцепреміера.

—o—

Марш. Пілсудський на чолі уряду

В понеділок по полудні президент держави підписав номінаційний декрет кабінету Пілсудского. Марш. Пілсудский іменований головою ради міністрів та міністром військових справ, полк. Йосиф Бек міністром без теки. Впрочім у склад кабінету марш. Пілсудского війшли всі давні міністри.

Криза еспанського уряду

З Мадриту пишуть: Несподівано для нікого подався міністер фінансів уряду ґен. Беранжера, Аргуліє, до димісії. У слід за ним уступили зі свого становища державний секретар міністерства фінансів, ґенеральний начальник митного департаменту, міністер господарства, секретар міністерства господарства і ґенеральний начальник земельних реформ. На місце міністра фінансів іменовано зараз Вайса, на міністра господарства покликано Віґурого; оба вони зложили присягу королеві, поїхавши з премієром до резиденції короля в Сантандеро. Як можна вносити з голосів европейської великої преси, ці переміни в міністерствах спричинив наглий спадок пезета (есп. ґріш), чому оба міністри не могли запобічи. Спадок пезета, кажуть тіж часописи, має причини не так економічного як політичного характеру.

Відкриття нових катакомб у Римі

КАП доносить: Перед двома роками найшли робітники на цвинтарі Кампо Верано вхід до невідомої досі ґалерії християнських катакомб. Ґалерію цю досліджувала комісія римської археольоґії і найшла, що це нова, довга на кілька км. ґалерія, що лучилася колись з катедрою св. Агапита. Коритарі ґалерії, викуті в скалі, мають низку ніш, що походять з 3. віку по Хр., широких 70—90 цм. і високих 5 м., у яких находяться 5—8 християнських гробниць. В гробницях тих, замкнених цеглою та мармуровими таблицями, найдено богато предметів, фіґурок ангеликів, мідяних перстенів, горорізьби, що представляють події зі Старого й Нового Завіту і т. д.

—o—

Червона армія зброїться

Орґан французького воєнного міністерства опублікував звіт воєнного експерта, що прибув з СССР. до Харбіну і який стояв мабуть на чолі протибольшевицької розвідки. Подробиці звіту обосновуються документами. З того звіту виходить, що большевицька армія швидко реорґанізується. Військові частини випосажуються в нову зброю. Кожна рота випосажена 8-ма скорострілами Крім цього на кожного підстаршину припадає скорострільний кріс. Кріси піхоти замінено новими та досконалішими. Видосконалено теж основно револьвери. Воєнні фабрики в Тулі, Брянську, Подольську і др. працюють безупинно. В Новгородській ґуберні пущено в рух нові великі фабрики вибухових матеріялів, яких спосіб виробу бережуть у строгій тайні. Особливою таємничістю оточено виробництво отруйних ґазів. Центральний інститут ґеродинаміки мав значно поліпшити стан большевицької воздушної фльоти. Не оглядаючись на тяжке господарське положення країни, воєнний комісаріят купує щораз більше зброї за кордоном. Перед кількома днями донесли телеґрами з Льондону про закуплення там большевиками нових 40 аероплянів. Цього року закупили теж большевики в Анґлії 40 танків. Большевицький уряд пробував теж поробити заходи для закуплення підводних човнів та другого воєнного матеріялу в Америці, але ці проби розбилися об рішучий спротив державного секретаріяту Злучених Держав.

Вальдемарас приготовляв замах?

Як відомо, перед кількома днями зробили невідомі особняки замах на команданта ковенської поліції полк. Рустейкіса, поранивши його важко ножами. В звязку з тим перевела поліція кількадесять ревізій і попала на сліди цілої терористичної організації, що мала, по вісткам ковенських часописів, тісний звязок з Вальдемарасом. Організація та підготовляла низку замахів на найвизначніших політиків Литви, м. і. на през. Сметону та провідника Тавтінків. Арештовані, переважно військові старшини, відповідатимуть перед судом за державну зраду, прокуратор має устійнити тільки перед яким судом: цивільним чи воєнним.

—o—

Нещастя ніхто передбачити не може
але кожна розумна людина старається йому запобігти і тому обезпечає збіжжа й пашу від огню в Т-ві взаїмних обезпечень
715 „ДНІСТЕР" 29-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ЗМІНА ІДЕАЛІВ

За останних 10 літ на наших очах змінився культурний світ до непізнання. Се виразно відбивається в модерній пресі й літературі. Ще недавно викликували подив і прихильність умові і духові змагання. Людство клонилося перед самовідреченням і героїзмом одиниць. На вид великих мистецьких творів горіли й щиро билися людські серця. Про се говорила і література і преса.

А тепер? Модерна преса на три четвертини заповнена сензаціями: поруч депеш про замахи на еспанського короля чи упадок шведського кабінету пишуть про розводи й самоубийчі замахи кінових „звізд", про побіди славних борців-боксерів і т. п. Цілі сторони присвячують ґазети описам любовних історій тих новочасних ідолів людства. Велике зацікавлення викликують у читачів описи двоголових телят і — романтичних нахилів малп. Модні дами, їх житєписи й вискази, описи борців, скакунів, пригунів, пливаків і инших чоловіко-подібних сотворінь заповняють орґани преси подібно як описи спритних обманств і присвоювання собі, овочів чужої праці, безкарні грабіжи і т. п. Все те читає сучасна публика з захопленням і — завистю. Отсе її „герої"!... Дівчатка-смотрики аж захлистуються мріями про карієру Полі Неґри й инших „звізд"! Молодим хлопцям не дають спати лаври Чарлі Чапліна й боксера Теннея, романи Брешко-Брешковської з їх роскошами, які доводять до замрачення ума. І читають такі романи навіть дійсно інтеліґентні люди так, що виглядає, немовби всі вони духово стали подібні до покоївок і льокаїв, котрі колись консумували виключно таку літературу.

А преса приноровлюється до смаку публики і йде йому на стрічу — сензаціями. Без кінця перепливають канал Ля-Манш, бються, стріляються, роблять перегони в усіх краях світа. Але й сего ще за мало, щоби прикувати увагу читачів. Отже дають читачам романи з убийствами без ціли, з насильними викраданнями з домів людей і кінчать їх звичайно „щасливо". Герої відповідають вимогам нового часу: вони спортсмени, а їх фізична сила перемагає всі трудности штуки противників і доводить їх до посідання красавиць та міліонів.

Коротко: Тіло і гроші — ось ідеали сих часів. Розкормлене, витреноване тіло, котре убило в собі душу. Булоб несправедливо твердити, що передтим були люди якогось взірцевого „безкористолюбія". Люди все мали нахил до земних дібр. Але ще ніколи служба тілу і погоня за грішми — за всяку ціну — не була пропаґована як світлий ідеал. Ще ніколи не було в масах такої віри в „право" на всі насолоди життя, які можна купити грішми. Ще ніколи не було такої байдужности і навіть призирства до всего нетілесного. І се характеристика нашого часу.

Колись література вчила жити висшим, духовим життям, а преса руково-

дила в умових і духових справах. І загал давав себе вести.

І тепер виходять ще навіть прегарні книжки. І тепер є ще ґазети, котрі роблять добру роботу серед дуже тяжких обставин — роблять чистими руками й охороняють високі традиції, не піддаючись покусі угодити низьким інстинктам нового читача. І є ще такі читачі, котрим дорогий дух а не тіло та котрі зі здивуванням дивляться на торжествуючу підлість.

Те спідлення, те царство тіла і грошей не відноситься до тих, котрі знаходяться нераз у найтяжшім положенню. До них може меньше ніж до инших можна віднести обжалування про свідоме служення утробі. Але... і до них...

За А. Луганови м
подав **А. Ч.**

Надходить шкільний і книжковий сезон!

Памятайте, що шкільні книжки та шкільне приладдя а рівнож всілякі инші книжки

дістанете в

КНИГАРНІ „РІДНОЇ ШКОЛИ“

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 20

775 (Дім Народної Гостинниці). 2—7

Яка заснована на це, щоби нести матеріяльну поміч Т-ву Рідна Школа“. Замовляючи й купуючи в цій книгарні докинете цеглику до розбудови цеї нашої найголовнішої інституції.

Текстильний і металюр. штрайк у Франції

Безпосередною причиною вибуху штрайку у Франції було введення 1. липня ц. р. закону про суспільне обезпечення, в якому наложено на роботодавців і на робітників нові тягарі. Робітництво не згодилося на таку форму закона, в якій його ухвалив парлямент. Воно жадає, щоб усі тягарі звязані з тим законом перекинути на роботодавців. Це жадання робітників роботодавці відкинули і це було головним товчком вибуху штрайку, що відразу охопив 25.000 металюрґічних робітників. Що цей закон не дуже був щасливий, це признає навіть його творець міністер праці Ляваль. Він мав навіть висловитися, що буде стреміти до його поліпшення. Але те поліпшення у ніякому разі не може бути перекиненням всіх тягарів на продуцентів. Орґанізація продуцентів в окрузі, в якій розгорівся штрайк, а саме в французькій закутині біля бельґійського кордону, дуже сильна. Вона видержала в 1923 р. побідно текстильний штрайк, бо після трьох місяців робітники приступили до праці на ще ґірших умовах, ніж були перед штрайком. В Лілі, осередку металюрґічного і в Руде, осередку текстильного промислу штрайкує 75 процент загального числа занятих 150.000. Між металістами панує комуністичний дух, а між текстильниками радикальний та далеко не комуністичний.

Булоб хибне вважати згаданий закон за головну причину, штрайку, він був лиш іскрою, яка спричинила ту халепу. На вибух штрайку зложилися ще інші причини, а саме зріст цін засобів першої потреби. Самий хліб підскочив в ціні на 25%, відтак причинилася загальна екон. криза, яка мусіла охопити і ту французьку закутину. Опріч того до штрайку причинилося введення т. зв. „премій вірности.“

То значить, що робітники, які довший час працюють в одному підприємстві одержують ще процентові премії. Ці премії обурювали робітників, які твердили, що в цей спосіб привязується робітника до одного варстату праці і робітник не має свобідної волі в виборі роботодавця.

По останним донесенням штрайк частинно зліквідований, але частина робітників в числі около кільканацять тисяч ще штрайкує.

ФЕРРЕРО

КАЇН І АВЕЛЬ

II.

Коли така ненависть може вдержатися майже сто літ між двома народами, котрі ніколи не були собі ворожі і котрі навіть два рази були союзні, то о скільки глибше мусить вона бути між тими, що протягом XIX. століття постійно і періодично з собою боролися. Але хоч ненависть та мусить бути глибша, то жерело її те саме.

Народи, як і одиниці, мають деяку зарозумілість, що спонукує їх приписувати собі якусь дійсну або видуману вищість над иншими. Але хоч зарозумілість викликує антипатію або ненависть, то одначе та антипатія чи ненависть спричинює війни лише тоді, коли її до того заохотять політичні інтереси. Лиш тоді починається небезпека, бо ненависть стає часом сильніша від інтересів, аж вкінці ділає сама собою як причина війни.

Протягом XVII. і XVIII. століття Европа була подібна до нинішної Америки, де між народами панує нешкідливий дух суперництва і антаґонізму. Аргентинець буде радо глузувати з Бразилійця, Бразилієць з задоволенням буде підкреслювати все, що прикре і шкідливе для Аргентинця, та нікому і на гадку не прийде дошукуватися у цій вдачі небезпеки війни. Зарозумілість народів була в Европі старого устрою менша ніж у нинішній Америці. Народи знали себе менше і менше мали з собою до діла. Були тоді війни, але боролися з собою королі, двори й держави при помочі своїх жовнірів. Народи були тільки безсторонними глядачами.

З французькою революцією ця байдужість никне. Зачинаються великі політичні війни, які викликує змагання традиції з революцією, лібералізму з абсолютизмом, монархістичних основ з демократизмом. Великі европейські династії борються з такою впертістю з Наполеоном, бо не хочуть мати в центрі Европи могутної династії, що походить з революції і ставить право меча понад історичне право. Европа може жити в мирі, між 1815 а 1848 р. тому, що протягом тих 33 літ великі й малі монархії, звязані сильним порозумінням, певні своєї влади, а щоби правити, не потребують престіжу війська. А коли від р. 1848 зачинаються знова нові війни, то не тому, що заострюється конфлікт між абсолютизмом а лібералізмом, між основами монархії і демократії. Щоби вести ті війни, держави приневолені мобілізувати народи та їх ненависти. Бо мілітарний систем, який накинула Европі французька революція, перемінив давну боротьбу між державами і династіями на війни між народами, в котрих кождий чоловік є жовніром не з фаху але з горожанського обовязку. Роздування національних ненавистей звязане з тою великою переміною військової системи, в котрій честь і фахові здібности жовніра давного режиму, мусять частинно заступити вибухи низьких інстинктів. Народи боролися з собою не тому, що ненавиділи себе але зненавиділи себе, бо мусіли боротися.

В питанню мира або війни в Европі треба лише ствердити, чи велика політична боротьба, що є підставою всіх війн XIX. століття, дійшла вже до тої степени, що принайменше в найсильніших народів Европи можливе роззброєння умів. Та не можемо в тім сумніватися, коли ствердимо, що всі революції, котрі в перших двацяти роках XX. століття потрясли стільки тронами, від Балтійського аж по Жовте Море — творять

754 **УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР** 10-30

Юліяна Глушевського

перенесена на вул. Коперника, ч. 16.

єдність; коли бачимо, що вони відірвані епізоди великого історичного руху, який прямує до введення в Европі й Азії анальоґічних умовин, у яких находиться американський континент; до поділу їх на більшу скількість держав у своїй більшости республиканських, які багатші чи бідніші, більші чи менші, політично зрівнаються, щораз більше визволені з усяких єрархічних форм протекторату, опіки і взаїмних впливів. Коли ствердимо, що навіть Німеччина Гогенцолернів наділа фриґійську шапку свободи і що німецька республика мимо щоденного хитання не падає; коли ми є свідками величезної демократизації світа, в котрій гинуть великі цісарства.

——o——

В справі приняття кандидатів

до Духовної Семинарії в Перемишлі.

Кандидати, що хочуть бути принятими до тутешньої Духовної Семинарії, мають внести прохання до Еписк. Ординаріяту до кінця серпня ц. р. До прохання належить долучити: 1) метрику хрещення і миропомазання, 2) свідоцтво зрілости враз зі всіми иншими свідоцтвами, 3) опис життя (curriculum vitae). Всч. ОО. Душпастирі дотичних петентів є обовязані прислати тут впрост свідоцтва моральности петентів і їх родичів. Петенти, що відбули ґімназійні науки в ґімназіях лежачих поза обрубом тутешньої Епархії, упросять дотичних Всч. ОО. Катехитів, щоби надіслали тут впрост свідоцтва їх поведення. Про стан здоровля принятих видасть свідоцтво семинарицький лікар. Всч. ОО. Душпастирям поручаємо повідомити про повисший розпорядок перебуваючих в їх парохіях абітурієнтів, а вірних заохотити до щирих молитов о добрі покликання на священиків. Маємо надію, що Всч. ОО. Душпастирі з усею ревністю займуться цею справою і в цей спосіб добрим і чесним кандидатам промостять дорогу до священичого стану. Про речинець елекції повідомиться кождого з петентів через його дотичний уряд парохіяльний. (Ч. 4833. „Пер. Еп. Від.“ ч. VII.).

——o——

Війна серед американських видавців

Чотири найбільші видавничі фірми в Америці злучилися в концерн і оповістили в пресі, що приступають до дешевих видавництв белетристичних книжок по долярові за примірник. Позичальні книжок одержать вже оправлені примірники. Для кожного роду книжок заведуть іншу скалю красок, так щоби читач по окладинці книжки пізнав до якої категорії належить вона. Значиться іншу краску матимуть книжки літературної вартости, іншу кримінальні романи й т. д.

Серед загалу видавців закипіло. Пересічно книжка коштує в Америці 5 до 8 долярів. Ціна 1 доляр руйнує їх дотеперішні калькуляції. Такої конкуренції вони не видержать. Тож оповістили в пресі протест проти цих чотирох видавничих фірм. Твердять, що виступ цих видавців влучає в істнування цілого видавничого промислу в Зединених Державах. В цьому промислі є зайнятих 55 тисяч людей. А вложений там капітал 50 міліонів долярів. Капітал цей знидіє, а люде, що є в цьому підприємстві, будуть зруйновані. Вкінці заявляють у цій енунціяції, що готові піднести рівень своїх видавництв і дбати більше про плекання вартісного письменства, при чому до можливих меж зредукують ціну книжки.

——o——

Польська преса про кризу уряду

Зміну уряду привітали польські часописи зразу, як втішну несподіванку, але коли на Замку у Варшаві почалися наради з марш. Пілсудським й опісля ще й доручено йому зложити новий кабінет, преса Польщі поділилася на два табори. Пілсудчики, що безмежно вірять в індівідуальну силу Пілсудського, привітали його місію з негативним вдоволенням. Їх преса чітко відмічує, що марш. Пілсудський сповнює свою обіцянку, дану през. Мосціцькому весною ц. р. коли то мав відмовитись головства в раді міністрів і заявив, що якби п. през. не повелося наладнати справи зі соймом та з кризою, то він стає до його диспозиції. Ця преса відмічує також, що якщо марш. Пілсудський стане на чолі уряду, то на те тільки, щоби розвязати сойм і перевести нові вибори, та щоби полагодити низку пекучих питань господарського характеру, які стоять в тісному звязку з теперішною світовою кризою господарства й кризою останнього польського уряду. Инший тон має ендецька преса. Вона дорікає прем. Славкові за уступлення, бо бачить, що після нього прийде ще острійший курс ніж був за прем. Славка. Преса ендеків покищо не показує недовіря до майбутнього уряду марш. Пілсудського. Навпаки, натякає, що може йому вдатися охопити свавілля й розховстаність сучасного політичного життя Польщі. Але в парі з тим преса ця осторожно запитує, чому полк. Бекові (не каже: Пілсудському), малаб вдатися місія уздоровлення сучасних відносин в Польщі, коли за те уздоровлення брався теж премієр Славек і вона йому не вдалася.

—o—

Троцький про б. чекіста Агабекова.

В органі Троцького „Бюллетень оппозиции", що виходить в Парижі, поміщено статтю про „невозвращенца" Аґабекова. В тій статті пишуть: „Втіха білих не є безосновна: в табор контрреволюції перейшов вельми відповідальний робітник ГПУ. Він приготовляє, а може й приготовив уже книгу, в якій виявляє усю діяльність ГПУ на Сході". Троцьківський орґан характеризує Аґабекова, як подвійно досвідчену людину, т. є. по лінії своєї спеціяльної роботи і по партійній лінії. „Такі експерти сталінізму, як Менжинскій, Ягода і Тріліссер не находили на політичному обличчі Аґабекова ні одного пятна. Після належної авторітетної провірки його були вислали в Константинополь, щоб заступити Блюмкина, котрого Сталін наказав розстрілити".

Але „вірний і провірений" сталінець покинув Сталіна і перейшов до тих, що ведуть з ним безоглядну боротьбу. Та є вже про нього й інші вісти.

—o—

Завдання аґрарної конференції у Варшаві

ПАТ. подає: Варшавська аґрарна конференція, якої відкриття відбудеться в найблищих днях, матиме два завдання: справа господарських взаємин і справи, що цікавлять господарські держави, учасників конференції, в звязку з другими державами. На конференцію запрошено ґрупу сусідних, близьких собі інтересами і територією держав, а то Фінляндію, Естонію, Лотву, Литву, Чехословаччину, Мадярщину, Ромунію, Югославію і Болгарію. З них Литва відмовилася взяти участь в конференції, Фінляндія візьме її як обсерватор. Загалом делеґати на варшавську конференцію представлятимуть держави, що в сумі мають 80 міл. мешканців. Всі згадані держави мають три спільні клопоти: загально світову кризу, безоглядну політику імпортерських держав і конкуренцію на третіх, поза їх границями стоячих ринках. Конференція не буде займатися справою світової кризи, але два другі клопоти обговорюватиме основно. Отже: усталить поодинокі білянси держав осередної Европи у відношенні до рільничих продуктів, та сконтролює, якими з тих продуктів держави конкурують. В звязку з тим буде теж досліджено, які наслідки малоб приноровлення більшого обороту промисловими продуктами при браку такогож обороту продуктами рільної господарки. Другою осередною точкою нарад конференції буде обдумання метод раціоналізації і централизації рільного експорту та міжнародньої акції, що усунулаб конкуренцію держав, експортуючих рільничі продукти. Третьою точкою нарад буде справа вивозових премій для рільничих продуктів, які в цілости є для торговлі світу шкідливі і які конференція постарається усунути. В кінцевій і четвертій точці обговорюватиме конференція справи ветеринарійні та справи найтіснішої співпраці в торговлі рільничими продуктами на міжнародніх ринках.

Гувер зруйнував Америку

З Лондону повідомляють: В листопаді ц. р. відбудуться в Злучених Державах нові вибори до парляменту й сенату. Вибиратимуть 435 нових послів та одну третину, т. є. 32 сенаторів. Виборча кампанія йде повним ходом, при чому демократи виказують незвичайну активність і ведуть кампанію проти през. Гувера, добачуючи в ньому виновника господарської кризи Америки. М. і. на передвиборчому вічу в Ню-Йорку говорив провідник демократів Юз в тому дусі, що вибір Гувера президентом був хибною точкою американської внутрішньої політики, що він запропастив добробут Америки й відповідає вповні за сучасний стан господарки Америки. Юз виявив надію, що виборці супроти сих наслідків політики Гувера повинні в найблищих виборах ніяким чином не піддержувати республиканських кандидатів.

о. Т. ГАЛУЩИНСЬКИЙ

Землетруси в Італії

І два знамениті голоси преси з їх приводу

III.

Тепер в протиставленню до „Діла" подаємо майже дослівно рефлексії Д-ра Карла Деблінґа (Відень), католицького журналіста, якраз з приводу замлетусу в Італії.*)

Він так пише:

Коли Европеєць читає про жахливі катастрофи на інших континентах як в Індіях, Японії і т. д. тоді в його підсвідомости повстає думка: Так, се Азія країна, де нема поступу, технічних забезпечень.. отже нічого дивного, що так багато жертв. Аж тут наспіла потрясаюча вістка, що в Італії внаслідок великого землетрусу згинуло 3000—4000 людей, тяжше або лекше ранених було около 10.000, надто цілі місцевости перемінилися в румовища. „Християнський Захід" не уважає тепер модерним з приводу таких катастроф говорити про Бога. Давні часи уважали катастрофи досвідом і напімненням. Нинішний Европеєць реаґує на се звичайно стоїчною рівнодушностю, а часом безглуздним обуренням. Бо яке значіння має для нього факт, що Господь одним ударом 4000 людей завізвав до себе! Ми тепер так стали малі, що клонимося радше перед природою як якимсь абсолютом, ніж перед Богом. У свідомості модерної людини спочиває певного рода почуття, що суверенність чоловіка, про яку дуже йому йде, лекше дасться удержати проти природи, як проти узнання і признання Бога, останньої і найвищої причини понад нею. Все таки чоловік оманює себе ложною надією, що технічні здобутки й поступ природничих наук дадуть йому зчасом змогу опанувати закони світа й життя. Віра в техніку й природничі науки це характеристична черта модерного европейця. Джемс Марфи (James Murphy) так недавно писав в нюйорськім „Форум"-і: „Люди глядять на науково-природничі теорії з певного рода релиґійною тугою, яка час від часу прибирає характер релиґійного фанатизму.. В цілім світі, передовсім в Німеччині й Америці очікують люди від природничих наук духової помочі і вдохновення..." — Пуста надія! Як безнадійною виглядає спроба з точки природничо наукової щонебудь казати про жертву 14.000 людей останньої катастрофи! Поганин Азії, котрий зприводу великого нещастя своєї країни, кається, розумує про людську зависимість від Вищої Сили і в покорі просить помочи неба й захорони своїх діл, більше второпний і розумний, як ті професори „християнського заходу", що зі своєю наукою впадають в ідолопоклонство. Тим не думаємо легковажити технічні винаходи ані природничі науки, тільки виступаємо проти накидування їх як релиґійної догми. Скорше чи пізніше все таки покажеться їх ограничення і повна безсильність.

Сей послідний землетрус, один з найбільших в Европі, се не лиш справа Італії. Се напімнення для цілого Заходу, роздумати над найглибшим змислом таких подій, та витягнути практичні житеві заключення. Европеєць з релиґійними почуваннями й почитанням може світови дати великанські добра; як атеїст, релятивіст, скептик стає він нігілістичним революціонером, котрий другим континентам приносить не спасення а загибіль. Нажаль, та італійська катастрофа не заверне більшости нашого великанського населення до повороту з дороги модерної темряви й засліплення. Вони читають новини, жадно шукають сензацій і жахливих сцен, відтак успокоюються приємним почуттям, що вони не впали жертвою катастрофи. Одначе духовий провід суспільства повинен мати відвагу сказати, що в таких випадках чисто людська второпність є безсильна; а правдиво великий чоловік признасть, що він полишений сам собі, є без значіння.

Недавно гурток індуських академиків звиджував Німеччину. Всюда показувано їм одиноко й майже виключно здобутки нинішної модерної техніки. Вони покидали Берлін прямо остовпілі, та не нашими добутками, тільки нашою духовою порожнечою. Кілька молодих католиків, бачучи се повне огірчення і розчарування чужинців, рішили показати їм іншу сторону Німеччини й завели до визначного бенедиктинського монастиря. Індійці задержалися там кілька днів і розпращалися з усміхненими сіяючими очима. Се був інший захід, що

*) Dr. Karl Döbling (Wien): Die Erdbebenkatastrophe in Süditalien — eine Mahnung an das Abendland. „Schönere Zukunft", 10. August 1930. № 45. Ст. 1075.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Всі конґреґації в однім будинку. Папа рішив, що всі римські конґреґації будуть перенесені до одної будівлі, яку збудують на площі перед палатою св. Калікста, що після лятернського договору належить до Папи.

Перший етіопський епископ. В етіопській папській семинарії в Римі кард. Сінчеро висвятив м-ра Кідана Маріяма Касса на епископа для католиків етіопського обряду в Еретреї. Новий епископ з походження Етіоп, має 44 роки життя. Студіював у своїй батьківщині, та в патріярхатській семинарії в Єрусалимі. Є він першим епископом етіопського походження.

Б. австрійський полковник священиком. Враз із 28 діяконами віденської духовної семинарії одержав єрейські свячення в дни 30. липня с. р. 62-літний б. оберст. В часі світової війни був австрійським штабовим старшиною до 1917. р. Опісля служив у республиканськім війську до 1922. р., в котрім пішов на пенсію. Рішення — посвятити себе особливійше Богу повзяв на російськім фронті, підчас більшої сутички, в часі якої враз зі своєю частиною попав на багно й цілу ніч перебув на ньому серед небезпеки смерти.

Благословення угольного каменя нової церкви. Дня 21. серпня відбулося в Шумячі, повіт Турка н/Стр.., особливе торжество поблагословення угольного каменя і основ під нову парохіяльну мурована церкву. Торжество це особливе тому, що в цій парохії згоріла 1909 року старенька деревляна церква і вже незабаром, бо в 1912 р. виставили парохіяни на тім самім місці й викінчили нову величаву деревляну церкву. По Божому допустові й ця церква згоріла в році 1927. Однак мимо цего парохіяни не опустили рук, але вибудували зараз провізоричну каплицю й взялися до будови нової церкви, тепер вже мурованої й на новій площі. Хоча село Шумяч мале, бо числить всего 150 чисел хат, а люди убогі, однак мають надію, що Господь Бог допоможе їм довершити цего діла. Честь і слава таким парохіянам! Посвячення угольного каменя й основ довершив Впр. о. Декан Іван Тимчук парох в Беньовій в сослуженню Впр. оо. Адріяна Левицького пароха в Турці н/Стр., Михайла Вовчика пароха в Яблінці вижн. і Івана Височанського адміністратора в Прислопі. — **Учасник.**

†

РОМАН ТУСТАНОВИЧ

пильний і слухняний ученик ґ мназії в Самборі,

вмер по довгих терпіннях дня 15 ц. м., поєднаний з Богом, в 19-ій весні життя.

В. Й. П.

під науковим оглядом не уступає першому, а перевисшує його гармонією релігії, віри, науки й культурних здобутків. Мужі як Ґанді, Таґоре, Кавата і многі, многі інші інакше приняли би вістку, коли почулиби, що землетрус спричинив у Европейців задуму і зворот до душі. Післанництво, котре маємо принести світові, далеко скорше принялосяб, колиб за ним стояв примір нашого життя. Чи ні один з наших провідних мужів не має відваги, як колись цісарі давнішої христіянської доби публично вдаритися в груди й дати примір народові? Вони бояться наруги поган, що є між нами; тому не дивуймося, що одного дня може впасти удар на них і на нас!“

Так пише католицький письменник у католицькім часописі.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

БОЛЬШЕВИКИ виповіли Польщі почтову конвенцію, заключену ще в 1923 р. Від тепер почтові взаємини між Польщею й Большевією нормуватимуться тільки на основі міжнародньої почтової конвенції.

ГРЕЦЬКО - ТУРЕЦЬКИЙ трактат приязни має бути підписаний небаром в Ангорі.

В БЕРЛІНІ ведуться переговори Американців з большевицько-азійським банком в справі продажі східнокитайської залізниці.

УГОРЩИНА. Легітимістична угорська преса коментує всі поліційні зарядження підчас торжества св. Стефана, як спеціяльні зарядження з приводу розсіваних поголосок, що саме підчас обходу Св. Стефанського торжества, кн. Отто має бути проклямований королем Угорщини. Поліція видала своїм жовнірам наказ, щоби стежили, чи не появиться де між народом дама в жалобі, а біля неї юнак. І преса закидає міністрови нар. оборони Ґембешові, що він такими зарядженнями висуває наперід питання монархії і дає Малій Антанті притоку для ворожої Угорщині пропаґанди. Офіціяльний комунікат заперечує тому всему і заявляє, що ті всі зарядження видала поліція з огляду на величезний рух в місті, який мав бути в такий торжественний день, як свято св. Стефана.

РОМУНІЯ СТАРАЄТЬСЯ ОДЕРЖАТИ ЗАҐРАНИЧНУ ПОЗИЧКУ. ПАТ. доносить, що до Букарешту прибув ром. посол при англ. уряді. Його появу в Букарешті треба приписати стремлінню Ромунії до одержання заґр. позички.

КОРОНАЦІЮ КАРЛА ВІДЛОЖЕНО. З Букарешту доносять: В політичних кругах Букарешту вперто кружляє вістка, що король Карло зрезиґнував з уневажнення розводу з колишньою своєю дружиною, королевою Єленою, матірю кн. Михайла і то в звязку з задумуваним подружжам короля з князівною Ґізе. Ці поголоски підтверджувавби факт, що королева Єлена виїхала недавно з королівської резиденції в Сіная до замку Маная під Констанцою, де перебуватиме довший час та, що коронацію короля, назначену на 5. жовтня ц. р. відложено аж до весни слідуючого року, про що повідомлено цілу Ромунію. На скільки правди є в цих поголосках — важко збаґнути, бо політичні партії та уряд стоять рішуче по стороні королевої Єлени.

НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ здержано офензиву китайських комуністичних військ. Нанкінський уряд перекинув з північного на південний фронт усі резерви і відсунув большевиків від Ганкав, якому вже небезпека не загрожує. Воєнні судна европейських держав остануть поки що на кожний випадок на ріці Янтсе.

В ПЕРУ вибухла революція. До повстанців мали прилучитися всі військові школи і кілька полків. Старшинський корпус перувіянської армії рішив утворити військовий уряд під проводом ґенерала Мануеля Понце. Президент республики втік на покладі кружляка до Панами. (ПАТ).

КУБА задумує у слід за Канадою обмежити еміґрацію у свої границі.

ОСТАННЯ СТАТИСТИКА Палестини виказала, що в тій країні находиться 172 тис. жидів, що творять ледви 20 проц. її населення.

СЬОГОРІЧНИЙ БЮДЖЕТ Злучених Держав Америки замкнеться дефіцитом на 200 мілл. дол. Дефіцит цей спричинили зменшення митних податків та заграничної торговлі і надзвичайні кредитові запомоги для фармерів на тих областях, на яких панувала посуха.

—o—

НОВИНКИ

Телеґрафічна і телефонічна служба заведена в почт. аґенціях Стратин (пов. Рогатин) і Хоросниця б. Мостиськ. Також в аґенції Сихів б. Львова заведено телефонічну службу.

30 комуністів-вязнів в Кракові оголосило голодівку.

Білянс польської торговлі в липні ц. р. виносив: віз — 195.308 тис. зол., вивіз 197.776 тис. зол. Додатнє сальдо біляньсу виносило отже 2.468 тис. зол.

Великий пожар у Калущині. Оноді в ночі вибух пожар у загороді війта Дмитра Базиляка в Зборю в Калущині. Згоріло зівсім його господарство та чотири інші.

Сесія Червоного Хреста. В Женеві отворено сесію Міжнароднього Комітету Червоного Хреста з участю 11 країв.

До Будапешту прибула польська прогулька на урочистости з приводу 900-ліття смерти св. Емерика. Прогулька мала 450 осіб.

Есперанто заведено урядовою мовою на поштових урядах в Ліхтенштайні.

Скарб ізперед 700 літ. У селі Рибишки в Виленщині селянин орав поле й плугом зачіпив за деревляну скриню. Селянин добув її й отворив. Скриня була з середини вибита мідяною бляхою й містила в собі 400 срібних монет. Знахідник потайки повіз ґрощі до міста й продав ювілерові (золотареві) за 5.000 зол. Вістка про знахідку дійшла до влади. Відібрали ще в золотаря 350 штук. Виявилося, що частина ґрошей це київські й новгородські ґривні з XIII. ст. себто з часів, коли ще й Галичина й Київщина мали своїх українських князів, а частина це литовські ґроші з часів Витовта, литовсько-руського князя.

Смерть від ґрибів. Біля Королівської Ґути на Шлеську занедужала від ґрибів одна робітнича родина. Чотири особи вже вмерли в шпиталі.

Найвищий суд у Празі відкинув апеляцію оборонців секретаря словацької партії Ґлінки, посла Туки і затвердив ще раз присуд, по якому посла Туку присуджено на 5 літ тюрми.

В Афґаністані вибухла пошесть холери. Майже все населення м. Кандагару покинуло свої доми. Дуже багато смертельних випадків. (АТЕ).

Залізниця в СССР подорожіла. Нарком ухвалив піднести залізничу тарифу на 25%.

—o—

Відповідь Адміністрації.

Впр. о. Володимир Стех, 88 Summer Str., Passaic, N. J. Квоту 4 дол. амер. ми одержали. Часопис заплачений до половини 1929 року.

Адміністрація.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

В Укр. Жін. Сем. СС. Василіянок в Дрогобичі з правом приватности є ще вільні місця на курс I—IV. Вступні іспити 1, 2, 3 вересня. Приміщення знайдуть дівчата в Інституті СС. Василіянок. — УПРАВА 778 1—2

О. О. Катехитам і Книгарням до відома!

Вже вийшов з друку: **„Малий катехизм хр.-кат. релігії“** по зол. 0·80, та **„Коротка Біблійна Історія“** по зол. 1·50 до навчання в народних школах. — Від замовлень О. О. Катехитів понад 25 шт. порто даром. Книгарням значний опуст. Замовлять: **Священича Поміч, Станиславів, (пасаж).** 776 1-3

Від 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ МЕБЛІ

731 на [illegible] сплати, без поруки. 25-30

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Porto zapłacone ryczałtem

Рік V. Львів, неділя 31. серпня 1930. Ч. 66. (366)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновичів ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Konto P. Cz.: Kraków 405.867.

Після утворення нового кабінету

Нові конституційні концепції. — Доля сойму. — Загострення боротьби.

Марш. Пілсудський говорив з ред. „Газети Польської" на тему свого відношення до конституції, сойму й послів. Розмова була досить довга. Марш. Пілсудський заявив, що станув на чолі уряду длятого, щоби усунути пануючий в Польщі хаос в царині права й конституції. Останню назвав марш. Пілсудський безладною й „нехлюйною", причому на аргументацію своєї критики подав 2 приміри з самого тексту конституції. В дальшій частині своєї розмови маршалок висказав своїм способом ще кілька непідхлібних думок про послів та конституцію. Очевидно, з тої розмови не важко витягнути відповідні внески відносно дальшого поступовання марш. Пілсудського. Треба пригадати лиш те, що 2. вересня центролівиця мала виступити з внеском на отворення в дні 16. вересня надзв. сесії сойму, що на 14. вересня були назначені збори центролівиці у 21 містах також у тій самій справі Остання зміна уряду, це не тільки відповідь на збільшену активність опозиції. Вона заповідає також ще острійшу стадію затяжної боротьби.

—o—

Відкриття рільничої конференції в Варшаві

28. серпня о год. 10.45 відкрив мін. Залеський рільничу конференцію, на яку прибули представники 8 держав в тім числі Фінляндії лиш, як обсерватор. У своїй промові згадав мін. Залеський про повоєнні стремління держав до 1) привернення рівноваги потрясених монетарних систем, а тепер зусилля усіх спрямовані, 2) до поправи умовин торговельної виміни поміж поодинокими державами. Бо держави спостерегли, що жерело зла лежить у відємних умовах торговельної виміни й у недостаточній покупній силі рільничих держав. Відтак вибрано головою конференції польського мін. рільн. Полчинського, який у коротких словах торкнувся завдань конференції. Він сказав, що три четвертини денного порядку обійме взаїмне уреґульовання взаємин між репрезентованими державами, а відтак конференція буде застановлятися над зорґанізуванням спільної оборони спільних інтересів. По виборі президії і комісій перше засідання закрито.

Конґрес національних меншостей

В часі від 3.—6. вересня ц. р. радитиме в Женеві VI. конґрес національних меншин. Національні меншини, зорґанізовані в Союзі меншин, відмовили участи в його нарадах, хоч в програмі їх перший раз буде дискутоване положення нац. меншин в поодиноких країнах. В дальшій програмі нарад буде обговорюване становище меншин до Паневропи та справа орґанізації т. зв. національних едностей. З Польщі мають виїхати делеґати від нац. меншин Левицький, Серебряніков, Навман, Кребс, Уліц, Єреміч і Ґрінбавм.

Після революції в Перу

На чолі нового уряду в Перу станув ґен. Мануель Понце. В цілій країні панує спокій чого доказом було, що б. президента пращало населення з великим поважанням. Щойно по виїзді президента прийшло в столиці до бурливих демонстрацій, в часі яких товпа хотіла демолювати мешкання прихильників давного ладу та накинулася на кілька прихильних б. през. Ладжії редакцій. Понце, заповів розвязання парляменту.

—o—

Ситуація в Єгипті вияснюється

АТЕ. доносить: З Каїра пишуть, що анґлійський комісар в Єгипті, сер Персі Лорен відбув довшу конференцію з єгипетським премієром Сідкі-пашою. День передтим комісар переговорював з провідником вафдистів Ісмет-пашою. З того здогадуються, що комісар посередничить в порозумінні посварених політичних партій в Єгипті. В звязку з тим між політиками Єгипту кружляють чутки, що до порозуміння і згоди прийде в найблищих днях, а негайно після цього продовжуватимуться анґлійсько-єгипетські переговори, які, як відомо, перервано в наслідок ворожого до них відношення вафдистів.

Кількість пшениці на світових ринках

Пшениця не подорожіє.

Звіти з европейських держав виказують, що крім балканських держав, всі инші мають цього року недостаточні запаси пшениці. В звязку з тим сподівалися звишки цін на пшеницю. Тимчасом на звишку нема надії, бо зі Злучених Держав доносять, що там спека понищила дуже кукурудзу, але пшениці зівсім не пошкодила. Величезні засоби пшениці, які найдуться на ринках у світі, не лиш не підібють, а навпаки, ще може навіть обнижуть сьогоднішну ціну пшениці. З Ліверпулю, подають, що кількість пшениці на світових ринках з року на рік зростає і то в такому відношенні (в тисячах бушлів):

1. серпень	1925	169.020
„	1926	139.710
„	1927	183.030
„	1928	244.510
„	1929	321.180
„	1930	387.900.

Супроти таких цифр ...ано сподіватися на будьяку звишку цін пшениці. Звишка ця моглаб прийти тоді, якби один зі слідуючих років не був врожайний на пшеницю.

Біржа

ҐРОШІ: Доляр ам. 8.89 зол.

ЗБІЖА: (За 100 кґ. льоко стація надання): Пшениця дв. 28.57—29.25, пшениця сел. 26.00—26.50, жито дв. 17.50—18.00, жито сел. 16.50—17.00. ячмінь дв. 20.50—21.00, ячмінь на мливо 18.00—18.50, овес гал. 16.00—16.50, бобик 22.50—23.50, гречка 27.50—28.50, лен 58.50—59.50, конюшина червона 195.00—215.00, житний ґрис 10.25—10.75, пшен. ґрис 12.75—13.25.

МІД: Кооператива Рій у Львові, вул. Бляхарська 20. платить за 10 кґ. гречаного меду 22—24 зол., 1 кґ. липового і акац. 3 зол., 1 кґ. гірського цвітов. 3—3.50 зол.

Грім може спалити Ваші стоги і полукіпки
тому обезпечайте збіжжа й пашу від огню
в Товаристві взаїмних обезпечень
715 „ДНІСТЕР" 30-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ТРИ СТРУЇ

КАТОЛИЦЬКОГО ЖИТТЯ В НІМЕЧЧИНІ

І. Католицькі Зїзди, їх ґенеза, ціль та діяльність.

З початком вересня с. р. в столиці вестфальської провінції, Мінстері відбудеться 69-ий з черги загальний зїзд католиків Німеччини. Вже понад 80 літ істнують німецькі т. зв. **„Католицькі Зїзди"**, установлені в ціли зберігання католицьких інтересів та розвязки наукових і соціяльних питань. Беручи свій почин із загальних зборів німецької кат. орґанізації „Піюсферайн-у" вже від 1848 р. що року відбувалися отсі зїзди з рідкими перервами ізза політичних труднощів, війни, холери, а два рази з приводу труднощів ізза вибору місця зїзду. Крім загальних зїздів, відбувалися збори поодиноких союзних країв, провінцій та дієцезій.

„Загальний Зїзд німецьких католиків" має служити їх єдности. Розділені територіяльними межами, станом, політичними поглядами одновірці подають собі підчас „католицьких днів" руки, стремлячи до сего, щоби спадщину католицької віри не видати на поталу новочасним струям, щоби звістити непохитне стремління німецького католицизму до життя.

Католицькі Зїзди являються дороговказом у заплутаних сучасних квестіях на церковно-політичнім, реліґійнім, харитативнім, соціяльнім і культурнім полі. Вони конечні до оборони перед протихристіянськими, протицерковними й протиморальними студіями нашої доби. Їх належить розбудувати у загальний перетляд всіх творчих сил німецького катлицизму та при їх помочі запізнати весь світ із культурними здобутками католицизму в музиці й літературі, в театрі, в кіні, в малярстві й архітектурі."

Тими словами описує в своїм заклику президент центрального комітету значіння і завдання майбутнього зїзду.

Від часу першого загального зїзду в р. 1848. у протязі понад 80 років, оформлення завдань не могло остати те саме. Упадок церковної держави, період боротьби між Церквою й державою видвигнули завдання, котрі сьогодні вже неактуальні. До щораз більших розмірів розрослося суспільне питання, якого трудноші майже переходять людські сили.

Але основа, на якій розбудовані католицькі дні все та сама: католицька віра й здійснювання її науки в туземнім життю.

Також і зовнішний вид загальних зїздів не завсіди був однаковий. Відпали могутні обходи, тріюмфальний похід всякого рода католицьких орґанізацій. На їх місце заведено прилюдне торжественне богослуження. Від многих літ замітне стремління, щоби завдання загальних зїздів сповнити не лише при помочі рефератів на прилюдних чи замкнених засіданнях, але також спільну роботу передискутувати в зам-

75-4 УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР 11-30
Юліяна Глушевського
перенесена на вул. Коперника, ч. 16.

кнених кругах. Гарні успіхи цеї методи праці вже замітні.

Виринає питання, чи в нинішних обставинах належить відбувати великі загальні зїзди, та чи величезні приготування до них стоять у вдоволяючій пропорції до їх успіхів. Католицька Церква зазнає в Німеччині такої свободи, яка уможливлює їй розвивати майже всі свої сили. Вона й користає з сеї свободи з багатим хісном для цілого народу. Її відносини до держави наново унормовані й закріплені. Мирне співжиття й співпраця запевнені.

Але наступ духових сил проти Церкви сильніший, ніж колинебудь. Матеріялізм у найширшім змислі, невірство, єресь, спроби виелімінувати релігію з усього земського, здобувають у Німеччині щораз більше ґрунту під ногами. Поняття про обичаї й приличність сильно поплутані. Нерозривність супружа сильно загрожена. Виховання молоді приносить труднощі, які оправдують поважні побоювання у майбутности. Церква находиться в найтяжшій духовій боротьбі й потребує в ній діяльної участи всього католицького народу. Загальний зїзд дає широкий погляд на дальший розвій найважніших проблєм, звіт із довершеного, кличі дальшої праці. Заступлення Загальних Зїздів меншими того рода імпрезами не може мати того самого успіху, що могутній духовий перегляд сил на загальнім зїзді. Залишення зїздів принеслоби безповоротну шкоду не лише католицькому життю Німеччини, але й цілому культурному світови, для якого дуже важним чинником стали загальні зїзди.

——o——

Президент Масарик про асиміляцію

В чужій і чеській пресі (в мадритськім „Ель Сель“ і в „Обзорі Народностей“) оповістив президент Масарик свої погляди на асиміляцію. Він каже, що асиміляція по перше неможлива, по друге недостойна новочасної держави, по трете не відповідає суті держави. Держава се одиниця передовсім економічна, а не національна. Завдання національної більшости в державі повинно полягати на розумнім урегульованні становища меншостей і то не ждучи на домагання меншостей, тільки добровільно беручися до переведення того завдання. Особливож вимагає того географічне і національне положення чехословацької держави. — Не підлягає сумніву, що сі погляди старого досвідченого голови чеської держави дуже розумні й мають на ціли, запобічи катастрофам, які ждуть кожду державу, котра гнобить меншости. Що мимо таких публично визнаваних поглядів голови чеської держави Прикарпатська Русь до сеї пори не діждалася автономії, яка їй належиться на основі умов, це треба приписати шовіністичному настроєви значних кругів чеської суспільности, котрі не легко переломати, як також страшному розбиттю нашого тамошнього населення. Те розбиття так характеризує ужгородський „Р. Вістник“ в ч. 33: „Наш півміліоновий народ розбився на безчисленні партії. Більшість його помістилася в ріжних чеських, протиавтономних партіях, часть у комуністів, часть у мадяр, а тільки свідоміщі люде остали в руських партіях... Пан і Іван дивиться тільки на те, як наповнити свій карман і задоволити своє самолюбство, свій еґоізм“. — Супроти такого розбиття трудно дивуватися, коли нема автономії.

——o——

Другий Евхаристійний Конґрес у Загребі

В Загребі, столиці Хорватії відбувався в днях 15, 16 і 17 ц. м. другий Евхаристійний Конґрес. Вже передодень Конґресу 14. ц.м. (четвер) був днем святочним. В цей день прибув у Загреб папський делеґат монс. Германеджільдо Пеллеґрінетті, титулярний аданський архієпископ.

В пятницю 15. VIII. в 8. годині правив у катедрі Службу Божу з великою асистенціею архієпископ Бавер у приявї нунція та всего епископату. Співав катедральний хор. Катедра була повнісінька народу, а таксамо й майдан перед нею. В 10 год. рано почався сам Конґрес в великій салі Загребського Збору. Конґрес отворив предсідник комітету, епископ Премуш, довшою промовою про ціль і значіння Конґресу, а прикінці витав відпоручників на Конґрес. Українських відпоручників привитав цими словами: „Закінчуючи ці поздоровлення й хоч найпізніше, та за це не з меньшим почуванням і любовю поздоровляємо наших братів Українців, їх, крайних представників словянського католицизму, їх, що є тут у нашій рідній країні добрими братами. Хай цей Конґрес буде щасливим початком ще сильніших звязків між нами й вами. Я сподіюся, що ви будете вістниками тіснішого зближення. В імя цього я вас витаю й бажаю Вам щастя“. З Конґресу вислано привітну телеґраму св. Отцеві й королеві.

Потім слідували промови відпоручників. Підкарпатський епископ др. Павло Гойдич промовляв від Українців. Його промову прийняли грімкими оплесками. Потім др. Степан Босанац, ректор високої педагоґ. школи в Загребі мав реферат про науку релігії в школах. Епископ Осип Сребленич говорив про влаштовування евхаристійних конґресів.

В 3. год. попол. були наради в церкві св. Франціска, де була проповідь для третього чина св. Франціска. Ціла церква була повна францісканів, зі всіх країн. В церкві Чина Т. Іс. була проповідь для Марійських конґреґацій. І тут була церква повніська. В Католицькому Касині була конференція про білу пошесть. На конференції було чимало священиків, світської інтеліґенції та селян. Відбулася також нарада відпоручниць католицьких жіночих освітних товариств.

Другий день Конґресу почався знов у битком набитій салі Загребського Збору. Тут мав реферат д-р Осип Бельобра ректор загребського університету на тему „Наука й віра“. Потім др. Віктор Корошец, професор права в Любляні говорив на тему: „Евхаристія й світські люди“. Відтак говорив ще цілий ряд визначних мужів. Цікавий був виклад проф. Петра Ґрґеца на тему „Евхаристія й католицький дім“. Цей виклад оплескували незвичайно живо, бо прелеґент говорив дуже популярно й цікаво.

Потім слідували ще промови, а на конець ухвалено отсі резолюції Конґресу: 1) Щоб була все більша й кріпша згідність і взаїмна поміч між вірою й знанням, треба й наукового закріплення віри між інтелектуальною елітою й плекання всякого світського знання представниками церкви й переконаних християн католиків. 2) Тому знов треба, щоб усі вірні підпирали всі установи, щоб ще виходило на розцвіт чи то богословського чи то світського знання. 3) Висказуємо бажання й молитву, щоб евхаристійний Христос, вічна Правда, став осередком всякого релігійного й наукового змагання й хай його благословення підпомагає й сприяє всьому до справжнього поступу й справжню користь одиниць і народів. 4) Евхар. Конґрес звертає увагу на велику появу мировых зусиль і взиває католиків, щоб послідовним християнським життям і приниманням св. Евхаристії впливали на закріплення світового мира по думці напрямної папи Венедикта XV. і Пія XI. 5) Евхар. Конґрес поручає найгарячіше принимання св. Тайн як найкращий лік проти ґріха й напасти, щоб так найкраще сповнилося Господнє бажання, щоб усі люди були одно. 6) Щоб усі католицькі студенти університету все частіш відвідували Ісуса Бога в пресв. Евхаристії в наших церквах і приймали його в св. причасті або щодень, або бодай місячно в першу пятницю місяця й так могли в часі своїх університетських студій жити евхаристійним життям“.

По ухваленні резолюцій архіеп. Антін Бавер подякував ще підготовчому комітетові й комітетові Конґресу за труди біля влаштування Конґресу.

Цим закінчено наради й публика стала розходитися серед овацій папському леґатові та загребському архієпископові.

В неділю вже зранку збирався нарід на Єлячічовому майдані й ґуртувався біля своїх прапорів. В середині майдану був збудований на підвищенні вівтар. Вскорі наповнився ввесь майдан і прилежні вулиці побожним народом. В 9. год. надійшов увесь епископат із папським леґатом і архіеп. Бавером на чолі. Нарід привитав їх оплесками. Почалася понтифікальна Служба Божа, що її відправляв у численному сослуженні папський леґат мнср. Пеллеґрінетті. По евангелії виголосив гарну проповідь архіеп. Бавер. По Службі Божій почалася величня евхаристійна процесія вулицями Загребу. Процесія випала теж величаво, що, як кажуть, такого походу доси ще Загреб не бачив. Взяло в ній участь не менше, як 300.000 вірних. Коли епископи дійшли до вівтаря уділили благословення вірним. Нарід відспівав кілька побожних і національних пісень і став розходитися.

В 1. годині в пол. був прием для всіх епископів і інших представників у архіепископа Бавера. З нагоди евхар. Конґресу були теж сходини католицьких письменників, у яких від Українців взяли участь о. Емануїл Бігарій із Пряшова та о. Михайло Фірак із Загребу. Вечером на ігрищі „Конкордії“ пускали штучні огні. Був тут сумний інцидент. Штучним огням приглядалося народу так багато, що й поза ігрищем на залізничому мості було повно народу. Надїхав залізничий поїзд і наїхав людей, які не вспіли на час уступитися з шин. Було пять убитих і 14 тяжче ранених.

——o——

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 25-30
Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, виробів церковних і ґуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіші апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.
Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні Радіо знарядів.
МИХАЙЛО ПІШНОТ
Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.
Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Ґіпсова 30. Тел. 32-16.

АСИМІЛЯЦІЯ

Як її аргументує проф. Ст. Грабський і на чім полягає брак моралі і льогіки в його аргументації.

V.

В попереднім уступі виказали ми, що для нас Українців булоб лучше, якби польська державна нація виробила дійсно висшу цивілізаційну силу, бо в боротьбі з такою силою зрослиб у силу і ми як нація. Тимчасом і траґедія Поляків як державної нації і траґедія нашої нації, що в даних обставинах мусить стреміти до самоуправи як сурогату своєї державности, полягає на тім, що в Польщі панує повний хаос, якого наслідки просто не дадуться предвидіти. Той хаос захопив всі области, почавши від области польської політичної думки. Одна польська політична партія, котра має якусь ідеольогію й політичну теорію, а саме ендеція, також цілковито схаотизована, що доказують власне погляди її провідника й ідеольога, проф. Ст. Ґрабского. Він признає, що в Галичині дуже велика часть українських селян має вже дуже сильне почуття національної солідарности і що поворот українського селянства до національної байдужности се річ виключена. Признає — і мимо того взиває до асиміляції українського народу. Як? Замиканням останків українських шкіл і кольонізацією. Се способи очевидно болючі для нас, одначе тими способами української нації Поляки не засимілюють, тільки ще більше роздратують. Чому? Бо в сих часах, коли преса і взагалі печатане слово розмірно легко поширюється, навіть замкнення останної української ґазети на території Польщі не дасть Полякам бажаних успіхів. З тої простої причини, що тоді ізза кордонів Польщі таки допливалоб українське печатане слово, розуміється далеко більше вороже Польщі, ніж те, яке тут може легально появлятися. А знов на систематичну кольонізацію наших (і білоруських) земель під Польщею не має Польща фондів і нема виглядів, щоб у її загроженім положенні такі фонди на потрібну міру знайшлися. Вже й без того тріщить вся господарка від надмірних податків. Задовження Польщі за границею дуже велике. Загроза від сходу і заходу не меншає а росте з року на рік. На армію йде львина часть буджету. Отже відки Польща одержить фонди, потрібні на кольонізацію в такій мірі, щоби звести нас до ролі меншости на нашій землі?

Одначе приймім, що з бігом часу фонди на те знайдуться. Який же був би остаточний вислід? Усего нашого народу під Польщею таки не вдасться засимілювати. А при першій заверюсі в разі похитнення змінчивої долі наступить те саме, що наступило в Познанщині з тим, що чим більше свого населення і капіталу вложать Поляки в асиміляцію кресів, тим більше ослаблять себе самих на своїй корінній території. В Европі великі заверюхи зриваються приблизно що сто літ. До того часу 60% Поляків рішучо не в силі засимілювати 40% „інородців", а зате основно можуть розводнити свою власну силу. Коли богата 70-міліонова Німеччина не в силі була засимілювати около 3 міліонів Поляків в Познанщині, то як ще такої штуки може довершити зруйнована і схаотизована Польща з 40% своїх „інородців"? Щоб не знати як оптимістично глядіти на польську силу і песимістично на нашу, — таки неможливо припустити, щоб плян п. проф. Ґрабского дався перевести.

Але що може осягнути асиміляційна політика Польщі? Зовсім безцільне спинення культурного, цивілізаційного й економічного розвитку нашого народу. А безцільне те спинення булоб тому, бо воно не принеслоб ніякого поступу ні Полякам ні Українцям, а лише ще більше затроїло би взаїмини між обома народами. Одначе приймім, що Поляки таки засимілюють 40% українського народу. Що з того? Ми не будемо ані більші ані менші, ані сильніші ані слабші, ані богатші ані убогші, ані розумніші ані дурніші, ані моральніші ані аморальніші, ані культурніші ані некультурніші, ані ліпші ані гірші. Ми будемо такі самі, як і були. Ми будемо в житку польській державі, бо спавперизоване і збалканізоване населення на великих просторах м у с и т ь стати підложжам дуже вигідним для боротьби, якої учасники вже з нічим не будуть рахуватися, бо нічого не мати-муть до страчення опріч кайдан, злиднів і пониження. Серед такої боротьби асимілюється якась частина поневолених, одначе не найбільш енергійна і морально невисоко стояча, а слабодуха і звиродніла. Така асиміляція очевидно може тільки затроїти польський орґанізм. Не сила а отруя потече з того в жили польського національного орґанізму і він буде розгнивати приблизно так, як уже раз розгнивав, причім остаточний вислід не може бути інакший, як уже раз був.

Хто не має світогляду опертого на вірі, той вірить у забобон, пр. у „припадок". Для нас, католиків, все, що діється, залежить від волі Божої і без неї ніщо не діється. Отже й покорення одного народу другим се прояв Божої волі та її рішення. Неможливо припустити, щоб Бог віддавав владу більше злим, більше лінивим і більше недбалим над менше злими, менше лінивими і менше недбалими, а муситься приняти, що діється якраз навпаки і що побіда в змаганню між двома силами не може бути вислідом „припадку", тільки складною сумою найріжніших чинників. І як не повстане ніколи пісня побіди „припадком", хочби й міліони людей все своє життя мішали міліони азбучних черенок, так само не повстане „припадком" і побіда в змаганнях між двома народами. Одначе побіда не є вічна. Навпаки,

Надходить шкільний і книжковий сезон!

Памятайте, що шкільні книжки та шкільне приладдя а рівнож всілякі инші книжки

дістанете в

КНИГАРНІ „РІДНОЇ ШКОЛИ"

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 20

775 (Дім Народної Гостинниці). 3—7

Яка заснована на те, щоби пести матеріяльну поміч Т-ву Рідна Школа". Замовляючи й купуючи в цій книгарні докинете цеголку до розбудови цеї нашої найголовнішої інституції.

„GENEWA" **Одинока українська галянтерія-Перфумерія** **Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі)** 568 40-52

поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці„ Tretorn", кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery", косметику і перфумерію та забавки і пр.

З СУЧАСНОЇ ПОДОРОЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ДОЛИНА СМЕРТИ

Відомий американський дослідник і лікар др. Е. Тайлор так описує свою подорож Долиною Смерти:

Так звана „Долина Смерти" простягається на південно-західній границі Каліфорнії. Окружена райською природою, тягнеться вона на яких 150 анґл. миль аж по Невáду. Місцями широка вона на більш як 25 миль. Земля долини зівсім гола, не видно ні деревини, ні кущика, куди оком сягнути. Тільки гарячий пісок і скелі. Потім попадаєшся на довгі на стопу гострокінчасті мов штилети бораксові хрусталі, на звітрілу ляву й висушені людські та звірячі кістяки.

Від першого подиху весни аж до пізної осени не паде в „Долині Смерти" буквально ні каплиночка дощу. Жара піднімається нагально та досягає 60 і 65 степенів Ц. в тіні. Під впливом соняшного проміння й гарячих вітрів царить, можнаб сказати, абсолютна суша повітря, що пече куди інтензивніше, як свіжо напалена піч.

Люди чи звірята, що в цій страшній долині втратять життя, не гниють зівсім у невиносимій жарі, тільки протягом кількох днів зісихають на мумії. Мягкі части розсихаються вкінці на порох, а монсум, що вихориться з глибоких яруг, розвіває його на всі сторони. І з тіла не лишається ніщо крім костей, що держаться разом на зашкарублих вязлах.

Жару й сушу в цій долині може собі читач зобразити, коли довідається, що прим. звичайна склянка води виставлена на соняшне проміння, протягом години висихає зівсім. Людина не може одної години жити без води, щоб не попасти в деліріюм. Так неначеб темні сили робили собі іграшку з виснажених людей, показуються їм в уяві найпишніші зелені левади, що ними біжать журкітливі ручаї, сочисті овочі на буйно цвітучих деревах так близісінько, що тільки сягнути, а всеж так далеко. Розмріяного манить усе дальше на долину й так усе близче на погибіль, що чигає тамечки. Крім цього обхоплює недужого ще інша галюцинація: він мріє про воду, куди ні гляне і вкінці здається йому, що він бродить водою. Нерідко зустрічали нещасних, що зівсім нагі блукалися по розпаленім піску, а свій одяг держали високо над головами.

Вічна могильна тиша придавлює страшно мандрівника у „Долині Смерти". Одинокий шум, що він чує, це шал крови в жилах. Мов удар великанського молота на ковало дудонять власні удари серця. То чуємо, як дзвонять дзвони, то спів птичок, то далекий брязкіт. Вкінці пробігають холодні дріжаки від потилиці по хребті. Слина не виходить, язик, піднебіння та горло мов спалюються. Червоне полумя вистрілює перед очима й коли тоді душком не проковтнеш лику води, приходить деліріюм і ти пропащий.

Як бездушна ця долина в день, так оживляється вона, коли сонце сховається за гори й настає вечірний сумерк. Хоч правда, й у ночі царить страшна спека, рідко спадає термометер низче 55 степенів Цельзія, та це не перепинює всякій хижій хробачні виповзати скрізь із дір та щілин. Безліч ящірок вискакує з криївок, вужі-тарахкавці вються між бораксовими хрусталями, рогаті жаби вискакують із скельних щілин, скорпіони й тарантелі незвичайної величини повзуть скрізь і ганяються за добичю. Вужі „Долини Смерти" не великі, та незвичайно трійливі. Тарахкавець рідко досягає тутечки двох стіп довжини, та його вкушення вбиває вже по пятьох хвилинах. Так званий „snidewinder snake" це найнебезпечніший із вужів і справді дуже прикметний для „Долини Смерти". Він кидається на тарахкавця та довгий найбільше на 18 цалів і скаче або підстрибує замість повзти. Порушується так беззвучно й виглядає на такого нешкідного, а всеж його вкушення вбиває, коли отруя продістанеться в кровоносні судини, в небільше як трьох хвилинах. Із птиць держаться тільки супи на краю долини, щоб покріпитися людьми й звірятами, що впали. Вони не зважуються залітати в розжарену долину, та зате чути їх крякіт на кількасот метрів.

У дебрах сумежних гір тиняються напів виголоднілі шакалі, щоб пожерти

з історії знаємо, що вона „*колесом котиться*“ і що вона дуже часто затуманює побідників до тої міри, що вони не бачать навіть найбільш простих річей. Се наступає з правила тоді, коли вони мають тільки „панувати“, або інакшими словами: що вони мають тільки права, а обовязків не мають, а зате побіджені мають тільки обовязки і не мають ніяких прав. Така „ідеольогія“, в основі своїй нельогічна і неморальна, викликає і мусить викликати хаос у думках побідників на всіх областях, почавши від области думки й моралі. І се власне бачимо в клясичнім прояві у теоретика вшехпольської партії, котра своєю теорією проймає що раз більші круги.

Бо чи се не клясичний прояв хаосу, коли провідник і теоретик тої партії сам голосить про неможливість засимілювання українського народу і мимо того хоче за всяку ціну перевести асимілювання? Чи се не клясичний прояв хаосу, коли він бачить тяжкий стан фінансовий і всякий інший своєї нації й мимо того накликає до зїдження другої нації? Чи се не клясичний прояв хаосу, коли він і його партія голосять, що католицька Церква се остоя ладу морального і суспільного, а рівночасно не допускають поширення католицької Церкви на територію другої частини покореного народу, тільки навпаки, сприяють розбиванню католицизму навіть там, де він уже вкорінився?

Розуміється, ми не уважаємо себе покликаними до того, щоб давати вшехполякам лекції льогіки, моралі й порядку. Та щоби своїй власній суспільности звернути увагу на те, що коли її противник дійшов до такого стану льогічного й морального хаосу, який документує в своїх поглядах п. проф. Грабський, — то нема для тої суспільности оправданої причини, щоб попадати в розпуку. Провидіння Боже не дає на довго влади хаотикам, котрі позбавлені всякого почуття обовязку супроти свого оточення. А до обовязків партій, котрі хочуть правити, належить виховування тих, котрих покорено. Цей обовязок зрозуміли вже основно ріжні партії державних народів і наслідком сего бачимо переводження в життя дійсних самоуправ в Індії, в Єгипті, в муринській Африці, серед усяких навіть пустинних племен і т. д. А тут проповідують, щоб не тільки не дати ніякої самоуправи, але просто засимілювати наш нарід, то є — знищити його. Яке звироднення політичного і взагалі публичного життя в порівнанні навіть з тим, що було в 1569 році! Та декому може здаватися, що се поступ.“

Нас як нарід жде дуже прикра боротьба, прикра ізза низького й відсталого, просто дикого способу думання противників. Одначе при незакладанню рук ми ту боротьбу напевно видержимо й асиміляції, котрою нам загрожують, не піддамося. Се ствердження на основі фактів не повинно нас вколисувати до мертвецького сну, тільки навпаки — повинно нам додати духа й охоти до зорганізованої праці доцільної рухливости й більшої жертвенности. **А. Ч.**

—o—

ЧОГО ДОМАГАЄТЬСЯ ҐАНДІ

Лондонський „Дейлі Телеґраф“ помістив зміст листу Гандія до віцекороля Індій, льорда Ервіна. Зміст цього листа узгіднено з вимогами б. президента індійського конгресу Негру та з домаганнями двох парляментарів Індій, які радили над ним у вязниці з Ґандієм повних 2 дні. Ганді дуже скептично задивляється на можливість признання Індіям прав домінії на зразок Канади й Австралії. Він каже, що опозиція консерватистів і лібералів в Англії є за сильна і не дозволить урядові Мек-Дональда перевести в тому дусі зміну конституції Індій. Ґанді домагається дальше, щоб віцекороль й англійський уряд поставили справу домініяльности Індій в основу нарад конференції „круглого стола“, яка в осені має відбутися в Льондоні. Крім цього, Ґанді вимагає від англійського уряду амнестії для всіх політичних вязнів в Індіях і закінчує листа так: „Якщо ці два вимагання Індійців будуть виповнені, то Індійці матимуть доказ щирости англійської політики, а в слід за тим буде завішена акція бойкоту англійських товарів та громадянського непослуху“.

За методу навчання

(Стаття надіслана).

Старші люди памятають „добрі часи“, коли то шкільні підручники уживалися без змін довгі літа. Були то справді добрі часи для вчителів, бо виробивши собі раз плян і мету навчання в даній клясі, мали поза шкільними годинами богато вільного часу.

Дух еволюції метод навчання не поминув і годин релігії. Катехити можуть похвалитися численними видавництвами шкільних підручників, котрі свідчать, що вчителі релігії стало продумують над удосконаленням метод навчання. Колиж зважимо, що поглиблення Евхаристійного культу побіч инших релігійних практик поставило тепер справу катехитичного виховання на весь ріст, то мусимо признати, що й для катехитів минули давні „добрі часи“, коли методи стояли на місци, а зміст праці був куди скромнійший. Сьогодня катехит мусить дома приготовлятись до лекції, хочби мав за собою 20 і 30-літню практику. Тим тільки ріжниться від учителя, що його виклад у школі не є ще практичним завершенням його домашніх студій. Він мусить ще опісля працювати в церкві, щоби дати дітям нагоду практично виявити релігійні почування, защіплені їм на годинах релігії.

Минулого року велась у нашій становій пресі дискусія, чи розвиток метод навчання релігії поступає правильним шляхом. Були ріжні погляди. А кооп. „Священича Поміч“ в Станиславові заанґажувалася маркантно, видаючи „Малий катехизм христ.-кат. релігії“, котрий в сути річи був відновленням катехизму австрійського Епископату, а проявом рефлексії і осторогою перед експериментами на полі навчання катехизму. Дехто оспорював напрям нового видавництва, а з другого боку попит на нього вказував, що опінія загалу духовенства є по його боці.

На днях вийшов з друку накладом тої самої кооп. „Свящ. Поміч“ другий підручник „Коротка Біблійна Історія Старого й Нового Завіта“, котрий знов свідчить, що видавцям присвічує ясна, провідна думка. Як з одного боку звертає на себе увагу стиль достроєний до потреби дрібної молоді, стиль короткий, ядерний, легкий і настроєвий, так з другого боку звертають увагу ілюстрації, що не тільки вбивають у память зміст даного уступа, але й плекають почуття краси, отвирають перед уявою дитини поняття про світ кращий, якого вона доси не могла пізнати. Пізнаючи величаві будівлі і настроєві образи з природи й подій біблійних, лекше дитина підніметься духом до пізнання величі Бого-Сотворителя і любови Спасителя. Ідея Месіянська переведена, як немож краще, ясно й маркантно. Мимо малих розмірів підручника узгляднено в ньому найдокладнійше всі Месіянські пророцтва. І саме тому вже з історії Старого Завіта набирає дитина поняття, що Ісус Христос є не тільки осередною точкою релігійного життя, але й взагалі життя народів на землі. А це дуже важне під теперішню пору змагань двох сил: віри з невірством. Звертає також увагу віньєтка підручника. Видавці відступили від традиційних скрижалів і хрестів, а помістили на оправі прегарний образ Христа Пастиря, що найшов і ратує загублену вівцю. Ілюстрація триколірова, артистично викінчена, а змістом дуже підхожа. Бо вишукати й спасти погибшу душу, це квінтесенція цілого обявлення обох Завітів. **С. К.**

—o—

Присяга се немов лік: обох уживаємо тільки тоді, коли наступає потреба (св. Августин).

стерво, що лежить десь невподалік. Їх виття чути всю ніч. Часто змішується воно з далеким ревом львів. Міліярди москітів літає кругом роями в вогкогарячі березневі та квітневі ночі й замучує свої знесилені жертви на смерть. Та спека, що в дальших місяцях збільшується, вбиває й їх. Тоді земля на милі засіяна комарями, що вскорі розсипаються в пил.

Шестого дня нашої подорожі всі ми були не до розпізнання. Кожен із нас утратив 15 до 20 фунтів на вазі. Наше вуджене мясо стало таке тверде, що ми більше як половину з нього мусіли викинути. По трьох днях картоплі в мішках зісохли, тверді яйця тріскали, їх містота корчилася й розсипалася в порох. Незвичайно скоро скінчилася наша вода через випарування. Що ми взагалі вийшли з життям, завдячуємо це тільки цьому, що мали подостатком овочевих консерв, що хоч були гарячі мов кипяток, та не могли псуватися. Вони зменшували в нас спрагу, холодили внутрі та вспокоювали живчик.

В одній дебрі вбили ми два тарахкавці, добули їх, зварили та зїли з вовчим голодом, перемагаючи відразу. Це була одинока наша „мясна страва“ в нашій „пекольній мандрівці“. Ми мали сливе все 60 степенів Ц. в тіни наших возів. Та вкінці подорожували ми вже тільки ночами, бо тоді спека не була така велика й меньше дошкулювала нам комашня. В день сиділи ми без сну під нашими возами й дожидалися тужливо вечера. Наша обува, що ми казали пошити собі до дороги, звисала з нас уже четвертого дня шматками з ніг. Шкіра ломилася як папендекель, а підошви дерлися на гострих бораксових хрусталях. Ми говорили тільки тоді, коли порозумітися знаками було вже рішучо неможливо.

По важких трудах девятої ночі вийшли ми досвіта на невеличку рівнину, що противно, як інша часть долини, меньше була освічена сонцем. Зівсім виснажені й обезсилені поспішали ми туди, щоб там найти спочинок. Та який страшний був наш жах, коли ми найшли там 22 добре вдержані людські кістяки й шість кінських кістяків. Напевно походила ця страхітня знахідка ще з часу каліфорнійської „золотої горячки“ й певно лежала тутечки вже приблизно шість десятків літ.

Десяту й одинацяту ніч перебули ми серед мук, що їх не описати. Ці дні провели ми частинно на спанню. Потім мучила нас знов спрага, та вода вийшла вже сливе зівсім. Дванацятого дня впало два мули й не могли вже підвестися. Ми отворили їм жили на шиї, спожили гарячу кров і лишили їх біля порожних бочівок на воду й воза. Потім дожидалися ночі, щоб рушити дальше в дорогу. Була це остання ніч, та теж і найстрашніша. Два останні мули пішли за приміром перших. Шість годин ішли ми ще, близькі божевілля, поки вкінці остання збіч верховини Панамінто, межа долини, не лишилася поза нами. Найшли нас більш мертвих, як живих і передали в добру опіку. Тамечки мусіли ми провести дві неділі, щоб назад відзискати здоровля.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
762 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 6-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

Г. ФЕРРЕРО

Фальшивий привид єдности

Володар світа.

Люди мають більше або менше точну свідомість єдности світа і її конечности, але розуміють її лиш у виді імперіялізму, володіння, що поширюється помалу на цілий світ. Тепер, коли світова війна знищила давну гегемонію Европи над Африкою, Азією, Океанією і частиною Америки, тепер коли загрозила вона англійському володінню на морі — люди питають з переляком, хто буде майбутним володарем світа і яким зусиллям переведе він свої суверенні права, чи при помочи меча, гроша чи дипльоматичного підступу. Бо — на їх думку — світ потребує володаря. Чи не Злучені Держави є вибранцем долі? На них сьогодні звертається багато очей. Не в міру багаті вже перед війною, мали тоді довги супроти Европи. Сьогодні вони віритель і капіталісти світа. Російська революція позбавила їх найнебезпечнішого конкурента в виробництві деяких предметів першої потреби, що мають необчислиму вартість, як збіжжа і нафти. Від 50 літ вони не лиш богато працювали, але й вчилися із запалом. Мають високу культуру. Їх морська сила майже дорівнує англійській. Будучи на протязі більше ніж 100 літ одинокою демократичною республикою на світі, перед століттям розвязали вони ті питання, з котрими Німеччина, Росія чи Італія ледви зачинає поратися. Багаті, могутні, культурні і вільні, з політичним устроєм, який вже дав докази своєї справности, положені між Европою, що розпадається й Азією, що будиться у потрясеннях, могліб у майбутности обняти управу світом. Дехто занепокоєний таємничою Японією. Війна її збогатила, зробила з неї одного з трьох володарів океанів; вибавила її від московського людоїда, який грозив, що її проковтне. В деяких політичних і духових центрах завдають собі питання, що булоб тоді, колиб Японії вдалося заволодіти Китаєм і зробити з нього новочасну державу під своїм керовництвом! Ціла плянета трясласьби! Є вкінці й такі, що вичікують або бояться верховодства Росії. Загадочний московський уряд вже сьогодні тішиться в уяві Заходу, деякою діявольською „всюдиприявністю". Всюди, де вибухає війна, революція, або хочби заворушення, в Болгарії, в Китаю, в Туреччині, в Єгипті, в Мароку — бачать його діяльність, його вплив, його гроші і його аґентів, яких годі схопити. Він грає трохи в драмі нашої доби ролю злого духа, може і призначеного на те, щоб згодом бути побідженим, але багато діяльнішого і більш кріпкого від рівнодушного доброго духа. Ті, що йому приписують ту „всюдиприявність", готові навіть думати, що він мріє про владу над світом і що мігби її здобути загальним переворотом.

Французька революція ще є для новочасного духа приміром, з якого народи моглиб черпати багато відповідей, якби лиш хотіли! Світова війна, що повалила гегемонію Европи, витворила порожнечу в світі. Тепер стараємося відгадати, яка то нова гегемонія її заступить, так немовби світ був засуджений жити вічно під насильством якоїсь могутности, або груп упривілеєних могутностей.

Та чи світ дійсно потребує володаря? Чи гегемонія Европи протягом XIX. століття не була відірваним явищем, історичною новістю, що мала скінчитися враз із обставинами, які її спричинили?

Злучені Держави стали величезною силою промисловою, фінансовою і морською. Під тим оглядом всі погоджуються. Та це ще не доказ, що саме тому зможуть верховодити в світових справах. Бо коли їх багацтво величезне, то в великих світових справах сила гроша обмежена. Капітал має свої власні права; він іде туди, де сподіється більших зисків, а не туди, де треба боронити найважніших політичних інтересів. Коли він до деякої степени може помочи поодиноким урядам до осягнення деяких цілей, то він ніколи не згоджується, щоб посвятитися для політичних вимог. Як засіб до володіння він має свої слабі сторони. Віритель держить довжника, але довжник зі свого боку держить вірителя. Держава-віритель має засоби, щоб зробити натиск на свого або своїх довжників, але вона звязана також з ними спільністю інтересів, яка може робити поважні труднощі в її політичних посуненнях. Вона не може їм шкодити без власної кривди. Дійсно важко Европейцеві передбачити ролю, яку Японія зможе відіграти в Азії, а посередно й у світі. Японія, що вступила в світову війну, як середна держава, вийшла з неї, як одна з найбільших. Одначе мається враження, що на терені діяльности, котрий для неї повинен бути найкорисніший т. є. в Китаю, зустрічається вона з невидимими перешкодами. Всі народи — думаючи европейськими категоріями — сподівалися, що Японія скористає з китайської анархії, щоб на ній добре обловитися. Одначе вона поступає в китайських справах з обережністю, яку можна собі лиш витолкувати неможливостями, скритими під обманчивими видами жовтого хаосу. Взаїмна могутність і слабість Японії й Китаю не можуть бути так великі, як це нам, далеким і необізнаним глядачам, видається.

Здається, що о скільки йде про гегемонію революційної Росії, то вона належить до тих вигадок, що їх так любить західний ум, пересякнутий історичними прецедєнсами. Причини, що додали французькій революції історичної ваги, були виїмкові, так, як і виїмкові були обставини, що викликали чудний розвій XIX. століття. Одначе Европа мимо своєї могутности не може створити на протязі одного століття двох революцій, які малиб всесвітне значіння.

Один з найвизначніших прихильників імперіялізму попереднього покоління, англійський проконсуль в Єгипті льорд Кромер тому 20 літ відгадав правду: західна цивілізація це заперечення імперіялізму з причини повної майже орґанічної, безсилости вимогти послух, з якою безнадійно бореться. Західний ум від 3 століть витворює лиш критичні доктрини і викликує революції, яких ціль підбурювати всі живучі сили в одиниці і в масах. Протестантська реформа, розвій знання, фільософія XVIII. століття, французька революція, парляментарна система, демократичні доктрини й орґанізації, промисл і Америка — створили анархістичний індивідуалізм. Цей індивідуалізм є сьогодні душею і повітрям заходу в дорині, в мистецтві і релігії, в фільософії її суспільнім життю. Людська енергія увільнена зі стільких вязлів, що її вязали, набрала шаленого розмаху. Завте трудніше стало правити людьми. Західна культура це могутний товчок для духа критики і революції, котрий в Азії й Африці підточує основи держави і могутности, які створив Захід. І як тільки якийсь нарід стане західним, зараз ворохобиться проти Заходу. (К. б.)

—o—

Шкільні підручники правосл. Українців

В виділових школах на Волині є підручник православної релігії п. з. „Учебник по закону Божію для седмого класса седмикласных школ." Той підручник на 68 ст. подає ось такі вісти з історії нашої церкви:

„Польський король Зиґмунт III., під котрого властю був Київ і Литовське князівство, остаючи під впливом Єзуїтів, не позволяв рукополагати на митрополитів і епископів особи неприхильні унії, а на місце помершого київського митрополита Рагози, назначив відступника від православія Іпатія Потія. Тоді розпочалися страшні переслідування православних, котрі відкидали унію. Богатші монастирі і парохії віддавано уніятам і перемінювано на костели; православних духовних викидувано зі соромом з парохій, їх церкви рабовано, печатано або винаймано жидам, котрі брали від православних довільні оплати. Цілі округи лишалися без духовних, церкви замкнені, або позамінювані на коршми. Не було кому ані ховати померших ані хрестити діти. Духовних, вірних православю, так страшно переслідувано, що пригадували на перші часи мучеництва християн. Часто переслідування були під проводом епископів. Прим. Іпатій Потій вдерся з узброєними людьми до православних церков і власними руками рвав „антимінси" і літурґічні одежі. Полоцький епископ, Йосафат Кунцевич, пізніше зачислений Папою в ряди святих, розкопував гроби(!!) православних а їх тіла кидав собакам (!!). Такими то насильними методами при кінці половини Зиґмунта III., поширювано унію між 4 міліонами православних!!..."

Такі й подібні брехні подається українській, православній молоді. Ті брехні, уложені нарочно в часі боротьби, пригадують сучасні воєнні брехні, а ріжняться від них хіба тим, що воєнні брехні самі їх автори відкидали до 10 літ по війні, коли згадані вище брехні про розкопування гробів і т. п. річи вже 300 літ покутують і навіть у шкільні підручники заблукали...

Тим чином наші брати не тілько не можуть наближуватися до нас, але неначе нарочно поширяється пропасть та заострюється релігійну ворожнечу.

Т. Г.

—o—

Аґабеков провокатор?

В 351 ч. „Нової Зорі" помістили ми лист чекіста Аґабекова, котрий у нім вирікався большевизму й заповідав боротьбу з чрезвичайкою. Тепер париська преса доносить, що французькій поліції удалося ствердити, що Аґабеков далі удержує потайки звязки з чекістами. Супроти того треба приняти, що він оповістив свій лист про розрив з большевизмом в порозумінні з чрезвичайкою а то в тій ціли, щоби здобути довіря серед еміґрантів й опісля всі таємниці та звязки еміґрантських орґанізацій зрадити чрезвичайці.

—o—

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Найстарші українські подорожні записки

„Хожденье Данила, Русьскыя Земли игумена" до св. Землі в рр. 1106—1170.

Від найдавніших часів люди вірили, що молитва в св. місцях важніша, ніж деінде. Се й викликало подорожі до тих місць, т. зв. паломництва.

Вже Греки і Римляни підпринимали такі подорожі до деяких святинь. Германці збиралися в святих гаях. Жиди кождого року в великі свята ходили до Єрусалиму. Магометани ходять до Мекки. В християнськім світі паломництва до місць, де жив й умер Христос, увійшли в звичай у IV. ст. Від того часу вони вдержуються по нинішний день.

На Україні паломництва до св. Землі почалися незабаром після приняття християнства. Скоро стали вони просто звичаєм. Звичай той поширився був у нас так дуже, що вже в XIII. ст вийшла заборона паломничати, а в XIV. ст. та заборона була повторена. „Бо — як казав еп. Нифонт — ходять тільки для того, аби, не роблячи, ходити та за дурно їсти й пити". А другий еп. Ілія, довідавшись, що люди часом присягають іти до Єрусалиму, казав накладати за те епітимію: „бо ті присяги нищать нашу землю".[1])

Паломничали передовсім до св. Землі. Та окрім того були значно розповсюджені подорожі на Афон і до Царгороду. Через Царгород ішли подорожники також до Єрусалиму. Тут вони задержувалися і відпочивали. В „Паломнику" Антонія читаємо: „Кождий Русин, що йде до Єрусалиму або з Єрусалиму", в монастири Богородиці під „Іспігасом" в Царгороді дістає поживу. Є також натяки на подорожі й до західних святинь.[2])

Перший український подорожник-паломник, що не тільки підняв подорож-паломництво до св. Землі, але й описав се докладно, був ігумен Данило з Чернигівщини. Паломництво своє відбув він на самім початку XII. ст., між рр. 1106—1107, й описав у творі п. з „Хожденье Данила, Русьскыя Земли игумена".

Яким шляхом ігумен Данило відбув свою подорож, докладно не знати. По деяким даним можна думати, що йшов через Царгород: він згадує напр. Лукоморє (Золотий Ріг) і Велике Море (Середземне Море), далі острів Родос, при чім зазначує, що на той острів був засланий в XI. ст. кн. Олег Гориславич, про котрого згадує „Слово о Полку Ігоря". Вкінці згадує Кипр, який він увесь зійшов.

Ціллю паломництва ігумена Данила був поклін св. Землі. Тому зовсім природно, що він цікавиться головно тими місцями і предметами, котрі мають реліґійне значіння. Отже він подрібно описує всі святі місця а також усе, що бачив та було гідне уваги: Вифлеєм, „идеже Христосъ родися", „путь, иже въ Галилею", Єрусалим — Ґріб Господній і Голгофту, гору Тавор, печеру Мелхиседека і т. д. При описах Данило часто подає апокрифічні подробиці. Його увагу звертають храми, їх мальовила, ікони та ріжні святі памятки. Описуючи природу св. Землі, Данило подрібно зупиняється на ріці Йордані. В ордан-ріці, по його словам, вода каламутна, солодка, здорова. Вона тече бистро і „лукаво" (закрутами). Глибина її („якоже самъ съобою искусилъ и измѣрихъ") рівна чотирьом сяжням. Змірив він і її ширину, яка показалася однаковою з шириною р. Снови на Чернигівщині. На берегах Йордану росте „лѣсокъ малъ, яко вербіе, есть и подобно, яко лозія, но нѣсть наша верба". При описі Йорданських околиць автор згадує про „пардусів" (рисів), диких безрог та львів.

На політичний стан Палестини, що тоді находилася під владою хрестоносців, Данило звертає небогато уваги. Та всеж таки оповідає про хрестоносців, про здобуття ними Акри, про похід 1106—1108 рр., згадує про короля Балдуіна („Балдвина"), котрого бачив у Єрусалимі — і т. д.

Описам пережитих почувань автор присвячує небогато місця. Вміє одначе висловити їх в яскравих красках.

Замітна прикмета „Хожденья" ігумена Данила се глибокий патріотизм його автора. Він завсіди памятає про свій Рідний Край і честь та добро Української Землі в нього завсіди на першім місци. Він споминає руських князів (вичислені імена 10 виключно українських князів) і княгинь, епископів, ігуменів та бояр. Він з радістю згадує про те, як завдяки дозволови короля Балдуіна він міг до Гробу Господнього привісити „кандило" від усеї Руської Землі.

„Літературна памятка з початку XII. в., що — в ріжних копіях під ріжними заголовками — містить в собі опис подорожі до св. Землі, відбутої через Данила Мниха з Чернигівщини, — каже про обговорювані подорожні записки д-р В. Щурат — є не лиш одним з найкращих творів нашого давного письменства, але й перворядним твором в европейській літературі подорожей з середних віків. Звичайний читач знаходить з ній ту незрівнану простоту оповідання, яка все йде в парі з щирістю, а заставляє віру ймити всему, в що вірить автор, хочби се були й леґенди. Для історика Данилове оповідання є чимсь більше, ніж покажчиком культурного урівня давного нашого духовенства чи взагалі інтеліґенції. Описом стрічі Данила з Бальдуїном в Єрусалимі воно задокументовує ту повагу нашої землі в чужинців, яка вже в XI. в. Ілярйонови позволяла сказати, що не худа і невідома є наша земля, але „вѣдома и слышима єсть всѣми конци земля". А факт, що скромний чернець просить в Бальдуїна, щоб позволив йому „поставити кандило своє надъ гробомь Господнимь за вся князя наша и за всю роускоую землю", се для історика теж документ і національної свідомости і патріотизму, — прикмет не лиш вищої сфери, з якої вийшов автор „Слова о Полку Ігоревім". Несчисливіж сліди апокрифів у Даниловім творі — се знову одна з найбільших принад для історика літератури, така сама принада, якою завдяки провіреній правдомовности нашого паломника являються його топоґрафічні вказівки для дослідника топоґрафії Палестини з часу хрестоносних походів".[1])

„Хожденье" ігумена Данила було дуже популярне в старій Україні. До нас дійшло коло сотні рукописних копій його, між ними деякі ілюстровані: з XV. ст. — 5; з XV.—XVI. ст. — 4; з XVI. ст. — 22; з XVI.—XVII. ст. — 8; з XVII. ст. — 25; з XVII.—XVIII. ст. — 3; з XVIII. ст. — 14; з XIX. ст. — 9. „Хожденье" стало зразкомдля цілого ряду пізніших подорожників-паломників і богато з них користувалося ним при своїх описах.

Є кілька творів у старім українськім письменстві державної доби України XI.—XIII. ст., яких значіння не замикається границями української етноґрафічної території, але належить до цілого культурного людства. Се: найстарші українські літописи (Нестора і Галицько-Волинська), Руська Правда, Слово о полку Ігоря і „Хожденье" — подорожні записки ігум. Данила.

Та сучасне українське покоління не звертає як слід уваги на Подорожні записки ігум. Данила. Нема навіть досі перекладу їх на живу українську мову, хоч українських перекладів чужих далеко менше визначних творів є в нас уже чимало. Українська інтеліґенція зовсім забула одну з найвизначніших і через ряд століть найбільш популярних на Україні памяток своєї старої культури.

Та коли забули про отсю визначну памятку своєї старої літератури, ми, її власника, то не забула про неї Европа. Вона визнала її за одну з найвизначніших памяток того роду европейської літератури взагалі, вартну перекладу на сучасні европейські мови. І ми є свідками високо характеристичного факту: Хоч подорожна праця ігум. Данила, визначна памятка старої української культури й українського патріотизму, не знайшла досі перекладчика на живу українську мову, та зате вже давно переклали її на мови західно-европейські: французьку (1864 р.), німецьку (1884 р.) аж до ново-грецької (1864 р.) включно.

——o——

Подорожні записки Данила Паломника.

(Виїмки).

1.

Вступ.

Отсе я, Данило, негідний ігумен Руської Землі, гірший ніж усі монахи, упокорений богатьома гріхами, що не вчинив нічого доброго, спонуканий своїм намером та своєю нетерпеливістю, захотів побачити святе місто Єрусалим та обіцяну землю. І за Божою ласкою дійшов я до святого міста Єрусалиму та бачив святі місцевости. Я обійшов усю землю Галилейську та святі місцевости коло святого міста Єрусалиму, де ходив своїми ногами Христос, Бог наш, і де показав великі чуда. І все те я бачив своїми грішними очима, все те, чого я бажав у своїх думках через богато днів, Бог добротливий дозволив мені видіти.

Але браття й батьки, панове мої, простіть мені та не судіть за нерозум і за грубість, з якими я написав про святе місто Єрусалим та святу Землю, про сей святий шлях. Бо хто йде тим шляхом зі страхом та покорою, той ніколи не прогрішиться проти милости Божої. Як тим святим шляхом ходив не так, як слід, а з всякою слабістю та лінивством, пив, їв та робив, чого не слід було. Та я всеж таки маю надію на Божу ласку та на вашу молитву, що Христос Бог простить мені мої безчисленні гріхи.

І я описав ту подорож та ті святі місця, не гордючись та не чванячись тою мандрівкою. Сього не може й бути тому, що я не зробив нічого доброго підчас тої подорожі. Я описав усе тільки з любови до святих місць, описав усе, що бачив своїми грішними очима, аби не призабулося те, що мене негідного Бог зробив гідним бачити. Налякався я, як той лінивий слуга, що сховав талант свойого пана та не придбав відсотка від нього. Написав я се і для віруючих людей, щоби хтонебудь, почувши про сі святі місця, полинув туди душею та думками й одержав нагороду на рівні з тими, що ходили до тих святих місцевостей. А богато, що дійшли до святих місцевостей та бачили святе місто Єрусалим, попадають у гордість, неначеб зробили яке-небудь добре діло. Сим вони тратять нагороду за свою працю. З них — я перший.

2.

Ріка Йордан.

Ріка Йордан тече бистро. Має береги по тамтім боці стрімкі, а по сім похилі. Вода дуже мутна і в питю солодка; пючи ту святу воду, не можна насититися; від неї ні болить ні шкодить у нутрі чоловіка. Йордан зовсім подібний до ріки Снови: і широкий і глибокий і круто тече і дуже бистро, як ріка Снов. Він, там, де купаються, завглибшки 4 сяжні, як се я сам змірив і випробував, бо перебродив на тамтой бік Йордану і богато походив по його березі. А завширшки Йордан такий, як Снов при устю. По сім боці Йордану, там, де купаються, є ліс невисокого дерева, що подібне до верби, а вище того місця, де купаються, росте

---

[1]) М. Грушевський: Історія України-Руси. Львів, 1905. Т. III², ст. 406 407.

[2]) Дмитріевскій: Православное русское паломничество на Западѣ (въ Баръ и Римъ). Кіевъ, 1897. (Труды Кіев. Духовной Академіи).

[1]) Д-р В. Щурат: Перегринація. Жовква, 1906. Ст. 5—6.

на березі Йордану, богато лозини, але вона не така, як наша лоза, але дещо подібна до дерену. Є також богато тростини; а оболонь має, як ріка Снов. Тут є богато звірини, без числа диків, богато леопардів, тут є також льви. По тамтім боці Йордану є високі камяні гори, далеко від Йордану. А під тими горами є другі гори, з близька білі, і вони близькі до Йордану. По тамтім боці Йордану се земля Заулонська і Нефталимська.

3.

В короля Єрусалиму Балдуіна

У велику пятницю після вечірні отвирають Гріб Господній, паливають лямпи самою чистою оливою, без води, і вложивши гноти в оливяні рурки, не запалюють, але полишають ті гноти незапаленими та о год. 8. вечером запечатують Гріб Господний. Тоді гасять усі лямпи не тільки там, але й по всіх церквах у Єрусалимі.

Отже в сю велику пятницю я негідний пішов о год. 1-ій дня (7-ій рано) до князя Балдуіна[1]) і поклонився йому до землі.

Він, побачивши мене малого, покликав мене з любовю та сказав:

„Чого хочеш, руський ігумене?"

Бо він мене добре знав та дуже любив, бо був добра, лагідна та зовсім не горда людина.

І я сказав йому:

„Князю мій! Пане мій! Благаю тебе, Бога ради і ради руських князів, дозволь і мені поставити свою лямпу на святім Гробі від усеї Руської Землі!"

Тоді він з великою увагою та любовю сказав мені поставити лямпу на Гробі Господнім.

4.

Закінчення.

„Не забыхъ именъ князь рускыхъ и княгинь и дѣтей ихъ, епископъ, игуменъ и боляръ и дѣтей моихъ духовныхъ и всѣхъ христианъ...".

І Бог свідок тому і святий Гріб Господній, що у всіх святих місцях я не забув імен руських князів і княгинь і їх дітей, епископів, ігуменів і бояр і дітей моїх духовних і всіх християн ніколи я не забув, але у всіх святих місцях споминав їх. Найперш покланявся я за всіх князів, а потім і за свої гріхи помолився. І за се звеличаю доброго Бога, що сподобив мене малого виписати в лаврі у святого Сави імена князів руських і нині поминаються їх імена з жінками і їх дітьми в Єктенії. Отсе їх імена: Михайло Святополк, Василь Володимир, Давид Святославич, Михайло Олег, Панкратій Святославич, Гліб Мінський. Стільки їх імен я памятав і тих вписав; крім того всіх князів руських і бояр — у Гробу Господнього і у всіх святих місцях. І відспівав я літургії за князів руських і за всіх християн 50 літургій, а за покійних я відспівав 40 літургій. Нехай усіх, що читатимуть отсе писання з вірою і з любовю, благословить Бог і святий Гріб Господній і всі оті святі місця, нехай їх винагородить Бог на рівні з тими, що ходили до тих святих місць. Бо блаженні ті, що, побачивши, увірили, але тричі блаженні ті, що увірили, не бачивши. Бо в дійсности віра рівнається добрим ділам. Браття і панове мої, ради Бога не позав идуйте нерозумови мойому і моїй грубости. Не осудіть сього писання мене ради і Гробу Господнього і святих сих місць. Хто з любовю прочитає його, нехай одержить нагороду від Бога Спаса нашого Ісуса Христа. І Бог мира нехай буде зі всіми вами на віки. Амінь.

Подав **Ів. Кревецький.**

[1]) Єрусалим був тоді в руках хрестоносців і королем там був Балдуін І.

—o—

НОВІ ВИДАННЯ

о. В. К.: ПОМІЧНІ РИСУНКИ при науці релігії в перших роках навчання. 31. відручних образків з поясненнями. 28 стр., 8°, Зборів 1930.

Книжечка отся є новинкою в ділянці помічних підручників католицької катехитичної літератури. Помагає вона вчителеви релігії користуватися методою навчання релігії при помочі рисунків, яка нині загально принята при навчанні инших предметів.

Поміщено тут 31 легких, ізза свого примітивізму до скопіювання, ілюстрацій біблійних подій, з обсягу матеріялу першого року навчання.

Крім того подано практичні вказівки: Коли і як послугуватися рисунками. Що належить, а чого не вільно рисувати.

Книжечка заслугує на увагу ОО. Катехитів, учителів релігії та провідниць діточих захоронок. **В. Я.**

—o—

Нова нафтова кооператива

Слово до духовенства.

Роля і значіння Церкви і духовенства в життю кожнього народа великі, а зокрема в життю поневоленого народа прямо неоцінимі. Отся теза примінена до нашого народа відносно гр.-кат. Церкви і її духовенства находить повне історичне потвердження. Першим будителем національної думки і слова був у нас священик о. Маркіян Шашкевич. В оформленні політичної думки і стремлінь Нації брало священство без сумніву діяльну і як найживішу участь. Мартирольогія нашого народа була у нас мартирольогією нашого священства, що так прекрасно представив навіть радикальний поет Іван Франко в свойому творі „Панські жарти".

В теперішній мент гр.-кат. Церква, її ерархія і все духовенство, є в тісній звязи з цілим народом. Нема ділянки, де не булаб слідна праця і великі заслуги наших князів Церкви. І можна сміло сказати: не будь нашого патріотичного, а наді все жертвенного духовенства з його світлою Єрархією, ми в нашому культурно-господарському життю булиб далеко від нинішнього стану. Сила нашого духовенства в єдности почувань з народніми масами, в повнім зрозумінню їх потреб і вимог, на основі примінення святих церковних засад в його діяльности, в святім почуттю сповнювання вложених і принятих обовязків доброго пастиря супроти пастви. Тому наше духовенство не минає і не переочує ніякого нового прояву в життю народа. Саме тепер, коли цей народ змагається зі своїми злиднями, шукає виходу з них, творячи нові засоби до життя, нові варстати праці, щоб поправити свою долю, наше духовенство не стоїть осторонь цих змагань, а густо-часто є їх духовою і матеріяльною основою.

Висловом цих новочасних змагань і стремлінь, є між иншим Нафтове Товариство „КИПЯЧКА", коопер. з відповідальністю уділами в Бориславі. Його творить українське громадянство нафтової заглибини, щоб заповнити ту прогалину в нашому господарському життю, яка так дуже мститься на нас і якої усунення є прямо питанням буття українського елемента в нафтовій заглибині. Ми в нафтовому промислі, за виїмком землі, де є кипячка, нічого не маємо, але це не значить, що ми не можемо і не вси лі там нічого мати. Навпаки, народ мусить засвідчити, що він сам може користати з дібр і богацтв тої землі. Це може статися тільки шляхом масової організації дрібних масових уділів, зусиллям всіх верств нації в кооперативній організації. Тут наше духовенство, вірне своїй історичній традиції, свойому становищу, візьме без сумніву активну участь, купуючи уділи Нафтового Товариства „КИПЯЧКА". В цей спосіб причиниться в головній мірі до створення українського нафтового промислу, створення варстату праці для нашого робітництва, якого з чужих варстатів праці майже зовсім усунено. Справа ця ще й з одного боку дуже важна, бо наш робітник по чужих фабриках мусить працювати в наші, навіть найбільші свята, не маючи змоги заспокоїти своїх релігійних потреб. Внаслідок цего він сам і його рідня винародовлюється, бо він бачить більшу пошану релігійних потреб і почувань у свого сусіда Поляка і навіть Жида. З цего боку наше робітництво позбавлене всякої правної і дійсної охорони. Власні копальні, як варстати праці для нашого робітника всякого рода охоронилиб його від духового упадку. Отсе є ті моральні й матеріяльні понуки, які кажуть кожному духовному і вірному нашої святої Церкви стати членом Нафтового Товариства „КИПЯЧКА".

Посол А. Максимович.

—o—

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Марійський конгрес у Люрді. В днях 29—31 липня с. р. відбувся в Люрді другий Марійський Конґрес, (перший був перед кільканацяти роками в Шартре), під проводом кард. Вердієр-а. Учасників було дуже много, в часі кінцевої процесії около 60 тисяч. Виголошено ряд промов і відчитів. Між иншими виголосив відчит Д-р Валлєт, провідник комісії лікарських дослідів. Навів случай чудесного уздоровлення молодого семинариста, який маючи чахоткою знищені легені, по одній купели в чудотворній саджавці, став цілком здоровий. Зі звітів довідуємося, що до Люрд прибуло паломників в 1929. р. зі самої Франції 170 тисяч, в тім 10 тисяч хорих. З инших країв понад 70 тисяч з 6 тисячами хорих. В часі зїзду відбувалася вистава памяток по Бернадеті Субіру і образів культу Пренепорочної.

Душпастирство чужинців у Франції. В повоєнних часах великий наплив еміґрантів до Франції з усіх країв витворив одну з найбільше пекучих потреб краю, а саме потребу душпастирства чужинців. Заклики аепископів Ліону й Парижа та епископа Байони дали змогу Італійцям, Еспанцям, Полякам, Португальцям, Бельґійцям, Швайцарцям і Німцям подбати за заспокоєння духових потреб їх земляків, що перебувають на роботах у Франції. Після звіту часоп. „Докіментасіон Католік" з 14. червня 1930. утворено для 500.000 чужинців окрему дієцезальну управу, яку в 1922. р. підчинено епископови-помічникови, а пізнійше генеральному вікаріеви. „Її завданням пише сей часопис — добрати найвідповіднійших священиків, які заспокоювалиб душевні потреби своїх земляків і піддержували в них віру. Досвід учить, що священики, які походять з батьківщини еміґрантів, найбільше пожадані й найбільші осягають успіхи". Від 1922. р. англійська кольонія має в Парижі каплицю. Король Еспанії Альфонс XIII. оснував тут еспанську місію. Також Флямандці, Греки, Мароніти мали правильно свої богослуження. Від 1922. р. душпастирство чужинців поширилося замітно. Нині істнують у Франції німецькі, швайцарські, російські-католицькі, сирійські, угорські, чехословацькі, люксембурґські, арменські й польські душпастирства. Саме польське душпастирство обіймає 30 французьких департаментів. На жаль для численних наших земляків гр.-католиків доси не вдалося ще оснувати у Франції гр.-кат. душпастирства. А потреба дуже пекуча.

Продовження теольог. студій в Австрії. З новим шкільним роком теольоґічні студії в усіх австрійських дієцезіях, на бажання св. Отця, треватимуть 6 літ (2 роки фільософія, 4 роки теольоґія).

Навернення в Америці. Число навернень на католицизм в Америці й Канаді постійно зростає. В Блюмінґтон, Індіяноп, навернувся міліонер Шовер, колишній провідник масонів. В його сліди пішли проф. шикаґського університету Фловер і настоятель епископальної церкви д-р Деляні. Бостонський аепископ уділює щороку пересічно 1000 конвертитів св. Т. Миропомазання. В минувшім році було 700 навернень.

В Куритибі в Бразилії відбувся тиждень Марійських Дружин. В інавґураційній сесії того тижня промовляли до численно зібраних членів Марійського Союзу оо. Лобо і Маззаротно й архієпископ Йоан Брага, що говорив на тему Католицької Акції й апостольського післанництва Марійської Молоді. В слідуючих днях тижня прочитано і проведено дискусії над рефератами: д-р Ліґвару: „Поширення Марійських Дружин", студ. де Маттос: „Формація чистого і солідного характеру" і о. Тарсія з чина оо. Капуцинів: „Виховання християнської молоді". Тиждень закінчився масовим св. Причастієм всіх учасників.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПОЛЬСЬКА ПРОПАГАНДА В СПРАВІ КОРИДОРУ. Польський публіцист Смогожевський, що постійно перебуває у Парижі, видав недавно в французькій мові книжку п. н. „La Pologne. l'Alemagne et le Corridor", що має бути відповідю на німецькі претенсії ревізії польсько-німецьких кордонів. Книжку цю, містить 29 мапок і багато статистичних таблиць, перекладено на днях і на англійську мову. Краківський „Час" доносить, що тепер приготовляється німецький переклад. Німецька преса, яка нотує цю вістку, додає від себе: „Часопис той („краківський „Час" — р е д.) висловлює надію, що книжка, яка вийде в 3 гол. мовах Европи багато причиниться до „правильного" висвітлення справи коридору передовсім у Лондоні, „а в першу чергу також і в Берліні."

БОРОТЬБА З БЕЗРОБІТТЯМ В АНГЛІЇ. Недавно відбулася між міністрами анґл. робітничого уряду і ліберальними експертами конференція, на котрій кілька разів виступав дуже енергічно Лойд Джордж за переведення широкого пляну публичних робіт. Важнішою точкою того пляну являється будова битих доріг і електрифікація залізниці і сільського господарства. Лойд Джордж числить на те, що засоби на ці роботи можна одержати великою позичкою. Міністри Морісон і Герцгорн виступили із спротивами, вказуючи провідникам лібералів на те, що виповнити ці пляни неможливо ізза тяжкого фінансового положення краю. Міністер фінансів сказав, що анґл. ринок на довгий час позбавлений змоги реалізувати велику державну позичку. Дальше переговори перервано, щоби в перерві виробити доцільнішу програму боротьби з безробіттям. При цьому уряд буде стреміти лиш до того, щоб хоч зменшити зріст безробіття підчас надходячої зими.

—o—

НОВИНКИ

Митрополит Ґнезна, пралат Кречнер, помер у 80. р. життя й 54. р. священства.

Один рік служби у війську завела еспанська рада міністрів.

Від 19. до 28. ц. м. відбувається в Штокгольмі городнича вистава з кількома тисячами експонатів квітів, овочів і ярини.

Самоходовий випадок аепископа. По донесенням із Оттави з архіепископом Квібеку кард. Рульо приключився автомобілевий випадок, у якому кард. був ранений в рамя і шию. Стан його здоровля дуже поважний.

В льокалю Сельробу у Львові переведено ревізію, найдено багато комуністичних летючок й у звязку з тим арештовано 11 осіб.

В Сіная має відбутися під кінець ц. м. нова господарська конференція Румунії й Югославії.

Для аґітації серед армії заснували большевики „Союз письменників армії і фльоти", з Максимом Горким на чолі. В союзі є покищо 50 письменників. (АТЕ)

8 зол. 50 гр. платять у Варшаві за 1. карбованець.

Незвичайний летунський випадок. Тримоторовий літак піднявся з 10 подорожними до лету в напрямі Зари в Дальматії. Нараз один пропелер відірвався і з такою силою вдарив у кабіну комманданта літака, що вбив його 10-літню донечку на місці а одній жінці, що була тоді в кабіні вірвав рамя. Літак, що був заразом гидропляном осів на воді а візваний через радіо моторовий човен забрав вбиту дівчину і ранену на беріг.

Нафтове Товариство „Кипячка". кооп. з відпов. уділами основано в Бориславі. До Надзірної Ради належать: д-р Кость Левицький, д-р Михайло Терлецький, д-р Володимир Ільницький, Степан Сасик, о. Іван Ліщинський, посадн. Іван Макар, інж. Маріян Капустяк, проф. Павло Лопата, Петро Витвицький, Федь Ваврик, Іван Мулярський, Ілько Яворський, інж. Михайло Творидло, інж. Богдан Ксьонжек, Флоріян Кульчицький, Гриць Марич. Дирекція: посол Антін Максимович, інж. Роман Кулицький, Дмитро Стефанюк, інж. Іван Озаркевич, проф. Михайло Білас, Іван Лейбич.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

В Укр. Жін. Сем. СС. Василіянок в Дрогобичі з правом приходности є ще вільні місця на курс I—IV. Вступні іспити 1, 2, 3 вересня. Приміщення знайдуть дівчата в Інституті СС. Василіянок. — УПРАВА
778 2—2

О. О. Катехитам і Книгарням до відома!

Вже вийшов з друку: **„Малий катехизм хр.-кат. релігії"** по зол. 0·80, та **„Коротка Біблійна Історія"** по зол. 1·50 до навчання в народних школах. — Від замовлень О. О. Катехитів понад 25 шт. порто даром. Книгарням значний опуст. Замовляти: **Священича Поміч, Станиславів, (пасаж).** 776 2-3

Від 40 літ істнуюча фірма
ШАРЛЬОТТА ЧИШ
Львів, вул. Рутовського ч. 7.
проти Катедри в подвірю
— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ МЕБЛІ
731 на догідні сплати, без поруки. 26-30

НЕДУГИ ЛЕГЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує мільони людей. — При поборюванні грудних недуг та бронхіту, впертого іта томлячого кашлю і т. п. примінюють лікар **„Balsam Thiocolan-Age"** Гонсецкого, що влекшуючи виділювання флєгми, скріплює організм і самопочуття недужого, побільшує тягар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 769 4-10

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує
709 **М. МОШУМАНСЬКИИ** 16-30
Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11
футра д Приймає о переховування.

МИЛО до прання — до миття і прання з запахом
767 марки 5-5
„ЦЕНТРОСОЮЗ"
Кождий свідомий Українець уживає і домагається по всіх кооперативах „МИЛА ЦЕНТРОСОЮЗУ" з української кооперативної фабрики „Центросоюзу".

ЛІЖКА ПОЛЕВІ
ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вкладні.
578 поручає
ВИРІБКИ Л. ЯҐОШЕВСКІ
ЛЬВІВ, Личаківська 132.
39-50

Союз Кравців Львів Личаківська 15.
під управою ПІРКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ
поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.
708 16—32 **„Свій до свого".**

Охорону дахів бляшаних против іржі і впливів атмосферичних
„Subox-ом"
і „Norbilak-ом"
як також асфальтування всілякого рода криття дахів папою і плоскі дахи (Holzcement),
753 виконує 9-10
БРОН. СВЄЖИ
Львів, вул. на Болоне ч. 50.

РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На весняний і літний сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни зниженi! Вибір великий!
412 35-?

Обува на сезон літний!
жіноча, мужеська і діточа **по зниженых цінах** продає **склад обуви**
„КРАХА" — Львів, Галицька 15. Дешево, бо в подвірю!
694 17-25

КОСИ стирийські з гаранцією, **ТОМАСИНУ** бельґійську і німецьку, **ВУГОЛЬ,** всякі господарські машини
745 **замовляйте в Спілці Українських Аґрономів**
Львів, Собєського 28. **Цінники і оферти даром.** 6—15

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10

Рік V. Рогго зворсове гістичем Львів, четвер 4. вересня 1930. Ч. 67. (367)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8, II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр.— Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Розвязання Сойму і Сенату

В суботу 30. VIII. перед полуднем голова ради міністрів переслав марш. Сойму декрет президента держави такого змісту: „По дозрілій надумі ствердив я, що найважніша річ в праці всіх горожан, це направа основних законів республики тому, що вони є підставою всіх законів. Ця направа необхідна, бо на жаль дотепер годі оминути правового хаосу, який тепер є в республиці. Коли я переконався, що, мимо мого зусилля, не зможу перевести тої направи при допомозі теперішнього сойму і сенату, рішив їх розвязати.

Тому то на основі § 26. Конституції точки 2 і 3, на внесок ради міністрів розвязую сойм і сенат з днем 30. серпня 1930.

Речинець виборів до Сойму назначую на 16. падолиста 1930, а до Сенату на 23. падолиста 1930". Цей декрет мав бути підписаний ще в пятницю вечером, а вже рано в суботу ПАТ вислав цю вістку телеґрафічно за кордон.

УНДО хоче спілки з соціялістами

Екзекутива УНДО одноголосно ухвалила дня 30 серпня, звернутися до партій укр. соціялістично-радикальної й укр. соц. дем. з предложенням, заключити спільний виборчий блок. Коли соціялісти приймуть це предложення, то священики, члени УНДО стануть перед дуже тяжкою проблемою, бо як відомо, партії радикальна й соц. дем. явно ворожі Церкві.

Пресова конференція у воєвідстві

В першім дні свого урядування 1-го ц. м. новий львівський воєвода запросив представників усеї львівської преси на пресову конференцію. Конференція відбулася в будинку воєвідства. Воєвода представив коротко ситуацію на його терені урядування. Вважає підпали вислідом зорґанізованої акції, хоч не всі. На його внесок центральні власти мають видати рішучі зарядження. Запевнив дальше, що як і доси буде кермуватися справедливістю та безсторонністю без огляду на віроісповідання і походження. В господарській ділянці присвятить головну увагу будові доріг. Що до актів реванжу з боку польського громадянства, то не тільки є їм противний, але буде безоглядно їх поборювати („темпіць"). Забирали ще голос представники польської преси, котрі також осуджували думку реванжу. Конференція трівала не цілої пів години.

Духовенство а вибори в Німеччині

На днях скликали католицькі робітничі організації в Кельні передвиборчу нараду, на яку запросили все міське і дооколичне духовенство. На нараду прибув міністер праці Д-р Штебервальд, який зясував всю вагу сучасного тяжкого положення і вичислив вкоротці всі заходи правительства, щоб те положення облекшити і його наміри в майбутньому. Він сказав, що уряд поборе господарську крізу враз із безробіттям, оскільки ріжні розкладові сили не знищать добрих починів. Найбільший ворог песимізм і зневіра, яку використовують ріжні темні типи для підбурювання народу.

Приявне духовенство заявило, що обовязком його совісти є доложити всіх зусиль, щоб оберегти німецький нарід перед катастрофою, до якої веде його правий і лівий радикалізм. Бо революція і горожанська війна це не є ніякий вихід із сучасних труднощів, вони лиш збільшилиб нужду до небувалих розмірів і до решти знищилиб відбудову останних 12. літ. В таких хвилинах кождий, що почувається до відвічальности за добро народу, а передовсім душпастир мусить вказати ясний і недвозначний напрям. Бездільність булаб зрадою народної і державної справи. Ось таку заяву зложило духовенство і рішило вже в найблищих тижнях розпочати акцію в спосіб згідний з душпастирським званням.

—o—

Приготування до коронації ромунського короля

Ромунський патріярх Мирон і члени уряду приготовляють церемоніял коронаційного торжества, яке відбудеться 5. жовтня ц. р. Програма торжества має бути така сама, як при коронації короля Фердинанда. Деякі зміни будуть лиш в церковнім церемоніялі, бо попередні королі, як Кароль І. і Фердинанд були католиками і не могли виповняти приписів грецької православної церкви. Кароль II. (теперішний король) заявив патріярхови, що він бажав би коронуватися згідно зі старими ромунськими традиціями. Тому то патріярх докладно розглянув церемонію коронування східно-римських цісарів і ромунських князів, щоби торжество коронації Кароля II. дійсно відповідало старим ромунським традиціям.

Рівночасно й уреґульовано справу розводу. А саме Тітулеску, про якого говорять, що має стати головою уряду, переконав королеву Олену про необхідність уневажнення розводу. Це уневажнення переведуть таки. Король протестував свого часу проти розводу за посередництвом полковника Кольдеску. Тому то розвід не можна було оголосити в довершеній формі. Тепер на тій підставі скличуть надзв. засідання Найвищого Суду, який має уневажнити розвід. Після уневажнення оголосять офіційно, що королівське подружжа погодилося.

Протимасонськнй конґрес у Відні

У Відні відбудеться 6. вересня міжнародний протимасонський конґрес. Завдання конґресу буде вишукання засобів і метод боротьби з масонством, яке після війни сильно поширюється. Передше думали, що масонство і юдаїзм, це однородні явища. Та сьогоднішний протимасонський рух не має вже антисемітської ціхи. Бо нпр. у Німеччині більшість масонських льож протестантська.

По відомостям протимасонського комітету на цілім світі є 28.000 масонських льож, які мають понад 5 міл. членів.

Католицька церква бореться з масонством уже поверх 2 століть. Вже в 1738 р. папа Климентій XII кинув клятву на масонів, а папи: Венедикт XIV, Пій IX і Лев XIII видавали енцикліки проти масонів.

—o—

Огонь нищить не лише будинки
але й все, що в них находиться, тому обезпечайте збіжжа й пашу від огню в Товаристві взаїмних обезпечень
715 „ДНІСТЕР" 31-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

КАТОЛИЦЬКЕ ВИХОВАННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ.

(Стаття надіслана).

Живемо в часах не тільки вельми тяжких з огляду на матеріяльну сторону нашого життя, але ще тяжших під оглядом духовим. Над овидом нашого духового життя зависли грізні хмари, крізь які непомірно трудно пробитись соняшним лучам ясного світла чистої правди Божої науки. В задушливій атмосфері низького матеріялістичного, атеїстичного світогляду виховується цвіт нашого народу, наша надія. І це може найсумнійший обяв теперішного життя. Вже на ранній весні вянуть наші квіти — діти від морозного подуву згіршаючих впливів, та схибленого способу виховання по школах, де закрався дух індеферентизму. Доля нашого народу вимагає, щоб тій молоді дати здорове виховання, щоб на ниві молодих сердець засіяти золоте зерно величних ідей, шляхотних поривів. Станеться це тільки тоді, коли виховання молоді буде оперте головно на реліґійній основі.

Нехибним джерелом здорового світогляду й належного розуміння та совісного сповнювання вложених обовязків є лиш реліґія, зі своїм безцінним скарбом повних глибини думок надприродної мудрости. Але навіть найкраще знання Божих правд, етичних засад не є ще запорукою правдивого християнського життя. Це знання, то тільки одна з передумов, до котрої конечно мусить бути долучене глибоке переняття тими правдами. Треба ті правди й засади впоїти в молодь, зі сфери розуму перещіпити їх на нову ниву серця.

Певною є річчу, що збудувати католицький світогляд в душі молоді, переняти й захопити ним зможе лиш той, хто сам перенятий католицькими життєвими нормами. В кого немає вогню, жару любови до Христової науки, й життя-діланя після неї, той і другого не запалить. Тому зрозуміло буде стремління католицьких чинників, яким на серці лежить справа виховання молоді, — розширяти сіть своїх шкіл, обнимати ними як найширші круги, зрозуміла буде й нам вага, таких шкіл для нашого народу. Безперечно, що такі школи сповняють найвищий обовязок супроти свого народу і вповні оправдують всі покладені на них надії не тільки в напрямі солідного виховання реліґійного, але й національного. В нас істнують нечисленні такі школи, котрі можна назвати чисто католицькими — а є се заведення низшого і середнього типу, ведені монашими чинами. Вже силою обставин ведення тих шкіл людьми, що стоять на високому степені християнської звершенности і живуть повнотою реліґійного духа, виховання в тих школах особливо під реліґійно-обичаєвим оглядом мусить стояти вище чим в анальоґічних заведеннях під кермуванням світських чинників.

Особливо важне є виховання нашої дівочої молоді в учительських семинарах. Від даного їй виховання залежить цілий її світогляд і дальший напрям праці над дітворою в школі чи дома. З огля-

754 **УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР** 12-30
Юліяна Глушевського
перенесена на вул. Коперника, ч.16.

ду на важну суспільну ролю жіноцтва та з огляду на особливе становище жінки в родиннім життю, слідби нам пильно дбати про якнайсолідніще релігійне виховання нашої молоді жіночого пола. Вона та дівоча молодь буде витискати на душі нового покоління знамя Божих правд, буде ті душі формувати після тих засад, які впоєно в неї замолоду. Національний наш інтерес вимагає поглиблення релігійних переконань, скріплення ідейности, духа посвяти, що зродиться тільки на релігійному підложу, взоруючись на примірах геройських мучеників християнства.

І саме тим, що католицькі шкільні заведення в повнім того слова значінню реалізують всі вимоги правдиво християнського виховання, повинна наша суспільність, якій лежить на серці добро молоді і цілого народу, — виявити для тих шкіл таке заінтересування, яке відповідалоб високій цілі, що їм присвічує. Та на жаль такого заінтересування серед нашої суспільности не видно. Ширший наш загал часом дуже незавидним і тяжким положенням шкіл при монаших чинах не цікавиться. Лишені самі собі ті школи борються не тільки з матеріяльною скрутою, яку спричиняє оплачування учительського збору, вивінування ґабінетів і бібліотек, але взагалі не має змоги розбудуватися, щоб примінитися до нових вимог. Розвій шкільництва поступає швидко вперід, з кождим роком наростають нові потреби, та на жаль школи ведені монашими чинами, не маючи належної матеріяльної піддержки зі сторони суспільности, не завсіди можуть вповні тим всім вимогам відповісти.

Заклик звернений до суспільности помогти в розбудові монаших шкіл остався майже все без відгуку. От пр. перед кількома літами Ігуменат монастиря СС. Василіянок в Яворові звернувся з відозвою до суспільности, в якій просив складати жертви на пляновану розбудову учительського дівочого семинаря і семиклясової виділової школи, ведених тим монастирем в Яворові від р. 1848. Заклик остався майже без успіху. А всеж таки се дивне. Бож йде тут про школу, яка є найстаршою дівочою школою на галицькій Україні, котра виховала цілі покоління, а її заслуги для народа справді дуже великі. І тому ся школа заслугувала на піддержку зі сторони суспільности. Монастир СС. Василіянок в Яворові всеж таки приступає до розбудови своїх шкіл. Тому вважаю доцільним звернути увагу суспільности на то велике діло, до довершення якого в імя кращого майбутнього нашого народу суспільність повиннаб причинитися матеріяльною допомогою. Скріпім наші католицькі школи матеріяльною піддержкою, віддаваймо діти наші тільки до католицьких шкіл, а спокійно будемо могли глядіти в будуччину нашого народу. Без пересади можна сказати, що справа вдержання і розбудови католицьких шкіл в даних умовинах висувається на перший плян всіх наших національних змагань.

Один з батьків.

——o——

Надходить шкільний і книжковий сезон!
Памятайте, що шкільні книжки та шкільне приладдя а рівнож всілякі инші книжки
дістанете в
КНИГАРНІ „РІДНОЇ ШКОЛИ"
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 20
775 (Дім Народної Гостинниці). 4—7
Яка заснована на це, щоби нести матеріяльну поміч Т-ву „Рідна Школа". Замовляючи й купуючи в цій книгарні докинете цеголку до розбудови цеї нашої найголовнішої інституції.

ВИБОРИ В ЛИСТОПАДІ

Виборчий календарик.

„Дзенник Устав" ч. 61 оголошує такий виборчий календарик: Передбачується, **що до 7 вересня 8 найчисленніших посольських клюбів предложить генеральному виборчому комісареві список 8 членів державної комісії** та стількиж їхніх заступників. **9 вересня** генеральний виборчий комісар іменує предсідників окружних виборчих комісій і адміністраційна влада оголосить поділ держави на округи голосування. Того-ж дня буде оголошений особовий склад і льокаль окружної державної виборчої комісії. **11 вересня** вибори членів окружних виборчих комісій, яких вибиратимуть міські ради і соймики. **13 вересня** представник окружної виборчої комісії оголосить склад комісії у воєвідським урядовім деннику. Окружна виборча комісия оголосить у громадах день і годину голосування, число послів, час і спосіб та останній речинець зголошуваня кандидатів і заяв про прилучення окружної листи до листи державної та склад виборчої комісії. **14 вересня** громадські ради чи державний комісар або повітовий виділ іменують трьох членів окружної виборчої комісії і їхніх заступників. **19 вересня** начальники громад виготовлять списки виборців у трьох примірниках. Предсідник окружної виборчої комісії повідомляє начальника громади про склад окружних виборчих комісій і подає це до прилюдного відома; **20 вересня** начальники громад пересилають 3 примірники спису виборців до обводової виборчої комісії; **26 вересня** обводова (районна) комісія виставляє списки виборців до прилюдного перегляду; **7 жовтня зголошення листи державних кандидатів; 10 жовтня останній день виставлення списку виборців до перегляду. 11 жовтня** останній речинець зголошення реклямацій до районної комісії проти поминення когось у списі або проти вписання неуправнених. **15 жовтня кандидати державних ліст складають на руки предсідника державної комісії заяву про згоду старатись про мандат та ствердження, що кандидат є польським горожанином і що має пасивні виборчі права.** 17. жовтня ґенеральний комісар оголошує в „Моніторі" державні листи кандидатів. Цього дня минає речинець зголошення реклямацій про викреслення зі спису та оголошення окружних ліст кандидатів; **21. X.** районні комісії пересилають окружним комісіям по примірникові спису виборців; **25. X.** районні комісії приймають реклямації проти викреслення зі спису виборців і пересилають окружним комісіям. Кандидати окружних ліст складають на руки предсідника окружної комісії заяву про згоду старатися про мандат і потвердження горожанства та пасивних виборчих прав. Уповновласнені кандидатів окружної ліст складають на руки предсідника окружної виборчої комісії заяву про прилучення окружної листи до листи державної; **31 жовтня** окружні виборчі комісії пересилають районним (обводовим) комісіям два примірники затвердженого спису виборців і третій примірник висилають начальники громад; **4 листопада** окружні виборчі комісії достарчують районним комісіям плякати з листами кандидатів для розплякатування. Предсідник районної комісії викладає затверджені листи виборців для прилюдного перегляду; **9 листопада** останній день прилюдного перегляду ліст; **16 листопада голосування до сойму; 19 листопада** засідання окружних комісій в справі висліду виборів до сойму; **23 листопада голосування до сенату; 26 листопада** засідання районних комісій для устійнення висліду виборів до сенату.

——o——

Масони складають присягу, що не приймуть св. Тайн та смертельнім ложі, така присяга не лобовяже (Шпіраго).

ТРИ СТРУЇ

КАТОЛИЦЬКОГО ЖИТТЯ В НІМЕЧЧИНІ

II. Товариство Герреса — мета і діяльність.

Не менше значіння для католицького, й загалом, для культурного життя має Товариство Іеррес-а. Засноване 1876 р. для плекання католицького знання, підготовки дороги католицьким ученим, видавання важних літературних творів, понад 50-літною жертвенною діяльністю поклало воно безцінні заслуги в ділянці знання католицької Німеччини й поширило її в усіх напрямах.

Т-во Ґеррес-а плекає знання, яке основане на Бозі, джерелі всіх річей; знання, яке завсіди веде назад до Бога й бачить у Ньому свою послідну ціль. Заходами й за підмогою Т-ва Ґеррес-а появляються історичний і фільософічний Річник, джерела й розвідки, студії й описи з ділянки історії, праця про Триденський Собор, державний лексікон, органи товариств, та стисло наукові праці. Кождого року уділює стипендії на наукові праці, удержує в Римі власний інститут дослідів у римських архівах, з археольоґічним відділом.

Щорічні загальні Збори Т-ва Ґеррес-а слідують звичайно в короткий час по Католицьких Зїздах. Також і на них відчитується реферат, здаються звіти з довершених і підготовляється майбутні праці. Також і вони становлять животворне джерело католицького світоґляду в тих ділянках, у яких невірство й відвернення від праджерела всього знання поширені в страшний спосіб. Ґеррєсівське Т-во, мимо свого високо наукового степеня, не є появою чужою народнім масам. Членам не ставиться ніяких спеціяльних вимог. Кождий, хто цікавиться цілями Т-ва, може підпомагати його й навіть вистане, коли лише передплачує орґан т-ва. З природи річи, читання тих письм вимагає певного образування. Однак загально, т-во намагається навіяти всі свої праці католицьким світоглядом, який є спільним добром усіх католиків.

Так отже Т-во Ґеррес-а, враз зі своїми працями й зборами, з котрих найблищі відбудуться 21—24. вересня с. р. у Кельні, стає як гідний і рівновартний зі Загальними Католицькими Зїздами чинник розвою католицького життя в Німеччині.

——o——

В справі арештувань

Пресова конференція у гродськім старостві.

В ночі з пятниці на суботу перевела львівська поліція цілий ряд ревізій по укр. домах і рівночасно багато осіб арештувала.

З приводу цього уладив начальник нац. відділу з мін. внутр. справ Сухенек, що прибув з доручення марш. Пілсудського до Львова, пресову конференцію, на яку запросив також і представників редакції „Діла", „Нового Часу" і „Неділі". В своїй промові п. Сухенек сказав, що „державна влада добре розуміла, що всі виступи панів з УВО були роблені на замовлення чужих чинників і аж тепер рішила зробити цему всему кінець. Цеї ночі — говорив він — ми арештували цілий штаб УВО, бо около 20 осіб, але число це мусить ще побільшитися". Дальше сказав він, що найдені сліди ведуть навіть до західних воєвідств. Між арештованими мають бути навіть „риби високої вартости". Вкінці заявив, що робота УВО була невміла, бо найдено не лиш пляни виконаних замахів, але навіть тих, які щойно були пляновані. Після побажання, щоб польська преса не роздувала дрібних фактів і тоном своїх донесень на заострювала міжнародні відносини, конференцію закрито.

„Простягають руку до згоди"

(Допис з ліського повіту).

Читаючи наші часописи, аж вірити не хочеться, серед яких страшних відносин приходиться жити нашому народові, та яку тверду школу мусить він переходити по воєнній невдачі. Ту тверду школу разом з народом мусить переходити і наше духовенство, проти котрого звернений цілий удар тих, котрим ходить о це, щоб ослабити першу й останну твердиню українського народу, гр. кат. Церкву з її священством на чолі. Та наше священство за Божою допомогою гідно видержувало і видержує сей удар, який зі шораз більшою заїлістю йому завдають по всіх повітах, памятаючи на слова свойого учителя, що „не є слуга більший від свойого пана". І здавалосяб, що по рішенням Найвищого Трибуналу в справі урядування гр. кат. урядів і по ріжних судових справах, в яких тягається наше священство, здавалосяб, що по тім всім урядові чинники стануть на точці конституції і законів. Тимчасом так не є.

Те саме, що діється в инших повітах, навістило і ліський повіт з хвилею прибуття у Лісько п. комісаря д-ра Проня, котрий під крилами п. старости „Wehrstein-a", хоче показати спеціяльну опіку над нашим духовенством, посилаючи карних післанців, яким треба солено платити і за дорогу і за харч.

О. Кузьмак в Гочві вислав статистичні викази і заплатив карного післанця опісля мимо посвідки почтового уряду до тепер не звернено йому грошей, заплачених карному післанцеві Ком. д-р Пронь трактує наших священиків як своїх підчинених урядовців. От і тепер по ухвалах трибуналу, де вже ясно рішена справа урядування, староство в Лісько (зглядно д-р Пронь, бо п. староста на відпустці) звертає поручено статистичні викази жадає їх виповнення в „паньствовей мові" з загрозою, що вишле урядника на кошт священика з примусом підпису і положення печатки і навіть грозить одному зі священиків, що відбере право ведення метрик нашим священикам, а віддасть латинським. Тай не лиш у староствах має наше духовенство своїх прихильників, але й у комісарів поліції і в командантів жандармерії. Пр. комендант жандармерії в Балигороді уважає переведення шкільного плебісциту „протидержавними вічами", а пояснення людям шкільного закона уважає заприсяженням людий проти „паньства". В иншім випадку не поможе і лісовий плян, бо жандармерія ходить по лісі, міряє, питує людий, кілько дерева священик вирубав і т. п І много подібного далосяб навести в самім нашім повіті, не згадуючи инших повітів, бо колиб те все зібрав разом, то стежка, якою ступає наше духовенство, показалабся терниста та важка.

У польських часописах пишеться і накликається часом до згоди і любови двох народів, але до тої згоди подається руку, в якій палає розярений огонь ненависти, тож нехай не дивуються, що раз попечена, відтручена і спарена рука сусіда буде відвертатися від поломіни ненависти. А нам священикам, котрі працюємо над нашим нещасним стадом, хай не стають на перепоні ті всі колоди і ми не сміємо залишити сеї оборони наших прав, бо така оборона згідна і з Божим законом. А нашим радикалам, „Силам" і прочим ворожим течіям, котрі тішаться, що нині в неодній справі оставляється священика по заді, хіба сказати, хайби спитали тих жидів, що сиділи на ріках вавилонських і ридали, чому вони так дуже плакали, ридали, а почулиб від них відповідь, що плачуть за Сіоном, плачуть за утратою величи Сіону, на котрім вони любувалися законом Божим, і той закон давав їм силу до всего, а стративши Сіон стратили і свободу національну та пішли в ярмо ворога. Тож кидаючи при кінці тих пару гадок, наша ціла суспільність хай кріпко стане при нашім Сіоні, при Церкві з Христом, тоді і нашому духовенству лекше буде ступати серед нинішних невідрадних обставин по тій важкій колючій стежці.

——o——

Дмовский про українську справу

Головний орґан вшехполяків „Ґазета Варшавска", приніс цілу серію статтей найвизначнішого теоретика вшехполяків, Романа Дмовского. Ті статті се оден розділ з книжки Дмовского п. з. „Будучність Польщі", котра появиться щойно з початком 1931 року. Тоді й буде час занятися основніше тою працею. Тут нотуємо тільки тимчасово появу тої праці, подаючи довідома нашій суспільности, що Дмовский не дивиться на українську справу так наївно як проф. Ст. Ґрабский. Дмовский не думає бодай досі (маємо під рукою шість його статтей), що українська справа полякам „по коліна". Він м. і. пише: „Українська справа як питання народности далеко менше цікава і менше важна, ніж як проблєма господарсько-політична, від розвязання котрої залежать великі річи в будучім укладі сил не тільки Европи, але цілого світа". Українську політику Поляків, котра не рахуваласяб з тим світовим політичним значінням української справи, називає Дмовский просто непочитальною. На кожду справу народности треба, пише Дмовский, дивитися з двох точок погляду: 1) Що дана народність представляє як окрема етнічна одиниця під оглядом язиковим, цивілізаційним, історичних традицій і яка її внутрішна ціпкість? 2) Хто, проти кого і в якій цілі змагає до зорґанізування її в нову державу? „З обох тих точок погляду українська справа представляється як предмет дуже замотаний (скомпліковáний) і тим самим дуже цікавий".

——o——

Гнати таких „артистів"!

Зі Збаражчини пишуть нам: Дня 17. VIII. завитав до нашого села артист Гриць Чарів (псевдонім) — властиве імя Козаченько — з Волині зі своїм „Концертом Живого Слова". Концерт собі оригінальний. — Пан артист читав свої ще не друковані твори з манускрипту. Твори переважно змісту порноґрафічного. Ефект був того рода, що публика після комедії „Гальо — штани в гору" (!) опустила салю і пан артист концертував уже сам до кінця. Радимо панови артистови подати свої твори перше критиці та не їздити на село людей гіршити (і фалшивою реклямою гроші виманювати). Дивне, що на такі річи дає дозвіл староство, хоч „твори" того артиста не були друковані.

——o——

Лист до Редакції.

До допису в „Новій Зорі" ч. 61. з 14. 8. б. р.

Як м. голова комітету стверджує: „Невияснену" відсутність Імостей на спільному приняттї виясняється тим, шо по причині спізненої пори дня мусіли відїхати домів тому, шо від год. 9-ої рано перебували в місті на урочистостях, так на Архієрейській Службі Божій як і на концерті; деякі з Вп. Пань виконували точки програми, а навіть задумували власним коштом уладити приняття. — Зборів, 24. VIII. 1930.

Свящ. В. Кулик.

——o——

Нема таких поганих часів, в котрих людина не моглаб бути чесна (Шекспір, „Тимон Атенець", 4, 3).

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

В рік після заключення конкордату з Прусією, дня 13. серпня ц. р. папською буллею „Пастораліс оффіції нострі" основано нові єпископства в Берліні й Аквісґрані та пралатство в м. Шнайдеміль. Крім того єпископства Падербори і Бресляв піднесено до архієпископств. Так, що в Прусії істнує тепер три церковні провінції: Кольонія (з Аквісґраном, Лімбурґом, Мінстером, Оснабріком і Трієром), Бресляв (з Берліном, Ермляндом і пралатством Шнайдеміль), Падербори (з Гільдесгаймом і Фульдою). Булля підписана кардиналами Росієм і Фрівіртом. Виконавцем буллі іменований Апост. Нунцій у Берліні монс. Цезар Орсеніго.

Апост. Адміністратура Бачка дієцезією. По вісткам із Риму, Апостольські адміністратури Бачка і Банат будуть перемінені в дієцезії. В Дальмації повстане нове єпископство.

Проблєма навчання релігії в Югославії. Югославянський шкільний закон допускав світські особи до навчання релігії в школах. Проти сього виступив архієпископ др. Бауер. До його виступу прилучилися й православні епископи. Слушні домагання церковної влади узгляднено. Тепер науки релігії в державних школах можуть уділяти лише священики, яких за предложенням церковної влади іменує міністер просвіти. В повітах, в яких нема катол. церкви й де мале число катол. дітей, там місію навчання релігії одержує катол. учитель. Щасливу розвязку сеї проблєми можна приписати сьому, що король добре обзнакомлений з катол. справами та є в близьких зновинах із катол. єрархією.

Монетарну конвенцію заключив італійський міністер фінансів із ґубернатором ватиканського міста. Італійський уряд вибиває у своїх заведеннях ватиканські монети, які допущені до леґального курсу в Італії. Конвенція заключена на десять літ. Окремі розпорядки означують число ватиканських монет.

Папський корабель. Папський прапор буде правдоподібно репрезентований і на морю, бо по вісткам із Риму, Ватикан має замір купити відповідне морське судно.

Камінка Стр. — Академія в честь Впреосв. Митрополита А. Шептицького. Заходом повітового комітету, в склад якого входили духовні, світські і представники всіх укр. культурно-освітних останов, уладжено дня 24. серпня с. р. у Камінці стр. Ювілейну Академію в честь Їх Екцелєнції Митр. Шептицького. Академію попередило Богослуження з відповідною проповідю в церкві, яке відправили в наміренню Високодостойного Ювилята місцеві і дооколичні священики. Програму концерту, який відбувся при численнім здвизі народу всіх станів (інтеліґенції світської й духовної, міщан і селян) виповнили промова Д-ра В. Банаха місцевого лікаря і реферат о сов. М. Коритка пароха Холоєва, Кантата — Ярославенка, дума про Почаївську Божу Матір — Леонтовича, Halevy: Молитва з опери, псальми — Бортнянського, скрипковий дует та відповідні до хвилі 3 деклямації (діточа й старша). Співали місцевий хор студ. академічної молоді під управою місц. адвоката Д-ра Л. Горбачевського, місцевий міщанський хор, та чотири сільські хори з Сільця, Руди, Спаса й Соколова. Усі хорові продукції випали прегарно. З признанням належить піднести велике пожертвування сільських хорів, які з далеких сіл поприїздили, щоби виявити чувства вдячности, любови й синівського привязання до свого Архієрея-Ювілята. — **Г. Д.**

Зїзд лат. священиків-ветеранів. Дня 20. серпня с. р. відбувся в Ґродні зїзд рим.-кат. священиків, переслідуваних за часів царату.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПІСЛЯ РОЗВЯЗАННЯ СОЙМУ Й СЕНАТУ уряд має право робити бюджетові розходи і брати податки в висоті попереднього бюджету, одначе з тим застереженням, що має їх внести на сойм зараз на перше засідання бюджетової провізорії. Згідно з теперішною конституцією вибори до сойму й сенату мають відбутися на протязі 90 днів від дня розвязання парляменту. Цю вимогу сповнено, бо неділі 16. і 23. XI. це останні неділі того 90-дневого періоду. По конституції сойм має бути скликаний на перше засідання не пізніше як вівторок після дня виборів. Т. зн. відкриття нового сойму відбулосяб дня 2. грудня ц. р.

Б ПОСЛИ І СЕНАТОРИ дня 1. вересня не дістали вже платні, а з днем 30. серпня утратили всі повновласти. Телеґрафічний розпорядок міністерства комунікації відібрав б. послам і сенаторам право безплатної їзди залізницями.

4 ВЕЛИКІ БЛЬОКИ стануть до найблищих виборів в Польщі: 1) урядова ґрупа (ББ), 2) Стронніцтво народове, 3) Центролівиця і 4) національні меншости. Вже відомо, що на 1. місци листи Центролівиці стане Дашинський.

АРЕШТОВАННЯ У ЛЬВОВІ І НА ПРОВІНЦІЇ. Польська преса повідомляє, що у Львові арештовано канд. адв. Рудницького, студентів бр. Процишинів, студ. Галібея, прив. уряд. Скрентовича, студ. Кравціва, токара Чоловського й богато інших. В Перемишлі арештовано Е. Зибликевича, в Калуші Зиновія Книша, у Сколім А. Медведя, в Белеєві П. Матійцева, далі А. Стефанишина, Н. Яцева і ін. Ревізія відбулася і в Академічнім Домі.

ЛЬВІВСЬКИМ ВОЄВОДОЮ іменовано полк. Наконечнікова-Клюковського дотеперішн. станисл. воєв., гродським старостою у Львові іменований дотеперішний інспектор люблинської полиції Галляс. Крім того іменовано комендантом львівської поліції надком. Фукса з Вильна.

ПОЛЬЩА І РОМУНІЯ підписали залізничу умову, на основі якої Польща випозичила Румунії 200 льокомотив.

ДЮЕЙ, фінансовий дорадник Польщі, відїздить після трилітнього побуту в Польщі, 22. листопада до Америки.

З ВАРШАВСЬКОГО ПОЛПРЕДСТВА відкликали большевики аж 27 урядників. Причиною мало бути „нарушення комуністичної етики“ і надмірне видавання грошей з державних фондів.

БЕРЛІНСЬКОГО ПОЛПРЕДА Крестінського відкликано до Москви й іменовано заступником наркоміндєлу.

МІН. ТРЕВІРАНУС, що своїми погрозами нагнав стільки страху сусідам Німеччини, заявив на одному передвиборчому вічу, що Німеччина сьогодні ще за слаба, щоби могла домагатися поправлення своїх границь. Це, по словам Тревіраниса буде можливе щойно через 2—3 роки, коли Німці достаточно сконсолідуються і зорґанізуються внутрі.

БЛАКИТНА КНИГА французького міністерства справ закордону вийшла друком. В ній находяться відповіди 26 держав на проєкт Бріянової Паневропи. Книжку розіслано міністерствам заграничних справ 26 держав. Коментарі Бріяна до тих відповідей будуть доручені делеґатам поодиноких держав на найблищій сесії Союзу Народів.

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ РУХ у полудневій Америці поширюється. Після перевороту в Перу появилися відділи революціонерів у полудн. частині Болівії. В Буенос Айресі живе населення в очікуванню революційного вибуху.

РЕВІЗІЯ У ЯПОНСЬКІМ БАНКУ. ҐПУ перевело ревізію у філії японського банку „Чосен Банка“ в Владивостоці. Большевики підозрівали цей банк, що він спекулює червінцями

НОВИНКИ

Випадок в часі візитації. Рим.-кат. епископ Валенґа в часі канонічної візитації в Лукавиці під Тарновом зломив ногу. Епископа перевезено до Тарнова, де уділено йому лікарської помочі. Дальшої візитації довершив еп.-пом. Комар.

Биття шиб у Львові. Під таким наголовком подає „Хвіля“ з 31. серпня ч. 4108 вістку. В суботу вечером ґрупа в числі около 20 осіб напала на український готель „Народну Гостинницю“ при вул. Костюшка. Вибили ряд шиб у будинку, а оден з них пробив ножем портієра готелю Макогона, якому першої помочі уділила ратункова стація. Заалярмували поліцію, але справці втікли і дотепер „незнані“. „Слово польске“ ч. 259 подає, що при вул. Зиблікевича в склепі „Маслосоюзу“ і в будинку де міститься „Центросоюз“ при вул. Зіморовича „незнані особніци“ вибили палицями шиби і каже шо „правдоподібно“ справці походили з провокаторських кругів, а передовсім з „українських“, „та провокація невдалася“. Але кілько ще шиб вибють „незнані“ з палицями, Бог знає.

Вибиття шиб в каплиці. На Замарстинові в партеровім домику при вул. Львівській ч. 56 міститься гр.-кат. каплиця, де що неділі відбувається Богослуженя, а крім того міститься в тім самім домику вселюдна школа „Р. Ш.“ В неділю 31. VIII. муляр Пасєчни в товаристві однодумців вибив шиби в каплиці, а відтак в подвірю. На постерунку пол. списали з ним протокол і випустили.

В звязку з нападом на амбулянс під Бібркою перевела поліція ревізію в мешканні о. Курцаби, пароха села Острів біля Бібрки. В томуж селі переведено теж ревізію у студентів Гулеїв.

Начальник польськ. повітреплавства уступив. Шеф департаменту в мін. військ. справ полк. Райський подався до димісії. Уступлення мало наступити у звязку з поганим вислідом польського окружного лету, до якого стануло 6 апаратів, а вернуло лиш 2.

Побиття віцемарш. сойму. 29. VIII. напало на віцемарш. Сойму Домбського два невідомі офіциры і збили його кулаками по грудях і голові під дверми його помешкання. Коли почали збігатись сусіди, напасники втікли. Сусіди кажуть, що вже від рана крутилося біля мешкання віцемарш. пятьох військових. Слідство веде військова жандармемія. Стан здоровля п. Домбського поважний.

Останки експедиції інж. Андре і двох його товаришів, що вибралися в 1897 р. на перелет бігуна повітреплавом, найдено в ледах біля острова Донен. Тлінні останки сміливих подорожників заховалися дуже добре, найдено теж записну книжку інж. Андре, яка може вияснить причину катастрофи „Офнена“ (назва повітреплаву). Шведський корабель „Свенекзунд“, що відвозив Андре і його друзів в 1897 р. на Шпіцберґен, одержав наказ вибратися по їх тлінні останки на північ. Тіла подорожних будуть забальсамовані й їм підготовляють величавий похорон на кошти держави.

Криваві заворушення в Будапешті. 1. вересня, як заповіли комуністи, рушив демонстраційний похід робітників вулицями Будапешту. Товпа демонстрантів почала бити шиби. Проти демонстрантів виступила поліція і військові панцирні самоходи. Товпа кинулася з ножами на поліцію, яка мусіла шаблями розганяти демонстрантів. Около 3 год. попол. привернено спокій. Є кілька вбитих, а кількасот ранених.

Помер у Парижі Іван Брюн, світової слави геоґраф член франц. Академії й проф. у „Колеж-і де Франс“. Брюн був добрим католиком і брав участь в католицьких зїздах. До української справи відносився прихильно.

Небувала спека на півночі. В Уеть-Цільмі і на Печорі температура доходить до 30 степ. В Архангельську температура 29 степ. держиться вже кілька днів, таксамо і в Мезені.

Безробіття в Італії, по останній статистиці Народньої Каси Суспільної опіки, обіймало дня 1. серпня ц. р. 342.093 осіб. З тих побирає запомогу тільки 130 тис. осіб. В порівнанню з червнем безробіття зросло.

Спека в Еспанії. АТЕ доносить з Мадриту, що спека доходить там до 50° Ц.

Перевернувся автобус. На гостинці біля Лоєвої в надвірнянськім повіті шофер вів автобус і вїхав до рова, внаслідок чого автобус перевернув. Шофер і одна жінка легко ранені.

Найбільшу в Европі електрівню почав будувати Берлін.

Польському промислові в Лодзі загрожує поважна катастрофа. Фабриканти почали обнижувати платні, у відповідь на це робітники погрожують масовим штрайком. Фабриканти кажуть, що в разі штрайку звільнять більшість робітників.

Новий міст на Дунаю. В найблизших днях зберуться румунські і югословянські делеґати на нараду в справі будови мосту на Дунаю, котрий має получити оба краї.

Між Ватиканом а Злученими Державами заведено постійну телєфонічну комунікацію.

Найстарша Німка вмерла в Гайленкірас. Вона називалася Готшальк і лиш 2 місяці бракувало їй до 107 літ.

Зударення поїздів. У Франції між стаціями Буле й Ле Ув прийшло до зударення поїзду, що віз копальників, із товаровим поїздом, що віз вуґілля. Наслідком зударення вбило 4 людей, а 35 поранило, з чого 15 важко.

Докотилися. Львівська „Праця“ під ред. п. А. Малецького й В. Будзиновського помістила в 28. ч. з 17. серпня фейлєтон Вишні п. з. „Різдвяний сон кобили вороної“, в котрім є крайно несмачні напади на релігію, Господа Бога (через мале „б“) і монастирі. Ось куди докотилися деякі наші націоналісти. Та се їм при найблизших виборах не перешкодить туманити нарід, що вони „оборонці церкви.“

Княгиня Йорку повила донечку. Надії на наслідника престолу в Англії несповнилися.

—o—

† ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

о. Ілля Крайчик, почесний крилошанин ювилят упокоївся в Будинині 25. серпня у 86. р. життя і 58. священства. Покійний належав до наших прихильників. В. Й. П.!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

О. О. Катехитам і Книгарням до відома!

Вже вийшов з друку: **„Малий катехизм хр.-кат. релігії“** по зол. 0·80, та **„Коротка Біблійна Історія“** по зол. 1·50 до навчання в народних школах. — Від замовлень О. О. Катехитів понад 25 шт. — порто даром. Книгарням значний опуст. Замовляти: **Священича Поміч, Станиславів, (пасаж).** 776 3-3

Від 40 літ істнуюча фірма

ШАРЛЬОТТА ЧИШ

Львів, вул. Рутовського ч. 7.

проти Катедри в подвірю

— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ МЕБЛІ

731 на догідні сплати, без поруки. 27-30

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, неділя 7. вересня 1930. Ч. 68. (368)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. та неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8 II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Ш.: Краків 405.86

Поголоски на виборчім тлі

З Варшави доносять: В політичних кругах кружляють ріжні поголоски в звязку з виборами: Опозиція занепокоєна слухами про зміну виборчої ординації й октроювання конституції. Ходять слухи, що всім б. послам буде заборонено кандидувати. Далі оповідають, що ББ. оповістить відозву, щоб населення не йшло до виборів. Коли фреквенція буде мала, то се бувби доказ, що „народ не хоче сойму“ і т. п.

—o—

За право убогих в процесі о церкви

„Газета Варшавска“ доносить: 10. с. м. на воканді Найвисшого Суду знайдеться *голосна справа* процесу римокат. дієцезії в Луцьку проти волинської правосл. консисторії о зворот головно уніятських церков та пинської р. кат. дієцезії проти поліської пр. консисторії, проти держ. скарбу і двох приватних сторін. Разом ходить о 121 церков. До справ долучено посвідки р. кат. митрополичих курій у Львові і Вильні, що вище згадані обидві курії не мають засобів на ведення судових справ. Окружні суди в Луцьку і Гродні рішили, що „право убогих“ можуть признати тільки фізичним особам, а ніколи правним. На тім самім становищі стали й апеляційні суди. В усіх тих 121 справах внесено касації до Найв. Суду, в котрих покликаються на конкордат. Щойно після полагодження того спору ізза „права убогих“ справа буде вирішена мериторично.

Секта сатаністів у Варшаві

Поліція відкрила у Варшаві секту сатаністів, на чолі котрої стояв 85-літний старець Чеслав Чиньский. Секта була строго законспірована. Основа її суєвірства — боротьба з християнством і зневажування його в такий спосіб, що описувати се трудно. Сатаністи уважають себе наслідниками Симона волхва, згадуваного в св. Письмі та приписують особливше значіння датам: 19. II, 2. V, 14. IV, 8. IX, 28. XII. Чиньский увязнений признався до всего, кажучи, що погані оргії уряджували тільки його ученики, котрих імена він готов виявити. Сам Чиньский займався чорною магією і ворожбитством.

Східні торги у Львові

З приводу 10-х роковин Східних Торгів у Львові отворення їх відбулося в сім році особливо торжественно. Наперед було богослуження в р. кат. катедрі, потім академія в міськім театрі. З промов особливо інтересна була бесіда президента м. Львова інж. Бжозовского, котрий підчеркнув, що „ідея тих торгів уродилася на просторі, де населення мусіло збройно протиставитися замахам чужого наїздника“ і що природні богацтва наших Карпат і Підгіря мають стати початком великого промислу. Про український нарід не було згадки. (Покищо Сх. Торги сповняють що найбільше реклямове завдання. Про них писали ми докладніше в 33. ч. „Н. Зорі“, в статті п. з. „Промисл в Польщі“).

В большевії знов голод

Америка має дати поміч.

Бюро Райтера доносить: Полковник Бел, котрий свого часу помагав Гуверови розділювати засоби поживи в Росії в часі попереднього великого голоду, приняв запросини правительства СССР., котре організує допомогу голодним. Бел має літаками доставляти поживу в загрожені голодом околиці.

Передвиборча кампанія в Німеччині

„Вельт ам Монтаг“ доносить: Народно-консервативна партія Тревірануса зачала видавати передвиборчу газету в 700.000 примірників. Ту газету будуть роздавати безплатно аж до дня виборів.

Пожежі не вгасають

„Львов. Курер Поранни“ нотує такі дальші пожежі стирт: У Вербиці, пов. Бібрка підпалено стирту сіна, вартости 1000 зол. власність Др. М. Білинського. У Вербові, пов. Бережани вибух пожар на фільварку Ф. Мончинського. Згоріли стирти збіжа, сіна та стайні. На фільварку в Угнові, пов. Жовква підпалено в ночі три стирти пшениці та стирту конюшини. Всі ці підпали приписують поліц. чинники роботі УВО.

—o—

Поучаючі цифри

Минувший місяць серпень присвячений був у Польщі торжествам в память 10-ліття освободження Польщі від большевицького наїзду, котрий дійшов був аж на 15 км. до Варшави. З того приводу оповіщено вже докладно оброблену статистику добровольців, котрі в тім страшнім для Польщі часі самі зголосилися до боротьби з большевиками. Опріч тих, що безпосередно вступили до ріжних військових відділів, зголосилося за 12 тижнів 105.000 осіб, з того 96.9% християн і 3.1% жидів (майже виключно учеників). Інтеліґенти становили 50% всіх добровольців, робітники і ремісники 35%, селяне тільки 15%. Се зайвий раз потверджує відому річ, що до селянства все найпізніше доходить національне освідомлення.

—o—

Відкрили озеро з трома родами води

На Мурманськім побережжі, в російській Ляплянді відкрито дивне озеро, мабуть одиноке на земній кулі. Воно має три роди води: на горі солодку, під нею солену, а в глибині сірчану, котра вибухає з сірчаних жерел на дні того озера. Воно мусить мати получення з Ледовим Океаном, бо на його поверхні виразно видно приплив і відплив.

—o—

Грім може спалити Ваші стоги і полукіпки
тому обезпечайте збіжжа й пашу від огню
в Товаристві взаімних обезпечень
715 „ДНІСТЕР“ 32-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ВИБОРИ

Безвиглядний правовий і політичний хаос в Польщі перервав її президент по довгій надумі відомим декретом з 30. серпня ц. р., котрим розвязав сойм і сенат, розписуючи нові вибори. Польська суспільність обтяжена атавізмом правового й політичного хаосу, серед якого колись, хоч були деякі проблиски змагань до поправи, сусіди розбирали давну Польщу, розпочала нове життя в новій державі майже таким самим хаосом, яким колись кінчила своє давне державне життя. До того прилучилися ще тяжкі наслідки поверх столітної неволі та не менше тяжкі наслідки війни, що оставила по собі меншу або більшу деправацію серед всіх народів, які взяли участь у великій війні. Все те разом з нещасливо уложеною конституцією дало Польщі таке представництво, яке власне було. Чи нові вибори на підставі старої ординації можуть дати лучше представництво, можна сумніватися.

Коли так виглядало представництво побідників, то можна собі уявити, як виглядало представництво побіджених, котрі з природи річи взоруються на побідниках. На тім тлі можна зрозуміти, але тільки зрозуміти, не оправдати, й українську політику в Польщі. Не бачив загал польських публичних діячів, до чого йде, — не бачив і загал українських політичних представників ні того, що робить, ні того, чого не робить, а що треба робити в даних обставинах. Та — сталося. На потрібну й конечну критику того прийде пора. Тепер діло в тім, з чим і як наші політичні партії зачинають нову виборчу боротьбу. Досі тільки одна з наших політичних партій, а саме УНДО виступила з публичною заявою в справі виборів. Та заява, напечатана в 194 ч. „Діла“ з 3. ц. м. звучить в повнім тексті так:

„УНДО і вибори. Поклик до єдиного виборчого фронту. Комунікат. Екзекутива Укр. Нац.-Дем. Обединання на своїм засіданні в дні 30. *серпня ц. р. одноголосно вирішила*: 1) Взяти участь у розписаних виборах до сойму і сенату. 2) Звернутися до партій: Укр. Соціялістично-Радикальної й Укр. Соціялдемократичної з пропозицією заключити спільний виборчий блюк. Екзекутива є того погляду, що єдиний український виборчий блюк партій, які стоять на національному ґрунті, є безсумівною конечністю з огляду на сучасне внутрішнє й міжнародне положення українського народу. — За Екзекутиву Українського Національно-Демократичного Обединання: Д-р Дмитро Левицький, голова Д-р Любомир Макарушка, головний секретар“.

Ні словечка про те, яке саме „внутрішнє“ і яке „міжнародне“ положення українського народу спонукує головну управу найбільшої партії в краю до такого кроку. А се крок важний, навіть тоді, коли радикали й соціялдемократи відкинулиб це предложення УНДО. Бо й тоді самим оповіщенням такого предложення Екзекутива УНДО одноголосно документує, що найбільша наша партія готова віддати свій виборчий апарат, — в котрім священики становлять велику, можна сказати львину пайку, — до співдиспозиції радикалам і соціялістам, явним ворогам Церкви. І се власне являється головним змістом „внутрішнього положення“ нашого народу під сю пору. Чи

754 УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР 13-30
Юліяна Глушевського
перенесена на вул. Коперника, ч.16.

подумала Екзекутива УНДО над тим, в яке положення ставляє вона таким своїм становищем велику скількість нашого гр. католицького духовенства і взагалі віруючих людей? І в ім'я чого саме мають вони йти до виборчої праці й боротьби та підпирати явних ворогів того, що в своїй совісти уважають найдорожшим? І то в часі, коли й без того реліґія, Церква, родина, ті дійсні й найглибші основи нації, сильно загрожені в найширших масах якраз радикальною й соціялістичною аґітацією, котра весь час іде нестримно...

Ми признаємо потребу національної солідарности, але вона може істнувати в межах, які показує природний розум, то значить не може лучити ґруп, котрі мають просто противні погляди на самі основи нації, бож це неконсеквенція, якій рівної не було навіть за весь час істнування польського сойму.

Дуже невідповідно булоб покликатися на те, що — мовляв — „ідуть разом" польські християнські партії з польськими соціялістами. Передовсім ще не знати, чи вони дійсно підуть разом з соціялістами до виборчої боротьби, бо вже від довшого часу лунають на шпальтах їх преси також голоси, котрі представляють тяжкі консеквенції такої тактики на будуче. Згадаємо напр. статтю Строньского, котрий писав, що наслідком спільного ділання християнських партій з соціялістами мусить бути те, що народні маси затратять можливість розріжняти одних від других і верх возьмуть „ліві", а в слід за тим прийде руїна.

Та приймім, що такі розумні голоси польських діячів остануть голосами вопіющих в пустині. Отже й тоді Поляки в зовсім иншім положенні, ніж ми. В політиці всіх польських опозиційних партій істнує тепер одна конкретна справа, яка їх лучить: боротьба проти одної особи і її режиму. З евентуальним уступленням тої одної особи з політичного обрію наступають зміни, які польським партіям — по їх поглядам — уможливляють дальшу боротьбу, кождій за її власні ідеали. А якаж конкретна справа, котра малаб вигляди на який-небудь успіх, лучить у нас тих, котрі кажуть, що боронять християнську реліґію і Церкву, з радикалами й соціялістами, котрі послідовно руйнують і реліґію і Церкву? Тим більше, що в орґанах УНДО нераз вказувано на руїницьку роботу радикалів і соц. дем. та відсуджувано їх від усякого патріотизму. І яких змін можна сподіватися навіть тоді, якби через спілку УНДО з радикалами й соціялістами здобули Українці в Польщі всі мандати, які тільки можуть здобути? Кождий, хто не хоче себе обманювати, відповість: „При такій політиці, як досі, змін не буде ніяких".

Згадує комунікат УНДО також про „міжнародне положення" українського народу. Відомо, що ізза безвигляднсти політики УНДО усуваються від коаліції з ним що раз більше Жиди, мабуть вагається й німецька меншість в Польщі. Та чи се має бути арґументом за тим, щоб ще внутрі нашого народу ослабити до решти правдиві основи нації підпиранням елєментів, які явно поборюють віру і Церкву? Про инше „міжнародне положення" на разі трудно говорити.

Тепер показується, який дуже слушний був зміст комунікату конференції духовних і мірян, відбутої в липні ц. р. в Микуличині, в присутности чотирох наших Владик, котрий стверджував що „жадна з дотеперішних політичних партій не оправдала надії що до ведення політики в дусі католицької ідеольоґії".

Факт, що сего наш віруючий загал не усвідомив собі скорше і не витягнув з цего відповідних консеквенцій, доведе до дуже тяжких душевних конфліктів тих віруючих людей, що хотіли би сповнити свій горожанський та національний обовязок, а можуть бути поставлені в примусове положення, або не сповнити того обовязку, або вибирати на послів людей, які явно їм говорять не від тепер, що вони вороги Церкви, реліґії, нерозривности подружжа і т. п.

Отсих кілька річевих уваг уважали ми, як католицький орґан, своїм обовязком оповістити під розвагу нашому віруючому і до своєї Церкви привязаному загалови так, як це в подібних випадках роблять всі католицькі орґани кождого народу.

—o—

Чи автокефалія леґальна?

ПОГЛЯДИ І НАСТРОЇ ПРАВОСЛАВНОГО ДУХОВЕНСТВА.

Отворення собору автокефальної православної церкви в Польщі наступить незабаром. Дотепер не дармовано. Відбувались церковні зїзди духовних і світських людей, йшли переговори представників церкви й уряду, проголошено урядові декрети про приготування Собору, улаштовано кілька прасоборних зібрань і остаточно уложено виборчу ординацію та приписи, які нормуватимуть церемонії і праці у самім соборі.

Ніби все в порядку. Тож кождий, кому залежить на соборі, з запертим духом і заостреною увагою вичікує цеї — по словам православних — великої днини, в якій „открывается новая и свѣтлая страница в жизни нашей святой церкви" — і буде можна — „спокойно і мирно начать свою соборную работу над созиданіем лучшаго будущаго ея"... (З посл. митр. Дионізія).

У попередних статях на тему правосл. справ звернули ми увагу на це, чого домагаються для себе від собору всякі: українські, польські, білоруські, московські, світські й духовні чинники, а що конечно потрібне для самої церкви і нашого населення на північно-східних землях.

Останними часами в калейдоскопі ріжних почувань, надій і аспірацій заінтересованих партнерів вибиваються наперед ще спеціяльного рода настрої православного духовенства і релиґійно свідомих світських людей. У нищих і вищих церковних кругах помітна нині якась нервозність, сумніви, вагання, нерішучість. Видно це з дискусії на принагідних сходинах, як також з полеміки, яка ведеться у православних часописах.

Не дивота. Над усіми трудами і подрібно розроблюваними справами, що вяжуться з собором, нависли, мов мрачні примари, два важкі та ще остаточно невирішені питання:

а) Яку доґматику і канонічну підставу має автокефалія і пливучі з неї акти?

б) Яку доґматично-канонічну основу має участь в соборі світських людей, як авторитативних членів?

На ці фундаментальні питання треба дати ясну відповідь. Як в доґматиці, переданню, історії, в богословських жерелах не знайдеться на них вдоволяючої відповіди, то не остоїться на довший час нинішний устрій всепольського православя, не зацитькається сумління віруючих мас, а намірена дальша розбудова церкви на тлі синодальних рішень буде будовою вавилонської вежі з — карт... Бо це квестії не академічно-теоретичні, а життеві. Над такими питаннями ніколи не можна перейти до денного порядку. Не можуть робити сего і представники східного православя, які в своїм вродженім консерватизмі аж до наївности вражливі на маловажні, зверхні й благі прояви релиґійного життя. Бо коли на востоці уважається прогріхом проти обрядових форм в пасхальнім часі підчас молитви клячіти чи лежати ниць перед Божим Маєстатом; скоро роблення знаку св. хреста двома чи трома пальцями рішає про приналежність до правдивої ортодоксії або єреси; як зголення бороди на взір латинян, є у священика, — після москов. номоканону зв. „Стоглав" — злочином, якого не можна змити й мученичою кровью, то які глибокі потрясення мусять викликати в віруючій душі факти, що підважують церковний устрій або ломлять освячену віками традицію у річах доґматичної ваги?

До таких власне капітальних справ належить ще оконечно неоформлена автокефалія і склад членів собору. Це й небезпечні питання. Вони, в догідних обставинах спопуляризовані, можуть викликати в народі замішання і навіть роздор. Але мабуть нині та небезпека не така ґрізна, як бувало колись. Нині віруючі маси менше освідомлені, не живуть аскетичним життям, а їх увага більше звернена на зовнішні форми культу, на: дзвони, ікони, поклони.

Не так духовенство. Воно мусить турбуватися такими питаннями. Тож на сторінках офіціяльного митрополичого орґану „Воскресное Чтеніе" появляються тепер спорадично розправи на повищі теми. Провідна їх думка щодо автокефалії — виказати, що вона всесторонно обоснована і „леґальна".

Не маємо місця блище розглядати приведені докази, але й пересічний богослов легко завважає, що доказова сила тих виводів з точки доґматично-канонічної слабка і ніяк не видержить критики. Також каменем преткновення в тій справі будуть все форми і політичні моменти, задля яких світські люди творили автокефалію, для цілей, які нічого спільного не мають з церковним життям. Не ґрає тут більшої ролі і ся обставина, що Фотій II. санкціонував „усамостійнення" варшавського, православя, бо нині царгородський патріярх, як взагалі всі Фанаріоти[1]) від упадку Візантії, має тільки шумний титул та немає ніякої фактичної власти ані високого морального авторитету над східними церквами.

Положення оборонців автокефалії вже й так хитке ізза недостачі річевих ще більше утруднене становищем одновірців за кордонами Польщі. Православні на еміґрації відразу поставились неґативно до справи відлучування польського православя від рос. матірньої церкви. Еміґрація бистро прогледіла маневр польської політики — потягнути нову рижську границю в моральному значінню крізь православні землі.

Інтересніше питання, який відгомін знайшла ця політично-релиґійна подія в большевицькій „триесерії". Якаб то вивязалася дипльоматична путаниця між Варшавою і Москвою в тому случаю, якби большевик мав хоч крихітку уважливости і віротерпимости для своїх підданих! Атже релиґія була у всіх часах у всіх державних керманичів чинником незвичайної ваги так у внутрішній як і заграничній політиці. Большевія, яка у себе працює з пекольним фанатизмом

[1]) Резиденція патріярхів міститься у Фанарі, передмістю Царгорода.

над загладою релігії, тим самим не може робити ніяких релігійних квестій за кордоном, хоч би тут ходило і о колишній „царскій народец", бо інакше саму себе заперечить.

Одначе совіти мають ким виручитися. Московський митрп. Сергій, цей, що дався пізнати світові своєю заявою, що буцім у Росії нема ніяких переслідувань за віру, пильно слідкує за релігійним рухом у Польщі, тай у відповідну хвилю шле митр. Дионізієви „братерські" намічення, докори й ради. Вартує трохи застановитися над деякими місцями писань рос. святителя, тимбільше, що у них натякує і на наші справи.

(Кінець буде).

——o——

Нікому не вільно поступати всупереч власній совісти, хоча би голос совісти був навіть блудний (Шпірато).

БОРОТЬБА З АСИМІЛЯЦІЄЮ

У ряді статтей п. з. „Асиміляція" представили ми проголошену отверто ціль вшехпольської струї: знищити нас як націю в межах польської держави, звести нас до такої незначної меншости на нашій власній землі, щоб ми не могли мати ніякого голосу. В нашій критиці тої ідеольоґії доказували ми, що серед польської державної нації нема такої ідеольоґії згідної з практикою, яка була би в силі протиставитися вшехпольській ідеольоґії. Длятого, коли така ідеольоґія не повстане, — а на це не заноситься, — вшехпольська ідеольоґія мусить опанувати всю польську державну націю. Далі розбирали ми критично виглядн тої вшехпольської ідеольоґії на її здійснення та дійшли до погляду, що виглядів на здійснення вона не має, коли з нашої сторони буде хоч мінімальне протиділання. Це загальне ствердження вимагає ще конкретного пояснення про те, що саме значить „протиділання" та як воно має проявлятися, бо коли цього протиділання не усвідомимо собі й не будемо виконувати, тоді виглядн на здійснення убийчої ціли вшехпольської струї, котрих нема, можуть появитися.

Отже перша основа протиділання роботі тих, котрі змагають до зведення нас на нінащо, мусить бути: всякі свої потреби в господарськім і духовім житю залагоджувати у своїх людей. Без переведення в життя клича „свій до свого" не поможуть нам ніякі, навіть найкращі теорії, не поможе нам і те, коли в нас буде хочби найсильніше і найслушніше почуття кривди і навіть голосний крик про ту кривду. Ніякий опір перед асиміляцією та знищенням нас неможливий, коли члени нашої загроженої нації, котрій отверто проголошують знищення, будуть уникати своїх купців, своїх ремісників, своїх лікарів, своїх адвокатів, своїх книгарів і т. д. і йти до чужих там, де є свої. Скрізь і в усім іти до своїх — це перший самозаховуючий наказ, це категоричний імператив у такій боротьбі, це „мус", без якого будемо зломані і змелені безпощадно.

В такій екстермінаційній боротьбі, яку нам заповідають, не можна оглядатися навіть на те, що мовляв у нашого чоловіка будемо гірше обслужені. Навіть коли це дійсно правда, то інстинкт самозбереження наказує переболіти й це й виждати спокійно аж до часу, коли всі наші верстви і сили будуть належито вироблені й виспеціялізовані. А це може наступити й наступить власне тоді, коли наші люде мати-муть у сих тяжких часах можність життя від своїх. Клич „свій до свого" не сміє походити з неґації, то значить з переконання, що „треба шкодити ляхам, жидам і москалям", бо всяка неґація шкодить передовсім тим, котрі її пропаґують. Вона в своїй основі неморальна і глупа, та появившись в одній области, переноситься на всі инші области. Шкодити ні навіть хотіти шкодити не треба нікому, бо тоді витворюється затроєна атмосфера між народами, яким судилося жити поруч себе і між собою. Ненависть ніде і в нічім не дає добрих овочів. Дає їх тільки любов. А любов зобовязує нас до чесного поведення із всіми людьми, та — річ ясна — передовсім зі своїми, бо вони нам найблисші, бо від них наша спільна справа може в потребі сподіватися й вимагати допомоги, а від чужих ні. Отже наші змагання і взагалі наш спосіб думання мусить бути опертий на позитивній засаді любови, а не на неґативній засаді ненависти. Це має не тільки добре моральне значіння, але й велике значіння практичне: Коли річ у шкодженню, тоді наші суперники на всіх областях життя й діяльности можуть нам грубо більше шкодити, ніж ми їм, бо вони сильніші від нас. Колиж річ у позитивнім настрою думки, яка з любови до свого, убогого і пригнетеного життя, каже нам видвигати клич „свій до свого", — тоді всяка чесна і здорово думаюча людина навіть з противного табору чи струї не розпалюється ненавистю, почувши такий клич з нашої сторони, тільки уважає його самозрозумілим і не вимагаючим ніякого оправдання. А це дуже важна річ у великих змаганнях, бо хибно булоб думати, що всі народи, з якими нам доводиться суперничати, складаються з самих драбів і ненависників. Ні, так не є, але можна

Новий острів

Американські моряки відкрили новий острів, який не зазначений доси ні на одній географічній карті. Острів цей називається Тарава й є коралевим островом.

Ці моряки їхали кораблем „Золотий Орел" із Австралії до Сан Франціска й по дорозі попалися на невідомий острів.

Капітан корабля Ользен, так описує цей новий острів:

— На наше зачудування острів був заселений і то гарною расою людей. Люде ці мабуть мішанці Маляйців і Полінезійців. Чоловіки дуже високого росту, стрункі та мускулисті. Жінки також високі, відзначаються красою й гарною ходою.

Тарава це коралевий острів, довгий на 35 кільометрів, а широкий у найширшому місці на півтора кільометра. Суходіл змінюється тільки на метер над верхнею моря і тому острів сливе щодень заливає повінь.

Хоч тамечки такі важкі умовини життя, острів має 4 тисячі населення. Люди ці присуджені на наймонотонніший харч на світі. Повені не дають їм управляти якінебудь ростини й вони їдять виключно кокосові горіхи та риби. В спеку кокосове молоко це одинокий їх напиток.

——o——

„GENEWA" Одинока українська галянтерія-Перфумерія Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 41-52

поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, панчохи, скарпетки, снігівці, „Tretorn", кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jagery", косметику і перфумерію та забавки і пр.

PIERRE L'ERMITE

ХОДІМ!..

Відпочинок скінчений. Мандрівник знову бере на себе свій дорожній важкий клунок. Ходім! — кидає ще на прощання стрічним незнайомим.

Він довго мандрував... Спинався по горах, ішов та втомився. Оце пристанув, щоб набрати віддиху й піт краплистий із чола обтерти... На пройдений шлях дивиться...

Та не на те стільки труду пішло, щоб ось тутечки остати... Мета, що її осягнути треба, щойно впереді.

Тож ходім!

*

Скінчилися ферії. І одні кажуть ті слова бадьоро, а інші з резиґнацією.

Бо пречінь так гарно було там у горах... там над морем... там у глуші тихого села!... Бачилося, як зривали овочі... Бачилося, як весело вертали люди з піль з обжинковими піснями на устах... Забувалося, що десь є міста та фабрики..., що є люди і є „справи"...

*

Було так добре на лоні матери природи, землі і моря. Очі повні чудових візій надходячої осени. Лиця цілувані свіжіщим леготом. В горі тягли кудись велетенські хмари, немов пригадуючи, що все минає на цьому світі...

...І пощо взагалі так суетитися, коли треба буде вмирати? Егеж... колиб так остати тут? Колиб поставити тут своє шатро?... А тих усіх голодних гроша, тих амбітних і заїлих лишити там, хайби пожирали один одного?... І якби так заснути тут під колисковий шелест спадаючого листя, заснути сном, що огортає природу?...

Спокуса! Спокуса!

Таку спокусу пережив св. Петро, хоч іще не знав горячки модерного життя. І він тепер говорить: „Добре нам тут бути! Пощо сходити назад?"

Видно треба, щоб і ми, каторжники, котрим удалося на пару днів вирватися з величезної виснажуючої нас машини, щоб і ми мали цю спокусу. Але її треба відсунути відважними руками. Бо не на те ми на землі, щоб нам тут було добре... ані не на те, щоб спати...

„...Я поставив вас, щоб ви видали овоч і щоб той овоч остав..." Ось ясний заповіт Спасителя... Він є і в притчі про десять талантів, він випливає з цілої науки евангелія.

„...Всяке дерево, котре не приносить плоду, буде стяте і кинене в огонь..." У всякім разі ми самі так робимо з нашими зеленими деревами.

*

І саме тому, щоб відповісти на цей поклик котрий виходить із глибини нашого єства, міліони дітей, людей молодих, зрілих і старших вернули цього тижня до своїх окопів, на свої боєві позиції.

Що варта моє життя?

Яка частиночка щирого золота остане з мого життя, коли від нього відкину весь вантаж еґоїзму і всего того, що маю від предків, від суспільного середовища і від сприятливих обставин? Як нам ясні тепер слова Спасителя: „Ніхто не знає, чи є достойний любови, чи ненависти..."

*

Я був діямант... А може я поводився як золото? Або я був золото... і я зробився сріблом. І був я сріблом... та знизився я до рівня олова. І був я левадою. Та згодом поволи я висох і став пустинею, де спрагнений не знайде каплі води, щоб загасити спрагу.

Так воно. Що варта буде моє життя, коли замовкне мельодія, яка підносить його, коли проникливе око Боже загля-

Одинока українська кімната до снідань, торголя делікатесів і реставрація під фірмою :-:-:-:

786 1—3
„ГОВЕРЛЯ“

у ЛЬВОВІ, вул. Руська ч. 16. Тел. 75-92, поручає снідання, обіди і вечері по приступних цінах. ПИВО пільзненське, живецьке, також ВИНА, МЕДИ і ЛІКЕРИ.

викликати загальну ненависть проти себе, коли ненависть і злобу положимо в основу своєї діяльности.

Значить, клич „свій до свого“ мусить бути постійно переводжений в життя навіть тоді, коли знаємо, що свій обслужить нас покищо гірше ніж чужий. Бо коли так не настроїмо своїх думок, тоді ніколи не діждемося таких своїх працьовників, котрі будуть нас обслугувати рівно добре або й лучше ніж чужі. Не діждемося, бо вони взагалі зведуться на нашім ґрунті і мусять стати не наші: коли вдома горе і біда, коли діти не мають що їсти, коли податки тиснуть, а рівночасно свої люде не дають можности життя, тоді трудно від когось вимагати, щоб він „держався“, бо він мимо найлучшої волі не має чого „держатися“.

З другої знов сторони всякі наші фаховці повинні старатися так опанувати і так точно виконувати свою працю, щоб наші люде йшли до них не тільки під впливом аґітації й клича: „Свій до свого“, але з дійсної потреби і щоб були задоволені з їх праці та взагалі з відносин. А першою передумовиною того є добре співжиття між нашими фахівцями, яке не всюди істнує. Економічне становище наших фаховців підриває не так конкуренція чужих, як ворожнеча між ними самими. Сеж факт, що наші люде, конкуруючи між собою, конкурують так, що не раз соромно на те дивитися. Оден на другім сухої нитки не лишає, навіть по судах волочаться, замість помагати собі взаїмно і покривати свої блуди, бо хтож їх не має? А наш народ, слухаючи, як наші передові люде оден другого обкидає болотом, — вірить обидвом воюючим сторонам й обминає всіх. Тимчасом до успішної конкуренції з чужими можна стати тільки тоді, коли між своїми оден другого не буде дискредитувати. Ослаблювання опінії свого товариша ділає в послідовности як підривання свого власного становиша. Се така ясна справа, що шкода тратити слів на арґументування сеї правди. Отже — клич „свій до свого“ може бути впроваджений у життя тоді, коли ми самі не будемо його утруднювати й унеможливляти, не скорше. Річ ясна, що хто займається безоглядним цькуванням проти своїх людей инших поглядів, той немає ніякої підстави обурюватися, що цьковані ним люде та інституції з природи річи обминають його.

Вкінці ще одно: про точність у виконуванні обовязків. Вона рішучо необхідна в новочаснім життю, а її доволі часто нема. Тимчасом ми вже не живемо в тих часах, коли наші предки їздили по сіль волами і коли не становило великої ріжниці, чи валка спізнилася на тиждень чи на дві неділі. Степи і поля прекрасно пахли, сонце над ними світило, їсти було що, вдома жінка дітьми займалася, волики повагом собі йшли, попастися було де, обильний харч смакував і їм і нашим предкам знаменито, — отже пощо було спішитися? Та тепер часи змінилися. Почавши від конечної точности священика, котрий як годинник повинен все в тій самій порі ставати до Богослуження, бо інакше народ, особливо по містах, іде до чужих святинь, скінчивши на кождім, хто виконує якунебудь публичну чи приватну працю, — мусимо тепер бути точні, точні і ще раз точні. Бо без точности буде з нами те, що сталося з валками наших чумаків: пропали так, що тільки пісні по них остали, тай ті вже щезають.

В слідуючих статтях представимо справи, які мусить взяти під увагу спеціяльно інтеліґенція, коли хоче викресати з себе поважний опір асиміляції.

А. Ч.

не нам в нутро єства, глибоко, глибоко? Ось чому треба бути занадто обережним, щоб бути ним досить. Ось чому, оскільки можна, треба „вальоризувати“ своє життя і продовжати свій труд, цей труд, що може завтра, а певно післязавтра буде нам уже заказаний.

*

Це було минулого тижня в Ноармутіє. Сонце щойно пірнуло в океан і небо стало темніти.

Край дороги нива, на котрій поклали довгі вечірні тіни зеленіючі дуби. Батько і два сини саме доорали скибу. Важко сопіли стомлені коні і люди теж дихали важко.

Глянув батько на небо, ще денеде золочене кількома промінням та на сині дими, що високо зносилися з димарів. Відтак глянув на своїх дужих синів.

— Ще скиба? спитав.

Оба хлопці очима порозумілися.

— Добре, ходім! Закликав молодший.

— Ходім! Повторив старший. І я те саме кажу вам.

Переклав рг.

Три струї калолицького життя в Німеччині

III. Католицький Академічний Союз.

На загальних зборах німецьких католиків у Діссельдорфі 1908 р. повстав т. зв. **„католицький академічний рух“,** який перетворився нині у студентські союзи з місцевими ґрупами. Метою цеї орґанізації є образовані шари німецького народу перетворити назад у практикуючих христіян. Проблема ся, яку ізза її ваги й труднощів кардинал Фаульгабер 1911 р. назвав „королівською проблемою сучасности“, й сьогодні в повнім значінню заслугує на сю назву. Причиною повстання „академічного руху“ було зростаюче відчуження католицької інтеліґенції від церковного життя та замітний брак знання основних правд науки віри у тих інтеліґентів, які відірвалися від Церкви, ба навіть у тих, що боронили її. Католицьку інтеліґенцію належить зібрати на сущно релиґійнім ґрунті, та доповнити її душевний провід своєрідним, постійним образуванням і подаванням їй поодиноких правд віри.

Академічний союз веде зусильно свою роботу по місцевих ґрупах при помочі рефератів, релиґійних сходин та періодичних видавництв. Його сходини з відчитами на спеціяльні теми, його щорічний осінний загальний зїзд прибрали для культурного христіянського руху велике значіння, яке далеко переходить національні границі.

Вправді приналежність до союза супонує до певної степени академічне образования, однак союз правильно уряджує такі імпрези, які доступні для кождого. Думка — відокремлення академіка від народніх мас, не має в союзі ніякої підстави. Противно, в союзі ведеться доцільна робота під кутом погляду на загальну користь усього народу. Кождий академік, перенятий духом сього руху, з вдячністю й покорою принимає се почесне становище, яке занимає перед иншими співгорожанами.

Католицькі Зїзди, Товариство Ґеррес-а й Академічний Союз працюють поруч себе в службі Божого царства. Вправді виринають побоювання, що кожда з тих орґанізацій може ослаблювати діяльність другої та відтягати цінні сили до спеціяльних цілий. Т-во Геррес-а з непокоєм гляділо на сильний зріст академічного руху. Здавалося, що католицькі зїзди вже не тішаться таким діяльним зацікавленням в академічних кругах, як се було перед війною. Бо справді академічні круги цікавилися загальними зборами Союза більше, ніж слідуючими по них католицькими зїздами. Однак тут не заходить ніяка поважна причина побоювань, якогось шкідливого розколу.

Академічний Союз і Т-во Ґеррес-а від літ працюють побіч себе в необмежуванім крузі ділання і можна сказати, що академічний союз сповнює важну, навіть конечну підготовляючу працю для Т-ва Ґеррес-а. Католик, який в академічнім союзі віднайде наново внутрішну звязь із вірою та Церквою, в особливійший спосіб стає здібним оцінити значіння Ґерресівського т-ва для католицького й культурного життя, пізнати вагу його завдань, а також в науці зберігати й заступати переконання віруючого католика. Коли один, другий стрінеться серед сучасних обставин із питанням, чи має він належати до **обох** орґанізацій так тоді мусить узяти верх думка про конечність удержати оба ті високі здобутки католицького життя серед сучасних бур та запевнити їм спокійну будуччину.

Обі орґанізації становлять окремі струї поруч католицьких зїздів, на котрих однак мусять злитися з могутньою струєю католицького життя, яке заключає в собі визнання віри всього католицького німецького народу та здійснення сеї віри в туземнім життю.

Католицький нарід гірко відчувби се, якщо академічні круги якраз підчас сього могутнього перегляду сил не зединилисяб з ним. Се булоби великою перешкодою в зєднанню на зїзді перед Могутнім Ідеалом розділених територіяльними границями, станом, політичними переконаннями одновірців.

Всі віруючі католики повинні йти за одним прапором, одною лавою, одною віроісповідною громадою, непохитним довірям споглядаючи на наше знамя побіди, на якому ясніє напис: Христос побіджає, Христос панує, Христос велить!

(Кельніше Фольксцтґ, ч. 391. Д-р Мінстер: „Католішер Академікерфербанд Герресґезельшафт — Католікентаґе“).

——o——

Надходить шкільний і книжковий сезон!

Памятайте, що шкільні книжки та шкільне приладдя а рівнож всілякі инші книжки

дістанете в

КНИГАРНІ „РІДНОЇ ШКОЛИ“

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 20

775 (Дім Народної Гостинниці). 5—7

Яка заснована на те, щоби нести матеріяльну поміч Т-ву Рідна Школа“. Замовляючи й купуючи в цій книгарні докинете цеголку до розбудови цеї нашої найголовнішої інституції.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
762 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 7-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

Ґ. ФЕРРЕРО

Фальшивий привид єдности

II.

Рим міг дати великій скількости народів мову, думки й обичаї, бо піддані ніколи не старалися використати проти нього зброї, яку їм давала римська цивілізація. А тепер? Подивімся, що діялося в останнім столітті в Китаю!... Доки Китай був вірний своїй старій цивілізації, доки ставив опір залізниці й иншим винаходам західної піротехніки, доти був слухняний „Синові Неба“ і позволяв, щоб ним управляли мандарини — піддавався як найбільш слухняно нераз і суворим впливам Европи, передовсім після 1840 р. Двір і мандарини розуміли, як дуже небезпечно ставити опір могутностям, які, що правда, вважали варварськими, але які були так грізно узброєні. Маючи ще авторитет, монархія й бюрократія накидували народові жертви, амбіцій та гроша, потрібного на це, щоб задоволити „чортів“, „опирів“, і „варварів“ Заходу. В тих умовинах могла Европа, а відтак Японія понижувати, оподатковувати і руйнувати старе цісарство без грізного наражування. Але по нещасливій війні з Японією будяться в Китаю нові ґенерації. Американські й европейські поняття всякають у вищі верстви, множаться залізниці, розвивається великий промисл. Монархія паде, стара організація розлітається. Одночасно розповсюднюється те, що ми назвалиб національною свідомістю: бажання свободи і рівности та ненависть до Европи. Як тільки впала монархія, ті почування вибухають. В міру европеїзації, хоче Китай стати незалежною і вільною державою так, як і инші малі чи великі держави Европи. Щораз стає ясніше, що Европа мала „побожні бажання“, якщо сподівалася, що Схід прийме з нашої цивілізації лиш все те, що моглоб нам служити до лекшого збогачення його коштом і зробити його нашим покірним підданим. В тих умовинах творити ґеґемонію, все одно, що будувати на піску. Порожнечу, витворену через те на світі, не виповнить ніяка нова ґеґемонія. Йдемо до світа, що позбавлений кермуючого осередку й поділений на велику скількість держав більших і менших, з котрих кожда буде жити для себе, підлягаючи що раз то менше політичним впливам своїх сусідів. Останний стовп, що піддержував ще европейський імперіялізм, вже звалений враз із поваленням монархічної системи, започаткованим з ініціятиви Азії, турецькою революцією в 1908 р. і китайською в 1912 р. Доки майже цілою Европою і цілою Азією правили великі або малі монархії, самовладні або конституційні, але всі досить сильні, щоб могти накидувати себе національним почуванням своїх народів, могли легко сильніші держави при допомозі дворів впливати на долю слабших. Ціла система вищости европейських держав над Азією, як і ціла ерархія держав кермуючих і тих, що ними кермовано, полягала в Европі на династичній політиці. Полуднева Америка вихоплювалася із впливів Европи вже продовж XIX століття, а піддавалася їй лиш фінансово й умово. Чому? Бо була під правлінням республик. Великі монархістичні держави Европи не знаходили в тих республиках ніякого опертя, щоб мати там політичний вплив.

Отсим можна пояснити, чому опір проти Европи довів у Туреччині і в Китаю до революції. З початку кепкували собі потрохи з республики в Анґорі і з республики в Пекіні. Думали, що це незугарне малпування дурних учнів, що стараються копіювати незрозумілі для них взори. Та можливо, що турецькі і китайські республиканці ліпше знали, що робили, ніж їх европейські критики гадають. Республика в обох цих краях була лиш військовим знаряддям націоналізму проти чужих впливів. Впрочім така майже всюди роля республиканських устроїв. Республика, це далеко більше національна форма правління, ніж монархія; бо монархія з природи річи мусить стреміти до деякого роду космополітизму або всесторонности, вищої понад усі національні ріжниці. Тому то в прегарній добі монархії між 1815—1848 рр. династії так дбали про характер монархічної системи понад національний, загальний, европейський і всюди поборювали національний рух, що проявляв невиразні республиканські стремління. Занепад монархії починається в Европі по 1848 р., тоді, коли дві династії — Сабавдська і Ґоґенцолернів — стреміли щоб зідентифікуватися з двома національними рухами і обняти директиву над ними, одним словом, щоб стати — по сьогоднішному кажучи — „націоналістичними“. Націоналістична монархія була штучним компромісом двох суперечних сил. Цей компроміс не міг тревати довго і довів уже в Німеччині до неминучої розвязки. Вільгельм I, тоді ще звичайний пруський король, мав рацію, коли в 1866 р. відповів Бісмаркові, котрий йому радив виповісти війну Австрії, поручаючи питання загального голосування: „Алеж ви мені пропонуєте революцію“. Республика була льоґічним закінченням заложень Бісмаркової політики і революції 1848 р., що вможливила цю політику.

Тож не питаймо, хто завтра буде володарем світа, бо завтрішний світ не належить до жадного володаря. Він буде поділений на велику скількість рас, держав, цивілізацій, а кожда раса, кожда держава і кожда цивілізація буде стреміти до кермування власними силами. Та насувається питання: Чи світ замість зединитися, не стане новою вавилон. вежею з другим помішанням мов?

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 26-30
Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіші апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.
Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні условія сплати при закупні адіо знарядів.
МИХАЙЛО ПІШНОТ
Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.
Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Ґіпсова 30. Тел. 32-16.

ДОПИСИ

В ЛАВРОВІ. **(Самбірщина)** відбулася 31. VIII. довірочна нарада духовних і мирян, членів УКО. Субстратом наради послужив комунікат, оповіщений в 353 ч. „Н. Зорі“ про конференцію відбуту в Микуличині 12 і 13. липня. По вичерпуючій дискусії присутні однодушно станули на становищі, що конференція в Микуличині в кождій точці влучно схарактеризувала наші відносини в областях церковного й національно-політичного життя та ухвалили працювати по напрямним згаданого комунікату.

СОКАЛЬ. (Нарада представників повіту і господарсько - кооперативний обхід). На неділю 17. серпня скликав пос. Кохан ширшу нараду визначніших представників сокальського повіту і молоді в справі скоординовання діяльности всіх повітових і місцевих установ та вибору стислішого комітету, який взявби в свої руки намічену акцію. Тому, що нарада була заряджена у невідповідну недільну пору — 11 год. перед полуднем — ніхто з парохіяльного духовенства не взяв участи в тій нараді тим більше, що на слідуючу неділю заповіджено обхід „Сільського Господаря“ і Кооперації, на який нашим священикам треба було прибути. Нераз читаємо в часописях негодування, що радикали відбувають наради в часі, коли в церкві відправляється Богослуженя. Тимчасом і наші ундівські діячі не числяться з опінією християнського загалу та без участи священиків у невідповіднім часі переводять важну нараду, яка має рішати про скріплення національної праці в повіті. Вислід вибору членів сего „диктаторського“ комітету свідчить, що теперішним народним провідникам в Сокалі не залежить на співпраці духовенства, бо до стислішого повітового комітету крім посла Кохана, як голову, вибрано адвоката д-ра Чайковського (соціяліста) і селянина Мигаля з Белзчини, а не покликано ніодного священика, хоч багато священиків бере активну участь в народній праці в сокальськім повіті. Дня 24. серпня ц. р. відбувся в Сокалі господарсько-кооперативний обхід, який був доказом, що наше селянство під прапором кооперації прямує до економічного двиґнення. Коло полудня почали збиратися на оболоню над Бугом члени господарсько-кооперативних установ. По відслуженню молебня сімома священиками, виголосив відповідну проповідь о. Кулинич, завідатель сокальської парохії. Відтак промовляли представники кооперативних установ. Величаво випав маніфестаційний похід ріжних господарських ґруп, як сівачів, женців, косарів, які серед співу обжинкових і патріотичних пісень перейшли вулицями міста. Прикро вражало, що молодь з деяких сіл закинула народну ношу з прекрасними вишивками та повбиралась „по панськи“. Особливо дівчата виступали в „модних“ суконках і лякерковых мештах. Бажано булоб, щоби представники селянства і селянський посол, — який давніше все виступав в народній одежі і вишиванці, — бодай на таких сільсько-господарських обходах являлись в народній ноші та своїм приміром вказали народним масам, що не годиться зовсім покидати народні одяги.

—o—

О, якже гарно мати силу велитня, та якже по тиранськи вживати її як велитень (Шекспір, „Мірка за мірку“, 2, 2).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ОЧЕРКІСТИКА

ІЛЮСТРАЦІЯ ДО НОВОГО РОДУ ПИСЬМЕНСТВА.

На сю цікаву тему писали ми вже в „Новій Зорі" (ч. 348). Та тоді писали ми загально про новий рід письменства, про „репортаж" або звітовництво. Недавно паризьке „Возрожденіе" принесло статтю Владислава Ходасевича п. з. „Фільки и Амельки", котра становить ілюстрацію до першої статті на сю тему в нашім органі. Страшна се ілюстрація! Але що вона поучає про відносини, в які можуть скотитися великі й богаті народи, поучає більше, ніж неодна книга, отже передаємо тут її зміст:

Большевицька влада всякими способами нищить правдиво мистецьку творчість і заступає її на сторінках своїх журналів або словесністю большевицької касарні, т. зв. агіткою (агітаційною „літературою"), або творами чисто описовими, котрі в останніх часах одержали там дивну та доволі вірну загальну назву: „очеркізм", „очеркістика" від слова „очерк", нарис, опис. Коли агітки вже ніхто не читає, бо всім відома неправдивість большевицьких агітаційних писань, то очеркістику читають, бо в ній хоч нема мистецької творчости та є правдиві описи. Як не силується цензура, щоб опанувати ту очеркістику, то все таки трудно її опанувати. Вона подібна до фотографії, котра при всій своїй условности більше документальна, ніж живопись, ніж т. зв. мистецьке малярство. Літературно вона нічтожна, але правдива. Отже в области тої очеркістики появилася повість Вячеслава Шишкова п. з. „Філька і Амелька", напечатана в трьох книжках „Красной Нови". Шишков ніколи не був визначним письменником, а сей останній його твір ще слабший від инших. Та в нім є матерял дуже цінний під оглядом побутовим. В тій повісти Шишков описує „безпризорних", то значить дітей без пристановища й опіки. Про тих нещасних „безпризорних" ще недавно голосно було в цілім світі (останний голосний твір про них п. з. „Безпризорные" написав В. М. Зензинов), а від якогось часу майже нічого про них не чути. Не тому, що „безпризорні" зникли, тільки просто тому, що до них уже привикли. Шишков представляє, як „безпризорні" зорганізувалися. Амелька се оден з головних „героїв" його повісти. Він належить до партії безпризорних, котра складається з 280 душ і ділиться на групи, звані цехами. Оден цех промишляє жебраниною, другий працює „по тихой", себто леґально, розліплює афіші по місті, доставляє багажі з двірця і т. п., третій цех зложений зі злодіїв ріжних „спеціяльностей": „ширмачів" (кешонкових злодіїв), „майданщиків" (зелізничих злодіїв), вломників і т. д.; четвертий „цех" становлять „ходящіе по мокрушъ", то значить члени, котрі „працюють" з пролиттям крови. Ціла та організація сильна і підчинена неписаним, а суворим законам того окремого злочинного світа, з яким безпризорні звязані так міцно, як комсомольці з комуністичною партією. Також стара Росія мала своє „дно", та воно не було ані таке численне, ані таке дике і нужденне, як те, що тепер описує Шишков. „Безпризорні" мають „помешкання" в руїнах старих млинів, під суднами, перевернениими на берегах рік, в найлучшім разі в товаровім вагоні, котрий пригадує запаскуджений свинячий хлів, в зимі без печі тай топити там годі. Одяги „безпризорних", це самі лахи, ні сорочок, ні сподень вони не мають, ходять в міхах, у котрих проробляють три діри: на голову і руки, та се вже „лучший одяг". Більшість ходить у чімсь такім, що на нічо вже не похоже: руб держиться руба, на голові нпр. чепець старої бабуні і т. п. Особливо цікаво описує Шишков „інжиніра" Вошкіна, маленького винахідника й фантаста, здібного з природи, але вже на пів божевільного з нужди і страшного життя. Люде з „дна" старої Росії топили своє горе в алькоголі. А для дітей, котрі за большевизму скотилися на страшне „дно", алькоголь вже за слабий, щоб поміг їм виносити їх „життя": вони вже уживають морфіни й кокаїни. Без них впадають в апатію, в повну байдужість і не мають сил до боротьби за своє незавидне істнування. Морфіни й кокаїни вживають вони з ріжних причин: щоб не відчувати голоду, холоду або болю, щоб убити в собі тугу за лучшим, а для них неможливим життям, щоб надати собі бодрости до „діл", щоб забутися й повеселитися хоч на мить. Голова шайки має „казьонні" (спільні) средства того рода, котрі розділює між своїх підчинених, коли веде їх на небезпечні підприємства або до бійки. Шишков страшно малює тих маленьких морфіністів, покритих боляками і кокаїністів з роздутими, омертвілими носами... Коли помер безногий дітвак Спирка Півтора-ноги, якому перед смертю замість компресів клали на голову половинки гарбуза з винятою мякішю, по нім справили тризну. Хоч описи Шишкова слабі, але навіть у блідій передачі дійсности робить опис тої тризни страшне, відразливе враження (для того й не передаємо його тут). Подібно страшна сцена прилюдного людоїдства між тими нещасними дітьми. „На переді біг голоштанний дітвак літ 8, очи його вилізали на верх, він весь був у жаху. За ним біг, доганяючи його, дикий хуліган, з діяволъським обличчам, котре перекривилося в страшній гримасі. В його руці щось остре, блискуче. Його ніс був спухлий від частого нюхання кокаїни... А-га-га-га-га!... зареготав озвірілий хуліган, зваливши коло огнища хлопчика, котрий піддався. І бритвою шарнув його по мягкій части ноги та з хрипотом впився своїм губастим червоним ротом в залиту кровю рану"... Дальший опис жертя живцем дитини такий, що просто совісти нема, щоб передавати його... От такої сцени ті драби — пише рецензент — не переведуть з большевицької „літератури" на чужі мови, а західній публиці підносять брехливі описи совітських ідиль. Шишков додає, що він той опис дав на основі факту, описаного в книжці Шахунянина і Кроткова п. з. „Къ трудовой коммунѣ", видавництва „Новая Москва"... Хоч больш. цензура дуже уважає на всі твори, які там виходять, то таки якось перепустила в тім творі похоронну промову „інжиніра Вошкіна" над гробом Спірки Півтора-ноги, промову, котра при всій її „рваности" представляє їдовиту пародію:

— „Ми! О, ми навіть елеґанти! Горожане і горожанки! Хоронимо. Нашого. Товариша. Спірку Півтора-ноги. Котрий. Цілком і повнотою. В сирій. Могилі. Він. Жертва. Революції. То Товариші. Террор. Насильство. Недорізаної. Буржуазії. Льорди. Котрі. Товстіють. На наших хлібах. Товариші. Ми передова молодь. Клянемся. Роздерти гнойник. І стати як оден. На оборону... Тої самої... Як її?... забув, Товариші"...

Хоч між тими невимовно нещасними дітьми трудно говорити про якусь релігію, то й вони, ті найнещасливіші між нещасливими, проявляють відразу й опозицію проти безбожної агітації, яку й серед них вносять комсомольці, котрих вони ненавидять і називають „чистоплюями". Ось уривок з розмови атеіста-комсомольця з безпризорним Фількою, котрого комсомолець питає, чи бачив він Бога.

— „Ні, не бачив".

— „Коли не бачив, значить, Його нема".

— „А ти нашого інжініра Вошкіна бачив?"

— „Ні".

— „Ну, значить, виходить, що інжініра Вошкіна нема на світі, а тимчасом він бороду собі рисує на морді. От побачиш"...

Так реаґують на атеістичну агітацію навіть ті опущені діти. Вони взагалі влучно критикують бездарні спроби большевицьких організаторів і в спасення при помочи большевиків не вірять. Тих споміж себе, котрі переходять до т. зв. „дітдомів" (приютів для безпризорних) уважають зрадниками і прозивають „красивими". Їх відношення до „красивих" подібне відношенню совітських горожан до новоспечених комуністів, тому „красиві" бояться „безпризорних". Взагалі скрізь, де безпризорні з повісти Шишкова зустрічаються з большевицькою владою, показується в мініятурі картина відношення самої Росії до її теперішної влади: погорда і злоба з одної сторони, страх і жорстокість з другої. Тут твір Шишкова мимо волі автора і мимо цензури, котра мусіла добре попрацювати над тим твором, переріс замисл автора. Не даром Амелька кричить до комсомольця, що большевики „все забирають".

— А щож ми від вас забираємо? питає комсомолець.

— Волю! відповідає Амелька.

Відповідь коротка, але точна, глибока і повна.

Коли кінчиться читати рецензію на сей одинокий у своїм роді твір, то відчувається потрясаюче враження і потребу молитви до Всемогучого Бога, що хоч досі не дав бодай сій частинці нашої землі й нашого народу зазнати такого страшного допусту. А рівночасно відчувається потребу і конечність, кричати до кождого, хто має хоч іскру людського достоїнства в собі: „Що ти зробив, що ти зробила, щоб організованим способом скріпити наш нарід перед безнастанним підриванням його сили боротьбою проти нашої релігії й Церкви, котру провадять не тільки большевики, але й усякого рода радикали, соціялісти й ліберали? Бо на тім підриванню релігії й Церкви прийшло в большевії до того страшного стану, який начеркнув таки большевицький письменник. А ті самі причини дають ті самі наслідки... **(Б).**

——o——

НОВІ ВИДАННЯ

З МИНУЛОГО ЖОВКВИ. Історична читанка. На дохід будови Українського Повітового Дому в Жовкві. Накладом філії Т-ва „Просвіта" в Жовкві 1930. Ст. 34 вел. 8°. — Зміст: А. Трух ЧСВВ.: Народе мій, я люблю Тебе (вірш). — Укр. Повітовий Дім в Жовкві. — Д-р Яр. Пастернак: Археольоґія Жовківщини. — Д-р І. Крипякевич: Картини з історії Жовкви. — В. Данилович: Спомини з праці в Жовкві. — М. Сухий: Як се було в жовківськім повіті. — З історії установ у Жовкві. — І. К.: Шануймо наше минуле (Про музей і словник діячів Жовківщини). — Всячина: Пожари в Жовкві, саранча в Жовківщині, повітря, ураган 1880 р., засуди смерти в Жовкві.

Отся невеличка збірка може послужити взірцем, як навіть убогі громади моглиб невеличким коштом (котрий до того згодом напевно виплатиться) утревалити память про важні історичні події своєї околиці й тим довершити важного завдання під оглядом виховування дальших поколінь в дусі пізнання й полюб-

Фарби, лякери, покости,
артикули господарсько-домові і т. п. поручає у великім виборі найдешевше
785 1—4
Альойз Гибнер
РИНОК 38. ТЕЛ. 25-13.

лення своєї найвусшої батьківщини. Та книжечка повинна знайтися в кождій нашій громаді як у Галичині, так і за сокальським кордоном та на Закарпаттю і спонукати тямущих людей кождої громади, зібрати історичні дані й перекази про свою місцевість, поки час, поки вони до решти не затратилися. — **А. Ч.**

КОРОТКА БІБЛІЙНА ІСТОРІЯ СТАРОГО Й Н. ЗАВІТА, накл. „Священичої Помочі" в Станиславові, 1930, з друкарні ОО. Василіян у Жовкві. Книжка отся, се підручник для народних шкіл. Матеріял уложений проглядно в девяти історичних ґрупах:

Старий Завіт: I. Первісна історія людства, II. Історія Патріярхів, III. Мойсея, IV. суддів і царів, V. пророків і героїв за віру.

Новий Завіт: I. Народження і молодечий вік Ісуса Христа, II. Ісус Хр. як учитель, III. Ісус Хр. як священик, IV. Ісус Хр. як цар.

Книжка писана гарною мовою, містить 32 великі сторінки та ілюстрації біблійних подій. Видана виразним, великим друком, на добрім папері, в крейдяно-картоновій обгортці, з красковим образом „Доброго Пастиря" на ній. Укладом і зовнішним видом заслугує вона вповні на назву солідного підручника до науки біблійної історії.

В. Я.

——o——

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Святійший Отець до учителів релігії в середн. школах. Катол. Пресова Аґенція (КАП) доносить, що 23. VII. приняв Святійший Отець на спеціяльній авдієнції учителів релігії в середн. школах. Говорячи про вагу навчання релігії, називає священиків не „професорами" релігії, але „катехитами", бо це слово найкраще віддає ролю навчання релігії. В дальшій промові підчеркує Св. Отець потребу ясности і простоти в навчанню релігії, бо Правду треба просто і ясно викладати, без всяких зайвих і замотаних прикрас та зворотів. Яке велике значіння привязував Спаситель до учительського знання, свідчить це, що сам хотів, щоб його звали Учителем. „В твоїх руках моя доля", кличе св. Церква до кождого з катихитів, — так закінчив промову Св. Отець.

Нове греко-кат. Епископство. По довгих переговорах наспіла до букарештенської Нунціятури папська булля „Солємні Конвенціоне", силою котрої від 15. серпня злучено два епископства Надьварад і Сатмар. Папа іменував Апостольським Адміністратором епископського вікарія Стефана Сабо зі Сатмару. Та сама булля визначує на осідок нового греко-кат. епископства місто Надьбаня. Нове епископство складається з 239 парохій, які виділено зі шести инших епископств. В 201 парохіях пануюча мова румунська, в 39-тьох українська.

Католицький Зїзд у Зальцбурґу. В днях від 31. серпня до 3. вересня відбувся в Зальцбурґу осінний зїзд католицького академічного союза. На відкриттю зїзду промовляв канцлер др. Ґ. Брінінґ із Берліна. Програма зїзду уложена була під кличем: Христос у званню модерного чоловіка. Відчити виголосив ряд визначних німецьких професорів і соціольоґів.

Новий епископ у Любляні. Еп. Ґлїча, епископа Любляни звільнив Папа з причини старечого віку від сповнювання епископських обовязків та іменував титулярним архиепископом. Рівночасно епископом дієцезії іменований дотепершний епископ-помічник Ґригорій Розман.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ЦЕНТРОЛІВИЦЯ ЗАКЛЮЧИЛА ВИБОРЧИЙ БЛОК? Вшехпольський дневник АБЦ. доносить, що шість партій центролївиці вже підписало виборчий бльок, одначе польська християнська демократія не піде скрізь разом з тим бльоком, тільки в деяких поодиноких округах. „Ліві" дїячі твердять, що бльоку ще не заключено, бо се вимагає довших нарад.

АРЕШТУВАННЯ ПОСЛІВ. „Віленьскі Курієр" подає, що по розвязанню сойму, коли посли втратили недоторкаємість, поліція арештувала б. білоруських послів Гаврилюка та Волинця, знаних з протипольських виступів. Арештованих відвезено до Вильна. З укр. послів арештовано в Луцьку б. посла Сенюка (Сельроб). Арештовано також у Вильні б. білоруського посла Кринчука та сенатора Роґулю (Сельсоюз).

ҐЕНЕРАЛЬНИМ ВИБОРЧИМ КОМІСАРЕМ іменував президент Мосціцкий членів Найвищого Суду Станислава Ґіжицкого, а заступником Владислава Качиньского.

ЛЬВІВСЬКИЙ МАҐІСТРАТ І ВИБОРИ ДО СОЙМУ. Магістрат у Львові зарядив реєстрацію тих, що мають право голосувати у Львові. Підготовчі праці веде міське статистич. бюро, котре вже 2. ц. м. розіслало формулярі власникам реальностей. Вони по виготовленню мають їх звернути до 4. ц. м. Спеціяльне бюро, що веде підготовчі праці міститься в Міськім Промисловім Музею і там інтересованим дають потрібні інформації.

БОЛЬШЕВИКИ НА КООП. КОНҐРЕСІ. Цими днями відбувся у Відні міжнародний кооперативний конґрес, в котрім брали участь також большевицькі делеґати. Вони і там веди явну комуністичну пропаґанду, котра викликала цілий ряд протестів делеґатів інших країв. З великою промовою виступив проти СРСР. німецький делеґат Льоренц. Він висмівав мітичні успіхи соціялістичного будівництва в СРСР., говорив про небезпеку большевизму для світа і жадав розброєння СРСР. Дуже численна большевицька делеґація, в склад котрої увійшли визначні комуністи, часто послугувалася трибуною для аґітаційних цілей, одначе не мала ніякого успіху. Всі резолюції предложені під ухвалу зїзду совітською делеґацією одноголосно відкинено.

ПОВСТАННЯ СЕЛЯН У ПРОСКУРІВЩИНІ. „За Свободу" подає за „Червоним Курєром", що в проскурівськім районі вибухло велике селянське повстання. Селяне, члени кількох „колхозів" піднесли бунт після цього, як відобрали від них „злишне" збіже. Товпа селян, узброєна вилами, косами і топорами кинулася до польської границі, щоб утікти з „раю". Одначе в околиці стації Чорний Острів окружив селян відділ кавалєрії 2 корпуса. Вивязалася кровава розпучлива боротьба. Товпа селян розбіглася.

134 „НЕВОЗВРАЩЕНЦІВ". До ґазети „Форвертс" телеґрафують з Москви через Ригу, що до тепер не послухало приказу вернути до Москви із за границі 134 радянських урядників.

КОРОЛЬ ФУАД виробив проєкт зміни конституції в тому дусі, щоби вона забезпечувала йому дальшу диктатуру. Проєкт передбачує в майбутньому парляменті тільки 100 послів (досі було 250), з тих третину мавби іменувати уряд а дві треті вибиралиб з поміж себе мужі довіря населення.

——o——

НОВИНКИ

Урядовою мовою правосл. собору буде мова польська, як видно з нового закона, виробленого правосл. синодом і затвердженого польським правительством. До закона додано й регулямін нарад першого собору православних. Промовляти на соборі дозволено також в мовах: українській, російській і білоруській.

Невідомі справці спалили у Львові велику трибуну польського спортового клюбу „Чорних". Був се клюб, котрий удержував добрі взаємини з українськими спортовими товариствами. Мимо того частина польської преси кидає підозріння, що й сей підпал діло Українців. Над ранком тоїж почи, коли згоріла трибуна „Чорних", виарештувано всіх студентів в Укр. Акад. Домі, з виїмком одного, п. Плахтини.

300 епископів англіканської церкви, що прибули з усіх сторін світу на панангліканську конференцію епископів в Лондоні, прийняв оноді король Юрій на авдієнції.

Боротьба большевиків із катол. Церквою. КАП подає вістку, що від серпня с. р. в Москві польські комуністи стали видавати тижневик до боротьби з католицизмом. Видавництво се, підпомагане й контрольоване совітською владою, будуть вивозити до Польщі, в ціли пропаганди проти католицької Церкви й Папи.

В Росії нема мяса. На цілій области большевії дається дуже відчувати брак мяса, на постачання якого зі села вплинув зменшуюче коллективізаційний примус та приспішене переводження його в життя. Плянів риболовства теж не виконано і уряд видав відозву, у якій вказує на риболовлю, як на джерело дешевого мяса.

Пролетарські шахи. У своїй ідіотичній нагінці на все, що нагадує „буржуазний" лад, посуваються большевики нераз аж до смішних границь. Таке м. і. зроблено зі шахами. В шахах є король і королева, а цеж буржуазія! Отже королів заступлено двома робітниками з молотами в руках, королевих двома спортсменками, вежі, що нагадують „буржуазні" замки, замінено ковалами, а бігунів красноармейцями. Замість пйонків на большевицькій шахівниці находиться 16 московських селян в довгих рубашках і це може найвірніше: в раю „селян", селянин є дійсно тільки пйонком.

В Ґеорґіївському монастирі біля Севастополя завели большевики годівлю курей. Монахів виселено а до монастиря спроваджено робітників з глибини Росії. (АТЕ).

——o——

Біржа

ГРОШІ: Доляр ам. 8.89 зол. ЗБІЖЖА: (за 100 кг. льоко стація надан.). Пшениця дв. 26.75—27.25, пшениця с. 24.75—25.25, жито д. 16.25—16.75, жито сел. 15.50—16.00, ячмінь на мливо 19.—19.50, ячмінь пашний 16.00—16.50, овес гал. 16.00—16.50, кукуруза 28.00—29.00, фасоля краса 40—45, горох½ Вікторія 29.00—31.00, горох пільн. 21.00—22.00, бобик 22.50—23.50, вика чорна 22.25—23.25, гречка 27.50—28.50, любинь 57.75—58.75, конюшина червона 185.—205, лен 58.50—59.50, гречка 27.50—28.50, сіно прас. 8.00—9.00, солома прас. 4.50—5.

——o——

Жертви

Впр. о. Клим Медицький, Дорожнів, повіт Жнятин 5 зол. на „Рідну Школу".

——o——

ДО ВСЕЧ. ОО. ПАРОХІВ, які уладжують у своїх парохіях місії, звертаються два інваліди У. Г. А. які займаються продажю девоціоналів, з просьбою повідомити їх про речинець місій хоч один тиждень наперед, та в цей спосіб помогти своїм людям заробити на прожиток. Ласкаві повідомлення слати: Л. Яків Запитів, почта Підлісни малі. 781 1—4

Др. Володимир Бабій
дентист стоматольог
ЛЬВІЗ, вул. ГЕТМАНСЬКА, число 8
Від дня 1. IX. 1930 ординує як передше,
783 щоденно від 9—1 і 3—6 1—3

ВИПОЗИЧАЛЬНЯ КНИЖОК
„ІЗМАРАГД“
Львів, вул. Костюшка ч. 5
постійно поповнювана новими виданнями українськими, польськими, німецьк. російськими і французькими
Відкрита щоденно від год. 9 - 19.
Всі шкільні лектури завсігди на складі.
779 -1

Союз Кравців Львів Личаківська 15.
під управою ПІРКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ
поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.
708 17—32 **„Свій до свого“.**

Від 40 літ істнуюча фірма
ШАРЛЬОТТА ЧИШ
Львів, вул. Рутовського ч. 7.
проти Катедри в подвірю
— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ МЕБЛІ
731 на догідні сплати, без поруки. 28-30

Одинока в укр. катихитичній літературі появилася в продажі книжечка:
ПОМІЧНІ РИСУНКИ ПРИ НАУЦІ РЕЛІҐІЇ
781 **В ПЕРШИХ РОКАХ НАВЧАННЯ** 1-3
31 відручних образків з поясненням. — Видав о. В. Кукик. Зборів. — Ціна 1·25 зол.

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує
709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 17-30
Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11
футра д Приймає о переховування.

ЛІЖКА ПОЛЕВІ
ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.
578 **поручає**
ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ
ЛЬВІВ, Личаківська 132.
40-50

Охорону дахів бляшаних против іржі і впливів атмосферичних
„Subox-ом“
і „Norbilak-ом“
як також асфальтування всілякого рода криття дахів папою і плоскі дахи (Holzcement),
753 виконує 10-10
БРОН. СВЕЖИ
Львів, вул. на Болоне ч. 50.

ПОРОШОК
„KOGUTEK“
ДЛЯ ДОРОСЛИХ
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ БІЛЬ ГОЛОВИ
виробу аптики Ґонсецького в Варшаві.
Звертати увагу на повищий фабричний знак 5-10
769a

РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На весняний і літний сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 36 ?

•СВІЙ ДО СВОГО! СВІЙ ДО СВОГО!
ПЕРЕПЛЕТНЯ
Петра Подоляка
ПОБІЛЬШЕНА і ПЕРЕНЕСЕНА з вул. Жовківської 28. на вул.
ТРЕТЬОГО МАЯ ч. 11.
Виконує всілякі переплети. вироби, як оправи Євангелій, Служебників, книжок до бібліотек, канцелярійні книги, та приймає всякі наклади до брошурования.
Поручається ласкавій дальшій увазі.
736 4—?

Обува на сезон літний!
жіноча, мужеська і діточа **по знижених цінах** продає **склад обуви**
„КРАХА“ — Львів, Галицька 15. Дешево, бо в подвірю!
691 18-25

ЛЬВІВСЬКЕ АКЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО БРОВАРІВ

ПОРУЧАЄ СВОЇ ЗНАМЕНИТІ ВИРОБИ:

ПИВО ЕКСПОРТОВЕ, ЯСНЕ
ПИВО БАВАРСЬКЕ, ТЕМНЕ
ПОРТЕР ІМПЕРІЯЛЬ

Всюди до набуття! Всюди до набуття!

УВАГА!

З огляду на несовісну конкуренцію проситься звертати пильну увагу на етикети, фляшки і корки.

782 1—1

Видає й редагує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10

Рік V. Ротo zарiєсоn- ґvєzвnєш Львів, четвер 11. вересия 1930. Ч. 69. (369)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II пов. - Тел 4-48

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

На виборчім екрані

Польські монархісти йдуть окремо. — Християнська демократія вагається. — Що кажуть селянські партії.

З Варшави доносять: Головна управа польської монархістичної орґанізації постановила приступити до самостійної виборчої акції. — Переговори „центролівиці" з християнською демократією йдуть дуже пиняво. Осередки поль. христ. дем. в Галичині, Познанщині й Виленщині, мимо союза з соціялістами на терені сойму до останної хвилі вели з ними боротьбу в народі. Отже вони стоять на становищі, що виборчий союз з соціялістами бувби зломанням засадничої лінії тої партії. — Партії селянські підносять, що „центролівиця" ратує мандати соціялістів, бо якби соціялісти йшли самі до виборів, то в містах потратилиб мандати на користь комуністів, а по селах на користь селянських партій.

—o—

Бльок національ. меншин без жидів?

„Хвіля" подає, що на конґресі національ. меншин в Женеві делеґати німецької меншости звернулися до української делеґації з предложенням утворення бльоку національ. меншостей при нових виборах, в котрім взялиб участь Українці, Німці, Білорусини та Литовці без Жидів.

Спір за церковне майно

Предложення полюбовного вирішення.

36. ч. „Воскресного Чтенія" з 7. с. м. доносить, що представник римо-катол. Епископату писемно звернувся до премієра міністрів з предложенням, щоби спір за церковне майно з православними залагодити полюбовно, та щоби в тій ціли православні епископи безпосередно звернулися до римо-катол. епископату. На те відповів правосл. митроп. Діонізій в письмі до премієра міністрів, що таке поставлення справи не випливає з теперішнього її фактичного стану, що досі римо-катол. Епископат не звертався з тим до прав. Епископів і що полюбовне вирішення можливе тільки при участи державних властей, щоб заспокоїти суспільне життя в Польщі, потрясене рішучими кроками римо-катол. Епископату. Правосл. Епископи уважають, що посягання римо-катол. Епископату на правосл. церкви юридично й історично безпідставне й тільки нарушує нормальне співжиття двох найбільших християнських віроісповідань на території Польщі.

—o—

Горить майно Українців

В Золочеві відбулося вшехпольське віче, на якім промовці домагалися як найрішучішого виступу проти укр. саботажистів. Слідуючої ночі підпалено деревляний ґанок укр. ґімназії, одначе мешкаючий в будинку ґімназії швець Кисілевський вчас збудився та вгасив вогонь. Другого дня учні укр. ґімназії, що берегли з учителем будинку своєї ґімназії, побачили полумя в будинках о. д-ра Ст. Юрика. Один з них побіг закликати пожарну сторожу. Одначе поліція того учня арештувала, через що пожарну сторожу заалярмовано запізно. Коли зявилася огнева сторожа, розійшлася чутка, що під стодолою підложено бомби і тому не можна вогню ґасити. Поліція наказала родині о. Юрика вийти з дому, бо за хвилину вибухнуть бомби. Тоді зявився один підстаршина золочівського полку піхоти, який оббіг горіючу стодолу з ліхтаркою і крикнув, що бомби вже усунені. Щойно тоді почали ґасити пожежу. Чи справді там були бомби, не знати, бо ніхто їх там не бачив. Слідство виявило, що вогонь спричинили невідомі палії в той спосіб, що в отвори стін мурованої і критої бляхою стодоли налито бензини та вложено мішки намочені в нафті. Також огонь в ґімназії спричинено підложенням шмат намочених в бензині. Перед кількома днями вибух огонь в Лісниках пов. Бережани. Згоріла стайня о. Гр. Качали разом з худобою й інвентарем. Шкода виносить 2.700 зол. В Тернополі вибухла пожежа в госп. Петра Бриковича. Шкода виносить 880 зол. Згоріли дві стирти збіжа, огонь грозив цілому окруженню, бо в сусідстві були будинки з соломяними стріхами. Огонь був підложений, бо на місці найдено фляшку з бензиною.

Знайшли спосіб на демоляції

В часі останних розрухів у Будапешті здемолювано й ушкоджено багато приватного майна. Пошкодовані зорґанізувалися і збірно виступили з позвом проти соц. демократичних послів і орґанізацій, котрих орґани писали підбурюючі статті. Преса пише, що суд після всякої правдоподібности признає їм відшкодування від пізваних.

—o—

Відкрили таємницю хороби рака

При женячці уникати родин, в котрих були хорі на рака.

Довгі досліди тисячів лікарів у сотках лябораторій, котрі шукали причини повставання страшної хороби рака ,лоза людиною, показалися безпідставні. Учені Леб, Лятторп і Бернштайн оповістили що рак се хороба дідична й переходить на дитину в моменті запліднення, коли батько і мати походять з родин, у котрих були хорі на рака. Коли одна сторона здорова, тоді діти свобідні від тої хороби, одначе нахил до неї остає, тільки не проявляється. Зате він може проявитися в дальшім потомстві, коли воно лучиться в подружжі з особою, яка походить з родини хорої на рака. Таким чином рак може бути в родині але не проявлятися цілими поколіннями. І се власне було причиною, що так трудно було ствердити його дідичність. Цікаве притім те, що дідичною являється не тільки сама хороба, але й час, в котрім вона проявляється у членів якогось роду, в однім роді в молодости, в иншім у старшім віці. Вкінці люде хорої родини дістають рака звичайно в тих самих орґанах тіла. — (За В. Фінклєром).

Закон дозволяє обезпечати в „Дністрі"
1/3 часть вартости будинків.

Не резигнуйте добровільно зі свойого права і негайно виповіджте в ПЗУВ 1/3 часть та обезпечіть її у своїм власнім Товаристві взаимних обезпечень

715 **„ДНІСТЕР"** 33-?

у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ХТО МИ?

Дещо про Русь.*)

В процесі другої 17-ки УВО (Української Військової Орґанізації) лучився випадок, під оглядом політичним і психольоґічним далеко важніший ніж сам процес. Оден з обжалованих на питання предсідателя суду, чи на його думку „Русин" і „Українець" се не все одно, відповів з переконанням: „Ні, не все одно!"

Ця відповідь кидає яскраве світло на те, які погляди й поняття нуртують серед нашої молоді та як вона собі представляє важний для нації проблєм: Хто ми? „Чиї сини? Яких батьків? Ким, за що закуті?"

Та відповідь члена української підпольної орґанізації, відповідь безперечно щира, — се не переливки! Діяльоґ на ту тему між предсідателем чужого нам по національности суду й молодим обжалованим тревав довше.

Річ ясна, що той молодий чоловік не винен тому, що такий а не інакший погляд виніс з наших шкіл, з нашого публичного життя і передовсім з нашої політичної аґітації. Щож означає такий погляд?

Такий погляд означає зірвання з традицією нашої землі і народу, зірвання з їх історією, з їх державним минулим, з їх найсвітлішими подвигами. Словом, — се зірвання з тим, що кожда нація слушно уважає своїм найтрівкішим скарбом на землі: бо трівка тільки минувшість. Теперішність все непевна, а будучність і непевна і незнана. Трівка, певна і знана тільки минувшість. Тому вона й становить підвалину теперішности й основу будучности.

Коли поняття „Русь" і „руський" (або як пише стара літопись „русьский") не відносяться до нас, тоді ми новотвір, без історії, без традиції, без давного письменства... Тоді не відноситься до нас ні державність, котра під тим великим іменем була на нашій землі, ні наша знаменита і все жива стара література, ні стара поезія наша, ні Церква, словом вся духова й матеряльна культура й цивілізація наших батьків! „Прощавайже, руська земле, ти і так вже за горою!" як каже великий автор прекрасного „Слова о полку Ігоревім" — перед погромом... Та ні те „Слово", ні його могутна сила, ні його патріотизм також не відносяться до нас, коли не до нас відносяться поняття „Русь" і „руський". І ще не відносяться до нас тоді ні велична „Літопись" Нестора, ні патріотизмом перенятий твір ігумена „Русьския Земли" Данила, ні галицько-волинська „Літопись", бо й вони „руські". Але щож нам тоді остає?...

Бо не відноситься до нас тоді ні Перемишль, ні Теребовль, ні Галич, ні Львів, ні Володимир, ні Холм, ні Лю-

*) Гл. статтю: „Боротьба з асиміляцією в 68. ч. „Нової Зорі".

754 УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ФУТЕР 14-30
Юліяна Глушевського
перенесена на вул. Коперника, ч.16.

бомль, — бо в усіх тих містах княжили „руські“ князі як представники державности нашої, і всі ті міста були осередками руської держави і руської культури, як свідчать старі літописі й инші правдиві документи наші, як свідчить досі вкорінена назва в живучім народі нашім. Тоді не відносяться до нас і ті полки нашої землі, що за Ярослава Осмомисла стояли сторожею при устю Дунаю, котре належало до нас і ті полки нашої землі, що за Мстислава Удатного і Данила боролися над Калкою проти світової навали Азії, і ті полки, що під проводом воєводи Дмитра боронили Київа до останнього жовніра, і ті полки, що з синами Данила Романом і Шварном стояли залогами у Відні й на Жмуди як підпора нашої суверенної влади і слава наша. Але хтож ми тоді? І де наш початок? Він тоді дуже недалеко, так недалеко, як недалеко бувби й наш кінець, колиб ми дійсно зірвали зі всею своєю традицією...

Та — чи не подібну аргументацію чули ми недавно від когось? Так, ми чули її дійсно недавно. А від кого? Від когож би иншого, як не від російських обединителів, за котрими те саме голосили й наші москвофіли. Отже якже воно? А ось як:

Si duo faciunt idem, non est idem. Наші москвофіли, задивлені в величину і блиск російського царату, аргументували подібно в тій ціли, щоб ми як індивідуальність щезли, потонули й розплилися в російськім цараті. І длятого на їх аргументацію, кидану зі становища смерти і в смертельнім, убийчім замірі, ми могли бути глухі і повинні були бути глухі. А наша аргументація, кидана зі становища життя і в замірі скріплення нашого життя як окремого народу, як народу зі старою високою культурою і традицією, котра легітимує його блискучими і величавими легітимаціями! Тому наша аргументація мусить знайти послух, бо вона не тільки слушна і правдива, але вона дає нам глибшу основу до життя, ніж зривання з традицією, котре не далоб нам ніякого скріплення в нічім, ні перед нами самими, ні перед світом. Все те річи важні, далеко важніші, ніж здається. Отже як ми „властиво“ кладемо справу? Чи маємо вертати до того, що ми вже переломили?

Ні! Повороту нема і не може бути. Але й скоку між безбатьченків наш національний рух не сміє зробити, коли не хоче упасти до значіння одної струї. Ще ясніше кажучи, наше становище таке:

Як нерозумно і смішно булоб, колиби Швед або Норвеґ випирався того, що його земля Скандинавія а він сам Скандинавець, таксамо нерозумно і смішно булоб, колиб ми випиралися того, що наша земля була, є і буде руська земля, Русь, а ми руський нарід. Як є три скандинавські народи і нікого це не обурює ні не дивує, а саме є Шведи, Норвеґи і Данці, таксамо є й три руські народи: наш, український, найстарший з руських народів, далі великоруський і білоруський. Те розгалуження одної колись Руси, почате вже дуже давно, таксамо не може „відстатися“, бо воно вже сталося, як не може „відстатися“ розгалуження в дереві чи в иншій ростині, хочби їх на кусні порубав. „Повної“ анальоґії між деревами й народами очевидно нема — тай не треба, щоб доконче була. Але й та, яка є, унагляднює нам правду, яка вчить.

А чогож та правда вчить?

Вона вчить, що колиб ми зовсім зірвали з нашою старою назвою „Русь“, тоді ми сталиб тільки одною струєю серед нашого власного народу, і то такою, яка на нічім трівкім не оперта. Бо не треба себе осліплювати тим, що ми сегодня „переможці над москвофілами“. Так, се правда. Ті москвофіли, котрі у нас були тільки відблиском блиску російського царату, дійсно переможені й навіть розбиті. Та не ми їх розбили: їх, падаючи, розбив російський царат. Частина тих людей, яких вони виховували, опинилася безповоротно між нами, частина (молодеча) пішла служити новим, уже червоним, царикам, а оставша третя частина знов розбилася: одна частинка тої частини служитиме кождому урядови, який тут бувби, друга частинка тої частини — вагається, бо вона ще може відіграти ролю. Яку? Це залежить від нас, від нашого політичного розуму і такту. Та частина москвофілів може нас скріпити, але може у своїй зневірі стати й клином до розсаджування нас, і то клином таким, який може рости. І може зрости до більших розмірів ніж на перший погляд здається. І вона може нас дуже розбивати в области церковно-релігійній, національній і політичній. Се вже не ті москвофіли, що були перед війною. І в них відбулася еволюція. Яка? Поважна і значна. Дійсно відбулася: між ними вже нема таких людей, котрі думалиб, що з Баварця можна буде зробити Прусака. А до війни вони так думали. Тепер вони настільки еволюціонували, що не лиш так не думають, але й самі уважають себе свого рода „Баварцями“ тай — що іще важніше — цінять собі те, що вони „Баварці“ й у послідовности тої еволюції мусять згодом дійти до розвивання свого „баварства“. Річ ясна, що вони, коли ми самі в тім не перешкодимо, мусять послідовно дійти до переконання, що наш нарід у відношенні до руської Прусії — Московщини відійшов дальше і що нас уважати треба вже „Австріяками“, себто таким руським народом, котрий достойний мати свою власну державність.

І тут зарисовуються комбінації надзвичайно складні, в котрих не можна легковажити ні непотрібно заганяти в ворожі нам табори жадної частини нашої Церкви і нашого народу, бо перед нами дуже трудні і великі завдання, як у напрямі церковного і національного уподібнювання до себе нашої етнічної маси за сокальським кордоном, так і нашого ділання на нашу етнічну масу за Збручем і за Карпатами. У світлі всіх тих фактів і перспектив стає ясна велика й дуже трудна роля Галицької Землі та її католицького народу. Коли ми усвідомимо собі ту ролю, й виконаємо її, тоді забезпечимо себе перед асиміляцією зі сторони тих, котрі нам нею отверто грозять і довершимо великого діла, котре сягне своїм впливом далеко поза нашу Галичину, споконвіку руську землю. І тоді наша діяльність може стати благословенням не тільки для великого українського народу, але й для всього Словянства, зединеного в одній вірі, без чого трудно й думати про закінчення страшенно завзятої, бо родинної распрі.

Д-р Осип Назарук.

—o—

Надходить шкільний книжковий сезон!

Памятайте, що шкільні книжки та шкільне приладдя а рівнож всілякі инші книжки

дістанете в

КНИГАРНІ „РІДНОЇ ШКОЛИ“

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 20.

775 (Дім Народної Гостинниці) 6—7

яка засновна на те, щоби нести матеріяльну поміч Т-ву „Рідна Школа“. Замовляючи й купуючи в цій книгарні докинете цеглку до розбудови цеї нашої найголовнішої інституції.

Чи автокефалія леґальна?

Погляди і настрої прав. духовенства.

II.

В часі, як „робилась“ автокефалія, Сергій у двох посланнях настирливо налягав на митр. Дионізія, аби завернув зі шляху відокремлювання варшавського православя від московського. Бо — по його словам — патріярх Тихон уважав за річ неможливу одобрити автокефалію без загального Собора рос. церкви. Знова по проголошенню автокефалії, Сергій, в тоні не лицюючім у епископських посланнях, остро протестував, докоряючи митр. Дионізієви, що автокефалія „добытая путем незаконным без благословенія Вашого Киріарха и Церкви-Матери...“ і не було ніякої конечности ризикувати церковною єдністю. При тім висказав митр. Сергій необачно слова, які можна сказати у вічі всім представникам кождого державного православя, яке відокремилось у самостійний незалежний орґанізм. Ось ті слова: „Живий приклад Болгарської церкви, здавалося, повинен був перестеречи Вас. Захопившися своїм зовнішним правом, Болгари самочинно завели автокефалію й от уже 60 літ переживають томлячий стан схизми“[2])

Докоряв горщок казанови, а Сергій Болгарії, що пішла у схизму... Мабуть митрополит несвідомий сего, що й московський патріярхат, якого він нині є „мѣстоблюстителем“, — зачався, родився і зростав у такійже схизмі. Неславна то історія.[3]) Московську церкву відорвав від Царгороду та й постарався о патріярхат гордий Борис Годунов, реґент моск. царства за життя нездібного царя Теодора І. Справа йшла не по церковним канонам, а шляхом явного і бездоганного перекупства. Антіохійський патріярх Йоаким легко дався зеднати для справи щедрими дарунками, а царгородський Єремія ІІ. довший час не хотів вилучити зі своєї власти такого товстого куска, яким було північне православя. І аж тоді, як в Царгороді зложено умовлену суму грошей, видав (1591 р.) декрет, в якім годиться на повну незалежність моск. церкви і на установлення патріярхату. В ерекційнім декреті прозвано римського Папу „фальшивим“ пастирем, а далі говориться що Старий Рим впав через єресь аполінаристів, Новий Рим (Візантія) є під владою невірних, отже Москва виступає як Третий Рим... Українська церква і козацтво ще довго були в залежности від царг. патріярхату, як про це свідчить хочби і сей факт, що 1670 р. на домагання гетьмана Дорошенка ц. патріярх Методій кинув клятву на гетьмана Многогрішного, від якої розгрішив його доперва на просьбу київ. митрополита Сильвестра. Але й тут поповнено схизму, бо цариця Катерина ІІ. указом заборонила всяких зносин з царг. патріярхом.

Такою самою дорогою схизми відчахнулась від свого реліґ. центра і гелленська церква в 19. в. Коштувало це трохи крови, дипльоматичних заходів, клятв і диспут над леґальністю грецької автокефалії, але остаточно устроєно грецьку церкву по взірцям російським у державну, синодальну церкву. Таке діялось і з романською, сербською і болгарською. Власне в світлі сих історичних примірів можуть варшавські автокефалісти зробити гарну реторсію аргументу проти митр. Сергія.

Серед польських політичних момен-

[2]) „Живой примѣр Церкви Болгарской казалось бы должен был предостеречь Вас. Увлекшись внѣшним своим правом, Болгари восхитили автокефалію самочинно и вот уже 60 лѣт переживают томительное состояніе схизмы“.

[3]) Реферуємо за рос. історіком Карамзіном.

тів, яких митр. Сергій уживає для застрашення варшавської митрополії, є у його письмі з дня 26. червня с. р. така нісенитниця: „Відомо нам і про переговори уніятського митр. Шептицького з польським політичним діячем Юзефським про навернення цілої України на Унію. Коли Польща має такі наміри (виды) що до України, котра покищо до неї не належить, то чогож надіятись православному населенню Галичини, Волині й тим більше корінної Польщі?"

Ми можемо успокоїти моск. митрополита, що в справах приєднання України до унії, ніякий наш єрарх не буде радитися ніякого міністра.

Вкінці свого послання заступник московського патріярха, вилаявши митр. Діонізія за те, що він уживає титулів, яких не має ніякий митрополит більших і старших церков, взиває майбутний варшавський собор, аби вирікся незаконної автокефалії, щоби православна паства далі оставала в канонічних взаєминах з Москвою і щоб ожидала законної, автокефалії від російського собору. На підставі вище сказаного — коментарі злишні... „Воскр. Чтеніе" збуває виводи московського єрарха словами, що точки погляду митр. Сергія не може приняти вища церковна власть у Польщі тай не може вертати до питання автокефалії, бо воно вже вирішене.

Не входимо в розбір цего, котра сторона має слушність і чи взагалі є по котрім боці слушність. Стверджуємо тільки факт, що нині православні церкви переходять кризу і траґедію, над якою мусить жаліти кожда віруюча людина. Та криза очевидно затяжна і чим довше треває, тим гірше мусить відбиватися на моральнім стані всего православного населення. А вихід з тої кризи є тільки один: щире наближення до Апостольської Столиці. Без того криза в православію буде постійна. **К. П.**

——o——

МОДНІ ТОВАРІ БЛАВАТНІ ДЛЯ ПАНЬ
СУКНА МУЖЕСЬКІ, ПОЛОТНА, КОЦИ
787 поручає 1-15
СТАХЕВИЧ і АБРИСОВСЬКИЙ
у Львові, Ринок ч. 32.

Маленький фейлетон

Чому в часі вітру холодніше

Кожен із нас знає, що мороз у часі вітру докучніший, як у тишу. Та не всі свідомі цього, чому воно так. Холод при вітрі відчувають тільки живі істоти. Живе срібло в термометрі не опадає, коли є під діланням вітру. Відчуваємо прикрий холод у вітряне, морозне веремя перше всего тому, що тоді наше лице й загалом усе тіло тратить куди більше тепла, як у морозне, та безвітряне веремя, коли повітря огріте тілом не так скоро уступається холоднішим шарам. Чим вітер дужчий, тим більше холодного повітря стикається з нашою шкірою, себто тим більше тратимо тепла. Цього досить, щоб викликати в нас вражіння холоду. Та є ще одна причина. Наша шкіра видає зі себе вогкість навіть на холоді. Це парування потребує тепла й воно забирає його в нашого тіла й із повітря, що є при тілі. Коли повітря нерухоме, парування відбувається поволи, бо пришкірне повітря скоро насичується парою (а в насиченому стані парування припиняється). Колиж повітря порушується й усе нові його шари торкаються шкіри, тоді ввесь час тріває обильне парування, до чого треба великої скількости тепла, забираного очевидно в нашого тіла.

——o——

Марш. Пілсудський про вибори

Маршалок Пілсудский в розмові з ред. „Газ. Польської" Мєдзінським сказав про свої виборчі клопоти що слідує (зміст): Виборчий час істнує передовсім для правительства і для кандидатів. Про кандидатів говорити не буду, бо ще їх не знаю. Скажу отже про себе. Мені перший виборчий тиждень сильно дався в знаки, бо я мусів мати до діла з цілим рядом справ і приписів, в котрих є хаос і суперечність. А кромі того мусів я займатися ще й бувшими послами, то значить мусів входити в нечистоту і бруд. Першим моїм клопотом було, чи узнати права, виразно суперечні з конституцією. Бо в конституції нема ні одного артикулу й ні одного слова про партії та клюби, а після т. зв. виборчої ординації в т. зв. державній виборчій комісії мушу мати до діла з представниками б. клюбів, котрі в додатку мають нібито пильнувати чистоти виборів! Признаюся, що я завагався що до можливости виконування того нікчемного права. Бож якийсь клюб може при нових виборах здохнути і стати стервом, а все таки може мати значіння і якийсь „бувший посол" може брати гроші за свої подорожі, дієти і т. д., словом може мати „вижирку" за дармо! Я тяжко вагався, бож нема поганішої річи як здеморалізована банда бувших послів і здеклясованих кобил чи кепських валахів, котрі кричать: Грошей, грошей, грошей! Отже я хотів викинути за двері те стерво. Колиж я того не зробив, то тільки тому, що в такім короткім часі за трудно уложити щось инше. І тому допустив я ріжне стерво до затроювання воздуха. Споро часу заняв мені й голодуючий п. Дашинський та його колеґи. Вислухав я масу замотаних виводів правників, але всі вони схилялися до мого погляду, що п. Дашинському як б. маршалкови сойму і його заступникам не належиться ні оден гріш, бо в конституції нема ні слова про якусь платню. Розуміється, кавзиперди можуть викручувати інакше, але це їм не поможе, бо я напевно не дам їм ні гроша з тяжко збираних податків. Те саме відноситься і до панів з т. зв. комісії довгів. Вони мають побирати винагородження коли не мають дієт і підчас перерви в засіданнях сойму. Та розвязання сойму не є перервою в засід. його, отже з тої „вижирки" також нічого не буде. Думав я і над 27-м арт. конституції, на котрім опирається Дашиньский. Той арт. не говорить нічого про винагороду. Правда, посли мають масу довгів, в ресторані, в готелі. Та їх рахунок, що уряд мусить заплатити за фотель, за готель, за ....., за сердель з податкових грошей, мусить завести. Коли сойм розвязаний, то послів нема, а як вони хочуть задержати свої управнення, то можна їх уважати звичайним стервом. Думаю й над умовою аберрацією і то не від тепер. А саме запитую себе, відки у людей береться дивна охота, представляти собі, що реальні факти і річи не істнують та заступати їх в думці неістнуючими, якби для прикраси своєї нічтожности. Така аберрація здається веде до шпиталя варятів. Все те можна приложити до бувших соймових послів. Недавно говорив я з одним визначним політиком Европи про одну державу, котрої імени не скажу. Говорив я, що маємо в ній до діла з людьми хорими на дальтонізм, котрі зелень весни бачать у красці жовтій або червоній, а краску червону бачать як зелену. Та хороба досить розповсюднена. Коли вона поступає далі, тоді хорі зачинають ходити на голові і фиркають ногами. І тоді весь світ бачать вони навпаки. Та при тім ходженню на голові голова болить. Отже бувші посли польського сойму пригадують ту державу. Вони уявляють собі, що вони дійсні посли до — неістнуючого сойму й хочуть зробити з фахового союза послів нову державу в державі, п. з. „Вейска уліца". І та держава хоче бути в стані війни з Польщею.. в обороні даремного серделю або готелю! Це надається до шпиталя варятів, коли не до криміналу. Ще смішніша инша аберрація: вони розголошують, що чим їх менше, тим вони більше представляють сойм і то суверенний. Гадаю, що найлекше можна поратувати їх надшарпане здоровля сикавкою, бо то давний спосіб, обливати варятів студеною водою. Отже бачите, що як на перший тиждень, мав я досить виборчих клопотів.

——o——

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Душпастир і політика. Під таким заголовком появилася на днях стаття Дра Карла Клінкгаммера в катол. дневн. „КельнішеФольксц." Ізза її актуальности подаємо її зміст: „Священик не повинен мішатися до політики." Так говорив один маломістечковий „політик" до принагідних знакомих, з якими вів балачку в залізниці. Чи справді священик має оставати лиш у церкві? Проповідувати побожним, уділювати св. Тайн? Та може ще в місцевих товариствах виголошувати „принагідні відчити"? В новійших часах займаються священики ще й приватним душпастирством. Чи справді це вистане? Що сказавби на таке обмеження душпастирського завдання Христос, який приказав апостолам і ученикам: „Ідіть у світ і навчайте всі народи"? Чи затратили ми вже властивий змисл слова: душпастир? Вчинити світ християнським — це завдання Церкви й її слуг. Християнським духом навіяти життя. В якій мірі Церква сповняє сю одиноку свою ціль (освячення душ), се залежить від кождочасних обставин. До вимог нинішного часу мусять бути приноровлені й методи душпастирства. Кождий обєктивний обсерватор догляне в картині модерного світа духову неміч, ослаблення моралі, релігійну байдужність, ба навіть моральне здичіння. І тому саме, що найглибшим змислом і найбільшим завданням душпастирської праці Церкви є вчинити людство християнським, — се змушує кождого священика само собою поширити свою душпастирську працю й сильніше зактивізувати душпастирські сили. Се найбільш пекучі вимоги теперішних часів. Життя в державі, політичне життя, це лише частина життя теперішних часів. Коли священик по приказу Спасителя має обновити в Христі ціле життя народу, так має обновити й кождий його ділянку. Отже й політику! Правда, завданням Церкви не є вести політику. Се завдання заступників народу. Однак до круга обовязків Церкви належить, щоб політика, яку ведуть представники народу, була в Христовім дусі. Тому якраз у нинішних часах, в яких лібералізм, еґоізм (соціялізм і капіталізм), радикалізм і атеізм систематично намагаються поборювати а то й знищити всі духові добра християнства, — **не вільно** священикови мовчки минати справи соціяльного, економічного й політичного життя! Коли священики в тих справах стратилиби свій вплив, або йдучи за фальшивою радою, їх залишили, так тим поминулиб вони в своїй праці одну з важних ділянок життя. Того рода занедбання своїх обовязків рівналосяб зі зрадою Христа. Бо ізза браку праці представників Церкви страшною марою навислаби над християнством грізна небезпека, а саме коли політика й держава попалаб під власть безрелігійного й аморального фронту. При великім значінню, яке нині держава й громада має в нормуванню життя, якраз тепер найважнішим душпастирським завданням католицького духовенства обнова матеріялізованої політики. Потрібний рі-

шучий і доцільний виступ проти шовіністичного нехтування любови ближніх в життю держав і народів, проти ліберальстичнго нищення християнської релігії й моралі в політичних парляментах. Розвій політики повинен слідувати по лінії ладу, мира, моралі й релігійности в народі.

Тому душпастир, крім своїх священичих функцій, мусить не лише вміти влучно пояснити події політичного життя, але мусить відносно політичних питань заняти становище, згідне з духом катол. Церкви. Він мусить політичне життя навіяти життям любови Сина чоловічого і влекшуванням по змозі економічних, соціяльних і релігійних недомагань та хоробрим ломанням клясових противенств співпрацювати над розбудовою правдивої Христової суспільности. Теперішня політика, оперта на політичних партіях. Тому душпастир обовязаний співпрацювати з такою партією, яка в своїй діяльности виразно заступає християнські засади і стремління. Така партія дає душпастиреви найкращу можливість працювати над відновою державного життя в Христовім дусі. Він повинен впливати, щоби лише християнські представники входили в склад парляменту чи громадських рад. Тому ніяк не мож священикови відмовити, бо нинішне політичне положення прямо вимагає того, щоби свящ. заявляв себе спомагаючим, однак критичним прихильником відповідної партії, до неї заохочував, та співпрацював у партійних установах. Хто з тим не погоджується, той не розуміє обовязків душпастиря. Хоч держава й Церква суверенні, відділені від себе і такими мусять бути завсіди, бо з волі Божої всі світські справи віддані під світську, а Божі під церковну власть, то мимо того рішучо належить поборювати всі ті течії, які зміряють до розділу політики від релігійного світогляду. Бо світогляд без політики сліпий, а політика без світогляду мертва. Тому від священика належить вимагати, щоби для добра народу працював у християнській політиці, якщо хоче бути вірним кличеви Пія X.: „Все відновити в Христі“. Найглибшим змислом діяльности душпастиря в політиці є здобути для Христового царства признання і значіння також і в публичнім життю: в політиці.

——o——

Православні епископи і чрезвичайка

ТК доносить: „Експрес Порани“ повідомляє, що спомини Аґабекова появляться вже сими днями. В них є богато несподіваних річей. М. і. відкриває Аґабеков високо поставлені особи в Персії, Туреччині й Єгипті, що нанялися на таємну службу в чрезвичайці. До найбільше сензаційних річей в тих споминах належить частина присвячена церковним справам. Аґабеков описує, як чрезвичайка спонукала відменського митрополита на Кавказі, іменувати епископами тих кандидатів, яких вона йому предложила і потому дала тим епископам інструкцію, як вони мають поводитися на нараді, скликаній т. зв. екумепічним патріярхом в Царгороді.

——o——

Ситуація на збіжевих ринках

В Швеції пшениця 19 кор., жито 16, а жито з Польщі й Німеччини по 12.55. В Данії впала ціна кукурудзи, домінує жито з Польщі, бо оферти американські й російські трохи дорожші. Ячмінь дорожіє. В Естонії ціни падуть. В Латвії стаґнація. В Роттердамі тенденція знижкова з виїмком цін на овес. В Голяндії їзза кепських жнив є попит за житом і ячменем. Тенденція цін росте. В Берлін довезено багато жита.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

УКР. ПАРЛЯМЕН. РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ делеґувала В. Косоноцького, б. секретаря Укр. Клюбу, на члена головної виборчої комісії а на його заступника б. посла д-ра Блажкевича, адвоката в Дрогобичі.

АРЕШТОВАННЯ Б. БІЛОРУСЬКИХ ПОСЛІВ. З Вильна подають, що погранична сторожа задержала на совітському пограничу 25 комуністів виленського та новоґродзкого воєвідств. Вони хотіли утікти до большевії. Між ними було 4. був. соймових, комунізуючих послів.

ЖИДИ І САНАЦІЯ ПЕРЕД ВИБОРАМИ. З Варшави повідомляють, що Безпарт. Бльок рішив при теперішних виборах до сойму та сенату не поміщувати на своїх листах жидівських кандидатів. Як відомо, при виборах до сойму 1928 р. вибрано з листи Б. Б. жидів-послів Вісліцкого та Кіршбавма. Кружляють чутки у Варшаві, що Б. Б. зрезиґнувало просити марш. Пілсудського на головного кандидата виборчої листи Б. Б. Тому голов. кандидатом мавби стати б. премієр Славек.

ПРОГОЛОШЕННЯ ШТРАЙКУ РОБІТНИКІВ ЛОДЗЬКОГО ТЕКСТИЛЬНОГО ПРОМИСЛУ. Преса доносить, що заноситься на штрайк робітників лодзкого текст. промислу. Штрайкову акцію ведуть ті робітничі орґанізації, котрі стоять під впливом опозиційних партій. Є це в звязку з передвиборчою кампанією. Постанову про штрайк винесли ті робітничі орґанізації, що стоять під впливом ППС та Народ. Робітн. Партії. В ухвалі говориться, що термін штрайку усталиться в найблищих днях. (По найновіщим відомостям до штрайку не дійде).

НА КОНҐРЕСІ НАЦІОНАЛЬ. МЕНШИН в Женеві промовляв укр. делеґат ред. В. Мудрий. В промові критикував меморіял Бріяна. Український нарід — говорив ред. Мудрий — розшматовано між кілька держав на основі трактатів проти його волі. Бріяновому проєктови про нову міжнарод. орґанізацію закидав це, що він не узгляднює зовсім долі тих народів, котрі не могли забрати голосу і рішити про свою долю. В тім дусі удержаний також проєкт резолюції, котру ред. Мудрий зложив до рук президії конґресу.

ПРЕДСТАВНИК УКР. АВТОНОМІЧ. БЛЬОКУ на Прикарпатській Руси виїхав до Женеви, щоби в секретаріяті Ліґи Народів зложити меморіял з домаганням автономії.

В ФІНЛЯНДІЇ зростає вплив лаппівського руху. Ґрупа Лаппівців хоче свій вплив поширити і на культурну царину. На днях відбулася в місцевости Лаппо на приходстві конференція, на якій обговорювано справу науки релігії в школах. Ухвалено старатися, щоби було більше узгляднене навчання релігії по школах. Одночасно вислано епископській консисторії в м. Або спеціяльно в тій справі опрацьований проєкт На днях мала відбутися в місті Ляппо судова розправа з Ляпівцем, за те, що вбив старшину кордонної охорони. Тому, що кордонна охорона береже ненарушимости фінляндських границь і береже Фінляндію від комуністів, вся публична опінія дуже вороже ставилася до вбийника. І коли адвокатови вдалося перевести відложення розправи, гурток Лаппівців напав на адвоката, побив його і заборонив йому більше показуватися в тій місцевости. Знаменна річ, що поліція навіть не вмішувалася до того лаппівського самосуду.

——o——

НОВИНКИ

Посвячення фундаментів розбудови національного музею. В пятницю відбулося посвячення фундаментів розбудови Національного Музею при вул. Мохнацького 42. Посвячення довершили Основник Музею Ексц. митрополит Шептицький та еп. Будка в окруженні духовенства, членів Кураторії Нац. Музею і Громадянського Комітету, представників українських установ, укр. інтеліґенції та занятого при будові робітництва. Підчас акту посвячення новозатягнених фундаментів вмуровано в розі муру ґрамоту. З торжества посвячення пороблено фотоґраф. знимки. Плян розбудови під кермою інж. Пежанського передбачує тимчасом вибудування 3 великих кімнат праворуч і 5 кімнат позаду Музею. З часом має бути вибудоване ще крило ліворуч.

Голод в Китаю, як доносить „Бритіш Юнайтед Прес“ прибрав жахливі розміри. В провінції Шенси змаліло населення через рік о 3 і пів міл. голов. Богато з цього згинуло з голоду а зменшення населення підсилила теж масова продажа та грабунок жінок ріжними бандами. Цілі села й міста стоять опустошілі. Життя видно тільки в столиці провінції Сіян, але й там всі люди — кістяки, покриті скірою.

Страшний ураган в Сан Домінґу. Трупи 5.000 людей, убитих страшним ураганом в Сан Домінґу, спалено на величезних кострах, щоб уникнути зарази. Друга така скількість ранених. Таким чином жертвою страшного урагану впала четверта часть всіх мешканців Сан Домінґа.

Бібліотека-Випозичальна Т-ва „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10, II. буде відчинена від 1. жовтня в ті ж дні і години, що й торік: понеділок і середа 4—6 год. по пол., пятниця 12—2 год., неділя 12—1 год. Інформації і друки посвідок можна дістати що дня в будні 8—11 год. рано.

Помер др. Роман Баронч, професор львів. університету. Був це чоловік шляхотного характеру. Між хорими не робив ріжниці щодо національности, старався тільки допомогти недужим. Свідчить про це м. і. його поступування підчас укр.-польської війни в 1918 р. Коли всі цивільні лікарі Поляки зі Львова не появилися до ґарнізонового шпиталя на Личакові, то бл. п. др. Баронч, хоч Поляк не відказався від праці. Цілою душею і всім своїм знанням виконував працю в поті чола і то безінтересовно, часто лиш при асисті медика.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

До всеч. оо. парохів, які уладжують у своїх парохіях місії, звертаються два інваліди У. Г. А., які займаються продажю деволіоналів, з просьбою повідомити їх про речинець місії хоч один тиждень наперед, та в цей спосіб помогти своїм людям заробити на прожиток. Ласкаві повідомлення слати: **Л. Яків Запитів,** почта Підлісни малі. 784 2—4

Др. Володимир Бабій
дентист стоматольог
ЛЬВІВ, вул. ҐЕТМАНСЬКА, число 8
Від дня 1. IX. 1930 ординує як передше,
783 щоденно від 9—1 і 3—6 2—3

Від 40 літ істнуюча фірма
ШАРЛЬОТТА ЧИШ
Львів, вул. Рутовського ч. 7.
проти Катедри в подвірю
— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ **МЕБЛІ**
731 на догідні сплати, без поруки. 29-30

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, неділя 14. вересня 1930. Ч. 70. (370)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

З виборчого круговороту

„Центролівиця“ без християнської демократії.

По довгих переговорах між проводами 6 партій б. центра і лівиці, дійшло остаточно до заключення виборчого блоку тільки 5 польських партій, бо партія християнських демократів (Хадеція) рішила не вступати до блоку. Причиною того кроку було се, що прочі 5 партій не погодилися на домагання христ. демократії пошанування приписів конституції і конкордату з Апост. Столицею в справах Катол. Церкви, супружа та релігійного виховання молоді. Блок прочих 5 партій йде до виборів під назвою „Союз оборони права і свободи“. (З того видно ясно, які заміри мають польські ліві партії: вони хочуть руйнувати найвисші цінности релігії й Церкви. Річ зовсім певна, що коли польська лівиця зачалаб в будучім соймі таку роботу, то до неї як стій прилучаться й наші радикали та соціялісти, котрих УНДО хоче підпирати при виборах. Як доносить преса, польська християнська демократія не має виглядів на побіду, йдучи одинцем. Коли вона мимо того рішилася йти до боротьби одинцем, то се власне доказ, що між Поляками є ще кому ратувати дійсні основи нації).

Як кусили християнських демократів.

„Глос Народу“ доносить, що християнській демократії гарантовано значно більшу скількість мандатів і навіть можність здобуття подвійного числа їх і більше. Одначе вона за жадну ціну не хотіла запродати своїх ідеалів.

Програмових ідеалів не покидають для мандатів.

„Глос Народу“ доносить: Головна управа польського християнсько-демократичного сторонництва, вислухавши звіту мец. Вацлава Бітнера з переговорів, ведених з Поль. Партією Соц. й иншими партіями у справі спільного виборчого блоку, ухвалила: Взявши під увагу, що всі партії не могли приняти предложеної Христ. Демократією отсеї точки виборчої програми: „Гарантуємо горожанам всіх віроісповідань завішення боротьби в релігійних справах на парляментарнім терені а горожанам католикам, котрі становлять більшість у польській державі, повну пошану приписів конституції й конкордату з Апост. Столицею в справах Церкви, супружа й релігійного виховання молодих поколінь“, — Управа Христ. Демократії не може приняти їх виборчої програми, хоч солідаризується з тими партіями в їх боротьбі за право і свободу народа. Направа відносин може наступити тільки після побіди безкомпромісових християнських засад в публичнім життю Польщі, а ті засади становлять суть і підставу христ.-суспільної програми. В імя їх іде християнська демократія самостійно до виборів в ціли переведення реформи держави, її господарки й публичних обичаїв в дусі християнських ідеалів.

Увязнення 20 б. послів опозиції, в тім 5 Українців.

По наказу міністра внутр. справ Складковського увязнено в Польщі 20 б. послів опозиції, з „Центролівиці“, 4 Українців і 1 вшехполяка. А саме увязнені: б. міністр Кернік (Пяст), б. воєвода Дембский (Стр. хл.), Дюбоа (ППС., ред. „Роботніка“), Барліцкий, Ліберман, Праґер, Ходиньский, Цьолкош, Мастек (всі ППС), Путек і Баґіньский (Визволене), Савіцкий (Стр. Хл.), Вітос (Пяст), Попель (НПР., б. посол II сойму), Врони й Адамовский (Стр. Хл.). З українських б. послів увязнені: Іван Ліщинський, В. Целевич, Д. Паліїв, Ст. Кузик і др. Осип Когут. Арештування переводжено також нічю. Б. пос. Попеля увязнено в кімнаті, яку він віднаймає у секретаря франц. амбасадора. За деякими б. послами, як Гавзнером і и., ще шукають. — Ряд ґазет сконфісковано за опис увязнень. — У Варшаві, Кракові й Тарнові відбулися демонстрації, котрі зліквідувала поліція.

Урядовий комунікат про увязнення б. послів.

Появився урядовий комунікат такого змісту: В часі минулої сесії сойму власть безпеченства і суди зареєстрували ряд кримінальних і політичних переступств, довершених б. послами. З огляду на їх нетикальність (арт. 21 конст.) судове поступування проти них було або неможливе або утруднюване. Супроти вигаснення їх мандатів власти взялися до справ, нагромаджених за весь час мин. каденції. На тій підставі 10. с. м. задержано ряд б. послів, котрі стоять під закидами стріляння до поліції, накликування до насильств і непослуху властям, протидержавних виступів і т. п. (Увязнених вивезено до тюрми в Берестю над Бугом, а увязнених у Сх. Галичині оставлено в тутешніх вязницях).

Увязнення митрополита Пимена

Преса доносить, що большевики увязнили в Харкові митрополита Пимена, голову Синода української автокефальної церкви. Він був до революції архиепископом у Камянци Подільськім. Увязненого митр. Пимена перевезли з Харкова в Москву і там замкнули в тюрму.

Страчення чотирох Словінців

Аґенція Стефані доносить, що коло Трієсту страчено чотирох словінських ірредентистів, котрі напали на редакцію італійського орґану „Пополо ді Трієст“. Імена страчених: Бідовец, Марушіц, Мільош і Валентіч.

Ростики відріжняють краски

Питання, чи ростини мають орґани анальоґічні до наших очей, дискутують учені не відтепер. Деякі фізіольоґи думають, що ціла ростина реаґує на світло, розуміється, інакше ніж людина. Тепер ствердженo, що ростини в ріжний спосіб реаґують на ріжні краски і що в тропічних краях є такі ростини, котрі мають окремі орґани, якими реаґують на темряву, світло і краски. Досі ствердженo на 10 родах ростин. Особливо інтересні досвіди переведено в фізіольоґічнім інституті в Калькуті. Чи ростини „бачать“ також форми ріжних предметів, сего мабуть не можна буде ствердити.

—0—

ЧИ ВИ СПОВНИЛИ СВІЙ ОБОВЯЗОК

і обезпечили свої будинки в 1/3 части в Товаристві взаємних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у ЛЬВОВІ. ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Щ: ні? Зробіть це негайно, бо 31. жовтня ц. р. кінчиться речинець виповіджень в П. З. У. В. на 1930 р.

715 34-?

НАЙВИСША ЦІННІСТЬ

Про матеріялізм, націоналізм і релігію.

(×) Є три розуміння найвищої цінности в життю людей, одиничнім і збірнім.

Найнижче, найпримітивніше те розуміння, котре найвищу цінність бачить у грубім матеріялізмі. Правда, матеріяльні потреби людини се основна умова її істнування. Та вважати їх одинокою, найвищою цінністю в життю людини, се значить сходити на рівень звірини, яка поза матеріяльні потреби нічого не знає і про ніщо не думає. Одначе на такім становищі стоїть соціялізм, для якого матеріялізм се альфа й омеґа цілого його світогляду. Матеріялізмови соціялізм підпорядковує все. Релігію, національність, всякий ідеалізм взагалі. Передовсім різко вороже відношення соціялізму до релігії. В розумінню соціялістів релігія се „опіюм“, що відвертає увагу пролетаріяту від його злиденної дійсности, від боротьби за поліпшення умов життя. Негативне також відношення соціялізму і до національности. „Робітник не має батьківщини“ — отсе зразок становища чистого соціялізму до національного питання. Тому соціялісти в імя матеріяльних, клясових інтересів з правила йдуть проти інших кляс своєїж нації. Вони навіть лучаться проти своїх з національним противником, як се мало місце нпр. на Вел. Україні в рр. 1917—20 між українськими соціялістами й московськими большевиками.

У противенстві до соціялістів націоналісти найвищу цінність бачуть у нації і національности. Як соціялісти матеріялізм, таксамо націоналісти ставлять понад усе націоналізм. Націоналізм се для них мірило, яке вони прикладають до всього і після якого оцінюють все. З націоналізму вони роблять святощ, понад яку не признають нічого святішого. Інтересам націоналізму вони підпорядковують усе, навіть релігію.

Формально не всі націоналісти ставляться до релігії негативно, як се роблять соціялісти. Навпаки. Вони звичайно признають релігію. Але признання те не випливає з цінення релігії як релігії, а з зовсім інших спонук. Для націоналістів релігія цінна настільки, наскільки вона с л у ж и т ь інтересам націоналізму. Тому для націоналістів однаково добра всяка релігія, котра служить їх земним, мірським цілям. І навпаки. Вони поборюють всяку релігію, коли тільки вона не захоче бути знаряддям в їх руках. І не треба себе дурити тим, що, мовляв, націоналісти шанують духовенство. Вони роблять се лиш тоді і лиш до того часу, коли і поки можуть використати те духовенство для своїх власних цілей. Вони готові кождої хвилі, часто навіть без ніякої причини, накинутися на нього в найбрутальніший спосіб. Бо націоналізм, який тепер іде скрізь по Европі, се ніщо інше, як відродження давного нехристіянського язичества, з котрим Церква так тяжко боролася.

За доказами на сказане не треба далеко шукати. Всі ще памятають постійну різку кампанію, яку розводили українські націоналісти в давнім перемиськім „Українськім Голосі“ та львівськім „Ділі“ проти української католицької Церкви в особах її Епископів, коли Епископи не йшли по лінії бажань українських націоналістів, але по лінії інтересів української католицької Церкви. Зокрема ярке світло на відношення українських націоналістів до релігії і Церкви кидає факт, що чільна українська національна партія (УНДО) в Галичині офіціяльно й публично висловила бажання йти при розписаних виборах до польського сойму разом з соціялістами. Отже в імя українського націоналізму українські вірні і навіть духовенство малиб вибирати послами між ін. принципіяльних ворогів всякої релігії і Церкви!

Але релігії не вільно підпорядковувати ні матеріялізмови ні навіть націоналізмови. Не вільно тому, бо релігія щось безконечно вище ніж матеріялізм і націоналізм.

Релігія підносить людину понад рівень звіряти і наближає її до Найвисшого Єства. Тим самим релігія дає підставу людському достоїнству, якого не вільно понизити задля ніяких інтересів світа сего власне тому, що людське достоїнство се відблиск достоїнства Божого. Релігія се одинока основа дійсної моралі так одиниці, як народу і всего людства. Ні матеріялізм, ні націоналізм ніколи не були і не можуть бути основою моралі, без котрої неможливий розвиток культурного людства. Навіть релігія, коли дасть себе підпорядкувати земним цілям і ужити як знаряддя до таких цілей, тратить свою силу, дану їй від Бога, як се бачимо на прикладі Росії, де релігії і Церкви вжито для світських цілей. Католицизм м. ін. тим власне ріжниться від всіх інших релігій, що за хвилеві користи, хочби не знати які вигідні, не дає себе вживати до мірських цілей. Він порядкує життя на основах Божого закона і моралі. Кожда партія, хочби вона називала себе й католицькою, коли помагає скріпленню засадничих ворогів релігії і Церкви, ломить свою лінію і свої найвисші ідеали. Зовсім інше діло, коли католицькі діячі і посли в парляментах кооперують в певних означених справах з ріжними таборами. По перше, вони знають в яких справах кооперують і ніколи не підпирають змагань в напрямах, які Церква вважає шкідливими, нпр. в справі руйнування подружжа і родини. По друге, переводячи дозволені Церквою цілі, нпр. в ріжних економічних чи політичних справах, в яких їм до певної міри по дорозі з іншими ґрупами, — не вносять тим деморалізації в широкі маси народа.

Та не так представляються справи, колиб якась католицька партія помагала входити до парляментів засадничим ворогам релігії і Церкви, бо через те бралаб вона на себе згори відповідальність за всі шкідливі для релігії, Церкви і народу виступи противників. Зокрема треба підчеркнути, що в таких випадках вороги релігії і Церкви являються в далеко кращім світлі, ніж мнимі прихильники релігії і Церкви, бо ті вороги, йдучи в народ по голоси, не зрікаються ні своєї програми ні своєї традиції та не дурять народ, що будуть обстоювати його найвисшу цінність — релігію. Такі сумні наслідки має і мусить мати підпорядкування найвисшої цінности під хвилеві користи зі становища однаково: матеріялізму чи націоналізму.

МОДНІ ТОВАРІ БЛАВАТНІ ДЛЯ ПАНЬ
СУКНА МУЖЕСЬКІ, ПОЛОТНА, КОЦИ
787 поручає 2-15
СТАХЕВИЧ і АБРИСОВСЬКИЙ
у Львові, Ринок ч. 32.

Участь мірян у православнім Соборі та її консеквенції

Загадочними містеріями сповиті деякі справи, що вяжуться з відкриттям правосл. Собору в Польщі. От, хочби справа виборчої ординації. В січні с. р. правосл. духовні круги уложили приписи і способи вибору членів до майбутнього Собору. На тій підставі переведено навіть вибори по парохіях і деканатах православних дієцезій. Виходячи з поняття про „церковний Собор“ як такий, треба замітити що січнева ординація нагадувала традицію правильних соборів бодай в тім, що остаточно давала представникам церкви рішаючий голос в синодальних ухвалах, хоч рівночасно допускала в соборі великі впливи і виборних світських і представників уряду.

Дивним дивом правосл. митрополія касує цей свій розпорядок і вибори, називаючи цілу справу прямо безпредметовою. Така поведінка очевидно не конче похвально свідчить про починання і діла церковної влади.

Над новим проєктом виборів працює осібна церковна комісія спільно з делеґатами польського уряду. Новій ординації дається ширші рами, впроваджуючи в Собор майже вдвоє більше число світських членів ніж духовних. Цей регулямін 27. липня с. р. затверджує церковна власть і польський уряд. А тепер слідує другий куріоз. Два дні пізніше відкрито у Варшаві прасоборне зібрання синодальних комісій. Членам комісій, так важному чинникови в соборній роботі, не дано можности висказати своєї думки про нові виборчі норми, ба навіть затаєно перед ними факт, що виборча ординація готова і вже затверджена... Кождого мусить зацікавити така таїнственність в укриванню справи, яка вкінці мусіла бути проголошена, що й сталося.

Новий виборчий, як його названо „Регламент“ є для нас такий повчаючий і кидає таке характеристичне світло на стан нинішнього всепольського православія, що конечна річ навести з нього хоч деякі суттєві справи.

1) Перш усього засаднича „прикмета“ нового синодального регуляміну, це невидана ніколи в історії і практиці Церкви повна ляізація собору, надання цілковитого світського характеру тій інституції, яку звуть „загальним собором св. автокефальної, правосл. церкви.“ Митрополія і польський уряд „обнародовили і здемократизували“ собор, притягаючи до нього велике число світських членів і то з голосом не дорадчим, але авторитативним, рішаючим. Міряни входять до собору в такій пропорції, що на двох духовних припадає трох світських членів. Таке відношення буде заховане на виборах парохіяльних, деканальних і епархіяльних. Щоб недовго розводитись над виборчою аритметикою, скажемо, що всіх виборних і наказних членів зявиться на соборі 129 люда. В тому числі припаде на духовенство тільки 60 місць, щобільше, це число ще змаліє, як візьмемо під увагу, що до духовної курії причислено крім діяконів також псаломщиків (дяків), які не мають н і я к о г о (навіть стихарного) свячення. Польський уряд виряджує до участи в соборі коло пів сотні (наразі 45) своїх у р я д н и к і в, а решта членів — се вибрані міряни. Так отже подавляючу більшість синодальних членів становлять світські люде.

2) Офіціяльна мова правосл. собору і документів — польська мова. В устних пересправах на пленарних засіданнях і в комісіях допускається також уживання мов: польської, української, російської і білоруської.

3) Активний і пасивний голос мають лише православні громадяни польської держави.

4) До участи у виборах і соборі не допускається людий обезславлених і таких, що допустилися протидержавного злочину, або є в судовім слідстві.

5) Представники польського уряду мають право забирати голос п о з а ч е р г о ю, як також вільно їм складати заяви і навіть ставити внески.

6) Предсідником собора є митрополит з трома заступниками (один духовний, два світські).

7) Колеґія епископів провірює кожде синодальне рішення з точки його відношення до божого слова, канонів і традиції церкви.

8) Про евентуальні зміни чи додатки в регуляміні рішає митрополит в порозумінню з міністром віроісповідань.

Є вкінці можливість і в инших випадках широкого примінення цеї засади „порозуміння митрополії з міністерством“, яка острим мечем Дамокля нависла над собором.

Тепер перенесімся духом в день отворення Собору, до митрополичої церкви св. Магдалини на варшавській Празі і пригляньмося дивній картині, непривичній для ока на св. місці. — Ось серед візантійсько-московської обстанови, перед іконостасними іконами[1]), з широко отвертими, ярими очима, за довгими столами побачимо громадне зібрання духовних і світських людий... Спитаймо: Чи це мішане, духовно-світське чи радше світсько-духовне товариство дійсно заслуґує на назву церковного собору по взірцям тих історичних, достойних, святих, вселенських соборів, які з правд віри, замкнених у св. Письмі і церковнім переданню, виковували незрушимі догми, що в своїй незмінности перетривають світ? Чи та горстка духовних у московських клобуках тай численно зібрані міряни в переважно тальових смокінґах це наслідники великих святителів й учителів Церкви: Атаназіїв, Кирилів, Григоріїв і др., які мов ті небесні орли заслонювали християнський рід перед наступом адських сил? Цеж зібрання ріжнородних чинників з ріжноманітними намірами і стремліннями. Воно арроґує собі і титул і права Загального Собору... В імя освяченої традиції призиватимуть і помочи св. Духа. Перед нами є утаєно чи св. Параклїт знайде собі податний ґрунт серед зібраних для своїх натхнень, але ми певні, що над тим „собором“ уноситися буде і примішений патиною старини дух Ставропігії і дух — модерної „Живої Церкви.“

Не жахайтеся, шановні читачі! І не посуджуйте нас о поетичну пересаду, бо реальна дійсність говорить з тих слів. Про ставропігію і „живу церкву“ з приводу участи мірян у соборі заговорило „Воскресное Чтеніе“, урядовий орґан православної митрополії. Може парадоксальною виглядати буде противоріч-ність православного часопису, який на одній сторінці в „регламенті“ взиває світських членів до „говіння і св. тайн“ з приводу участи в соборі, а на другій — досадно іронізує ті мнимі користи, які моглиби бути з їх приявности в соборі...

Російська ґазета „За Свободу“ до крайности обурена такою поведінкою „Воскр. Чтенія“. Вона пише: „Орґан нашої правосл. Митрополії „В. Ч.“ робить все, щоб дискредитувати значіння грядучого Собора і тісно звязаної з ним церковної реформи... А сучасний церковний „витязь“, горе-поет А. Савастянов, затратив почуття всякої міри... бо позволяє собі на сторінках синодально-

[1]) Московське мистецтво XVI. в. витворило тип ікон Спасителя з жахливо острим поглядом, ікони „ярого ока.“

Фарби, лякери, покости.
артикули господарсько-домові і т. п. поручає у великім виборі кайдешевше
785 2—4
Альойз Гибнер
РИНОК 38. ТЕЛ. 25-13.

го орґану кидати ґрупі членів Передсоборного Зібрання ...тяжкі обвинуваченя в „живоцерковнім вільнодумстві", називаючи інакше мислячих „бісами і бісенятами." Далі старається ґазета „За Свободу" узасаднити право світських людий до участи в соборі цитатом зі св. Петра (I. 2.9.), коментуючи його в протестантськім дусі, що віруючі міряни становлять разом з єрархією одно священство.[2])

Справедливість наказує признати, що православні єрархи в повнім розумінню поняття й завдань собору таки боролися проти наїзду світських на собор і через ще навіть проволіклася справа скликання собору. Бож становити права на соборах, розсуджувати в церковній науці і християнських обичаях можуть після христового заповіту, після канонів Церкви тай наказу простого розуму лише компетентні церковні авторитети, яким свише дана потрійна власть: священича, учительська, пастирська. Звідси то отці на соборах попри своє імя клали традиційну дописку: „рішаючи підписав" (definiens subscripsi, ορίσας υπεγράψα).

Рівночасно треба зазначити, що православне духовенство і тим разом не здало іспиту, бо не вичерпало всіх засобів в обороні церковної свободи перед державним, поневолюючим візантинізмом. Тим дасться пояснити роздвоєння православного духа, вираженого в противорічностях на сторінках „Воскр. Чтенія", як також в алюзіях до сучасної живоцерковщини і ставропігійської кураделі над церквою в давнині.[3])

Тут ще раз пригадуємо прегарний історичний примір береження церковної свободи,[4]) який нам дали уніятські владики, що зїхалися р. 1765 на собор в Бересті. Не могучи ніяк, навіть мимо усильних заходів папського нунція, відсунути від участи в соборі накинених їм трох королівських делеґатів, воліли не отвирати собору в тій думці, що ціннїша свобода церкви, ніж найгарніші синодальні рішення під авспіціями державних урядників.

Коли представники православя не можуть подібно поступити, то бодай не були приневолені надати згромадженню духовних і світських людей історичну, достойну назву „загального собору". Бо остаточно рішення, які западуть на тім соборі, не будуть мати більшого значіння від ухвал добре зорґанізованого, звичайного церковного зїзду. Ледви чи вдасться церковній власти силою канонічного послуху ввести синодальні рішення в життя. Слушно може якась духовна овечка поставити своїм пастирям питання: Хто мене приневолить виконувати рішення, яке переперли, ухвалили і підписали державні урядники, або інтеліґенти з кооперативи або півграмотні псаломщики? Чиж це має бути слово Боже або слово св. церкви?.. Така послідовність насувається сама собою. І вона мусить виринути в свідомости православних як не тепер, то потому. А які наслідки для церкви матиме така послідовність, про це хіба не треба розводитися.

К. П.

[2]) Того самого аґументу ужила перед кількома десятками літ Галицька Русь, протестуючи в Римі проти реформи нинішнього васил. Чина...

[3]) Треба се оцінити, що й у православю знайдуться люди, які мають критичний погляд на брацтва XVI. і XVII. в. В нас звичайно вихвалюється Ставропігії як остої православя й огнища освіти, а примикається очі на те, що Ставропігії були і бастіонами грошелюбних грецьких патріярхів, яким братчики складали не тільки матеріяльні данини, але й свободу рідної церкви, тиранізуючи її духовних представників.

[4]) Гл. „Н. Зоря" ч. 368.

Д-р МЕД. РОМАН ҐОЦЬКИЙ (Рава Руська)

Як боротися з алькоголем і коршмами

(На маргінесі книжки І. Герасимовича).

Накладом українського протиалькогольного товариства „Відродження" появилася книжочка І. Герасимовича: Як боротися з алькоголем і коршмами. Про мою статтю п. н. „Протиалькогольний плебісцит" („Нова Зоря" ч. 1—3 з 1929 р. і передрук накладом „Ми Молоді") не згадав автор нічого у вступнім слові. Тому, що я своєчасно теоретично і практично займався справою протиалькогольних плебісцитів, хочу висказати свою гадку про вище згадану книжочку.

Закон „про обмеження продажі і споживання алькогольних напоїв" каже, що „голосування заряджує громадський заряд." Авт. не вияснив і сам мабуть не розуміє поняття „громадський заряд". Після 50-ого параґрафу громадського закона з 1866 р. зарядом громади є громадська зверхність: начальник громади і щонайменше двох асесорів (присяжних): „громадська зверхність є в справах громади заряджуючим і виконавчим орґаном." В 131 містах і громадах в Галичині обовязує громадський закон з 1896 р. (ці міста і громади вичислені в законі з 1896 р.). Цей закон називає начальника громади зарядом громади. §. 46. гром. зак. з 1896 р. „начальник громади в справах громади є заряджуючим і виконавчим орґаном." Отже в громадах обнятих громадським законом з 1866 р. право й обовязок зарядження голосування в справі цілковитої заборони продажі і вишинку алькогольних напоїв має громадська зверхність, т. є. начальник громади й асесори (присяжні) а в містах і громадах обнятих громадським законом з 1896 р. заряджує таке голосування сам начальник громади. В жадному випадку не має права щонебудь у звязку із голосуванням заряджувати громадська рада, тому, що вона не є заряджуючим орґаном. Це важно знати тому, що в деяких місточках громадські ради вмішувалися неправно до справи протиалькогольного плебісциту з метою, недопустити до голосування або допустити на неправних підставах (зміна ліст, комісій і т. д.).

На 31-ій стор. книжочки є хибна інформація: „якщо громадська зверхність чи громадська рада даної місцевости сама з власного... а повинно бути „якщо громадський з а р я д (т. є. громадська зверхність зґл. начальник громади) даної місцевости сам з власного... На 31-ій стор. хибно подано „щоби зверхність громадська або громадська рада сама від себе"... а повинно бути „щоби громадський з а р я д сам від себе і т. д. На 32-ій стор. замість „якщо війт (солтис) або більшість радних є противні..." повинно бути „якщо громадський заряд противний"... Не подано, що належить розуміти під громадським зарядом на Волині і Холмщині. На 31. стор. у взірци письменного жадання громадян плебісциту за скасуванням коршем треба було по словах „спіраючись на арт. 4. закону... додати „і на виконавчім розпорядку Міністра публичного здоровля з 2. VI. 1922 (В. З. Р. П. ч. 51. ех 1922)". На 32. стор. „очевидно.. від одної десятини громадян". треба додати „десятини громадян, які в дні, в котрім предкладається зарядови громади письмо з підписами, покінчили 21 літ". Автор повинен був виразно натякнути на те, щоб підписи тих, що домагаються голосування, були автентичні, щоб один не підписував другого, бо буває таке, що Староство через посторунок поліції вже по відбутім голосуванню стверджує і провірює автентичність підписів, щоб могти заквестіонувати важність голосування. На 34-ій стороні по словах „домагання 1/10 (одної десятини) громадян" додати треба „які покінчили 21 літ." Автор на 34 стор. подав зайву пораду повідомити староство про день назначений на протиалькогольне голосування. Автор повинен був зясувати управнення староства з часі плебісцитової акції. Буває, що староства ставляться до протиалькогольних плебісцитів негативно. Своєчасно я інформувався письменно в міністерстві внутрішних справ про компетенцію староства в часі протиалькогольних плебісцитів. Мені відповіли, що компетенція староства є очеркнена в §. 2. виконавчого розпорядку міністра здоровля з 2. VI. 1922 (В. З. Р. П. ч. 51 ех 1922), т. є. випливає з речення „голосування відбувається на засадах, які обовязують при виборах до сойму". Отже знаючи закон про вибори до сойму, знається і управнення староства в часі голосування в справі заборони продажі і вишинку алькогольних напоїв.

Автор не згадав зовсім про те, що від дня, в якому заряд громади (зверхність громадська зґл. начальник громади) зарядив голосування аж до дня, в якому відбувається голосування, можна провадити аґітацію публично, то є через розліплювання відозв за скасуванням шинків і скликуванням зборів в справі заборони продажі і вишинку алькогольних напоїв. На такі збори **не** треба дозволу адміністраційної влади. Комітет для переведення протикоршемного плебісциту повинен конче познакомитися докладно з вище наведеним законом в справі свобід передвиборчих зборів (Дневник законів Р. П. число 66. з 1922). Цей закон має застосування в протиалькогольнім плебісциті, тому, що голосування на підставі виконавчого розпорядку Міністра здоровля з 2. VI. 1922 відбувається на засадах, які обовязують в часі виборів до Сойму. Поділ автора на три роди людей в часі аґітації за скасуванням коршем — штучний. На практиці інші чинники відоґрають тут ролю (національність, реліґія, залежність від двора, жидів і т. д.).

(Далі буде).

——o——

Надходить шкільний книжковий сезон!

Памятайте, що шкільні книжки та шкільне приладдя а рівнож всілякі инші книжки

дістанете в

КНИГАРНІ „РІДНОЇ ШКОЛИ"

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 20

775 (Дім Народної Гостинниці) 7—7

яка засновна на це, щоби нести матеріяльну поміч Т-ву Рідна Школа". Замовляючи й купуючи в цій книгарні докинете цеголку до розбудови цеї нашої найголовнішої інституції.

Довгий відпочинок робить людину ослабленою і неоглядною. Смердить вода, котра не має відпливу і риби в ній гинуть; лінивіе й душа, котрої не порушують терпіння, та ступінь за ступнем затрачує в собі чесноту (Св. Амврозій).

Одинока українська кімната до снідань, торголя делікатесів і реставрація під фірмою :-:-:-:

786 2—3

„ГОВЕРЛЯ“

у ЛЬВОВІ, вул. Руська ч. 16. Тел. 75-92, поручає снідання, обіди і вечері по приступних цінах. ПИВО пільзненське, живецьке, також ВИНА, МЕДИ і ЛІКЕРИ.

ЗНАЧІННЯ СИХ ВИБОРІВ

Голоси преси.

Головний орган вшехполяків „Газета Варшавска“ пише: Листопадові вибори будуть фактично плебісцитом над помаєвим режімом. Під оглядом правноконст. будуть вони инші від дотеперішних. Держава стоїть вперве перед виборами внаслідок розвязання сойму президентом держави. Розвязання наступило ізза конфлікту між урядом і соймом: президент держави і рада міністрів узнали склад сойму за невідповідний до переведення зміни конституції й тому сойм розвязано. Арт. 26. конституції, уступ 2, звучить: „Президент Річи Посполитої може розвязати сойм і сенат перед упливом часу, на котрий вони вибрані, на внесок ради міністрів оповіщенням („орендзем“), одначе тільки раз з тої самої причини“. На тім і полягає правно-конст. значіння сих виборів. Коли вибори дадуть побіду опозиції, правительство мусить уступити. Деякі представники санації потішаються тим, що опозиційний сойм буде зараз розвязаний, евентуально також слідуючий, аж після вичерпання енергії й фондів опозиції прийде сойм з урядовою більшістю. Та це мрії „відрізаної голови“. Президент не може розвязувати соймів без причини, а нового сойму не може розвязувати з тої самої причини, що розвязав попередний. Отже мусить ждати нагоди, а в тій ціли мусить сойм зачати діяльність. Йому навіть не треба ухвалювати вотум недовіря для уряду, бо уряд мусить уступити на підставі конституції, коли тепер сойм буде опозиційний. Таким чином виборці будуть тепер суддями в конфлікті між урядом і соймом. Рівночасно суспільність мусить сказати, чого хоче від нового правительства.

„Глос Народу“ пише: Якби тільки спосіб зредагування конст. закона, правнича стисліть параґрафів і докладність понять мали рішати про долю держав, їх устрій і горожанські права, — якже мусілиб дріжати за підстави устрою держав і їх безпеченство горожане такої Франції або Америки, котрих конституції двигають на собі ціхи багатьох десятиліть, зґл. поверх столітного істнування! Розіграється засаднича боротьба за те, чи правління в Польщі має відбуватися під контролею представництва народа, чи має бути утревалений систем диктатури, який дававби запоруку санаційному таборови вдержання на місцях, здобутих маєвим переворотом.

Тижневик „Зожа“ пише: Кождий знає, що зацікавлення для справ політичних і взагалі публичних ослабло, що люде збайдужніли на все і що тепер вибори до сойму не викликають ані в части того зацікавлення, що при перших виборах 1919 р. Та се не добре. Польща — держава молода, вона істнує поруч такого неспокійного сусіда як большевія та поруч такої сильної й ворожої Німеччини, може остоятися і жити безпечно тільки тоді, коли буде сперта на горячім привязанню своїх мешканців. Для Польщі добрий уряд і добрий сойм і згода між ними се справа життя і смерти.

„Газета Польска“, головний орган санації, пише: Обидві опозиції, права і ліва, не сподівалися розвязання сойму. Воно заскочило їх. Три місяці за мало на аґітацію для тілько опоз. партій, котрі мусять устійнити свої програмові суперечности. Не дивота, що після першого приголомшення загуділо як в улию. Захопила їх біла горячка. Наступає боротьба розпучлива, безладна, що пригадує атак окружених, для котрих одинокий ратунок — перебитися. Горстка окружених партійних діячів хоче збільшити свої ряди. В тій ціли зачинають ловлю душ. Та успіхи ловів заповідаються не дуже гарно, бо в польській суспільности є глибока неохота до сойму, як збіговища людей, кілька разів освітленого промінням таких могутних рефлекторів, як характеристики першого маршалка Польщі. Старі посли здемаскувалися самі бо два роки свого марного животіння провадили марні спори за привілеї, котрі вернулиб їм значіння, яке вони мали перед маєм 1926 р... В теперішній ситуації загал послів уже не в силі порозумітися з масами. Санаційний табор се одинокий табор, котрий очікує проби сил з камяним спокоєм, який нечувано денервує опозицію.

——o——

Звижкова тенденція на збіжевих ринках

На збіжевому ринку наступило оживлення, при чому ціни виказують деяку звижкову тенденцію. Стоїть це в звязку із закупами жита для державних збіжевих резерв, призначених на експорт. Комунікат Голов. Статистич. Уряду подає приблизну оцінку цьогорічного збору 4 головних збіж. І так пшениці в 1930 р. зібрано 18.3 міл. сотнарів, жита 66.6 міл., ячменю 13.3 міл., вівса 20.7 міл., сотнарів. В порівнаню із минулорічним збором, збір пшениці бувби около 2 процент більший, жита 5 прц. менший, ячменю 20 прц. менший і вівса аж 20 прц. менший ніж в 1929 р. Ті цифри можуть підпасти ще деяким змінам при пізніших обчисленнях.

——o——

Становище грецького уряду

до православної церкви.

В Греції дійшло до поважних непорозумінь між державною владою і православною церквою, бо уряд виробив недавно новий проект закона, на основі якого величезні церковні добра а навіть монастирі мають бути вивласнені, а заряд над ними обійме держава. Міністерство внутрішних справ стало на тім становищі, що держава мусить взяти в свої руки заряд церковними добрами, бо прав. церква свої посілости страшно занедбує.

Ціле вістря закона звернене проти св. Гори Афону, невеличкого простору землі, який по сьогоднішний день захував своє середновічне обличча майже в незміненій формі. Св. Гора обіймає одну відногу, якою кінчиться халкидійський півостров від Егейського Моря, а назва її походить від найвисшої на тім малім півострові гори Афон (1935 м.). Перші оселі візантійських монахів появилися там вже в IV. століттю. В X. ст. почали монахи організуватися в монаші громади, які залишилися по сьогоднішний день. Візантійські цісарі дарували громадам менші або більші простори землі і будували величаві церкви, що також залишилися до тепер. З часом витворилася на півострові окрема республика як суверенна одиниця з власною конституцією. Свій первісний середновічний статут заховала та республика дотепер. Того статуту не змінила навіть турецька влада, що цілими століттями володіла Грецією. Автономію св. Гори заґварантував грецький уряд окремим законом, який зветься: „Конституція гори Афону з 1. червня 1926 року“.

Цей півостров, що зветься ще й „Ariос орос“, є довгий на 60 км. і широкий 5—6 км. Терен по більшій части гористий, а земля неврожайна. Лиш краєвиди на ньому гарні завдяки струнким кипарисам, шумови гірських потоків, вічній блакиті неба та маль'вничості егейського побережжа. Це все робить затишною ту закутину, яку оспівували старинні поети і де шукав відпочинку по воєнних трудах Александер Великий. Афонська республика має тепер 20 монастирів. З того 17 грецьких, оден болгарський, оден російський й оден сербський. Під церковно-правним оглядом монастирі залежні від царгородського „вселенського“ патріярха. Монах, що вступає до монастиря на св. Горі, тратить свою дотеперішню державну приналежність й автоматично стає грецьким підданим. Адміністраційна влада гори, що зветься „ієра кінотіс“ окладається з 20 представників, урядує у столиці вільної держави Каріес і виконує всі державні функції крім правнокарних. Грецький уряд репрезентує губернатор з 12 жандармами і почтово-телеґрафічний уряд. На св. Горі мешкає тепер около 4.000 монахів. До маленької пристані Дафні, положеної на західнім березі півострова прибуває щорічно маса паломників і туристів, що прямують відтак пішки і на ослах крутими стежками до монастирів.

Оскільки парлямент той закон прийме, то це буде смертним ударом для тої монашої держави. Одначе на внесення Болгарії і Югославії тою справою займеться Ліґа Націй. (КАП).

Маленький фейлєтон

Панування над собою

Американський подорожник Станлей сказав, що людині конечні три річи: характер, розум і мязи (мускули). Найважніший із них характер. Це не дар природи, тільки наша особиста заслуга вироблена головно пануванням над собою. Хто хотівби кермуватися, пробиваючи собі шлях життя примхами, не мігби істнувати серед людей, хіба на самоті як Робінзон. Спільнота вимагає підпорядкування. Треба нераз відмовити собі багато річей, щоби примінитися до окруження. А чим сильніший у нас характер, тим лекше пробємося крізь трудні життєві умовини. Панування над собою! Кількож непотрібних слів говоримо, не пануючи над нашим язиком, або пописуємося краснорічивістю про себе для задоволення власної амбіції... Цезар, коли був схвильований, числив до двацяти, і аж тоді промовляв. Прихильники й ученики Пітаґора мовчали три роки, розуміючи велике значіння цього мистецтва. Часто чуємо: „Не можу“, „щож я на ще можу порадити?“ Одним із наших ворогів, з яким треба безнастанно змагатися, це лихий гумор. Ті люде, що встають рано „лівою ногою“, мають рабську душу, бо вони залежні від хвилевої примхи. Ту слабість може вилікувати тільки праця над своїм характером. Така праця виплатиться більше як уживання різки до виховання молоді або острих законів для суспільности. Пануючи над собою, запануємо й над іншими.

Само знання це сила (Бекон; „Релігійні обсервації“).

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ВСЯКОГО РОДА
762 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 8-12
ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

о. МИРОСЛАВ РІПЕЦЬКИЙ

Про бібліотеки для дітей і молоді

З приводу нового шкільного року.

„Раз добром налите серце в вік не прохолоне" — отсі Шевченкові слова повинні присвічувати всім виховникам молодого українського покоління, будуччини народу. З початком шкільного року вказано звернути увагу на важний засіб виховної праці, яким є добра діточа книжка та добірна бібліотека примінена до молодечого віку. Високе виховне післанництво сповняє діточа література, тому всі культурні народи дбають про піднесення читання книжок серед дітвори й молоді та багато праці вкладають коло заснування діточих бібліотек і витворення відповідної літератури для дітей і молоді.

Превелике значіння книжки в житю дітвори та великий її вплив на розвиток дорастаючої молоді. Добра діточа книжка — се головна основа виховання молодого покоління. Вона піддає нові гарні гадки і будить здібности дитини. Вона впливає на її моральний і інтелектуальний розвиток. Діточа література постепенно підготовляє молодь до відчування всего, що найкращі письменники зложили в своїх творах.

Завданням душпастиря і катихита, як виховника дітвори й молоді є, вживати всіх середників, щоб виховати релігійне, характерне і культурне покоління, та усувати усе те, що в молодечих серцях викривляє релігійний світогляд і християнську мораль. В тій праці преважним орудником є добра книжка. Щоби книжка сповнила свою місію, треба від наймолодших літ вщіплювати в діточі серця любов і пошану до книжки, треба привчити молодь належно читати книжки, щоб розуміла глибокі, гарні гадки та пізнала красу і правду, які містяться в кождім добрім творі.

Коли дитина змалку горнеться до книжки, стане з неї образована, пожиточна людина та в будучім житю буде користати з кождої вільної хвилини, щоб читати нові книжки і других заохотить до науки й просвіти. З такої молоді виростуть розумні читачі та культурно-освітна праця серед них видасть гарні наслідки.

Українська діточа література значно зросла в останних роках. Видавництво „Світ Дитини" і Накладня М. Таранька (Львів, вул. Зіморовича 3) збогатили наш книгарський ринок численними цінними книжками для дітей і молоді. В катальозі сего Видавництва є багатий вибір добірних, цікавих та недорогих книжечок, які надаються до читання для дітвори. — Марійське Товариство Молоді видало також цілу низку цікавих оповідань (19 чисел по 1.20 зл. — Львів, почт. скр. 10). Накладом „Рідної Школи" вийшли гарні ілюстровані книжечки для дитячого читання і деякі твори світової діточої літератури.

На жаль наші діточі видання не доходять до широких кругів дітвори і молоді. Дуже мало шкіл по наших селах має діточі бібліотеки, вивіновані в українські книжки, а виділи наших читалень не дуже зважають на потребу створення діточих відділів при читальняних бібліотеках. Отже духовенство повинно занятись заснованням шкільних діточих бібліотек та заосмотренням їх в добірні, цікаві книжечки. Гроші на закуп потрібної скількости книжечок мусять найтися. Родичі дітий не відмовлять своєї лепти на таку ціль. Можна улаштувати діточу виставу та дохід з неї призначити на закупно діточих видань. Душпастир повинен також пару разів в році перевести збірку датків в церкві на цілі діточої бібліотеки. За кількадесять золотих можна дістати значну скількість інтересних, прегарно ілюстрованих книжечок, які дітвора буде читати з великим захопленням.

Відповідна лектура своїм займаючим змістом і гарними образками запишеться глибоко в діточій уяві. Українська діточа книжка причиниться до доповнення шкільної науки. Вона вже може паралїжувати погубний вплив чужої і злої книжки. Коли діточі, шкільні і братські бібліотеки будуть засновані у всіх наших селах, тоді повстане більший попит за книжкою для дітвори й молоді та ще більше піднесеться продукція дитячої літератури. Своєю щирою працею коло створення і ведення бібліотек для дітей і молоді наше духовенство запишеться глибоко в діточих серцях. Молодь вдячним спомином все буде згадувати своїх незабутніх опікунів.

—o—

Оригінальні „католики"

У вшехпольському „Львов. Курієрі Поранному" (ч. 259) находимо зїдливу замітку під таким характеристичним наголовком: „Українські кози та цапи нищать лісок у добрах над Знесінням, а митр. Шептицький будує там на узгірю, недалеко від Личаківської рогачки деревляну церкву". В тій замітці пише якийсь читач „Л. К. П." про те, якто українські кози і цапи, з українського монастиря пасуться в молодих лісах, заложених на добрах над Знесінням й обсувають землю, обгризають і ломлять молоді дерева та нищать лісну культуру. Грунти ці належать, мовляв, до спілки мешканців Знесіння, до п. Бачевського й інших, а не до українського монастира. Дальше „католицький" читач пише таке: „Дивно також, що тому монастиреві, на грунтах, які належать уже до громади міста Львова, митр. Шептицький ставить деревляну церкву. Чи то вільно у Львові будувати деревляну церкву? Що на те все кажуть наші власти, які чейже мусять знати про цю будову і які чейже повинні дбати також про залісення дебр, бо його довершено з фондів уряду, отже за гроші цілої суспільности". Як бачимо, нічого собі католики сидять у „Льв. Кур. Пор.", коли їх так болить голова з того приводу, що на узгірях Знесіння стала деревляна католицька церква.

Переслідування Словаків на Угорщині

Словаки з Угорщини вислали до Ліги Народів меморіял, у котрім жалуються, що Мадяре не допускають до оснування ні одного незалежного словацького часопису на Угорщині. Виходить там оден словацький орган, але його видає угорський уряд. Він відмовив словацьким представникам виставлення паспортів на виїзд до Женеви.

„Нехай зачнуть сильніші й ...мудріші"..

Орган „Республіка", що виходить в Лодзі, займається українською проблемою в Польщі. Вона пише: Максимальний постулят українських націоналістів — відірвання земель від Польщі та створення з них незалежної держави се постулят нереальний. Притім не треба забувати, що на укр. націоналізмі паразитує укр. комунізм. Він не може позискати українського селянства ідеалом колективізму, отже оперує тезами національними. Таким чином протипольський терористичний рух в Галичині се рух двоторовий. Отже польська рація стану мусить на нього подвійно реагувати: острою політикою в відношенню до комуністів й угодовою тактикою без вибуялости і без відскоків, рівною, постійною й льогічною супроти українських культурно-автономічних змагань. Ся проблема укр. поважної нац. меншости в Польщі мусить бути розвязана скорше або пізніше. Польща мусить здати іспит зі своєї політичної зручности і державного розуму в нутрі краю. Найгірша річ се та, що тепер діється: безнастанний неспокій, роздразнення, непевність і нестійність. Хтось, колись мусить зачати порозуміння. Нехайже зачне сильніший і... мудріший. — Тілько пише польський орган. — Від тої теорії до діл ще мабуть далеко в Польщі.

—o—

Платня маршалка сойму

Супроти відмови платні маршалкові сойму Дашинському, преса подає до відома, що маршалок сойму побирає місячно 5240 зл. (чотири рази більше ніж посол), опріч того річно 80.000 зл. на репрезентацію і користає з безплатного помешкання в соймі, урядженого на державний кошт, з топливом, світлом і службою та кількома самоходами й шоферами — все на кошт скарбу.

—o—

Розрухи в Індії поновилися

З Лондону доносять: Наслідком зірвання переговорів індуських націоналістів з віцекоролем Індії, розрухи в Індії поновилися. В віддалі 100 км. від Калькути висаджено поїзд з шин, причім 16 осіб ранено, 4 погибло. В м. Райшагі кинено бомбу на поліційний будинок. У ріжних містах Індії дійшло до боротьби з поліцією. В часі релігійного торжества в Бомбаю прийшло до кривавої боротьби між Індусами й магометанами, котрі зачепили процесію; є 12 убитих, 45 ранених.

Колиб наше життя не мало цілі, то не малоб ніякого значіння, ніякої вартости, ніякого сенсу (Катрайн: „Катол. світогляд").

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 27-30

Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.

Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні адіо знарядів.

МИХАЙЛО ПІШНОТ

Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.

Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Гіпсова 30. Тел. 32-16.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Д-р В. РОЗЕНГАВЕР

Католицький погляд на державу

З приводу 1500-літних роковин смерти великого учителя Церкви св. Августина.

Сего року припадають 1500-літні роковини стерти св. Августина (*354 †430), сина св Моніки. Молодість, як сам оповідає в своїх знаменитих споминах, пережив він легкодушно. Потому був учителем вимови в Картагіні й Медіоляні, де зустрівся зі св. Амвросієм. Під його впливом наверпувся і вступив до священичого стану. В 41 році життя став епископом в м. Гіппо, в півн. Африці та своїми працями вибився на становище найвизначнішого фільософа і теольоґа старих віків християнства. Не розум, тільки воля становить після нього властиву суть душі. Поборюючи блудну науку монаха Пелягія († 418 р.), котрий заперечував первородний гріх і потребу Божої ласки, — вчив св. Августин, що людська природа схильна до зіпсуття і тому конечно потребує Божої ласки й опіки. В найбільшім своїм творі „Про державу Бога“ бачить суть історії всего людства в великій боротьбі між добром і злом, між держаною Бога й діявола, аж до їх повного розділу. Фільософічний світогляд св. Августина був світоглядом християнських народів в часі, коли Церква мала найбільшу силу і коли покладено найгрівкіші основи сучасної культури. — Ред. „Н. З.“

Св. Авґустин се одна з тих світлих постатий, що лиш рідко появляються на ниві людського буття й тревають понад усі віки. Той святий епископ з м. Гіппо се один із найбільших учителів людства, що зумів весь духовий і культурний світ на протяг цілих століть аж до нинішного дня, навіяти своїм духом. Стоячи на переломі часів, в сумерку бурі, котра розторощувала римську імперію, поклав він міст між стариною й новими часами і в світі своїх думок створив християнський культурний світ. Це він зачеркнув основні риси нової розбудови людської суспільности. Цілі століття черпали з безмірних скарбів, які він дав всім народам. Тому протягом цілих століть не було кінця звеличуванню його.

Вже його сучасник Позідій у своїм творі „Vita S. Augustini“ запевняє, що його сучасники ще більше ніж з його писань могли черпати користи зі слухання його живого слова в церкві а передовсім з приміру його чеснот, якими він світив між людьми. Був він для них не лише вченим письменником Божого царства, який зі своїх скарбів добуває старе й нове. Не лише купцем, що набув найдену перлу, продавши все майно. Він належить до тих, про яких сказано: „Так говоріть і так ділайте“. До таких як він відносяться слова Спасителя: „Хто заховує заповіди Божі і так учить, буде великий у небеснім Царстві“. Позідій вкінці називає Його „praecipuum membrum“ не лише Церкви в Африці, але всеї католицької Церкви.

І в наших часах великий учений на Петровім Престолі, Папа Пій XI. в енцикліці „Ad salutem humani generis“ з 20. квітня 1930 р. з приводу 1500-ліття смерти Святого Авґустина, величає його як мужа „з яким ізза глибини його знання, ізза святости, доведеної до найвисшої ласки, ізза непохитної оборони католицьких правд — мало хто, або лиш дуже немногі можуть бути порівнані з тих, що відзначилися від початку людського роду до нині“... „В тодішних часах являвся він своїм сучасникам як світло на світнику, як поборник усякої єриси, який не перестав протягом століть поучувати і потішати вірних. І сьогодні його се передовсім діло, що не перестає в Церкві ясніти правда віри й не перестає палати любов до Бога“...

Одначе та віковічна постать вийшла на висоту людської й духової величі дуже важкою дорогою, яка цілі роки вела мрачною низиною, заки наступила блаженна хвиля навернення, що відчинила їй брами правди та дозволила вступити на степені святости. Бо він пізнав і пережив те, „що людина одержала істнування, якому цілю Бог, та що неспокійне наше серце, доки не спочине в Бозі“. В половині свойого життя як свою ціль бачить лиш позаземське життя, бачить триєдиного Бога.

В своїм „De civitate Dei“, тім наймонументальнішім творі людського духа, вияснив св. Августин всесторонно й основно „питання, що порушують уми всіх, та спрягаючи сучасні події в рами виходячої з християнського становища фільософії“ начеркнув оперту на християнських засадах науку про державу й суспільність (Гл. Фон Гертлінґа: Авґустин)

Значіння сеї державної науки св. Августина лежить в тому, що він рішучо відкинув старинну державну науку, після якої найвисша й одинока ціль чоловіка се ціль держави. Натомість ставить він новий ідеал держави, християнський, який вимагає, щоби держава рука в руку з Церквою помагала одиницям осягнути їх останню ціль, вічне совершенство (Гл. С. Зайдель: „Наука про державу у св. Августина“). Всупереч старинній державі, яка вважала, що не вяжуть її ніякі етичні узи, християнський ідеал держави вимагає, щоб заповіди декальоґу, щоб етичні засади обовязували в життю не лиш одиницю але й державу.

В історії людської суспільности Святий бачить і пізнає дві держави, „основані подвійною любовю, а саме державу світа, піднесене аж до відречення від Бога самолюбство — і Царство небесне, до самовідрення доведену любов Бога“ (De civitate Dei, 14, 28). В противенстві до земської держави, як поняттю тих, що привязалися до минущих річий, стоїть Царство просвічених, що живуть з Богом і сповняють його волю. Діти Божого царства як чужинці вандрують по сім світі, зі зверненим у гору зором і живуть зі своєї віри. Держава світа (civitas terrena), що не живе з віри, стремить до часового мира. Небесне царство, або краще, та його часть що вандрує в смертности й живе з віри, конечно потребує сего земського мира, доки не мине смертність, для тих, для котрих він конечний, Тому та часть, яка в земській державі живе чужа, немов у вязниці, не має навіть сумнівів, що належить слухати законів земської держави, які нормують потреби й вимоги державного життя, щоб між обома державами була захована спільність у всіх звязаних зі смертністю річах так, як смертність спільна для всіх“ (De civitate Dei, 19, 17).

Обі великі суспільности „звязані зі собою й від початку людського роду йдуть разом вперед, аж до кінця часів“. Обі ті суспільности при розширенню Божого царства мусять стрінутися на площі земської держави. Бо жителі Божої держави є на сій землі людьми так як і жителі земської держави та беруть участь в її ладі й мирі (De civiiate Dei, 19, 26). Хоч громадяне Божої держави живуть разом з иншими, не живуть вони так як инші. Хоч роблять те саме, однак діється це в иншім дусі. Земські добра це для тих, що живуть у границях земської держави, як нові в ласці роджені люди, — лише средство до осягнення їх власної ціли (De civ., 8, 19, 17). Земські закони служать лиш до нормування земського ладу, а вічний закон вимагає, щоб дочасні річи були підчинені вічним (De lib. arb., 1, 15).

„Се небесне Царство підчас вандрівки на земли покликує собі горожан зпоміж усіх народів, збирає з усіх язиків свою паломничу громаду й не журиться тим, що між ними зовсім ріжні звичаї, закони, установи, що служать удержанню земського мира. Нічого з усього того воно не усуває ані не бурить. Навпаки, зберігає й заховує, коли ті ріжні установи мають на меті земський мир та не перешкаджають релігії, яка вчить почитати одного, найвисшого, правдивого Бога. Так отже й небесне Царство в тім паломничім поході цінить земський мир. Воно бере в охорону, як своє діло, схильність людської волі до річей приналежних смертельній людській природі, оскільки се не шкідливе для почитання Бога й релігії, та сей земський мир підпорядковує небесному мирови“ (De civ. Dei, 19, 17).

Бог мусить бути осередною точкою й останною метою.

„В правдивій злуці з Ним земське життя до якоїсь міри можна назвати блаженним, оскільки намірення земської діяльности звернене до останної, Божої цілі“ (De civ. Dei, 19, 20. С. Мавсбах, „Етика св. Августина“).

Одначе між обома державами не може повстати трівка звязь, доки земська держава не підчиниться законам справедливости. „Бо коли бракує справедливости, то чим є держави як не великими бандами розбійників?“, каже св. Учитель людства. Дійсне право випливає лише з джерела справедливости; що кому належиться, те його (De civ. Dei, 19, 21) Як душа, що не служить Богу, відпадає від природної справедливости, так і держава, яка складаєтьоя з безбожних, отже відпала від принципу права, докладно річ беручи, не заслугує на назву правної громади, держави (De civ. Dei, 19, 21).

Так живуть обі ті держави всуміш доти, доки в послідній дні не западе остаточне рішення (De civ. Dei, 1, 35). Що тоді остане, се не буде „очевидно ані Церква по однім боці, ані держава по другім, тільки Божа громада вибраних і діявольська осуджених“.

Щоб держава при кінці світа могла належати до вибраних, ціле її публичне життя мусить бути перенятe духом християнства, мусять і одиниці ступати у світлі Бога. Так св. Августин очікує від християнства того, що моральна відповідь одиниць принесе віднову державного й суспільного життя. Св. Августин стоїть отже „як визначний член у ряді тих мужів, котрі враз з Пієм XI. спасення держави бачуть у Христі-Царю“ (Енцикл. „Quas primas“)

„Ми повинні, кличе Св. Отець, не лише славити того мужа, котрий колись вступив у Церкву, містичне тіло Христа, таким чудесним способом, що вся минувшина ледви чи дала Церкві більшого й висшого духом, але ми повинні наскрізь перенятися його наукою й наслідувати його дуже святе життя“.

——o——

Про ціль у властивім того слова значінні можна говорити тілки у відношенні до інтелігентного ества (Катрайн: „Католицький світогляд“).

*

Все на світі має своє певне, означене завдання, як пр. око, вухо, рука, нога. Як поодинокі члени людського тіла, таксамо й цілий чоловік мусить мати певну ціль життя а та ціль надзвичайно висока (Шпіраго).

*

Терпіння невідлучні від совершенства і нема доброго діла без перешкод, нема чесноти без боротьби (Шпіраго).

На осінній і зимовий сезон! В ВЕЛИКІМ ВИБОРІ. — НА УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ, ВІЗИТОВІ І СПОРТОВІ, КОСТЮМИ І ПЛАЩІ ЖІНОЧІ; НА РЕВЕРЕНДИ ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВА

СУКНА

Товари добірні. Ціни низькі.

ОРУНАЄ

Фабричний склад сукна
Людвик Ральский
Львів, Рутовського ч. 7.
788. (напроти катедри). 1—15

Кн. Отто і корона св. Стефана

Підчас торжественного обходу 900-ліття св. Емерика і свята св. Стефана в Будапешті, на який прибуло дуже багато духовенства і на якім був виключно церковний настрій, прозвучав і політичний тон. А саме між торжественно настроєними учасниками обходу розійшлася вістка, що поліція обсадила державні будинки, залізн. двірці, телеф. централю і замкнула всі дороги, що ведуть до Будапешту. Отже заведено щось в роді военного стану. Опріч того поширено одночасно щось в роді поліційного стежного листа, а саме: оскільки появиласяб де дама в жалобі в товаристві приблизно 18-літнього юнака, негайно арештувати.

Щож було причиною, що внесло деяке замішання у католицький святочний настрій обходу? Це була поголоска про переворот, що буцімто кн. Отто прибув із своєю матірю королевою Зитою до Будапешту. З цего можна мати два висновки: По перше страшна первозність, що панує всюди, де лиш хто вимовить „угорське відновлення монархії". По друге, що мадярський уряд хопиться всіх засобів, щоб не допустити до повороту на Угоршину Оттона Габсбурґа без згоди уряду і парляменту.

Ту саму нервозність можна помітити і за кордонами Угорщини, бо недавно Загребські Новости" грозили угорській „реставрації" (приверненню монархії) огнем і мечем. Нішо не виявляє ясніше загального напружения, як саме отсі вибухи темпераменту. Цей виступ „Новостей" не був лиш погрозою на папері, але радше остерігаючим сиґналом. Бо ніхто не може поважно думати, щоб дитина могла сісти на угорськім престолі. Причина нервозности лежить деінде. В повоєнній Европі так густо розставлені бочки з порохом, що найменша іскра вистарчить, щоб викликати вибух і спричинити величезну пожежу. А викликати цю пожежу якраз тепер, напевно не лежить в інтересах Угорщини, а вже найменше, щоб причиною викликання пожежі було обсадження угорського престолу. Ґенерал Ґембеш дуже влучно висловився недавно, що справа королівства є не лиш угорським, але й міжнародним питанням. Крім того ґен. Ґембеш заявив, що в справі реставрації королівства рішає не правна точка погляду, але потреби реальної політики. Бо для народу, якого охопила ферментація, потрібна сильна, а не дитяча рука. Коли так говорить військовий міністер, що держить в руках всю армію, коли той самий ґенерал Ґембеш перед 9 літами не допустив до перевороту в користь династії Габсбурґів, то можна собі виробити погляд на вигляди реставрації при помочі перевороту. А знов про леґальну реставрацію монархії конституційною дорогою рішає згадана військовим міністром реальна політика, яка вимагає в закордонній области міжнароднього вияснення, а на угорськім внутрішнім терені в тій справі вимагає, щоб висказався нарід.

——o——

Як молоко се корм немовлят, так противности се корм вибраних (Св. Вінкентій Фер.).

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Міжнародний Академічний місійний Конґрес відбувся 6—11 с. м. в Любляні під предсідництвом Й. Ем. Герменеґільда Пелеґрінія, папського нунція в Білгороді і під проводом Митрополита архиепископа д-ра А. Бауера з Загребу. На конґрес запрошено приятелів місії всіх держав і всіх народностий. Порядок був такий: 6.IX. 17.30 год. Царю небесний — в Катедральній Церкві. Отворення Конґресу в Готелі Уніон. 20.30 год. Церковний Концерт в Катедр. Церкві. Неділя 7. вересня: 8.00 год. Архієрейська Служба Б. і проповідь в кат. церкві. 9.30 год. загальне зібрання: Місії і світський клир; Др. Й. Лесковар. Місії і кольоніяльна політика М-ньор Е. Бопен. 15.00 год. Для академиків і академічних стоваришень: Місійна праця між академиками проф. п. Шарль Т. І.; Місії й високі школи у поган П. й Др. Таурен. Місійна поміч нашої інтеліґенції проф. Др. Драґо Чепуліць. 18.00 год. Місійна проповідь в кат. церкві Р. Обігара Т. І. (Японець). 20.00 год. Місійна академія в Готелю Уніон. 8. IX. 8.00 год. Арх. Служба Б. в кат. церкві. 9.00 год. загальне зібрання: Товариства місійні — проф. Д-р Й. Стефесс, Місія і цивілізація, Мснре Уго Бертіні. Останній Папа і Місії проф. Др. Й. Гуленіць. По полудні здвиг чужих учасників на Блед. 15.00 год. зібрання учителів і учительок. 16.00 год. Місійне святкування Марійських Конґреґацій в Раківнику. 20.00 год. Кальдерон: Тайна св. Місії в опері. Скіоптичний виклад про Океанію п. Альма Карлін. 9. IX. 8.00 год. Загальне спільн. зібрання. Місійна проблема Індій, П. А. Вет Т. І. Місійна проблема схід. Азії, проф. Др. Й. Шмідлін. Співділання Словян в теперішних Місіях П. В. Туровський. Місійний Героізм, М. Ед. де Кейзер. Місійна наукова конференція.15.00 год. Отвирає проф. Др. Шмідлін. Місійна бібліоґрафія і книгарство. П. Й. Роммерскірхен Ч. С. Б. Місійна повість, О. Отто Маас Ч. св. Фр. Місійна наука про релігії, проф. Др. А. Ґас. 20.00 год. Скіоптичний виклад про Японію о. Оліґара Т. І. Скіоптичний виклад о Сіямі інж. Ферд Люпша 10. IX. 8.00 год. Місійні теорії — проф. Шарль Місіоґрафія о. Фрайтаґ, вербіст. Індіянські місії в пол. Америци по Юнті 1568 р. в Мадриті. о. п. Летурія Т. І., Св. Письмо і Місії проф. Др. А. Гамвас. Місійне право — проф. Др. М. Бірвавм: Християнство і Буддизм, Др. Вілько Файдіґа. Кінцеве набоженство. На VI. Міжнар. Академічнім Конґресі в Ст. Ґабріелі під Віднем постановлено, що Конґрес за рік 1930 має відбутися в Югославії. Наш епископат, пише, „Католіцкі Ліст", сю постанову приняв і все приготовання поручив довіреним особам. Як бачимо — великанська програма Конґресу — а й під оглядом науковим дуже високо поставлений: А чи і нас Українців не кличе Господь: Шедше убо научите вся язики? Хорвати менший нарід як ми — але відданий більше справі Божій і Церкві і світський клир готовий так до святого діла проповіди евангелія між поганами. А у нас? Борба за православні практики... **(М. К.)**

Хорватський тижневик „Католіцкі Ліст", що виходить в Загребі, в ч. 36. подає слідуючий розпорядок: Крижевацька дієцезія. Св. Отець Папа Пій XI. на тайній Консисторії, що відбулася дня 30. VI. с. р., зарядив для всіх священиків латинського обряду, щоб ті молитви, які мають відмовлятися по Службі Божій по наказу Папи Льва XIII., були тепер жертвовані за Росію, а для всіх грекокатолицьких священиків заряджує св. Отець, щоби на будуче: 1) В великій, або мирній ектенії попрошено: „о граді сем..." додавати нове прошення: „О гонимих братех наших Господу помолимся." 2) В так званій: заамбонній молитві — по словах: „мир мировi даруй Церквам твоім" треба додавати слова: „Святійшому Вселеньскому Архієрею Пію Папі Римскому, священикам, страждучим братям нашим і всім людям твоім." Се подається Високопреподобному і всечеснійшому духовенству Крижевацькой дієцезії до відома і до виповнення. Владика Крижевацький: † О. Діонізій. **(М. К.)**

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

Б. ПОСЛАМ ВІДОБРАНО ДОЗВІЛ НОШЕННЯ ЗБРОЇ. У звязку з відібранням дозволу носити зброю б. послам і сенаторам, політична влада вияснює, що зроблено це тому, що в останніх часах бували випадки, що підчас публичних зібрань декотрі бувші посли противставилися органам влади й уживали пальної зброї.

КРЕДИТИ НА ВИБОРИ ДО СОЙМУ ТА СЕНАТУ. Міністерство внутрішних справ зажадало додаткових кредитів на видатки, звязані з технічним переведенням виборів до законодатних тіл. До часу отворення кредитів на сю ціль, видатки покриватимуть з кредитів нормальних, опісля наступить перечислення.

КАТОЛИКИ І ВИБОРИ. Під таким заголовком містить краківський „Час" статті дра М. Нівіньского, котрий виказує неможливість спільного католицького фронту між Поляками в часі виборів, бо часть катол. партійних ґруп є в опозиції, а часть в урядовім таборі. Вони взаїмно поборюють себе.

НІМЦІ І БІЛОРУСИНИ ЗА БЛЬОКОМ НАЦІОНАЛЬ. МЕНШИН. В Бидґощі відбулася нарада провідників німецьких політ. партій, в котрій всі партії заявились за створенням бльоку національн. меншин. В тій ціли постановили увійти в контакт зі словянськими меншостями. Такі самі наради відбули Білорусини у Вильні і заявилися за створенням бльоку зложеного з Українців, Німців та Білорусинів. Вибрано осібний комітет, котрий має вести в тій справі переговори з представниками інших меншостей і з УНДОМ-м.

ВІДКРИТТЯ 60-тої СЕСІЇ ЛІҐИ НАРОДІВ. (Конференція 27 европейських держав). Дня 8. IX. ц. р. почалося 60-те засідання Ради Ліґи Націй. Сподіваються важної заяви Гендерсона в мандатових справах, а головно щодо подій в Палестині. Тогож дня зібралася конференція 27 европейських держав, скликана Бріяном в справі т. зв. економічної Паневропи. Одначе на тій конференції правдоподібно концепцію економічної Паневропи дипльоматично мають погребати, бо й Бріян зневірився в її здійснення, ізза того, що головні держави поставилися до неї неприхильно.

„GENEWA" Одинока українська галянтерія-Перфумерія Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 42-52

поручає для реклями по фабричних цінах кольоратки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці „Tretorn", кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery", косметику і перфумерію та забавки і пр.

НОВИНКИ

Протикоршемний плебісцит і вибори. Тов. „Відродження" повідомляє всіх протиалькогольних діячів, що протикоршемний плебісцит треба переводити на підставі соймових виборчих ліст з 1928 р. Всі формальности протиалькогольного плебісциту треба закінчити в жовтні, найдальше до 31 жовтня треба повідомити приналежне староство і приналежний акцизний уряд про вислід протикоршемного плебісциту. Потрібні взори зголошень, подань, протоколів і т. д. подані в підручнику І. Герасимовича „Як боротися з алькоголем і коршмами", який можна купити в Тов. „Відродження", Львів, вул. Гродзіцьких 4. III. п.

Міну під читальню „Просвіти" в Манаєві, повіт Зборів, підложили невідомі справці, що приїхали кінно з Олієва, причім застрілили Українця Вас. Прощанецького. Міна вибухла й ушкодила будинок „Просвіти".

Сучасне варварство. В 500 ліття смерти литовськ. кн. Витовта, яке дуже торжественно обходять на Литві, поставили Литовці, польські піддані в м. Мейрани памятник. В ночі перед відкриттям памятника незнані справці зняли памятн. з підстави і вкинули в озеро. Між Литовцями страшенне обурення. Вони підозрівають, що це зробили їх місцеві національні вороги, щоби не допустити до торжества.

Масони в Польщі. Виданий в Липську масонський календар Далена виказує, що в Польщі є 450 братів вільномулярів. Їх провідником має бути якийсь др. Мазуркевич Й.

Розбудова ватиканського міста йде вперед. Нова телефонічна централя на викінченню. Праця над інсталяцією електрівні йде жваво вперед. Постачатиме вона світла для цілого ватиканського міста та для його радієвої стації.

Пропав міліонер. Американський мілонер Ван Блек пропав без вісти підчас подорожи власним яхтом. Капітан яхту заявив, що міліонер любив часто сидіти на барієрі яхту, отже дуже можливо, що вітер скинув його в море.

Автобус із подорожними влав у ріку. В місцевости Гогенфельд в Карконошах у півн. Чехії автобус, що віз прогульку впав до р. Лаби. 8 людей утопилося, 9 є ранених, в цьому 1 важко. Причина зховзнення коліс автобуса на мокрому шляху при виминанні самоїзду.

Білі кораблі. Ціла американська торговельна фльота стремить до того, щоб усі її заокеанські кораблі мали однакову білу краску. Американці роблять це не лиш з огляду на те, щоби вже зовнішний вигляд кораблів немов вказував на те як чисто і ясно мусить бути внутрі, коли корабель із зовні такий білий, але ще й тому, що це незвичайно підносить ефект корабля в чужім порті, особливо, коли він увесь купається в соняшних промінях. І саме з огляду на це враження, яке можуть викликати білі американські кораблі, не зважають навіть на те, що біла краска значно дорожча від іншої. Ясно сіру краску тому відкинено, що нею були підчас війни крашені амер. воєнні кораблі, а Американці не хочуть, щоб навіть краскою кораблів пригадувати часи світової війни.

——o——

Б'ржа

ГРОШІ: Доляр ам. 8.89 зол.

ЗБІЖА: (За 100 кґ. льоко стація надання). Пшениця дв. 26—26.50, пшениця сел. 23.50—24, жито дв. 15.75—16.25, жито сел. 14.75—15.25, ячмінь дв. 17—17.50, ячмінь на мливо 14.25—14.75, овес гал. 15.25—15.75, кукурудза ром. 28—29, горох ½ Вікторія 26—28, горох пільн. 20—21, бобик 21.25—22.25, гречка 24—25, лен 57.75—58.75, ріпак озимий 43.25—45.25, ґрис житн. 9—9.50, ґрис пшен. 11—11.50, гречана каша пол. 53—54, синий мак 85—89, червона конюшина 85—89, прасов. сіно 8—9, прас. солома 4.50—5 зол.

Жертви

Гр.-кат. Уряд парохіяльний в Загочевю, Балигород — 6 зол. на лічницю ім. Митрополита Шептицького.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

До всеч. оо. парохів, які уладжують у своїх парохіях місії, звертаються два інваліди У. Г. А., які займаються продажю девоціоналів, з просьбою повідомити їх про речинець місії хоч один тиждень наперед, та в цей спосіб помогти своїм людям заробити на прожиток. Ласкані повідомлення слати: **Л. Яків Запитів,** почта Підліски малі. 781 3—4

Др. Володимир Бабій
дентист стоматольог
ЛЬВІВ, вул. ГЕТМАНСЬКА, число 8
Від дня 1. IX. 1930 ординує як передше,
783 **:-:-:-: щоденно від 9—1 і 3—6 :-:-:-:** 3—3

Союз Кравців Львів Личаківська 15.
під управою ШПКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ
поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.
703 18—32 **„Свій до свого".**

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко** мосяжне **200** зл., **матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** ґобелінові **55** зл., Канапки ґобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛИНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99.
790 1—24

Санаторія „VITA"
ЛЬВІВ, вул. ЛИСТОПАДА, ч. 22.
Числа телєфонів 73-03 і 77-03.
Уряджена після найновіших вимог гігієни і комфорту у власнім 3-поверховім домі 2 операційні салі, породова саля, осібна кімната для немовлят. Віпда електрична. Гарний огород. Ціни від 16 зл. в кімнаті з 2 ліжками, а від 20 зл. в осібній кімнаті, з цілим добірним удержанням, услугою і опікою лікарською. — Довільний вибір лікаря ординуючого.
789 1—6

НЕДУГА ЛЕГЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує міліони людей. — При поборюванні грудних недуг та бронхіту, впертого і томлячого кашлю і т. п. приміюють лікар **„Balsam Thiocolan-Age"** Гонсецкого, що влекшуючи виділювання флєґми, скріплює організм і самопочуття недужого, побільшує тягар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 769 6-10

Одинока в укр. катихитичній літеоатурі появилася в продажі книжечка:
ПОМІЧНІ РИСУНКИ ПРИ НАУЦІ РЕЛІҐІЇ
781 **В ПЕРШИХ РОКАХ НАВЧАННЯ.** 2-3
31 відручних образків з поясненням. — Видав о. В. Кулик. — Зборів. — Ціна 1·25 зол.

Від 40 літ істнуюча фірма
ШАРЛЬОТТА ЧИШ
Львів, вул. Рутовського ч. 7.
проти Катедри в подвірю
— ПРОДАЄ — І ВИПОЗИЧАЄ МЕБЛІ
731 на догідні сплати, без поруки. 30-30

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує
709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 18-30
Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11
Приймає футра до переховування.

РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На весняний і літний сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 37-?

ЛІЖКА ПОЛЕВІ
ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.
578 **поручає**
ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ
ЛЬВІВ, Личаківська 132.
41-50

Обува на сезон літний!
жіноча, мужеська і діточа **по зниженых цінах** продає **склад обуви „КРАХА" — Львів, Галицька 15.** Дешево, бо в подвірю!
694 19-25

КОСИ стирийські з ґваращією, **ТОМАСИНУ** бельґійську і німецьку, **ВУГОЛЬ,** всякі господарські машини
715 **замовляйте в Спілці Українських Аґрономів**
Львів, Собєського 28. Цінники і оферти даром. 7—15

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Рік V. Ročno zbirko ne izvzame Львів, четвер 18. вересня 1930. Ч. 71. (371)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. доляр. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

† о. Анастазій Калиш
протоігумен Чина св. В. В.

переживши літ 55, упокоївся по короткій недузі дня 13. вересня с. р. коло год. 7. рано в монастири ОО. Василіян у Львові. Василіянський Чин поніс в сім році вже другу діймаючу страту. По бл. п. о. Пл. Філясі, першім протоігумені Чина, помер теперішний протоігумен о. Анастазій Калиш. Покійний уродився в Бараніх Перетоках, повіт Сокаль, дня 28. марта 1875 і в 16 році життя вступив до Чина ОО. Василіян. По новіціяті відбутім в Добромилі під бл. п. о. Г. Щепковським Т. І. відбув студії гуманістичні і реторику в Добромилі. Фільософію студіював у Лаврові під професорами о. Філясом і о. Ортинським пізнішим епископом. По фільософії вислано його на студії теольоґічні на університет в Інсбруку. І тут покійний з дуже добрим успіхом віддавався науці, осягнувши степені наукові з фільософії й теольоґії. По скінченню наук був професором фільософії і теольоґії в Чині. В викладах відзначався ясністю і знанням предмету так, що і старші ходили на його виклади. Був опісля ігуменом в монастирях, у Львові, Жовкві і Кристинополі, відтак вибрано його Протоігуменом Чина. Покійний відзначався великою талановитістю, і пильністю, мав широкий погляд на відношення життя національного і політичного, при тім був щирим патріотом католицьким. В послідній часі працював у комісії обрядовій над упорядкуванням Богослужень в нашім обряді, де як предсідник заняв дуже визначне становище. На засідання комісії приходив з великим запасом знання і здорової орієнтації на ріжні шкідливі для нашої Церкви струї, що грозять особливо тепер нашій Церкві. Василіянський Чин тратить в покійнім велику і визначну силу. В неділю по вечірні відбулася у монастири панахида по покійнім, в котрій взяли участь Ректорат львівського сем. і місцеве духовенство та ігумени, монахи і питомці монастирів з краю.

В заупокійних відправах у церкві св. Онуфрія взяв участь ВПреосв. Митр. Андрей. Тлінні останки на місце вічного спочинку на Личаківське кладовище відпровадили 15. IX. Преосв. Йосафат, епископ Перемиський і преосв. Йоан, Львівськ. еп.-помічник разом з численним монашим і світським духовенством. В похороні взяло участь велике число мірян. На кладовищі Преосв. Йоан попрощав Покійного щирими словами та згадав заслуги Покійного і заслуги Чина СВВ під Його світлим проводом у відродженню нашого релігійного життя. В особі бл. п. о. Протоігумена Анастазія пращає українська католицька преса свого щирого, незабутнього приятеля. Вічна Йому Память! — (Замітне, що крім ОО. Єзуїтів не взяв участи в похороні ні оден більше лат. Чин, хоч були повідомлені).

—о—

Вибори в Німеччині
Участь виборців була дуже велика. — Для хорих уряджено спеціяльні льокалі.

Вибори до німецького парляменту відбулися при дуже великій участи виборців. В богатьох місцевостях прийшло до кривавих бійок. Для хорих уряджено спеціяльні виборчі льокалі в шпиталях, а для хорих, котрі не могли встати з ліжка, спроваджувано переносні урни. Важних голосів віддано 34,943.463. З того одержали: Соціялдемократи 8,572.016, кат. центр. 4,128.929, комуністи 4,587.708, народна партія 2,458.497, людова пар. 1,576.149, державна пар. 1,322.608, господарська пар. 1,360.585, баварська нар. 1,850.556, гітлерівці 6,401.210.

—о—

Кілько мандатів одержала кожда партія.

Соціялдемократи одержали 143 мандати (9 менше), гітлерівці 107 (95 більше), комуністи 76 (23 більше) катол. центр. 69 (8 більше), нім. нар. партія 41 (—37), нім. людова 26 (—19), господарська 23 (23), державна 28 (—3), баварська нар. 18 (+1), аґрарна 18 (+9), хр. сусп. 14, хлопська 6 (—2), ганноверці 5, „ляндбунд" 3, консерватисти 2. Всіх послів буде 570 (було 493).

Побіда крайних лівих і крайних правих.

Вислід виборів у Німеччині се побіда крайних партій: комуністів і гітлерівців (націоналістів, котрі хочуть реванжу). Німецька преса називає той вислід найфатальнішим, який колинебудь вачила Німеччина. Нім. преса пише, що се знак неспокоїв, які можуть відбитися на цілій Европі, бо Гітлерівці рішені зірвати мирові договори.

—о—

Криваві передвиборчі демонстрації в Польщі
У Варшаві дві особи вбиті, богато ранених. — У Львові бурливі віча.

В неділю 14. ц. м. відбулося у Варшаві заповіджене віче, скликане „центролівицею". Ухвалено протиурядові резолюції а промовець б. пос. Недзялковский візвав учасників, щоб розійшлися. Одначе мимо того під проводом Будзіцкої-Тиліцкої уформувався похід, на чолі котрого були жінки із П. П. С. Коли похід дійшов до вул. Матейка, почав кінний відділ поліції розганяти демонстрантів. Тоді з гурта демонстрантів почали падати револьверові стріли, опісля кинув хтось ґранат, котрий вибухаючи ранив офіцира поліції і двох постерункових та кілька цивільних осіб. Револьверові стріли викликали велику паніку, маніфестанти почали розбігатися. Серед метушні вбито двох людий, кількох постерункових ранено, а також кільканайцять цивільних людий. На місци кровавих демонстрацій ранними занялося Ратункове Поготівля. Арештовано по офіціяльним даним понад 100 людий, від котрих відібрано зброю. Офіціяльне звідомлення каже, що поліція не стріляла. В демонстрації брали участь також комуністи і головно з їх сторони падали стріли. В инших містах віча опозиції мали спокійніший перебіг, хоч і тут були ранені від револьверових стрілів. У Львові в кількох місцях були бурливі зібрання „центролівиці". Декотрі з них противники „центролівиці" розбили. На вічу потурбовано між иншими й б. посла ППС. Гавзнера.

—о—

Збіжжа, паша, худоба, господарське й хатне знаряддя
ще не підлягає примусові обезпечення в ПЗУВ, але кожної хвилі примус цей може бути заведений в Вашому повіті, тому заздалегідь обезпечайте їх в цілости в Товаристві взаїмних обезпечень

715 „ДНІСТЕР" 35-?
у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ПРО ПОТРЕБУ КАТОЛ. ПАРТІЇ

На сю тему появилася в ч. 34. „Ґаз. Косцельн-ої" актуальна дискусійна стаття, підписана буквою „Х". Передаємо її майже в цілости:

Польща тепер поділена на два ворожі табори. Один — табор т. зв. „санації" з марш. Пілсудським на чолі, котрий тепер має в руках владу. Він повстав по травневім перевороті. Другий табор, це опозиція, котра складається з т. зв. „центролівиці", комуністів та ендеків. Ці два табори ведуть завзяту боротьбу. Одні другим ставляють як найтяжчі закиди, одні другим предсказують упадок і невдачу, а собі побіду. Щоби сю побіду приспішити — не перебирають в середниках боротьби. Настав в суспільности такий роздор, якого ще не було в відродженій Польщі — а слідом за тим велике обниження публичної моралі. — І між нами священиками наступив також роздор. Одні, в меншій або більшій мірі заявляються за санацією, —другі за опозицією, — а є також і „невтральні", котрі критично дивляться на одних і других. В наших щоправда священичих видавництвах ще наразі тихо в тій справі, — редактори начеб боялися торкати сеї дразливої справи. Одначе справа ся дуже актуальна і для держави і для Церкви в Польщі, а тимсамим і для кождого горожанина, тимбільше для священика, котрого вірні нераз питають про гадку в тій справі. До нього нераз звертаються посли й організатори віч одного і другого табору з просьбою о попертя своїм впливом на вічах і зібраннях. Впрочім сам священик, що здебільша стоїть здалека від „високої" політики й обмежений до свого дневника, хотівби мати в тій справі ясний і правильний погляд. Справа ця стає тим актуальніша, що не задовго прийдуть вибори до сойму і сенату, коли треба буде не тільки самому рішитися щодо голосування, але нераз і порадити вірним, що питають в тій справі. Якеж маємо заняти становище в тій боротьбі за правління — питає автор статті. — „Моїм найглибшим переконанням, відповідає він, ми священики, нічого доброго не можемо сподіватися від побіди теперішної опозиції. Бо в тій опозиції першу скрипку ізза чисельної переваги ґрають ліві партії, як ППС, „Визволеніе", „Звьонзек Хлопскі", — засадничо ворожі Церкві й духовенству. Щоправда, ліві партії в боротьбі з теперішним правлінням х в и л е в о не висувають протирелігійних кличів тому, що не хочуть зражувати собі духовенства, католицьких послів та католицької людности, бо наразі католики їм потрібні в боротьбі з урядовим табором. Будьмо одначе певні, що колиб вони дірвалися до власти, почулися сильнішими і в більшости, тоді без найменших скрупулів, навіть всупереч дотеперішним запевненням і угодам почалиб переводити в життя свою протицерковну програму. Хто їх знає, не буде себе щодо цього

обманювати. — Але тут мова про правоправність, про обмеження самоволі одиниці, про усунення власти одної кліки, про гідність представництва народу — відповідають католики — опозиціоністи, коли їм робити закид, що йдуть разом з ворожою Церкві лівицею. — Але питаю, чи можуть бути оборонцями правоправности соціялісти, ті, котрі на вулицях Кракова мордували уланів підчас сумних листопадових днів, ті котрі головно причинилися до того, що маєвий переворот вдався, — ті котрі разом з „Визволенем“ і „Звьонзком Хлопським“ голосять конфіскату церковних дібр та вивласнення без відшкодування? Не про правоправність їм йде, тільки про Каси Хорих, про ті дійні корови, котрі позабирав їм теперішний уряд, про те, що вони не при власти, про те, що уряд закладає свої робітничі орґанізації! А чи не було підчас правління теперішної опозиції самоволі одиниць, правління клік, передовсім тоді, коли при владі був Вітос? Як тепер змушуеться урядників, щоби приєднувалися до санації, так тоді примушували їх, щоби вступали до Пяста. Хто хотів бути старостою, начальником суду, директором школи, інспектором, мусів в Західній Галичині належати до Пяста. Староства, повітові ради, рільничі товариства — все те було чейже аґітаційними експозитурами Пяста. З тисячки случаїв наведу тільки два. В місті Т. був один з найліпших шкільн. інспекторів. Тому, що не хотів бути аґітатором Пяста, перенесено його далеко на схід а його місце заняв другий інспектор, що зі соціяліста став пястівцем. Його по кількох літах дисциплінарною дорогою мусіли перенести до іншого міста. В тім самім місті завішено в урядуванню безстороннього, що до політики не мішався начальника окружного суду на час виборів до сойму, щоби не міг бути головою окружної виборчої комісії. На його місце на час виборів іменовано пястівця. Субвенції, котрі тепер в великій мірі йдуть на ціли санаційні, йшли тоді на ціли партійні Пяста, Визволеня і ППС. Як тепер урядники й учительство дістають накази попирати санаційні орґанізації молоді, так тоді наказувано їм попирати пястівські „кулка“ молодіжи а поборювати католицькі. Опозиція нарікає сьогодня, що боївки розбивають віча і зібрання. А скільки то віч розбили боївки ППС, Визволеня і Пяста! Кажуть, що йде їм про гідність репрезентації народа, а кількож то коршемних галабурд уряджували соціялістичні посли в соймі, негідних культурного чоловіка? Кілько вони і їх тов. з опозиції використовували свої посольські впливи для особистих і партійних цілей зі шкодою для держави. Що тепер практикує санація, — це вже перед тим практикували соціялісти, пястівці і визволенці. Дуже обманюють себе ті, що від сьогоднішної опозиції сподіваються правоправности і справедливости.

Не вірю також, щоб опозиція була здатна уздоровити і поліпшити економічний стан держави. Чейже кілько разів приходила вона до власти тілько разів польська валюта заломлювалася. Тяжке положення рільництва ізза дешевости збіжа або застій в торговлі і промислі то явище загально-світове. Високі ціни промислових витворів в значній мірі спричинені великими суспільними обезпеченнями і високими промисловими податками, котрі так охоче ухвалювала сьогоднішна опозиція.

Але і санація має свої блуди, хиби і браки і навіть невикриті злочини на совісти. Спеціяльно католиків мусить боліти, що часто на чолі поодиноких міністерств а передовсім мін. віроісповідань і освіти стоять люди, котрі зірвали з Католицькою Церквою. Мусимо це вважати поличником для католиків, котрих є 75 проц. в цілій державі. Мусить нас боліти кокетування сект, безкарний глум над нашою релігією, протегування людий і орґанізацій під оглядом релігійним непевних і навіть ворожих, (пр. Союз учителів революц. фракції), доптання права в поодиноких случаях і т. п. Хоч до більшости опозиції не маємо довіря і хоч вона в минувшині має багато з цих гріхів на совісти, котрі закидає сьогодня санації, то одначе мусимо признати їй слушність, що коли домагається контролі сойму над публичними видатками, коли протестує проти замикання сойму і сенату, коли винаходить надужиття і пятнує їх, коли винуватих потягає перед Державний Трибунал, і домагається їх усунення, як пр. хадеція мін. Червінського (котрий попирає такого Каден-Бандровського), коли жадає правоправности і чесности. І не пересуджуючи спору, який ведеться, чи потравневе правління займає з а с а д н и ч о вороже становище до католицької Церкви, як твердять католицькі опозиційні ґрупи політичні, чи ні, як твердять католики санатори — мусимо одначе ствердити, що богато таких річий за санації діється, які нас католиків обурюють і зражують мусимо поважно побоюватися, щодо будучности Церкви і держави в разі побіди санації. Одначе ця побіда ізза поповнених блудів і проступків видається дуже приманчивою. Тому католицька суспільність по розписанню виборів найшлася в труднім положенню і має перед собою трудну проблему. За опозицією, спеціяльно за „центролівицею“, трудно булоб католикови голосувати супроти того, що там мають перевагу чинники засадничо ворожі Церкві або непевні, а під оглядом державним і суспільним розкладові. Але трудно також булоб заявитися за санацією, котроої 4-літна діяльність будить тілько застережень і слушних закидів так із становища католицького як і державного. О д и н о к и м виходом із тої трудної ситуації булоб, щоби всі католики, без огляду на це, якої досі були політичної орієнтації, подали собі руки і створили спільний виборчий бльок для ратування і розвою краю і Церкви. Здаю собі справу з труднощів створення такого спільного виборчого бльоку, але вважаю його можливим і при певнім моральнім натиску нашого епископату і при добрій волі провідників партії, котрі вважають себе католицькими. Цього власне бракувало в останніх виборах і тому думка спільного католицького бльоку не була зреалізована.

Коби всі вони, чи з партії християнських демократів, чи народових демократів, чи з безпартійного бльоку і „Католицького Людового Стронництва“, чи вкінці з Пяста і Народ. Робітничої Партії, — коли уважають себе щирими католиками, вміли піднестися понад особи і партійні інтереси та зєдинитися до спільної праці в дусі Христовім.

Крім того позволю собі подати ще слідуючі ради: 1) Будьмо критичні, безсторонні і справедливі супроти одних і других. Бо сьогодня часто стрічаю між нами приклонників одного чи другого табору, котрі безкритично повторяють закиди вичитані в пресових орґанах, виписувані політичними противниками. 2) Не даймо взяти себе за аґітаторів одного чи другого табору, не побільшуймо своїми виступами закукурічення, роздвоєння і ненависти, але намагаймося радше лучити і годити тих, що чесно думають і прагнуть добра краєви і Церкві, сміло осуджуючи всякий злочин, незаконність і ділання на шкоду релігії і Церкви. 3) Усвідомлюймо вірних в католицькім дусі про їх обовязки супроти Церкви і краю. 4) Візьмімся до введення в діло великої католицької ідеї, особливо орґанізування молодіжи та працюючого народа, опанованого в великій мірі чинниками ворожими релігії і католицькій моралі. 5) Подумаймо також вкінці про створення могучої політичної католицької орґанізації, котра булаб ратунком для краю і для Церкви, котра малаб на ціли тільки добро краю і Церкви. Це стає щораз більшою конечністю для краю і для Церкви. Бо коли католики під оглядом політичним дальше будуть такі розбиті як досі і дальше будуть полишати політичне поле ворогам Церкви або людям під оглядом релігійним рівнодушним, — то в короткому часі посол з католицькими переконаннями буде в соймі належати до нечисленних виїмків і в слід за тим піде з н а ш о ї в и н и переслідування Церкви і вічна згуба міліонів душ наших земляків.

Не говорім також, що католики в політичних справах можуть мати ріжні думки і тому не можна їх разом зібрати в одній політичній орґанізації. Це правда, що в декотрих політичних і економічних справах можуть мати католики ріжні гадки. Але мушу підчеркнути, що основні засади, які відносяться до держави, їх прав і обовязків, їх відношення до Церкви, до суспільного питання, до інших держав і т. п., — отже все те, що становить головний фундамент програми кождої партії, так докладно очерк-нене в енцикліках останіх великих Папів, що в тих справах для католиків довільности не може бути. Вони повинні бути спільною засадою для всіх тих, котрі хочуть засади Христа ввести в публичне, суспільне, економічне й політичне життя.

Поки час треба нам про се подумати, щоб не було запізно! Нехай буде для нас грізним ментом те, що по кождих виборах число послів з католицьким переконанням меншає, а число ворожих Церкві росте! Колиби в цих виборах католикам вдалося створити спільний виборчий бльок, це бувби великий крок вперід на шляху до створення могучої католицької партії в Польщі.

ФУТРА дамські найелегантші, як також шкірки ріжної сорти по сегорічних дуже знижених цінах.
795 поручає 1-10
ГОРОВІЦ і С-ка
ЛЬВІВ, КРАКІВСЬКА Ч. 4, ТЕЛ. 54-12.

МОДНІ ТОВАРІ БЛАВАТНІ ДЛЯ ПАНЬ СУКНА МУЖЕСЬКІ, ПОЛОТНА, КОЦИ
787 поручає 3-15
СТАХЕВИЧ і АБРИСОВСЬКИЙ
у Львові, Ринок ч. 32.

Новий тип злочинів в СССР.

„Ґазета Польска“ подає такий цікавий образок з большевії: ДПУ має новий клопіт. Появився в большевії новий тип „злочину“, дуже характеристичний для відносин, які панують в „раю“. Полягає він на тім, що витворився новий тип „спеців“ (фахівців) від вистоювання в хвостах за споживчими продуктами. В серпні мав відбутися перший процес проти таких власне „спеців“ в суді в Сокольниках. Тепер має відбутися цілий ряд таких процесів. Більшовицька преса підчеркує, що уряд СССР рішений дуже строго карати таких „злочинців“ як контрреволюціонерів. Слідство ДПУ виказало, що в Москві вже від давна істнує орґанізація, яка обеднує „Брацтва взаїмної помочі для занимання місця в хвостах.“ Вони складаються з 30—70 членів. Орґанізація має розвідку, котра довідується найскорше, де можна дістати продукти, котрих нема на ринку в достаточній скількости. Ті „фахівці“ обслуговували також посторонні особи за окремою оплатою.

——o——

Марш. Пілсудский про увязнених

Преміер Пілсудский приняв ред. „Газети Поль.", Богуслава Медзінского й уділив йому інтервю такого змісту:

Ред. М.: Чи вільно запитати п. маршалка, як шефа правительства, про увязнених б. послів?

Марш. П.: Дуже прошу. Історія того випадку така. Ще коли б. посли були послами, повстала велика скількість карних процесів. При розвитку польського парляментаризму увійшло в звичай, що спільників проступку або злочину не потягали до відповідальности. Тому я використав сей нормальний час, щоб хоч раз у Польщі поставити справедливість. Та на жаль мусів я задержати караючу руку справедливости, бо трудно було собі дати раду з більшою скількістю нараз. Отже я рішився покищо увязнити першу серію, приблизно одну четвертину тих, що повинні бути увязнені. Що котрий з них зробив, не знаю, але знаю, що є там стріляння до поліції, шахрайства з векслями, обмани, шантажі і и. паскудства. Чи знаєте, що пр. б. посли Квятковский і Бацьмаґа, обжалувані о звичайні кримінальні справи, коли їх везли до тюрми, безнастанно кричали, що вони посли, а п. Дембский вибив шибу в авті, коли його везли, мабудь тому, що був воєводою. Гарний виїмок між увязненими становить Вітос, котрий весь час поводився спокійно і зберіг своє людське достоїнство. Може ті панове вийшовши з тюрми покажуться більше здисципліновані, бо дисципліна в тюрмі тверда. Бабраючись у нечистоті ратуюся сміхом, як найліпшим ліком проти відрази до певних праць. Пригадується мені така історія з моїх діточих літ. Як знаєте, я уродився в Жулові, великім дворі під Вильном. Обжинки справляли там все величаві. Мій батько пив, отже горівки не жалували. І вижирка була велика. Я як дитина все приглядався танцям і не міг зрозуміти, чому парібки танцюючи в тяжких чоботах не розтопчуть босих ніг дівчат. З бігом торжества обжинок росла веселість. По ситій вечері знов танцювали, головно „левонихи" (народний танець на Виленщині). Шість гармоній грало. Мій музикальний батько кривився на ту гру, якби їв цитрину. Нараз помічник кухаря зачав підскакувати й бити в мосяжну пательню до смаження конфітур, а великим моздіром вибивав такт незгідний зі всіми гармоніями. Мій батько, перестрашений тою какофонією, підійшов до нього й запитав: „Йоахімку, що ти робиш?"

— „Пане, пане, аби шум, аби шум!" відповів хлопець. Мій батько застидався й відійшов. А кілько у нас назбиралося тепер таких „Йоахімків"!... Покріпляючись гумором, можу забратися тепер до роботи над буджетом й іншими поважними справами, котрі не так смердять.

Ред. Медзіньский: — Всупереч приготуванням до виборів є в публичній опінії сумніви, чи Ви, пане маршалку, не думаєте обходитися взагалі без послів?

Марш. Пілсудський: — Се поважна й дуже глибока справа, бо парляментаризм скрізь хорий. Одначе я не згоджуся на те, щоб обходитися без якогось вибраного представництва, котре малоб почуття відповідальности. Я зложив докази того, шукаючи шляхом виборів направи хорого парляментаризму.

——o——

Хто не бере свого хреста і не наслідує мене, той мене недостойний (Слова Спасителя, Мат. 10, 38).

*

Нема більшого нещастя як щастя грішників. Се великий хрест — не мати жадного хреста до несення (Св. Августин).

В берестейській башті

Як живеться увязненим б. послам?

„Дзеннік Людови" приносить депешу такого змісту: Увязнені б. посли поміщені в ґарнізоновій тюрмі 9 полку саперів на терені берестейської кріпости. Будинок, в котрім сидять, має три поверхи, один поверх під землею. Келії вогкі. Вікна їх оббито бляхою здається доперва з кінцем серпня. Башту, в котрій є ґарнізонова тюрма, називають жовніри „плюсквярнею". Б. послів уміщено поодиноко в келіях з деревляними тапчанами, без сінників, подушок і коців. Увязненим дають двічи денно кашу і хліб. Поводяться з ними безоглядно. Відобрано їм гроші, шлийки, шнурівки, ковнірці, краватки, плащі, здається і папіроси. По десять днях будуть їм виплачувати по трийцять сотиків денно. Стражники в тій кріпости — найбільш довіренні офіцири й підофіцири. Зелізничку, котра провадить до кріпости, обслуговують жандарми. Цивілів, що їдуть тою зелізничкою, ревідують. На 8 днів перед увязненням б. послів відібрано перепустки до тої тюрми торговцям овочами й приватним особам. Прокуратор Міхаловский, котрий має надзір над слідством, заявив делеґації оборони, що б. посли обжаловані з арт. 532 (зневага урядника), 154 (непошана права), 100 і 101 (приготування збройного замаху стану). Над вязницею, в котрій вони сидять, не має він повної влади, бо се військова вязниця. Про обголення голов увязненим нічого не знає. Коли до нього звернулася делеґація оборони, то хоч прок. М. знає особисто її членів, зажадав формальної повновласти до оборони думаючи, що оборонці не вспіли одержати повновласти від увязнених. Одначе по части завівся, бо б. посол Ліберман (з Перемишля) предвиджуючи репресії, лишив повновласть. Прок. М. був немило здивований, коли йому показали ту. повновласть. Орґан АБЦ. доносить, що б. міністр др. Кернік поважно захорував в тюрмі. Коли його син звернувся в тій справі до прок. М-о, той признав, що др. Кернік мав горячку, але йому дали 2 порошки аспірини і „він тепер здоровіший ніж я".

——o——

Пожежі не вгасають

На фільварку в Опарові ад Ґаї незнані справці підпалили стирту вівса, 200 кіп збіжа вартости коло 6000 зол., власности В. Куліша. На місці знайшли фляшки з незнаною течею. На фільварку в Гуменові біля Винник згоріли 4 стирти збіжа. Найбільша пожежа була на фільварку, арендованім Ґ. Ґедройцем в Кипячці пов. Тернопіль. Згоріло 18 стирт, вартости коло 78.000 зол. В Олеську, пов. Золочів невідомі люди підрізали дроти, якими прикріплені телеґрафічні стовпи.

Маленький фейлетон

Скріплення мозку

Професор Габерляндт перевів у Фізіольоґічнім Інституті в Інсбруці цікаві досвіди з застриками по 50 до 60 ґрамів мозкового екстракту (мозок брано з волів) морським свинкам через ряд днів. Вислід був впадаючий в очи: звірятка скоро діставали блискучі очи й велику рухливість. Далі стверджено, що такі самі наслідки викликало домішування сирого мозку до харчів. Опісля спробувано тої дієти й на людях з дуже добрим вислідом, а саме осягнено скріплення нервозної системи й значно більшу активність. Дальші досвіди відбуваються.

ЖИД КАНДИДАТОМ КАТОЛИЦЬКОЇ ПАРТІЇ

При виборах, що відбулися на днях у Німеччині, кандидував з рамени католицького „Центра" Жид Ґеорґ Карескі, голова великої жидівської громади в Берліні. Він мав у Марієнбаді інтервю з кореспондентом „Наєс Вінер Журналю" д-ром Діямантом, котрому сказав, що слідує:

Найлучше, коли Жиди основують свої власні партії й не беруть участи в загальних руїнницьких партіях. Тоді виборча боротьба не є затроєна. Та в Німеччині Жиди такі розсіяні, що про жидівську лісту нема що й думати.

— Якже ви здобулися на такий дивовижний крок, як прилучитися до катол. центра?

— В тім нема ніякої дивовижі. Та партія обстоює рівноправність усіх горожан, се не є клясова партія, до неї належать і аристократи і міщане і селяне і копальняні робітники, вона німецька, але в ній нема ні шовінізму ні антисемітизму.

— Думаєте, що катол. партія буде обстоювати й жидівські інтереси?

— Певно і то в повній мірі. Від коли та партія істнує, вона ще не заподіяла кривди Жидам, навпаки, заявлялася за їх рівноуправненням. Незабутним остане, як благородний князь Церкви, кардинал Фавльґабер, боронив Жидів перед ексцесами національних соціялістів. Зрештою се не перший випадок, що до тої партії приймали й некатоликів, нпр. був у парлям. фракції тої партії протестант, посол з м. Людвіґсгафен, Гофман.

— Чи нац. права жидівської меншости знайдуть зрозуміння в катол. партії?

— Ніде не знайдуть лучшого зрозуміння як у ній. Хоч та партія щиро німецька, то вона на довго перед мировими договорами займалася обороною польських, французських і чеських (лужицьких?) меншостей практично і з успіхом.

— А якже прийшло до того, що ви стали кандидатом катол. партії?

— Берлінський провідник тої партії Келлерман і инші її діячі очевидно взяли під увагу факт, що я від літ стою на чолі жидівської громади в Берліні та що моїм сіоністичним приятелям і мені удалося, зробити ту громаду одним з великих самоуправних тіл в Німеччині. Наш буджет має доходів тільки з безпосередних податків 7 міліонів марок. Ми даємо богато грошей на релігійні, національні й суспільні ціли, а наше автономне шкільництво має ріжні роди шкіл з тисячами учеників.

— Чи ваша кандидатура має виглядки на успіх?

— В сих виборах розходиться тільки о ґест, але моя політика мати-ме наслідки при найблисших виборах до сойму і до громадських рад, коли будуть вибрані свідомі Жиди, що стануть тоспітантами фракцій катол. Центра. В тій партії уважають нас за рівноправних горожан, коли нпр. в новоосновапій „Державній партії" підпирають асимільторів, жидівських відпадків, а притім провідники тої партії виступають часом просто ворожо проти Жидів... Далі той оригінальний провідник берлінської громади Жидів перестерігав Жидів перед приналежністю до соціялдемократів й инших руїнницьких орґанізацій.

——o——

Україна під протекторатом Англії

АТЕ доносить: Больш. „Правда" оповістила статтю, в котрій пише, що Англія будує в Констанці морську базу в ціли опанування Чорного Моря, відірвання України й Кавказу від СССР. й утворення з тих країв окремих держав під англ. протекторатом. „Правда" накликує до скріплення червоної фльоти на Чорнім Морі.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Преосв. Богачевський виїхав до Бразилії. Преосв. Епископ К. Богачевський виїхав з Філядельфії до Бразилії в Півд. Америці. Апостольська Столиця іменувала еп. Богачевського візитатором українських католицьких церков в Бразилії. При нагоді візитацій еп. Богачевський посвятить три нові греко-католицькі Церкви в Прудентополіс'і, Куритибі і Марселіні. (Про рішення Апост. Столиці в тій справі доносили ми вже давно).

Місійна вистава у Ватикані. В забудованнях Ватикану у вересні б. р. отворено місійну виставу, на котру італійські промисловці прислали також крім експонатів дари для св. Отця з приводу 50-ліття його священства. Із виставлених річий італіянського промислу найбільше таких, які потрібні для місій в поганських краях.

В річницю 1500-ліття смерти св. Августина розпочав чин Августиніянів-Еремітів видавництво творів св. Августина. Протиігумен сього чина о. Евстахій Естебан передав св. Отцеви на приватній авдієнції перший том „Місцелянеа Августініяна“, критично-жерельне видання „Санкті Августині сермонес пост Маурінос реперті.“

Нова контемплятивна конґреґація у Франції. У Франції повстала нова контемплятивна конґреґація сестер чина Сестерсів. Її ціль — молитва в день і в ночі за поляглих на війні. Осідком конґреґації є будинок на місці збуреного в часі війни монастиря цистерсів в Інь, в долині Марни. Монахині з конґреґації живуть в цілковитім відокремленню від світа, зобовязані обітом до постійного мовчання. Не їдять ні мяса, ні риб. Занимаються плеканням худоби, садять ярину, виробляють і продають масло і сир, з чого удержується частинно конґреґація. Монастир окружений воєнними цвинтарями англійськими, французькими, канадійськими, австралійськими, й німецькими. Сотні гробів мають напис: „Тут спочиває жовнір ...полку, відомий лиш Богу.“ На инших одно лише слово: „Невідомий.“ За тих покійників особливіше моляться побожні монахині.

Католицька акція і публична мораль. Вістник католицької акції в Італії подав вказівки, як піднести публичну мораль у купелевих місцевостях над морем та над ріками й озерами Італії. Дотеперішні спроби поправи обичаїв у купелі безуспішні. Передовсім власти повинні зрозуміти конечність бездоганних обичаїв при купелі. Влада є проти острих мір відносно купелевих одягів. Вістник домагається заборони для жінок і дівчат уживати трикотових одягів мужеського крою та відокремлення мужеських і жіночих одягалень.

З католицького життя в полудневій Африці. Католицький африканський союз, відбув з приводу 3-літного істнування зїзд у місті Дурбан. Зїзд розпочався богослуженням і спільним св. Причастієм учасників у муринській церкві св. Павла. В рефератах зїзду обговорювано релігійні, культурні й расові справи неґрів.

Керманичем ватиканської радіостанії літах значно. Під теперішну пору начислюють в Північній Америці католиків на 130 тис. дорослих осіб. Зріст той спричинює не тільки збільшення числа католицьких уродин, але й явище неофітизму, що широко проходить по американських селах.

Керманичем ватиканської радіостації заіменував св. Отець ректора папського університету „Ґреґоріяна“ о. Джіянфранчеші з Ч. І. О. Джіянфранчеші брав у своїому часі участь в експедиції Нобілього.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

БЛЬОК УНДО З РАДИКАЛАМИ, як оповідають, вже заключений. В деяких округах, як пр. у Станиславівщині, радикали матимуть очевидно чолових кандидатів.

МІН. СКЛАДКОВСЬКИЙ ЗАБОРОНИВ ПРОТЕСТАЦІЙНІ ВІЧА „ЦЕНТРОЛІВИЦІ“. Міністерство внутрішних справ видало наказ воєводам, щоб забороняти уладження віч в більших містах під голим небом. Вільно тільки відбувати збори в замкнених салях. Сі заборони відносяться так до Варшави як до Лодзі та Львова, Кракова, де мали відбутись маніфестації „центролівиці“.

ДО ОБОРОНИ АРЕШТОВАНИХ ПОСЛІВ зголосилися визначні адвокати: декан Адвокат. Ради Новодворський, б. посли Сьмяровский, Ґраліньский, адв. Беренсон і Шуманьский. Оборонці інтервенювали в прокурат., одначе поки що без успіху. „Центролівиця“ ухвалила з приводу цих арештувань острі резолюції. Ці події викликали в Женеві велике враження. Говорено переважно про ці сензаційні події в Польщі. Заграничні журналісти засипували своїх польських товаришів питаннями в справі тих подій.

ПЕРЕДВИБОРЧІ НАРАДИ НАЦІОН. МЕНШОСТЕЙ. В соймі відбулися наради провідників всіх партій національ. меншин в Польщі. В сій нараді взяли також участь представники жидівської меншости. Розмови мали характер довірочний і неофіціяльний. Ціллю їх було розглянути можливість створення блоку національ. меншин при теперішних виборах до законодатних установ. Характер нарад був орієнтаційний і інформаційний. Дальші розмови слідують.

ЖИДІВСЬКІ ОРТОДОКСИ (АҐУДА) ПРОТИ БЛЬОКУ З НАЦ. МЕНШИНАМИ. На засіданню екзекутиви галицьких жидів-ортодоксів рішила „Аґуда“ йти з санацією і рішучо заявилася проти блоку з націон. меншинами.

ПРИСЯГА ПЕРЕД ПОРТРЕТОМ. В другім дні свята в честь Вел. кн. Витовта занесли портрет Вел. Князя по довгій вандрівці з почестями до Ковна й умістили його в воєннім музею. Зібрані в Музею присягали перед портретом, що будуть вірні ідеї будови великої Литви і не спічнуть, доки Вильно не відберуть від Польщі.

ВАТИКАНСЬКІ ПАСПОРТИ. До 1870 р. папська держава видавала своїм нунціям, послам і достойникам відповідні паспорти. По знищенні папської держави паспортів не видавано. Та згодом Ватикан одержав знову дозвіл видавати паспорти, з тим, що їх має підписувати італ. міністер закордонних справ. Тепер, по відновленні державности, Ватикан завів знову приписові, оправлені в шкіру, паспорти для своїх дипльоматів і кардиналів, які підписує начальник ватиканського уряду і ґубернатор ватиканського міста.

ВИТОВТОВЕ СВЯТО В КОВНІ. Кореспондент „Фосіше Цайтунґ“ доносить, що Ковно обходить святочно 500-ліття смерти кн. Витовта. В звязку з цим виявились дуже остро протипольські настрої. Президент держави в промові до армії сказав, що відзискання Вильна повинно бути цілю оружних сил Литви, овіяних духом Витовта.

Бог надгороджує терпіннями услуги тих, котрі люблять Його (Св. Альойзій).

*

Конечні допусти на справедливого, щоб не згордів ізза чеснот своїх (Св. Ізидор).

НОВИНКИ

Посвячення будови Українського Шпиталю у Львові при вул. Петра Скарги відбулося в неділю. Довершив його Ексц. Митрополит в асисті Преосв. Еп. Бучка з великим торжеством.

В приватних оборотах доляр в готівці підскочив у Польщі до 9 зл. 5 с. місцями до 9 зл. 10 с. Подорожіння доляра пояснюють тим, що большевики купують тепер масово доляри. Кромі того подорожіли девізи на міжнародних ринках.

Підвишка сум почтових переказів і післяплат. Від 10 ц. м. на основі розпорядку міністерства почт і телеґрафів підвисшено суми, які приймається на почтові перекази. Именно від тепер можна буде висилати почтовим і телеґрафічним переказом суми до 2.000 зол. на один переказ й обтяжувати післяплатою листові пересилки, грошевого листа і пачки також до 2000 зол. Досі можна було пересилати одним переказом квоту до 1000 зол. Оплати будуть такі: від 1000 до 1250 — 2.50 зол., від 1250 до 1500 — 2.85 зол., від 1500 до 1750 — 3.20 зол., і до 2000 — 3.50 зол.

5 тис. до 50 тис. левів кари передбачує новоухвалений ромунський закон для тих, що розповсюднюватимуть порноґрафічні видання.

Замах на начальника литовської кримінальної поліції полк. Рустейка доконали два справці, які завдали йому ножами чотири рани. Замах має політичне тло.

Італія попирає збірні подружжа. В Трієсті стануло одного дня до шлюбу аж 72 пари. По вінчанню вислала їх фашистівська влада майже своїм коштом у пошлюбну подорож до Риму. Цілу ту прогульку прийме на авдієнції диктатор Мусоліні. Фашисти сильно пропаґують такі збірні подружжа, які нагороджують такими „премійованими подорожами“, бо в Італії вже від кількох літ помітне сильне обниження уродин.

Жертвенність Американців. Американці жертвують щорічно на суспільні потреби великі суми. Після обчислень жертвували Американці лиш на добродійні і виховавчі цілі около 60 міл. долярів. Опріч того має Америка 108 фондацій з капіталом 1 міліярда долярів.

Нова книжка! Вийшла з друку: „Елементарна теорія співу для самонавчання“ Ю. Грох-Грохольського: Практичні поради, задачі й вправи на прикладах на піснях народніх. Зшиток перший: Звук. Нота. Ключі музичні. Ґама. Ритм. Такт. Віддих. Постава в час співу. Голос. Дикція. Динаміка. Темп. Дириґування. Інтервали. Знаки хроматичні. Пісні. Ціна 4 зол. 75 ґр. без пересилки. Можна замовляти за післяплатою. При замовленні 10 і більше примірників платиться по 4 зол. 50 ґр. за примірник. Адреса: Рівне на Волиню, вул. Міцкевича 32. — Ю. Грох-Грохольський.

Подяка

Іменем моїм власним та в імени моїх пятьох незаосмотрених діточок, сиріток по бл. п. о. Андрію Небожуку грекокатол. пароху в Маковій рустикальній ад Добромиль висказую Дирекції Товариства „Карпатія“ у Львові, Руська 18. мою вдячну і глибоку подяку за признання і виплату обезпеченої суми по бл. п. мойому мужу в квоті 1.000 амер. долярів.

Макова руст., дня 13. вересня 1930.

Олена Салук Небожукова
вдова по бл. о. А. Небожукови,
парох. в Маковій рустикальній.

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, неділя 21. вересня 1930. Ч. 72. (372)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Передвиборчі новини

Польська преса доносить, що провід ББ. рахує, що санація здобуде коло 300 мандатів. „Хвіля“ подає, що в Сх. Галичині ББ. творить бльок без огляду на політичні відтінки. Устійнення кандидатур ББ. у Сх. Галичині в руках полк. Коца. — Польські консерватисти заявляються за підпертям урядової лісти мимо глибоких ідеольогічних ріжниць. — Польська народова демократія відкинула предложення польської християнської демократії, щоб заключити спільний виборчий бльок. — Голова німецького народнього союза в Польщі, б. посол Утта, оповістив, що Німці в Конґресівці стоять на становищі польської державности й тому до бльоку з нац. меншостями словян приступити не можуть. Зате зробилиби бльок з жидами, колиби всі жидівські ґрупи приступили до того бльоку.

65 міліонів людей конає з голоду

Неймовірно страшні вісти доходять з країни найбільшого народу: під сю пору в Китаю конає з голоду коло 65 міліонів людей, найбільше в провінції Шан-Сі. Головна причина такої в історії людства ще небувалої катастрофи — затяжна революція. По цілім Китаю волочаться великанські армії отаманів, котрі забирають населенню весь хліб і худобу, а до того так нищать мости, дороги і греблі, що довіз поживи став неможливий. На зазив до Союза Народів, щоб ратував десятки міліонів людей, наспіла відповідь, що він не може братися до того „з причин формальних“. Річ в тім, що конвенція в справі помочи в часі катастроф, вироблена 3 роки тому, досі не ратифікована державами! Рівночасно америк. „Червоний Хрест“ оповістив, що відраджує займатися допомогою голодуючим Китайцям, бо голод в Китаю не походить з природних причин, тільки викликаних домашними війнами. („Ґазета Поль.“).

Що жде культурний світ

Як большевики заллють кровю всі части світа.

В Анґлії появилася велика повість Флойда Ґіббонс'а про „Червоного Наполеона“ і його війну з цілим культурним світом в рр. 1932—1936. В повісти представлено, як большевики під проводом свого ґеніяльного вожда, Карак-Хана з крови Джінґіс-Хана, залили всю Азію, Европу, Африку й Австралію та воздушною й морською фльотою заатакували Америку. Ню-Йорк, бомбардований з воздуха й від моря, перемінився в страшну купу руїн і тільки під землею ворушилося в нім ще життя. Ніяких вулиць уже в нім не було видно, бо падаючі хмародери виповнили руїнами всі переходи. В такім страшнім часі одна Анґлійка, що була при штабі „Червоного Генерала“, викрала його дальші пляни і вспіла їх передати команді америк. військ. Се уратувало світ перед цілковитим знищенням. „Червоного ґенерала“ побили Американці й вивезли на остров серед моря, де він як колись Наполеон закінчив життя. Критика підчеркує, що сей твір може бути пророчим і що він викликає дуже сильне враження.

Св. Отець про большевиків

Ліва берлінська ґазета „Вельт ам Абенд“ доносить: Папа Пій XI. звернувся до правительств усего цивілізованого світа з предложенням, створити спільний фронт для боротьби з больш. пропаґандою. В тій ціли малаб бути створена „Ліґа Моралі“ зі спеціяльними комітетами в кождім місті Европи, Америки й Азії. В робітничих кварталах малиб бути відкриті окремі кіна, котрі показувалиб фільми про фактичний стан в большевії. Все те малаб вирішити окрема світова конференція. (Підтвердження сеї вістки треба ще виждати).

Таємнича радіостація

Харбінська „Зоря“ доносить, що всю територію СССР. від европейської границі аж до Спокійного Океану інформує в протибольшевицькім дусі таємнича радіо-стація імени ґен. Кутепова. Вона працює короткими филями, як і більшість большевицьких радіостацій. Сила тої радіостації велика, а де вона знаходиться, невідомо. Вона подає правдиво останні новини з совітського життя і короткі критичні уваги, як також інформації про діяльність еміґрації та настрої в Европі. Подає також для селян пояснення заряджень больш. влади, розуміється в протибольшевицькім дусі, все на филях, до принимання котрих приноровлені апарати радіостацій в большевії. По кождій інформації музика й рос. пісні.

—o—

Небувала подорож 3.000 лосів

На півночі Канади, на рівнинах ріки Макензи, рішило правительство Канади розплодити стада лосів. В тій ціли канадійські урядові біольоґи, два брати Понфилдс'и, поїхали свого часу до Аляски, де вибрали й закупили 3.000 найздоровіших лосів. В половині жовтня м. р. те величезне стадо лосів розпочало свою небувалу подорож з Аляски до Канади. Те стадо тепер ще в дорозі, а над ріку Макензі має воно прибути в марті 1931 р., коли не буде якихось непередвиджених перешкод. На східнім березі тої ріки вже приготовляють відповідне приміщення, а саме величезне, спеціяльно для них зарезервоване пасовисько 10.000 кв. миль простору. Се буде їх головна „фарма“, з котрої в міру їх розмножування будуть їх розводити й по инших околицях Канади. Річ ясна, що якби Канадою управляли безпосередно з Анґлії, то там нікому не снилосяб, займатися таким „переселюванням“ величезних стад лосів для інтересу одного з країв, бо в Лондоні мають і без того тисячі клопотів зі всіх сторін світа. Сей приклад показує наглядно, що значить місцева влада: вона обізнана докладно з потребами даної країни, вона відчуває ті потреби в такій мірі, в якій далека влада, навіть тої самої крови, ні відчувати, ні заспокоювати не в силі. Вкінці місцева влада, знаючи докладно й сусідські відносини, вміє і може витягнути з них усякі користи, коли далека влада думає з природи річи передовсім над тим, як витягнути користи для свого центра.

Обезпечуючи будинки в 1/3 части в Т-ві взаїмн. обезп. „Дністер“ сповняєте свій обовязок, бо піддержуєте свою установу та збільшуєте народне майно, а не поносите ніяких жертв тому, що премія в Т-ві „Дністер“ є така сама як в П. З. У. В.

ЗАНЕДБАНА РОБІТНИЧА СПРАВА

I.

Одною з найбільш болючих ділянок нашого суспільного життя це робітниче питання. Історія соціялістичного руху це історія орґанізації робітничої кляси та її змагання до соціяльної рівности. Цю вагу і значіння робітничої справи добре зрозуміли й оцінили большевики, котрі головне опертя знаходять в робітничій клясі та вміють коло неї походити, щоб її вдержати в своїх руках й опираючись на ній переводити свої дивні експерименти.

У нас вкорінилося поняття, що основою нашої нації є лише селянство і тому на справу орґанізації инших суспільних кляс не звертається належної уваги. За впливи над селянством змагаються ундисти, радикали і сельроби ріжної масти, а справу орґанізації робітництва полишено на боці і віддано її в руки ріжних політичних пройдисвітів і карієровичів. Годі бути байдужим до кляси котра становить 19 процент нашого національного складу і котра де далі зі зростом економічної кризи на наших землях — що раз більше зростає в числі.

Ще до війни монополь над орґанізацією нашого робітництва був в руках нашої соціял-демократії. Одначе в цім напрямі вона не могла виказатися жадними поважними успіхами, бо не вела своєї самостійної політики, не виховала потрібного запалу й енерґії, все йшла у хвості инших: тут в Галичині наша соціялдемократія все топталася коло Польської Партії Соціялістичної, на Придніпрянщині коло російської, й головно через те не могла мати впливу на скріплення орґанізації нашого робітництва.

Останні світові події та революційні рухи на наших землях наглядно переконали всіх про значіння робітничої кляси. Переконали також і в тім, що західньо-українське робітництво було під впливом польонофільської течії, а робітництво Придніпрянщини досі остало під переможним впливом російських большевиків. Щойно в часі української революції серед певної частини нашого робітництва пішло також національне освідомлення і вже нині щораз більше роздаються голоси про конечність створення такої політичної орґанізації робітництва, котра булаб вільна від всякого „фільства“ та мала на увазі не лише виключно свій клясовий інтерес — але також інтерес національний, щоби в обороні цього інтересу зуміла так постояти, як це бачимо на примірах робітничих орґанізацій инших народів. Розуміється, нам, католикам важне передовсім те, щоби наше робітництво не відчужувалося від релігії й Церкви та не стало оруддям в руках свідомих безбожників.

II.

В робітничій клясі перше місце займають станові, професійні орґанізації. І власне за впливи над цими орґанізаціями іде тепер завзята боротьба між большевиками і соціялістами ріжного покрою. За дванайцять літ свого панування большевики створили свій доволі

сильний Комуністичний Інтернаціонал Професійних Спілок, який недавно в Москві відбув свій V-ий Міжнародний Конґрес. На цьому конґресі оден з провідників цього Інтернаціоналу Лозовський виступив з великою промовою, в якій особливо підчеркнув роль і значіння політичного моменту в орґанізації комуністичного професійного руху.

— „Китай, Індія, — говорив Лозовський, — нагадують міжнародному капіталізмови його близьку загибіль. Перемога революції в цих краях, що займають майже половину всего людства, це кінець панування світового імперіялізму. Ці обєктивно сприяючі обставини мають бути підставою для наших субєктивних намірів, для праці комуністичного Професійного Інтернаціоналу. Треба горячо взятися за діло, щоб секції нашого професійного інтернаціоналу в кождій країні могли як слід розвинути свою революційну роботу.“

Отже конґрес представників комуністичних професійних орґанізацій Европи, Азії, Америки, Африки й Австралії радив не лише над обороною станових, тобто професійних інтересів робітництва: він радив і над політичним положенням світу, застановлявся над тим, в який спосіб основно зруйнувати старий світ і на його руїнах створити новий, комуністичний, на зразок того, який бачимо в сучасній Совдепії. І коли теперішна „буря над Азією“, котра криє в собі богато загадок для будучности всего людства, стала центральною точкою уваги всего світу, московський конґрес саме в той час застановляється над цим, щоб цю „бурю“ повернути в русло большевизму і використати її для своїх політичних розрахунків зі „старим світом.“ В цих політичних кличах V-го комуністичного професійного конґресу нема нічого несподіваного. Професійний інтернаціонал, що приняв політичну платформу Москви, став предтечею московського імперіялізму: Між плянами III. Комуністичного Інтернаціоналу і споріднєного Професійного Інтернаціоналу та плянами Совітського уряду немає суттєвих ріжниць. Вони маскувалися так довго, як довго це було їм потрібне, поки не захопили впливів над робітництвом і поки цього робітництва не підпорядкували своїй команді. Політична місія большевицьких професійних орґанізацій аж надто очевидна. Вони служать виключно політичним цілям большевиків і далекі від оборони професійних інтересів робітництва. Провідники цих орґанізацій це звичайні підкомандні Сталіна і його політичного бюра, що замість професійного визволення робітництва ведуть його до професійного рабства.

В деяких країнах, де комуністичні партії працюють в підполлю і немають виглядів на їх леґалізацію, — большевики повели акцію за опанування професійних робітничих орґанізацій цих країн, і по части це їм вдалося. „Ліві“ професійні орґанізації робітництва цих країн се фірма, за якою криються політичні наміри большевиків. В цім напрямі вони мають велику піддержку зі сторони Совітського Уряду, котрий за посередництвом професійних орґанізацій хоче всесвітне робітництво запрягти до свого політичного воза, зробити його активним чинником у своїх політичних експериментах. Зактивізування 18 міліонів тих членів, якими виказується Комуністичний Інтернаціонал, це поважна сила, котра в руках московських червоних диктаторів стане загрозою для всего людства і його будучности. Дальше вербування нових союзів і нових членів, що його так вперто большевики проводять по всіх країнах, наказує поважно застановитися над тою небезпекою, котра в першу чергу нам загрожує зі сторони червоної Москви.

(Кінець буде). К. Б.

ПРО НАШІ МІСТА

До річевої статті в ч. 352 „Н. Зорі“ про занедбані та відчужені і ворожі нам наші міста, без яких не здобути нам ніколи власної держави (бож не села, а міста проводять кождому краєви) — хочу докинути кілька слів.*)

В останній війні українського народу за незалежну українську державу наші міста виступили збройно проти нас. В Галичині зробили се по містах поляки, на В. Україні жиди і москалі. В той спосіб чужа, напливова людність на українській землі рішила про долю українського народу. Цей факт треба собі ясно усвідомити і добре затямити.

Подібно як у нас сьогодня, було колись і по інших краях, однак ніякий живий нарід не міг довго знести такого відношення міст до власного краю. Ані чехи, ані поляки, ані мадяри, котрих міста свого часу були зовсім знімчені, ані хорвати, ані серби не допустили до закріплення анормального стану. Вони мирною працею здобули свої міста і присилували їх перенятися розговірною мовою і засадами свого краю і народу. Тільки у нас інакше, а цей дивоглядний обяв становить свого рода виїмковий зразок в світі.

Скрізь по всій Україні міста наші мають чужий характер, та не тому, немовби в них українців було за мало, але тому, що українці в них систематично винародовлюються. Цей процес винародовлювання української людности почався після упадку староукраїнської держави і треває аж по нинішний день, то є близько шістьсот років. Дійсних поляків-міщан навіть і сьогодня нема богато по наших містах. Вистарчить приглянутись вивіскам, щоб переконатися, що поза жидами, які пильнують перш за все своїх інтересів, є найбільше у нас міщан українського, німецького і чеського походження. Найменше польського. Не зважаючи однак на те, все те ріжномастне міщанство творить оден конґльомерат сцементований польським духом і польською мовою. Се правдиві залоги польського стану посідання на українській землі, які нерідко зі своїх магістратських фортець пописуються безприкладним шовінізмом і українофобством.

На такий уклад відносин по наших містах, де значний відсоток становлять яничари новітного покрою, зложилися здавна дві і то могутні, скоординовані сили. Перша з них — то політична влада, навіть за Австрії польська. Друга сила — то костел, який в руках поляків все був і є прибіжищем патріотичного культу і наймогутнішою трибуною пропаґанди їх національно-державного духа. Релігія й обрядовість були нераз середником до політичної ціли. Їх костели то властиво мавзолеї і музеї національних памяток, серед яких поринає душа в історичній задумі. Тут вона гартувалася в часах упадку і тут вона розпалювалася охотою до діл. В парохіях родилися всі польські повстання: фасцинуючий вплив, який все спливав на маси від польських костелів, стравив всю величезну німецьку кольонізацію в Польщі і часть української людности на Україні. Кромі податку майна і крови складає ще і сьогодня український нарід рікрічно ґекатомби в живих душах мольохови денаціоналізації за посередництвом костела.

Історія вчить, що Апостольська Столиця не має в тім процесі ніякої вини супроти нас як нації; бо коли після ріжних місіонарських епископів римська Курія рішилася заложити і заложила в XIV. столітті (1375 р.) окрему віроісповідну провінцію з митрополією в Галичі (зглядно у Львові), то розумілося тоді, що то буде **римо-католицька провінція українська, з українською єрархією і духовенством.** Вона мала вповні заняти у нас місце православної єрархії. Перешкодила тому тільки поведінка уряду.

Коли в пятнацятім і шіснацятім століттю польські міста, як Краків, Познань, Ґнезно і т. д. під впливом кольонізації стали містами німецькими, тоді польський епископат візвав все духовенство до відповідної праці і спас польські міста. Але Польща була тоді самостійною державою. Ми однак навіть сурогату політичної влади не маємо в своїх руках і тому положення нашої церкви є остільки трудніше. А всеж таки і в даних умовинах можна дещо зробити. Тому слід особливою опікою окружити також мійські парохії. Словом доля нашого народу і надалі є в руках нашого клиру.

Людність нашу по містах треба мати докладно списану. Треба піднести свідомість і освіту серед неї, відновити церковні школи та орґанізувати нашу людність в таких інституціях. Вона мусить мати свої замуровані ґнізда. Треба створити для нашої людности базу економічного розвою в постаті солідарних інституцій кредитових і банків. Але і того буде за мало, коли не сповниться клич: **„Свій до свого і по своє!“** аж до самих основ.

Докіль український купець і ремісник в місті не відважиться працювати під українською вивіскою без обави, що це пошкодить його інтересові, доти не зможемо відзискати назад наших міст. До того весь нарід мусить бути змобілізований і як слід здисциплінований. Українське село мусить це добре розуміти, що поминаючи своїх купців і ремісників у містах, поповнює злочин, з якого мусить сповідатися. Воно мусить само розуміти, що треба підпирати виключно свою торговлю і свій промисл. Воно мусить розуміти конечність такого поступування. Українське село і українське місто мусить бути як одна рука!

Ясно, що нарід психічно мусить змінитися й основно переродитися, коли хоче стати державним. Українська інтеліґенція повинна вже тепер це добре розуміти і давати добрий приклад.

Д-р О. П.

*) Містимо сю статтю, прислану нам одним з наших визначних учених, в порядку дискусії. — Ред.

ФУТРА дамські найелеґантші, як також шкірки ріжної сорти по сегорічних дуже знижених цінах.

795 поручає 2-10

ГОРОВІЦ і С-ка

ЛЬВІВ, КРАКІВСЬКА Ч. 4, ТЕЛ. 54-12.

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 28-30

Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і ґуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіші апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.

Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні адіо знарядів.

МИХАЙЛО ПІШНОТ

Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.

Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Ґіпсова 30. Тел. 32-16.

На осінній і зимовий сезон! В ВЕЛИКІМ ВИБОРІ. — НА УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ, ВІЗИТОВІ І СПОРТОВІ, КОСТЮМИ І ПЛАЩІ ЖІНОЧІ; НА РЕВЕРЕНДИ ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВА

СУКНА

Товари добірні. Ціни низькі.

Фабричний склад сукна
Людвик Ральский
Львів, Рутовського ч. 7.
788. (напроти катедри). 2—15

Ще про політику католиків

На статтю п. з. „Про потребу катол. партії", яку ми переповіли в 71. ч. „Н. Зорі", появилася в порядку дискусії отся стаття в 37 ч. „Газети Косьцельної", підписана буквою „В":

Цікава була дискусійна стаття в 34. ч. „Газети Косьцельн"-ої. Зі змістом статті погоджуюся. Дійсно, коли оба головні політичні табори треба вважати як неприхильні католикам і такі, що усуваються зпід впливу католицької ідеольогії та етики, то не може бути простішого заключення та проєкту як такий, що польські католики мусять створити свій окремий католицький блюк. Хтож не бачить, що здійснення того проєкту в істнуючих умовинах є нашим обовязком? Так, се правда, але які нові обовязки потягає се за собою! Католицька Акція, суспільне питання, політичний катол. блюк! Все те треба перевести! Однак чи буде воно переведене? Хотілобся сумнів прогнати, та не можна замикати очей на трудноші і перешкоди.

Якіж вони? Католицька ідея сама в собі за слаба, щоб відокремити політиків в осібну партію й потягнути за собою маси. Бо в наших часах зацікавлення йде в напрямі щоденного шматка хліба і всего того, що він символізує. На мою думку в церкві забогато акцентується картання людських пристрастей а за мало розвивається позитивно красу віри і життя з віри. Тому на загал вірні католики мають сформований світогляд в напрямі більше неґативнім, песимістичнім, за мало для життя реального, позитивного, в розумінню католицької активности. Недаром один з німецьких епископів відчув потребу написати твір „Більше радости!" А цікаве й те, з якою увагою і признанням приняли свого часу в католицьких кругах появу в часописі „Гохлянд" статті п. з. „Спасенні" („Die Erlösten)", котра будила оптимізм совісти, хоч в спосіб, як пізніше показалося, невідповідний. Треба нам отже в церкві богато навчаня про позитивні цінности християнства, віри і Церкви. Треба виказувати, що християнство дійсно стало в історії людства і народів „евангелієм", цею радісною вісткою про збогачення чоловіка під оглядом релігійним, науковим, етичним, і суспільним, що поступ світа є найтісніше звязаний з розвитком християнства, що серед християн тільки Католицька Церква є тою ціпкою орґанізацією, котра може запевнити поводження якійнебудь акції для добра людства. Вкінці таж Церква має право і обовязок голосити засади справедливости, склоновати вірних до проводження їх в життя. Церква се й робить через енунціяції папів, епископів і суспільну працю духовенства. Та, що так скажу, позитивна сторона душпастирсько-суспільної праці булаб щойно підкладом дальшої акції і приготуванням можливости успіху.

Рівночасно на мою думку Церква повинна свої засади справедливости, енунціяції єрархії, с п р е ц и з у в а т и в один короткий актуальний с у с п і л ь н и й к л и ч, на котрий маси ждуть неначе на нове евангеліє. З розмислом вживаю цього висказу, бо пролетаріят в своїому стремлінню до поліпшення свого життя, не бачучи, або не хотячи бачити того, що для нього робить Церква, доходить до якогось сурогату, до якоїсь нової пролетарскої релігії. Думаю отже, що таке актуальне суспільне гасло політичної вартости повинно народитися з праць католицьких учених і суспільників. Маю тут на думці працї і статті епископа Кубіни. Він доказує, що наша праця йде найбільше на справи другорядні а поминає засадничі. І заявляється позитивно аж за зміною способу продукції в дотеперішній капіталістичній системі, що мабуть не обійшлосяб без глибших змін устроєвих. Здається, що помалу католицька думка приходить в суспільнім питанню до властивої орієнтації. Коли на засаді природного права і христ. етики Церква сильно опрокине це, що з ними не згоджується і докаже конечність основної, далеко в глибину сягаючої направи сучасної суспільної структури і підіпре цілим своїм авторитетом і всіма силами справедливе домагання покривджених, видасть відповідний к л и ч, то рахуючи по людськи таке поступування булоби правильне і малоб вигляди політичного успіху.

Занадто повільний розвій суспільної думки в деяких католицьких колах в Польщі насуває увагу, що брак нам провідної директиви. Ми жовніри в розпорошенню, без начального проводу. Завданням такого проводу булоби згромадити католицьких учених коло такого капітального питання, яким є розвязка суспільного питання взагалі, а політичний клич католиків зокрема. Як після найновіщих вказівок т. зв. парохіяльний виділ з парохом на чолі має перевести Католицьку Акцію на терені парохії, так уявляю собі, що конечна надбудова т. зв. дієцезіяльний виділ, а з них набраний виділ Церкви з Епископатом на чолі, яко головний представник і начальний орґан Католицької Акції а також для збудування католицького п о л і т и ч н о г о блюку.

П р и м і т к а: При читанні сеї статті не слід забувати, що Поляки мають католицькі політичні уґруповання; їм залежить тепер тільки на злуці тих уґруповань в одну велику католицьку партію.

—o—

ВИБОРЧА ВІДОЗВА „ЦЕНТРОЛІВИЦІ"

ППС (Пол. Партія Соц.), Визволене, Строн. Хлопске, Пяст і НПР., злучені в т. зв. „Центролівицю", (котра тепер переіменувалася в „Союз оборони права і свободи народа") видали виборчу відозву такого змісту: Диктатура Йосифа Пілсудского заострила до остаточности всі трудности життя в Польщі й не розвязала проблемів суспільних, господарських, політичних і культурних, рішаючих про будучність, а підкопала почуття права в народі, ламаючи конституцію й закони. Рівночасно легкодушна заграничка політика видала овоч в формі майже повного зізольованя Польщі. Чужий імперіялізм витягає руки по землі РП., ослабленої станом непевности й залежности від примх диктатора або інтриґ котрої небудь особи з його оточення. В розвязанім соймі була більшість, котра змагала до направи устрою в межах парл. демокр., але сесії сойму раз-у-раз замикано. Правительство Й. Пілсудского ніколи не оповістило ніякого устроєвого пляну, а сегодня по 4 і пів роках диктатури, коли край угинається під тягарем нужди, уряд знов висуває зміну конституції, щоб відвернути увагу мас від страшних наслідків диктатури. Хочемо незалежности від диктатури і трівкого правління, опертого на більшости представництва народа, хочемо дійсної контролі над господаркою публичним грошем і рівноваги між державними владами та направи устрою, щоб запанувало право однакове для всіх. Далі відозва вичисляє 14 програмових точок, м. і. боротьбу з господарською катастрофою села і з безробіттям, зменшення держ. буджету, мирну заграничну політику й рішучу оборону границь, податкову реформу, направу рільничого устрою, охорону праці, демократичну територіяльну самоуправу, обезпечення, розвязання національної проблеми в демократичних формах і т. п.

—o—

Маленький фейлетон

Як поборюють безсонність

В наших нервових часах безсонниця, це загальна недуга. Бачимо се хочби з цього, що в часописах оголошуються ріжні люде, які мають ліки на безсонницю. Та всякі ліки помагають тільки з початку. Коли людина привикне до того, перестають ділати. Славний професор психольоґії Лерд із Гемілтен в Ам. розслідив 500 людей, яких вони засобів уживають на безсонницю. Допитував він ріжних людей і вчених і техніків і промисловців. Понад 70 відсотків дослідуваних заявило, що вживає до цього, щоб заснути спеціяльного способу. 33 відсотки контролює в тій ціли хід своїх думок, 25 читає перед спанням, 18 старається втомитися фізично, заки покладеться в постіль (руханкою, довшим проходом), 13 відс. вживає насонних ліків без алькоголю, а 20 алькоголю. Цікаве тут це, що сливе половина тих, що алькоголем хочуть побороти безсонницю, це визначні вчені й професори університету. Деякі люде вживають проти безсонниці дивних засобів. Так пр. редактор одного з найповажніших американських місячників не засне, поки не висуне ніг поза покривало. Один суддя найвищого суду в Америці втулює голову в подушку, щоб заснути. Один відомий в Америці повістяр змушує себе не заплющувати очей і щойно так западає в сон. Клясична метода „числення овець" теж має чимало прихильників. Один загально відомий філянтроп повторяє в думці назви американських університетів. Один математик відбуває в думці перегляд міжпланетних просторів, а один духовник числить „тикання" свойого годинника, що як відомо „тикає" 60 раз на мінуту. Коли дочислить до 800, засипляє. Чотирох інших старається зосередити думку на слові „сон". Кількох старається пригадати собі всі ґеоґрафічні назви, які знають. Один відомий актор вичислює імена й назвища знайомих. Один суддя числить назадгузь до 250, або повторяє назадгузь усю азбуку й запевнює, що звичайно не доходить навіть до букви „г". Та найцікавіший мабуть один професор університету, що на безсонницю зїдає до ліжка одну сиру цибулю. Так порадила йому одна селянка. Він каже, що відколи їсть цибулю, не терпить на безсонницю. Інші заявляють, що не лягають поки не почують сонности. Та всі заявляють, що аптичні насонні ліки помагають тільки спочатку, поки людина не привикне до них.

Від 25 літ знаний Впр. Духовенству **ЦЕРКОВНИЙ РІЗЬБАР Д. СТАЩИШИН**

в Олеську п. в місци, відзначений за свої вироби на краєвих виставах, медалями і дипльсмами, поручається П. Т. Духовенству і Радам парохіяльним, при внутрішних церковних уладженнях. 792 1-4

Д-р мед. РОМАН ҐОЦЬКИЙ
(Рава Руська)

ЯК БОРОТИСЯ З АЛЬКОГОЛЕМ І КОРШМАМИ

(На маргінесі книжки І. Герасимовича).

II.

Знаючи байдужість мас в часі голосування, повинен був автор подати пораду комітетам для переведення протикоршемних плебісцитів, а іменно на кожних 10 домів нехай комітет визначить дві особи т. зв. десятників. Вони мають роздати на 1—2 дні перед голосуванням картки вісім особам (які мають право голосування) із приділених їм 10 домів. А в сам день голосування мають ті десятники подбати про те, щоб усі управнені до голосування сповнили свій обовязок.

Виконавчий розпорядок Міністра здоровля з 2. VI. 1922 каже, що голосування відбувається на засадах, які обовязують при виборах до сойму і на підставі останніх ліст виборчих до сойму. Автор зовсім не згадав про ще, хоч воно дуже важне, що голосування відбувається в тих самих обводах голосування, як це було в останніх виборах до сойму та що проводять голосуванням ті самі обводові виборчі комісії, котрі проводили голосуванням в часі останніх виборів до сойму. На випадок неприсутности, смерти і т. д. членів комісії мають на їх місце ввійти заступники т. е. ті особи, які в часі останніх виборів до сойму були назначені заступниками членів обводових комісій виборчих. І колиб голосуванням проводили не обводові комісії виборчі з останніх виборів до сойму, а якісь зовсім инші, то акт голосування бувби неважний. Автор не подав, що треба робити, якби громадський заряд назначив сам неправно иншу комісію в складі і числі від обводової комісії виборчої з останніх виборів до сойму. Ясно треба було зясувати, що право голосувати мають не ті, що покінчили 21 літ, а тільки ті особи, які були в списку виборців в часі останніх виборів до сойму. Хто не находиться в списку виборців з останніх виборів до сойму, той не має права голосувати в справі заборони продажі і вишинку алькогольних напоїв.

Автор не подав, що робити, коли через постороні інтриґи зайшовби такий випадок, що 2-ох або більше членів обводової виборчої комісії не ставляться на сходини комісії, згл. ухиляється від сповнення обовязків. В такім випадку належить стосувати арт. 115 а. закона з 21. IX. 1922 р. Про зміну закона з дня 28. липня 1922 р. виборча ординація до сойму (Дн. зак. Р. П. число 81 з 1922 р.).

Голосування відбувається в той сам спосіб, що при виборах до сойму. Тому комітет повинен перестудіювати арт. 62—86 виборчої ординації до сойму й параґрафи 8—11 виконного розпорядку Міністра внутр. справ (Дн. законів Р. П. ч. 66. поз. 595 з 1922 р.).

Автор не згадав, що устійнення й оголошення висліду голосування належить до громадського заряду (т. е. громадської зверхности, згл. начальника громади) і що тут мається стосувати арт. 87, 88, 89 і 91 соймової ординації з тим, що анальоґічну функцію окружної виборчої комісії в протиалькогольнім плебісциті сповняє громадський заряд. Найпізніше 3-го дня по голосуванню громадський заряд зробить протокол устійнення висліду голосування в громаді. Один відпис цего протоколу має заряд громади зараз по устійненню висліду вислати до староства а другий його відпис до уряду акциз і державних монополів — а не як автор пише на 44 стор. „найпізніше 2 неділі після оголошення“...) і зараз вислід голосування подати до відома в громаді мешканцям в принятий спосіб. Не згадав автор, що в випадку протесту проти ухвали заборони продажі алькогольних напоїв мають бути застосовані арт. 102, 103, 105, 107 виборчої ординації до сойму. Отже протест має бути внесений на руки начальника громади. Начальник громади має оповістити в громаді про внесення протесту і призначити від дня оголошення 14-дневий речинець до вношення замітів. Опісля протест разом з внесеними замітами пересилається до Найвищого Суду. Про инші неточности меншої ваги не згадую. Книжочка І. Герасимовича у розділі про протиалькогольний плебісцит не внесла нічого нового для справи. Вона дуже неточна і з хитрими інтерпретаціями закона. На мою думку протиалькогольні плебісцити переведені в великих розмірах на західноукраїнських землях можуть бути засуджені на невдачу тому, що з відомих причин не введуть їх у життя.

МОДНІ ТОВАРІ БЛАВАТНІ ДЛЯ ПАНЬ СУКНА МУЖЕСЬКІ, ПОЛОТНА, КОЦИ

787 поручає 4-15

СТАХЕВИЧ і АБРИСОВСЬКИЙ

у Львові, Ринок ч. 32.

Музей ляльок в Парижі

Недавно відчинено в Парижі перший у світі музей ляльок. З музею того можна довідатись, що ляльки істнують на світі стільки літ, скільки й людство.

Перші ляльки найдено в єгипетських саркофаґах, яких вік обраховують на 2500 літ до Хр.; вони мають вид бронзових фіґурок. Старинні Греки мали теж прегарні ляльки. Плютарх згадує про ляльки, які остались по його померший донечці. В нічому не уступали грецьким лялькам й римські; Пліній згадує про фабрикантів, що виробляли їх у великих кількостях.

Середневічча знає теж богато ляльок. Катерина Медічі мала їх 16; 8 з них було зодягнених в жалобу. В згаданому музею можна теж довідатися, що Людвик XIV. мав менше ляльок ніж Людвик XIII. і що Кольбер замовив для цього короля цілий ляльковий театр, якого обсада відгравала і відспівувала оперу на 5 дій.

Музей в Парижі має дуже богато відвідувачів. Головну частину їх творить особливож в неділю, дітвора, що цікаво розглядає празразки своїх любимців.

Деякі люде не мають терпінь, та самі їх собі творять, мірями завеликою мірою дрібниці, негідні уваги (Сузо).

В ОБЛИЧЧІ КАТАСТРОФИ ШКІЛЬНИЦТВА

Під таким заголовком приніс „Ілюстрований Кур. Цодзєн.“ статтю такого змісту: Шкільні власти станули з початком сього шкільного року перед фактом величезного напливу шкільної дітвори до народних шкіл. Фактичне положення таке, що муситься говорити не про напливаючу филю, але про повінь. Се в засаді булоб явищем додатним, колиби школа була приготована до поміщення тої молоді, шукаючої світла знання. Нажаль, як звичайно нічого урядові чинники в тім випадку не передбачили, бо урядові статистики і діяґрами твердили, що повна филя приросту молодіжи в шкільному віці мала наступити щойно... 1940 р. Але тому, що це сталося наперекір всяким урядовим статистикам і передбачуванням вже в 1930 р., отже 10 літ скорше, тому маємо це нещастя, а радше скандал, що майже в кождому повіті від 400 до 1000 і навіть більше дітий буде рости без світла знання. На области поодиноких кураторій, навіть в західних частях краю загальне число дітий позбавлених науки доходить в сім році від 20—30.000 молоді. Головна причина цього явища брак учительських етатів, який доходить в декотрих округах до 600 учителів. Вони моглиб негайно обняти працю, колиб були гроші на платню для вчителів. Одначе грошей на це нема, їх видається на що инше... Тому, що се річ виключена, щоб міністерство могло знайти негайно гроші на ту ціль, стоїмо перед маревом темноти, бо наплив молоді, особливо сільської в слідуючих літах ще побільшиться. Подібний наплив, тільки в меншім обємі, дається зауважити також в середнім шкільництві. Стільки про цю важну проблему польський часопис. А як ті справи представляються на нашій території, можна догадуватись. З другої сторони з урядових кругів чуємо вічно про... надмір кандидатів учительського звання. Сотки подань наших кандидатів учительського звання полагоджується відмовно з браку місця.

——o——

Не всюди є криза

Опозиційна преса підчеркує, що господарська криза обняла головно два роди експортових держав: промислові й рільничі. До перших належать Анґлія, Німеччина, Півн. Америка, де раціоналізація й механізація промислу сильно збільшили продуктивність праці, головно через те, міліони робітників не мають роботи, бо при помочи уліпшених машин і системів праці далеко менша скількість робітників виконує тепер більшу працю, ніж перше велика скількість робітників. До держав визначно хліборобських, котрі також захопила криза, належать: Ромунія, Угорщина, Югославія, Болгарія й держави балтійські. В них причина кризи та, що не мають де збувати своїх рільничих продуктів. Польща не належить ні до першого, ні до другого роду держав. Вона подібна радше до Швеції, Франції та Швайцарії, де кризи нема. В Польщі требаб тільки скріпити поємність внутрішнього ринку, і кризи не булоб. (Цікаво, чи опозиція, побідивши, вспіє виконати ту штуку)..

——o——

„GENEWA“ Одинока українська ґалянтерія-Перфумерія **Д. КОНЮХА** Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 43-52 поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці„ Tretorn“, кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery“, косметику і перфумерію та забавки і пр.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
762 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 9-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

Новий проект на знищення нас

Як далеко може поступити запаморочення умів на тлі шовіністично-екстермінаційної дурійки нехай засвідчить про те відозва „Товариства Оборони Зем Всходніх“, напечатана в 252 ч. „Ілюстр. Курєра Цодзєнн-ого“. Ось вона в дослівному перекладі. „До Поляків греко-католицького обряду! В хвилі коли розшаліла (розвиджона) гайдамаччина чигає на польськість і на її істнування на нашій корінно польській землі, мусимо розважно і спокійно приступити до унешкідливлення ворожих нам елементів. Польська суспільність, яка орґанізується в рядах членів „Товариства Оборони Східних Земель“ для оборони польськости на сході і для скріплення її переведенням великої кольонізаційної акції, усвідомлює собі дуже добре, що Ви, Поляки греко-католицького обряду з занепокоєнням дивитеся на розріст гайдамаччини, котра нераз вспіла омотати і переробити ваших дітей на запеклих ворогів польськости і держави на те, щоб опісля пхнути їх на ризико саботажу і знищити їх будуччину. „Тов. Оборони Схід. Земель“ стверджує, що наслідком винародовлюючої політики Австрії і виданої нею заборони молитися в церквах по польськи, а ще більше через брак орґанізації, змаліли Ваші ряди до несповна 400.000 душ, і дальше будуть маліти, оскільки не здобудетеся на орґанізованість, в чім хочемо Вам помогти. Наша поміч буде полягати в першій мірі на підпертю акції, котра має на ціли здержати Ваше винародовлювання, а передовсім молодіжи, омотуваної гайдамаками в школах. Ся акція мусить перевести в життя як найскорше слідуючі вимоги слушности і справедливости: 1) Введення науки релігії в польській мові для Поляків обряду греко-католицького, по всіх школах та ґімназіях, як се вже введено в ґімназії ім. Стефана Баторія у Львові; 2) Згідно з останним списом людности, який виказує у Львові 30 проц. греко-католицьких Поляків із загального числа греко-католиків і згідно з жаданням депутацій, висиланих до митроп. Шептицького, доложимо всіх старань, щоби греко-католицьким Полякам у Львові приділено до виключного ужитку 30 проц. всіх львівських церков, в тій ціли, щоб могли відправлятися богослуження і проповіди в польській мові, а передовсім ті церкви, в котрих ще до недавна чути було польські проповіди і співи, котре то право належиться Вам без застережень; 3) Греко-католицькі духовні семинарії, з котрих австрійський уряд силою усунув польську мову і польського духа, а котрі виховують тепер самих українських священиків, повинні бути поділені на дві окремі части, польську і руську, щоб здержати постепенне винародовлювання Поляків греко-католицького обряду, і щоб семинарії приготовляли також священиків Поляків греко-католиків. Кличемо отже до Вас, греко-католицькі Поляки: Зближіться до нас, та перестаньте бути безсилими глядачами, які мусять пасивно приглядатися гайдамацькій роботі, деправуючій Ваших дітей. Запрошуємо Вас, лучіться з нами для оборони польського стану посідання на східних землях, а відзискаєте силу та врятуєте себе і своїх дітей від національної згуби. — Товариство Оборони Східних Земель, Краків, ул. Довга 5“.

Так польські шовіністи хочуть використати саботажі й неспокої в нашім краю... Не треба думати, що сей новий проєкт на знищення нас не представляє ніякої небезпеки. До тої справи ще повернемо.

——o——

Зміна закону про нечесну конкуренцію

Від 27. серпня с. р. обовязує розпор. мін. промислу і торговлі, виданий в порозумінні з мін. справедливости, котрий оповіщує текст зміненого розп. президента Р. П. закона з 2. серпня 1926. Той закон забороняє вдиратися в кліентелю конкурентови чинностями, які можуть викликати враження, що товари або свідчення походять від першого підприємця. Той, чиє право нарушено, може домагатися повного відшкодування за останні три роки при злім замірі противника або очевиднім недбальстві. Замість відшкодування можна жадати й гуртової суми до 10.000 зл. Закон той предвиджує також кару до 12.000 зл. і до 6 тижнів тюрми за зраджування таємниць підприємства або торговлі так посторонних людей, як службовця в часі тревання служби або до 2 літ після розвязання службових взаємин. Тій самій карі підлягають керманичі підприємств, коли умовляються з третими особами за користи для себе ізза корисніших умов при купні-продажі і т. д.

——o——

ПОЖЕЖІ

Польські часописи повідомляють про цілий ряд нових підпалів. На фільварку Зайдманової в Костельниках невідомі справники підпалили шопу і дві стайні. В стайнях згинуло 19 коней, 7 коров і 3 телят. Шкоди є на 80.000 зл. В Сущині (пов. Тернопіль) згоріли дві стирти вівса, власність Вл. Пінінського, вартости 9.000 зол. В Зборові згоріла стодола Мик. Стецишина. „Сл. Поль.“ пише, що її підпалили з пімсти за те, що він „Русін“, а є начальником місцевого відділу „Стшельца“. В Кутківцях (пов. Тернопіль), згорів стіжок вівса Поляка Б. Стопури. В Грималові згоріло 7 стирт на шкоду власника дібр Полянського. Шкода виносить 33.600 зол. На місці знайшли фляшки з нафтою та коробку сірників.

Від Адміністрації

З 72 ч. нашого часопису висилаємо складанки почтові і просимо наших П. Т. передплатників вирівнати передплату за біжучий квартал, як також вирівнати залеглости. Просимо памятати, що хто спізняється з передплатою, той руйнує орґан. 1—1

Правда не знає річевої толеранції, але допускає толеранцію особисту (Шпіпаро).

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Нові епископи в Польщі. Св. Отець іменував епископом-ординаріем сандомірської дієцезії о. пралата Володимира Бронислава Ясіньского, дотеперішного ректора духовної семінарії в Лодзі. Номінат родився 12. VI. 1873 у Влоцлавку. Духовні студії скінчив у петроградській Академії. Рукоположення одержав 1895 р. — Епископом катовицьким іменований о. пралат Станислав Адамский, крилошанин познанської капітули. Родився він 1875 р. в Зеленій Горі, пов. шамотульського. Студіював у Познані.

Перша міжнар. вистава христ. мистецтва. Окремим декретом Мусоліні дав змогу урядити першу міжнародну виставу новітнього церковного мистецтва. Вистава буде відкрита вже в листопаді с. р. Приготованя до неї відбуваються під проводом о. Семерія і дон Міноція, сенатора ґрафа Валь Чісмон, італ. посла при Ватикані, при співучасти численних кардиналів, князів Церкви й инших достойників.

Будова ватиканської нової ґалерії образів йде скоро вперед. Палата будується в дуже ґарнім ренесансовім стилю, обійматиме 2600 кубіч. метр. простору і складатиметься із 5 відділів.

Ліґа націй, а католики. О. Іве де ля Бріер, котрий у ґаґській академії міжнародного права виголосив ряд відчитів про правне становище Ватикану, мав зі співробітником часоп. „Маасбоде“ інтервю в справі відношення католиків до Ліґи Націй. Між иншим порушено справу масонських впливів у тій установі. По думці О. де ля Бріер-а масонерія має там великі впливи з причини живої участи в її діяльности. Коли католики не хочуть, щоб ся інституція стала ґніздом масонерії, повинні зі своєї сторони брати в її діяльности як найбільше живу участь, замість держатися здалека від неї.

Реформа духовних студій. Покликана в минувшім році кардиналом Біслетті комісія до переведення реформи студій й осягнення академічних степенів з теольоґії, фільософії й церковного права, віддала свої праці св. Отцю. Папа простудіював їх з великим зацікавленням та заявив їм своє признання. Програма в новій формі має увійти в життя на всіх факультетах від нового шкільного року 1930—31.

Перший загальноіндійський католицький зїзд відбувся в половині серпня в Манґальоре в Індії. Ціллю того зїзду було застановитися над спільною акцією католиків у відношенню до властей, щоб ті узгляднили слушні домагання і потреби індійських католиків на поли церковнім і політичнім. Зїхалося 50 делеґатів, які заступали 50 дієцезій і 10 католицьких орґанізацій.

Навернення на католицизм. „Ді Юніверс“ доносить про поворот на лоно Католицької Церкви трьох знатних осіб в Анґлії. І так перейшов на католицизм професор Університету, славний математик Едмунд Тейльор Гвайттейкер, декан факультету в Единбурзі, б. голова математичного товариства. Крім нього перейшли на католицизм б. шведська, тепер брабантська княжна Астрида і парох одної парохії шкоцько-епископальної церкви.

Одинока українська кімната до снідань, торголя делікатесів і реставрація під фірмою :-:-:-:
786 3—3
„ГОВЕРЛЯ“
у ЛЬВОВІ, вул. Руська ч. 16. Тел. 75-92, поручає снідання, обіди і вечері по приступних цінах. ПИВО пільзненське, живецьке, також ВИНА, МЕДИ і ЛІКЕРИ.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ПРОФ. УНІВ Й. Б. КРАВС (Токіо)

Погляди схолястиків на право власности

Устійнення до одної з найбільш спірних точок суспільного життя*).

Схолястики розріжняли три роди прав: право природне, право світове та право державне. Право природне се для них також співпричасність розумного сотворіння у вічному праві. Се ніщо інше як відзеркалення права вічного (lex aeterna). Тому постанови природного права абсолютні й незмінні. Щодо права світового то підстава його важности і походження лежить в загальнім порозумінні та звичаю людства як цілости. Тим самим шляхом може воно бути змінене або й цілком усунене. Зноваж право державне повстає як прояв волі держави у виді законодатного або декларативного акту, або як виплив звичаю, практикованого в тій чи іншій державі. Воно може мати загальний або партикулярний характер.

Схолястичні мислителі виводять загальні суспільні та економічні установи як пр. приватну власність, службові відносини та невільництво зі світового права, підчас коли конкретне управильнювання подробиць і блище оформлення тих загальних установ окреслене правом державним. Натомість обовязуючу силу, що надає тривкість раз виданим зарядженням, виводять вони з права природи. Одначе обовязуючу силу мають інституції лиш так довго, як довго їх інституціями уважається і надається їм правний характер. Їх важність залежить в дійсности від мовчазної або формальної згоди людської суспільности. Коли пр. невільництво перестали уважати інституцією права світа, тоді не можна йому вже було приписувати обовязуючі сили.

Св. Тома з Аквіну уважає приватну власність інституцією світового права, бо вона представляє практичний наслідок сили, при помочи котрої людина розпоряджає земним добром (dominium naturale) і полягає на загальнолюдській умові. Конкретний стан власности опирається на формальній згоді, бо кождочасний розподіл дібр є „secundum conditum“ а близше його урегулювання наступає „per determinationem“, отже належить до области ius civile і має так як те право змінний характер.

Право природи лиш так довго вдержує недоторкаємість права власности та забезпечує тривкість інституції приватної власности, та введеного нею ладу, як довго ту інституцію уважається правно важною. Її важність залежить від згоди людської суспільности, подуманої як солідарно звязана зі собою спільнота. Одначе як довго „світовий парлямент“ не став ще дійсністю, цеї згоди не дасться уняти як якийсь хронольогічно окреслений факт.

Св. Тома признає приватну власність як довго вона входить в склад правних відносин, які кермують витворюванням економічних вартостей і стоять зі собою в тісній звязи. Таким чином ставляє він себе на ґрунт тодішної економічної дійсности з її поділом на стани і поділом праці. Але попри те стоїть він також обома ногами на ґрунті переданя св. Отців, коли не хоче знати про такі ексклюзивні права як питання консумції та остаточного зужиткування економічних дібр. „Quoad usum“ повинен чоловік зовнішні добра мати не на власність, але як спільне добро. Де ходить про конкретне ужиття нагромаджених запасів дібр, там не може бути мови про право власности, хіба в такім случаю, коли вона опирається на конечности заспокоєння докладно окреслених потреб всіх осіб даного стану. Хід його доказів дуже категоричний і опирається на степенуванні прав. „Право Боже і право природне ломить право людське, чи це буде право світове, чи право державне“, ось основний прінціп. „Все, що є людським правом, не може виломлюватись із природного та Божого права. Волею Божого Провидіння настав такий порядок, що призначенням матеріяльних дібр є заспокоювати потреби людий. Всі добра земні для всіх людий спільні! Така теза повторається у всіх схолястиків від найдавніщих, аж до останнього Гавриїла Біля († 1495). І тому право чоловіка на заспокоєння своїх потреб матеріяльними добрами не може бути обмежене їх розподілом та засвоєнням, котрі прецінь опираються тільки на праві людському. З того слідує, що всі ті добра, котрі хтось має понад свої потреби, повинен на основі строгого права природи віддати на удержання тих, що їх потрібують.

В пізніших творах св. Томи ляг в основу такий засадничий поділ дібр: 1) necessaria, 2) convenientia (superflua naturae), 3) luxuriosa (superflua naturae et status). В цей спосіб добра, котрі конвенціонально вважаються власністю одної людини розложено з огляду на їх ужиткування, а то в тій ціли, щоб уможливити применення дібр на основі прінціпу консумційного комунізму, котрий сам по собі непевний. На найнищім степені, в области нагих життєвих конечностей, той прінціп має найбільш інтензивну й необмежену силу.

Кождий чоловік має природне право до найконечніших до життя дібр. І коли він є в скрайній біді, його право до цих дібр більше, ніж людий лучше ситуованих. Хто відмовляє помочи людям, що знаходяться в такім скрутнім матеріяльнім положенню, той допускається тяжкого гріха. А чоловік, котрий находиться в такій нужді, має право брати все, що йому потрібне до вдержання життя. Бо це належиться йому на основі природного права.

По першому степені людських потреб, котрих заспокоєння уможливлює саму тільки можність істнування, слідує другий умірковапої витоди життєвої стопи. Се витвір традиції й авторитету, інший для кождого стану. Мірило може тут бути лиш відносне. Що для одного стану люксус, для другого може бути конечність. Одначе для кождого стану істнує певна середна лінія, певна пересічна. Тут так далеко сягає сфера діланя консумційного комунізму, як далеко істнує обовязок помагати ближнім в біді, коли немають іншої помочи. Але й тут любов може дальше сягати ніж сего жадає сама тільки справедливість.

Щодо третьої (люксусової) степени скількости дібр, то тут міра обовязків супроти низших категорій розширяється до тої міри, що люксусови відмовляється права істнування. „Комуністичний“ прінціп консумції находить тут повне примінення. Ніхто не має права до роскішного життя понад рівень свого стану, як довго є люди, котрим бракує мінімум першого і другого степеня. В практиці таких людий ніколи не бракує. „Господь наказує нам“, каже св. Тома „давати бідним не тільки десяту часть свого приходу, але все своє злишне майно“ (Summa theologica 2, 2, q. 87, a. 1. ad 4.) Спільнота в розумінню св. Томи це органічна цілість з нищими і вищими станами, котрих право кансумції нормується їх становищем в єрархії організму станової драбини. Для нього господарюючий чоловік се не ізольоване єство, але складова частина в системі суспільних взаємовідносин, він органічна частина цілости. Св. Тома оставляє свобідному рішенню, почуттю справедливости та розсудкови посідача дібр, коли він має обовязок спішити з допомогою потрібуючим. Сам посідач має рішати про те, де лежить границя від котрої зачинається вже широка і непевна область злишних для нього дібр. Та проте розграничення мусить бути довершене на підставі обективних і певних мірил і тимсамим мусить бути обмежена самсволя одиниці. „Не може бути мови ані про умірковане ужиття богацтв ані про добру віру розпоряджаючого ними, коли чоловік свідомо видає гроші на непотрібні бенкети і тим подібні люксусові паради. Нема сумніву, що в таких випадках людина допускається тяжкого гріха.“

Св. Тома зовсім ясно і недвозначно говорить, що право власности продукційних дібр обтяжене суспільною гіпотекою і що право власности до консумційних дібр має в горі квантитативну границю, поза котрою автоматично входять в силу права спільноти і що там суспільність є щонайменше співвласницею, якщо не виключною власницею. Спір пізніших схолястиків про те, чи справедливість (iustitia) чи добродійність (caritas) зобовязує давати милостиню з „надміру дібр“, стоїть тісно в звязку з проблемою, чи поза сею моральною границею консумції кінчиться вже право власности посідача, чи може дальше має діючу силу, разом із входячим в силу правом власности спільноти. З факту, що св. Тома признає одиниці (ius dispensandi) слідує в першій мірі тільки те, що посідачеви дібр признає він тільки методу розподілу приватних дібр в значінню вирівнуючого середника; та метода дана традицією, а инший технічно в тій ціли зорганізований апарат людській спільноті невідомий. В кождім разі розділювач дібр так само входить в рами організованої цілости як приватний продуцент і таксамо повинен бути соціяльно звязаний і зорієнтований як тамтой. Так отже як істнування і господарювання одиниці самої по собі рівнозначне зі співжиттям, таксамо посідання се заразом співпосідання. Приватний посідач дібр як dispensator являється таким чином виконним органом прав спільноти. Введення в життя тих прав уявляє собі св. Тома тільки внутрі і при помочи тісних і типових для середновіччя економічних одиниць, як гільдія, парохія і місто. Церква виступає супроти поодиноких посідачів дібр зі строгим кодексом звичаїв в руках. На основі цього кодексу посідач має регулювати здобування й уживання дібр як взагалі виконування всяких господарських чинностей. Для контролі совісти одиниць Церква розпоряджає сповідальницею, а публичну опінію контролює центральним учительським Авторитетом та проповідницьким урядом. Ті інституції се дуже успішні середники, що помагають в практичному переводженню в життя теоретично вимаганого ладу в обичаєвім кодексі. Справедлива оцінка томістичної і середновічної науки про власність не повинна переочувати сего успішного чинника у виховуванні і контролі совісти. Тим пояснюється, чому св. Тома не бачить в тім ніяких трудностів, коли право розподі-

*) Отсі інтересні виводи виняті з нової праці професора університету, Єзуїта Й Кравса п. з. „Схолястика, пуританізм і капіталізм“, що вийшла накладом фірми Дункер & Гумбльот. Автор її, вихованок римського „Грегоріянум“, тепер професор єзуїтського університету в Токіо. Редакція катол. органу „Шепере Цукунфт“ підчеркує, що подібні погляди на власність висказує в своїй праці також проф. Домініканів Горват.

Фарби, лякери, покости.
артикули господарсько-домові і т. п. поручає у великім виборі найдешевше
785 3—4
Альойз Гибнер
РИНОК 38. ТЕЛ. 25-13.

лу дібр поручається приватному розпоряджуванні.

Суперечні погляди схолястиків, чи обовязок давати милостиню випливає з любови чи з почуття справедливости, се радше спори про само слово, бо многі з них ті зобовязання, що не належать стисло до iustitia commutativa, зачислюють до спільного поняття „ex caritate". Їх погляди, як виказують студії дадуться звести до такого спільного знаменника: Всі вони згідні в тому, що кождий надмір дібр, без огляду на те, чи сьогочасний посідач має право співвласности, чи ні, се в моральному значінню власність спільноти і як такий повинен бути зужиткований на покриття потреб усіх потребуючих. Одначе та чи інша одиниця в тім чи іншім конкретнім випадку, з виїмком наглих випадків, не може домагатися помочи на основі самої тільки слушности, бо права можуть бути детерміновані тільки у відношенні до підмету і предмету права разом. Тому одначе, що нема відповідного органу спільноти, котрий розпоряджавби тим надміром дібр, лишається тільки як практична альтернатива суспільна поміч, випливаюча з любови до ближнього. Одначе це нічого не зміняє в зобовязаннях супроти суспільности, випливаючих ex iustitia legali. Колиб повстав такий відповідний, справедливий механізм, котрий уможливив би безпосереднє вмішання спільноти, тоді посідач „надміру" дібр ізза суспільної справедливости повинен його віддати. Тоді бувби усунений цей неочеркнений елемент, що унеможливлює його примінення в конкретнім випадку. В сей спосіб можнаб погодити ті противорічча.

Всі схолястики кождого відтінку згідні в тому, що: 1) інституція приватної власности опирається не на абсолютнім праві природи, ні на праві Божім, тільки на людськім праві, чи то буде право світове чи право державне, 2) що право приватної власности обтяжене суспільною гіпотекою і що суспільність як ціліть має право (ex iustitia legali) до цеї частини приходів, котра для даного стану злишна; сила цього суспільного права залежна від потреб поодиноких членів спільноти, 3) що де не змушує обовязок супроти справедливости, тому, що цього не домагається спільнота (бо нема серед неї членів, потрібуючих помочі), там обовязує принайменше почування любови, котре наказує поділитися надміром дібр з потрібуючими ближними. Щойно пізніші моралісти думали, що дасться усталити якийсь незначний процент цих дібр як мінімум, яким можна буде сплатити довг супроти спільноти, чи походивби він з справедливости чи з добродійности.

Як власник зобовязаний супроти спільноти на основі iustitia legalis, так ця знова має обовязок дбати про всіх власників як поодиноких членів цілости, пильнувати справедливого поділу прав і належностей і вдержання слушного порядку посідання. При оцінці правильного розподілу дібр треба брати під увагу не тільки примінення річий і послуг до даної особи, але також її становище в цілости спільноти. Так отже iustitia distributiva міститься в iustitia legalis. Система управнень тісно вяжеться з системою обовязків. Абсолютного права, вільного від обовязків, середновічний світ не знає таксамо, як не знає посідання вільного від обовязків і відповідальности.

Коли ласкавість ощаджує убийника, то сама довершує убийства (Шекспір, „Ромео і Юлія", 3, 1).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ЗМІНА ЗАКОНУ ПРО ЧИСТОТУ ВИБОРІВ. Дневник законів приніс новий декрет президента про кари для охорони свободи виборів. Цей декрет зносить обовязуючу силу закона з 12. лютого 1930 про охорону свободи виборів перед надужиттям власти урядників. Новий декрет зміняє закон в тім напрямі, що розширяє поняття кари за виборчі надужиття на всіх, котрі протизаконно впливають на вислід голосування до сойму і сенату. Декрет має 16 артикулів і обовязує з днем оголошення. Декрет розтягає обовязуючу силу також на тих, котрі голосують не маючи до того права, як також на тих, котрі впливають на голосування в умовлений спосіб, або жадають маєткових користей для себе або інших осіб за те, що впливали на спосіб голосування або на здержання від голосування. Декрет касує поняття „про мнимe покликування урядника на своє урядове становище", натомість постановляє, що оскілько урядник допуститься проступку проти декрету, тоді суди повинні цю обставину узнати як обтяжуючу. Декрет усталює передавнення переступства на протяг 3 літ, підчас коли устава передбачувала 10-літний протяг часу передавнення.

ПО ВИБОРАХ В НІМЕЧЧИНІ. Політичні кола цілковито заняті вишукуванням ріжних комбінацій для створення правительственної більшости. Входить в рахубу слідуючих 5 можливостей: 1) Правління меншости Брюнінга, диспонуюче 205 голосами проти 365 голосів опозиції. Така комбінація булаб можлива при зичливій невтральности соціял-демократів. 2) Велика коаліція, котра малаби 268 голосів проти 305 гол. опозиції. 3) Велика коаліція з господарською партією, одинока реальна комбінація більшости, малаби 301 голосів проти 272 опозиції. Язичком при вазі, котрий рішавби про розвязання кризи булаб господарська партія з 23 мандатами. 4) Правління Брюнінга з участю Гуґенберґа. Комбінація ся цілком неправдоподібна малаб 266 голосів проти 336. Вкінці остання можливість правої коаліції від Гітлерівців аж до центра включно 333 голосів проти 241 не має виглядів супроти становища центра, котре не хоче співпрацювати з гітлерівцями.

З БЕРЕСТЕЙСЬКОЇ БАШТИ. Жінка б. міністра і посла Керніка була в Берестю, щоб відвідати увязненого мужа. Про відносини, серед яких живуть б. посли, оповідає м. і. таке: „Не дозволено арештованим передати чистого білля і папіросів. Взагалі б. послам не вільно курити, через що налогові курці дуже пригноблені. Строгий регулямін військових вязниць приноровлюється до увязнених послів з цілою педантерією. Дозвіл на передачу арештованим найдрібніших річий як мила, щітки до зубів, залежний безпосередно від міністра військових справ. Так пише ендецький „Вечур Варшавскі".

МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ШТРАЙК У ВАРШАВІ. Минулого вівторка вибухнув у Варшаві маніфестаційний штрайк робітників зпід стягу ППС на знак протесту проти останніх політичних подій в Польщі. Загалом штрайкувало коло 10 тисяч робітників. Соціялістичні провідники впевняють, що вони не мали ніякого впливу на його вибух. Не виключене, що в найблищих днях штрайк повториться і що до нього прилучаться робітники заведень публичного пожитку.

——o——

НОВИНКИ

Зїзд укр. географів. З ініціятиви географічної Комісії Наук. Тов. ім. Шевченка відбудеться 27. і 28. вересня б. р. в Станиславові другий Зїзд українських географів.

Ілюстрований Календар „Просвіти" на 1931 р. вже вийшов з друку. Містить побіч информац. частини, також літературні твори і цікаві статті наших письменників і журналістів. Замовляти: Т-во „Просвіта" Львів, Ринок 10. Ціна примірника 4 зол. з почт. перес. 5.10 зол.

Арештування в Рогатині. Польські газети повідомляють, що в звязку з саботажами в Бобреччині переведено в Рогатині ревізії в кількох українських інституціях, як в бурсі, в філії „Просвіти" та гімназії, в хаті адв. д-ра Гладкого та о. Кудрика, у проф. Каменецького, Замороки, Ратича, Ковальського й д-ра Вербенця. Поліція арештувала проф. Ковальського, Каменецького та д-ра Вербенця.

Похорони жертв маніфестації. З Варшави повідомляють, що вівторок похоронили у Варшаві на кладовищі Брудно, убитих підчас недільних маніфестацій у Варшаві: Сухоцького та Сковронського, без присутности родини. Похорон відбувся в тайні, щоб не допустити до маніфестації.

Віросповідання б. німецьких послів. Німецькі посли до райхстагу, признавалися до ріжних віроісповідань. Зі соціялістів, яких було найбільше, 5 було католиків, 12 протестантів, 2 жидів. 104 вільнодумців, а 29 не вірило в ніщо. Серед комуністів 45 вільнодумців і 9 безвірків. Між демократами були 3 катол., 20 протестантів і 2 жидів. Всі посли центра та баварської народньої партії католики. Між рештою народовців було в консервативній партії 4 католиків і 14 протестантів, 6 націоналістів, 7 католиків і 70 протестантів, а в аґрарній партії 6 католиків та 14 протестантів. Всіх було в райхстагу 122 католиків, 180 протестантів, 4 жидів, 149 вільнодумців, а 41 не признавалося до ніякої церкви.

Скількість італійських фашистів. АТЕ подає, що з днем 31. липня ц. р. італійс. фашистівська партія мала 1,040.508 фашистів, 106.756 фашисток, 41.680 членів університетських орґанізацій мужеської молоді, 21.055 студенток і 1816 професорів університету.

Жінки на рати. Мусулмани мусять ще до сьогодні за жінку платити її родичам т. зв. „калим". А що та сума буває досить висока, не кождий міг собі позволити на такий люксус. Тепер в Дамаску заведено кредитовий інтерес, зн. дається лиш задаток а відтак сплачується ратально. Є багато таких, що рат не платять і годяться на зворот жінки.

Старинна керниця даватиме воду Помпеям. Недавно відкопали в Помпеях велику артезійську керницю, що походить ще з часів Плінія старшого, причому стверджено, що оловяні рури, які постачали старинному містові воду, находяться в дуже доброму стані. Кілька днів тому проведено аналізу води, що пливе рурами до сьогодні й найдено, що вона зовсім чиста та притожа до пиття. Цю керницю й її проводи рішено в деяких місцях поправити й вона постачатиме воду сьогоднішнім Помпеям, що виросли на залитому лявою старинньому городі.

Справлення похибки. В ч. 71. „Н. Зорі" на ст. 2., в другій колюмні має бути: „Одначе ця побіда ізза поповнених блудів і проступків видається дуже сумнівною".

Збіжевий ринок. Збіжевий ринок переживає давно не нотовану депресію цін. Подаж з кождим днем зростає, при чому рільники годяться на кожду ціну, щоб тільки продати і дістати готівку. Купці і млини здержуються від купна, сподіючись дальшої знижки цін. В цей спосіб положення рільництва стає просто катастрофальне. В найблищих днях міродатні чинники мають поробити енергічні кроки, зміряючі до радикальної зміни теперішного стану. Також і на світових збіжевих ринках ситуація дуже тяжка для рільництва, а знижка цін збіжа охопила богато держав.

Підвижка цін соли. Міністер скарбу усталив з днем 16. вересня нові ціни соли а іменно за 100 кг. мілкої білої соли камінної разом з опакуванням буде коштувати 36 зол. 100 кг. сірої соли — 26 зол.

——o——

Біржа

ГРОШІ: Амер. доляр Банк Польський у Варшаві продавав 17. IX. по 8.95. Приватні банки купували 8.96. В приватних оборотах доляр йшов по 9.01.

ЗБІЖА: (Ціна за 100 кг. льоко стація надання). Пшениця двір. 25.50—26, пшениця селян. 23.25—23.70, жито двір. 14.75—15.25, жито селян. 14.75—15.25, ячмінь двір. 14.75—15.25, ячмінь на мливо 14.25—14.70, овес 15.25—14.75. Кукурудза ромун. 28—29, гречка 24—25.

——o——

Переписка Адміністрації

Впр. о. Михайло Ковальчик, Адрехова, п. Заршин. Час. Ваш заплачений до кінця вересня с. р.

——o——

Жертви

Госп.-спож Спілка „Правда" в Капустинцях, п. Улашківці складає 5 зол на прес. фонд „Нової Зорі".

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ДО ВСЕЧ. СО. ПАРОХІВ, які уладжують у своїх парохіях місії, звертаються два інваліди У. Г. А., які займаються продажю деволіоналів, з просьбою повідомити їх про речинець місії хоч один тиждень наперед, та в цей спосіб помогти своїм людям заробити на прожиток. Ласкаві повідомлення слати: **Л. Яків Запитів,** почта Підлиски малі. 784 4—4

Чистий пчільний віск купимо в більшій скількости. — Оферти на адресу: фабрика свічок: **Інж. К. Котецький і С-ка,** Спілка з обм. пор. Львів 15, вул. Окружна (бічна Кульпарківська) 9. 794 1-2

Санаторія „VITA"

ЛЬВІВ, вул. ЛИСТОПАДА, ч. 22.

Числа телєфонів 73-03 і 77-03.

Уряджена після найновіших вимог гігієни і комфорту у власнім 3-поверховім домі 2 операційні салі, породова салі, осібна кімната для немовлят. Віпда електрична. Гарний огород. Ціни від 16 зл. в кімнаті з 2 ліжками, а від 20 зл. в осібній кімнаті, з цілим добірним удержанням, услугою і опікою лікарською. — **Довільний вибір лікаря ординуючого.**

789 2—6

НА РАТИ: ліжко залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко мосяжне 200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** гобелінові **55** зл., Канапки гобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛІНДОГО 6, ТЕЛ. 79-99.

790 2—24

·СВІЙ ДО СВОГО! СВІЙ ДО СВОГО!

ПЕРЕПЛЕТНЯ

Петра Подоляка

ПОБІЛЬШЕНА і ПЕРЕНЕСЕНА з вул. Жовківської 28. на вул. ТРЕТЬОГО МАЯ ч. 11.

Виконує всілякі переплети. вироби, як оправи Євангелій, Служебників, книжок до бібліотек, канцелярійні книги, та приймає всякі наклади :-: :-: до брошурования. :-: :-:

Поручається ласкавій дальшій увазі.

736 5—?

Союз Кравців Львів Личаківська 15.

під управою ПІРКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.

708 19—32 **„Свій до свого".**

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує

709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 19-30

Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11

Приймає футра до переховування.

ЛІЖКА ПОЛЕВІ

ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцерувані. Дротяні вклади.

578 **поручає**

ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ

ЛЬВІВ, Личаківська 132.

49-50

ПОРОШОК **„KOGUTEK"** *ДЛЯ ДОРОСЛИХ*

УСУВАЄ НАЙБІЛЬШ УПЕРТИЙ **БІЛЬ ГОЛОВИ**

випробу аптики Гонсецького в Варшаві.

Звертати увагу на повищий фабричний знак 7-10

769а

Однинока в укр. катихитичній літературі появилася в продажі книжечка:

ПОМІЧНІ РИСУНКИ ПРИ НАУЦІ РЕЛІҐІЇ

781 **В ПЕРШИХ РОКАХ НАВЧАННЯ.** 3-3

31 відручних образків з поясненням. — Видав о. В. Кулик. — Зборів. — Ціна 1·25 зол.

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На весняний і літний сезон

поручає найодноніші

КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ

Фірма АНТІН КАФКА

Львів, вул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! Вибір великий!

412 38-?

НА ЗАМОВЛЕННЯ ГОТОВІ

ФУТРА

і перерібки поручає

Фірма: Ф. і Ю. Любельскі

Львів, Рутовського 5. Тел. 48-70.

793 **42 літ істнування.** 1-8

Обува на сезон літний!

жіноча, мужеська і діточа **по зниженых цінах** продає **склад обуви „КРАХА" — Львів, Галицька 15.** Дешево, бо в подвірю!

694 20-25

ЗАПРОСИНИ ДО ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1930—1931.

З 1-го жовтня 1930 р. починається четвертий рік істнування

одинокого українського популярно-наукового журналу

„ЖИТТЯ і ЗНАННЯ"

На рік вийде 12 чисел. — Кожне число по 32 сторінки багато ілюстроване.

Журнал подає знання з р'жних галузей науки й життя, вияснює всі важні питання науки й життя в загально доступний спосіб, подає звістки про найважніші й найновіші досягнення, здобутки й винаходи в науці й техніці і є багатим джерелом для доповнення й поширення знання, для самоосвіти, для викладів і грімкого читання по читальнях і кооперативах.

Тому „Життя і Знання" повинно находитися в кожній українській родині, кожній українській читальні й кооперативі — тому „Життя і Знання" повинні передплачувати всі, що займаються освітною й культурною працею посеред нашого народу, а перш за все наше Світле Духовенство і ВП. ПП. Адвокати, Лікарі, Інжиніри, Учителі, Промисловці, а також всі школи, Бесіди й Кружки як у краю так і за кордоном.

Передплата на рік виносить 18·— зол., на 6 місяців 9·— зол., на 3 місяці 5·— зол., поодиноке число коштує 2· — зол.

Просимо присилати передплату. — Адреса Редакції й Адміністрації: **Львів, Ринок ч. 10. Товариство „Просвіта".**

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem.

Рік V. Львів, четвер 25. вересня 1930. Ч. 73. (373)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. - Тел. 4-48.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Конто П. Ш.: Краків. 405.867

Знищення школи ім. кн. Льва

З суботи на неділю, о год. чверть на другу в ночі в шкільнім будинку „Рідної Школи“ ім. кн. Льва у Львові при вул. Крупярській на Личакові вибухла бомба. Вибух був такий сильний, що знищив ціле внутрішне уладження, вирвав віконні рами разом з футринами та частиною муру. Входові двері виломані, північна стіна зарисувалася. В сусідних домах повилітали шиби. На піддашу школи мешкав сторож тої школи, п. Рудий з родиною. Жінка його оглухла від детонації, одна дитина ранена. „Слово Поль.“ додає від себе такий коментар: „Якийнебудь замах з польської сторони виключений, бо колиб хотіли відплатити „пенкнем за надобне“, то можнаб знайти інший о много ціннійший обєкт, ніж стара рудера, добре обезпечена в асекураційних товариствах“. Инші орґани ще більше злобно пишуть, що в тій школі були зложені вибухові матеріяли, котрі „самі вибухли“.

—o—

1000 поліціянтів для „пацифікації“ Сх. Галичини

Польські ґазети доносять, що на припоручення центральних властей місцеві власти приступили до поправи безпеки в Схід. Галичині, головно в повітах, в котрих від деякого часу повторяються підпали й саботажі.В околиці Рогатина, Козови і Бібрки вирушила експедиція 1000 поліціянтів під проводом офіцирів. Нею кермує воєвідський комендант поліції, інсп. Грабовский. Цілої акції доглядає воєвода Наконечнікоф-Клюковский.

Домагаються наглих судів

Минулої неділі відбувся у Львові зїзд делеґатів союза офіцирів резерви. Між иншими ухвалено на тім зїзді резолюції в справі саботажів, в яких домагаються введення наглих судів, негайного розвязання українських просвітних, суспільних, спортових та економічних орґанізацій і замкнення українських шкіл, з котрих вийшли саботажисти. Таксамо на зборах окружного союзу Т. Ш. Л. ухвалили „звернутися до компетентних властей о зміцнення потрібних середників до негайного зліквідування переворотової акції.

Німеччина перед революцією?

Німецькі папери падуть. — Німецькі капітали втікають з Німеччини.

Лондонська преса приносить алярмуючі вісти про різкий упадок курсу німецької 5 проц. позички Янґа й инших німецьких цінних паперів. Такі самі вісти приносить преса голяндська, французька й американська. „Пті Журналь“ стверджує, що німецькі капітали втікають з Німеччини до Франції та Швайцарії в такій масі, що нема їх де помістити. *Вивозять капітали якраз ті німецькі* промисловці, котрі підпирали Ґітлера, налякавшися його несподіваної побіди. Анґлійська преса предвиджує революцію в Німеччині, котра зачнеться державним замахом Ґітлера. Те саме пише преса московська з тим, що в Німеччині побідить большевизм.

—o—

Священикам краківс. епархії не вільно кандидувати

„Хвіля“ доносить: Митрополит краківської епархії, *архиепископ Сапєга* заборонив священикам своєї епархії кандидувати до сойму й сенату з кождої ліcти. „Пшеґльонд Катол.“ пише: В Центролівиці всі партії від соціялістів почавши, на комунізуючій Хлопській Партії *скінчивши, заняли становище* виразно протирелиґійне, отже католики Поляки мають до вибору тільки три уґрупування: урядове, вшехпольське і християнську демократію.

Чи увязнені зможуть кандидувати?

„Нови Дзєннік“ порушив питання, чи увязнені б. посли могтимуть кандидувати? По закону мусять вони підписати власноручно заяви, що приймають кандидатури. Коли влада не згодиться *допустити до них оборонців* або когось з родини перед остаточним терміном зголошування кандидатур, тоді їх кандидатури стають неактуальні. Зрештою на основі арт. 5 уступ 2 рішатиме про се Найвисший Суд. (Той арт. звучить: „Про заквестіонування права вибиральности *рішає виключно* Найвисший Суд“).

Як живуть увязнені б. посли

Ендецький „Вєчур Варшавскі“ приносить такі подробиці з життя б. послів. Щоденні правила в берестейській тюрмі дуже строгі. Вязні перебувають в келіях окремо. Голови мають цілком оголені, відібрано їм шлийки, пояси та всі острі прилади. Келії мають три метри довжини і 2 метри ширини. В келії є залізне ліжко з сінником, одно крісло і малий стіл при котрім одначе не можна працювати. Вязні позбавлені всякого контакту з зовнішним світом. Поживу приносять їм до келій офіцири. Їжа та сама, що в підофіцирськім касині. Щоденно мають одногодинний прохід, в часі котрого не вільно їм розмовляти ані взагалі порозуміватися між собою. Кожного вязня стереже підчас тих проходів окремий стражник, котрий не дозволяє навіть зблизитися до инших вязнів. Не вільно зовсім курити, навіть підчас проходів, що для арештованих дуже прикре. Аж кишить від всякого хробацтва. Просьбі вязнів, щоб їм принесено фліту, відмовлено рішучо. Вязницю зремонтовано правдоподібно ще перед 10. вересня, на спеціяльне припорученя вищих властей. Мимо таких умовин кажуть, що б. посли почувають себе незле і спокійно очікують судового рішення.

—o—

Не кидайте своїх тяжко запрацьованих грошей в чужу кишеню не давайте на чужі цілі і тому обезпечуйте свої будинки у дозволеній законом 1/3 части в Товаристві взаїмних обезпечень

715 „ДНІСТЕР“ 37-?

у ЛЬВОВІ. ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

ЯК РУЙНУЄТЬСЯ НАШ КРАЙ

Поміченя на провінції та висновки з них.

Як відомо, наше міщанство і селянство вже перед війною під економічним оглядом задихалося. Воно було над міру задовжене. Рік-річно майно його чим раз більше корчилося, продаване „добровільно“, або примусово на ліцитаціях. Особливо впадав в очи швидкий процес вивласнювання нашого міщанства по містах і місточках Жидами. У висліді того процесу наші міста і місточка прибирали чим раз більше характер жидівський. Так і видно було, як на очах переходили в жидівські руки цілі вулиці по містах таки за нашої памяти. Та процес той не оминув і нашого села. Клясичним доказом того служить наша гарна Гуцульщина — вже перед війною в значній мірі власність жидівська.

Війна процес той припинила. Бо з одного боку наше міщанство і селянство підчас війни обмежало свої потреби до крайности, а з другого боку майже кожда родина одержувала т. зв. воєнні причинки. Таким чином війна майже зовсім очистила наші міста і села з передвоєнних довгів. Сталося се завдяки незвичайному обезцінению гроша, коли одною куркою сплачувано цілий довг, який довгі літа тяжив на маєтку довжника. Очищення наших сіл і міст з передвоєнних довгів се одна з тих нечисленних але значних користей, які, побіч великої руїни, принесла нашому населенню велика війна.

Здавалося, що після очищення з довгів наші міста і села стануть після війни економічно на ноги. Здавалося, що після сумного досвіду перед війною нове обдовженя наших міст і сіл, коли вже зовсім не припиниться, то принайменше піде значно повільніше, як перед війною. Так здавалося. Та в дійсности вийшло зовсім не так. Ледви від закінчення війни минуло 10 літ, а наші міста і села попали знов у довги, коли не більші як перед війною, то в кождім разі не менші. І нині знов, як перед війною, йде вивласнення *наших міщан і селян* за довги. Йде скрізь скорими кроками.

Якаж причина того? Причин є кілька. Та всі вони зводяться до одної: потреби гроша і його браку.

Потрібно гроша передовсім на оплату ріжних публичних данин: податків, примусових обезпечень і т. д. Потрібно гроша на закупно в місті всього необхідного в щоденному життю міщанина і селянина. Потрібно вкінці гроша на закупно і чимало — зайвого...

А того гроша великий брак. Не має його міщанин-ремісник, бо *ремесло*, з малими виїмками, нині ледви животіє. Не має його тим більше селянин-хлібороб, бо продукти ріллі нині вповні обезцінені. Особливо важкий неґативний вплив на економічне положення цілого краю має обезцінення продуктів праці села. Бо село се головна основа економічної сили нашого краю.

До якої міри обезцінені продукти села, про се свідчать хочаб біржеві ви-

кази їх цін, які постійно подає „Нова Зоря“. Отже нпр. за 100 кг. (корець) сіл. пшениці платять нині 23—24 зол. п., за корець жита 14—15 зол. п. і т. д. Се ціни, які не оплачують управи ріллі. Подібно обезцінене не тільки збіжжа й інші продукти ріллі. Обезцінені всі продукти села взагалі. Так нпр. по наших місточках на південь від Львова селяне продають живі качки середньої величини по 1.50—2 зол. п., гуси такоїж величини по 4 зол. п., великі головки цибулі по 1 грошеви (а навіть дешевше) і т. д. — словом: за безцін. Страшенний упадок цін хліборобських продуктів стане нам ясно перед очима, коли перечислимо ті ціни на долярову валюту і порівнаємо їх з цінами товарів фабричного промислу.

Скільки-ж селянин мусить продати продуктів своєї праці, щоб зібрати гроша на свої найпотрібніші видатки!..

Все вище сказане вияснює катастрофальний стан хліборобства. Та се ще не все!

На тлі згаданого вище браку гроша тим більш разячо відбиває оден факт, який нині можна обсервувати загально по наших містах і селах. Той факт — се люксус в одягах, що його залюбки плекає значна часть повоєнної нашої міщанської та сільської молоді. Що се так, про се може кождий переконатися наочно, поглянувши в неділю чи свято на згадану молодь. Перед під тим оглядом веде молодь міщанська і з підміських сіл. А серед неї знов молодь жіноча, дівчата. Мешти-лякєрки літом, снігівці зимою, дорогі шовкові панчішки, і модно вшиті суконки, аж до великоміських зимових дамських плащів включно — все те зустрінете вже нині серед наших міщанських і сільських дівчат. Намагається наслідувати одягом велике місто також наша молодь мужеська по місточках і селах. Також серед наших маломіщанських і сільських хлопців зустрінете чим раз частіше і модні жовті шеврові черевики або такіж високі чоботи й елеґантні „райтки“ чи анґлійські „причеси“ і модні, добирані до краски цілого убрання, капелюхи і т. д. і т. д. — аж до шовкових хусточок у бічних кишенях вшитих модно маринарок. Скільки коштують такі строї і звідки беруться на них гроші? Річ ясна: коштують, як загально відомо, дуже дорого, а гроші на се беруться головно — з роблення довгів, великих довгів.

Так руйнується наше місто і село, наш край взагалі!

На ті аномалії вже дехто звертав увагу в нашій пресі. Та се робилося якось дуже несміливо і рідко. Пора найвища, щоб на ті аномалії звернути увагу куди бачнішу, ніж се мало місце досі. Передовсім велику ролю у викоріненню тих аномалій може відіграти наше духовенство на провінції. Сеж дуже підходяча тема до проповіди в церквах і поучення по читальнях. Та не одно тільки духовенство нехай поведе акцію проти згаданих аномалій. Проти них повинні виступити енерґічно також інші чинники: наша преса та світська міська і сільска інтеліґенція. За ними отже тепер і слово.

На кінці найважніше питання: Як найуспішніше зорґанізувати пропаґанду того слова, щоб воно причинилося до здержання катастрофи, котра грозить нашому народови? Бо річ не лише в одних одягах. Се тільки одна з яскравих ознак дивного походу до пропасти, походу цілої суспільности. Такі ознаки відомі з історії всіх суспільностей, котрі котилися в пропасть. У гарних, дорогих строях і серед забав все йшли у пропасть всі суспільности, захоплені розкладом. Та бували випадки, що добра зорґанізована протиакція здержувала упадок і доводила до скріплення суспільности, в якій проявлявся розклад. Нераз довершувала такого діла навіть маленька ґрупа, котра своєю появою вносила зовсім нову конфіґурацію в укладі поглядів і сил.

ФУТРА дамські найелеґантші, як також шкурки ріжної сорти по сегорічних дуже зниженних цінах.

795 поручає 3-10

ГОРОВІЦ і С-ка

ЛЬВІВ, КРАКІВСЬКА Ч. 4, ТЕЛ. 54-12.

Не підлягає сумніву, що спокійні й добре обдумані проповіді духовних все впливали на народ і дальше будуть до певної міри впливати, хоч тепер той вплив що раз більше обмежують ліві аґітатори. Отже скріплення благодатного впливу духовенства на народ у всіх справах можна осягнути в наших часах тільки оснуванням католицької політичної партії, в котрій співпрацювалиб духовні разом зі світськими на засадах Церкви. Річ в тім, що тепер скрізь в цілім світі що раз більші народні маси вступають в політичне життя. Скрізь відчувається масова потреба пояснювання народови ріжних політичних, економічних і суспільних справ. В слід за поясненням муситьіти орґанізування боротьби з лихом в ріжних областях, від найнизших до найвисших, бо само „пояснювання“ в таких часах як теперішні — се голос во пустині вопіющий, котрому як відгомін відповідає тільки глум. Переводити орґанізацію в церкві з проповідниці чи з конфесіоналу неможливо. Отже треба на те окремої установи, але такої, котра пояснювалаб народови всі ті справи не лише зі становища матеріяльних вигід, хоч і се потрібне. Така установа може бути тільки католицька партія, в котрій булиб діяльні духовні разом зі світськими віруючими людьми, що стоять виразно на становищі засад Церкви. І тому в „Новій Зорі“ дуже на часі розпочалося дискусію в тій актуальній справі. **Х.**

—o—

Карні експедиції по селах

В звязку з пожежами фільварків та стирт переводить карні експедиції 14 полк кавалерії, стаціонований у Львові. В тім полку служать майже виключно Поляки з Познанщини та інших околиць корінної Польщі. Командантами і старшинами є сини польських дідичів і взагалі польських аристократів. З сіл, куди переходила карна експедиція, приходять грозою проймаючі вісти. Українське спокійне населення бито, катовано, забирано збіже, інвентар, нищено читальні і забирано товар з кооператив. З сіл вивезено богато збіжа. Докладних вістий про карні експедиції ще нема, але маємо вже подрібніші дані про те, як відбулася карна експедиція в селі Гаї коло Львова. Дня 16. вересня прийшов до села Гаїв швадрон уланів 14 полку. По розташуванню коней кинулося військо на село. Почали бити людий, забирати добуток, приговорюючи при тім: „То за польске фольваркі“. Тяжко побиті: Микола Мадзевич, Іван Романишин, син Василь і дочка Софія, котра боронила батька, Іван Явний, Петро Вовк, діти начальника громади і богато других. Забрано 1 корову, 2 штуки свиней, 35 кірців збіжа — друге тільки знищено. В кооперативі забрано товарів на поверх 300 з., а в чит. „Просвіта“ вибито шиби. Бито людей за те, що не здіймали перед військом шапок, старим людям казали чистити коней, мити вози, забирали кури, яйця і молоко. На відїздному змушено людей, щоби всі вийшли за село святочно одіті пращати своїх добродіїв... Подібні події повторилися в селах Городиславичі, Підберізці й інших. До того замітимо: Якже можна карати невинних людей за поступки підпольних орґанізацій? Таж у нашім народі певно 99 проц. не солідаризується з саботажами, а богато навіть не знає про них.

Тяжке становище Німеччини

На чім полягають її сучасні трудности.

Бувший канцлер Німеччини, тепер президент Державного Банку, д-р Ганс Лютер, так представляє сучасне тяжке становище Німеччини, передовсім під оглядом економічним:

Найбільша перешкода для збільшення вивозу німецьких товарів полягає на тім, що инші держави ані не думають допускати до себе необмежену скількість німецьких товарів, навіть по найнисших цінах. До сеї пори не вдалося Німеччині при помочи торговельних договорів отворити для себе бодай тільки світових ринків, кілько вона мала перед війною.

Друга причина тяжкого становища господарки Німеччини полягає на тім, що її товари, призначені на вивіз, складаються поверх 70 проц. з готових фабрикатів, а саме головно з продукційних засобів, таких як машини, далі текстильні товари і т. п. Збільшення вивозу можливе для Німеччини тільки в области готових фабрикатів. Тимчасом досвід учить, що якраз продукційні засоби і текстильні товари найбільше чутки на всякі хитання конюнктури. А ще готові фабрикати становлять у світовій торговлі пересічно 50 проц., отже німецька загранична торговля відчуває хитання конюнктури на яких 20 проц. сильніше ніж світова торговля.

Третя причина теперішної скрути Німеччини полягає на тім, що тепер Німеччина ввозить заграничний капітал до себе, коли перед війною вона вивозила свій капітал за границю, там його корисно льокувала і через те мала тоді сильні точки опертя для своєї заграничної торговлі. Тепер Німеччина мусить позичати чужий капітал, бо без нього булаби взагалі неспосібна до конкуренції. А рівночасно відбувається новий поділ світа на економічні полоси і впливи — й Німеччина не одержує належної їй части та мусить спокійно дивитися на те, як і в суспільній економії справджуються слова св. Письма: „Хто має, тому ще додасться“. В тій недостачі власного капіталу лежить головна небезпека для розвитку суспільної господарки Німеччини.

Четверта важна проблема, котра становить немов вісь усего становища Німеччини супроти її задовження за границею, полягає на тім, чи вдасться Німеччині рівночасно відбудувати свій суспільно-економічний апарат і скріпити вивіз товарів за кордон? Між тими обома завданнями істнує противенство щодо часу. Правда, сего не треба так розуміти, що як довго треває доплив заграничних позичок, так довго не можна скріпити вивозу товарів. Бо фактом є, що хоч загальна ціна товарів може рости, то при помочи зраціоналізування можна обнизити кошти продукції значної скількости ріжного рода товарів і тим самим збільшити їх вивіз. Та все таки, як довго треває доплив чужого капіталу, так довго не можна осягнути загальної знижки цін. Заграничні позички для Німеччини конечні й хосенні. Та вони мусять згодом самі себе зробити непотрібними, або інакше: вони мусять викликати таке накопичення німецького капіталу й таке скріплення німецького вивозу, щоб заграничний капітал став непотрібний. Тимчасом сплачування великих воєнних довгів (т. зв. репарацій) роблять накопичування свого капіталу дуже трудним. Таксамо утрудняють накопичування капіталу високі відсотки, які треба платити за позичку чужого капіталу. А зменшення цін товарів і тимсамим можність скріплення вивозу товарів за кордон утруднюють устійнені форми коштів продукції, нпр. арендна плата за помешкання й льокалі. Раз піднесені платні урядників трудно по-

тому зменшувати. Зменшення податків, котре скріпилоби продукцію, трудно перевести, бо богато податників взагалі відпадає, а видатки на удержання безробітних ростуть. Таксамо трудно змінять ціни монопольних товарів. Найглибша причина тяжкого економічного становища Німеччини полягає на недостачі свого власного капіталу. Се головна причина звихнення господарської рівноваги, допливу чужого капіталу й перешкоди в збільшенню вивозу німецьких товарів за кордон.

Коли до сего образу господарської підстави життя Німців додати ще вислід останних виборів до парляменту, в котрих побідили крайні партії, — тоді можна зрозуміти той неспокій, який заволодів умами Німців і биття на тривогу в усій німецькій пресі. Річ ясна, що головно господарські трудности, представлені д-ром Лютром, довели в Німеччині до побіди крайних партій, готових на всяку авантюру.

——o——

Заборона соціялістичної пропаганди

серед шкільної молоді в Баварії.

Баварське міністерство просвіти видало розпорядок, який забороняє ученикам народніх і фахових шкіл брати участь у зборах і всякого рода працях товариства „Кіндерфрайде". В мотивах розпорядку сказано, що згадане товариство ставить собі за ціль впливати в соціялістичнім дусі вже на дітей у шкільнім віці. Його діяльність підкопує авторитет батьківського дому й Церкви. Тому, що управа сеї інституції не згодилася приняти предложених міністерством внесків, державні власти змушені заборонити баварським дітям в шкільнім віці брати участь в імпрезах товариства.

МОДНІ ТОВАРІ БЛАВАТНІ ДЛЯ ПАНЬ
СУКНА МУЖЕСЬКІ, ПОЛОТНА, КОЦИ
787 поручає 5-15
СТАХЕВИЧ і АБРИСОВСЬКИЙ
у Львові, Ринок ч. 32.

Цілі міста стають льокаями

Преса доносить, що ЦК предложив адм. властям в СССР., заборонити містам бодай на 1 рік зміняти свої імена, бо почти не можуть уже визнатися в хаосі тих змін. Річ в тім, що міста й місточка в СССР. прибирають імена що грізніших червоних тиранів, щоб запобігати в них ласки. Багато міст протягом короткого часу змінило вже кількакратно свої імена на Троцьк, Зіновевск, Раковскіград, Брусіловск, Каменев і т. д. Як тільки котрий з тиранів тратить ласку Сталіна, зараз наступає й зміна в іменах міст, названих іменем такого червоного потентата. Дійшло до того, що тепер невідомо, як котре місто називається, бо зміни відбуваються часто. Льокайство цвите, а хаос росте.

Маленький фейлетон

Мурашки також божеволіють

Дослідник д-р Роберт Штаґер досліджуючи муравлище, запримітив, що одна мурашка поводилася мов пяна. Він обсервував її ряд днів. Вона годинами крутилася в колісце й перешкоджувала товаришкам у праці, бурила хідники і т. п. Д-р Штаґер зловив ту мурашку і переслав її головку до Ціріху, до д-ра Бруна. Той перевів під мікроскопом секцію головки і ствердив, що мурашка була хора на запалення лівої частини мозку.

——o——

НА ДЯКІВСЬКІ ТЕМИ

(Дискусійна стаття*).

Хвальна Редакціє! — Я нисше підписаний не є передплатником „Нової Зорі", тільки маю можність часом її переглянути і якраз в 60-тім ч. „Н. З." перечитав я статтю, котру я яко дяк повинен дещо доповнити, бо десятки літ переходять і нема чоловіка котрий порушивби дяківські теми. Тож в першій мірі дякую згори Отцю Сапрунови з Дрогобича, що хоч він оден на цілу Галичину порушив отсю пекучу справу, бо дяківство в нинішних часах так підупало, що майже висить над пропастю. І як так довше потягне, то певно, що впаде, бо з кождим роком цвіт церковного співу вяне і вяне як та билинка на сонці і нема кому підляти шоб могла хоть на годину зі сну пробудитися. Чия в тім вина? Скажу отверто, що в значній мірі винні самі душпастирі. До упадку дяківського стану причинилися передовсім недостаточні вишколення в дяківських інституціях.**) А друге, душпастирі не зважають са се, як їх дяки співають, аби тільки не допоминалися більшого винагородження.

А трете: 75% дяків не покінчило навіть дяківської школи, тільки дякують так „з передання" таких самих, що голосами і правилами крутять як їм подобається.

А четверте: В жаднім ремеслі, в жаднім званню нема, щоб ремісник чи инший фаховець або урядник стояв на рівні чи він кваліфікований, чи некваліфікований. Одначе на жаль так є в дяківськім фаху, ба навіть навпаки: Неіспитований дяк часом навіть висше поставлений, бо має більше літ служби. Сего ніхто не може перечити, але прошу переконатися, кілько таких дяків є, що дякують десятки літ, а він замість Богородична Отпустительного, возьме Воскрес, а замість дневного Прокімена — Господь Воцариться! І дуже богато таких неуків я навівби, колиби хтось з читачів сего собі бажав. А щож доперва говорити про наш спів, коли не оден дяк навіть у церкві не употребляє Ірмолоґіону, ба навіть не вміє вимовити Ірмолоґіон а тільки „Єрмолой". Отже, як я вже згадав, до упадку церковного співу причинилися в великій мірі душпастирі, котрі собі легковажили, як співає дяк, аби тільки не бажав винагородження, котре доброму дякови належиться. Дяківське винагородження в декотрих парохіях таке плохоньке, що з него не заплатить навіть тих черевиків, котрі виходить. І хто платить дякови? Ні священик, ні Церква. Дяк пущений на ласку людей, котрим мусить повинуватися більше ніж священикови. Коло 90% дяків не мають повного удержання. То шож можна говорити про дяківське вишколення в теорії і в практиці, коли богато дяків покинуло свої посади і пішли до останних занять, бо не могли удержатися. Я не читаю дяківських часописей, одначе я чув з передання, що дяківська преса се табор ворожий священикам. А з того виходить тільки сміх і упадок культури. Чужі люде сміються, а свої деморалізуються. Словом щоби лиху зарадити і недопустити до повного упадку, піддаю пару головніших висновків.

1) Прошу звернутися до Всечеснішних Отців Парохів щоби були такі ласкаві і кождий зокрема щоби перекontролював свого дяка, яке він має вишколення і знання в теорії і в практиці.

2) Кождий дяк мусить бути кваліфікований через Інститут Дяківської Школи. Коли не має жадного потвердженого вишколення, належить його звільнити з посади, доки не викажеться свідоцтвом.

3) Іспитованого дяка як слід винагородити а головно вже час булоб порішити справу що до приділення ґрунтів, котрих дяки до сего часу не дістали, хоч давно обіцяно в наслідок парцеляції. (В деяких місцях ту справу вже полагоджено, а в деяких околицях ще зовсім її не зачинано, отже треба виждати. — Ред.).

4) Під проводом добрих дяків заложити дяківську школу майже в кождім повіті (Се річ мабуть неможлива з причин фінансових і браку сил. – Ред.). — Кіндратів Іван, дяк у Маластові, Ропиця Руська, Горлиці.

*) Містимо сю статтю постійного дописувача катол. преси як характеристичний погляд одного з визначних церковних півців. — Ред.

**) Прошу переконатися що дяк катедральний не вміє нот і якже може других учити.

——o——

Сучасний стан летунства

Сучасне летунство ще майже ніде не виплачується, а вимагає великих субвенцій, з виїмком одного-одинокого товариства, а саме Колюмбійсько-німецької спілки для транспорту воздухом. Річ в тім, що Колюмбія це країна гориста і покрита пралісами, комунікація землею й водою в ній ще слабо розвинена. Отже там скорий транспорт примусово мусить відбуватися воздухом, длятого приносить зиск. Без страт працює ще летунство в Персії, Болівії й Новій Ґвінеї. Поза тими 4 виїмками всюди докладають значні суми. Найбільше доплачує Англія, а саме 90 до 100 франків за одну тону перевезену на 1 км. в кольоніях, а в Европі 20 фр., Франція 17 фр., Німеччина 14 фр., Америка 11 фр., а Голяндія 3 франки.

В минулім році зробили літаки цілого світа 41,250.000 миль дороги; се лінія, якою можнаб оперезати земну кулю 1650 разів. Вони перевезли в тім році 600.000 пасажирів. Найбільше видатків на летунські пристані мали отсі держави: Півн. Америка, Анґлія, Німеччина, Франція, Італія, Голяндія й СССР. Америка має 1500 пристаней для літаків, на котрі за останних 18 місяців видала 300 міл. дол. В цілій Европі є коло 700 пристаней для літаків. В Америці має вже коло 10.000 осіб приватні літаки (в Австрії шість осіб). Постійні летунські лінії на всім світі мають 136.875 миль (зелізниці 787.125 миль). Та майже всюди зголошується менше пасажирів, ніж є місць у літаках. Найлучше обсаджена лінія Лондон—Париж: около 130 осіб денно, а бувають дні, що й 500 осіб. На другім місці стоять під тим оглядом німецькі лінії, де обсаджують 35 проц. місць, на инших всего 20 проц. На цілій кулі земній уживають до транспортів на лініях коло 2.000 літаків. Подорож літаком 16 разів більше небезпечна ніж автом і коло сто разів більше небезпечна ніж зелізницею, — на основі дотеперішних випадків. Найбільше безпеченство є досі на німецьких летунських лініях, де на 2,551.035 миль припадає оден убитий пасажир.

——o——

Готовість б. військових

На зїзді делеґатів повітових виділів Федерації „Пол. Звйонзку Оборонцуф Ойчизни" ухвалено м. і. таку резолюцію: „Воєвідський зїзд Федерації П. З. О. О. в Люблині стверджує, що супроти недалеких виборів до сойму і сенату всі жовніри, котрі боролися за самостійність Батьківщини та сфедерувалися в одну під оглядом ідейним орґанізацію, готові в кождій хвилині на приказ свого вождя марш. Й. Пілсудського не тільки тоді, коли зайде потреба оборони загрожених границь Вітчини, але також тоді, коли політична майбутність Польщі залежатиме від вибору таких представників народу, які поведуть край і народ по думці великих кличів й ідеї творця самостійности марш. Й. Пілсудського".

——o——

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Новий катехізм, твір кард. Гаспарі'я, вже розсилає ватиканська друкарня. Перший примірник вручено св. Вітцеви. Катехізм має 464 ст. Автор зазначує на вступі, що в працях над тим катехізмом брали участь численні теольоґи й учені з університету „Ґреґоріянум", „Біблійного Інституту", папського Східного Інституту і ріжних колеґій. Перекладати той катехізм на инші мови вільно тільки за згодою автора. Новий катехізм не має урядового характеру як пр. кодекс канонічного права, бо ординаріям залишено свободу вибору катехізму в їх епархіях.

Вісти з Ватикану. „Акта Апостоліце Седіс" оповіщують папське „моту пропріо" в справі створення Папського Діла Утвердження Віри і будови нових церков у Римі.

Кардинал Гльонд обходить 25-ліття свого священства. Ем. Авґуст Гльонд уродився 5. липня 1881 в Бженцковіцах на Шлеську. В 12-ім році перечитавши життєпис о. Боска, так ним перенявся, що опустив родинний дім і край та удався до Італії. В Турині скінчив ґімназію й удався до Риму, на університет „Ґреґоріянум". Висвячений 1905 р., працював у Перемишлі, Відні, на Угорщині й Німеччині, орґанізуючи салезіянську провінцію. В 1925 став епископом, в 1926 примасом і кардиналом.

Регент Горті — лицарем Чина Христового Гробу. Епископ Ляні вручив на поручення єрусалимського патріярха регентови Мадярщини Гортієви відзнаки й дипльоми лицаря Чина Христового Гробу. Чин сей — найстарший з усіх лицарських чинів. Основником його був Ґодфрід із Буйону. Регент Горті є третим із ряду членом чина, котрий не належить до католицької Церкви.

Нова церква у Мразниці (коло Борислава) удостоїлася сих вакацій витати яко гостей наших Високодостойних князів Церкви. На Преображення по вечірни завитав до сеї величавої святині Преосв. Епископ Лятишевський в товаристві Всв. о. Мітрата д-ра Пинила і о. дек. Дигдалевича. О. парох Ліщинський повитав Преосвященного Іоана короткою промовою, на яку відповів сердечно Достойний Князь Церкви та уділив зібраним вірним архиерейського благословення. Опісля Достойні Гості подивляли високоартистичної вартости вітражі проєкту пок. проф. Холодного, які дуже їм подобались. Дня 25. серпня завитав знова до сеї церкви перемиський Владика Кир Йосафат в товаристві Преосв. Лятишевського і Всесв. о. Ректора д-ра Бойчука. По докладнім огляненню церкви, спеціяльно вітражів, які зробили на Преосвященного Йосафата дуже миле враження, оглядали Достойні Гості копальні нафти на ерекц. теренах, де інж. Шелевич зробив спільну фотоґрафічну знимку. Опісля відїхали Гості з о. парохом до нової мурованої 2-поверхової захоронки в Бориславі. Захоронка уряджена з найбільшим комфортом — електрика, лазнички, умивальні з теплою і зимною водою, саля з ґімнастичними прирядами і сценою, широкі коритарі, великі та вигідні спальні, гарне внутрішне урядження, виглядає мов палата. Мило придивлялися Преосвященні 30 найбіднішим сиротам, які власне сиділи в рефектарі при обіді. Окрім 30 стало поміщених сиріт користає з захоронки ще около 100 бідних дітий доходячих. По обіді на приходстві відїхали Гості до Трускавця, а Преосв. Йосафат до Перемишля. В суботу 6. вересня відїхав Преосв. Лятишевський до Станиславова пращаний місцевим і дооколичним священством. **Трускавецький.**

——o——

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

УНДО І РАДИКАЛИ вже підписали умову про заключення виборчого блоку („Діло" з 24. с. м., ч. 212).

МИ ОДЕРЖАЛИ ІНФОРМАЦІЇ, що большевизуюча УПП і Сельроб-правиця предложили УНДО-ви і радикалам проект спільного блоку.

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА доносить, що у Львові на вулиці увязнено Юл. Головінського, родом з Радимна і називає його головним командантом УВО в краю. ПАТ твердить, що Головінський зорґанізував усі більші замахи й саботажі УВО до нападу під Бібркою включно і що тепер провадив переговори з УНДО-м у справі кандидатів УВО на листі УНДА. Свого часу, каже ПАТ, Головінського судили в звязку з убийством куратора Собіньского, та Головінський підійшов тоді лаву присяглих заявою льояльности супроти польської держави, за що на нього мав нападати б. посол Д. Паліїв.

ЧОМУ КРАКІВСЬКИЙ МИТРОПОЛИТ заборонив священикам кандидувати навіть на листі християнської демократії, се до певної міри пояснює настрій тої партії: вона ухвалила резолюцію, взиваючу своїх членів у Сх. Галичині, лучитися при виборах з вшехполяками, котрі лучаться тут з центролівицею, значить і з соціялістами. З того витворюється хаос не до описання.

НЕБУВАЛА СЦЕНА відбулася в буфеті сойму між директором аґенції „Іскра" полк. Сцежиньским і б. послом та нач. редактором „Роботніка", Недзялковским. Полк. Сцежинський, чуючись ображеним заміткою в „Роботніку", приступив до Недзялковского в соймовім буфеті і почав бити палицею по голові. Удари були такі сильні, що кров почала стікати Недзялковскому з голови. На оборону Недзялковскому кинулися инші соціялістичні посли і почалася бійка. Посли з ББ не станули в обороні полк. Сцежиньского, котрий мусів перед перевагою відступити з буфету. Відібрану йому палицю зложили в марш. Дашинського.

Б. ПОСОЛКА І. КОСМОВСЬКА, засуджена на 6 місяців тюрми за промову, яку виголосила на вічу „Центролівиці" в Люблині в дні 14. ц. м., в котрій остро виступала проти марш. Пілсудського.

ГОЛУФКО ПРО ПЛЯНИ МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО. На передвиборчих зборах клюбу ББ (санації) п. Голуфко представляючи пляни санаційного табору м. ін. сказав, що марш. Пілсудський стремить до направи конституції шляхом леґальних виборів.

МАНІФЕСТ II-ГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ. „Курієр Варшавскі" подає, що париський „Популєр" помістив відозву II. Інтернаціоналу, осуджуючу останні події в Польщі (арешти і т. п.). Маніфест не обмежується лише до строгої критики внутрішнього положення, але підкреслює, що необмежений поступ польського мілітаризму це поважна небезпека для европейського мира, для національних меншин і для взаємин Польщі з сусідними державами. Вкінці II. Інтернаціонал накликує до маніфестацій проти Польщі.

НОВИНКИ

Арештування в Тернополі. „Льв. Кур. Поранни" ч. 286 подає, що в Тернополі увязнено 22 учеників укр. ґімназії. В часі ревізії мали нібито знайти в будинку ґімназії летючки і примірники „Сурми". Увязнено також проф. цеї ґімназії Івана Галущинського. В ночі з суботи на неділю на терені тернопільського воєвідства мало бути по словам „Кур. Пор." 12 підпалів. В Козові згоріло 50 домів польських кольоністів.

Арештування священика. Перед кількома днями суддя з Золотого Потока перевів при помочи поліції домашню й особисту ревізію в о. Івана Галібея, пароха с. Скоморохи. Опісля о. Галібея увязнено й уміщено в суд. арешті в Зол. Потоці. Причина арештування невідома.

Масові ревізії й арештування переводить поліція не тільки у Львові, але й у цілім краю, головно в Тернопільщині, Козівщині, Бучаччині й Станиславівщині. В Тернополі переведено ревізії у всіх українських установах і в численних українських громадян.

Літак-таксівку завела польська летунська лінія „Льот". Літаком тим, що має два місця, можна подорожувати до всіх міст Польщі, які мають аеродроми, при чому ціна за їзду виносить 1 зол. за км. (подвійно як самохід). Одна невигода: пасажир мусить заплатити й поворотний білет, навіть як не користає з нього.

З Берліна доносять, що Гітлер хоче прогнати з Німеччини всіх Жидів. За Жидів уважає Гітлер навіть тих християн, котрих предки були Жидами до 1858 р. (Чому якраз до того року, не сказано). Жиди зачинають утікати з Німеччини, побоюючись погромів.

Нова статистика Берліна виказує, що в столиці Німеччини далі родиться менше людей ніж умирає, а саме останного року о 6.241 душ. Найбільше людей умирає на рака і на серцеві хороби. Розводиться кожде шесте подружжа.

Малпи укаменували французького автомобіліста коло Сетіф-у, в Альжирі. Він попав між дві череди малп, котрі кидали в себе камінням і погиб на місци. Паризька преса пише, що в тій околиці малпи виступають великими отарами, котрі постійно з собою воюють з великим завзяттям. (ТК).

Вже вийшов „Історичний Календар-Альманах Червоної Калини" на рік 1931. 14 арк. друку, 16 малюнків з гарною вінеткою на окладинці. Ціна 3 зол., з пересилкою 3.50 зол. Адреса: „Червона Калина", Львів, Руська 18.

Нова книжка! Вийшла з друку: „Елєментарна теорія співу для самонавчання" Ю. Грох-Грохольського: Практичні поради, задачі й вправи на прикладах на піснях народніх. Зшиток перший: Звук. Нота. Ключі музичні. Гама. Ритм. Такт. Віддих. Постава в часі співу. Голос. Дикція. Динаміка. Темп. Дириґування. Інтервали. Знаки хроматичні. Пісні. — Ціна 4 зол. 75 ґр. без пересилки. Можна замовляти за післяплатою. При замовленні 10 і більше примірників платиться по 4 зол. 50 ґр. за примірник. Адреса: Рівне на Волині, вул. Міцкевича 32. — Ю. Грох-Грохольський.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ І ВЖЕ МОЖНА КУПИТИ

ВЕЛИКИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ КАЛЄНДАР „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" НА РІК 1931

У зложенню календаря приймали участь найкращі наші аґрономи, фахівці всіх ділянок сільського господарства та наші господарі-практики. — **300 сторінок друку, 150 ілюстрацій, 90 статтей зі всіх ділянок сільського господарства:** господарської політики, хліборобства, луківництва, садівництва і городництва, лісівництва, плекання сільсько-господарських тварин, птахівництва, сільсько-господарської ветеринарії, пасічництва, шовківництва, рибальства, меліорації та комасації, сільсько-господарського промислу і т. п. — Календар „Сільський Господар" це найкращий дорадник для наших господарів, які через розумну господарку бажають дійти до добробуту. — Ціна календаря зол. 3·50. З почтовою пересилкою, звичайною — зол. 4, а порученою зол. 4·50. Хто замовить 10 примірників, дістане 1 примірник (одинацятий) і пересилку даром! — Замовляти можна у всіх книгарнях, Повітових Союзах Кооператив Філіях і Кружках „Сільського Господаря" та в Товаристві „Сільський Господар" у Львові, вул. Зіморовича 20. І. п.

797 1—2,

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Porto zapłacone ryczałtem

Рік V. Львів, неділя 28. вересня 1930. Ч. 74. (374)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Кльонович ч. 3. II. пов. - Тел. 4-43.

Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4- 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. —
Konto P. K.: Kraków 405.807.

Комунікат

Дня 24. вересня с. р. відбулася у Львові політична нарада, скликана Ініціятивним Комітетом. В нараді взяли участь діячі місцеві і з краю. Признано *одноголосно необхідність* існування Української Католицької Народної Партії і в тій ціли вибрано Організаційний Комітет з правом кооптації, котрий має підготовити перший краєвий партійний зїзд.

В склад Організаційного Комітету увійшли: Радн. Олексій Саляк як голова, Др. Николай Галущинський як містоголова, п. Роман Гайдук як секретар і о. Йосиф Раковський, о. Петро Голинський, п. Ол. Мельникович і п. Марія Янович як члени.

У Львові, 24. IX. 1930.

За Президію Зборів:
О. Саляк,
о. П. Голинський.
Роман Гайдук.

—o—

Що діється в нашім краю

Народ утікає в ліси. — Деякі громади беруть на себе обовязок вдержання спокою.

„Слово Польске“ описуючи пацифікаційну виправу поліції, пише: Населення громади Голгоче в Підгаєччині від кількох днів опустило свої доми і зі всім своїм добутком перебуває в околичних лісах. — В кількох громадах тогож повіта нарід зложив прохання на руки повітового старости, щоб занехано ревізій, беручи на себе обовязок вдержання повного спокою. — В Ходачкові Малім, пов. тернопільського, увязнено гр. кат. пароха о. Михаїла Осадцу і 15 селян, а в Хишевичах, пов. рудецького увязнено сина гр. кат. пароха Юрка Гавришкевича, студ. прав. — Арешти у Львові і цілим краю відбуваються дальше.

—o—

Арештування і карні експедиції.

На села тернопіль. повіту виїхало кільканацять автобусів з кількома сотками поліціянтів для переведення ревізії в укр. установах й у видніших селян. Рівночасно вирушило військо на карні експедиції. Арештовано кількасот селян і майже всіх учеників, що доїзджають до шкіл в Тернополі. Ревізії переводять по всіх укр. кооперативах і читальнях „Просвіти“ та в укр. інтеліґентів, мешкаючих по селах. Матеріяльні шкоди величезні. Поліційні арешти переповнені, велику більшість увязнених уміщено в військових вязницях та касарнях. Як згадано в ночі з 20 на 21 ц. м. відбулися в Тернополі масові ревізії у всіх укр. установах, у видніших громадян та деяких студентів. Арештовано в Тернополі кільканацять осіб. Арештованих проф. І. Галущинського й О. Сіяка перевезено до слідчої вязниці під замітом приналежности до УВО. Масові арешти були також в Ходачкові Малім, де була й карна експедиція. Увязнено о. Мих. Осадцу й селян, яких уміщено у військ. арештах в Тернополі. Карні експедиції мають обняти ще цілий ряд сіл.

—o—

Бомбовий замах на монастир Студитів.

В ночі 24. ц. м. коло год. 3 рано, явилися якісь чотири мущини під вікнами монастиря оо. Студитів на Знесінню коло Львова і візвали монахів, щоб вийшли, бо буде вибух. І дійсно наступив сильний вибух бомби, в віддаленю кільканацять кроків від монастиря. Мущини вистрілили кілька разів і втікли. Замітне, що инша вістка говорить інакше, а саме, що ті мущини нікого не взивали лиш вистрілили з револьвера, щоб побудити монахів, а відтак втікли.

Передвиборчі новини

58.000 умових працьовників стає по стороні уряду.

Увага польської преси й суспільности занята тепер головно описами горіючих „кресів“, увязнених б. послів і т. п. Аґітація опозиційних партій досі доволі слаба в порівнанні з тим, що заповідалося. З передвиборчих подій останних днів важне те, що Федерація фахових союзів умових працьовників і Польська конфедерація умових працьовників, котрі репрезентують 58.000 членів, злучилися на час виборів й оповістили, що йдуть до виборів по стороні табору марш. Пілсудского, то є ББ.

—o—

Хто тепер дає хліб Европі

Як відомо, до війни давала Европі хліб головно Росія, а в ній Україна. Відти кулувала Европа кождого року пересічно 315 міл. пудів хліба. Тепер червоні товариші „дотосподарилися“ до того, що самі купують хліб. Опріч того привіз хліба з Індії впав о 80 міл. пудів. Ізза приросту населення потребує Европа 190 міл. пудів хліба більше ніж перед війною, а поза-европейські держави спотребовують 90 міл. пудів більше довозу. Значить — разом треба коло 675 міл. пудів хліба річно. Відкиж його беруть торговці? Анґлійська преса подає такі цифри: Канада доставляє тепер 450 міл. пудів хліба (до війни 210), Злучені Держави Півн. Америки 144 (59), Арґентина 128 (67), Австралія 83 (67). Значить, ті чотири держави дають 130 міл. пудів хліба більше ніж треба. З того висновок, що навіть як Росія й Україна знов зачнуть відбудовуватися, то хлібний ринок світа застануть уже зовсім занятий і мусіти-муть своїм хлібом кормити худобу та якнайскорше творити у себе великий промисл.

Статистика лікарів в Польщі

Тепер оповіщено статистику лікарів у Польщі з 1928 р. Було їх тоді 9.422, з чого 981 по селах. 15 процент всіх лікарських сил становлять жінки. В відношенню до числа населення найменше лікарів є на сході: 18 на 100.000 душ, в Галичині 34. По спеціяльностям: 36 проц. лікарів для хоріб внутрішних, 17 проц. для хоріб жіночих, окулістів 4.2 проц., для нервових хоріб 4.1 проц., дентистів 3.6 проц., ляринґольоґів 2.7 процент.

—o—

31. жовня ц. р. кінчиться речинець виповідження обезпечення 1/3 части ПЗУВ. на 1931 р. Не зволікайте ні хвилі а йдіть до аґента „Дністра“, зажадайте картки виповіджень, виповніть її і вишліть поручено до приналежного відділу ПЗУВ. Виповіджену 1/3 часть обезпечіть негайно в Товаристві взаїмних обезпечень

715 „ДНІСТЕР“ 38-7

у ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

ІДЕОЛЬОҐІЧНІ ОСНОВИ

християнсько-суспільних партій.

Християнсько - суспільні політичні партії, між ними й католицькі, се партії по своїй суті дуже неподібні до всіх инших політичних партій. А неподібні вони головно тим, що в своєрідний спосіб лучать у собі опертий на церковній науці консерватизм з основним перетворюванням старих форм. Се видається дивне на перший погляд, але се правдиве.

Консервативним називаємо такий спосіб думання, який змагає до збереження й укріплення істнуючого погляду, приймаючи, що той погляд уже показався правдивим, що він уже випробуваний і не допровадить до жадних карколомних несподіванок. Такий погляд, перенесений в область практичного суспільного ділання, вяжеться самозрозуміло з певними вже устійненими методами (способами) поведення, себто з певним стилем. Все те може бути побудоване на чисто фактичних основах — і тоді воно являється тільки випливом привички і вигоди. На таких основах спочиває консерватизм кождої правлячої верстви до большевицької включно: для неї просто вигідний теперішний стан, отже вона старається зберегти його, законсервувати й укріпити.

Одначе спосіб думання може бути не тільки фактично, але й засадничо уфундований. Тоді такий спосіб думання має якесь фільософічне уосновання. Всяка фільософія, якаб вона не була і деб вона не повставала, може повстати тільки під двома кутами погляду: буття (істнування), або ставання (творення). То значить, що той, хто творить дану фільософію, дивиться в першім випадку тільки на устійнені форми істнуючих річей, уважаючи їх трівкими, а пізнання їх незмінною правдою. Таку фільософію мають не тільки віруючі, але й раціоналісти, котрі говорять про „незмінні закони природи“ і т. п. Розуміється, еміненті представники такого світогляду се передовсім люде віруючі в Бога і Його обявлення. До зовсім инакших висновків доводить друга точка погляду, з котрої звертається увагу тільки на факт ставання, на „рух“. Люде з такою точкою погляду бачать тільки все нові взаємини, форми і вартости. Фільософії, оперті на сій точці погляду, дають теоретичне уосновання всім революційним, еволюційним і ліберальним світоглядам до анархізму включно та всі вони кінчаться звичайно на крайнім індивідуалізмі й розпорошенню суспільних сил (хоч у переходових стадіях можуть доводити навіть до дуже ціпких орґанізацій). Навпаки перший, консервативний, спосіб думання се поява збірна, як іммanentна всім народам віра в Бога, все одно в якій формі.

Все те представляємо тут тільки в загальних формах. Не можемо тут вда-

ватися в розбір таких питань, яким чином пр. діялєктика Гегля, визначного консервативного мислителя (котрий уважав пруську державу свого часу найвисшим способом істнування і „проявом скінченого розуму“) стала основою революційного способу думання і м. і. теперішного большевизму. Зазначимо тільки, що всі сучасні націоналістичні ідеольогії, навіть консервативні, оскільки вони щиро неопертi на релігії, се ідеольогії позбавлені всякого фільософічного уоснования й опертi тільки на фактичних даних (на расі, крови, кліматі, психольогічній пасивности і т. п.) і на фактичних спонуках та бажаннях, коротко, а добре висказаних у нашій відомій пісні („запануем, браття, й ми в нарій сторононці“..., хоч не видно навіть зусилля зорганізованої думки в ціли підготовки того, щоб можна було „запанувати“). Розуміється, таксамо позбавлена всякого фільософічного уоснования також дуже ярка ідеольогія вшехпольських націоналістів, котрі надуживають релігії до чисто а радше до нечисто мірських цілей, (які межують вже з канібалізмом) і тільки удають, що стоять на релігійних засадах.

Консервативний спосіб думання сильно пробивався у всіх трівких державних творивах і культурах. Він перейнав старі орієнтальні держави, котрі так дуже дбали про свою національну традицію. Той консервативний дух слідний у старій Греції та в старім Римі як також у християнськім середновіччу, опертім на міцній вірі в Боже обявлення. Де появлявся нічим необмежений лібералізм, зачинали появлятися революційні зриви й приходило до упадку держав і культур. Перші революції, котрі змагали до цілковитої зміни відносин, відомі вже з історії старої Греції та старого Риму.

Нема ніякого сумніву, що християнство по своїй суті — при всім своїм консервативнім способі думання, опертім на глибокій вірі в Боже обявлення — було рухом, котрий основно перетворював усе життя. Пр. християнство сильно причинилося до підкопання авторитету абсолютних цісарів Риму. Мабуть ніде так виразно не видно в історії значіння чисто ідеольогічних чинників, як у боротьбі християнства за його ідеали. Річ зовсім ясна, що ті християне, котрим предкладали до вибору смерть або кинення двох зерен ладану в кадильницю перед камяною подобою Цезара, не задля матеріяльних користей рішалися вибрати смерть, ніж принести жертву ідолови. Тут ділала і рішала жива віра в те, що людині не належиться пошана, яка належиться одному Богу. Що та християнська віра страшенно руйнувала авторитет першого представника державної влади серед населення, се инша річ. Але те руйнування відбувалося в імя висших, релігійних ідей, обстоювання котрих мало також високу вартість у практиці життя: воно підготовляло грунт до освободження людей перед деспотизмом державної влади, хоч християнство памятало слова Спасителя: „Віддайте кесареви, що кесереве, а Богови, що Боже“.

Боротьбу за непоневолення себе провадило західне, католицьке християнство (східне скрізь далося поневолити державній владі) від старинних віків через усе середновіччя аж до наших днів, навіть тоді, коли монархи були католиками. І се була найбільше крівава, найзавзятіша й найдовше тріваюча та найлучше узасаднена боротьба, яку знає історія людства. Тільки на тлі тої безперервної боротьби з державною владою за свободу людини можна зрозуміти нпр. таку на перший погляд дивну появу, як те, що такий католицький цісар як Франц Йосиф I. два рази не затвердив вибору на бурмистра Відня провідника християнсько-суспільної струї, д-ра Люегера, хоч затверджував навіть соціялістів на подібних становищах. Се було нічим иншим, як зовсім слушним розумінням старого цісаря, що всяку иншу групу, оперту виключно на матеріялістичнім світогляді, можна позискати матеріяльними вигодами, а групи, опертої на світогляді християнськім, не позискаеш нічим, спріч сповнення її ідеалістичних домагань.

Тільки на тлі тої боротьби можна зрозуміти також непримиримість між державною владою большевиків і християнством. Далі буде.

ФУТРА дамські найелеґантші, як також шкірки ріжної сорти по сегорічних дуже зниженых цінах.

795 поручає 4-10

ГОРОВІЦ і С-ка

ЛЬВІВ, КРАКІВСЬКА Ч. 4, ТЕЛ. 54-12.

Новий експеримент

Торговельний договір між Італією й СССР.

Часописи донесли про заключення торговельного договору між Італією й Росією. Вже передтим Росія пробувала заключувати такі договори з ріжними краями, та вони не могли встоятися, бо всюди прийшли до переконання, що совіти не дають достаточних ґарантій.

Чиж Італійці малиб бути щасливіші? Їх часописи підчеркують велику вагу сього факту. Се, пишуть вони, одно звено того ланцюха, що послідовно має довести до признання російського життя й російської дійсности, а фашистівська влада на їх думку являється розумніша від інших, бо вона зрозуміла й відважилася сказати, що Росії не можна знехтувати. І вони добавляють, що на те, щоб подати Росіянам руку й мати довіря до заключеного договору, потрібно було режиму протипарляментарного й протидемаґоґічного. Очевидно тому, що він уважає себе досить сильним, щоб не піддатися большевицькій заразі.

Здається, що на цей шлях штовхнула Італію потреба розвитку свого експорту в часі, коли підвишка американської митної тарифи так утруднює його до Зл. Держав. Італія хотіла запевнити собі російський ринок і скористати з того, що вона перша витягнула руку до совітів.

Які умови сего порозуміння? Оскільки відомо, вони опираються на засаді взаїмности. Італійські закупи обусловлені російськими закупами в Італії. Досі італійські промисловці у своїх взаєминах з Росією мали ту перешкоду, що не могли давати довгоречинцевих кредитів. Обмеження, які видала фашистівська влада в ціли забезпеки ліри, не позваляли італійським банкам есконтувати довгоречинцевих контрактів з Росією. Тепер влада ручить покриття кредитів, що їх промисловці дають совітам, аж до висоти 75 процент. Само собою большевики вдоволені з такої умови: вони дістануть товар, за який дадуть векслі, а три чверти ризика за заплату бере на себе італійська держава.

Сума промислових замовлень Росії в Італії дійшлаб сего року до 200 міліонів лір. В дальших роках та цифра піднеслабся до 500 міліонів.

Друга користь для Італії та, що її торговельна фльота заробить на транспорті тих товарів і сирівців, як нафти, льну, вугля й руди, що їх зі свого боку буде постачати Італії Росія. Ось певний заробіток для гарних суден, що їх безнастанно будують італійські доки.

Вкінці, чого теж не треба забувати, Італія дістане сирівці по значно низших цінах ніж на світових ринках, бо Росія намагається зруйнувати інші краї через надмірний „демпінґ“ природних богацтв, які має. Здається, що від того потерплять передовсім Зл. Держави. Такого наслідку мабуть не предвиділи Американці, коли приняли відому митну тарифу, по якій сподівалися чудес. Впрочім, вони піддержують своє вороже відношення до совітів. З недавнього офіціяльного комунікату американського уряду довідуємося, що цей уряд не бачить ніякої можливости віднови переговорів про признання совітів, оскільки вони не приймуть засадничих умов, які в своїм часі зясував був держ. секретар Юз. Головна точка тих умов: признання царських довгів. Недавно цей уряд навіть наложив „ембарґо“ на імпорт російської паперової маси, щоб запротестувати проти демпінґу. Це ембарґо мусів знести під натиском фінансових кол.

Росіяне грають тепер рішаючу партію. Голосна „пятилітка“, котрою надіються відбудувати господарство, що є в розпучливім стані, має ще тільки три роки часу, щоб дати свої висліди. Отже всі змагання Росії розвинути продукцію не здалисяб на ніщо, колиб рівночасно не збільшувався вивіз. А це вимагає доброї волі інших держав. Та досі ті держави не хочуть давати потрібних для СССР кредитів, тому, що він відмовився платити довги царської Росії. І власне для оборони перед тим торговельним бойкотом СССР орґанізує н а с и л ь н и й е к с п о р т. „Коли дехто і тратить через низькі ціни нашого експорту — кажуть большевики — то інші затe збирають бариші, яких очевидно ніяк не бажають позбутися“...

„Капіталістичне господарство терпить від суперечности, яка є між спроможністю ростучої продукції та звуженнями ринків... Західні держави бажають відновити торговлю з Росією. Тому хай пічнуть купувати в нас те, що в нас можуть знайти.“

В іншій статті „Известий“ Радек нагально атакує міжнародну фінансерію й великі капіталістичні держави, що намагаються збройною інтервенцією знищити будівлю соціялізму. „А він все таки йде вперед і ніякі огляди не повинні спинювати СССР продовжувати виконання своєї програми, яка викликує скаженість у міжнародної буржуазії. Ці два наступні роки будуть рішаючі — виконання пляну „пятилітки“ має бути скінчене в 1932 р. Йде про те, щоб перемогти всі трудноші. Буде це засіб до будови нового світа на руїнах капіталізму.“

Ось пересторога для західних держав! Відповідь, яку дала щойно Італія на ці погрози, заскочила нас неабияк. Впрочім вона пішла слідами Великої Британії, бо уряд лейбуристів ще 30. квітня ц. р. підписав новий англійсько-совітський договір, котрий признає СССР право оснувати в Лондоні торговельне представництво, як підвідділ амбасади і який предбачує також признання вивозових кредитів для тих фірм, що хотілиб навязати взаємини з Росією..

(Ант. де Тарле).

МОДНІ ТОВАРІ БЛАВАТНІ ДЛЯ ПАНЬ СУКНА МУЖЕСЬКІ, ПОЛОТНА, КОЦИ

787 поручае 6-15

СТАХЕВИЧ і АБРИСОВСЬКИЙ

у Львові, Ринок ч. 32.

Занедбана робітнича справа

III.

Не-всі робітничі професійні орґанізації попали під московських червоних ватажків. За їх кличами пішли найбільш розполітиковані орґанізації, що їх провідники мріють про карієру і вигоди сучасних комуністичних диктаторів. Міжнародний Професійний Союз в Амстердамі обединує поважне число професійних союзів ріжних країн, котрі досі з успіхом все протиставилися і далі протиставляться руїнницькій роботі большевиків. В кождій країні є богато таких професійних робітничих орґанізацій, котрі досі не належать ні до амстердамського ні до московського професійного інтернаціоналу, свою роботу ведуть зовсім самостійно і в дійсности служать обороні станових інтересів своїх членів, а не політиканству. В західньо-европейських країнах поважну силу представляють католицькі професійні союзи робітництва, котрі своїх членів обеднують на платформі оборони станових інтересів, плеканню освіти, службі рідній країні та обороні своєї віри і церкви. Про створення таких орґанізацій пора подумати і нам.

Не можна нарікати на брак „опікунів" нашого робітництва. Монополь на працю серед нього узурпували собі комуністи і сельроби ріжної масти, хоч і инші наші політичні партії не остають по заду і ріжні благодати обіцяють робітникам з хвилею приняття їх партійної програми. В часі останніх соймових виборів найбільш яскраво проявилася ловля робітничих душ. Ундо, радикали, соціял-демократи і сельроби переліцитовували себе в демаґоґічних кличах, щоби здобути для себе якнайбільше робітничих голосів. Але пройшли вибори і всі вони забули про свої обіцянки, зовсім забули про робітництво.

Ундо, що вважає себе единою українською всенародною партією, досі не зорґанізувало ні одної робітничої професійної спілки і взаґалі не може викатися жалною працею серед робітництва.

Радикальна партія кинулась була на села і за приміром колишніх есерів започаткували орґанізації Селянських Спілок, котрі в першу чергу мали орґанізувати сільський пролетаріят. Але тут трапився парадокс, яких в радикальній партії так богато! Поруч з сільським зарібником в цій Селянській Спілці засів також його хлібодавець, поруч з нуждарями засіли такі сельські дуки як Шекерик-Доників і Роґуцький. Селянська Спілка, котра, не маючи ніякого висшого ідеалу, опріч шлункового, намагалася погодити зі собою станові інтереси сільських зарібників і їх хлібодавців, мусіла скрахувати. В дійсности не задоволила нікого. За посередництвом цих спілок радикали задумали вербувати собі членів до своєї партійної орґанізації і тому не дивниця, що їх „професійна" орґанізація на селі не мала жадного успіху і вже в перших початках своєї роботи основно скомпромітувалася. Вона потерпіла невдачу не лише ізза своєї безпрограмовости і хаосу в орґанізаційних питаннях, але також ізза неправильностей при розподілі допомоги голодному селу і жертвам повені, бо цю акцію проводили радикали якраз за посередництвом своїх „Селянських Спілок". Щоб не бути голословним, згадаю, що діялося при допомогових комітетах Селянських Спілок в Косові, Золочеві, Глуховичах, ба навіть сам Центральний Комітет Союза Селянських Спілок за пять літ свого істнування досі не оповістив докладного касового звідомлення зі своєї дотеперішної господарки. Тому не дивниця, що нині радикали серед робітництва не мають що шукати і вже туди більше не пхаються зі своїми „професійними орґанізаціями."

Українська соціял-демократія найбільше „активности" проявила в часі останніх соймових виборів, хоч нині фактично вона стала експозитурою Польської Партії Соціялістичної і тому не орґанізує окремих професійних спілок серед українського робітництва. Цю роботу вона веде спільно з П. П. С.; її члени засідають в спільних комітетах професійних спілок, кас хорих і т. п. Зі становища польського інтересу така робота наших соціял-демократів є позитивна, одначе зі становища нашого національного інтересу така робота шкідлива і наскрізь неґативна. З цього виходить, що наша соціял-демократія не годна побороти власного лінивства і повести свою роботу самостійно, що досі вона нічого не навчилась і далі іде у хвості чужонаціональних орґанізацій.

Комуністи і сельроби ріжної масти роботу серед нашого робітництва ведуть на підкладі інтернаціональному, після вказівок Москви, і тому їх робота зі становища національного також шкідлива, бо інтереси нашого робітництва підпорядковують чужонаціональним інтересам, роблять їх залежними від Москви і Варшави. Коли возьмемо під увагу скрайню демаґоґію большевицьких емісарів, вороже відношення до нашої нації і релігії, то кождому стане зрозумілим — чому їх акція мусить стрінутися з нашою пляновою протиакцією.

IV.

Церква від хвилі свого повстання була одинокою інституцією, котра перша підняла протест проти всякого визиску і поневолення. Основи християнства — це змагання до соціяльної справедливости, рівности і любови ближнього.

Українська Католицька Орґанізація, котра в нашому суспільному житті стоїть на становищі оборони інтересів цілої нації, її віри і церкви, не може бути байдужа до справи орґанізації нашого робітництва. Його кадри ростуть з кождим днем і тому з нашої сторони мусить іти плянова акція, щоб наше робітництво не згубилося в чужонаціональному морі, зберегло свою народність і віру, щоб воно могло оборонити свої станові інтереси без „опіки" ріжних непокликаних пророків нової московсько-

„GENEWA" Одинока українська галянтерія-Перфумерія Д. КОНЮХА Львів, Ринок 37 (побіч Нар. Торговлі) 568 44-52
поручає для реклями по фабричних цінах кольоградки, священичі капелюхи, шалі, шапки, пончохи, скарпетки, снігівці„ Tretorn", кальоші, светери, жіноче і муж. білля, коронки, гафти, „Jägery", косметику і перфумерію та забавки і пр.

М. ЯРИНЧЕВСЬКИЙ

Ювилей 10-ліття большевії на Україні

Літературно-науковий рух.

Про літературно-науковий рух на В. Україні в часі 1920—1930 років не можна сказати нічого потішаючого. Весь науковий рух та всі його видавництва — в руках держави, т. зв. Держвидату. В його руках є видавництва двомісячника „Україна", наукового журнала українознавства, „Наукового Збірника", який виходить в однім томі річно як додаток до „України", органу історичної Секції Академії. Я бачив 37 випусків „України" і 32 томи Наукового Збірника. Н. Збірник, се Записки історичної секції В.У.А. Н. в Київі (раніш Записки Укр. Наукового Товариства в Київі). Крім того я бачив ще такі наукові видавництва: Студії з історії України (2 томи), за Сто Літ (4 томи); Первісне громадянство і його пережитки на Україні й и. Зверхна форма тих видавництв убога, папір на якім друкується „Україна", дуже підлий.

В 1920—1922 роках появилися в Камянци Под. коли ще там був університет, 2 томи Географії д-ра В. Геринoвича, також Дер. видавництва, але скоро ту географію сконфісковано і тепер не дістанете її в ніякій радянській книгарні. Тамошні книгарні завалені від споду аж до суфіту самим комуністичним хламом. Мені доводилося мати в руках і переклади ніби фільософічних творів, розуміється матерялістичного напрямку. Українська мова в них така погана, що не можна і 4. сторінки спокійно перечитати. Мені пригадалися оголошення Петлюрівського уряду в 1920 р., де читалося такі форми укр. граматики: „Напроти діма — (замість дому) наказ від 1. травня", „з великим розгіном", „в околицях Самбіра" і т. п. Так вони там і далі пишуть. Навіть в „Україні", органі ВУАН, мова невироблена, вирази в повній формі неприличні, навіть невикропковані. (Пр. випуски 1925 і 1926 р.).

В книжці „Декабристи на Україні" статті переведені з польського дуже невміло, брак абстрактних висловів, пишуть пр. „божий промисел" замість: Боже Провидіння і т. п. В тій самій книжці (ст. 95) пише вже інакше: „дякую щедрому Промислові Бога" (ст. 96), отже раз по большевицьки, другий раз по европейськи. Видавництва наукові на Вел. Україні стоять дуже низько, працює лиш — і то слабо, одна секція історична.

З журналістики на В. Україні замітні такі щоденні часописи: харківські „Вісти", орган Раднаркому. Мова в них така погана, що ніхто її не хоче читати. Навіть по великих стаціях Київ, Жмеринка, Винниця і т. д., мало їх розходиться; в менших містах як у Проскурові, Могилеві, Літині навіть не дістанеш сеї часописи, бо ніхто за нею не питає. Українці радше читають московські „Известия" або „Правду". „Вісти" упадають, пишуть в них переважно Жиди. Другий український щоденний часопис це „Комуніст". Мова в нім трохи краща, видно працює там більше Галичан. Є ще „Пролетарська Правда", щоденник. Крім того є ще тижневики як „Червоне село", „Червоний Кордон" (в Камянци). Ся остання помістила в минувшім році 25. квітня страшне богохульство на Ісуса Христа (якого й повторяти не годиться). І через якийсь час мусіли церковні комітети під карою 100 рублів пренумерувати сі безбожні часописи! Аж НКВС декретом з 22. липня 1925. ч. 12556/203 знесено сей примус такою постановою: „притягати релігійні громади до передплати цих видань (Вісти і др.) в обов'язковому порядкові незаконно"...

Самі урядові підручники як: Відокремлення церкви від держави, юридичне видавництво Наркомюсту УСРР. і другі, писані неможливою мішаниною українсько-російсько-польською. І ніхто на се не звертає уваги, а більшість волить користати з російських підручників, які видає Харків і вони на Україні більше розходяться. Тай нема чому дивуватися, бо те, що там роблять з українською мовою в урядових виданнях, виглядає на явний глум з нашої мови, а не на якусь „українізацію."

Виходять також час до часу твори Франка, Коцюбинського, Кобилянської, як передруки з галицьких видань, тільки в передмовах всюди підносится революційний дух авторів і слово Бог і другі

На осінній і зимовий сезон! В ВЕЛИКІМ ВИБОРІ. — НА УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ, ВІЗИТОВІ І СПОРТОВІ, КОСТЮМИ І ПЛАЩІ ЖІНОЧІ; НА РЕВЕРЕНДИ ДЛЯ ВСЕЧ. ДУХОВЕНСТВА

СУКНА

Товари добірні. Ціни низькі. ПОРУЧАЄ

Фабричний склад сукна
Людвик Ральский
Львів, Рутовського ч. 7.
788. (напроти катедри). 3—15

большевицької віри. Католицька преса, духовенство і взагалі люде, котрі досі не заражені трійливими бакцилями большевицького нігілізму, повинні освідомлювати наше робітництво супроти тої небезпеки, яка йому загрожує зі сторони московських „мессіяністів“. У. К. О. приступить до вироблення головних напрямних орґанізації та плянової праці серед нашого робітництва, котре в основі вірне своїм національним традиціям і вірі своїх предків. Воно радо піде за голосом тих, котрі дійсно схотять працювати серед нього й освідомлювати його в скомплікованих питаннях сучасної орґанізації. Тому до цеї справи ми ще повернемо в ряді статтей і заміток.

К. Б.

—o—

Перекуплення німецьких соц.-демократів

В Парижі появилася книжка п. з. „En mission chez l'ennemi 1915—1918“ (В місії у неприятеля). Автори її, два фран. офіцири, Десґранж і Беллеваль, оповідають, як вони в Голяндії порозумілися з деякими провідниками німецьк. соціялдемократів, а саме з Лібкнехтом, Ледебуром, Мегрінґом і Розою Люксембург в ціли викликання революції в Німеччині. Французи заосмотрили німецьких соціялдемократів у величезні гроші й викликали розруху. Так виглядав „патріотизм“ провідників тої партії в найтящу годину свого краю і народу.

—o—

Хто все сидить вдома, той має дотеп тільки для дому (Шекспір, „Два вероезьці“, 1, 1).

*

Відвага супроти відважних се річ небезпечна (Овідій, „Мет.“, X. 544).

Еміґраційний синдикат

Звідомлення з пресової конференції.

Дня 18. б. м. запросив львівський відділ „Еміґраційного синдикату“ представників львівської преси, щоб познакомити їх з цілями і завданнями нової інституції „Еміґраційного Синдикату“. Реферували д-р Вишинський, начальник експозитури Еміґраційного Уряду у Львові та інж. Сарновец, управитель окружного відділу „Еміґраційного Синдикату“ у Львові. Референти, обговоривши загальні питання, звязані з еміґрацією в Польщі взагалі, перейшли до ґенези синдикату. Віддавна відчувано пекучу потребу зосередження технічної помочі еміґрантам. Досі було так, що по всіх більших містах істнували численні бюра ріжних корабельних ліній, які удержували хмару аґентів. Ті аґенти вербували по селах еміґрантів і виробляли їм потрібні до подорожі документи, побираючи за те високі оплати й жируючи в той спосіб на непорадности і нужді еміґруючих. Щоб усунути ті надужиття, реґулювати доцільно еміґрацію та дати еміґруючим безплатно правдиві інформації, створено „Еміґраційний Синдикат.“ Цей синдикат то спілка, в котрій держава має 60 відсотків уділів, тим самим рішаючий вплив на його діяльність. Прочих 40 відс. уділів набули концесіоновані в Польщі корабельні товариства. Свою діяльність виконує синдикат через централю в Варшаві, відділи по більших містах та аґентури по менших. Завдання синдикату такі: уділяти точних і правдивих інформацій, поміч в здобуттю потрібних документів і ліквідації маєткових справ в краю, поміч і посередництво в здобуттю кредиту, полагоджування всяких виїздових формальностей у властей краєвих і заграничних. Всі ті чинности бюра синдикату виконують безплатно. Жадної пропаґанди в напрямі збільшення еміґрації бюра синдикату не ведуть, навпаки, здержують від еміґрації таких, котрі можуть знайти заняття в краю. Еміґрант має свободу вибору лінії. Доходи синдикату опираються на оплатах корабельних товариств, котрі тепер не удержують коштовних корабельних бюр і через те заощаджують значні суми. Синдикати не обчислені на зиск. Дивіденда від уділу не переходить 10 процент, натомість 60 прц. зиску обертається на ціли опіки над еміґрантами. Такий поділ зиску вказує, що Еміґрац. Синдикат має характер суспільної орґанізації. — Референти підчеркували також, що всі еміґранти трактовані однаково, без ріжниці національности й віри, та що синдикат не має ніяких побічних політичних цілей. Бюра львівського відділу Синдикату Еміґрац. містяться при вул. Вишневецьких 4.

В тих справах будяться в нас деякі сумніви. Найскорше і найбільше бюр синдикату, бо аж 15 (5 відділів і 10 аґентур) зорґанізовано на землях українських, отже на Волині, Полісю та східній Галичині. З польської статистики відомо, що Волинь і Полісся належать до найрідше заселених околиць, отже перенаселення там нема, а з другої сторони ще терени, як також і Схід. Галичина, де найінтензивніше йде кольонізація польским елєментом. Добре булоб, якби Синдикат оповістив пояснення в тих справах. В кождому разі ми уважно слідкуватимемо за діяльністю цього синдикату і своє становище узалежнимо від того, яка буде ця діяльність для нашого народу.

—o—

Богом для кождого є те, чого він бажає й почитає (св. Августин). Богом скупих се гріш. (Ов. 8, 4).

реліґійні річи „поправляють“ на лад атеістичний, пишучи малою буквою або просто вичеркують цілі речення. Автор не пізнавби свого твору переробленого большевиками на українське. Таксамо опускають уступи, де підноситься укр. національність, бо В. Україна „інтернаціональна.“

Яко літературний журнал виходить на В. Україні „Червоний Шлях“, місячник видаваний в Харкові. Се громадсько-політичний і літературно-науковий місячник. Редактор його: Г. Ф. Гринько. Громадсько-політичний він є, але розуміється в червонім світлі. Навіть поезія якогось Гр. Коляди лиш червона. Ось примір:

Прапори гаркнули крик
„не Останній;“
Червоні,
Червоні
Червоні —
Коні метушились бігли
Червоні — — —

і так далі! Все червоне: шляхи, село, люде. А зачинається та поезія словами: „Дурнее сонце на горі“... А чому, спитаєш, дурнее? Хіба тому, що не світить червоно. От поезія, нема що! І на се сміття літературно-політичне дає держава грубі гроші з податків. Се просто божевілля, а не література.

На всьо, що українське а не червоне кидають болотом: і на Галичину і на Канаду і на Америку; і на Петрушевича (поки не пішов на больш. службу) і на Карманського і на епископів і на всіх, всіх Українців, хто не йде червоною дорогою. Читаючи сей „політичний і науковий“ місячник, мається враження, що його пишуть люде хворі на дурійку.

В журналі, як він сам подає, беруть участь такі „українці“ як: Аусен (Берлін), Брандлєр (Німеччина), Вертгайм (Австрія), Ернст (Київ), Йоґансен Неедлі (Чехія), Нексе (Данія), Фрунзе, Хлюн (Чехія). А є і наші знані імена: Я. Чепіга, Гнат Хоткевич, Гадзінський, Еварницький і др. Дехто з голоду пише в тім журналі, дехто з нікчемности.

Виходить і сатирично-гумористичний тижневик: „Червоний Перець“. Є в нім часом правдиво укр. гумор і мова чиста. Коли порівняти видання української Академії з виданнями російської, то нема ніякої пропорції. Поминувши саму науку[1]) як фізику, математику, медицину, яка високо стоїть в Росії, Московська Академія для браку відповідник черенок, рисунків та ілюстрацій при наукових виданнях, печатає свої праці аж в Берліні. Самої фізики вийшло в Берліні вже кілька великих томів по російськи. І зверхня форма видань московських учених творів чи в Берліні друкованих чи в Москві, чи Ленінграді, а то і на Білоруськім університеті (Мінську), визначається елеґанцією, знаменитою коректою, а й папір дуже добрий. І не диво. Москва має університети, а на Україні позносили університети як „буржуйські установи“. Росії, хоч большевицькій, ходить о се, щоб Україна стояла нисше культурно. Українському Іванови сказали: „Іване, бий школу“, й Іван розбив правдиві ґімназії; „Іване, бий університети!“ — й Іван розбив університети в Київі, в Харкові, Одессі, Катеринославі і Камянци; „Іване, бий церкву!“ й Іван розбив Київську Печерську Лавру, розіґнав монахів, а посадив на їх місце комсомольців... Йому ще сказали: „Іване бий Україну, бий інтеліґента, бий буржуя!“ — і він переслідує, судить, вязнить і розстрілює своїх таки братів Українців. Так сміються з Українців другі нації, що живуть на Україні.

Москалі мають власний університет чисто комуністичний і з того університету виходять товсті книги, як от приміром: Генриха Шурц'а: История первобытной культуры, издание комунистич. ун-та имени Я. М. Свердлова.[2]) Ще в р. 1923. видав сей ун-т два грубі томи (коло 2000 сторін). Як порівнати Госиздат (государственное издательство) з Держвидом, то є московські державні видан-

[1]) Російські академики в значнім числі заявилися проти Марксизму в науці — защо богато академиків усунено. Зате до укр. академиків зачислено Скрипників, Уншліхтів і т. п., які нічо спільного з наукою не мали і не мають.

[2]) Убийник царя Николая II.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ
762 ІНЖ. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-КА 10-12
ВСЯКОГО РОДА ПОРУЧАЄ ФАБРИКА
ЛЬВІВ 15, ВУЛ. ОКРУЖНА (бічна Кульпарківська) ч. 9. — Тел. 57-48.

Тардіє про марксизм

Премієр Франції Андре Тард'є виголосив недавно промову в Нанси, котра варт того, щоби про неї довідався не тільки кождий інтеліґент, але й кождий робітник. Тард'є говорив на публичних зборах, де переважали робітники. А говорив про марксизм, котрий уважають „поступовою" теорією. Та марксизм — говорив Тард'є — повстав тоді, коли ще не вміли добувати нафти, коли ще не було телефону, коли про електрику говорили тільки в лабораторіях, коли сталевий промисл доперва зачинався і коли ще майже ніде не було зелізниць, їх щойно зачинали будувати. Річ ясна, що економічна теорія, видумана серед таких обставин, являється для наших часів не „поступовою", тільки доісторичною. Те саме треба сказати про побудовану на ній теорію соціяльну й політичну. Се крайно туманна теорія, котру за час, від коли вона повстала, заперечило життя на всіх областях.

Річ ясна, що Тард'є говорив правду. Теорія марксизму обходити-ме незабаром століття свого істнування. Отже се теорія стара і перестаріла, а її визнавці се люде супроти теперішного розвитку таксамо духово старі, як їх бувші противники: капіталісти й великі земельні посідачі. Маркс творив свою теорію як чоловік 40-их років минувшого століття. Його психольоґія була психольоґією чоловіка з 1848 р. То були часи, коли побіджувала ідеольоґія національної держави, освободилася Італія, обєднувалася Німеччина. Отже в тих часах ідея „інтернаціоналу" була дуже революційна. Від тоді та ідея втратила свою остроту, бо богато з неї увійшло в життеву практику, а саме в области фінансів, торговлі, мистецтва, науки, комунікації й и. А робітництво вже близько 80 літ виховуване на ідеї інтернаціоналу, пішло якраз в противнім напрямі: сегодня робітництво навіть в найбільше промислових краях противиться тому, щоб допускати робітників з инших країв. Маркс не предвидів того розвитку. Що більше, його голосна теорія про боротьбу кляс повстала на основі його спостережень над застарілими становими противенствами, котрі ще тоді істнували в Англії, Німеччині, і Франції. З проповідуваної Марксом теорії про боротьбу кляс остала тільки нерозумна ворожнеча, котра без усякої користи для робітництва а з великою шкодою для кождої суспільности підриває основи людської праці. Цікаво, що тої ворожнечі нема в Америці, то значить якраз там, де по теорії Маркса вона повинна бути найбільша, бо там накопичилися найбільші маси робітництва і найбільші капітали світа.

Дальше говорив Тард'є про французький парлямент, котрого призначінням було уважати на економію краю. Тимчасом він перемінився в жерело все побільшуваних видатків, що може Францію приблизити до того настрою, в якім вона знайшлася перед Великою Революцією. Франція занадто обтяжена податками, а її теперішний буджет, перечислений на золоту валюту, в порівнанню з буджетом 1914 р. зріс тричі! Він з кождим роком росте по волі парляменту приблизно на міліярд золотих франків. Причина того в тім, що парлямент повстає на основі демаґоґії й представляє не інтереси всеї нації, але найлучше зорґанізованих синдикатів і инших орґанізацій. Члени їх представляють меншість податковців, але що мають вплив, отже їм приноситься в жертву велику більшість нації. На те нема іншої ради як створити сильну виконуючу владу, котра спинилаб ту руйницьку роботу парляменту. На ту владу паде тепер те, що було колись призначінням парляменту, то значить: уважати на економію краю. А марксизм зі своєю психольоґією ненависти внутрі одної нації доводить до такого озвіріння у внутрішній боротьбі, що всі сучасні народи Европи вже не мають єдиної волі і виконуюча влада їх ослаблена.

Така тепер роля марксизму, хоч він що до правдивости своїх теорій належить уже до історичного архіву.

——o——

Міжнародне місто в Швайцарії

ТК доносить: На 11-х зборах Союза Народів у Женеві знов появилася жива пропаґанда в справі утворення великого екстериторіяльного міста на зразок „Чітта дель Ватікано". Та пропаґанда, що походить головно з бельґійських кругів, викликає в Швайцарії велике незадоволення, бо в разі її здійснення треба булоб вилучити частину женевського кантону. Там повсталоб незалежне місто з міжнародним судовим трибуналом і банком. Там булиб поміщені всі міжнародні інституції світа.

РУЙНУЮТЬ ШКОЛИ „РІДНОЇ ШКОЛИ"

В останніх днях невідома рука руйнує українське народне майно, в першу чергу накладає свою злочинну руку на українські приватні школи „Рідної Школи" у Львові й на провінції. Польська преса подає невірні й перекручені відомости з тих актів, а школи ті їзза несвідомости називає школами „Просвіти". На диво — мабудь під впливом польської преси находимо й у редакційній вступній статті щоденника „Діло" (24. вересня 1930 р. ч. 212) під наголовком „Пацифікація і реванжі" невірну інформацію: „...врешті останій акт „реванжу" — висаджено у воздух школу ім. Князя Льва, власність „Просвіти" у Львові". Стверджуємо факт, що українська ґімназія в Золочеві, яку підпалювала злочинна рука, й ушкоджені невідомими справцями школи на Левандівці і Замарстинові, каменица при вул. Мохнацького у Львові, де приміщені дівоча і хлопяча народня школа ім. Шевченка та дівоча учительська семінарія і бомбою зруйнований будинок 5-клясової школи ім. Князя Льва при вул. Крупярській ч. 15. на Личакові — це все фактична і правна власність Товариства „Рідна Школа" у Львові, а Товариство „Просвіта" не удержує у Львові ніяких шкіл. У Львові, дня 23. вересня 1930 р. Головна Управа „Рідної Школи":

о. Олекса Базюк вр., містоголова,
Др. Мирон Коновалець вр., секретар.

——o——

Горяча стрефа має щезнути

Французькі інжиніри Павло Бушро і Жорж Кльод оповіщують плян остуджения горячої стрефи всеї земної кулі. Вони кажуть: Вправді вода в горячих морях має 30 степенів тепла, але тільки на поверхні. В глибині 1000 м. йдуть струї води, котрі коло рівника доходять всего до 5 степенів тепла. Кошти видістания тої студеної води на поверхню будуть не надто великі. До того знаменито надаються рури з дуже сильного дерева „калі секвоа" і навіть з зеліза. Кільометер такого водопроводу на 4 метри проміру коштувавби 3 міліони теперішних паперових франків, а на 15 м. проміру 30 міл. Рура довготи 5 клм., що давалаб на секунду куб. метер води, моглаб доставляти куб. метер зимної води за 2 центіми. Перший крок до здійснення того на око фантастичного плану вже здійснено на острові Кубі після проекту згаданого інж. Кльода, але ще в малих розмірах; що години добувається в той спосіб 100.000 куб. метрів студеної води (на 4 степені), що рівнається 6.000.000 кґ. леду, або в 12 годинах 120 міл. кґ. леду. Сей експеримент на Кубі звертає загальну увагу. В разі коли він удасться вдоволяюче, буде збільшений і в дальшій перспективі біла раса зможе кольонізувати горячу стрефу.

Вір тому, хто досвідчений (Вергілій, „Енеїда", XI. 283).

ня з українськими, то там чується якесь „государство" — а при нім українські державні видання то так якби при дорослім, крепкім мущині стала 3-літна хора дитина. Українці Галичане, хоч не мають Наркомфіну (Комісаріят фінансів), видають тут далеко більше наукових праць і красної літератури (белетристики), як Велика „державна" Україна. І не дивно. На В. Україні як за царату лежала тяжка, зелізна рука на всім українськім, так тепер тяжить на ній ще тяжша большевицька рука; нема на Україні свободи преси і слова. І мусять мовчати, хоч не всім подобається там червона шапка, червона одіж, червоні окуляри, матеріялізм, марксизм і всякі інші дурманення та затроювання народу.

Отже за 10 літ не поступила радянська Україна ні інтелектуально, ні морально вперед — і тепер далеко менше говорять в політичнім світі про Україну, як говорили в 1920 р. За цілих 10 літ видала ціла українська „держава" менше дійсно наукових творів і літературних, як якесь товариство.

За те йдуть відтам обильні гроші на аґітацію і деморалізацію Українців в Галичині, на Чехословакії й навіть в Америці. Словом, — Радянська Україна лиш шкодить нам своєю деморалізацією, бо багато наших спосібних одиниць працює там на згубу своєї нації під наказами її ворогів.

——o——

ГАЛЬО — РАДІО — ЛЬВІВ 652 29-30
Отсим повідомляю свою Поважану Клієнтелю, що окрім фабрикації і продажі лямп електричних нафтових, **виробів церковних** і гуртовної продажі жарівок, **отворив я спеціяльний ДІМ РАДІОВИЙ,** заосмотрений в найновіщі апарати ріжного рода, як також у всі части складові **і найлучші ДЕТЕКТОРИ** до відбору авдиції Радіо Стації Львів.
Для П. Т. Всеч. Духовенства, Земельних власників, Урядників і Учительства догідні услівя сплати при закупні радіо-знарядів.
МИХАЙЛО ПІШНОТ
Раньше Р. Дітмар Бр. Бріннер.
Львів, Пл. Марійська ч. 9, Тел. 20-04. Фабрика: дім власний, вул. Гіпсова 30. Тел. 32-16.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

З ТАЄМНИЦЬ ІНДІЇ

ПРО ДИВНИЙ НАРІД ТАМУЛІВ.*)

Тамулі, звані також Мадрас'ами, замешкують найбільш полудневу часть передної Індії. Вони чорні, їх волосся кучеряве, їх зуби з природи білі, та через постійне жування „сіріг'у“ стають як кров червоні. Після того опису можнаб думати, що Тамулі подібні до муринів (негрів). Одначе вони дуже неподібні, бо мурини можуть бути як діти радісні або сумні, як діти нечемні, їх очи можуть дивитися весело або поважно, їх уста можуть сердечно сміятися. А Тамулі все понурі, мовчаливі й немов пригноблені: з їх очей блищить якесь темне душевне життя, а їх уста рідко коли усміхаються. Нарід Тамулів се витвір старої культури, коли мурини ще обидвома ногами стоять серед природи і тільки виїмково тут і там потягнені тонкою верствою культури.

Тамул се властивий „кулі“ на землі. Наперед приходить він, за ним довго ніщо, а доперва потому Китаець. Та між Китайцем і Тамулем є велика ріжниця, бо за монґольським черепом Китайця істнують инші мрії й думки, а не лише про пріття, двигання і тягнення тягарів. Вправді Китаець опускає свій Кантон з подертими штанами, своїм одиноким маєтком на сім світі, та він не виключає можливости, що або ще він сам або його потомок (в котрім поколінню, це для нього вповні байдуже) буде ще як міліонер опановувати ґумовий або цукровий ринок. Не все він діпне того, але всежтаки часто вмирає як заможний горожанин, нпр. як власник крамниць із блискучим льокалем, повним крісел і столів з „зелізного дерева“. Надія на те і змагання до того блищить з його чорних, скісних очей. А Тамул навпаки: се „кулі“ по званню і покликанню. Инших способів зарібкування він взагалі не бере під увагу. Він не хоче нічого иншого, як півнагим тягнути візок і заступати звіря. Потреб не має ніяких, опріч рижу, води й кусника „цайгу“, одного довкруги бедер, другого на своїй голові. Тамул робить враження, якби своїм способом життя хотів стати подібним до звіряти. Особливо в гурті нагадують Тамулі стадо худоби в горячий день. Се можна обсервувати особливо добре на кораблях, котрі везуть Тамулів. Вони понуро дивляться перед себе й купають у промінних сонця свої великі, блискучі чорні тілеса.

Все те тим дивніше, що Тамулі мали цивілізацію довго передтим, заки Арійці вдерлися до Індії. На півночі Тамулі підлягли Арійцям і змішалися з ними, а на полудні вони остали між собою. Навіть ісламу їх не зачепив. Тільки тут і там надійшов якийсь мосламський завойовник і знищив міста Тамулів та вернув знов на північ. Таким чином нарід Тамулів міг розвиватися відповідно до своїх нахилів. Зі своєї жінки Тамул робив століттями щось в роді „божого деревця“: він обвішував її руки й ноги бранзолетами, закладав перстені на її пальці в руках і ногах, закладв їх також в уха і в ніс, ба, він в ніздря своєї жінки вкладає навіть брошки...

З тисячеліть історії Тамулів знаємо на жаль мало, бо наука постійно займалася більше північною Індією. Та це знаємо напевно, що Тамул не все був „кулі“: були століття, в котрих нарід Тамулів панував і ширив культуру. Европейські вчені довго думали, що Тамулі це первісні мешканці Індії, аж нараз несподівано відкрили, що тамульська мова істнує також в середині Белюджистану! Від тоді приймають, що й Тамулі подібно як по них Арійці, вдерлися до Індії від північного заходу. Індія становила очевидно ціль багатьох мандрівок народів. Тамулів далі зачисляють до великого племени Дравіда, котре має коло 60 міл. душ.

Дивний це нарід ті Тамулі або Мадрас'и: вони хоч стали „кулі“, та не дали занидіти своїй старій культурі, як це сталося з культурою багатьох народів т. зв. задної (східної) Індії. Коли дивитися на Тамулів, то видається майже неправдоподібним, щоб між ними — поруч Бірманців — було найменше неграмотних. А прецінь так власне є: бо Тамулі як тільки скінчать свою роботу „кулів“, читають і пишуть або будують собі святині. Словом, вони хоробро боронять свою культуру перед занепадом.

З тих причин Тамулі се небезпечні конкуренти для ріжних народів, вправді дуже гарних але й дуже лінивих. Тамулі беруть верх і над Бірманцями в Бірмі і над Сінґалезами на Цейльоні і над Маляйцями на Маляцці, а саме через свою невибагливість, брак претенсіональности. Ще раз треба підчеркнути, що Тамул нічого не потребує, тільки трохи рижу, води, двох шмат, на бедра і на голову, й трохи міди для свого жіночого „божого деревця“. Річ ясна, що Европеєць як енергічний і свідомий ціли поселенець, найрадше волить такий дешевий і робучий народ та дає Тамулям працю на своїх плянтаціях ґуми і чаю ще радше ніж Китайцям. Бо Бірманці й Сінґалези у своїх гарних „саромбах“ уникають нечистої праці. Отже Тамулі скрізь займають місця, як „ріkша-кулі“**), як замітачі вулиць, як гірняки в копальнях цини і т. д. До сеї пори ще не дуже терплять від їх конкуренції більше вимагаючі й лінивіші раси, бо в їх батьківщині є ще доволі урожайної землі. Та вже бачать у чорнім влізливці небезпеку, яку ненавидять, але перед якою не можуть замкнути границь своїх країв, бо не вони вже мають владу в своїх країнах. Лінивим і претенсіональним народам у великій державі під чужою владою не легко устоятися перед охочими до праці й менше вимагаючими: бо управа держави за свій труд і капітал, вложений в господарку країни хоче бачити якісь успіхи і постійно оглядається за найдешевшими робітниками. А коли таких нема в даній країні, то спроваджує Тамулів, за котрими стоїть ще до розпорядимости 450 міліонів Китайців, котрі радо беруться до всякої роботи.

Якже виглядає країна Тамулів, найдальшого полудня? Коли подорожуєте по тім краю, то мимо модерної зелізниці, котра лучить всі більші міста, маєте враження, що ви в землі „Старого Завіта“. І пригадуються вам вавилонські торжества Велзасара і старі Фенікійці зі святинями Астарти в Тирі і Сидоні і Фльобера Салямбо. Бо Тамулі зберегли якусь манію будування „церковних міст“. То значить вони будують величезну святиню, а довкруги неї місто. Але їх святиня се головна річ. В ній вони купують і продають, в ній вінчаються, в ній по свойому „хрестяться“, в ній купаються. Це немов окреме місто в місті. На розмірно невеликім шматку Індії, між Мадрасом і рогом Корморін є поверх двацять таких міст! З них відвідав я отсі: Conjeeveram, Tanjore, Trichinopoli, Madura. Останне місто найбільш інтересне. Отже з нього подам свої враження.

З прибуттям до того міста все видається в нім модерним, европейським, все „20-те століття“. А потому — берете провідника, бо доконче його потребуєте. Той провідник майже все „благородний браманець“, котрий старається вам впхати дійсно по браманськи мало благородні фотографії. Та ви його потребуєте, щоб не дуже напастованим перебристи чорну ріку тих людей. Бо й на полудні Індії є багато влізливців з їх постійним: „Master, you good Master“ і „Please, see my shop,, Sir!“ („Пане, добрий пане!“ і „Прошу, загляньте до моєї крамниці, благородний пане!“).

Нарешті дістаєтеся до святині, котра займає простір богатьох моргів в середині міста. Чотири високі мури відгороджують її зі всіх сторін. В самій середині кождого з тих мурів знаходиться величезна брама, ціла, але то буквально ціла покрита різьбами. Така брама називається „ґопурам“. Отже „ґопурам'и“ вистають понад стіни непропорціонально високо й під оглядом архітектонічним становлять головну долішну часть святині. Така святина в полудневій Індії противна всяким поняттям европейської архитектури. А каплиця ідола, їх „святая святих“, мала і тісна, знаходиться в самій середині величезної будівлі. Вона довкруги оточена подвірями святині, а ті подвіря получені собою великими ґалеріями. Чим більше наближаєтеся до самого нутра святині, тим усе менші стають її мури і брами. Отже зовнішні „ґопурами“ найвисші з усего. Всі ґалерії, всі стіни, всі брами багато вкриті фантастичною різьбою, котра, як усе полудневo-індуське мистецтво, більше штучна ніж гарна. Викликає дивне враження. Не видно в ній спокійних, рівних ліній.

За першим „ґопурам'ом“ знаходиться базар. Там між лісом високих стовпів, покритих різьбами найбільш розпусного змісту, видніє слабо одягнена рухлива юрба. Тіла тих людей чорні як гебан, густо поросле волоссям. Жінки одягнені на червоно й сильно обвішані мідю, роблять африканське враження. Тут продають все: і забавки для дітей і річи потрібні до жертв у святині і харчі і мило і квіти до церкви і зеркала — все. Аж під ніс пхають вам огидні образи богині Манеші та її чоловіка Шіви, котрим присвячена ця святиня. Оден благородний браман тягне мене за рукав, щоб мені докладніше пояснити неморальні сцени. Другий старається звернути на себе увагу вивертанням козлів і ставанням на руці. Впихають мені рожі в дірку одягу. Попугаї верещать зі своїх сідал. І коли я змішаний стараюся все те втягнути в себе, зауважати, чую, як нагло ззаду натискає мене якесь величезне тепле тіло. Переляканий оглядаюся і бачу перед собою — розсудне обличча слона. На його чолі червоні, горизонтально уложені знаки божества, якому він присвячений. Тамул величезного росту провадить його і збирає при його допомозі „бакшіш“ (милостиню, дари).

А потім іду поміж довгі ряди ідолів, уміщених по обидвох боках галерій. Той „пантеон“, прибраний дуже торжественно, повний — без виїмку. Нічого в нім не бракує. Скрізь моляться чорні Тамулі. Оден клячить так, як розумна людина перед образом Бога, другий витягає свої довгі рамена й істерично викрикає свої молитви горляним криком, третій лежить як довгий на животі, витягнувши руки перед себе і вдивляється в свого улюбленого ідола й замикає мені дорогу. Жінки порядно смарують маслом великий живіт приятеля Ґанеша й опісля приліплюють на те масло платочки з рожі, а Парватї одержує золотий папір на ноги. Скрутами суну поміж ту товпу дальше. Слідує инший, менший „ґопурам“. За ним „Свя-

*) Гл. статті про Індію в „Н. Зорі“ чч. 334 і 338.

**) Рікша (скороченння від „Jinrikscha“) се двоколісний особовий візок, який тягне „кулі“. Кулі се китайський або індійський робітник, чорноробочий денний зарібник, „трагар“. „Кулів“ масово спроваджувано до Америки й Африки.

Фарби, лякери, покости,
артикули господарсько-домові і т. п. поручає у великім виборі найдешевше
785 4—4
Альойз Гибнер
РИНОК 38. ТЕЛ. 25-13.

та саджавка золотих льотосів". В ній купаються весь день. Відділами йдуть поважні, чорні постаті в мутну, зелену воду, котра має чистити тіло і душу. По купелі кладуться на широких камяних сходах, щоб відпочати, одні других масують під галеріями, даються брити й фризувати собі волосся та робити манікюри. Слідує Галя Тисячі Стовпів. Мов ліс сторчать колюмни, покриті фантастичною різьбою. Галерії широкі й високі. Дахи на них оперті на великанських постатях ідолів, що мають тіла звірят. Можу подивляти і площі в святинях. На них стоять коні від карузель і бики і пави і кури — все огидно виконане і все масивно позолочене. А мій провідник браман тріюмфує: — „Чи створено коли на землі подібну красоту?"

Мушу ще оглянути золоті вози, котрими тягнуть згадану вище пару ідолів у торжественні дні.

Святим попугаям можу дати оріхів а первосвященикови 10 рупій.

Вкінці доходжу до „святая святих" самої богині Манеші з рибячими очима. Та дальше вже мені не вільно йти. А чорні постаті спішать одинцем далі довгим коридором і падають ниць у світлі свіч, що горять на вівтарях, роблять якісь дикі рухи й задоволені вертають. Мене як невірного не допускають вже туди. Мій провідник потішає мене, показуючи мені червону пляму на камяній долівці, де сего ранка жертвували козу. На самім кінці коридора можу ще невиразно доглянути дивоглядну голову й під нею величезний живіт: то ідол почитуваної тут богині. Заки я вспів нароскошуватися її видом, загудів здалека гриміт барабанів і залунало голосне грання труб. Між тим веселі звуки цимбалів і тамбурину. Чорна маса подалася. Мене неделікатно притиснули до стовпа. Процесія надходить. На переді музика й смолоскипи, за ними поважні брамани й учені в письмі з обличчами драбуг, потому якась побічна богиня в золотій лектиці, котру несе 16 Тамулів отікаючи потом. Чорна громада, осліплена „красою" богині, паде ниць. А мене, одинокого сина Заходу, котрий властиво не повинен оглядати взнеслого обличчя богині, зустрічають злі погляди. Та мій вірний провідник стоїть біля мене мов ангел хоронитель і пояснює мені, що без нього не бувби я певний життя.

Два дні оглядав я ту святиню. Рано, в полудне і вечером мав незвичайний вид віруючої маси Тамулів. Вечером робило все те особливше враження. Блиск десяток тисяч оливних лямпок, дарунки раджів, надають тоді цілій будівлі дивного, старинного вигляду. Тоді особливо пригадуються старі культури Вавилону й Ниниви, Тиру і Сидону. І я почувався майже щасливий тим, що є кусень світа, де старинність заперечує 20-те століття, а Схід виявляє свою погорду Заходови.

З голяндського подав Б. Гельдрінг.
Переповів **А. Ч.**

—o—

Хто купує твори мистецтва

„Дайтше Кунстгемайншафт" оповіщує цікаву статистику. З неї слідує, що на диво найвисші рати при закупні творів мистецтва на рати платять не великі фінансісти і промисловці, тільки літерати, театральні артисти, письменники і т. п. Щойно опісля слідують директори фабрик, купці, директори банків, посідачі домів і т. п.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Синод лат. львівської архидієцезії розпочався у Львові 24. с. м. торжественним почитанням св. Тайн і процесією довкруги катедри. В навечеря синоду всі його учасники (є їх 152) відбули сповідь в каплиці дух. семинарії. Першого дня синоду архиеп. др. Твардовский виголосив проповідь. В ній дякував Богу за те, що польський народ витревав при вірі в освободженій батьківщині. Війна оставила по собі сильні сліди морального й матеріяльного знищення. Треба великої праці, щоб направити се. Коли архиеп. Сераковский обняв правління в дієцезії, котра була в сумнім стані, скликав синод 1765 р. Науки того синода були довгі літа вказівками духовного життя. Також сей синод розпічне нову еру життя. — Опісля відчитано з проповідниці лист митроп. Твардовского до св. Вітця, котрим повідомлено Апост. Столицю про бажання відновити практику відбування синодів, котра в сій лат. епархії вийшла з ужиття від майже двох століть. Треба не так реформувати життя й обичаї духовенства й народа новими правами, як радше пригадати стародавні найхосенніші постанови канонів. Синод займеться св. Літургією й лучшим приміненням її до римських звичаїв, змагати-ме до більшої єдности в архиепархії та до підпирання катол. акції. Всі предмети нарад синоду від богатьох місяців приготовили ріжні комісії, зложені з членів капітули та світського й монашого духовенства. Лист кінчиться проханням благословенства, котрого Св. Отець й уділив у своїй короткій відповіді, підписаній кард. Пачеллім. По відчитанню тих письм о. Домінік Т. І. виголосив горячу промову до членів синоду. В ній сказав: Коли валиться сумління народу і зачинає псуватися навіть його добре серце, архипастир скликав синод для ратування загрожених польських душ, скликав до Львова найбільше загроженого міста. „Коли не маємо згинути, мусимо піднести себе і всіх; щоб піднестися, треба фундаменту, а той фундамент се Христос". — Опісля відчитано декрети про визнання віри і довгу роту присяги та вирішено, що промови членів синоду можуть тревати найдовше три мінути.

Приготовання до міжнародн. евхарист. Конґресу. Архіепископ Дубліну з членами комітету приготовлюється до міжнародного, всесвітного евхарист. Конґресу, який має відбутися в 1932 р. В тім самім часі припадає 1500-ліття прибуття св. Патрика до Ірляндії. В Дубліні приготовлюють приміщення для 100.000 паломників.

Світовий конґрес католицької преси. В Брукселі відбувся перший світовий конґрес католицької преси, в котрім взяло участь 240 делеґатів. Вони заступали 28 націй. В інавґураційній промові підчеркнено потребу тіснішої співпраці католицької преси.

Місіонарі після народностей. Президент париської ради Конґреґації Пропаґанди Віри оголосив цікаві дані про катол. місії в 1929 р. Французькі місіонарі становлять більше ніж трету часть. Всіх місіонарів є 8389 ріжних народностей. Дальше йдуть Бельґійці, яких є 815, Італійці 785, Німці 612, Голяндці 606, Еспанці 574. З молодших народностей Польща має 13, Ірляндія 124, Канада 123, Сполучені Держави 214, Анґлія 214 місіонарів.

—o—

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ЕНДЕКИ Й ПОЛЬ. КАТОЛИКИ. „Черв. Курієр" повідомляє, що проголошення виборчого блъоку східно-галицьких ендеків з центролівицею викликало в польських католицьких кругах велике здивування. По виступленню з блъоку христ. демократів, блъок ендеків з центролівицею став для керманичів католицького життя великою несподіванкою. Крок ендеків пояснює „Черв. Кур." слабими впливами поль. опозиційних партій на терені Схід. Галичини.

НОТА ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ ДО ЛИТОВСЬКОГО. Міністер спр. загр. Залескі вислав др. Завніюсови ноту, в котрій у звязку з резолюцією Ради Союза Народів предкладає безпосередні переговори між Литвою та Польщею в справі умови в ціли полагоджування на місці спорів щодо граничного руху, особливо на водних дорогах.

ПРИГОТУВАННЯ ГІТЛЄРІВЦІВ ДО ПЕРЕВОРОТУ. Демократична преса оголошує такі інформації про приготування Гітлерівців до повалення ваймарської конституції та оголошення диктатури: У всіх більших містах гітлерівські боївки відбувають військові вправи, головно узгляднюючи вуличні бої. Фабрики зброї від кількох місяців систематично одержували великі замовлення на доставу зброї. Гітлєрівці хочуть використати парляментарну арену для замаскування мілітарних та політичних приготувань до перевороту. В тій ціли стараються вони зєднати собі офіцирський корпус „Райхсвери" та поліції. Щоб викликати домашну війну та переворот, будуть приноровлювати терор. В кругах гітлерівців припускають, що приготування в тім напрямі будуть закінчені пізно в осени та що в зими, коли нужда і безробіття збільшать роспуку мас, прийде відповідна хвиля до перевороту.

ЗАГРАНИЧНІ КАПІТАЛИ ВТІКАЮТЬ З НІМЕЧЧИНИ. Неясна ситуація правительства й побоювання перевороту викликали острy паніку серед світової фінансіери, заанґажованої в німецьких підприемствах. Дирекція Німецького Банку ствердила, що запас девіз банку на протязі минулого тижня змалів о чверть міліона марок! На будуче банк вирівнуватиме відплив девіз продажею запасів золота в Парижі. Париж виповів кредит 100 міл. марок. Перервані також переговори представника американського фінансового світа в справі позички.

ВТІКАЮТЬ З „РАЮ". ПАТ доносить з Вильна, що число селян втікаючих перед колективізацією від початку вересня значно збільшилося. Втікають під ослоною довших тепер ночей. Пересічно переходить границю 50 осіб тижнево, переважно з живим інвентарем. Польська влада уміщує їх в окремих ізоляційних таборах.

СЛІДАМИ БЕСІДОВСЬКОГО. З Парижа наспіла вістка, що наслідник Бесідовського в большевицькім посольстві в Парижі, Сталінський заявив, що вицофується з дипльоматичної діяльности, покидає ряди комуністичної партії і старається рівночасно про французьке горожанство. Він заявив також, що коли аґенти ДПУ не лишать його в спокою, він піде слідами Бесідовського й оголосить ревеляції.

Приєднуйте нових Передплатників!

Іконостаси, вівтарі, кивоти, проповідальниці і тетраподи за готівку або й на сплати найкраще і найдешевше
виконує різьбар **Д. СТАЩИШИН в Олеську, почта в місци** 792 2—4

НОВИНКИ

Розвязання „Рідн. Школи“ в Станиславові. Дня 22. б. м. в часі науки до 7-клясової вселюдної школи, ім. Шашкевича прийшла в більшому числі поліція з комісаром на чолі та приказала управі школи звільнити від науки дітей, бо „школа розвязана“. Потому поліція перевела ревізію по всіх кімнатах і в канцелярії, забрала всі шкільні акти і кілька мап й опечатала цілу школу. Школа ім. М. Шашкевича істнує вже 20 літ, тепер було в ній 270 дітий. Опечатання будинку унеможливлює одночасно науку фахово-доповняючій школі „Рідної Школи“ в Станиславові, поміщеної в тім самім будинку.

Славний індійський письменник, Рабіндранат Таґоре, приїхав до Москви. На двірци привитали його представники большевицької влади й організації письменників.

Знову підпалено майно священика. З Озірної пов. Зборів повідомляють, що там підпалено стіжки зі збіжжам і сіном, власність гр. кат. пароха о. Яновича. Все згоріло до тла.

Знайдено рукописи Дантона й Робеспіера. В околиці місточка Девон в Англії знайшли в однім старім замку збірку дуже цінних давних рукописів. Між ними находяться також автографи, листи кількох королів Англії, листи президентів Злучених Держав і кілька рукописів Дантона та Робеспіера.

Вилічення дихавиці (астми) осягнено на спеціяльній астматичній клініці в Лондоні при помочи виноградного цукру (глікози).

Пожежа під Ватерльо. На побоевищі під Ватерльо вибухла пожежа в історичнім домі, в якім мав замешкати Наполеон перед відомою битвою, а другі твердять, що в тім домі відбулася нарада між Блюхером й Уелінґтоном. Пожежу вдалося згасити так, що історична кімната неушкоджена. Німецька преса, що подає цю вістку, додає таке: Це побоевище остане памятне по всі часи. Бо ніодно побоевище не вказує так основно на змінчивість і марність всякої земної влади і ніодно не нагадує так живо химерности т. зв. вічних мирних договорів, як саме побоевище під Ватерльо.

Нова большевицька заборона. По вісткам із Москви комісаріят заграничних справ приготовляє розпорядок, силою котрого чужосторонним духовним не буде вільно переступати совітських кордонів. Проект сеї заборони вийшов від союза російських безбожників, які домагаються негайного введення його в життя.

——o——

Біржа

ГРОШІ: Доляр ам. 8.96 зол. ЗБІЖЖА: (за 100 кґ. льоко стація надан.). Пшениця дв. 24.50—25.00, пшениця с. 22.25—22.75, жито д. 15.50—16.00, жито сел. 14.75—15.25, ячмінь на мливо 15.25—15.75, ячмінь дв. 17.50—18.00, овес гал. 15.00—15.50, кукуруза 28.00—29.00, горох½ Вікторія 24.50—26.50, горох пільн. 18.00—20.00, бобик 20.00—22.00, вика чорна 22.25—23.25, вика сіра 00.—00, гречка 22.25—23.25, любинь 57.75—58.75, конюшина червона 152.—157, лен 53.00—54.00, сіно прас. 8.00—9.00, солома прас. 4.50—5.

ЧИСТИЙ ПЧІЛЬНИЙ ВІСК КУПИМО в більшій скількости. — Оферти на адресу: фабрика свічок: Інж. К. Котецький і С-ка, Спілка з обм. пор. Львів 15, вул. Окружна (бічна Кульпарківська) 9. 794 2-2

НЕДУГИ ЛЕҐЕНІВ. Туберкульоза легенів є неумолима і щорічно без ріжниці пола, віку і стану, скошує міліони людей. — При поборюванні грудних недуг та бронхіту, впертого іта томлячого кашлю і т. п. примінюють лікар **„Balsam Thiocolan-Age“** Гонсецкого, що влекшуючи виділювання флегми, скріплює орґанізм і самопочуття недужого, побільшує тягар тіла і усуває кашель. Уживається за порадою лікаря. Продають аптики. 769 8-10

Союз Кравців Львів Личаківська 15.
під управою ШПКОВСЬКОГО ЯКОВА й ПАВЛА ЛІЛЯ
поручає всякі мужеські одяги, для Всч. Духовенства реверенди, папістики по конкуренційних цінах.
708 20—32 **„Свій до свого“.**

ФУТРА жіночі, мужеські готові — на замовлення, як також всякі перерібки на догідних місячних сплатах поручає і виконує
709 **М. МОШУМАНСЬКИЙ** 20-30
Львів, вул. Боїмів, 1. тель. 10-11
Приймає футра до переховування.

ЛІЖКА ПОЛЕВІ
ЛІЖКА металеві, залізні, тапіцеровані. Дротяні вклади.
578 **поручає**
ВИРІБНЯ Л. ЯҐОШЕВСКІ
ЛЬВІВ, Личаківська 132.
43-50

Оплата за 10 дневний побут на час породу
В САНАТОРІЇ „VITA“
Львів, вул. Листопада 22.
789б Тел. 73-03, 77-07. 3-6
т. зн. повне удержання з послугою із помічю акушерки. — Породова саля. — Догляд рутинованої доглядачки та неділтрі при немовляти на окремій салі в комфортовій кімнаті
в 2 особовій II. кл. 270·— зол.
2 особова I. кл. 300·— зол,
Окремій покій 850·— зол.
Вільний вибір ординуючого лікаря.

МИЛО до прання — до миття і прання з запахом
798 марки 1-5
„ЦЕНТРОСОЮЗ“
Кождий свідомий Українець уживає і домагається по всіх кооперативах „МИЛА ЦЕНТРОСОЮЗУ“ з української кооперативної фабрики „Центросоюзу“.

НА РАТИ: **ліжко** залізне кухонне **14** зл., сіткове **40** зл., умивалка **5** зл., **ліжко мосяжне 200 зл., матераци:** З подушки **30** зл., волосінні **75** зл. **Отоманки** гобелінові **55** зл., Канапки гобелінові **55** зл., як також приймає перерібки **ФАБРИКА ЗАКС,** ЛЬВІВ, ЛІНДОҐО 6, ТЕЛ. 79-99.
790 3—24

РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На весняний і літний сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ і ШАПКИ
Фірма **АНТІН КАФКА**
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
412 39-?

НА ЗАМОВЛЕННЯ ГОТОВІ
ФУТРА
і перерібки поручає
Фірма: **Ф. і Ю. Любельскі**
Львів, Рутовського 5. Тел. 48-70.
793 **42 літ істнування.** 2-8

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ І ВЖЕ МОЖНА КУПИТИ
ВЕЛИКИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ КАЛЕНДАР „СІЛЬСЬКИЙ ҐОСПОДАР“ НА РІК 1931
У зложенню календаря приймали участь найкращі наші агрономи, фахівці всіх ділянок сільського господарства та наші господарі-практики. — **300 сторінок друку, 150 ілюстрацій, 90 статтей зі всіх ділянок сільського господарства:** господарської політики, хліборобства, луківництва, садівництва і городництва, лісівництва, плекання сільсько-господарських тварин, птахівництва, сільсько-господарської ветеринарії, пасічництва, шовківництва, рибальства, меліорації та комасації. сільсько-господарського промислу і т. п. — Календар „Сільський Господар“ це найкращий дорадник для наших господарів, які через розумну господарку бажають дійти до добробуту. — Ціна календаря зол. 3·50. З почтовою пересилкою, звичайною — зол. 4, а порученою зол. 4·50. Хто замовить 10 примірників, дістане 1 примірник (одинацятий) і пересилку даром! — Замовляти можна у всіх книгарнях, Повітових Союзах Кооператив Філіях і Кружках „Сільського Господаря“ та в Товаристві „Сільський Господар“ у Львові вул. Зіморовича 20. I. п.
797 2—2

Обува на сезон літний!
жіноча, мужеська і діточа **по зниженых цінах** продає **склад обуви**
„КРАХА“ — Львів, Галицька 15. Дешево, бо в подвірю!
694 21-25

КОСИ стирийські з ґваранцією, **ТОМАСИНУ** бельґійську і німецьку, **ВУГОЛЬ,** всякі господарські машини
745 **замовляйте в Спілці Українських Аґрономів**
Львів, Собєського 28. **Цінники і оферти даром.** 8—15

Видає й редаґує Комітет У. К. О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.